

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКИ ФАКУЛТЕТ

Горица Р. Томић

**ЛЕКСИЧКЕ СЛИВЕНИЦЕ У САВРЕМЕНОМ ЕНГЛЕСКОМ И
СРПСКОМ ЈЕЗИКУ: СТРУКТУРНИ, САДРЖИНСКИ И
СОЦИОЛИНГВИСТИЧКИ АСПЕКТИ**

докторска дисертација

Крагујевац, 2023.

UNIVERSITY OF KRAGUJEVAC
FACULTY OF PHILOLOGY AND ARTS

Gorica R. Tomić

**LEXICAL BLENDS IN CONTEMPORARY ENGLISH AND
SERBIAN: STRUCTURAL, SEMANTIC, AND
SOCIOLINGUISTIC ASPECTS**

Doctoral Dissertation

Kragujevac, 2023

Аутор
Име и презиме: Горица Томић
Датум и место рођења: 30.03.1988. Ужице
Садашње запослење: Наставник енглеског језика, Педагошки факултет у Ужицу, Универзитет у Крагујевцу
Докторска дисертација
Наслов: Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти
Број страница: 259
Број слика: 29
Број табела: 3
Број графика: 18
Број библиографских података: 316
Установа и место где је рад израђен: Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу
Научна област (УДК): 811.111'366'373.6:811.163.41'366'373.6(043.3)
Ментор: др Јелена Даниловић Јеремић, доцент, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу
Оцена и одбрана
Датум пријаве теме: 19.8.2019.
Број одлуке и датум прихватања теме докторске/уметничке дисертације: IV-02-988/6, 11.12.2019.
Комисија за оцену научне заснованости теме и испуњености услова кандидата:
1. др Сања Ђуровић, ванредни професор, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу
2. др Предраг Новаков, редовни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
3. др Гордана Лалић-Крстин, доцент, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
Комисија за оцену и одбрану докторске/уметничке дисертације:
1. др Сања Ђуровић, редовни професор, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу
2. др Гордана Лалић-Крстин, ванредни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
3. др Јелена Спасић, ванредни професор, Факултет педагошких наука у Јагодини, Универзитет у Крагујевцу
Датум одбране дисертације:

ЗАХВАЛНОСТ

Изражавам велику захвалност, пре свих, својој менторки, доц. др Јелени Даниловић Јеремиић, као и проф. др Гордани Лалић-Крстин и проф. др Сањи Ђуровић за разумевање, стрпљење, за вољу да одговоре на сва моја питања и молбе, за издвојено време, за све коментаре који су допринели да овај рад буде бољи, за несебично дељење литературе, свог знања и искуства са мном, за сваки подстицај и охрабрење, за инспирацију. Дубоко верујем да, без обзира на мој труд, рад и моју љубав према енглеском, а и српском језику и, посебно, творби речи и лексикологији, не бих успела да завршим овај рад да није било њих.

Захваљујем се и свим изворним говорницима енглеског и српског језика на вољи и издвојеном времену да прочитају и сниме свој изговор датих сливеница. Хвала и мојој колегиници доц. др Александри Бјелић на стручној и несебичној помоћи око одређивања места акцента у сливеницама из српског језика. Такође се захваљујем свим творцима сливеница – нашим уваженим књижевницима, новинарима, компанијама и појединцима – који су имали довољно разумевања и стрпљења да одговоре на моја питања у вези са творбом датих сливеница.

Напоследку, хвала мојим родитељима и мојој сестри, као и мојим пријатељима на трпеливости, посебно ових последњих седам година.

Успомени на Марка

Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти

Апстракт

Докторска дисертација *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти* има за циљ контрастирање лексичких сливеница у двама језицима. У раду се квалитативно и квантитативно анализирају, најпре индивидуално, а затим и у контрасту, одређени формални, семантички и социолингвистички аспекти сливеница из два типолошки различита језика, а све у циљу утврђивања њихових сличности и разлика. Истраживачку грађу чини 800 сливеница, 400 из српског и исто толико из енглеског језика забележених у писаним и усменим изворима, и то по 100 примера из четири социолингвистичка регистра – рекламног, регистра новина и часописа, регистра онлајн комуникације и књижевно-уметничког регистра.

Формална, семантичка и социолингвистичка анализа енглеских и српских сливеница показала је да у њиховој творби постоје врло сличне опште тенденције, у смислу најпродуктивнијег механизма лексичког сливања, удела фонемско-графемског преклапања, фонемске и графемске сличности између мотивних речи, односно појединачних мотивних речи са сливеницом, категорија врста речи којима сливенице (најчешће) припадају, релативне семантичке прозирности, граматичке, као и семантичке центричности сливеница. Разлике у структури и садржини између анализираних енглеских и српских сливеница забележене су, пре свега, на међурегистарском нивоу, као и у броју међујезичких сливеница.

Из резултата ових анализа може се закључити и то да савремени српски језик, за који се верује да је творбени поступак сливања преузео из енглеског језика у контексту повољних друштвених услова и све интензивнијих енглеско-српских међујезичких контаката, не заостаје за њим у структурној и семантичкој разноврсности сливеница, од којих је већина творена од домаћег лексичког материјала.

Кључне речи: творба речи, лексичко сливање, лексичке сливенице, лексикологија, савремени енглески језик, савремени српски језик, структура, садржина, социолингвистика, контрастивна анализа

Lexical Blends in Contemporary English and Serbian: Structural, Semantic, and Sociolinguistic Aspects

Abstract

The doctoral dissertation *Lexical Blends in Contemporary English and Serbian: Structural, Semantic, and Sociolinguistic Aspects* aims at contrasting lexical blends in two languages. Specifically, it qualitatively and quantitatively analyzes, first individually and then in contrast, certain formal, semantic, and sociolinguistics aspects of blends from the two typologically different languages, with the aim of determining their similarities and differences. The data include 800 blends (400 blends from each language). The blends are collected from both written and spoken language sources and from four different sociolinguistic registers (100 blends per register), namely the register of advertising, newspaper and magazine register, online communication register, and the register of literature and art.

The analyses have shown that there are very similar general tendencies in the formation of English and Serbian blends, in terms of the most productive blending mechanism, the percentage of phonemic-graphemic overlap, the phonemic and graphemic similarities between the source words as well as between each source word and the blend, the (most frequent) morphosyntactic classes the blends belong to, their relative semantic transparency, as well as morphosyntactic and semantic headedness. The differences in the structure and semantics between the English and Serbian blends are primarily perceived at the register level and in the number of hybrid (English-Serbian) examples.

The research results suggest that contemporary Serbian, which is believed to have borrowed the structural pattern of blending from English in the context of favorable social circumstances and intensive language contact, does not fall behind English with its structural and semantic repertoire of blends, most of which are formed using native source words.

Key words: word formation, lexical blending, lexical blends, lexicology, contemporary English, contemporary Serbian, structure, semantics, sociolinguistics, contrastive analysis

ИНДЕКС СКРАЋЕНИЦА И СИМБОЛА

‘...’	значење речи и творбеног форманта
●	морфемска граница
масна слова	мотивне речи и њихови фрагменти који творе лексичку сливеницу
буг.	бугарски језик
енгл.	енглески језик
рус.	руски језик
срп.	српски језик
фр.	француски језик
шп.	шпански језик
.	слоговна граница
×	творбени поступак лексичког сливања
<i>курзив</i>	термини на енглеском и српском језику; примери лексичких сливеница и производа других творбених поступака; мотивне речи лексичких сливеница ван творбене анализе
←	упућивање на лексичку сливеницу творену од других двеју речи
<u>подвлачење</u>	фонемско и(ли) графемско преклапање (фрагмената) мотивних речи у лексичкој сливеници
/ косе заграде / { витичасте заграде }	фонетска реализација речи(-лексема) морфема

САДРЖАЈ

1. УВОДНА РАЗМАТРАЊА	1
1.1. Предмет истраживања	6
1.2. Циљеви истраживања и истраживачке хипотезе	7
1.3. Појмовно-терминолошка разматрања	11
1.4. Структура рада	17
1.5. Закључна разматрања	18
2. ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ	19
2.1. Досадашња литература о сливеницама у енглеском језику	19
2.2. Досадашња литература о сливеницама у српском језику	55
2.3. Сливенице у неким словенским језицима	65
2.3.1. Сливенице у јужнословенским језицима	66
2.3.2. Сливенице у источнословенским језицима	71
2.3.3. Сливенице у западнословенским језицима	73
2.4. Закључна разматрања	75
3. ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА	79
3.1. Сливенице као ванграматичке морфолошке творенице	79
3.2. Теорија природне морфологије	82
3.3. Методологија истраживања	88
3.3.1. Контрастивна анализа	97
3.3.2. Регистри	98
3.3.2.1. Рекламни регистар	98
3.3.2.2. Регистар новина и часописа	100
3.3.2.3. Регистар онлајн комуникације	101
3.3.2.4. Књижевно-уметнички регистар	102
3.4. Закључна разматрања	103
4. АНАЛИЗА ИСТРАЖИВАЧКЕ ГРАЂЕ И ДИСКУСИЈА РЕЗУЛТАТА	104
4.1. Анализа структурних аспеката сливеница у савременом енглеском језику	104
4.2. Анализа садржинских аспеката сливеница у савременом енглеском језику	122
4.3. Анализа социолингвистичких аспеката сливеница у савременом енглеском језику	131
4.4. Анализа структурних аспеката сливеница у савременом српском језику	139
4.5. Анализа садржинских аспеката сливеница у савременом српском језику	151
4.6. Анализа социолингвистичких аспеката сливеница у савременом српском језику	157
4.7. Контрастивна анализа сливеница у савременом енглеском и српском језику	173
4.7.1. Контрастивна анализа структурних аспеката енглеских и српских сливеница	173
4.7.2. Контрастивна анализа садржинских аспеката енглеских и српских сливеница	177
4.7.3. Контрастивна анализа социолингвистичких аспеката енглеских и српских сливеница	178
4.8. Закључна разматрања	182
5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	185
6. ИЗВОРИ	196
7. ЛИТЕРАТУРА	205
8. ПРИЛОЗИ	222
8.1. Речник енглеских сливеница коришћених у истраживању	222
8.1.1. Рекламни регистар	222
8.1.2. Регистар новина и часописа	226
8.1.3. Регистар онлајн комуникације	230

8.1.4. Књижевно-уметнички регистар.....	235
8.2. Речник српских сливеница коришћених у истраживању	240
8.2.1. Рекламни регистар	240
8.2.2. Регистар новина и часописа	245
8.2.3. Регистар онлајн комуникације.....	249
8.2.4. Књижевно-уметнички регистар.....	253

“It is really interesting to observe how language profits even by its faults and irregularities for the purpose of enriching and varying itself. *Blending* is such a means of enriching language, and certainly not one of the least important.” (Bergström 1906: 22–23)

„Заиста је занимљиво посматрати начине на које језик профитира од својих недостатака и неправилности у сврху сопственог обогаћивања и уразноличавања. *Сливање* је управо један такав начин обогаћивања језика, а засигурно не и најмање важан.” (Bergström 1906: 22–23)

1. УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Докторски рад који носи наслов *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти* истражује појаву лексичких сливеница (енгл. *lexical blends*) у енглеском и српском језику. Иако су неки од првих, додуше не баш бројних, производа творбеног поступка лексичког сливања (енгл. *lexical blending*) из енглеског језика стари већ неколико векова, лексичке сливенице нису увек завређивале потребну пажњу лингвиста.¹ Наиме, до друге половине 19. века, тачније до 1871. године и објављивања сатиричне нонсенс поеме *Jabberwocky* у роману *Through the Looking-Glass, and What Alice Found There* Луиса Керола (Carroll 1871), лексичке сливенице биле су готово непозната појава у (енглеском) језику (Adams 1973: 146; Bergström 1906: 66–67; Pound 1914: 1–2; Renner, Maniez and Arnaud 2012a: 1), па се научна јавност за њих није посебно занимала. Другачије речено, верује се да је управо Керол својим примерима лексичких сливеница (нпр. *slithy, mimsy, frumious, galumph, frabjous, chortle*) најпре у овој, а нешто касније и у једној другој својој несмисленој поеми – *The Hunting of the Snark* (Carroll 1876), у ствари актуализовао и популаризовао творбени поступак лексичког сливања у енглеском језику, уводећи назив *portmanteau words* за његове производе (Bergström 1906: 68; Pound 1914: 1–2). Од 20. века, тачније од његове друге половине, број лексичких сливеница, пре свега, у енглеском језику, а захваљујући његовом глобалном утицају, односно неким ванјезичким чиниоцима (нпр. појави и усавршавању нових технологија и сл.) и у неким другим светским језицима, као што је српски, не престаје да се увећава (Adams 1973: 146, 149; Аyto 2003: 183–184; Bryant 1974: 164; Renner, Maniez and Arnaud 2012a: 1; Бугарски 2001: 1).²

Према мишљењу домаћих аутора који истражују појаву лексичког сливања у српском језику, овај творбени поступак највероватније је у српски језик преузет из енглеског језика, и то у контексту интензивних енглеско-српских међујезичких контаката, односно одређених повољних друштвених услова, као што је укључивање нашег друштва у савремене друштвене процесе, пре свега, у сваковрсне глобализацијске процесе у којима је безмало све допуштено и отварање према западним утицајима, то јест, англоамеричкој култури и традицији (Бугарски 2016a: 524; 2016b: 145; 2019: 17; Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2012: 475; Бугарски 2001: 1–2, 5).³ Наиме, пре нешто више од 30 година лексичких

¹ Неки од првих примера лексичких сливеница из енглеског језика забележени су у 16. и 17. веку у делима великих енглеских књижевника, као што је Вилијам Шекспир (Adams 1973: 148–149; Bryant 1974: 163; Pound 1914: 6).

² Разматрајући изворе лексичких сливеница у енглеском језику кроз дијахронију, Канон (Cannon 1986: 737) пише да су оне у почетку стваране примарно из естетских разлога, односно да је после ренесансног периода дошло до смањења њихове бројности, да би се у 19. и, посебно, у 20. веку, тачније од друге половине 20. века почеле јављати у већим бројевима. Исти аутор (Cannon 1986: 737) пише и да је лексичко сливање у првој половини 20. века најчешће било окарактерисано као нека врста језичког помодарства, као и да су лексичке сливенице из овог временског периода углавном биле хумористичног карактера.

³ Преузимање морфоструктурних образаца из других језика као резултата непосредних контаката међу говорницима различитих матерњих језика истраживао је Ренер (Renner 2018). Ренер (Renner 2018: 2, 5) међујезичко преузимање морфоструктурних образаца појми нешто шире, у смислу да оно обухвата и оне контактне ситуације у којима је одређени структурни образац у језику постојао и раније, али је у међувремену дошло до његове актуализације и популаризације, односно смањење или ограничене учесталости употребе, и то, верујемо, пре свега, из различитих социолингвистичких разлога. Неки аутори (в., нпр., Renner 2018: 5–6; Sussex and Cubberley 2006: 7, 422, 494–495) сматрају да је „уздицање” сливеница у словенским језицима и уопште прилагођавање лексикона ових језика западној култури и традицији последица слома комунизма у овим деловима Европе и отварања ових држава према западној цивилизацији.

сливеница у српско(хрватско)м језику готово да није било или су се, више узгредно, помињале у једном малом броју радова из области, пре свега, лексиколошких и проучавања околиналне лексике, у којима су другачије и третиране, и то као производи контаминације, сажимања, скраћивања и сл., да би 90-тих година прошлог и с почетка 21. века у овом јужнословенском језику дошло до њиховог значајног увећања и развијања могућности творбе речи српског језика.⁴ На овакву ситуацију у српском језику све до краја 20. века сигурно је утицала и чињеница да је, за разлику од енглеског језика „као аналитичког и са сразмерно високим процентом једносложних речи” (Bugarski 2019: 18), у „претежно синтетичком и флективном [српском] језику, са нижим постотком кратких речи” оваква манипулација лексичким јединицама теже (успешно) реализовати, а и нашој култури, за разлику од англофоне, нису биле својствене овакве лексичке иновације (Bugarski 2019: 22).⁵ Наиме, у поређењу с нашом (језичком) културом, „англосаксонско културно наслеђе прожето [је] осећањем за слободне и маштовите лексичке експерименте који ће у модерном потрошачком друштву бити зналачки искоришћени у меркантилне сврхе” (Bugarski 2019: 18). Међутим, како примећује проф. Бугарски (Bugarski 2019: 24–25), „са ширим укључивањем [српског] друштва у токове савременог живота,

Додајмо овде и то да су и индоевропски језици из неких других група (нпр. холандски или нидерландски језик) преузели творбени поступак сливања из енглеског језика (в., нпр., Namans 2021a).

⁴ Додуше, према писању проф. Бугарског (Bugarski 2019: 22–23), у српском језику је пре прве половине 20. века бивало примера који би се могли сврстати у лексичке сливенице (нпр. *гуја*, *веднути*), али, према његовим речима, они никако нису могли бити основа за „савремени урбани творбени процес” лексичког сливања. Као даљу потврду тога да су сливенице у српско(хрватско)м језику постојале и пре 90-их година прошлог века, мада у невеликим бројевима, овде наводимо и неке примере хремотонима (енгл. *chremononyms*), то јест, назива производа широке потрошње или фабричких назива производа, као што су *Kavabon* и *Griski*, али које су тада углавном другачије анализиране. На пример, Вуковић (Vuković 1982: 45) ове и сличне примере анализира и тумачи тако да су настали „редукцијом друге речи у склопу сложенице”, односно „редукцијом обе речи у оквиру сложенице или полусложенице” („*Kavabon* – *kava* + *bombon*” и „*Griski* – *grisini* s *kikirikijem*”), а не поступком сливања у којем су сливене две засебне речи (уп. Bugarski 2019: 187; Томић и Даниловић Јерemiћ 2020: 293). Другачије речено, није да сливенице у српском језику нису примећене пре краја 90-их година и није да се о њима код нас није писало већ су такве творенице сагледаване и разматране из једне посве другачије перспективе у односу на англистичку. Неки други примери које иста ауторка (Vuković 1982: 44; в. и Vuković 1984: 176) једнако сматра резултатом скраћивања (а не сливања), и то производом редукције прве речи у склопу сложенице јесте хремотоним „*Minakva* (*mineralna voda*)”. За нас је у овом и оваквом тумачењу наведених твореница првенствено проблематична категоризација њихових етимона као сложеница, посебно ако се узме у обзир писање исте ауторке да сложенице „по правилу наста[ју] једноставним спајањем двеју речи” (Vuković 1982: 45). Стога се не бисмо сложили да су у питању скраћене сложенице већ да је реч о комбиновању двеју засебних речи које могу чинити (уобичајен) слободан синтагматски спој. И Оташевић и Сикимић (Otašević i Sikimić 1992: 72) наводе пример, у њиховој терминологији, контаминације – *motikva* (од *motika* и *tikva*) – ексцерпирани из Вуковог *Рјечника* из 1852. године. Додајмо овде и то да су у речницима нових речи Ћирилова (Ćirilov 1991) и Клајна (1992) неколике творенице, које би се могле тумачити као производи поступка лексичког сливања, безмало све преузете као готове целине из страних језика, углавном енглеског (нпр. *čizburger*, *dokudrama*, *Evrošima*, *instamatik*; *monokini*, *motel*, *seksplozija*, *stagflacija*; *воркахолизам*, *кореодрама*, *радохолизам*, *радохоличар*) (Ćirilov 1991; Клајн 1992) и свега неколико њих из руског (нпр. *agitprop*, *samizdat*) (Ćirilov 1991), осим, можда, творенице *ledomat* (Ćirilov 1991: 127) или *соцсавез* (Клајн 1992: 300). Ћирилов иначе у тумачењу ових твореница наводи да су у питању или *скраћенице* или *комбинације два појма*.

⁵ Иако ова два језика припадају истој, индоевропској језичкој породици, у којој је тенденција употребе творбеног поступка сливања врло изражена (Štekauer, Valera and Kórtvélyessy 2012: 131–134) и иако међу њима постоје одређене генетске сличности, енглески и српски језик не припадају истој језичкој групи. То јест, енглески језик припада германској, а српски словенској језичкој групи. Ово је, очекивано и несумњиво, условило и одређене типолошке различитости међу њима (нпр. у морфолошкој структури речи) (Đorđević 2004: 119–122), односно утицало је на продуктивност поступка сливања у двама језицима.

експериментисање речима у циљу привлачења пажње јавности на поједине институције, производе, услуге и слично уврежило се и међу нама. [...] – чак до те мере у којој се, у појединим његовим регистрима, може говорити о помодарству”, као што је то, рецимо, случај са рекламним регистром.

Тако је с увећањем броја и регистарским ширењем лексичких сливеница у овим двама савременим језицима (а и шире) уследило и значајно веће интересовање лингвиста за ову језичку појаву. О пажњи коју последњих неколико деценија научна и стручна јавност придаје овој теми, првенствено у енглеском, али и у српском језику, сведоче и све бројнији радови који за предмет истраживања имају лексичко сливање и у којима се, све чешће, може прочитати да је у питању продуктиван поступак творбе речи (в., нпр., Bauer, Beliaeva & Tarasova 2019: 58; Bauer, Lieber and Plag 2013: 462; Bugarski 2016a: 524; Gries 2004a: 639; 2004b: 415; Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 115; Mattiello 2013: 111; Prčić 2019: 177).⁶ Ипак, и поред све бројнијих и обухватнијих истраживања лексичких сливеница, и даље постоје нека отворена питања (нпр. питање дефиниције лексичког сливања, његово разграничење од других, сличних творбених поступака (слагања, акронимије итд.), терминологија, питање граматичког статуса овог творбеног поступка, творбени статус елемената или делова речи који се сливају итд.), односно аспекти који су слабије или недовољно истражени (нпр. семантички, прагматички, социолингвистички аспекти), како у енглеском тако и у српском језику.

Неуједначеност у броју и обухвату истраживања лексичких сливеница у овим двама језицима уједно је представљала и један од изазова с којима смо се суочили у писању овог докторског рада. Наиме, будући да се верује да је лексичко сливање имало своје почетке управо у енглеском језику (Бугарски 2001: 1), да је у њему и захваљујући њему популаризовано, као и да је енглески језик вероватно најистраженији језик данашњице, лексичке сливенице су и најдуже, највише и најобухватније анализирани управо у овом језику. Тако су неки од првих значајнијих англистичких радова на ову тему објављени већ на самом почетку 20. века (в. Bergström 1906; Pound 1914). С друге стране, у србистици је први рад на тему лексичког сливања објављен безмало век касније (в. Бугарски 2001).

У вези са статусом лексичког сливања у граматикама двају језика, треба рећи и то да се лексичко сливање у енглеском језику најчешће помиње и обрађује као периферијски поступак творбе речи у односу на слагање и афиксацију, као централне поступке творбе речи, или као подтип слагања (в., нпр., Adams 1973: Chapter 12; Bauer and Huddleston 2002: 1632, 1636–1637; Bauer, Lieber and Plag 2013: 458; Carstairs-McCarthy 2002: 65; Marchand 1969: 451; Quirk et al. 1985: 1583). Један од разлога овоме може бити и то што лексичке сливенице не доприносе, барем не трајнијем, богаћењу (општег) лексикона језика, што се ретко налазе у општој језичкој употреби, као и то што један невелик број њих бива забележен у речницима.

С друге стране, у граматикама, граматичким, лексичким и другим релевантним језичким приручницима, те уџбеницима српског језика, лексичко сливање није препознато,

⁶ Иако је термин *продуктивност* (енгл. *productivity*) у науци о језику и даље проблематичан (в., нпр., Mattiello 2013: 48–50), сложили бисмо се с мишљењем појединих аутора (в., нпр., Bauer 1983: 18; Bauer and Huddleston 2002: 1629; Körtvélyessy et al. 2018: 320) да је, синхронијски гледано, продуктиван онај поступак који се у језику може искористити у творби нових лексичких јединица, што лексичко сливање у савременом енглеском, а и у српском језику несумњиво јесте. Према писању Кертвељеши и др. (Körtvélyessy et al. 2018: 344), поступак лексичког сливања се активно, то јест, продуктивно, користи у чак 41 европском језику, мада нису сви они једнако отворени за употребу овог творбеног поступка, између осталог, и услед различитих социолингвистичких чинилаца.

а ни признато као (оделит) творбени поступак, као што је то случај са слагањем, извођењем (деривацијом), комбинованом творбом или конверзијом, што потврђује и чињеница да оно углавном бива изостављено у типологијама творбених начина у савременом српском језику.⁷ Изузетак у овом погледу представља Клајнов (2002) прилог граматици српскога језика у којем се лексичке сливенице кратко помињу, али као подтип сложеница, и то оних именичких.⁸ Из овога можемо да закључимо да се у српском језику лексичко сливање углавном узима за један креативни и експресивни, али маргинални лексички поступак, будући да њиме најчешће настаје привремена, стилски маркирана лексика (оказионализми, жаргонизми и сл.), а само изнимно она општеупотребна.⁹ Управо се из тог разлога у овом јужнословенском језику до почетка 21. века о сливеницама (и то обично под неким другим називом) највише писало у оквиру лексикологије и оказионалне творбе нових речи (в., нпр., Оташевић и Sikimić 1992: 70–72).

Узимајући све претходно речено у обзир, не изненађује чињеница да је лексичко сливање, иако врло актуелна и распрострањена језичка појава, и даље недовољно добро дефинисано у већини светских језика у којима постоји, односно недовољно добро одређено према другим творбеним поступцима, посебно према слагању и акронимији. Када су у питању покушаји одређења, а последично и разграничења лексичког сливања од других творбених поступака, из релевантне (углавном англистичке) литературе можемо да закључимо да је оно углавном усмерено према прототипичним, устаљеним и предвидивим поступцима који се налазе у неутралном центру творбеног система и који уједно представљају релативно стабилне структуре. Ово, пре свега, подразумева творбене поступке слагања и извођења (в., нпр., Adams 1973: 141; 2001: 2; Algeo 1977: 51, 54–55; Bauer 2006a: 483; Beliaeva 2019b; Bugarski 2019: 131–132; Danks 2003: passim; Lalić-Krstin 2010: 40–56; Mattiello 2013: 115), али и неке мање типичне начине творбе (нпр. неокласично слагање (енгл. *neoclassical compounding*)) и периферијске поступке и њихове производе, као што су скраћивање (енгл. *clipping*), скраћене сложенице (енгл. *clipped compounds*, *clipping compounds* или *complex clippings*) (в., нпр., Bauer 1983: 233; Bauer and Huddleston 2002: 1637; Beliaeva 2014a; 2014b; Danks 2003: passim; Fradin 2015: 405–406; Gries 2006: passim; Mattiello 2013: 68, 71, 76, 85, 115–116) и абривијације (енгл. *abbreviation*), тачније акрониме (енгл. *acronyms*) и иницијализаме (енгл. *initialisms*) (в., нпр., Danks 2003: passim; López Rúa 2002: 50–51; Mattiello 2013: 68, 115). Иако лексичко сливање није довољно добро одређено према другим творбеним поступцима ни у

⁷ У ово смо се уверили претрагом једног броја релевантних новијих публикација (в. Mrazović i Vukadinović 2009; Драгићевић 2020; Клајн 2006; Кликовац 2018; Пипер и Клајн 2014; Станојчић 2010; Штасни 2008). Додуше, у граматици аутора Слијепчевић Бјеливук, Станковић Шошо и Сувајцић (2021: 198) се у оквиру једног задатка о неологизмима у српском језику помиње и нова реч, тачније новинарска кованица *Шидофренија*, али се у решењу не помиње поступак којим је она творена већ се наводи да је мотивна реч за њен настанак била „*шизофренија*”, односно да је њено могуће значење „понашање грађана Шида”. Изненађује и то да о лексичким сливеницама, које великом већином припадају именицама, нема помена у Ћорићевој књизи *Творба именица у српском језику (Одабране теме)* (Ћорић 2008), а која обухвата широку област именичке творбе и у којој аутор разматра не само традиционално већ и ново у творбеној терминологији и творби речи српскога језика.

⁸ Лексичко сливање се још помиње и у Драгићевић (2018) и Оташевић (2008).

⁹ У овом контексту занимљиво је приметити да у савременом српском језику речи настале сливањем (углавном оне преузете из енглеског језика у готовом облику и трансфонемизоване) могу бити творбене основе у поступку извођења (нпр. *Брегзит – брегзитовац* (Политика, 19. 8. 2016.) – *брегзитовати – брегзитовање* (Вечерње новости, 7. 4. 2019.), уколико се, наравно, дуже задрже у (општој) употреби, као што је то случај са увезеном сливеницом *Брегзит*.

енглеском, а ни у српском језику, а самим тим ни довољно добро дефинисано, већина истраживача се слаже да је оно све само не неутралан поступак творбе речи, односно да су лексичке сливенице изузетно креативне, довитљиве, забавне, неформалне, али и кратковеке творенице (в., нпр., Algeo 1977: 48; 1980: 271; Arnaud 2013: 105; Bauer 2006a: 503; Beliaeva 2019a: n.p.; 2019b: 2; Cannon 1986: 738–739; Gries 2004a: 656; 2006: 535; Mattiello 2013: 19, 234, 237; Renner 2015: 119; Бугарски 2001: 1, 5; Лалић-Крстин и Халупка-Решетар 2007: 28).

На основу доступне релевантне англистичке и србистичке литературе стиче се даље утисак да су, у поређењу са структурним, садржински и, посебно, социолингвистички аспекти лексичких сливеница у двама језицима недовољно истражени, па је постојала потреба да се њима, а не искључиво њиховој форми, у овом раду посвети нешто већа пажња у односу на већину досадашњих публикација.¹⁰ Могуће последице недовољне истражености семантике лексичких сливеница очитују се и у уобичајеној и врло уопштеној тврдњи која се може прочитати у литератури у покушају њиховог дефинисања, а то је да се у овим твореницама једноставно комбинују значења других двеју (или, ређе, више) речи или да се лексичко сливање на формалном нивоу преноси или испољава и у садржини сливенице (в., нпр., Vat-El 2006; Beliaeva 2019a: n.p.; Bugarski 2019: 17; Fandrych 2008a: 113; Plag 2003: 122, Schmid 2011: 219; Бугарски 2001: 1; Оташевић 2008: 84). Има, додуше, аутора, мада малобројних (в., нпр., Bakaradze 2010: 87, 92; Bauer 2017: 159–160; Böhmerová 2010: 69; Kornienko 2016: 222), који су мишљења да је, семантички гледано, свака лексичка сливеница више од простог збира онога што њени делови означавају ван ње, то јест, да је њена семантика увек и евалуативна (нпр. иронична, шаљива, поспрдна, погрдна, критички усмерена итд.).

Такође, изузимајући један врло мали број радова који нешто детаљније разматрају друштвену позадину ове језичке појаве (в., нпр., Bugarski 2016a; 2019: 146–154; Kornienko 2016), односно спорадичне коментаре у радовима појединих страних и домаћих аутора да је непрестано увећање броја и ширење лексичких сливеница од друге половине 20. века наомамо резултат различитих друштвених кретања и убрзаних друштвених промена (нпр. осавремењивања друштва, технолошког напретка и иновација, изума и открића, појаве интернета, развоја мас-медија и сл.) (в., нпр., Bryant 1974: 163; Renner 2018: 5–6; Бугарски 2001: 2), које се готово нужно испољавају и у језику, социолингвистички аспекти лексичких сливеница у двама језицима нису детаљније истражени.

Оно што је додатно остало ван веће пажње научне и стручне јавности у вези с овом врло актуелном и динамичном језичком појавом јесу међујезичка истраживања лексичких сливеница којима би се употпунила досадашња контрастивна и компаративна творбена и лексиколошка проучавања у светским језицима, укључујући и енглеско-српска проучавања. На основу увида у релевантну литературу, међујезичка, углавном контрастивна истраживања формалних аспеката лексичких сливеница урађена су за један врло мали број светских језика (најчешће у контрасту с енглеским језиком), и то за: енглески, немачки, француски и италијански (Bertinetto 2001); енглески, немачки,

¹⁰ Слабије се у релевантној литератури разматрају и утицаји, функција и значај ванјезичких чинилаца на творбу, употребу, односно разумевање лексичких сливеница. Малобројна су и (психолингвистичка) истраживања разумевања и вредновања потврђених, али и експерименталних (де)контекстуализованих производа лексичког сливања у енглеском и српском језику од стране (не)изворних говорника различите старосне доби, различитог нивоа образовања, пола, друштвеног статуса и сл. (али в., нпр., Beliaeva 2014a: Chapters 5, 6, 7; 2016; Connolly 2013; Lehrer 1996; 2003; 2007; Silaški and Đurović 2013; Winters 2017; Томић 2021; Халупка Решетар и Лалић Крстин 2012).

мађарски и хрватски (Brdar-Szabó and Brdar 2008); енглески и словачки (Böhmerová 2010); енглески и руски (Kornienko 2016); енглески и јапански (Kubozono 1990); француски и енглески (Renner 2019); енглески и српски (Renner and Lalić-Krstin 2011); немачки, фарси (персијски) и мандарински кинески (Ronneberger-Sibold 2012). С обзиром на ово, а посебно на чињеницу да је за енглески и српски до данас истражена и контрастирана једино могућност предвиђања позиције акцента у лексичким сливеницама (в. Renner and Lalić-Krstin 2011), значај овог докторског рада за англистичку лингвистику и србистику, тачније за творбу речи и лексикологију савременог енглеског и српског језика у контексту све интензивније енглеско-српске контактнोजезичке ситуације, можда се најбоље очитује у његовом покушају да вишеаспектно, то јест, структурно, садржински и социолингвистички и у контрасту анализира и додатно осветли лексичке сливенице у овим двама савременим језицима.

После краћих уводних разматрања, у наставку уводног поглавља овог докторског рада представљамо најпре предмет, а затим и циљеве и хипотезе истраживања. У првом поглављу додатно разматрамо и најрелевантније термине и појмове за тему нашег рада.

1.1. Предмет истраживања

Предмет истраживања докторског рада *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти* јесу одређени структурни, садржински и социолингвистички аспекти нових, то јест, новозабележних примера свесно и намерно створених енглеских и српских лексичких сливеница из четири мање-више квалитативно различита социолингвистичка регистра, и то: рекламног регистра, регистра новина и часописа, регистра онлајн комуникације и књижевно-уметничког регистра.¹¹ У питању су, наиме, једноречне творенице које, најшире узев, настају различитим комбиновањем и, могуће, (не)линеарним преклапањем двеју појединачних постојећих речи и(ли) њихових делова у нову формалну и(ли) садржинску целину. Тако је, примера ради, енглеска лексичка сливеница *smog* настала скраћивањем и линеарним графемским преклапањем речи *smoke* и *fog*, а српска лексичка сливеница у називу дечјег драмског студија *Škozorište* (Bugarski 2019: 220) скраћивањем и фонемско-графемским преклапањем речи *škola* и *pozorište*.

¹¹ У социолингвистичкој литератури постоје различита одређења термина *регистар*. На пример, у англистичкој социолингвистици се овај термин уобичајено употребљава у значењу резултата функционалног диференцирања језика (Klikovac 2008: 112–113). У србистичкој се социолингвистици овај појам углавном обележава термином *функционални стил* (Klikovac 2008: 112–113; в. и Radovanović 1979: 63–64). У књизи *An Introduction to Sociolinguistics*, Хоумс (Holmes 2013: 262) пише да се регистри, у случају да их разликујемо од стилова, обично повезују с одређеним групама људи или с одређеним подручјима употребе. Сама ауторка (Holmes 2013: 262; в. и Viber and Conrad 2001: 175; Crystal 2001: 6–7; Katnić-Bakaršić 1999: 11; Leech 1966: 68, 178) термин *регистар* употребљава да опише језик групе људи који имају заједничка интересовања или заједно обављају одређене послове, односно језик који се употребљава у ситуацијама везаним за ове друштвене групе. Слично њој, Лич (Leech 1966: 68, 178) варијетете (енглеског) језика који се разликују према употреби и у погледу друштвеног контекста у којем се њихова употреба остварује (нпр. рекламе) означава управо термином *регистар*. У овом раду термин *регистар* разумемо као језички варијетет који има своја мање или више специфична обележја (в. потпоглавља 3.3.2.1.–3.3.2.4.), а која произлазе из друштвено-комуникативних потреба које једна друштвена група повезана истим или сличним интересовањима, пословима итд. (нпр. маркетиншки или рекламни стручњаци, новинари и други медијски посленици, корисници друштвених мрежа, књижевни и уметнички ствараоци итд.) тежи да задовољи. На основу оваквог разумевања термина *регистар*, у контексту овог рада извршена је и подела на рекламни регистар, регистар новина и часописа, регистар онлајн комуникације и књижевно-уметнички регистар.

- (a) *smog* ← **smo**ke × **fo**g
(б) *Škozorište* ← **škola** × **pozorište**

Истраживање структурних аспеката енглеских и српских лексичких сливеница у овом раду обухвата анализу механизма њихове творбе, утврђивање типа и заступљености, односно обима преклапања фонема и(ли) графема речи које се сливају, утврђивање формалне – фонемске и графемске – сличности међу речима које учествују у творби лексичке сливенице, али и њихове појединачне фонемске и графемске сличности са лексичком сливеницом, утврђивање релативне морфотактичке прозирности лексичких сливеница (тј. лакоће реконструисања (облика) речи које су мотивисале њихову творбу) и утврђивање њихове морфосинтаксичке или граматичке центричности. Истраживање садржинских аспеката лексичких сливеница у савременом енглеском и српском језику у овом раду обухвата утврђивање њиховог дескриптивног значења, релативне морфосемантичке прозирности (тј. лакоће реконструисања значења), семантичке центричности и синтаксичко-семантичких односа међу речима које творе сливеницу. Проучавање социолингвистичких аспеката обухвата, пре свега, утврђивање могућих сличности и разлика формалних и садржинских аспеката лексичких сливеница у зависности од друштвено-комуникативног регистра у којем су оне забележене, и то не само у оквиру појединачних језика већ и у контрасту. Будући да се лексичко сливање у савременом српском језику сматра „социолингвистички мотивисан[им] процес[ом] грађења речи” (Бугарски 2001: 1), који је преузет из енглеског језика у облику прототипичног механизма сливања почетног дела прве и крајњег дела друге речи, а временом и уразноличен другим механизмима, углавном од домаћег језичког материјала (Bugarski 2019: 17–18), социолингвистичка анализа у овом раду додатно обухвата и истраживање разлога који су мотивисали творце српских лексичких сливеница из ова четири регистра да употребе баш овај творбени поступак за изражавање дате (стварне или измишљене) појаве, идеје, догађаја, производа, услуге, предмета, бића и сл.¹² Овде треба још истаћи и то да је у савременом српском језику до сада забележено релативно пуно међујезичких сливеница (енгл. *hybrid blends* (Balteiro 2017; уп. и Pound 1914)), барем у односу на енглески језик (в., нпр., Balteiro 2017: 5), а које су створили савремени говорни представници српског језика од домаћег и (не)прилагођеног страног, углавном енглеског, лексичког материјала. Стога ћемо у овом докторском раду истражити и учесталост међујезичких сливеница у четири социолингвистичка регистра, те могуће разлоге употребе (не)прилагођених страних, то јест, енглеских речи (нпр. краткоћа, експресивност и сл.) и њиховог комбиновања с домаћим речима у творби сливеница.

1.2. Циљеви истраживања и истраживачке хипотезе

Општи циљ истраживања у докторском раду *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти* јесте

¹² У релевантној англистичкој литератури механизам лексичког сливања почетног дела прве и крајњег дела друге речи обично се узима за прототипичан (в., нпр., Bauer 1983: 235; 2017: 158; Beliaeva 2019a: n.p.; 2019b: 1, 7; Devereux 1984: 210; Fandrych 2008a: 112–113; Gries 2006: 545; Kubozono 1990: 4; López Rúa 2002: 44; 2007a: 152; Mattiello 2013: 114; Miller 2014: 187; Quirk et al. 1985: 1584), што, начелно, одговара универзалном принципу веће истакнутости почетка и краја речи у односу на њен средишњи део (Mattiello 2013: 24; в. и Bugarski 2019: 127–128).

контрастирање одређених структурних, садржинских и социолингвистичких аспеката свесно и намерно творених лексичких сливеница у енглеском и српском језику које су прикупљене из четири мање-више квалитативно различита друштвено-комуникативна регистра (рекламног регистра, регистра новина и часописа, регистра онлајн комуникације и књижевно-уметничког регистра), а који су се показали као врло повољни простори за употребу лексичког сливања. На основу вишегодишњег праћења и бележења лексичких сливеница, како из енглеског тако и српског језика, али и из прегледа досадашње релевантне литературе уопште (в., нпр., Adams 1973: 159; 2001: 140–141; Algeo 1980: 271; Bryant 1974: 163–164; Bugarski 2013: 46; 2019: 18; Cannon 1986: 737; 2000: 954; Fandrych 2008a: 113, 115; 2008b: 77–78, 84; Gries 2006: 538; Lehrer 2007: 115–116, 128–132; Lieber 2009: 52, 70; López Rúa 2005: 152; Quirk et al. 1985: 1583; Roig-Marín 2016: 3; Szymanek 2005: 434; Лалић-Крстин и Халупка-Решетар 2007: 28; Николић, Слијепчевић-Бјеливук и Новокмет 2021: 377), може се закључити да се лексичко сливање највише употребљава у области медија и рекламног оглашавања, то јест, реклама као једног специфичног вида медијског текста, затим на друштвеним мрежама, али и у књижевним и уметничким делима. Другачије речено, разлози који су условили овај и овакав регистарски одабир јесу претходно утврђено учестало појављивање сливеница у њима, односно наша намера да у овом истраживању анализирамо и упоредимо неке структурне и садржинске карактеристике енглеских и српских лексичких сливеница у мање-више функционално различитим социолингвистичким контекстима.

Овај општи циљ произашао је, пре свега, из чињенице да до данас, изузимајући прилог о предвиђању положаја акцента у енглеским и српским лексичким сливеницама (Renner and Lalić-Krstin 2011), није урађено ниједно друго контрастивно истраживање лексичких сливеница за овај језички пар, а верујемо да би резултати и закључци једне овакве анализе засигурно допринели контрастивном опису актуелног стања у двама језицима. Да би се овај главни циљ истраживања остварио, потребно је претходно остварити следеће, посебне циљеве, и то:

(1) Утврђивање броја и продуктивности формалних механизма лексичког сливања, броја (не)преклапајућих лексичких сливеница, врсту и обиме преклапања, као и релативну морфотактичку прозирност у истраживачкој грађи за енглески и за српски језик.

Иако у литератури на тему лексичког сливања у енглеском и у српском језику, као што смо већ рекли, преовлађује структурна, тачније творбена анализа лексичких сливеница (тј. утврђивање (најпродуктивнијих) начина лексичког сливања, анализа фонемског и(ли) графемског преклапања и сл.), врло је мали број радова који анализирају морфотактичку прозирност лексичких сливеница, посебно у зависности од регистарске припадности сливеница (в., нпр., Sacchiani 2011; 2016, за италијански језик; Ronneberger-Sibold 2006, за немачки језик; Томић 2020, за енглески језик), а и онда из највише два регистра – сатиричних (књижевних и новинских) текстова и назива брендова (в. Ronneberger-Sibold 2006). Другачије речено, у литератури која се бави лексичким сливеницама у енглеском и у српском језику (па и шире) недостају, како унутарјезичка тако и међујезичка, истраживања корелације релативне прозирности производа различитих механизма лексичког сливања и социолингвистичких регистара у којима су ови механизми употребљени у најразличитије друштвено-комуникативне сврхе. У остваривању овог циља користимо континуум морфотактичке прозирности који у својој типологији лексичких сливеница предлаже ауторка Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-

Sibold 2006) (детаљан приказ овог континуума дајемо у потпоглављу 3.3.). Колико је нама познато, ово је уједно и једина типологија заснована на критеријумима релативне морфотактичке и, додатно, морфосемантичке прозирности производа лексичког сливања.

(2) Утврђивање фонемске и графемске сличности међу речима које учествују у творби лексичке сливенице, односно утврђивање фонемске и графемске сличности између сваке од двеју речи и производа лексичког сливања. У остваривању овог циља користимо меру *Левенштајново растојање* (енгл. *Levenshtein distance*), која је детаљније објашњена у потпоглављу 3.3. о методологији истраживања.

У досадашњој англистичкој литератури чији су предмет истраживања лексичке сливенице било је покушаја да се утврде претходно поменуте формалне сличности, то јест, да се оне квантификују помоћу различитих објективних математичких и статистичких израчунавања (нпр. индекса или коефицијента сличности, *Левенштајновог растојања* итд.) (в., нпр., Gries 2004a; 2004b; 2004c).¹³ Сличних покушаја у досадашњој србистичкој литератури о лексичком сливању није било, па се самим тим јавила потреба да се у раду и ово истражи и контрастира са ситуацијом у енглеском језику.

(3) Утврђивање категорија врсте речи којој енглеске и српске лексичке сливенице припадају и њиховог удела у грађи, као и врста речи које се комбинују у енглеским и српским лексичким сливеницама.

Премда и у англистичким и у србистичким радовима аутори често прокоментаришу категорије врста речи којима производи лексичког сливања најчешће припадају (в., нпр., Bugarski 2019; Bryant 1974; Cannon 1986; 2000; Lalić-Krstin 2010; López Rúa 2012; Soudek 1967; Tomić 2019a), па и најчешће комбинације врста речи које се сливају (в., нпр., Bauer, Lieber and Plag 2013; Vöhmerová 2010; Kubozono 1990; López Rúa 2012; Томић 2019), недостају детаљнији и прецизнији подаци о томе које су све комбинације врста речи у поступку лексичког сливања могуће, посебно из обимније истраживачке грађе и из међурегистарске перспективе. Претпостављена разноврсност ових комбинација, пре свега у односу на оне регуларне и предвидиве творбене поступке какви су слагање или афиксација, додатно би потврдила ванграматички морфолошки карактер лексичких сливеница (в. потпоглавље 3.1.), како у енглеском тако и у српском језику.

(4) Утврђивање граматичке (морфосинтактичке) центричности лексичких сливеница у савременом енглеском, односно у савременом српском језику.

Изузимајући свега неколико радова (в., нпр., Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009; Tomić 2019a), питање граматичког центра лексичких сливеница, у смислу анализе односа граматичких категорија лексичке сливенице и њених чланова, остало је изван веће пажње истраживача ове језичке појаве.¹⁴ Ипак, у радовима који су се бавили овим питањем

¹³ Формалне сличности између елемената лексичких сливеница истицали су и неки аутори (в., нпр., Bergström 1906; Kemmer 2003) пре Гриси (Gries), али се њихова запажања нису заснивала на објективним, квантитативним анализама.

¹⁴ Термин *центар* употребљавамо као превод енглеског термина *head* (Kristal 1988: 63, у преводу Klajna i Hlebeca).

(Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 120; Tomić 2019a: 9), утврђено је да десна или друга реч обично представља морфосинтаксички центар лексичке сливенице.

(5) Утврђивање значења, семантичке центричности енглеских и српских лексичких сливеница и синтаксичко-семантичких односа међу речима које учествују у њиховој творби, користећи дате (ван)језичке контексте, односно утврђивање њихове релативне семантичке прозирности.

За разлику од граматичке центричности, семантичка центриčnost је била предмет разматрања већег броја радова и у англистици и у србистици (в., нпр., Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009; Lalić-Krstin 2010; Mattiello 2013; Tomić 2019a). У њима је показано да десни или други члан лексичке сливенице најчешће представља семантички центар. У семантичкој анализи енглеских и српских сливеница, тачније, у утврђивању њиховог семантичког центра или управног члана користимо поделу на ендо- и егзоцентричне семантичке конструкције, која је у савременој лингвистици општеприхваћена (Клајн 2002: 37).

(6) Утврђивање могућих тенденција у структури и семантици енглеских и српских сливеница у зависности од њихове припадности одређеном социолингвистичком регистру.

Додатни циљ који овај докторски рад има јесте да пружи, што је могуће обухватнији и систематичнији, преглед досадашњих релевантних истраживања лексичких сливеница у енглеском и у српском језику, као и један краћи осврт на лексичке сливенице у једном броју словенских језика, а који може бити од значаја за разумевање одређених социолингвистичких аспеката ове врло живе и распрострањене језичке појаве. Овим и оваквим прегледом би се, верујемо, постигао бољи увид у резултате и закључке досадашњих анализа лексичких сливеница, а, можда још важније, и увид у истраживања која недостају да би се ова актуелна тема потпуније осветлила.

Имајући у виду мишљење наших истакнутих лингвиста да је савременој српској лексикографији потребан и специјализовани речник лексичких сливеница као „најоригиналнијих и најдуховитијих лексичких творевина у данашњем српском језику” (Prčić 2018: 46, 86; 2019: 177) и производа једног од најпродуктивнијих и најживљих творбених поступака у српском језику (Bugarski 2019: 25; Filipović Kovačević 2019: 207), један од „практичнијих” циљева овог рада био би да у облику речника представимо нове, то јест, новозабележене примере лексичких сливеница, али не само из српског већ и из енглеског језика, којем овакви речници такође недостају (али в. Turner 1993; Лаврова 2016).

Узимајући у обзир резултате, тачније тенденције уочене у досадашњим радовима о лексичком сливању у енглеском и српском језику (в. следеће поглавље), као и циљеве овог рада, хипотезе од којих у истраживању полазимо јесу следеће:

(1) број, типови и тенденције у вези с продуктивношћу утврђених формалних механизма лексичког сливања, као и уделом (не)преклапајућих лексичких сливеница у истраживачкој грађи из енглеског и српског језика биће врло слични;

(2) и у енглеском и у српском језику највише ће бити примера именичких сливеница, па придевских и глаголских, које су углавном постале комбиновањем истих врста речи,

док ће број осталих врста речи, па и прилога, који углавном постају комбинацијама других двају прилога, у истраживачкој грађи бити занемарљив;

(3) удео међујезичких лексичких сливеница биће већи у грађи из српског језика него у оној из енглеског језика;

(4) граматички (морфосинтаксички) центар већине лексичких сливеница у двама језицима биће у другој, то јест, у десној речи;

(5) гледано из синтаксичко-семантичке перспективе, највећи број сливеница и у енглеском и у српском језику припадаће субординативном ендоцентричном типу у којем је однос међу мотивним речима неравноправан, то јест, чији се семантички центар углавном налази у другој или десној речи коју ближе одређује прва реч и која функционише као својеврсна одредба;¹⁵

(6) у зависности од мање-више специфичних друштвено-комуникативних захтева регистра у којем стварају лексичке сливенице, њихови творци дају предност одређеним структурним и садржинским аспектима лексичких сливеница, то јест, одабирају оне механизме лексичког сливања који се у мањој или већој мери разликују у погледу релативне морфотактичке и семантичке прозирности својих производа, њихове краткоће итд. Примера ради, на основу специфичног обележја јасности језика новина (Ружић 2012: 191), може се претпоставити да ће сливенице из регистра новина и часописа, у начелу, бити морфотактички и семантички прозирније од сливеница из преостала три регистра како би се намеравана порука брже, лакше и правилно разумела.

После дефинисања предмета, односно општег и посебних циљева истраживања и истраживачких хипотеза, у следећем потпоглављу размотрићемо најрелевантније појмове и термине за тему овог докторског рада. Наиме, будући да су лексичке сливенице и даље недовољно добро одређена језичка појава у двама језицима, а у српском језику и релативно нова, постоје извесне појмовно-терминолошке неусаглашености у вези с њом у литератури, па је важно да овде барем кратко укажемо на њих и објаснимо шта се под којим појмом, односно термином у овом раду подразумева.

1.3. Појмовно-терминолошка разматрања

У овом потпоглављу разматрамо појмовно-терминолошку неусаглашеност која постоји међу истраживачима лексичког сливања и лексичких сливеница у релевантној литератури на енглеском и, у нешто мањој мери, на српском језику, да бисмо затим објаснили шта подразумевамо под најважнијим појмовима и терминима за предмет истраживања у овом раду. Иако ово потпоглавље не претендује на исцрпност прегледа појмовно-терминолошке проблематике у вези са лексичким сливањем и лексичким сливеницама, односно на то да понуди могућа решења постојећих појмовно-терминолошких проблема, сматрамо да је потребно, а и корисно да барем укратко размотримо појмовно-терминолошку неуједначеност која се јавља у вези с овом све популарнијом и распрострањенијом језичком појавом у двама језицима, па и шире. Ово нам се чини важним и из још једног разлога – чињенице да у релевантној литератури не постоји, барем не нама познат, рад који разматра недоследност у терминологији и(ли) даје могућа решења постојећих појмовно-

¹⁵ Овакво разумевање термина *ендоцентричан* преузето је из Кристал (Kristal 1988: 63, у преводу Клајна и Нлебеса). И разумевање термина *егзоцентричан* у овом раду је преузето из Кристал (Kristal 1988: 58, у преводу Клајна и Нлебеса).

термиолошких проблема у вези с лексичким сливањем и лексичким сливеницама, већ се на ову проблематику само спорадично указује.

Најпре је, наиме, важно разликовати, с једне стране, термине *лексичко сливање* (енгл. *lexical blending*) и *лексичка сливеница* (енгл. *lexical blend*), односно њима уобичајено означене појмове и, с друге стране, термине *појмовно сливање* (енгл. *conceptual blending*) и *појмовна сливеница* (енгл. *conceptual blend*), односно појмове које они означавају. Иако су у питању везани појмови, у смислу да се појмовно сливање, будући дубљи, шири и апстрактнији појам у односу на лексичко сливање, може налазити у његовој основи, односно да су лексичке сливенице један од вероватно најбољих и најочигледнијих начина на које се појмовно сливање испољава (Fauconnier and Turner 2002: 365–369; Filipović-Kovačević 2017: 179; 2019: 207–208, 212; Silaški 2012: 202–204; Ungerer and Schmid 2013: 268–270), кључна разлика међу њима јесте та што лексичко сливање припада области творбе речи, а појмовно сливање ширем оквиру когнитивистике, где представља процес који се догађа „онлајн” (Filipović Kovačević 2019: 194–196; Silaški 2012: 202). Другачије речено, појмовна сливеница се динамички ствара у једној специфичној комуникационој ситуацији у којој се два појма или улазна простора повезују и интегришу у трећи, генерички простор да би се добила једна нова, емергентна појмовна структура, то јест, четврти, сливени или обједињени простор који не представља пуко спајање улазних менталних простора већ једну јединствену, оригиналну и креативну менталну комбинацију неких аспеката улазних простора (Silaški 2012: 202–203). Без обзира на ову значењску и суштинску разлику, овде ваља скренути пажњу на то да управо оваква размишљања о повезаности двају појмова у ствари указују на идеју о универзалности појаве лексичког сливања. Другим речима, могло би се рећи да је лексичко сливање један од најочитијих формалних или вербалних начина изражавања једног механизма мишљења или, боље речено, концептуализације и поимања стварности својствених људској врсти, а који се у језицима света, у зависности од различитих (социо)лингвистичких чинилаца, употребљава у мањој или већој мери.

Узимајући у обзир чињеницу да се у овом раду не бавимо појмовним сливеницама већ да су предмет нашег истраживања сливенице у чисто лексичком смислу, у наставку рада за њих користимо термине *сливање* и *сливеница*.¹⁶ У вези с овом јесте и следећа напомена. Наиме, у литератури на енглеском, а и на српском језику (в., нпр., Filipović Kovačević 2019: 207–208; Gries 2004b: 415; 2004c: 201; 2006; Lalić-Krstin 2008b: 231; Smith 2014: 14; Ungerer and Schmid 2013: 268), јавља се и термин *morphological blend* (срп. *морфолошка сливеница*), и то углавном као истозначан термину *lexical blend*, односно термину *лексичка сливеница*. Имајући на уму претходне појмовно-термиолошке напомене, али и чињеницу да се у одређеном броју, махом англистичких, радова који се баве сливеницама врло често истиче немогућност њиховог дефинисања у оквирима постојећих морфолошких правила, па и да се поставља питање њихове стварне припадности морфологији (Bauer 2003: 46), верујемо да би употреба термина *morphological blend* и *морфолошка сливеница* додатно, а и потпуно непотребно, закомпликовала постојеће појмовно-термиолошко стање ствари везано за ову тему.

¹⁶ Напоменимо и то да је у релевантној литератури на енглеском језику уобичајена пракса да се термин *blend* употребљава као скраћени облик термина *lexical blend*, али не и термина *conceptual blend*, (*speech*) *error blend* (тј. сливенице која је производ случајне творбе, нпр. погрешке у говору или, ређе, у писању), *syntactic(al) blend* (срп. *синтаксичка сливеница*) и *phrasal blend* (срп. *фразна сливеница*).

Даље, у литератури, углавном оној англистичкој, може се приметити да неки аутори термином *blend*, односно *сливеница* означавају сваковрсне творенице, као што су:

(а) оне настале комбиновањем скраћених облика елемената постојећих и у речницима потврђених примера сложеница (нпр. *hi-fi*, настала скраћивањем сложенице *high fidelity*) (в., нпр., Adams 1973: 137; Brdar-Szabó and Brdar 2008: 180);

(б) оне чији је један елемент афиксоид (неокласичног, тј. старогрчког или латинског порекла), а други скраћена реч (нпр. *aerobatics*, настала комбиновањем неокласичног елемента *aero-* и крајњег дела речи *acrobatics*) (в., нпр., Adams 1973: 139–140; Bauer and Huddleston 2002: 1636; Bryant 1974: 163; Lalić-Krstin 2010: 95–96; López Rúa 2007a: 153; 2012: 26–27; Nemčoková 2004: 128);

(в) оне чији је један елемент суфикс или, ређе, префикс, а други цела реч (нпр. *folknik*, од речи *folk* и суфикса *-nik*) (в., нпр., Adams 1973: 139; Algeo 1980: 276; Lalić-Krstin 2010: 96, 164, 166, 168, 171; Nemčoková 2004: 128; Stojičić 2006: 40; Tomaszewicz 2008: 371–376);

(г) оне које су настале спајањем почетних слова или слогова постојећих вишечланих назива (нпр. *laser*, од *light amplification by stimulated emission of radiation*) (в., нпр., Algeo 1977: 50; Carstairs-McCarthy 2002: 65);

(д) оне у којима је један елемент *фонестема* (енгл. *phonestheme*) (нпр. *fl-* у *flimmer*) (в., нпр., Adams 1973: 139; Marchand 1969: 408, 451).¹⁷

Додатну забуну, пре свега, у англистичку литературу уносе истраживачи који под термином *blend* подразумевају и ненамерне (случајне) сливенице, то јест, примере који су последица погрешки у говору и, ређе, у писању, а у којима су обично искомбиноване блискозначне или истозначне речи (нпр. *corright*, настало од *correct* и *right*) (в., нпр., Danks 2003: 8; Kubozono 1990: 2, 4; в. и Fertig 2013: 62).¹⁸ Иако (јасну) границу међу два појмовним садржинама није увек могуће и једноставно повући, јер постоји пуно „граничних” случајева и јер је уопште питање (не)намерности у творби речи крајње незахвално питање, има аутора (в., нпр., Adams 1973: 157–158; Mattiello 2013: 14, 55, 117; Ronneberger-Sibold 2006: 158; 2010: 205) који их доследно разликују, притом употребљавајући термин (*speech-*)*error blend* или *contamination* у означавању производа ненамерног (случајног) сливања, односно термин *blend* у обележавању производа свесног и намерног сливања. Штавише, највећи број истраживача под сливеницама подразумева искључиво свесно и намерно створене речи (в., нпр., Adams 1973: 201; Bauer 2000: 836; 2012: 12; Beliaeva 2014a: 178; Gries 2004b: 416; 2004c: 201; 2006; 2012: 145; Miller 2014:

¹⁷ За нас у овом раду ниједна од ових пет врста твореница не представља лексичку сливеницу будући: (а) да поступком скраћивања традиционално настају скраћени облици (вишечланих) лексичких јединица, (б) да афиксоиди традиционално учествују у творби (неокласичних) сложеница, (в) да се творенице чији је један елемент афикс традиционално сврставају у изведенице, (г) да свођење вишечланих назива на почетна слова или слокове саставних елемената даје акрониме и иницијализме и, коначно, (д) да речи чији је саставни део фонестема представљају манифестацију фонетског (гласовног) симболизма, те самим тим, превасходно, припадају фоностилематичким поступцима и фоностилистици (Николић 2020: 335–336, 345–346). Наша дефиниција сливеница, од које се кренуло у прикупљању истраживачке грађе за овај рад, дата је на страни 17. и у потпоглављу 3.3. Више о термину *фонестема*, в. у Кристал (Kristal 1988: 70, у преводу Клајна и Нлебеса).

¹⁸ Бертинето (Bertinetto 2001: 76; в. и Algeo 1978: 124; Fradin 2015: 405) је мишљења да, без обзира на њихову привидну сличност, намерне и ненамерне сливенице не треба изједначавати, јер су искључиво првопоменуте, што и сам њихов назив казује, створене с намером да се задовољи одређена друштвена и комуникативна потреба.

237; Schmid 2011: 211).¹⁹ Нас у овом раду занимају искључиво свесне и намерне сливенице, и то из још једног разлога – чињенице да једино оне имају могућност да испуне лексичке празнине. С обзиром на то, не бисмо се сложили с писањем Оташевића и Сикимића (Оташевић и Сикимић 1992: 67–68) да између ненамерних и намерних или, у њиховој терминологији, ауторских околионализама „нема суштинских разлика”.

Да појмовно-терминолошка забуна у литератури буде већа „постарали” су се аутори који у случају једне, у начелу, исте лексичке појаве, то јест, механизма сливања и његових производа – сливеница – користе различите термине. Када је у питању поступак сливања, Бохмерова (Böhmerová 2010: 22) је, на пример, забележила следеће термине који се у радовима на енглеском језику налазе у готово једнакој употреби са термином (*lexical blending*: „*amalgamation, fusion, merging, telescoping, crossing, truncation, contamination, forming portmanteau words, coalescence, concatenation, conflation*”). Исто важи и за производе овог поступка у енглеском језику, па су у публикацијама старијег датума за исте творенице забележени и термини: (*word-*)*blending* (Aronoff 1976: 20; Bergström 1906), *compound-blend* (Adams 1973: 146, 148), *blend(-)word* (Cannon 1986; Marchand 1969; Pound 1914), *amalgam* (Pound 1914), *fusion* (Pound 1914), *coalescence form* (Pound 1914), *conflation* (Algeo 1978), *telescope* (Algeo 1977), *telescoping* (Soudek 1967) и *telescoped word* (Bryant 1974; Soudek 1967), да би се у новијој литератури ипак усталио термин (*lexical blend*, уз повремено коришћење термина: *word-blend* (Evans and Steptoe-Warren 2015; Hong 2004), *portmanteau (word)* (Aronoff and Fudeman 2011; Bat-El 2006; Filipović-Kovačević 2017; Lalić-Krstin and Silaški 2018; 2019; Trommer and Zimmermann 2012).²⁰

И у литератури на српском језику постоји одређена, мада значајно мања, терминолошка неусаглашеност у вези са сливањем и сливеницама, па су, уз сада већ уобичајене и устаљене термине (*лексичка сливеница* и (*лексичко*) *сливање*, које је у српски језик увео наш уважени лингвиста проф. Ранко Бугарски (2001), у једнакој употреби нашли и термини: *бленда*, као његов својеврсни стилски синоним (Bugarски 2013: 17; 2019: 17), *конфлација* (Prčić 1998; 2014; 2019; Stojičić 2006), *контаминација* (Kovačević 2016; Оташевић и Сикимић 1992; Оташевић 1994; 2008) и *сажеци* (Kristal 1988: 230, у преводу Клајна и Hlebca). Сам творбени поступак (*лексичког*) *сливања* код нас је означен и терминима: *стапање* (Prčić 1998), (*међу*)*сажимање* (Kristal 1988, у преводу Клајна и Hlebca; Prčić 1998), *конфлација* (Panić Kavgić 2016; Prčić 1998; 2014; 2019; Stojičić 2006; Субашић 2014), *контаминација*, *слепљивање* (Драгићевић 2017: 227). Из потребе да се терминолошки усагласимо са већином радова на српском језику, али и због чињенице да је термин *сливеница* системски (уп. (полу-)сложеница, изведеница, скраћеница, кованица, твореница и сл.), у овом раду смо се одлучили за коришћење термина (*лексичка*) *сливеница*. За поступак творбе сливеница користимо термин (*лексичко*) *сливање*.

¹⁹ Да су сливенице најчешће свесно и намерно створене речи поткрепљује и запажање неких аутора да су оне у писаним текстовима (нарочито новинским) често издвојене наводницима (или курзивом) у односу на своје непосредно окружење (в., нпр., Adams 1973: 151; Bauer 1983: 42–43; Renouf 2018: 41–42; Schmid 2011: 73; Томић 2019: 78). Изузетак је језик лепе књижевности, у којем овакво обележавање није уобичајено, па се оставља да форма говори сама за себе и произведе жељени комуникативни ефекат. Више о неким другим начинима скретања пажње на овакве и сличне творенице у енглеском језику, в. Бауер (Bauer 1983: 42; 2000: 836), Ренуф и Бауер (Renouf and Bauer 2001: 235–236) или Ренуф (Renouf 2018).

²⁰ Према писању ауторке Брајант (Bryant 1974: 163), *portmanteau words* је у прошлости био уобичајени назив за лексичке сливенице хумористичног карактера. Занимљиво је и запажање неких аутора (в., нпр., Fertig 2013: 66) да се сливенице ван лингвистике врло често називају *portmanteau words*.

Следећи важан термин који разматрамо односи се на лексичке јединице, то јест, речи које творе сливеницу. Премда се у англистичкој литератури и за овај појам користе различити термини, као што су *source lexemes*, *source forms*, *base words*, *base lexemes*, *bases*, *input words*, *words*, *elements*, *constituent (words)*, *target words (targets)* и *etyma (etymons)*, у публикацијама новијег датума и овде се може уочити извесни појмовно-терминолошки напредак, у смислу да се за њих усталио термин *source words*. У србистици се лексичке јединице које сачињавају сливеницу најчешће називају *речи*, мада су у употреби и *елементи*, *конституенте* и *(творбене) основе*. Ми смо се у обележавању овог појма одлучили за термин (*прва и друга*) *мотивна реч* (в. Ђуровић 2017: 218, 225), а не *лексема* јер је врло често једна од њих дата у множини, у компаративу или суперлативу, у императиву итд. (где се једино може „читати” као сливеница), чиме представља један од облика дате лексеме, а, додатно, и јер су предмет истраживања свесне и намерне сливенице чију су творбу мотивисале неке друге речи.²¹ Термин *мотивна реч* смо одабрали и због тога што у анализи крећемо од конкретизоване или реализоване јединице у писаном или говореном тексту, у одређеном граматичком облику (који, додуше, није увек могуће са сигурношћу утврдити), са одређеним значењем и одређеном функцијом (Драгићевић 2007: 35).

За скраћени, произвољни (почетни, крајњи или, ређе, средишњи) и, готово увек, неморфемски део мотивне речи који углавном чува њено значење у сливеници, у овом раду употребљавамо термин *фрагмент*.²² У англистичкој се литератури за овај појам усталио термин (*lexical*) *splinter* (в., нпр., Adams 1973: 142; Bauer 2006b: 77; Bauer, Beliaeva & Tarasova 2019: 57–59; Bauer, Lieber and Plag 2013: 19; Beliaeva 2019b: 8–9; Callies 2016: 506; Fandrych 2008a: 111–115; 2008b: 73; Lalić-Krstin 2010: 63; Mattiello 2018: 8; 2019: 4, 9, 12, 14; Quirk et al. 1985: 1584).²³ Поред устаљеног термина *splinter*, у англистичкој литератури налазимо и термине: (*blend's*) *part* (в., нпр., Bauer 2006a; Mattiello 2018), *clipped fragment* (Miller 2014: 194), *clipped form* (Nemčoková 2004: 128) и *fracto-lexeme* (Renner and Lalić-Krstin 2011). С друге стране, ова појмовна садржина се у радовима на српском језику најчешће обележава као *део* или, нешто ређе, *сегмент* (Prčić 1998), *крња основа* (Stojičić 2006; Оташевић 2008), *окрњена основа* (Lalić-Krstin 2010) или *крња лексичка основа* (Lalić-

²¹ Иако термин *реч* није непроблематичан, он у науци у језику традиционално обухвата речи(-лексеме) (Пипер и Клајн 2014: 46, али в. Prčić 2016: 15).

²² Чињеница да овај део мотивне речи обично не представља морфему јесте разлог зашто се сливање у литератури често сврстава у неморфемске творбене поступке. На пример, Фандрих (Fandrych 2008a: 107, 115; 2008b: 71–72) неморфемским творбеним поступцима сматра све оне механизме у којима барем један од елемената није морфема у традиционалном смислу овог термина (в., нпр., Kristal 1988: 154, у преводу Клајна и Шлебеса; Ђуровић 2017: 226) већ представља део слога, почетно слово и сл.

²³ Термин *splinter* је у англистику увео Берман (Berman 1961, према Adams 1973: 147). Тема развоја и употребе неких учесталих примера фрагмената у енглеском језику нашла се у средишту пажње релативно великог броја истраживача (в., нпр., Adams 1973: 188–194; Bauer, Lieber and Plag 2013: 525–530; Bauer, Beliaeva & Tarasova 2019; Barrera Jurado 2019: 6; Beliaeva 2019b: Sections 3.2 and 3.3; Callies 2016; Danks 2003: Chapters 7 & 8; Lalić-Krstin 2014b; Lehrer 2007: 120–126; López Rúa 2007a: 154; Mattiello 2017: 71–78; 2018). Искрпна дискусија у раду ауторке Матјело (Mattiello 2018) можда најбоље објашњава сличности и разлике међу терминима *splinter* (ванграматичка морфологија), *modern combining forms* (маргинална морфологија) и *secreted affixes* (граматичка морфологија и припадајућа јој правила). Матјело (Mattiello 2018: 14) закључује да су у питању врло слични творбени форманти, те да један исти формант може представљати различите појаве у различитим фазама дијахронијског процеса морфемизације, од изворно неморфемског елемента у сливеницама до афикса у изведеницама.

Krstin 2016).²⁴ Значај појма означеног термином *фрагмент* огледа се и у томе што поједини фрагменти временом, после издвајања из мотивне речи у поступку сливања, учесталим комбиновањем с другим речима или фрагментима, односно семантичком реинтерпретацијом, у смислу уопштавања и проширивања или, ређе, сужавања значења, као и својеврсном регуларизацијом форме, могу постати везане морфеме.²⁵ Другачије речено, неки фрагменти могу временом постати модерни афиксоиди, ређе, афикси или, изузетно, слободне морфеме, чиме у мањој или већој мери мењају састав морфолошког система датог језика (Bauer and Huddleston 2002: 1637; Bauer 2006a: 503; Beliaeva 2014a: 54; Callies 2016: 513–514; Lalić-Krstin 2010: 62–64, 106; 2014: 258; 2016; Mattiello 2013: 4; 2019: 23; Saavedra 2014).²⁶ Из претходног произлази и то да би се овим и број сливеница значајно смањило, јер би се творенице које садрже овакве елементе у том случају тумачиле као изведенице или сложенице (Saavedra 2014: 2; в. и Beliaeva 2014a: 189; 2019b: n.p.; Callies 2016: 514; Mattiello 2017: 27).

Не мање важан термин у творбеној анализи и у опису сливеница јесте *преклапање* (енгл. *overlap(ping)*) или, нешто ређе, *хеплологија* (енгл. *haplology*) (в., нпр., Adams 1973: 150; Pound 1914: 23), односно *intersection* (в., нпр., López Rúa 2004: 65). Термин *преклапање* се обично користи да означи појаву у којој мотивне речи деле одређене фонеме и(ли) графеме или пак целе слоге, и то не само у тачки сливања већ и у другим сегментима двеју речи. Значај овог појма за поступак сливања приметан је и у чињеници да поједини истраживачи сливеница (в., нпр., Arcodia and Montermini 2012: 93, 95; уп. и Gries 2006: 548) узимају преклапање за специфичну разлику између сливеница и производа других творбених поступака (пре свега, скраћених сложеница), али и као основни формални критеријум у типологији сливеница (в., нпр., Algeo 1977; Gries 2006). Овде треба рећи и то да, према мишљењу неких аутора (нпр. Bertinetto 2001: 62), преклапање, његова врста и обим варирају од језика до језика, а, додали бисмо, вероватно и унутар једног језика, у зависности од социолингвистичког регистра у којем је сливеница творена. У овом раду, термине *фонемско* и *графемско преклапање* употребљавамо тако да означимо појаву где две мотивне речи деле одређене, (не)линеарно распоређене сегментне јединице – фонеме и(ли) графеме, а које притом могу представљати и целе слоге.²⁷ Треба даље рећи

²⁴ Неки домаћи аутори (в., нпр., Bugarski 2019: 107) назив *део* употребљавају да означи и морфеме које учествују у творби сливенице.

²⁵ У овом контексту треба пренети и запажање неких аутора (в., нпр., Szymanek 2005: 436) да је у другој половини 20. века учестала употреба оваквих фрагмената.

²⁶ Угледајући се на Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2010: 46), термин *афиксоид* овде употребљавамо као превод термина *combining form*.

²⁷ Занимљиво је запажање неких аутора (в., нпр., Bauer 2006a: 502–503) да је преклапање код сливеница чешће графемског карактера, односно да сливенице, барем оне енглеске, имају неку врсту утемељења у писаном језику (в. и Gries 2004a: 565; Lehrer 1996: 364; 2003: 370; 2007: 128). Ово, наима, може бити разлог зашто се сливенице често везују за, па и поистовећују с абривијацијама (посебно акронимима) чија творба зависи првенствено од ортографије (Bauer 2006a: 503; в. и Plag 2003: 13). Према мишљењу Клајна (2002: 91), преклапање је карактеристика већине игара речима (в. и Adams 1973: 150; Algeo 1977: 50). Слично Клајну размишља и Бенцеш (Benczes 2019: 117), која тврди да су типови сливеница у којима постоји фонемско преклапање мотивних речи најкреативнији, што често резултује њиховим игроликим карактером. У овом раду термин *игра речи* (енгл. *wordplay*) начелно разумемо онако како то чини Ренер (Renner 2015: 119), то јест, у смислу „намерног и формално ингениозног начина повезивања семантике двеју или више речи у нову морфолошку јединицу”, при чему речи које се комбинују могу бити из једног или више језика (уп. Knospe 2016: 80). За разлику од овако дефинисаног термина *wordplay*, термин *pun* се обично поима нешто уже – као поигравање смислом речи (Veisbergs 2007: 240). О томе да форма игра важну улогу у игри речима, в. и Винтер-Фремел (Winter-Froemel 2016: 20). Различита одређења и (интердисциплинарне) приступе игри речи,

и то да је преклапање, посебно оно нелинеарно, којим се крши начело јединства или унутрашњег интегритета речи, својство које поступак сливања чини додатно непредвидивим, првенствено у односу на регуларне творбене поступке као што су слагање или афиксација. Преклапање ће у творбеној анализи сливеница у овом раду бити назначено подвлачењем заједничких сегмената у мотивним речима.

Узимајући у обзир оно што је до сада речено у овом потпоглављу, под термином (*лексичка*) *сливеница* у овом раду подразумевамо облички нову реч, то јест, твореницу која се пише као једна реч, укључујући и цртицу, насталу комбиновањем (а) двеју целих речи у парадигматском или синтагматском односу које се обавезно фонемски и(ли) графемски (не)линеарно преклапају или (б) двеју речи у парадигматском или синтагматском односу, од којих је барем једна скраћена, уз могуће фонемско и(ли) графемско (не)линеарно преклапање с другом речју или њеним фрагментом, а чија су значења, или барем неки њихови елементи, најчешће садржани и у значењу сливенице. За сливеницу која је хомофона с једном од две мотивне речи (нпр. *Jewbilee* ← **Jew** × **ju**bilee; *NEOgraničena* ← **NEO** × **ne**ograničena) и која свој „сливенички” карактер остварује искључиво у писаној форми, и то захваљујући разноразним начинима графичког истицања (нпр. различита боја и(ли) величина слова и сл.), употребљавамо термине (*потпуна-инклузивна сливеница* (Ronneberger-Sibold 2006) и *графичка сливеница* (енгл. *graphic blend*) (Beliaeva 2019a: n.p.; Bugarski 2019: 120; в., нпр., и Algeo 1977: 49; Lehrer 2007: 120; Renner 2015: 127–128).²⁸ Када је у питању употреба цртице у писању сливеница, треба напоменути и то да овде сливеницама не сматрамо речи написане с цртицом које представљају скраћени облик постојеће, то јест, у релевантним речницима потврђене (полу)сложенице (нпр. *sci-fi*, настало од *science fiction*). Творенице овог типа третирамо као скраћене облике сложеница. Скраћене сложенице се од сливеница значајно разликују и семантички, у смислу да њихови етимони увек имају композитивно значење (Mattiello 2013: 71, 76; 2008: 146). Додатно, сливеницама у овом раду не сматрамо ни примере који су настали скраћивањем, и то најчешће декстралним скраћивањем устаљеног назива или називне синтагме, као што је, на пример, *Вартекс* (*Вараждинска текстилана*) или *Нама* (*Народни магазин*) (Клајн 2002: 165).

1.4. Структура рада

После уводних разматрања, у другом поглављу рада дајемо преглед релевантне литературе на тему сливеница, најпре из енглеског, а затим и из српског језика. У трећем потпоглављу истог поглавља осврнућемо се и на досадашња истраживања сливеница у једном броју словенских језика, будући да би овај осврт могао бити од значаја за анализу и разумевање неких социолингвистичких аспеката сливеница, а и јер у литератури недостају

као и њене могуће друштвене и комуникативне функције разматрају многи аутори (в., нпр., Knospe 2016; Lecolle 2016; Thaler 2016; Winter-Froemel 2016). Занимљива је тврдња ауторке Талер (Thaler 2016: 57–58) да творба нових лексичких јединица у игри речи обично обухвата креативне или нерегуларне творбене механизме.

²⁸ Лерер (Lehrer 2007: 120) за овај тип сливеница употребљава термин *orthographic blend*. У вези с графичким сливеницама треба скренути пажњу на то да поједини аутори (в., нпр., Vareš 1974: 176; Драгићевић 2009: 464) постављају питање да ли се творба речи заснована на ортографији и графичким средствима уопште може сматрати (оделитим) творбеним поступком. Према писању Бареша (Vareš 1974: 179), у енглеском језику овакви творбени механизми, утемељени на графемама постоје, постоје, пре свега, захваљујући његовом сложеном правописном систему.

(компаративна) истраживања о сливању у словенским језицима којима би се актуелна ситуација у вези с овом појавом и иновацијама у творби речи у словенским језицима боље сагледала.

Треће поглавље – *Теоријско-методолошки оквир истраживања* – представља теоријски и методолошки приступ истраживању сливеница у раду. Овде су детаљно одређени и социолингвистички регистри из којих је прикупљена истраживачка грађа, и то: рекламни регистар, регистар новина и часописа, регистар онлајн комуникације и књижевно-уметнички регистар.

Четврто поглавље бави се вишеаспектном анализом истраживачке грађе, тачније квалитативном и квантитативном анализом одређених структурних, садржинских и социолингвистичких аспеката сливеница, најпре из енглеског, а онда и из српског језика. Све анализе прати дискусија резултата. У истом поглављу представљамо и резултате контрастивне анализе сливеница из ова два језика. Последње, пето поглавље доноси закључке који су произашли из овог истраживања, као и импликације за нека будућа истраживања.

1.5. Закључна разматрања

У овом првом и уводном поглављу докторског рада *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти* најпре смо одредили предмет истраживања, а затим представили општи, односно посебне циљеве истраживања и полазне истраживачке хипотезе. У средишту пажње трећег потпоглавља била је појмовно-терминолошка неусаглашеност уочена у литератури на тему сливања и сливеница у двама језицима да би се затим у контексту постојећег појмовно-терминолошког апарата објаснило шта се подразумева под најважнијим терминима за ову тему, то јест, под терминима *сливеница, сливање, мотивна реч, фрагмент* и *преклапање*.

2. ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ

У овом поглављу дајемо хронолошки преглед релевантних истраживања сливеница у језицима који су у средишту наше пажње у овом раду, то јест, у енглеском и у српском језику, а онда и у једном броју словенских језика. Као што је већ речено, ово поглавље има за примарни циљ да дâ што је могуће обухватнији приказ ширине и дубине анализе свесних и намерних енглеских и српских сливеница, јер у литератури постоји релативно мали број прегледних радова који за предмет узимају баш ову појаву.

2.1. Досадашња литература о сливеницама у енглеском језику

Вероватно први озбиљнији допринос опису и класификацији енглеских сливеница, прикупљених из дела енглеске књижевности из периода од 14. до 20. века, јесте докторски рад под насловом *On Blendings of Synonymous or Cognate Expressions in English: A Contribution to the Study of Contamination* (Bergström 1906). Иако су примарни предмет истраживања у овом раду биле сливенице на синтаксичком (а не лексичком) нивоу, као далеко бројније у том временском периоду (Bergström 1906: 30), аутор је један део свог рада посветио и производима сливања који се реализују на нивоу речи. Он овакве творенице дефинише као речи настале комбиновањем двеју (или више) мотивних речи сличне семантичке садржине, чија фонетска сличност омогућује лакше сливање у нову целину (Bergström 1906: 1–3). Користећи резултате творбене анализе прикупљених примера, он (Bergström 1906: 13) је понудио класификацију сливеница на:

(а) оне код којих су обе речи скраћене (нпр. *preet* ← **pretty** × **sweet**),

(б) оне код којих је једна реч сачувана у целини, а друга скраћена (нпр. *Eurasia* ← **Еurope** × **Asia**) и

(в) оне код којих су обе речи сачуване у целини (нпр. *forbecause* ← **for** × **because**).

Занимљиво је приметити да се у оквиру понуђене класификације уопште не помиње преклапање мотивних речи иако је очигледно да, рецимо, мотивне речи *pretty* и *sweet* деле графему *e*. Бергстром (Bergström 1906: 46, 64–65) даље истиче да међу сливеницама готово да нема примера који се састоје од почетака двеју мотивних речи, односно да су творенице типа *Westralia(n)* (Western Australia(n)) и *Gritain* (Great Britain) заправо сложенице које су скраћене из практичних разлога и да искључиво захваљујући поступку скраћивања наликују сливеницама. Као што смо објаснили у потпоглављу *Појмовно-терминолошка разматрања*, и ми смо мишљења да, иако формално подсећају на сливенице, ове и овакве примере ипак не би требало сматрати производима поступка сливања већ скраћивања, јер је њихов етимон један, то јест, јер су постали од једне вишечлане лексеме. Што се последње Бергстромове класе сливеница тиче, то јест, последњег наведеног примера, он вероватно не би био прихваћен ни у једној каснијој класификацији сливеница, без обзира на разноврсност критеријума на којима су оне утемељене, јер је овде у питању просто слагање двеју целих речи, без остатка, због чега би се и ова твореница недвосмислено могла класификовати као сложеница.

Поред ове класификације, исти аутор (Bergström 1906: 27, 43) даље предлаже и класификацију сливеница засновану на семантичком критеријуму, тачније, семантичком односу између мотивних речи, и то на:

- (а) оне у којима су комбиноване етимолошки неповезане синонимне речи,
- (б) оне у којима су комбиноване етимолошки повезане синонимне речи и
- (в) оне у којима су комбиноване речи сроднога смисла, али које се не могу сматрати синонимима (нпр. *pretty* и *sweet* у примеру *preet* или *smoke* и *fog* у примеру *smog*).

Једно од важних питања које се у Бергстромовом раду поставља јесте и то да ли је утицај мотивних речи у сливеници једнак или не, при чему је он сам (Bergström 1906: 9, 46) био мишљења да једна од њих готово увек има већи утицај, мада то није и емпиријски доказао. На пример, приметио је да, у начелу, сливенице преузимају акценат једне од својих мотивних речи, односно да прозодијска структура једне од речи има већи утицај на фонолошку структуру сливенице. Ово питање ће, као што ћемо у наставку прегледа литературе видети, завређивати пажњу и других истраживача сливеница, посебно оних који сливеницама приступају у оквиру теорије прозодијске морфологије.

Један други, изузетно вредан допринос проучавању сливеница, то јест, уочавању њиховог значаја за творбу речи и њихових комуникативних моћи и могућности јесте монографија *Blends: Their Relation to English Word Formation* (Pound 1914). У њој је анализирано чак 314 сливеница, углавном прикупљених из усмених извора (Pound 1914: 25), што не изненађује ако се има у виду касније писање неких аутора (в., нпр., Cannon 1986: 737; 1987: 168–169) да су сливенице до 20. века настајале обично у усменом језику, те да су као такве биле изузетно кратког века. Слично Бергстрому (Bergström 1906), ауторка Паунд сливенице дефинише као производе поступка у којем се, пре свега, свесно и намерно сливају две или више, често семантички сродних, речи у једну (Pound 1914: 1, 7). Притом, форме и значења мотивних речи барем неко време остају релативно лако препознатљиви унутар сливенице (Pound 1914: 1). Она (Pound 1914: 6–12) даље примећује и то да је у творби сливеница присутна изузетно велика слобода, која за последицу често има немогућност њиховог јасног разликовања од производа других творбених поступака, али и од производа случајног или ненамерног сливања речи. Када је у питању лексички статус и уопште употреба сливеница у енглеском језику с почетка 20. века, она (Pound 1914: 2–4, 6, 10, 14–21, 25) пише да је један број ових твореница постао саставним делом енглеског језика, као и да њихова употреба није ограничена само на језик лепе књижевности, што би се дало претпоставити на основу претходног рада (в. Bergström 1906), већ се сливенице могу срести и у новинском регистру, трговачким називима производа, карикатурама, географској номенклатури, у научном регистру (нпр. хемији, медицини, итд.).

За разлику од Бергстрома (Bergström 1906) који своје две класификације сливеница заснива на формалном, односно семантичком критеријуму, ауторка Паунд (Pound 1914: 19–21) сливенице класификује према извору њиховог настанка, уз напомену да поједини примери могу припадати већем броју датих категорија:

- (а) домишљате књижевне кованице (нпр. *sneakret* од *secret* и *sneak*),
- (б) политичке сливенице (нпр. *Prohibican* од *prohibition* и *republican*), сливенице које творе новинари и карикатуристи (нпр. *donkophant* од *donkey* и *elephant*, *shamateur* од *sham* и *amateur*),
- (в) једнократне сливенице настале као последица поремећаја говора или погрешки у говору (нпр. *sweedle* од *swindle* и *wheelde*),
- (г) сливенице настале, обично случајно, у говору деце (нпр. *suspose* од *suspect* и *suppose*),

- (д) свесне популарне сливенице (нпр. *solemncholy* од *solemn* и *melancholy*),
- (ђ) несвесне популарне сливенице (нпр. *needcessity* од *need* и *necessity*),
- (е) сливенице у називима географских појмова и у личним именима (нпр. *Ohio* од *Ohio* и *Iowa*, *Romiette* од *Romeo* и *Juliette*),
- (ж) сливенице у научној терминологији (нпр. *dextrose* од *dexter* и *glucose*) и
- (и) сливенице у (трговачким) називима производа и роба (нпр. *electrolier* од *electric* и *chandelier*, *Locomobile* од *locomotive* и *automobile*).

Када су форма и формална класификација сливеница у питању, Паунд (Pound 1914: 22, 31) је мишљења да давање неке коначне формалне класификације сливеница није препоручљиво јер су механизми којима оне настају врло бројни и разноврсни. Тако су неки примери настали преклапањем мотивних речи (нпр. *comrogue* од *comrade* и *rogue*, *animule* од *animal* и *mule*), неки сливањем двеју скраћених мотивних речи (нпр. *dastardice* од *dastard* и *cowardice*), а неки сливањем двеју мотивних речи од којих је само једна скраћена (нпр. *fairation* од *fair* и *consideration*).

На основу примера које је анализирао, Паунд (Pound 1914: 22–23) издваја још две групе сливеница. Једну чине, у њеној терминологији, *етимолошки хибриди* (енгл. *etymological hybrids*) у којима су сливене речи из различитих језика (нпр. именица *soupspicion* творена је укрштањем француског глагола *soupsçonner* (енгл. *to suspect*) и енглеске именице *suspicion*), а другу *хеполошке сливенице* (енгл. *haplologic blends*), где се слог, који је присутан у обема мотивним речима, изоставља да би се избегло његово непотребно понављање (нпр. *hol* у *alcoholiday* наместо *alcoholholiday*).

Када је у питању позиција акцента у сливеницама, иста ауторка (Pound 1914: 23), слично Бергструму, уочава тенденцију да сливеница преузима акценат једне од мотивних речи. Притом, мотивне речи не морају припадати истој врсти, мада то углавном јесте случај, и то су обично значењски сличне или повезане речи. У вези с припадношћу сливенице одређеној врсти речи, Паунд (Pound 1914: 23–24, 27) даље пише да су најзаступљеније именичке, после њих глаголске и придевске сливенице, док су оне које припадају осталим врстама речи (нпр. прилозима, заменицама, предлозима и узвицима) заступљене у изузетно малим бројевима.

Уз ауторку Паунд (Pound 1914), постојање сличности а, последично, и потешкоћа у утврђивању граница међу сливеницама, с једне стране, и производима других творбених поступака у енглеском језику, као што су слагање, скраћивање или извођење, наглашава и Судек (Soudek 1967) у раду који носи наслов *Telescoped Word-Forming Bases*. Овај рад се, у поређењу с другим радовима у тадашњој, а и у каснијој литератури, посебно издваја по томе што за предмет истраживања узима сливенице творене у двама варијететима енглеског језика, конкретно, британском (њих 63) и америчком супстандарду (чак њих 625).

Према мишљењу овог аутора (Soudek 1967: 83), без обзира на постојеће проблеме у дефинисању и опису сливеница – нових лексичких јединица створених комбиновањем двеју самосталних форми и(ли) њихових делова и припадајућих им значења, односно уметањем фонемског низа једне речи у фонемски низ друге речи – могуће је издвојити неколико, пре свега формалних, критеријума разликовања сливеница од других, сличних твореница. Један од њих јесте и унутрашње скраћивање једне или пак обе мотивне речи у поступку сливања, и то у тачки у којој се две речи сливају у једну, што није случај са скраћивањем. Други могући критеријум разликовања производа сливања и скраћивања јесте немогућност поузданог утврђивања тачке скраћивања мотивних речи у сливеници у

случају њиховог преклапања, где један фрагмент заправо припада обема речима, што није случај са скраћеним облицима речи и скраћеним сложеницама. Када је у питању разликовање сливеница и изведеница, критеријум који овај аутор предлаже јесте број речи од којих је дата твореница настала. Тако у творби сливенице учествују две (ређе више) појединачних речи и(ли) њихових делова, а у творби изведенице једна реч и афикс (Soudek 1967: 84). Исти аутор (Soudek 1967: 84) даље скреће пажњу на то да је основна, формална разлика међу сливеницама и сложеницама та да се у слагању употребљавају нескраћени облици (двеју) речи.

У Судековој (Soudek 1967: 88) типологији, која се заснива на формалним критеријума преклапања и скраћивања, али коју карактерише и ареално условљени одабир примера, издвајају се два основна типа сливеница:

(а) амалгамиране сливенице, у којима се мотивне речи и(ли) њихови делови не преклапају у тачки сливања (нпр. *cameracature* од *camera* и *caricature*, *pramateur* од *professional* и *amateur*) и

(б) преклапајуће сливенице, у којима се у тачки сливања налази фонема или низ фонема које припадају обема мотивним речима (нпр. *alcoholiday* од *alcohol* и *holiday*, *cheeriodical* од *cheer* и *periodical*). Занимљиво је да управо овај други тип односи превагу међу сливеницама из америчког супстандарда.

У прилог формалној сложености и слојевитости сливеница говори даља подела претходних двају типова. Наиме, Судек (Soudek 1967: 88–89) у оквиру првог типа разликује три подтипа сливања, и то у зависности од тога да ли су мотивне речи целе или скраћене, и то:

(аа) цела прва реч и крајњи део друге речи (нпр. *cameracature*),

(ааа) почетни део прве и цела друга реч (нпр. *pramateur*) и

(аааа) почетни део прве и крајњи део друге речи (нпр. *blog*, од *bloody* и *dog*); односно

(бб) цела прва реч и крајњи део друге речи се преклапају у тачки сливања (нпр. *cheeriodical*),

(ббб) почетни део прве речи и цела друга реч се преклапају у тачки сливања (нпр. *abscondrel* од *absconding* и *scoundrel*),

(бббб) почетни део прве и крајњи део друге речи се преклапају у тачки сливања (нпр. *abstrosity* од *abstract* и *monstrosity*) и

(ббббб) крајњи део целе прве речи и почетни део целе друге речи се фонемски и(ли) графемски преклапају (нпр. *alcoholiday*).

Као засебне типове сливеница, Судек (Soudek 1967: 91–92) даље издваја производе сливања:

(а) у којима се јавља фрагмент који не припада ниједној од двеју речи (нпр. *z* у *gazob* ← **galoot** × **blob** или *a* у *dancapation* ← **dancing** × **dissipation**),

(б) графичке сливенице, чија се „сливеничка” природа испољава искључиво у писању, будући да је фонетски облик ових сливеница идентичан изговору једне од мотивних речи (нпр. *biuyography* од *buy* и *biography*), а које је овај аутор забележио само у америчком супстандарду,

(в) суперимпониране сливенице у којима је фонемски низ из једне речи уметнут или натпостављен у фонемски низ друге речи (нпр. *askillity* од *ability* и *skill*, *anticipatering* од *anticipating* и *pater*) и

(г) примере чији је статус као сливеница упитан (нпр. *larsting*, *hesh*, *memberlect*).

У анализи прикупљене грађе Судек (Soudek 1967: 92) је посветио нешто пажње и питању врсте речи којима прикупљене сливенице припадају. Баш као и ауторка Паунд (Pound 1914), и он (Soudek 1967: 92–93) је утврдио да су и у америчком и у британском супстандарду најбројније именице, а да су глаголи, придеви и прилози присутни у мањим бројевима, односно да друге врсте речи практично и не бивају створене поступком сливања.

У Маршановој монографији о творби речи у енглеском језику (Marchand 1969), сливању је посвећено неупоредиво мање пажње, тачније само четири странице, што не изненађује ако се узме у обзир тврдња овог аутора (Marchand 1969: 451, 454) да сливенице не доприносе, барем не значајно, обогаћивању лексикона енглеског језика. Према Маршановом (Marchand 1969: 451–452) мишљењу, век трајања сливеница у језику зависи од више чинилаца, од којих је један, верујемо, и регистар у којем су створене. Штавише, за Маршана (Marchand 1969: 451) сливање нема граматички већ искључиво стилистички (експресивни) статус, а за творбу речи је релевантно једино захваљујући својој свесној и намерној природи. С обзиром на то да овај аутор (Marchand 1969: 451) сливање дефинише као поступак слагања делова (који притом обично не представљају морфеме) других речи у нову реч, не чуди његово писање да су производи сливања, барем за оне који нису творци сливенице, монеме (енгл. *moneme*), то јест, просте, недељиве, мономорфемске речи, које припадају области лексикологије.²⁹ У вези с овим бисмо дали и један коментар. Наиме, сложили бисмо се с ауторком Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2010: 38) да је овакво тумачење не само спорно већ и да онај који свесно и намерно ствара сливеницу заправо жели да читалац или слушалац реконструише њене мотивне речи, као и да се жељени (прагматички) ефекат темељи управо на реконструкцији речи које су мотивисале творбу сливенице, односно њихових дескриптивних и(ли) асоцијативних значења. Занимљиво је да ни Маршан у свом осврту на сливање, као ни Бергстром (Bergström 1906), не помиње преклапање као карактеристику сливеница.

У поређењу с претходном (Marchand 1969), у монографији која представља увод у творбу речи у савременом енглеском језику ауторке Адамс (Adams 1973), свесним и намерним сливеницама из писаних извора посвећено је пуно више пажње иако оне, према њеном мишљењу, не представљају производ значајног творбеног поступка, у смислу да не доприносе значајно увећању лексикона енглеског језика. И она (Adams 1973: 188), баш као и Паунд (Pound 1914) и Судек (Soudek 1967), примећује да се сливање не може лако разграничити од других поступака творбе речи.

У поглављима у којима детаљно анализира сливенице, Адамс (Adams 1973: 146) најпре истиче то да сливенице, премда разноврсне и врло необичне спољашњости, показују више (морфолошких) правилности него што се то на први поглед чини.³⁰ Анализирајући формалне аспекте производа сливања, ова ауторка (Adams 1973: 149–151) издваја

²⁹ Изумимајући, додуше, примере сливеница чија се творба заснива на фонетском симболизму и за које Маршан (Marchand 1969: 451) тврди да се састоје од две морфеме.

³⁰ В. 11. и, посебно, 12. поглавље монографије Адамс (Adams 1973).

неколико типова сливеница, у зависности од скраћивања, односно преклапања мотивних речи (али не и од комбинације двају критеријума), и то:

(а) сливенице које се састоје од фрагмената двеју речи (нпр. *ballute*, од речи *balloon* и *parachute*),

(б) сливенице које се састоје од једног фрагмента и једне целе речи (нпр. *escalift*, од *escalator* и *lift*),

(в) сливенице које се састоје од једне целе речи и фрагмента (нпр. *needcessity*, од *need* и *necessity*),

(г) сливенице у којима се преклапају самогласници, сугласници или цели слогови мотивних речи (нпр. *privilegentsia*, од *privilege* и *intelligentsia*) и

(д) сливенице у којима једна од мотивних речи, у свести примаоца „призива” ону реч или онај део речи који замењује, производећи на тај начин својеврсни ефекат игре речима (нпр. *foolosopher* према *philosopher* или *fakesimile* према *facsimile*).

У другој, нешто детаљнијој формалној типологији коју даје, иста ауторка (Adams 1973: 153–157) је, користећи синтаксички критеријум, сливенице груписала према врсти речи којој припадају, и то на: именичке, придевске, глаголске (чији је број врло мали и које су готово све координативне, то јест, представљају комбинације друга два глагола) и неокласичне сложенице-сливенице – комбинације почетног или крајњег неокласичног афиксоида и фрагмента мотивне речи (нпр. *aerobatics* (aero-acrobatics), *astrodemic* (astro-epidemic), *appestat* (*appetite* и *-stat*), *calligraphone* (*calligraph(ic)* и *-phone*)), међу којима су могућа преклапања.³¹ Унутар именичких, придевских и глаголских сливеница, извршено је даље груписање примера у зависности од синтаксичког односа међу њиховим мотивним речима.

У анализи семантике и употребе сливеница, Адамс (Adams 1973: 158–160) примећује да је број координативних сливеница, посебно оних које означавају хибридне биљне или животињске врсте (нпр. *plumcot plum* од и *apricot*, *liger* од *lion* и *tiger*), у поређењу с координативним сложеницама у енглеском језику, значајно већи.³² Занимљиво је и ауторкино (Adams 1973: 156) запажање да координативне придевске сливенице које се састоје од друга два синонимна придева махом бивају творене у сврху наглашавања особина или својстава као, на пример, *attractivating* (творена од придева *attractive* и *captivating*) или *boldacious* (творена од придева *bold* и *audacious*). Према писању исте ауторке (Adams 1973: 159), сливенице се, будући да настају кршењем постојећих морфолошких правила у енглеском језику и да представљају формално врло упечатљиве творенице, пре свега, употребљавају у именовању комерцијалних производа, рекламама и новинским насловима, јер је у њима важно привући пажњу гледалаца, читалаца и(ли) слушалаца, али их има и у књижевним делима.

Кверк и Гринбаум (Quirk and Greenbaum 1973: 448–449) у граматичи енглеског језика, тачније у њеном додатку који се бави творбом речи, сливенице помињу у свега неколико

³¹ У својој другој монографији, која је замишљена као наставак ове из 1973. године, Адамс (Adams 2001: 139–140) даје једно врло интересно запажање – да намерно творене сливенице карактерише ефекат игре речима, као и да оне најчешће припадају именицама, а да су придеви и глаголи чешће настали случајно, као погрешке у говору или писању, будући да обично представљају комбинације синонима.

³² О семантици и употреби сливеница, в. и Адамс (Adams 2001: 140–141). Употребом творбеног поступка сливања у називима неких хибридних раса паса на енглеском језику бавила се Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2008a).

реченица, вероватно из разлога јер су, према речима самих аутора, у питању ефемерне, неформалне творенице, од којих су само неке успеле да се одрже у општој језичкој употреби.³³ Интересантно је да је за Кверка и Гринбаума (Quirk and Greenbaum 1973: 448) барем једна од мотивних речи у сливеници фрагментарна.

У оквиру једног кратког, али из социолингвистичке перспективе врло вредног, прилога *Blends Are Increasing* (Bryant 1974), ауторка Брајант (Bryant 1974: 163–164) примећује да је у другој половини 20. века, у времену које, пре свега, карактерише убрзани развој и напредак готово свих области друштвеног живота и човековог делања а, последично, и сваковрсни изуми, открића, нове, јединствене појаве, идеје, предмети и сл. који захтевају и одговарајуће, па и јединствене називе, дошло до стварања великог броја неологизама, међу којима и сливеница. Немали број ових твореница настао је у језику новина и часописа (нпр. *cinmammoth* од *cinema* и *mammoth*, *funtastic* од *fun* и *fantastic*), у трговачким називима (нпр. *Exercycle* од *exercise* и *bicycle*, *Plenamin* од *plenty* и *vitamin*), али и у комичне сврхе (нпр. (*Federico*) *Foolini* од (*Federico*) *Fellini* и *fool*) (Bryant 1974: 163–164). Ауторка (Bryant 1974: 163–164) је прикупљене примере сливеница (њих 306) из писаног језичког медијума, међу којима има и оних синтагматских, груписала у 14 различитих тематских области, и то: (1) мода (*backini* од *back* и *bikini*), (2) спорт, путовање и забава (*bellyrina* од *belly* и *ballerina*), (3) наука и технологија (*chemagination* од *chemistry* и *imagination*), (4) свемир и ваздушни саобраћај (*Airveyor* од *air* и *conveyor*), (5) покућство, кућне потрештине (*Porta-Light* од *portable* и *light*, *rapidry* од *rapid* и *dry*), (6) политика (*bureaucrock* од *bureaucrat* и *crock*), (7) образовање (*Educare* од *education* и *care*), (8) уметност (*snoject* од *snob* и *object*), (9) висока верност репродукције снимљеног звука (енгл. *high fidelity*) (*Akustomat* од *acoustic* и *automatic*), (10) омладински жаргон (*gloopy* од *goopy* и *loopy*), (11) зависност од психоактивних лекова (*narcoma* од *narcotic* и *coma*), (12) секс (*ambisextrous* од *sex* и *ambidextrous*), (13) здравље (*staphylogistics* од *staphylococcus* и *logistics*) и (14) друго (*batmobile* од *bat* и *automobile*, *Fortran* од *formula* и *translation*).

У приказу овог рада треба додати и то да, иако у њему није понуђена формална типологија сливеница, ауторка издваја неколико механизма сливања којима су анализиране сливенице творене. Међу њима је врло учестало сливање почетног фрагмента прве и крајњег фрагмента друге мотивне речи, и то обично у случају када мотивне речи имају неку заједничку фонему или више њих, мада има и оних механизма у којима је једна од мотивних речи уметнута у другу (Bryant 1974: 163–164). Резултати морфолошке анализе њене грађе потврдили су закључке свих претходних радова, то јест, то да су најчешћи производи сливања именице, уз свега неколико придева (Bryant 1974: 164).

Иако творба речи практично није била тема у оквиру генеративистичког приступа морфологији, сливенице врло кратко у својој монографији *Word Formation in Generative Grammar* помиње Ароноф (Aronoff 1976: 20)³⁴. Наиме, у теорији трансформационо-генеративне граматике, овај аутор (Aronoff 1976: 20) сливенице сврстава у део творбе речи

³³ Кверк и др. (Quirk et al. 1985: 1583–1584) сливање обрађују у делу о творби речи који носи наслов *Miscellaneous modes*, и то тек на једној и по страници.

³⁴ Занемаривање творбеног поступка сливања, као уосталом и свеукупне области творбе речи, у генеративистичкој теорији и традицији потврђује и сам Ароноф (Aronoff 1976: xii, 4; 1983: 357), као и неки други аутори (в., нпр., Carstairs-McCarthy 1992: 11; Fandrych 2008b: 72; Ronneberger-Sibold 2006: 159). Према писању Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-Sibold 2006: 159), генеративисти су сливање посматрали као појаву ограничену искључиво на индивидуалну перформансу, то јест, ону која је својствена одређеним појединцима (нпр. песницима и сл.) или су је пак упоређивали с погрешкама у говору, па се самим тим сливање није сматрало делом језичке компетенције.

„*Oddities*”, који обухвата формално атипичне и неконвенционалне творенице чија је унутрашња структура, уопште узев, непрозирна. Притом, он напомиње да је структурна непрозирност уистину нешто слабије изражена код сливеница, али да су оне и даље споредна и спорадична појава у енглеском језику.

С друге стране, у једној од (својих) најцитиранијих публикација у литератури која се бави проблематиком сливања, Алџео (Algeo 1977: 47–48) извештава да су сливенице у 20. веку врло учестала и раширена појава. За овог аутора, сливенице подразумевају комбиновање двеју или више мотивних речи, од којих је барем једна у поступку сливања скраћена, и то одузимањем одређеног фонемског и(ли) графемског низа или преклапањем с другом мотивном речју. Анализирајући даље формалну структуру сливеница прикупљених из претходно објављених публикација, али и из неких нових извора, Алџео (Algeo 1977: 48–54) је понудио више класа (и поткласа) сливеница, управљајући се притом према неколиким структурним критеријумима или, боље рећи, особеностима сливеница.

Прва класа сливеница коју он (Algeo 1977: 49) предлаже заснива се на томе да ли се у поступку сливања мотивне речи и(ли) њихови фрагменти преклапају и на који начин, то јест, да ли је преклапање, рецимо, линеарно или не (нпр. *filmania* од *film* и *mania*, *canimal* од *camel* и *animal*). Према његовим речима (Algeo 1977: 50–51), преклапајуће сливенице, посебно оне које би се могле сматрати примерима сливања на ортографском нивоу, одликује карактер игре речима (нпр. *in-sin-uation* од *insinuation* и *sin*, *sinema* од *sin* и *cinema*, *cellebrity* од *cell* и *celebrity*). За разлику од њих, непреклапајуће сливенице подразумевају разноразне врсте скраћивања једне или пак обе мотивне речи (нпр. *cussnation* од *cuss* и *damnation*, *Eurasia* од *Europe* и *Asia*, *smog* од *smoke* и *fog*, *agitprop* од *agitation* и *propaganda*), с тим да се у случајевима када су обе речи скраћене као типичан образац сливања издваја комбинација почетног фрагмента прве и крајњег фрагмента друге мотивне речи. Трећу класу чине сливенице у којима су мотивне речи не само скраћене већ се и преклапају (нпр. *Californicate* од *California* и *fornicate*). На основу дате творбене анализе, Алџео (Algeo 1977: 55) закључује да сливенице, у начелу, карактеришу следећа три својства, и то: комбиновање двеју (евентуално више) мотивних речи, скраћивање једне од мотивних речи и(ли) (не)линеарно преклапање неких њихових сегмената.

Користећи један други критеријум, који би се могао описати и као системски будући да се везује за Де Сосирово виђење језика као система и унутар њега синтагматских и парадигматских односа, Алџео (Algeo 1977: 55–58) даље предлаже разликовање класе синтагматских сливеница (енгл. *syntagmatic blends*), у којима мотивне речи формирају синтагматски низ, од класе асоцијативних сливеница (енгл. *associative blends*), међу чијим члановима обично, мада не увек, постоји парадигматски однос. У синтагматским сливеницама најчешће се преклапају крајњи фрагмент прве и почетни фрагмент друге мотивне речи (нпр. *Chicagorilla* од *Chicago gorilla*, *Amerind* од *American Indian*) (Algeo 1977: 56). С друге стране, асоцијативне сливенице имају два или више појединачних етимона међу којима постоје одређене асоцијације (нпр. значењске везе и сл.), па су и уобичајени примери ове класе сливеница управо оне у којима су се „привукле” две синонимне речи, односно међу којима се може утврдити парадигматски лексички однос синонимије (нпр. *swellegant* од *swell* и *ellegant*, *shill* од *shiver* и *chill*) (Algeo 1977: 57–58).

У једној од, вероватно, најутицајнијих монографија у области творбе речи у енглеском језику *English Word-Formation* (Bauer 1983), сливенице су обрађене унутар врло кратког потпоглавља *Unpredictable formations*, као непредвидиве творенице у којима различитим комбиновањем фрагмената двеју (евентуално више) речи настају нове лексеме. Притом је, како овај аутор (Bauer 1983: 234) напомиње, јасну и недвосмислену морфемску анализу у

већини производа овог поступка практично немогуће извршити. У вези с непредвидивошћу и уопште слободом у творби сливеница, Бауер (Bauer 1983: 234–236) додаје и то да се не може поуздано (у)тврдити која су у ствари ограничења у њиховој творби, сем оних која се тичу лакоће изговора и писања, односно евентуалног постојања хомофона који блокирају творбу појединих примера. Тако, за њега (Bauer 1983: 235–236) оне, нешто „правилније” сливенице обухватају примере у којима су обе мотивне речи присутне у целини, али уз обавезно фонемско и(ли) графемско преклапање (нпр. *glasphalt* од *glass* и *asphalt*, *octopush* од *octopus* и *push*, *wargasm* од *war* и *orgasm*). У оваквим примерима мотивне речи су често само фонолошки присутне у целини, и то захваљујући истоветном изговору одређених фрагмената (нпр. *glasphalt* (такође *glassphalt*) ← **glass** /glæs/ × **asphalt** /'æ.s.fælt/). Своје кратко разматрање сливеница, Бауер (Bauer 1983: 236–237) закључује напоменом да творбени поступак сливања, иако значајан извор речи у савременом енглеском језику, у начелу, није довољно добро одређен према другим творбеним поступцима (слагању, акронимији итд.).

Повезаност сливања са слагањем, али и извођењем, односно недовољно добра дефинисаност енглеских сливеница у постојећој литератури, наглашена је и у раду *Blends in English word formation* (Cannon 1986). У њему је овај аутор извршио детаљну фонолошку, морфолошку и семантичку анализу једног, додуше, невеликог броја речничких примера енглеских сливеница, тачније њих 132.³⁵ Када су у питању, најпре, резултати анализе механизма сливања прикупљене грађе, Канон (Cannon 1986: 740–741) је утврдио да се најчешће јавља онај структурни тип у којем су сливени почетни и крајњи фрагменти двеју самосталних речи, те да је у отприлике две трећине примера присутно преклапање фонема и(ли) графема мотивних речи. У вези с фонологијом анализираних сливеница, он (Cannon 1986: 741) је закључио да фонолошки аспекти имају велики значај за творбу сливенице, то јест, да готово сви примери преузимају акценат једне од својих мотивних речи, што је, подсетимо се, 80 година раније уочио и Бергстром (Bergström 1906), анализирајући један број књижевних сливеница. Канон (Cannon 1986: 741) је, испитујући слоговну структуру прикупљених примера, даље приметио да оне, у начелу, деле број слогова са дужом мотивном речју (нпр. *desipramine*, творена од *desmethyl* и *imipramine*), мада, нажалост, није назначио да ли се чешће ради о левој или десној речи. Извршена морфолошка анализа грађе потврдила је да су, као и у ранијим радовима, најбројније именице, па придеви и, на крају, глаголи, односно да врста речи највећег броја сливеница одговара врстама речи њених чланова (Cannon 1986: 740). Да је Канон заиста детаљно морфолошки анализирао прикупљену грађу, или барем знатно детаљније од претходних аутора, речито говоре и резултати према којима велики број мотивних речи припада простим речима и изведеницама, а само мали број сложеницама и тек једна акронимима (*lidar* ← **light** × **radar**) (Cannon 1986: 740). Уколико упоредимо ове његове налазе са мотивним речима у српским сливеницама у монографији Бугарског (Bugarski 2019), сливеницама из неких других (словенских) језика (в., нпр., Konieczna 2012: 59, 62, за пољски; Marković 2021: 114, за хрватски језик), као и грађом прикупљеном за потребе овог нашег истраживања, видећемо да удео акронима међу мотивним речима није занемарљив. Овде вреди скренути пажњу и на ауторово (Cannon 1986: 740) запажање да већина мотивних речи у анализираним примерима представља (одомаћене) позајмљенице

³⁵ У овом прегледу литературе представимо само оне најрелевантније резултате и закључке овог Каноновог рада, и то због тога што је исти аутор ове закључке потврдио и у једном свом другом раду прегледног типа (Cannon 2000).

из старолатинског, грчког и француског језика (нпр. *embourgeoisification*). Овакав резултат није изненађујући јер су управо ови језици, а посебно латински и француски, својевремено имали значајан утицај на енглески језик (Crystal 2003а: 46, 48). У семантичкој анализи сливеница, Канон (Cannon 1986: 741) је уочио да су значења мотивних речи често слична, али и да има пуно комбинација мотивних речи чија је етимолошка веза врло слаба (нпр. *apodization* од *aperture* и *periodization*), односно да неколико примера чак представља производ сливања два антонима (нпр. *immitance* од *impedance* и *admittance*).

Спроведећи додатну, упоредну анализу енглеских сливеница из своје грађе с неким примерима ранијег датума, Канон (Cannon 1986: 745) је уочио да су његови примери структурно једноставнији. Овај закључак се, између осталог, односи и на то да он није забележио сливенице у којима се једна мотивна реч или њен фрагмент умеће у и преплиће с другом мотивном речју, као што је, рецимо, случај са сливеницом *chortle*. Врло је интересантно, рецимо, и то да он у анализираној грађи није забележио практично ниједну графичку сливеницу, као и то да су његови примери углавном, како сам каже, „озбиљне” творенице у називима предмета, процеса и сл., за разлику од оних с почетка 20. века које је примарно одликовао шаљиви, хумористични карактер (Cannon 1986: 746). Нажалост, Канон ове налазе није опримерио конкретним сливеницама из своје грађе. На крају приказа овог рада, а у контексту једног од циљева нашег истраживања, то јест, анализе неких социолингвистичких аспеката енглеских и српских сливеница, важно је рећи да је Канон (Cannon 1986: 749) сматрао да је творба сливеница у значајном обиму мотивисана друштвеним и културолошким чиниоцима.

За разлику од неких претходно поменутих аутора (нпр., Aronoff 1976; Marchand 1969) који сливању не признају статус граматичког поступка и који, уопште узев, не придају већи значај производима сливања у енглеском језику, Кубозоно (Kubozono 1990) тврди да је сливање граматички поступак. Овај аутор је, користећи примере намерних, али и једног броја ненамерних енглеских сливеница прикупљених из литературе, показао да се форма сливеница, и то првенствено њихова фонологија, може у великој мери предвидети на основу одређених фонолошких ограничења. Он (Kubozono 1990: 5, 9–10, 18) заправо говори о уоченим јаким тенденцијама у фонологији сливеница. Наиме, показао је да творбу сливеница ограничавају два чиниоца, и то: (а) фонотактика енглеског језика и (б) силабичка структура у којој је тачка скраћивања мотивних речи једносложних сливеница најчешће граница између наступа и нуклеуса или наступа и риме (нпр. Fr(itz) / (M)ax → *Frax*), односно у којој је дужина сливенице (у смислу броја слогова), у начелу, једнака дужини друге мотивне речи (нпр. need / (ne).ces.si.ty → *need.ces.si.ty*) и где друга мотивна реч обично представља фонолошки центар сливенице (Kubozono 1990: 5, 15–16, 18).

У погледу резултата морфолошке анализе, Кубозоно је такође запазио одређене тенденције у структури сливеница. Наиме, уочио је то да је међу механизмима сливања комбиновање почетног фрагмента прве и крајњег фрагмента друге мотивне речи најзаступљеније (AB / XY → AY), и то посебно у оним случајевима у којима мотивне речи деле одређену фонолошку садржину, па би се сливенице, према његовим (Kubozono 1990: 18) речима, могле сматрати производима фонолошко-морфолошке интеракције.³⁶ Уочена је и тенденција да се готово увек сливају исте врсте речи, то јест, именице са именицама, глаголи са глаголима итд., односно да је изражена тенденција стварања, пре свега, именичких сливеница, па тек онда глаголских и придевских (Kubozono 1990: 3). Када су у

³⁶ Сливенице као категорију на размеђи између фонологије и морфологије разматра и Хаманс (Hamans 2021b).

питању семантичка ограничења, исти аутор (Kubozono 1990: 3–4) је запазио да најчешће бивају комбиноване две речи сличне или исте семантичке садржине, мада су, као и раније (уп., нпр., Cannon 1986) забележени и примери у којима су комбиноване речи супротног смисла. Кубозоно (Kubozono 1990: 3–4) је утврдио и то да друга мотивна реч не представља само фонолошки већ, најчешће, и семантички центар сливенице (нпр. *motel* није врста мотора већ хотела), мада је, како сам каже, ово ограничење теже утврдити због изражене тенденције потпуног мешања или укрштања семантичких садржина мотивних речи у поступку сливања.

Потврду најрелевантнијих закључака које је изнео Кубозоно (Kubozono 1990) у вези с фонолошким чиниоцима налазимо и у радовима других истраживача. Тако је, на пример, ауторка Бат-Ел (Bat-El 1996) у свом раду, који се примарно бави хебрејским сливеницама у оквиру теорије оптималности (енгл. *Optimality Theory*), једно поглавље посветила сливеницама из енглеског језика, конкретно разматрају резултата и закључака до којих је дошао управо Кубозоно.³⁷ Она (Bat-El 1996: 314–316), наиме, тврди да је форма сливенице ограничена искључиво фонолошким чиниоцима, и то структуром слога и прозодијом, односно да је сливенице могуће тумачити искључиво као оптималне производе хијерархијски распоређених фонолошких ограничења, који постоје и у другим деловима граматике. Из овога се, према речима исте ауторке, може закључити да су остала ограничења која Кубозоно помиње (нпр. морфолошка, семантичка итд.) практично сувишна, те да су самим тим сливенице део граматике.³⁸ Бат-Ел је даље мишљења да појам семантичког центра није релевантан у творби сливеница, као и да би требало преиспитати семантичку центричност енглеских сливеница. Штавише, она сматра да је редослед мотивних речи у сливеници условљен међусобним деловањем фонолошких ограничења.

Тенденције у творби сливеница из енглеског језика уочили су и други аутори. Кели (Kelly 1998) је, примера ради, анализирао структурне карактеристике намерних двочланих енглеских сливеница типа *smog*, чије се мотивне речи *smoke* и *fog* налазе у саставном односу, и то тако што је тестирао један број хипотеза, разматрајући притом могуће когнитивне и друштвене чиниоце који су мотивисали творбу сливеница. Тако је утврдио да су чиниоци – језички, али и они ванјезички, тачније когнитивни – који доприносе предвидљивости коначног облика сливенице, односно редоследа мотивних речи, следећи:

(а) већа фреквентност, као и категоријална прототипичност прве мотивне речи у односу на другу мотивну реч, односно мањи број слогова прве мотивне речи у односу на другу; тако је, рецимо, у сливеници *smog*, прва мотивна реч *smoke* фреквентнија од *fog*, што је и условило овакав њихов редослед; с друге стране, редослед мотивних речи у сливеници *spork* одређен је већом прототипичношћу именице *spoon* у односу на именицу *fork* у категорији прибора за јело (Kelly 1998: 581, 583),

(б) тачка сливања мотивних речи подудар се са границом слога или границом наступа и риме мотивних речи (нпр. сливеница *dink* је творена комбинацијом наступа речи *deck* и риме речи *prink*) (Kelly 1998: 586) и

³⁷ Ваља рећи и то да је Бат-Ел (Bat-El 1996: 316) закључила да су сличности међу енглеским и хебрејским сливеницама, барем у погледу аспеката којима се она овде бавила, веће у односу на њихове разлике.

³⁸ Овде треба напоменути и то да у оквиру теорије оптималности не задовољавају све сливенице сва фонолошка ограничења, то јест, да и онај оптимални производ сливања (међу другим могућим кандидатима) врло често и сам крши нека ограничења, мада су она обично хијерархијски нижа (Bat-El 1996: 284).

(в) сличност међу фонемама мотивних речи у тачки сливања, као, рецимо, између сугласника /d/ и /t/ у речима *clandestine* и *fantastical* које су искоришћене у творби сливенице *clantastical* (Kelly 1998: 586–588).

Што се могућих друштвених чинилаца који утичу на творбу, то јест, структуру сливеница тиче, Кели (Kelly 1998: 586–587) сматра да се друштвена мотивација твораца сливеница огледа у поигравању формом, тачније, фонолошком сличношћу међу мотивним речима. Одатле и назив „*lexical teases*” који он (Kelly 1998: 586) користи за сливенице. На пример, чувши почетак сливенице *austern*, конкретно фонемски низ /ɔ:st/, саговорник претпоставља да ће чути реч *austere* /ɔ:'stiə/, али будући да у наставку чује низ /z:n/, који припада речи *stern*, слушалац мора изнова да приступи тумачењу дате речи (Kelly 1998: 586–587). Управо је овај игролики карактер сливеница, сматра Кели, највероватнији разлог постојања великог броја преклапајућих примера сливања у енглеском језику, каква је уосталом и сливеница *austern*, у којој мотивне речи *austere* и *stern* деле низ графема *ster*.

За разлику од већине досадашњих радова у којима су у типологијама сливеница садржински критеријуми били, такође, скрајнути, у монографији која носи наслов *Lexical Change in Present-day English: A Corpus-based Study of the Motivation, Institutionalization, and Productivity of Creative Neologisms* ауторке Фишер (Fischer 1998: 35–36) дата типологија сливеница заснива се на типу значењског односа међу мотивним речима и обухвата:

(а) ендоцентричне сливенице код којих прва мотивна реч ближе одређује, то јест, модификује ону другу, као у примеру *emergicenter*, који је постао од речи *emergency*, спојног вокала *-i-* и речи *center* (ово је уједно и најбројнији тип сливеница у ауторкиној грађи),

(б) сливенице код којих обе мотивне речи имају исту семантичку вредност – тзв. *двандва сливенице* (енгл. *dvandva-blends*) (нпр. *shoat*, у којој су комбиноване речи *sheep* и *goat*), па је и њихов редослед мотивисан, односно одређен фонолошким и графичким чиниоцима и, на крају, као најмање бројне,

(в) *колокативне сливенице* (енгл. *collocative blends*) чије мотивне речи формирају, као што и сам назив каже, колокацију (нпр. *gazunder* ‘*to gazump by coming in with a price under the one previously offered*’).

У вези с фонолошком и(ли) графичком мотивацијом у творби сливеница, иста ауторка (Fischer 1998: 36) напомиње да се оваква мотивација налази у позитивној корелацији с прозирношћу сливенице, то јест, да ће читалац или слушалац лакше реконструисати мотивне речи уколико сливеница подсећа на барем једну од њих. Она додаје и то да се фонемска и(ли) графемска сличност сливенице с барем једном мотивном речју обично постиже преклапањем одређених сегмената, па је и највећа у случају преклапајућих сливеница.

Она (Fischer 1998: 37–38) је у истом раду предложила и поделу сливеница према комбинацији критеријума присуства или одсуства преклапања, те броја целих, односно скраћених мотивних речи, и то на:

(а) сливенице у којима су обе речи присутне, уз обавезно преклапање (*palimony* од *pal* и *alimony*),

(б) сливенице у којима је једна реч цела, а друга скраћена, уз преклапање (*acupressure* од *acupuncture* и *pressure*),

(в) сливенице у којима је једна реч цела, а друга скраћена, без преклапања (*dockonium* од *dock* и *condominium*),

(г) сливенице у којима су комбиноване две скраћене речи, са преклапањем (*affluenza* од *affluence* и *influenza*) и

(д) сливенице у којима су комбиноване две скраћене речи, без преклапања (*qualipop* од *quality* и *pop*).

Овде треба пренети и ауторкину (Fischer 1998: 37) потврду резултата претходних анализа сливеница да је број слогова у сливеницама твореним од два фрагмента обично једнак броју слогова барем једне од мотивних речи, односно њен закључак да мотивне речи оваквих сливеница углавном имају исту акценатску структуру. У случају да се њихова прозодијска структура разликује, сливенице позицију акцента обично преузимају од друге мотивне речи (Fischer 1998: 38).

Сливеницама је пажња, као што је већ речено, посвећена не само у монографијама и појединачним чланцима већ и у граматикама енглеског језика. Тако су у кембричкој граматичкој енглеског језика, у поглављу које се бави творбом речи (Bauer and Huddleston 2002), сливенице разматране као производи једног од споредних или маргиналних творбених поступака. Користећи, као и већина аутора пре њих, формални критеријум у типологији, Бауер и Хадлстон (Bauer and Huddleston 2002: 1636–1637) издвајају следећа четири типа сливеница:

(а) сливенице у којима су комбиновани почетни фрагмент прве мотивне речи и цела друга мотивна реч,

(б) сливенице у којима је комбинована цела прва мотивна реч и крајњи фрагмент друге мотивне речи,

(в) сливенице у којима су комбиновани почетни фрагмент прве и крајњи фрагмент друге мотивне речи и

(г) сливенице у којима су сливене две целе речи или њихови делови уз обавезно преклапање фонема или графема у тачки сливања. У вези с овим последњим типом, занимљиво је да Бауер и Хадлстон не наводе могућност фонемског-графемског преклапања мотивних речи у тачки сливања, као ни могућност преклапања ван ове тачке.

Слично другим истраживачима, и ови аутори (Bauer and Huddleston 2002: 1637) као једну од тенденција у сливању издвајају управо дужину (у броју слогова) крајњег облика сливенице, у смислу да она обично не прелази дужину дуже од двеју мотивних речи.

Исте, 2002. године ауторка Лопез Руа (López Rúa 2002) објавила је рад под насловом *On the structure of acronyms and neighbouring categories: a prototype-based account* у којем је врло добро илустрована сва сложеност, али и међуповезаност творбених поступака који у литератури најчешће бивају категоризовани као споредни, као што су сливање, скраћивање, акронимија итд. Енглеске сливенице су у овом раду анализирани, описани и категоризовани у оквирима ревидиране теорије прототипа, заједно с неколико других категорија које, према речима саме ауторке (López Rúa 2002: 59), нису споредне у оној

мери у којој се то обично тврди у области лексичке морфологије.³⁹ Тако је ова ауторка (López Rúa 2002: 41, 44, 46) утврдила да се прототипичне сливенице:

- (а) изговарају као целе речи,
- (б) да поседују средњи обим скраћивања мотивних речи (тј. у прототипичном механизму сливају се два фрагмента),
- (в) да поседују висок или средњи ниво фонолошке интегрисаности (делова) мотивних речи,
- (г) да се састоје од две мотивне речи,
- (д) да се пишу малим словом и
- (ђ) да се јављају у усменом и у писаном медијуму.

За разлику од већине истраживача сливеница, Плаг (Plag 2003) у својој монографији о творби речи у енглеском језику тврди да сливенице показују висок ниво правилности (фонолошке, синтаксичке и семантичке), због чега их треба проучавати као производ регуларног творбеног поступка у оквиру граматичке морфологије, конкретно, прозодијске морфологије. Међу правилностима које је приметио у творби сливеница, овај аутор (Plag 2003: 125) наводи: да се у сливеници искључиво комбинују елементи слога или цели слогови мотивних речи, односно да се обично сливају две мотивне речи истог броја слогова и да је сама сливеница у том случају исте дужине, као и да, уколико се дужине мотивних речи разликују, сливеница дели број слогова друге мотивне речи. Да су овакве тврдње превише уопштене, као и да се свака од њих може релативно лако оповргнути сведоче и неки од примера које смо до сада овде навели.

Плаг (Plag 2003: 122–123) сливенице даље дели на два типа, од којих је први настао скраћивањем постојеће сложенице и у којој прва реч модификује значење друге (мада ће он нешто касније у истој публикацији напоменути да овакве примере ипак не би требало сматрати правим сливеницама), а други тип комбиновањем најчешће почетног фрагмента прве и крајњег фрагмента друге речи. Значење ових других се, према његовом мишљењу, у великој мери разликује од значења оних првих, будући да упућују на ентитете који деле својства ентитета означених обема мотивним речима, баш као и координативне сложенице. Иако делимо Плагово мишљење да у структури сливеница постоје извесне правилности или, боље речено, структурне тенденције, никако се не бисмо сложили с његовом (Plag 2003: 123) тврдњом да је сливенице могуће посматрати као производ правила $AB + CD = AD$, као ни с тим да се сливенице могу поистоветити с производима оних поступака који припадају граматичкој морфологији и којима бивају створене регуларне изведенице и сложенице. Навешћемо само неколико примера сливеница из литературе који ову Плагову тврдњу, у најмању руку, чине спорном – *surftoon* ← **surf** × **cartoon** (Bryant 1974: 171), *Selectric* ← **select** × **electric** (Bryant 1974: 174), *miscvarsitation* ← **misce(gen)ation** × **varsity** (Algeo 1977: 51), *swellegant* ← **swell** × **ellegant** (Algeo 1977: 57).

Вероватно прво велико корпусно истраживање енглеских сливеница представља необјављена докторска дисертација *Separating Blends: A Formal Investigation of the Blending Process in English and its Relationship to Associated Word Formation Process* ауторке Данкс (Danks 2003). Она је овом истраживању приступила с циљем да формално разграничи творбени поступак сливања од других, мање или више повезаних творбених поступака.

³⁹ Ревидирана и проширена теорија прототипа подразумева постојање не једног већ више прототипа (López Rúa 2002: 32).

Иако овај рад теоријски, у смислу, пре свега, предложених дефиниција сливеница и критеријума њиховог разграничења од производа других поступака, а и практично, представља изузетно вредан допринос проучавању енглеских сливеница, он овде неће бити детаљније представљен због тога што Данкс у својој истраживачкој грађи не разликује намерне од ненамерних сливеница већ су њоме обухваћени и једни и други примери, као и одређен број твореница које су настале скраћивањем сложеница.

У прилог томе да се енглеским сливеницама из године у годину посвећује све већа пажња и да је занимање истраживача за њих све интензивније сведочи и немали број радова објављених 2004. године. Најпре ћемо представити рад који носи наслов *The Categorical Continuum of English Blends* ауторке Лопез Руе (López Rúa 2004). Користећи ревидирану теорија прототипа, баш као и у свом раду из 2002. године, ова ауторка је успела не само да утврди и опише: (а) централне и прототипичне механизме сливања у енглеском језику, (б) централне, али не и прототипичне механизме сливања и (в) периферијске механизме сливања већ и да их повеже с категоријама слагања, скраћивања (сложеница) и абривијација. На једном крају овог категоријалног континуума (График 1) налазе се сложенице, у којима ниједан од елемената није скраћен већ су они једноставно уланчани, а на другом крају акроними у којима су све речи скраћене. Између ова два краја континуума налазе се сливенице, од којих су неке ближе сложеницама, а друге акронимима.

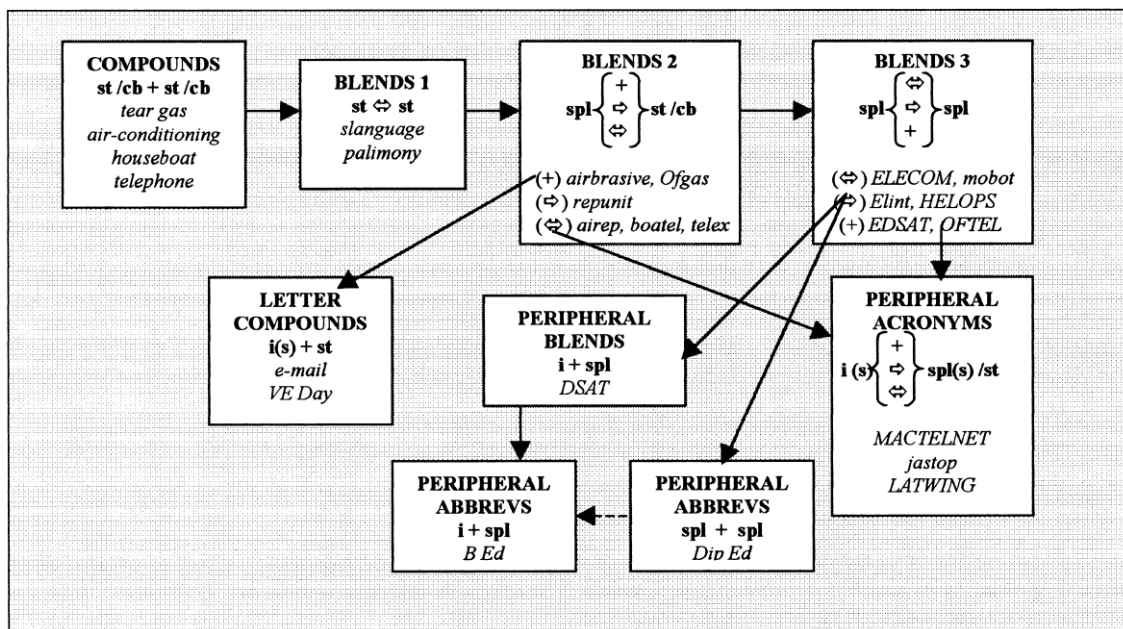

График 1. Категоријални континуум сливеница и њима суседних категорија (López Rúa 2004: 76)

И други истраживачи су покушали да утврде опште тенденције у комбиновању мотивних речи у поступку сливања. Хонг (Hong 2004) је, на пример, анализи и опису структурних карактеристика сливеница, тачније начинâ сливања, могућих преклапања и прозодије, приступио дистрибутивно-статистички. У намери да на тај начин утврди тенденције у њиховој творби, овај аутор је анализирао намерне линеарне сливенице прикупљене из литературе и Тернеровог речника сливеница (Turner 1993) и дошао до

следећих општих закључака, који углавном потврђују резултате анализе претходних истраживања:⁴⁰

(а) да већина примера садржи један или два фрагмента, а да само један врло мали број њих садржи две целе речи, уз обавезно преклапање, односно да је у сливању у енглеском језику изражена тенденција скраћивања барем једне од мотивних речи,

(б) да је у примерима у којима је присутан само један фрагмент, обично у питању фрагмент друге мотивне речи,

(в) да је у више од половине примера скраћивање мотивних речи извршено на граници слога или међу његовим конституентама (наступ-рима), што потврђује резултате ранијих истраживања у вези с фонолошким карактеристикама,

(г) да је обим преклапања мотивних речи обично једносложен или двосложен, односно један или два сугласника,

(д) да прва мотивна реч, начелно, није дужа од друге мотивне речи,

(ђ) да је у више од половине примера присутно преклапање,

(е) да највећи број примера дели број слогова с дужом мотивном речју, и

(ж) да готово све анализиране сливенице преузимају положај акцента од једне или чак обе мотивне речи, онда када оне имају исту прозодијску структуру.

Статистичке и корпусне приступе анализи енглеских сливеница у више својих радова применио је Грис (Gries 2004a; 2004b; 2004c). Он је тако показао да сливање, иако показује релативно велики број структурних образаца, уз неке друге идиосинкратичности, није потпуно произвољан и непредвидив творбени поступак већ да у творби сливеница и те како постоје правилности, као и одређене тенденције. Овде је важно истаћи то да су радови овог аутора међу првима у којима су анализе сливеница обухватиле заиста огроман број примера, што је несумњиво допринело поузданости добијених резултата и изведених закључака. У наставку ћемо овим његовим радовима посветити посебну пажњу и из још једног разлога – наше намере да у овом докторском раду утврдимо фонемску и(ли) графемску сличност међу мотивним речима наших намерних сливеница, односно појединачним мотивним речима и сливеницом, при чему се ослањамо управо на једну од мера које је Грис употребио у покушају објективног, квантитативног изражавања поменутих сличности, конкретно меру *Левеништајновог растојања*.

У првом од ових радова (Gries 2004a), Грис је спровео квантитативну анализу фонемске и графемске структуре чак 585 сливеница. Конкретно, он је настојао да, користећи статистичке тестове (нпр. лог-линеарну анализу и индекс сличности), утврди фонемске и графемске доприносе сваке од мотивних речи сливеници, као и свеукупну сличност мотивних речи са сливеницом. Резултати његове анализе показали су да препознатљивост мотивних речи у сливеници, то јест, релативна морфотактичка прозирност сливенице одређује фонемске и графемске доприносе појединачних мотивних речи, односно да је сличност појединачних мотивних речи са сливеницом од кључне важности за њен крајњи облик. Овај аутор је даље показао да мотивне речи, уколико су исте дужине, једнако доприносе сливеници, као и да, уколико су мотивне речи неједнаке дужине, у сливеници

⁴⁰ Изузимајући, додуше, примере створене у комерцијалне сврхе као што су називи брендова и сл. (Hong 2004: 3). Даље, разлог због којег грађом није обухватио нелинеарне сливенице јесте њихов невелики, а самим тим и недовољан број да би се извеле било какве опште генерализације (Hong 2004: 3).

учествује више материјала краће мотивне речи, чиме се остварује и њена већа препознатљивост.

У једном другом раду *Isn't that Fantabulous? How Similarity Motivates Intentional Morphological Blends in English* (Gries 2004b), Грис се још једном усредредио на утврђивање количине фонемског и графемског материјала којим мотивна реч доприноси творби сливенице, као и фонемске и графемске сличности не само међу појединачним речима и сливеницом већ и (супра)сегментне сличности међу самим мотивним речима. У те сврхе, он је статистичким методама анализирао чак 988 примера сливеница из енглеског језика. И овде је, као и у претходном свом раду, утврдио да је допринос краће у односу на дужу мотивну реч у сливеници већи (Gries 2004b: 418). Грис (Gries 2004b: 420) је даље, користећи Дајсов коефицијент сличности (енгл. *Dice coefficient*), утврдио да је графемска, односно фонемска сличност међу мотивним речима свесних и намерних сливеница већа од истих сличности између две речи у насумично одабраним паровима речи, као и да мотивне речи намерних сливеница показују нешто мало више графемске него фонемске сличности. Његови (Gries 2004b: 421–422) резултати анализе фонолошке сличности између мотивних речи сливенице даље показују да се у погледу броја слогова мотивне речи сливенице разликују, и то тако да је обично прва реч једносложна, а друга тросложна, као и да је акценатска структура мотивних речи које имају једнаку дужину иста. Напослетку, Грис је спровео и анализу фонемске и графемске сличности појединачних мотивних речи са сливеницом, као и анализу њихове фонолошке сличности са сливеницом. На основу резултата ове анализе (Gries 2004b: 423–426), утврђено је да мотивне речи свесних и намерних сливеница показују висок ниво сличности са сливеницом, те да постоји јака тенденција да се мотивне речи сливају тако да дужина сливенице и положај акцента сливенице одговара дужини, односно акценатској структури друге мотивне речи.

Не мање важна напомена у вези с Грисовим доприносом проучавању сливеница јесте и та да је овај аутор, за разлику од неких претходних истраживача који су покушали да утврде ове сличности (в., нпр., Kelly 1998), сличност разумео нешто шире. То јест, он у обзир узима укупну сличност двеју речи, а не само ону у тачки сливања, као што то, рецимо, чини Кели (Kelly 1998). У раду *Some characteristics of English morphological blends* (Gries 2004c), Грис је наставио да се бави проблематиком структуре енглеских сливеница, конкретно питањима зашто намерне сливенице имају структуру какву имају, као и у којој мери су намерне и случајне сливенице заправо сличне.

Резултате даљих истраживања сличности у сливеницама, Грис је представио у раду (Gries 2006) у којем је статистички анализирао и упоређивао фонемску и графемску сличност међу мотивним речима сливеница, с једне стране, и сличност међу мотивним речима скраћених сложеница, с друге. У квантитативном приступу који је обухватио неколико мера сличности (нпр. Дајсов коефицијент, Левенштајново растојање итд.) у утврђивању фонемске и графемске сличности међу мотивним речима у сливеницама и међу елементима скраћених сложеница, оне (Gries 2006: 552) је установио да су мотивне речи сливеница сличније у односу на елементе скраћених сложеница, као и насумице изабраних парова речи.

Допринос проучавању енглеских сливеница дала је у оквиру једног кратког, прегледног, али врло информативног енциклопедијског чланка и ауторка Бат-Ел (Bat-El 2006). Бат-Ел се и овде, као и у претходним својим радовима, без обзира на језик из којег сливенице потичу, осврће на питање њихових фонолошких карактеристика, али и на питање које се тиче условљености редоследа мотивних речи у сливеници. Она, наиме, сматра да механизми творбе сливеница не само да нису случајни већ да њихов настанак

регулишу одређена начела. У овим начелима приметне су две супротстављене тенденције, и то, с једне стране, тенденција скраћивања мотивних речи тако да производ сливања буде једна реч и да дели број слогова с једном од мотивних речи (обично оном дужом) и, с друге стране, тенденција да се сачува што је могуће више материјала из двеју мотивних речи не би ли се постигла већа морфотактичка прозирност сливенице. Када су у питању семантички односи међу члановима сливенице, ова ауторка (Bat-El 2006: 67) пише да значење сливенице заправо представља производ значења њених мотивних речи, то јест, њиховог семантичког односа, те да, сходно томе, сливенице могу бити ендоцентричне или егзоцентричне, али да сливенице, за разлику од сложеница које су углавном ендоцентричне, не показују тенденцију у овом погледу. Код ендоцентричних сливеница редослед мотивних речи одређен је правилом да модификатор претходи семантичком центру, док су код егзоцентричних примарна фонолошка правила. Међутим, у појединим примерима, према речима исте ауторке (Bat-El 2006: 67), није потпуно јасно која је врста семантичког односа у питању, па се један исти пример (нпр. *smog*, *brunch*) може тумачити и као ендоцентричан и егзоцентричан.

У вези са садржинским аспектима енглеских сливеница, не можемо а да се не осврнемо на семантички критеријум који у њихову поделу уводи Бауер (Bauer 2006a: 502). Он, наиме, разликује две врсте сливеница – оне у којима се мотивне речи налазе у парадигматском односу и оне у којима је однос међу мотивним речима синтагматски, па је и редослед мотивних речи условљен њиховим редоследом у датој синтагми. Ипак, у случају неких сливеница (нпр. *monergy* од *money* и *energy*) није могуће са сигурношћу рећи којој од две врсте дати пример припада, па у оваквим и сличним ситуацијама познавање етимологије може бити од велике помоћи. Тако је, како преноси Бауер (Bauer 2006a: 502), у примеру *monergy* у питању новац потрошен на електричну енергију, а не нешто што означава и новац и електричну енергију.

Структурна карактеризација енглеских сливеница дата је и у раду *Blendalicious* ауторке Лерер (Lehrer 2007). Најчешћи тип сливеница у њеној грађи јесу оне у којима су сливене цела прва мотивна реч и фрагмент друге мотивне речи, као у *wintertainment* од *winter* и *entertainment*, *chatire* од *chat* и *satire* или *vodkatini* од *vodka* и *martini* (Lehrer 2007: 117). Међу честим типовима сливеница у грађи ове ауторке (Lehrer 2007: 117–118) даље се јављају:

(а) комбинација фрагмента прве мотивне речи и целе друге мотивне речи (нпр. *narcoma*, *cinemenase* од *cinema* и *menase*) и

(б) комбинације у којима су комбинована два фрагмента, и то почетни фрагмент прве и крајњи фрагмент друге мотивне речи (*psychergy* од *psychic* и *energy*), као и два почетна фрагмента (нпр. *biopic* од *biographical* и *picture*, *sitcom*, *cabsat* од *cable* и *satellite*).

Из наведених примера, конкретно примера *sitcom*, видимо да Лерер сливеницама сматра и творенице настале декстралним скраћивањем сложеница, у овом случају сложенице *situation comedy*. У вези с истим овим типом, она (Lehrer 2007: 118) напомиње да није могуће сливање крајњег фрагмента прве и фрагмента друге мотивне речи, односно целе друге речи, изузимајући сливеницу *blog* ← *web* × *log*.

Четврти и све чешћи тип сливеница који ауторка Лерер издваја јесу преклапајуће сливенице, у којима једна или више фонема или целих слогова припада обема мотивним речима, чиме долази до њиховог преклапања (нпр. *sexpert* од *sex* и *expert*). За разлику од ова четири типа, сливенице творене уметањем једне речи или њеног фрагмента у другу

реч, где се овај уметнути фрагмент или реч понаша као нека врста инфикса, слабије су заступљене (нпр. *delinquancy* од *delinquency* и *lingual*). Узимајући у обзир чињеницу да у енглеском језику инфиксација не постоји, уз изузетак једног броја речи (обично експлетива) које се умећу у другу реч у сврху експресивизације (нпр. *absobloominglutely*, *kangabloodyroo*) (Bauer 2003: 14; Bauer, Lieber and Plag 2013: 413–414), не изненађује мали број сливеница овог типа. Међу преклапајућим сливеницама у грађи исте ауторке даље су забележени и примери нелинеарног преклапања графема или фонема, као у *astrocity* ← **astronaut** × **atrocitiy**.

Када су у питању семантичке карактеристике анализираних сливеница, Лерер (Lehrer 2007: 119) повлачи паралелу са семантиком сложеница, разликујући притом:

(а) синтаксичке сливенице у којима је други елемент семантички управни члан, а први модификатор (нпр. *sci-fi*, *motel*) и

(б) координативне сливенице, чији денотат садржи значења обе мотивне речи (нпр. *beefalo* од *beef* и *buffalo*).

На крају овог свог рада Лерер се осврнула и на подручја у којима се сливенице најчешће стварају, као што су називи производа и фирми (нпр. *Shirtique* од *shirt* и *boutique*, *Massport* од *Massachusetts* и *Transport*), рекламе (*landscapes* од *Grand Marnier*[®] и *landsape[s]*) и наслови у новинама и часописима (нпр. *Genethics*[®] од *gene (genetics)* и *ethics*, *Pornocrates* од *pornography* и *Socrates*), којима је, како сама каже (Lehrer 2007: 128–132), заједнички циљ привлачење пажње публике.

Лопез Руа (López Rúa 2007a) је истраживала лексичку креативност у подручју електронске и онлајн комуникације.⁴¹ На основу резултата анализе прикупљене грађе, она (López Rúa 2007a: 157) је закључила да ови и овакви облици комуникације и те како доприносе популаризацији креативних лексичких јединица какве су сливенице, као и да је њихово стварање и употреба мотивисано одређеним прагматичким, лудичким и социалингвистичким потребама говорника (нпр. изграђивање идентитета, осећај припадности одређеној заједници и сл.).

Погодност регистра онлајн комуникације, али и компјутерске терминологије за творбу сливеница препознала је и ауторка Николић (2007). Она (Николић 2007: 95–96) износи неколико могућих узрока појаве све већег броја сливеница у комуникацији која се остварује помоћу интернета и међу терминима у рачунарској техници, као што су:

(а) револуционарни развој информационих технологија који је значајно променио начин живота људи и, посебно, начине комуницирања, а у којима се релативно лако уочава потреба „дигитално писмених говорника да направе разлику између старих и нових концепата, између онлајн и офлајн реалности, што је на један ефектан начин постигнуто применом механизма сливања” (Николић 2007: 95),

(б) потреба да се буде економичан у изразу, коју захтева сама природа компјутерске технологије, и

⁴¹ Лексичку креативност у овом докторском раду појмимо као „способност корисника језика за стварање нових речи од расположивих лексичких ресурса, посебно оних које су по својој форми и/или садржини оригиналне, иновативне и вансеријске, али су у исто време и прозирне, и лако разумљиве, и лако запамтљиве” (Prčić 2020: 493). Основна начела креативности у области творбе речи детаљно разматрају Кертвелџеши, Штекауер и Качмар (Körtvélyessy, Štekauer and Kačmár 2022: 28–30).

(в) потреба корисника овог вида комуникације да у изражавању буду ефектни и духовити.

Свесним и намерним енглеским сливеницама новијег датума посвећен је магистарски рад ауторке Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2010). У њему се формалној и семантичко-прагматичкој анализи производа сливања приступа из когнитивнолингвистичке перспективе. Резултати структурне анализе једне од најобимнијих грађа у истраживању сливеница (њих 826), које су прикупљене из електронских и штампаних речника нових речи, са веб-сајтова неологизама, као и из неких других електронских извора, указују на постојање јасних тенденција у структури сливеница. Наиме, уочено је да прототипични механизам сливања почетног фрагмента прве и крајњег фрагмента друге речи заправо није и најпродуктивнији већ да је то механизам сливања целе прве и крајњег фрагмента друге речи (Lalić-Krstin 2010: 96). Такође, у безмало половини анализираних примера, утврђено је преклапање мотивних речи (Lalić-Krstin 2010: 98). На основу ових налаза, Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2010: 96) је понудила структурну типологију новијих сливеница у енглеском језику коју чини осам типова (уз један мали број несврстаних примера), утврђених према критеријуму учешћа сваке од мотивних речи у сливеници, и то:

(а) цела прва основа + финални део друге основе (35,6%) (*computeracy* од *computer* и *literacy*),

(б) иницијални део прве основе + финални део друге основе (28,5%) (*family* од *friends* и *family*),

(в) иницијални део прве основе + цела друга основа (14,7%) (*hoffice* од *home* и *office*),

(г) цела прва основа + цела друга основа (с преклапањем фонема/графема) (7,7%) (*humanure* од *human* и *manure*),

(д) иницијални део прве основе + иницијални део друге основе (3,7%) (*Botox* од *botulinum* и *toxin*),

(ђ) једна основа је суперимпонирана преко дела друге основе (1,7%) (*diploymacy* од *deploy* и *diplomacy*),

(е) префикс + финални део друге основе (1,0%) (*megarexia* од *mega-* и *anorexia*) и

(ж) префиксоид + финални део друге основе (0,4%) (*astralgia* од *astro-* и *nostalgia*).

Што се семантичке анализе њених сливеница тиче, ауторка је утврдила да сливенице, без обзира на неоспорне сличности са сложеницама, истовремено показују и одређене разлике. Ово се најпре уочава у неочекивано великом броју координираних сливеница у грађи, што не одговара тенденцијама у енглеским сложеницама, које обично имају један семантички центар. Стога, ауторка (Lalić-Krstin 2010: 114) с правом поставља питање устаљивања творбеног поступка сливања у изражавању координираног семантичког односа.⁴² У раду је тако понуђена и садржинска типологија сливеница, према критеријуму семантичке центричности, која обухвата три типа:

(а) ендоцентричне сливенице (као најбројније) у којима је сливеница „хипоним једног од својих конституената” (нпр. *diabetes* ‘врста гојазности изазвана дијабетесом’ од *diabetes* и *obesity*),

⁴² В. и рад Ренера (Renner 2020: 14).

(б) егзоцентричне сливенице „које означавају ентитет који није поткласа ниједног од [...] конституената” (нпр. *Soccaroos* ‘фудбалски навијачи из Аустралије’ од *soccer* и *kangaroos*) и

(в) координиране сливенице „код којих постоји координиран однос међу конституентима, тако да ниједан конституент није семантички доминантан” (нпр. *politainer* од *politician* и *entertainer*) (Lalić-Krstin 2010: 108, 113, 116).

Сливенице које се нису могле једноставно сврстати у ендо- или егзоцентричне јесу оне код којих је забележено фигуративно (метафоричко, метонимијско) (нпр. *surfari* од *surf* и *safari*), сужено или проширено значење (нпр. *twigloo* од *twig* и *igloo*) мотивне речи која има већу семантичку тежину. Ово је навело ауторку (Lalić-Krstin 2010: 112) да предложи континуум семантичке центричности, где би се овакви и слични примери налазили у средини, између „чистих” ендо- и егзоцентричних сливеница, с тим да су оне сливенице у којима постоји метафорички пренос имена ближе ендоцентричном крају, а оне у којима постоји метонимијски пренос имена ближе егзоцентричном крају. На крају приказа овог рада, треба истаћи и то да је ово један од малобројних радова у којем је у виду додатка представљена целокупна грађа коришћена у истраживању, а што и те како недостаје у литератури о сливеницама, посебно оним новијим. Поред тога, уз сваку сливеницу дате су и мотивне речи од којих је творена.

У следећем раду (López Rúa 2010) који приказујемо ауторка је показала да су сливенице у именима музичара и називима музичких група алтернативне музичке сцене моћно језичко средство у борби ових уметника с извођачима комерцијалне музике, главним музичким токовима и сваком врстом комерцијализације. Овим је показано и то да се помоћу језика може врло вешто манипулисати у сврху самопотврђивања, али и дистанцирања, у овом случају дистанцирања од комерцијалне музике и главних музичких токова. Другачије речено, потреба и тежња језичких корисника или, боље рећи, стваралаца, конкретно, музичара алтернативне музичке сцене да се разликују од главних музичких токова могу се ваљано испољити и кроз лексичку креативност, кршење морфолошких правила и произвођење другачијих, неуобичајених језичких форми, као у примерима сливеница *Insoulence* од *insolence* и *soul*, *Insicknia* од *insignia* и *sick*, *Soulitude* од *soul* и *solitude* или *The Beatscuits* од *beat* и *biscuits* (López Rúa 2010: 64).

Енглеске сливенице разматране су, као што је већ речено, и у контрасту са сливеницама из словачког језика (Böhmerová 2010). Узимајући у обзир циљ овог поглавља, у приказу ове монографије, пажњу ћемо посветити искључиво закључцима до којих се дошло у анализи грађе из енглеског језика, али не и контрастивно. Бохмерова (Böhmerová 2010: 27–28), наиме, тврди да су учесталој творби и убрзаном ширењу сливеница у енглеском језику, посебно од друге половине 20. века, допринели специфични лингвистичко-историјски контекст и одређени социолингвистички разлози, као што су релативно јака тенденција коју енглески језик показује према језичкој економији, учестала појава лексичког скраћивања у 20. веку, као и све израженија и уочљивија тенденција да се у изразу буде лексички креативан. Све наведено, према речима исте ауторке (Böhmerová 2010: 28), има за последицу амалгамиране и сажете лексичке структуре у различитим (не)књижевним регистрима.

У структурној типологији која се у истој монографији (Böhmerová 2010: 68–70) предлаже, енглеске сливенице су груписане у *телескопске сливенице* (енгл. *telescoped blends*), код којих је присутно преклапање мотивних речи, *фузионе сливенице* (енгл. *fused blends*), код којих оваква врста преклапања између мотивних речи не постоји, и у неколико

других, слабије заступљених типова. Телескопске сливенице је даље, према врсти преклапања, могуће разврстати у три главна типа и неколико подтипова, и то (Böhmerová 2010: 70–76):

(а) телескопске сливенице код којих се контактни фрагменти мотивних речи преклапају на фонемском и(ли) графемском нивоу (нпр. *fiscalamity* од *fiscal* и *calamity*, *warphan* од *war* и *orphan*), односно у сличним фонемама и(ли) графемама (*vidiot* од *video* и *idiot*),

(б) телескопске сливенице у којима се једна мотивна реч умеће у другу, при чему ова друга бива скраћена (*entertoyment* од *entertainment* и *toy*) и

(в) телескопске сливенице у којима се мотивне речи нелинеарно преклапају (*glocalisation* од *global* (*globalisation*) и *localisation*).

С друге стране, фузионе сливенице су подељене на оне у којима је једна мотивна реч скраћена (*swimsation* од *swim* и *sensation*) и оне у којима су обе мотивне речи скраћене (*cineplex* од *cinema* и *multiplex*) (Böhmerová 2010: 76–79). Као засебан тип фузионих сливеница (енгл. *fused mirroring blends*) издвојен је онај у којем се редослед мотивних речи може мењати, а да притом нема промене у њиховом значењу, као што је случај са примером *Calexico*. Остали, посебни типови сливеница јесу случајеви у којима се комбинују крај прве и цела друга реч (*blog* ← *web* × *log*).

На основу анализе синтаксичких односа међу мотивним речима, иста ауторка (Böhmerová 2010: 84) је извршила поделу на детерминативне ендоцентричне сливенице, које се састоје од детерминатора и управног члана (*boxercise* од *boxing* и *exercise*), и координативне сливенице, код којих обе мотивне речи припадају истој лексичкој категорији (*carplane* од *car* и *aeroplane*).

Енглеске сливенице, као једна од најзначајнијих појава у лингвистици у последњих 20 година, али и као својеврсна манифестација језичке економије, разматране су у раду *Principle of the Least Effort: Telescopic Wordformation* (Bakaradze 2010). Ова ауторка је анализирао не само структуру и садржину већ и одређене употребне аспекте сливеница у енглеском језику. У вези с употребом сливеница, и она пише да су сливенице посебно заступљене у мас-медијима, али да их има и у другим областима људског делања (нпр. забава, технологија итд.). Интересантно је њено (Bakaradze 2010: 96) запажање да је у 21. веку забележен врло мали број сливеница у којима су оба члана скраћена, што додатно потврђује резултате и закључке неких претходних истраживања новијих сливеница.

Настављајући да статистички истражује фонемску и графемску сличност међу мотивним речима намерних сливеница и елементима њима сличних категорија (скраћених сложеница), редослед мотивних речи у намерним сливеницама, као и начине на које мотивне речи бивају скраћене, а потом и сливене, Грис (Gries 2012: 164) је закључио да су:

(а) мотивне речи сливеница сличне у погледу фонемске и(ли) графемске дужине, акценатске структуре, као и семантике,

(б) мотивне речи сливеница распоређене тако да прва реч представља модификатор, а друга центар или тако да је краћа и фреквентнија реч прва,

(в) мотивне речи сливеница скраћене на граници између слогова и сливене тако да је фонемска/графемска сличност у средини сливенице највећа, односно тако да је сливеница сличнија другој мотивној речи, која обично представља и семантички центар сливенице.

Посебно вредан допринос истраживању сливеница из генетски и типолошки различитих језика и из интердисциплинарне перспективе представља једини до сада објављени тематски зборник *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (Renner, Maniez and Arnaud 2012b). У укупно 12 радова, једног прегледног и 11 оригиналних научних радова, сливенице су анализирани са различитих аспеката (фонолошког, морфолошког, семантичког, когнитивнолингвистичког), односно у различитим теоријско-методолошким оквирима (теорији оптималности, природној морфологији, комбинаторној логици и формалној семантици и др.), те различитим методама (дескриптивној, експерименталној, статистичкој, корпусној, контрастивној). Будући да се у овом потпоглављу бавимо сливеницама из енглеског језика, у наставку ћемо пажњу усредсредити на оне радове из зборника који за предмет истраживања узимају енглеске сливенице.

Један од ових радова је и Бауеров (Bauer 2012) прегледни рад *Blends: Core and periphery*. Овај аутор је мишљења да је све већем интересовању истраживача за сливенице у последњих неколико деценија у значајној мери допринела врло упечатљива и, по много чему, фасцинантна структура сливеница. Међутим, он (Bauer 2012: 11) напомиње да, иако се захваљујући овом и оваквом интересовању истраживача за сливенице, о њиховој, пре свега, структури пуно тога зна, истовремено се на основу постојећих резултата и описа мало тога може предвидети у погледу начина на који ће се две (или, ређе, више) речи спојити у нову формално-семантичку целину. У вези са структуром сливеница, Бауер (Bauer 2012: 12–13) пише да се сливенице на основу синтаксичких (и семантичких) односа међу мотивним речима могу поделити у две велике групе – координативне сливенице у којима се две речи налазе у парадигматском односу, као у примеру *smog*, и детерминативне сливенице у којима две речи формирају синтагматски низ, као у примеру *motel*. Детерминативне сливенице су еноцентричне, у смислу да се њихов (граматички и семантички) центар налази у сливеници, а не ван ње. С друге стране, координативне сливенице могу имати један фонолошки центар, али не и семантички центар. Другачије речено, он се може налазити и ван овакве сливенице. Према писању Бауера (Bauer 2012: 12), редослед мотивних речи код детерминативних сливеница највероватније је одређен редоследом елемената у одговарајућим синтаксичким фразама или сложеницама (нпр. *motel* ← **motor** × **hotel**). За разлику од њих, у случају координативних сливеница, овај редослед одређују неки од следећих чинилаца (један или више њих):

- (а) дужина чланова (краћа реч је обично прва) (*donkephant* ← **donkey** × **elephant**),
- (б) фреквентност чланова (прва реч је фреквентнија) (*smog* ← **smoke** × **fog**),
- (в) семантика чланова (значењски прототипичнији члан је позициониран обично први) (*spork* ← **spoon** × **fork**), и
- (г) прагматика (временски редослед итд.) (*brunch* ← **breakfast** × **lunch**).

Што се семантике сливеница тиче, Бауер (Bauer 2012: 17–19) пише да је семантика детерминативних сливеница слична семантици еноцентричних сложеница, у којима један елемент обично модификује онај други (*mocamp* ← **motor** × **camp**), односно да су у литератури уочене четири главне врсте семантичких односа међу члановима координативних сливеница (дати од најфреквентнијег до најмање фреквентног), и то:

(а) хибридни однос, који, према његовим (Bauer 2012: 17) речима, енглески језик посебно преферира и за чије изражавање користи управо поступак сливања (*tigon* ← **tiger** × **lion**),

(б) адитивни однос, где значење сливенице представља збир значења њених чланова (*skeggings* ← **skirt** × **leggings**),

(в) однос поливалентности у којем сливеница означава нешто што поседује својства оба члана (*cafetorium* ← **cafeteria** × **auditorium**) и

(г) таутолошки однос, где су координирани синоними, уз постојање једног мањег броја изузетака (*wuss* ← **Wimp** × **pussy**).

Унутар истог зборника, сливенице из енглеског језика анализирани су и у оквиру теорије оптималности (Tomaszewicz 2012). Према овој теорији, сливенице представљају намерно створене нове речи чију ваљану оформљеност првенствено одређују прозодијске структуре њихових мотивних речи. Оно што, међутим, ова теорија не може да објасни јесте одабир мотивних речи, па тако мотивне речи, према мишљењу исте ауторке (Tomaszewicz 2012: 229), бивају одабране на основу одређених синтаксичких или семантичких чинилаца.

Још један рад (Bat-El and Cohen 2012) из овог зборника анализи сливеница, тачније анализи три ограничења која регулишу положај њиховог примарног акцента, приступа из оквира теорије оптималности. Полазећи од претпоставке да наглашени слог сливенице, уопште узев, одговара наглашеном слогу барем једне од мотивних речи, ови аутори су показали да комбинација двају чинилаца – позиције мотивне речи (најчешће оне друге) и дужине (тј. речи која дели исти број слогова са сливеницом) – одређује акценат вишесложне сливенице (Bat-El and Cohen 2012: 209).

Сливенице, тачније њихову структуру, семантику и прагматику у називима група и именима музичара из алтернативних музичких праваца као могућег начина изражавања идеологија које они заступају разрадила је у оквиру свог рада ауторка Лопез Руа (López Rúa 2012). Она је, наиме, још једном показала да су сливенице врло згодно језичко, али и естетско средство за привлачење пажње и задовољење разноврсних друштвених потреба, међу којима је и она за изражавањем слободе, креативности, аутентичности, потреба да се буде другачији, као и да се потврди групни или индивидуални идентитет унутар дате супкултуре (López Rúa 2012: 33). Занимљиво је њено (López Rúa 2012: 25, 30–33) запажање да у грађи коју је анализирала постоји јасна тенденција обједињавања једне целе речи и фрагмента друге речи, односно двеју целих речи уз обавезно преклапање у нову целину, као и да се мотивне речи најчешће налазе у субординативном синтаксичко-семантичком односу (*Sexorcist* од *sex* и *exorcist*). Морфолошка анализа прикупљених примера коју је ова ауторка спровела показала је и то да већину сливеница у корпусу чине именице, састављене од других двеју именица или, нешто ређе, придева и именице. Вредно осврта јесте и ауторкино (López Rúa 2012: 31–32) запажање у вези с ефектима које формално комбиновање мотивних речи сливенице има на њену семантичку структуру, а на основу чега је могуће издвојити три врсте ефеката, и то:

(а) комплементарни ефекат, где значења речи просто допуњују једно друго (*Flametal* од *flamenco* и *metal*),

(б) хиперболични ефекат, који произлази из комбиновања речи сличног или истог значења у сврху појачавања идеологије бенда или певача (*Massacaust* од *massacre* и *holocaust*) и

(в) антитетични ефекат, који произлази из комбиновања речи супротног значења у сврху изражавања њихове супротстављености главним музичким токовима (*Mercynary* од *merc*у и *mercenary*).

Врло детаљна анализа енглеских сливеница дата је у монографији *Extra-grammatical morphology in English: Abbreviations, Blends, Reduplicatives, and Related Phenomena* (Mattiello 2013). У њој су намерне сливенице анализирани заједно са абривијацијама, редупликацијама и другим ванграматичким морфолошким појавама у оквиру теорије природне морфологије.⁴³ Ауторка Матјело (Mattiello 2013: 111–112, 127–140), наиме, сливенице – нове речи створене комбиновањем фрагмената других двеју речи или једне целе речи и фрагмента друге речи – посматра као ванграматичку појаву коју карактеришу извесна непредвидивост форме, кршење одређених граматичких морфолошких правила, као и немогућност поузданог утврђивања (облика) мотивних речи, али која истовремено испољава одређене структурне и садржинске правилности или, боље рећи, тенденције.

Истражујући неке опште формалне, семантичке и прагматичке аспекте сливеница, ова ауторка има за циљ да утврди да ли је могуће извести одређене генерализације у творби енглеских сливеница, а на основу којих би се касније могла понудити њихова обухватнија типологија. Према првом, формалном критеријуму, Матјело (Mattiello 2013: 118–121) разликује (а) потпуне сливенице (енгл. *total blends*) и (б) непотпуне (или парцијалне) сливенице (нпр. *partial blends*). Када је у питању овај први тип, њиме су обухваћени примери у којима су сливене две скраћене мотивне речи, и то на различите начине, па их је могуће даље поделити на:

(аа) оне, прототипичне сливенице у којима су сливени почетни фрагмент прве и крајњи фрагмент друге речи (*ginormous* од *gigantic* и *enormous*),

(ааа) оне, мање честе сливенице у којима су комбиновани почетни фрагменти двеју речи и које углавном представљају називе хемијских, фармацеутских и сличних производа насталих мешањем двају једињења и сл. (нпр. *acetal* од *acetic* и *alcohol*, *chloral* од *chlorine* и *alcohol*),

(аааа) сливенице у којима су комбиновани крајњи фрагменти двеју речи и које су врло слабо заступљене у енглеском језику (*Bullgarita* од *Red Bull* и *margarita*) и

(ааааа) сливенице у којима се фрагмент једне мотивне речи умеће у другу реч (*bamfuzzle* од *bamboozle* и *fuzzy*).

С друге стране, парцијалне сливенице обухватају примере у којима су сливене једна цела реч и фрагмент друге речи, што је, опет, могуће остварити на различите начине, и то:

(бб) комбиновањем целе прве речи и почетног или крајњег фрагмента друге речи (*carbecue* од *car* и *barbecue*),

⁴³ Матјело (Mattiello 2013: v) појаве ванграматичке морфологије не појми у смислу негативног парњака појавама граматичке морфологије, а један од разлога таквог њеног става јесте и учесталост њихове употребе у разноразним комуникативним контекстима. Она сливеницама заправо приступа из једне позитивније перспективе, односно средишње позиције у поређењу са, пре свега, оним ауторима који овакве и сличне појаве сврставају у неграматичне, али и онима који тврде да су сливенице апсолутно граматична појава, па и да постоји тзв. правило сливања.

(ббб) комбиновањем почетног фрагмента прве речи и целе друге речи (*amajor* од *amazing* и *major*), уз изузетак два примера у којима је комбинован крајњи фрагмент прве и цела друга реч (*blog* од *web* и *log*) и

(бббб) уметањем целе речи у другу реч, механизам који најчешће мотивише сличност међу појединим фонемама, па не изненађује њихов, превасходно, игролики карактер и призив (*adorkable* од *adorable* и *dork*).

Следећа подела сливеница коју ова ауторка (Mattiello 2013: 121–122) нуди извршена је такође према формалном, конкретно морфофонолошком и ортографском критеријуму на (а) преклапајуће сливенице (енгл. *overlapping blends*) и (б) непреклапајуће сливенице (енгл. *overlapping blends*). У преклапајућим сливеницама преклапају се самогласници, сугласници или цели слогови, с тим да је и овде могуће додатно разликовати оне сливенице у којима се мотивне речи:

(аа) (не)линеарно преклапају и фонемски и графемски, без додатног скраћивања; то јест, скраћивање је овде последица искључиво преклапања мотивних речи (*beefish* ← **beef** × **fish**),

(ааа) (не)линеарно преклапају и фонемски и графемски, али је притом барем једна од њих претходно скраћена (*compfusion* ← **computer** × **confusion**),

(аааа) преклапају само фонолошки, чиме настају ортографске сливенице (*cartune*, *fantasia*, *pursonality*) и

(ааааа) преклапају само на ортографском нивоу (нпр. *potato* ← **potato** × **tomato**).

С друге стране, у непреклапајућим сливеницама (*Callexico* од *California* и *Mexico*), као што и сам назив каже, нема преклапања, то јест, мотивне речи немају заједничких фонема и(ли) графема. Матјело (Mattiello 2013: 123) истиче да је овај тип сливеница, у начелу, мање прозиран, па и мање пожељан, у поређењу с преклапајућим сливеницама, будући да универзална преференција (в. следеће поглавље о теоријско-методолошким разматрањима) подразумева већу прозирност форме и, последично, лакшу препознатљивост етимона.

Трећа и последња типологија сливеница коју Матјело (Mattiello 2013: 123–125) предлаже заснива се на морфосемантичком критеријуму. Другим речима, ова подела је извршена на основу семантичког односа међу мотивним речима, и то на две групе:

(а) атрибутивне сливенице (енгл. *attributive blends*) и

(б) координативне сливенице (енгл. *coordinate blends*).⁴⁴

У првом типу сливеница, друга мотивна реч представља семантички центар, а прва њен модификатор, као у примеру *chemagination* ‘imagination in the use of chemicals’ који је постао од речи *chemistry* и *imagination* (Mattiello 2013: 123). Атрибутивне сливенице су, начелно, ендоцентричне, то јест, њихов се семантички центар налази у једној од мотивних речи. Овакве сливенице су обично у потпуности семантички прозирне, што се може закључити и из претходно наведеног примера.⁴⁵ Иако се семантички центар атрибутивних

⁴⁴ У истој публикацији, Матјело (Mattiello 2013: 25) за атрибутивне сливенице користи и синонимни термин *субординативне сливенице* (енгл. *subordinate blends*).

⁴⁵ Атрибутивне сливенице би одговарале ономе што Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-Sibold 2006; 2012) обележава термином *детерминативне сливенице*. Да су у питању мање-више синонимни термини потврђују

сливеница готово увек налази у десно позиционираној мотивној речи, постоје и примери у којима лево позиционирана реч представља семантички центар (нпр. *veggie-Q* ‘barbecued vegetables’, постала од речи *veggie* и *barbecue*) (Mattiello 2013: 124). Наравно, није немогуће да субординативне сливенице буду и егзоцентричног типа, то јест, да ниједна од мотивних речи не представља семантички центар сливенице већ да се он налази, такорећи, ван ње, као у примеру *Frutopia*, који је настао сливањем речи *fruit* и *utopia* и који не означава ни воће ни утопију већ врсту пића (Mattiello 2013: 124).

С друге стране, координативне сливенице представљају комбинацију двеју мотивних речи које имају исту семантичку тежину, у смислу да су и једна и друга семантички центри (нпр. *windowwall* од *window* и *wall*, *broccoflower broccoli* од и *cauliflower*, *rapidry* од *rapid* и *dry*, *alphameric* од *alphabetic* и *numeric*), па су овакве сливенице углавном ендоцентричне, мада није немогуће да се јаве и примери координативних егзоцентричних сливеница, као што је, рецимо, *helilift* ‘a group transported by helicopter’, творена од речи *helicopter* и *lift* (Mattiello 2013: 124–125). Мотивне речи координативних сливеница су, додаје иста ауторка (Mattiello 2013: 125), и синтаксички (тј. парадигматски) и семантички повезане. Из ове три типологије сливеница лако се може закључити да међу њима постоје одређена преклапања, у смислу да један пример може припадати и првој и другој и трећој класификацији, што је и очекивано с обзиром на обухватност којој је ауторка тежила у погледу избора и анализе грађе.

Анализирајући даље неправилности које се испољавају у сливеницама, Матјело (Mattiello 2013: 128–130) скреће пажњу на неколико ствари, и то на:

(а) њихову морфотактичку нерегуларност, која представља последицу скраћивања барем једне од мотивних речи, и, последично, непредвидивост облика коначног производа сливања,

(б) постојање алтернативних облика сливенице,

(в) неморфемску анализу (изузимајући преклапајуће сливенице у којима су сачуване целе мотивне речи),

(г) немогућност поузданог утврђивања центра сливенице,

(д) неправилно скраћивање мотивних речи, у смислу да то може бити почетни, средишњи или крајњи фрагмент мотивне речи,

(ђ) дисконтинуитет у комбиновању (фрагмената) мотивних речи, што није својствено појавама унутар граматичке морфологије, и

(е) могућност комбиновања речи које припадају различитим категоријама врста речи.

Ипак, без обзира на ове неправилности у творби сливеница, иста ауторка (Mattiello 2013: 131–135) истиче да сливенице истовремено показују и одређене правилности (које, опет, нису без својих изузетака), као што су:

(а) фонолошке правилности, које су у релевантној литератури најчешће и истицане,

(б) акценатска саобразност сливенице са акценатском структуром барем једне од мотивних речи,

и неки други аутори који се баве ендоцентричним, субординативним конструкцијама (в., нпр., Bauer 2012: 19; Bauer and Huddleston 2002: 1646; Dressler 2005; али в. Штасни 2008: 251, која сматра да су детерминативне конструкције подврста субординативних конструкција).

(в) саобразност сливенице с барем једном од мотивних речи у дужини (тј. броју слогова),

(г) прототипични механизам сливања почетног фрагмента прве и крајњег фрагмента друге речи,

(д) тенденција ка семантичкој прозирности,

(ђ) сличност или идентичност међу мотивним речима и(ли) њиховим фрагментима у тачки сливања,

(е) скраћивање мотивних речи у фонолошким или морфолошким границама,

(ж) копредикација или истовремена предикација двеју мотивних речи, као у координативним сливеницама,

(з) ново значење и

(и) иконичност.

Узимајући у обзир уочене правилности, али и забележене контрапримере, Матјело (Mattiello 2013: 135–138) закључује да су сливенице предвидиве, али само у одређеном обиму. Да је у питању врло темељит приступ проучавању сливеница, али и других ванграматичких твореница у енглеском језику, потврђује и седмо поглавље исте монографије (Mattiello 2013) у којем ауторка настоји да испита и социо-прагматичке аспекте оваквих појава. Другачије речено, она је имала за циљ да утврди примарне комуникативне контексте или подручја која погодују употреби оваквих твореница, односно могуће разлоге њиховог све чешћег коришћења наместо регуларних (граматичких или морфолошким правилима регулисаних) и, начелно, прозирни(ј)х и природнијих форми, као и друштвено-комуникативне функције које врше, односно ефекте које производе.

Овакав приступ истраживању сливеница још једном потврђује исправност мишљења неких аутора (в., нпр., Fandrych 2008a: 115; 2008b: 71; Fradin, Montermini and Plénat 2009: 44, према Mattiello 2013: 210), с којим смо и ми сагласни, да су сливенице и сличне ванграматичке морфолошке творенице релевантан предмет истраживања не само у морфологији, односно творби речи и(ли) лексикологији, већ и у прагматици и социолингвистици, те да је у анализи сливеница веома важно извршити њихову контекстуализацију. Ауторка Матјело (Mattiello 2013: 16–17, 211, 215) је тако утврдила да велики број сливеница представља трговачке називе и називе производа, односно да се сливенице употребљавају у области мас-медија, у рекламама, у шоу-бизнису, као и да се мотиви за њихову употребу у датим подручјима разликују. Неки од разлога за употребу сливеница у комуникативним контекстима као што је поезија, музика или уметност јесу тежња да се постигне оригиналност, експресивност, духовитост, али и мистериозност у изражавању и да се, уопште узев, остави утисак. Међу најважнијим социо-прагматичким критеријумима које наведени, али и неки други, типични контексти задовољавају у вези са све чешћом употребом сливеница, иста ауторка (Mattiello 2013: 212–215) издваја неформалност, остваривање друштвене и професионалне блискости, као и економичности у изражавању, шаљивост, новитетност, музикалност и упечатљивост.

У поглављу о (неокласичним) сложеницама у морфолошком приручнику *The Oxford Reference Guide to English Morphology*, Бауер, Либер и Плаг (Bauer, Lieber and Plag 2013) су понудили један краћи преглед неколико ранијих истраживања форме и семантике енглеских сливеница и закључили да теорија прозодијске морфологије даје ваљан опис и објашњење фонолошких аспеката сливеница, односно да резултати статистичких истраживања доприносе већој предвидивости коначног производа сливања. Иако ови

аутори тврде да се сливенице, посебно семантички гледано, понашају као сложенице, они (као и López Rúa 2002) истовремено подвлаче да су сливенице, за разлику од сложеница, једна фонолошка или прозодијска реч која притом обично преузима акценатску структуру неке од мотивних речи. Када је у питању форма сливеница, према писању истих аутора, приметно је да је у великом броју сливеница присутно преклапање мотивних речи. Као четири најчешће комбинације, у смислу врста речи које се комбинују, ови аутори издвајају:

- (а) комбинацију двеју именица,
- (б) комбинацију придева и именице,
- (в) комбинацију двају придева и
- (г) комбинацију двају глагола.

Што се семантике сливеница тиче, Бауер, Либер и Плаг (Bauer, Lieber and Plag 2013: 483–485) истичу да семантика највећег броја енглеских сливеница одговара оној код неаргументних сложеница (енгл. *non-argumental compounds*) у којима ниједан од елемената не представља аргумент оног другог и које се даље могу поделити на атрибутивне и координативне (Bauer, Lieber and Plag 2013: 474). Атрибутивни и координативни односи се јављају у значајном броју сливеница. У атрибутивним сливеницама, као и у атрибутивним сложеницама, сливеница представља хипоним друге мотивне речи, док се прва мотивна реч налази у одређеној семантичкој вези с њом (*foodoir* од *food* и *memoir*). Координативне сливенице, као и координативне сложенице, могу бити или апозитивног (*celesbian* од *celebrity* и *lesbian*) или хибридног типа (*puggle* од *pug* и *beagle*). Примери аргументних сливеница, то јест, сливеница у којима је једна мотивна реч заправо аргумент оне друге, као у *spamdexing* ‘indexing spam’, која притом представља њен центар и изведена је из глагола, се значајно ређе јављају (Bauer, Lieber and Plag 2013: 484). Ови аутори (Bauer, Lieber and Plag 2013: 485) су издвојили и једну мању групу сливеница, као што је *Internot* (од *Internet* и *not*), чије је значење проблематично, па им је потребно додати неки значењски елемент да би се исправно протумачиле.

Структуру, тачније однос удела мотивних речи у сливеницама из енглеског језика из 20. века анализирао је и Каунисто (Kaunisto 2013). Овај аутор је у истраживању кренуо од хипотезе да у творби сливеница постоји тенденција да се сачува већа количина материјала краће мотивне речи јер се на тај начин поједностављује реконструкција полазних речи и интерпретација сливенице, што је и потврдио. Штавише, врло је занимљива његова примедба да не постоји значајна веза између позиције мотивне речи и њеног графемског учешћа или удела у коначном облику сливенице већ да је знатно важнија краткоћа мотивне речи. Притом је Каунисто, за разлику од већине истраживача, у формалној анализи узео у обзир само графеме, не и фонеме мотивних речи, додајући да ови резултати вероватно не би били значајно другачији да су узете у обзир фонеме уместо графема. У вези с овим, напоменули бисмо и то да, као и ауторка Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2016: 97–98), сматрамо да се у оваквим анализама сливеница мора узети у обзир удео и фонемског и графемског материјала мотивних речи. Интересантан је такође став овог аутора да су сливенице у којима се крајњи фрагмент прве и почетни фрагмент друге мотивне речи преклапају, то јест, примери у којима нема правог скраћивања мотивних речи идеалне сливенице (нпр. *shamateur*, *slanguage* од *slang* и *language*, *netiquette* од *net* и *etiquette*, *palimony*), јер је мотивне речи тако најлакше реконструисати.

Из досадашњег прегледа литературе о сливеницама из енглеског језика уверили смо се да су неки вањјезички контексти посебно повољни за употребу поступка сливања и развој сливеница, као и да је један невелики број аутора за предмет свог истраживања управо узео сливенице из неког одређеног подручја. Један од оваквих радова јесте и рад ауторке Балтеиро (Balteiro 2013). У њему су анализирани сливенице у именима ликова из цртаних филмова и ТВ серија за децу на енглеском језику.⁴⁶ Она притом не анализира само формалне и семантичке карактеристике ових сливеница већ и то у којој мери њихов специфични карактер заправо одговара овој својеврсној уметничкој области. Иако је анализирана грађа скромна (тек 23 примера), Балтеиро је успела да покаже да поступак сливања и те како погодује именовању фиктивних ликова јер испуњава начела оптимализације и језичке економичности. Начело оптимализације подразумева очување што је могуће више фонемског и(ли) графемског материјала мотивних речи, при чему је приметна тенденција очувања једне морфофонолошки целе речи, као и тенденција преклапања фрагмената мотивних речи, посебно оног фонемског, да би их циљна публика (тј. деца) лакше разумела, а и запамтила. С обзиром на то, не изненађује мали број нелинеарних сливеница забележених у овом подручју. С друге стране, начело језичке економичности огледа се у томе што су две (или више) речи и формално и семантички „спаковане” у једну реч (нпр. *Sportacus* од *sport* и *Spartacus*, *Brainiac* од *brain* и *maniac*, *Muppets* од *marionet* и *puppets*, *Zoobilee* од *zoo* и *jubilee*, *Sedusa* од *seductive* и *medusa*). Дакле, нису само форме компримоване у нову целину већ и дескриптивна значења мотивних речи, што ове творенице чини не само семантички бременити(ји)м већ и умногоме експресивнијим. Сходно томе, Балтеиро закључује да оваква, надасве креативна, имена, за разлику од нефиктивних властитих имена која имају искључиво референцијалну функцију, поседују и денотативно и конотативно значење.

Енглеским сливеницама посвећено је и једно поглавље монографије *English Lexicogenesis* (Miller 2014). Оно, пре свега, представља ауторов покушај да дâ преглед досадашњих резултата истраживања о сливеницама у енглеском језику, као и да на основу њега понуди своју типологију ових актуелних твореница. Интересантан је Милеров (Miller 2014: 193) закључак да су сливенице творене унутар научног регистра формално најсложеније, те да их је, што су новијег датума, теже реконструисати (нпр. *Pixel* од *pix* и *element*, *Quaalude* од *methaqualone* и *sleep interlude*). У типологији у којој је применио формални критеријум, он (Miller 2014: 193, 195) наводи чак 10 типова сливеница, и то:

- (а) комбинацију почетног и крајњег фрагмента мотивних речи, уз преклапање,
- (б) комбинацију два почетна фрагмента, уз преклапање,
- (в) комбинацију два крајња фрагмента, уз преклапање,
- (г) комбинацију целих речи које се преклапају,
- (д) комбинацију почетног фрагмента и целе речи, уз преклапање,
- (ђ) комбинацију крајњег фрагмента и целе речи, уз преклапање,
- (е) комбинацију целе речи и крајњег фрагмента, уз преклапање,
- (ж) уметање једне речи у другу, уз преклапање,
- (з) комбиновање више од двеју мотивних речи,
- (и) графичке сливенице.

⁴⁶ Сливенице из анимираних филмова разматрају и Горчевић, Даздаревић и Лукач Зоранић (Gorčević, Dazdarević, Lukač Zoranić 2016), а сливенице у називима епизода анимираних серија за децу Даниловић Јеремић (Danilović Jeremić 2021).

Као и већина других истраживача сливеница, и Милер (Miller 2014: 193) сматра да је најједноставнији тип сливеница, иначе широко распрострањен на међујезичком нивоу, онај настао преклапањем двеју целих речи у тачки сливања. Према писању истог аутора (Miller 2014: 199), одабир мотивних речи и њихов редослед у сливеници зависе, како од ванјезичких тако и од прагматичких чинилаца, а у појединим случајевима (нпр. сливеницама старијег датума) и од гласовног (фонетског) симболизма.

Значајан прилог проучавању сливеница (њих 506) из савременог енглеског језика представља докторска дисертација *Unpacking contemporary English blends: Morphological structure, meaning, processing* (Beliaeva 2014a). Иако се овај рад не бави искључиво формалним и семантичким аспектима сливеница, односно њиховим разграничењем од других, сличних твореница (тј. скраћених сложеница) већ и обрадом сливеница од стране изворних говорника енглеског језика, ми ћемо овде пренети неке најважније резултате и закључке произашле из статистичке анализе међусобно повезаних формалних и семантичких аспеката сливеница (Beliaeva 2014a: 188). Један од ових закључака јесте и тај да је тип сливеница у којима су комбиноване целе мотивне речи готово увек центричан, односно да у сливеницама твореним од почетног дела прве и крајњег дела друге речи преовлађује координативни однос (Beliaeva 2014a: 188). Резултати семантичке анализе коју је ова ауторка извршила показали су да се сливенице чије се мотивне речи налазе у синтагматском односу чешће јављају од оних у којима је однос међу мотивним речима парадигматски.

Један од малобројних радова у којима је предмет истраживања све чешћа и раширенија употреба енглеских сливеница јесте рад који носи наслов *Why Do Word Blends with Near-Synonymous Composites Exist and Persist? The Case of Guesstimate, Chillax, Ginormous and Confuzzled* (Evans and Steptoe-Warren 2015). Кроз експериментално истраживање у којем су испитаници били студенти, ови аутори су закључили да постоје одређене, премда не и довољно чврсте, основе које указују на то да би се разлози постојања и опстајања енглеских сливеница чије мотивне речи представљају блискозначнице могле, барем делимице, објаснити бољом изнијансираношћу значења које оне преносе (Evans and Steptoe-Warren 2015: 20–21).

Корњенко (Kornienko 2016) је истраживала прагматичке и социолингвистичке аспекте сливеница у савременом енглеском језику и указала на уску повезаност творбеног поступка сливања, с једне стране, и друштвеног, политичког и економског контекста, с друге. Она, наиме, тврди да је специфични друштвени, политички и економски контекст од друге половине 20. века наовамо омогућио и утицао на популаризацију, афирмацију и развој сливања од простог стилског средства до продуктивног творбеног поступка, али и на издвајање неколико подручја употребе као посебно плодотворних у творби сливеница. Узимајући за пример британско друштво, конкретно, његов интензивни економски и политички развој, ширење британске империје и револуционарна географска открића у 16. веку, технолошку револуцију у 19. веку, те даљи технолошки и економски напредак у другој половини 20. века, ова ауторка је успела да покаже да друштвена догађања и пратеће промене у периодима окренутости једног друштва саме себи готово без изузетка проналазе свој пут и до језика, то јест, да нужно резултирају и одређеним језичким променама, попут стварања нових речи.

Као што је претходно речено, творба сливеница врло често бива „потпомогнута” питањима од нарочитог значаја за дату друштвену заједницу, па и свет. Ова питања су неретко примарно политичке природе. Тако је, на пример, дугогодишњи процес изласка

Велике Британије из Европске уније (ЕУ), који је званично почео 2016. године, а завршен 2020. године, у свету познатији под краћим, „сливеним” називом *Брегзит* (енгл. *Brexit*), дао немали број сливеница (нпр. *Brexodus* од *Britis*)/*Britain* и *exodus*, *Brexistence* од *Brexit* и *existence*, *Brexcringing* од *Brexit* и *cringing*) (Томић и Баџић 2018: 86–87). Један други политички догађај који је једнако уздрмао светску јавност, и то исте године које је почео и Брегзит, били су избори за председника САД. И овај политички догађај је изнедрио одређени број сливеница, као што су *Berniementum* од *Bernie* и *momentum*, *Trumptionary* од *Trump* и *dictionary* или *Trumpcrisy* од *Trump* и *hypocrisy* (Томић и Баџић 2018: 87–88).

Управо су структурни и садржински аспекти сливеница које се односе на горепоменути излазак Велике Британије из ЕУ и председничке изборе у САД-у били предмет истраживања у раду Томић и Баџић (2018). Међу осам механизма сливања коришћених у творби ових сливеница, ауторке су утврдиле да је више од половине примера настало комбиновањем почетног фрагмента прве и целе друге речи или целе прве и крајњег фрагмента друге речи. Овај резултат додатно потврђује тенденцију да у творби новијих сливеница учествује барем једна цела мотивна реч, а не, прототипично, две скраћене мотивне речи. Занимљиво је да, за разлику од резултата већине претходних истраживања, у њиховој анализираној грађи преовлађују непреклапајуће сливенице. Утврђено је даље и то да је највећи број именичких сливеница, а да су придевске и глаголске сливенице мање заступљене, што додатно потврђује већ уочене структурне тенденције у поступку сливања у савременом енглеском језику. Занимљиво је и то да су сви анализирани примери атрибутивног типа, односно да ниједна сливеница није, гледано из семантичке перпективе, координативна.

Сливенице, али и неке друге врсте неологизама, у енглеском језику инспирисане *Брегзитом* анализирале су и Лалић-Крстин и Силашки (Lalić-Krstin and Silaški 2018). Оне су истраживале утицај овог важног политичког и економског догађаја на енглески језик, конкретно, на његов лексички и морфолошки систем. Једно врло битно и занимљиво запажање ових двеју ауторки (Lalić-Krstin and Silaški 2018: 5, 7), које би убудуће требало додатно истражити, тиче се употребе сливенице *Brexit* као једне од двеју мотивних речи у творби немалог броја других производа сливања, а што иначе није (било) карактеристично за сливенице.⁴⁷ Ово би дакако могло да утиче на утемељивање и додатно учвршћивање статуса (појединих) сливеница, и то не само у енглеском језику већ и шире.

Брегзит као инспирација послужио је истим ауторкама (Lalić-Krstin and Silaški 2019) да у још једном раду истраже прагматичке функције енглеских сливеница, као и неких других неологизама. Лалић-Крстин и Силашки (Lalić-Krstin and Silaški 2019: 222, 226) су, наиме, показале да овакве, углавном неформалне и духовите, хумористичне творенице нису само средство помоћу којег њихови творци изражавају своју лексичку креативност већ и врло моћно оруђе у сатиризовању једног друштвеног догађаја какав је Брегзит и његових непосредних актера, односно да су сливенице веома ефектан начин изражавања политичког мишљења и суочавања (хумором) са новонасталом ситуацијом и њеним (могућим) последицама. Спроведена анализа сливеница инспирисаних Брегзитом показала је и то да су управо овакве творенице једно од главних обележја демократизације, односно све интензивније неформалности јавног (посебно политичког) дискурса (Lalić-Krstin and Silaški 2019: 223–225).

⁴⁷ Ово, као и извођење других речи од сливеница афиксацијом, уочено је и истакнуто и у неким другим рецентним радовима (в., нпр., Kjellander 2019: 2; Lalić-Krstin and Silaški 2019: 225; López Rúa 2019: 193; Mattiello 2019: 12; Николић 2007: 95).

Да актуелност и интересовање за енглеске сливенице не јењава потврђује и то што је 14. број онлајн лингвистичког часописа *Lexis: Journal in English Lexicology* (2019) посвећен управо овој теми. У укупно девет објављених радова (Beliaeva 2019b; Barrera Jurado 2019; Danilović Jeremić and Josijević 2019a; Kjellander 2019; Mattiello 2019; Renwick and Renner 2019; Schoenfeld, Cohen and Bat-El 2019; Tomić 2019a; Wulff and Gries 2019) истраживачи су анализирали различите аспекте сливеница (фонолошке, морфолошке, семантичко-прагматичке), и то из перспективе више теоријских оквира (конструкционе морфологије, ванграматичке морфологије, когнитивне лингвистике итд.), дошавши тако до вредних и интересантних закључака. У наставку овог потпоглавља представићемо најрелевантније резултате, односно тенденције уочене у неким од ових радова. Дакле, неће бити приказано свих девет радова јер нису сви од непосредног значаја за наше истраживање и његове циљеве. На пример, у неким од њих аутори су се усредсредили на одређене продуктивне фрагменте издвојене у поступку сливања какав је, рецимо, фрагмент *-gasm* (Barrera Jurado 2019) или су пак истраживачком грађом обухватили сливенице које су, мада свесне и намерне, настале у експерименталним условима (Wulff and Gries 2019).⁴⁸

Најпре ћемо се осврнути на резултате до којих је дошла Бељаева (Beliaeva 2019b). Резултати формалне анализе нових сливеница у грађи ове ауторке (Beliaeva 2019b: 11–12) потврђују претходно уочене тенденције у вези с нови(ји)м енглеским сливеницама, то јест, да је доминантно сливање једне целе речи и једног (почетног или крајњег) фрагмента друге мотивне речи. Потврђена је надаље и тенденција преклапања мотивних речи сливеница у тачки сливања, као и то да сливеница своју прозодијску структуру преузима од једне од својих мотивних речи, обично оне друге (Beliaeva 2019b: 17). Уз ове, доминантне примере, ауторка (Beliaeva 2019b: 17) је забележила и извесна померања – примере мање типичних сливеница којима се углавном постиже већа игроликост или веће каламбурско дејство.

У раду врло атрактивног наслова *To blend so as to brand: a study of trademarks and brand names* (Danilović Jeremić and Josijević 2019a) спроведена је формална, стилистичка и семантичка анализа чак 602 сливенице из назива брендова и трговачких марки из Тернеровог речника сливеница (Thurner 1993).⁴⁹ Резултати њихове анализе показали су да се као важна својства ове групе сливеница јављају игроликост и фонемско и(ли) графемско преклапање целих мотивних речи, односно висока морфосемантичка прозирност. У вези с игроликошћу сливеница, ауторке Даниловић Јеремић и Јосијевић (Danilović Jeremić and Josijević 2019a: 4, 11) напомињу да је у овим твореницама до пуног изражаја дошао смисао људи са англофоног говорног подручја за поигравање језиком, што се јасно види у максималном искоришћавању фонемске сличности између мотивних речи (нпр. *seed* и *seduction* у *Seeduction*). Анализа механизма сливања показала је да је, уз најзаступљенији механизам сливања и преклапања двеју целих речи без остатка, врло изражена тенденција

⁴⁸ Напоменимо и то да су Вулф и Грис (Wulff and Gries 2019), користећи статистичке методе у анализи експерименталних сливеница из четири различите семантичке области (воћа, поврћа, раса паса и марке аутомобила), потврдили већ уочене тенденције у вези с потврђеним или неексперименталним намерним сливеницама, и то кроз проверу следеће три хипотезе: (а) већи допринос краће мотивне речи у сливеници, (б) друга мотивна реч одређује акценатску структуру сливенице и (в) сличност међу мотивним речима и сливеницом је оптимална.

⁴⁹ Исте ауторке су у једном другом раду (Danilović Jeremić and Josijević 2019b) разматрале употребу енглеских сложеница и сливеница у називима брендираних производа за бебе и утврдиле да се у творби ових сливеница врло често користи цела мотивна реч, да доминирају непреклапајуће сливенице, као и то да прва мотивна реч неретко представља назив самог произвођача.

комбиновања целе мотивне речи и фрагмента и обрнуто, како у случају преклапајућих, тако и у случају непреклапајућих сливеница. Важан закључак ове две ауторке произашао је и из семантичке анализе сливеница. Наиме, утврђено је да је употреба поступка сливања у именовању брендова и трговачким маркама присутна у разноразним семантичким областима, од фармацеутских производа до производа прехранбене индустрије и индустрије (алкохолних) пића (Danilović Jeremić and Josijević 2019a: 12).

У једном од радова из овог броја часописа (Kjellander 2019: 3), пажња је поклоњена и питању лексичке амбигвитетности у творби и употреби сливеница, као средства којим се остварују одређени комуникативни циљеви (нпр. побуђивање интересовања за одређену појаву, предмет и сл.). Семантичка анализа грађе прикупљене из америчких онлајн новинских текстова показала је да се често јављају сливенице у чијим је мотивним речима дошло до метонимијског и метафоричког преноса имена, као у *websight* (од *website* и *sight*) (Kjellander 2019: 18). Иако у средишту пажње рада овог аутора нису формалне карактеристике сливеница, од укупно 78 анализираних примера, готово половина њих представља производ сливања целе прве речи и крајњег фрагмента друге речи, док је механизам сливања два фрагмента овде заступљен само у четвртини случајева (Kjellander 2019: 17). У корпусу су уочени и примери дисконтинуираних сливеница, које се, према мишљењу овог аутора, посебно одликују амбигвитетношћу (нпр. *dragula* од *drag* и *dracula*, *constraction* од *construction* и *action*, *testimoney* од *testimony* и *money*, *egosystem* од *ego* и *ecosystem*) (Kjellander 2019: 18).

У раду ауторке Матјело (Mattiello 2019) извршена је квалитативна и квантитативна корпусна анализа једног типа нових сливеница у енглеском језику, тачније 245 атрибутивних сливеница (Mattiello 2019: 2–3).⁵⁰ Један од циљева овог рада био је и да утврди контексте у којима се сливању даје предност у односу на друге творбене поступке, односно функције које сливенице у њима врше (нпр. именовање новог ентитета, постизање економичности у изразу или жељеног стилског ефекта). Када је у питању конкретна употреба анализираних сливеница, Матјело (Mattiello 2019: 2) је утврдила да је само 4,9% сливеница употребљено за већ постојеће ентитете изражене у форми сложеница (нпр. *vodkatini* (*vodka martini*), *surfari* (*surfing safari*)), односно да се поступак сливања преваходно употребљава у именовању нових појмова, појава, предмета и сл. У оквиру ове анализе, ауторка (Mattiello 2019: 14) је даље показала да регистри у којима је створен највећи број сливеница из њене грађе јесу сленг и разговорни језик уопште (нпр. *chugger* од *charity* и *mugger*, *cassingle* од *cassette* и *single*), специјализована терминологија и професионални жаргон (нпр. *slumpflation* од *slump* и *inflation*, *Internaut* од *Internet* и *astronaut*). Према сврси у коју су искоришћене и у зависности од употребног подручја, Матјело (Mattiello 2019: 15–16) је закључила да се:

(а) сливеницама насталим у новинама и часописима настоји привући пажња читалачке публике на сам текст чланка (*sext* од *sex* и *text*),

(б) сливеницама унутар неформалних контекста тежи остварити присност унутар одређене групе (*surfari*), као и да се

(в) сливенице у специјализованим регистрима стварају с намером да се постигне већа кохезивност групе (стручњака и др.), да се на ефикасан и ефективан начин именују тачно

⁵⁰ Матјело (Mattiello 2019) пажњу усредсређује на околиналне примере сливеница будући да, према њеном мишљењу, они боље илуструју регистре и функције који погодују творби сливеница од устаљених примера.

одређени референти, те да оне имају и естетску функцију (*Populuxe* од *popularity* и *luxе* (фр.)).

Истраживање које су спровели аутори Ренвик и Ренер (Renwick and Renner 2019) на корпусу нових, једнократних сливеница из анимиране ТВ серије *The Simpsons* показало је да се ове творенице у погледу, пре свега, својих формалних карактеристика (скраћивања и преклапања мотивних речи, фонолошке центричности итд.), значајно разликују од већ потврђених производа сливања. Наиме, ови аутори су утврдили да су ове сливенице морфотактички прозирније, што је делимице постигнуто и очувањем слога у процесу скраћивања мотивних речи, од оних примера који су већ устаљени или се налазе у процесу устаљивања у језику. Већој прозирности ових сливеница умногоме је допринело и преклапање мотивних речи, које је забележено у више од половине примера. Уочено је даље и то да је код ових једнократних производа сливања фонолошки центар обично у другој мотивној речи, те да је код њих, за разлику од сливеница код којих је процес институционализације и лексикализације завршен, већи удео оних примера који немају фонолошки центар већ представљају једну фонолошку реч.

У раду који носи наслов *Variable base-word positioning in English blends* (Schoenfeld, Cohen and Bat-El 2019) истражени су чиниоци који утичу на могућност замене позиције мотивних речи у примерима и, последично, на стварање (не)синонимних дублетних форми сливеница (енгл. *blend doublets*). Иако је, као што и сами аутори (Schoenfeld, Cohen and Bat-El 2019: 1) истичу, у највећем броју сливеница овај редослед непроменљив, у релевантној литератури постоји и један мањи број случајева у којима се позиција мотивних речи може мењати (нпр. *absotívely* ~ *posolútely*, твореним од речи *absolútely* и *positívely*). На основу резултата овог истраживања утврђено је и то да је у несинонимним дублетним облицима сливеница редослед мотивних речи условљен резултујућом семантичком центричношћу (Schoenfeld, Cohen and Bat-El 2019: 2). Другачије речено, мотивна реч која је носилац веће семантичке тежине заузима крајњу, десну позицију (Schoenfeld, Cohen and Bat-El 2019: 2). За разлику од њих, у синонимним дублетним облицима сливеница, позицију мотивне речи условљава више чинилаца, и то:

- (а) оптимализација сличности међу вишесложном мотивном речју и сливеницом,
- (б) позиционирање краће мотивне речи пре оне дуже,
- (в) тежња да се очува интегритет једносложне мотивне речи, то јест, да у сливеници не дође до ресилабификације већ да она и у сливеници представља слог за себе, као и
- (г) очување редоследа мотивних речи који би оне имале у евентуалној синтагми (Schoenfeld, Cohen and Bat-El 2019: 12–13).

Врло важна напомена ових аутора односи се на то да је променљива позиција мотивних речи својствена искључиво сливеницама, будући да је у производима других творбених поступака редослед морфема одређен унапред задатим критеријумима и правилима (Schoenfeld, Cohen and Bat-El 2019: 13).

Граматицка и семантичка центричност енглеских сливеница из речника сленга биле су предмет истраживања у раду Томић (Томић 2019а). Користећи невелику грађу од 60 примера и 61 припадајућег значења, ауторка је утврдила да су у највећем броју случајева ове сливенице морфосинтаксички десноцентричне. С друге стране, за разлику од сложеница у енглеском језику чији се, по правилу, семантички управни члан налази у десно позиционираној речи, мање од једне трећине анализираних примера је и семантички

десноцентрично. Занимљиво је да је и у овој грађи утврђен релативно велики број примера који имају два семантичка центра, то јест, координативних сливеница. Додатно је утврђено и то да међу овим сливеницама чак половину чине оне у којима су комбиновани фрагменти мотивних речи, што несумњиво доприноси њиховој мањој морфотактичкој прозирности. Када су у питању категорије врста речи сливеница и њихових мотивних речи, анализа је показала да, као и у већини досадашњих истраживања, преовлађују именице, уз свега неколико придева и глагола (нпр. *Koreegro* од *Korea* и *negro*, *cramazing* од *crazy* и *amazing*, *shart* од *shit* и *fart*).

Исте године публикован је и рад под насловом *Twitterverse: The birth of new words* (Klymenko 2019). У њему су анализирани творбени поступци којима су настали неки од популарних морфолошких неологизама у савременом енглеском језику, укључујући и сливенице, а чију су творбу мотивисале речи *Twitter* и *tweet* (нпр. *twapp* од *Twitter* и *application*, *tweetalog* од *tweet* и *catalogue*, *twaiting* од *Twitter* и *waiting*). Према речима Клименко (Klymenko 2019: 9, 11), сливање и акронимија представљају посебно сврховите ванграматичке поступке, будући да се њима не стварају само неконвенционални, упадљиви, креативни, духовити и(ли) компактни неологизми на онлајн друштвеној мрежи *Twitter* већ и речи које често представљају праву загонетку свима онима који нису део датог кружока. На основу анализе прикупљених *твитологизама* (енгл. *twittologisms*, од *Twitter* и *neologisms*; Klymenko 2019: 2), ауторка (Klymenko 2019: 9) изводи један врло интересантан закључак, а то је да се нагли пораст броја сливеница у којима је једна од мотивних речи *Twitter* или *tweet* може објаснити тежњом човека да на кратак и компактан, а опет довољно јасан и прецизан начин пренесе све сложеније појмове данашњице, а да истовремено буде креативан, иновативан и духовит.

Начине творбе и мотивацију за творбу енглеских сливеница (њих 80) прикупљених из назива видео-игара у периоду од 2000. до 2019. године истраживала је Лопез Руа (López Rúa 2019). Она (López Rúa 2019: 192, 198–200) је, наиме, утврдила да се међу анализираним примерима најчешће јављају комбинације двеју целих мотивних речи које се преклапају, односно да је творбу сливеница у овом подручју најчешће мотивисала језичка економичност, али и њихов неконвенционални, лудички, те естетски привлачан карактер који побуђује интересовање потенцијалних конзумента и умногоне одговара лудичким циљевима видео-игара. Не мање важна мотивација за творбу сливеница у називима видео-игара коју ова ауторка издваја јесте и тежња њихових твораца да помоћу ових и оваквих твореница остваре већу повезаност међу гејмерима. У раду је додатно извршена и анализа семантичких односа међу члановима сливенице и утврђено да је највише ендоцентричних примера у којима је друга реч управни члан, а прва њен модификатор (López Rúa 2019: 191–192).

Напоследку, вредан је помена и рад ауторке Томић (2020), која је у њему спровела формалну и семантичку анализу сливеница у називима брендова хране и пића из енглеског језика користећи типологију немачких сливеница коју предлаже Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-Sibold 2006). Извршена квалитативна и квантитативна формална анализа показала је да се енглеске сливенице понашају врло слично онима у називима брендова на немачком језику (мада не и у једнакој мери), то јест, да је чак 85,85% њих створено двама механизмима сливања којима се остварује врло мала прозирност (полупотпуно сливање) или потпуна непрозирност форме (фрагментно сливање). Семантичка анализа, с друге стране, показала је да су односи међу члановима енглеских сливеница из назива брендова хране и пића разноврсни, али и да доминирају примери детерминативног типа, при чему је десни члан најчешће детерминатум, а леви детерминант.

Овим радом ћемо закључити преглед релевантних публикација на тему лексичких сливеница у енглеском језику. У следећем потпоглављу пажњу ћемо усредсредити на приказ публикација које се баве структурним, садржинским и(ли) социолингвистичким аспектима лексичких сливеница у српском језику.

2.2. Досадашња литература о сливеницама у српском језику

Творбени поступак сливања се у српском језику почео развијати крајем 20. века, тачније 90-их година прошлога века, и то најпре и највероватније као један од резултата све интензивнијих непосредних контаката српског језика са „свеприсутним” енглеским језиком (Bugarski 2002: 217; 2003: 121–122; 2013: 17–18; 2019: 17–18; Бугарски 2001: 1; Лалић-Крстин и Халупка-Решетар 2007: 26), али и прикључивања нашег друштва савременим друштвеним процесима (Бугарски 2001: 2, 5) какви су, пре свега, разнолики глобализацијски процеси, демократизација и осавремењивање друштва, појава интернета у Србији и сл. Премда присутан већ нешто више од три деценије у српском језику и премда се број нових сливеница, обично творених од домаћег лексичког материјала, константно увећава, сливање у србистици и даље нема статус творбеног поступка, па се и његови производи налазе на маргинама лексичког система.⁵¹ Ово, пре свега, а, вероватно, и најбоље илуструје чињеница да се, као што је већ напоменуто, сливању у граматикама (за основну, средњу школу, као и онима за странце), граматичким и приручницима из творбе речи и лексикологије савременог српског језика, као и уџбеницима из српског језика практично уопште не посвећује пажња. Тако истраживачи српских сливеница, али и сви остали заинтересовани за ову појаву у српском језику, о њој највише могу сазнати из појединачних чланака и монографија (в., нпр., Bugarski 2002; 2003; 2013; 2014; 2016a; 2016b; 2018; 2019; Lalić-Krstin 2014a; Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009; 2012; Бугарски 2001; Лалић-Крстин и Халупка-Решетар 2007; Томић 2019; Томић и Даниловић Јеремић 2020).⁵²

Први чланак, и то врло речитог наслова *Две речи у једној: лексичке скривалице*, чији су предмет биле српске сливенице, објављен је пре више од две деценије (Бугарски 2001). На самом почетку овог чланка, проф. Бугарски (2001: 1) пише да сливенице, изворно из енглеског језика, представљају производ једног потпуно новог, и то социолингвистички мотивисаног поступка творбе речи у нашој језичкој средини – сливања, који у свом прототипичном облику подразумева комбиновање првог дела прве и другог дела друге речи, као и њихових значења, у нову реч. Штавише, према писању истог аутора (Бугарски 2001: 2), неки од првих производа сливања преузети су у српски језик као готове целине (нпр. *мотел*, *смог*, *фанзини*) из енглеског језика.⁵³ Најчешћи узроци оваквих иновацијских

⁵¹ У новије време сличну ситуацију бележимо и у вези с *универб(из)ацијом* – „поступком (и резултатом) претварања вишечланих синтаксичких конструкција у једну једину реч творбеним средствима” (Ђуровић 2017: 228; в. и Ћорић 2008: 161), као у *генералка* (од *генерална проба*), *масовка* (од *масовна сцена*) итд. (Ћорић 2008: 163).

⁵² Рад Халупка-Решетар и Лалић-Крстин (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2012) овде нећемо детаљније приказивати будући да су предмет њиховог истраживања биле експерименталне сливенице. Наиме, ауторке (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2012) су анализирале зависност редоследа мотивних речи у координативним сливеницама од њихове прототипичности унутар категорије воћа, односно поврћа.

⁵³ У овом контексту вреди пренети занимљиву тврдњу коју износи Ренер (Renner 2018: 9) да преузимање готових, (не)прилагођених лексичких сливеница из другог језика може да допринесе учвршћивању преузетог творбеног обрасца у језику примаоцу, па би се ови готови производи лексичког сливања могли сматрати својеврсним посредницима у творби примера од домаћег лексичког материјала.

промена јесу утицаји страних језика, посебно енглеског језика као глобално доминантног језика. Професор Бугарски је у овом, пионирском раду на тему сливања у српском језику извршио и граматичку и семантичку, односно употребну анализу неких 100 сливеница. У оквиру творбене анализе ових 100 сливеница успео је да издвоји 6 механизма сливања (Бугарски 2001: 3–4), и то:

- (1) први део прве и други део друге речи, као у *клинцезе* (од *клинци* и *принцезе*), *спагуар* (од *спачек* и *јагуар*) или *Сумореске* (од *суморне* и *хумореске*),
- (2) цела прва и други део друге речи, као у *шахоризми* (од *шах* и *афоризми*), *голеадор* (од *гол* и *тореадор*), или *кришлак* (од *криш* и *кадилак*),
- (3) први део прве и цела друга реч, као у *жвазбука* (од *жвака* и *азбука*), *шпартнер* (од *шпарати* и *партнер*) или *школигрица* (од *школа* и *игрица*),
- (4) сливање целе две речи које се притом могу „интегрално ишчитати” (Бугарски 2001: 4) (нпр. *шалантологија* (од *шала* и *антологија*), *Нинтернет* (од *НИН* и *Интернет*) или *Фрикомбинујте* (од *Фриком* и *комбинујте*)),
- (5) једна реч је уметнута у другу и притом графички истакнута, као у *ВРЕМЕплов* (од *време* и *временлов*), *виЦеви* (од *вицеве* и *Це*) или *преТОПите* (од *претопите* и *ТОП*) и
- (6) међујезичке (углавном српско-енглеске) сливенице (нпр. *Jazzbina* (од *jazz* и *jazbina*), *Vukowar* (од *Vukovar* и *war*)).⁵⁴

Међу њима, према броју припадајућих примера, предњачи други механизам сливања. Притом је утврђено и то да су најбројније именичке сливенице и да је свега неколико придевских, односно глаголских примера.

Када је у питању семантичка анализа ових сливеница, издвојено је укупно 8 подручја употребе, и то:

- (1) називи дечјих установа, игара и емисија (*забаре* од *забава* и *кабаре*),
- (2) општије речи (*актентат* од *актовка* и *атентат*),
- (3) специфичније речи настале од властитих имена (*дафинитивна* од *Дафина* и *дефинитивна*, *Нишвил* од *Ниш* и *Нешвил*),
- (4) називи састајалишта омладине, комерцијалних производа, као и духовити називи популарних марки аутомобила (*Jazzavac* од *jazz* и *jazavac*, *биљолада* од *биље* и *чоколада*, *кришлак*),
- (5) називи радио и телевизијских емисија и новинских рубрика (*Рокументи* од *рок* и *документи*, *Вавигрица* од *Вава* и *игрица*),
- (6) рекламе (*осФЕСТи се!* од *освести се* и *ФЕСТ*),
- (7) различите политичке поруке, слогани и графити (*ОТПОРеволуција* од *Отпор* и *револуција*) и
- (8) наслови књига (нпр. *Превесеји* од *преводиљчки* и *есеји*) (Бугарски 2001: 2–3).

⁵⁴ Бугарски (Bugarski 2019: 141) примећује да су међујезичке сливенице присутне у свим подручјима употребе, а посебно у рекламама, називима установа, пројеката, изложби и других манифестација, односно да на тај начин „оне сведоче о отворености [појединих друштвених група и] нашег актуелног језика према страним утицајима”, али, додали бисно, и о прилагодљивости савременог српског језика и свести њихових твораца да се производи и услуге који садрже страну (посебно енглеску) реч могу једноставније пласирати на шире тржиште и, могуће, лакше продати.

У књизи *Творба речи у савременом српском језику. Део 1, Слагање и префиксација*, Клајн (2002: 91–92), на непуне две странице, разматра сливенице као производ потпуно новог структурног обрасца у српском језику, и то унутар поглавља о именичким сложеницама, уз закључак да су најчешће у питању ефемерне новинарске творенице, од којих се тек понека задржи у широј језичкој употреби.

У својој лингвистичкој студији *Žargon*, Бугарски (Bugarski 2003) наставља да се бави темом српских сливеница. Анализирајући формално, семантички (тј. према подручју употребе), али и социолингвистички значајно већи број примера у поређењу са својим првим прилогом овој појави у нас, Бугарски је утврдио постојање свих 6 претходно побројаних формалних механизма сливања (в. Бугарски 2001), као и девет подручја употребе. Међу утврђеним механизмима, сливање целе прве речи и другог дела друге речи, као у *mobilnizacija* (од *мобилни* и *мобилизација*), *krađanin* (од *крађа* и *грађанин*), *sponzorište* (од *спонзорисано* и *позориште*), показало се као најпродуктивније. Остали механизми заступљени су као што следи: први, пети, трећи, па четврти и шести механизам као најмање продуктивни.

Резултати семантичке анализе обухватили су следећа подручја (Bugarski 2003: 124–134), и то:

(1) омладински жаргон (*glupantrop* од *glup* и *pitekantrop*, *pljugareta* од *pljuga* и *cigareta*, *životinjariti* од *životinja* и *životariti*, *škodilak* од *škoda* и *kadilak*, *obažljivo* од *obazrivo* и *pažljivo*),⁵⁵

(2) називи дечјих установа, игара и емисија (*zabare*, *knjigralište* од *knjige* и *igralište*),

(3) „разбацане” речи типа *salamonela* (од *salama* и *salmonela*), *dopinkovati se* (од *dopingovati se* и *Pink*), *uličarolije* (од *ulične* и *čarolije*),

(4) сливенице изведене из личних, месних и других имена (*zdravkoman* од *Zdravko* и *narkoman*, *Blatajnica* од *blato* и *Batajnica*),

(5) називи емисија на радију и телевизији и новинске рубрике, као и наслови текстова у штампи (*Lutkomendija* од *lutka* и *komendija*, *Rokumenti*)

(6) рекламе (*slatketić* од *slatkiši* и *paketić*, *Fantamorgana* од *Fanta* и *fatamorgana*),

(7) политички дискурс (*Slobinator* од *Sloba* и *terminator*, *glupština* од *glupa* и *skupština*),

(8) називи часописа, изложби, дизајнерских и других пројеката и акција (*Vizanteme* од *vizantijske* и *teme*, *Fobjekat* од *foto* и *objekat*) и

(9) сливенице у насловима књига (*Arhitekturisti* од *arhitekta* и *turisti*, *Hristanište* од *Hrist* и *pristanište*).

Од посебног значаја за истраживање социолингвистичких аспеката у овом докторском раду јесу резултати до којих је проф. Бугарски дошао проучавајући однос међу утврђеним механизмима сливања и употребним подручјима. Наиме, он (Bugarski 2003: 141–142) је закључио да нису сви формални типови сливеница заступљени у свих девет подручја. Другим речима, утврђено је да, без обзира на то што свако подручје обухвата сливенице творене различитим механизмима, нека подручја ипак преферирају одређене типове

⁵⁵ Неке од жаргонских сливеница (нпр. *babarijum*, *Varbordini*, *vozdrav*) Бугарски (Bugarski 2019) је ексцерпирало из другог издања *Двосмерног речника српског жаргона и жаргону сродних речи и израза* (Андрић 2005). Упоредивањем другог и првог издања овог речника (Андрић 1976) дошли смо до закључка да немали број сливеница које су обухваћене грађом из 2005. не постоји у издању из 1976. године (нпр. *блаблафон*, *брбљафон*). Ово додатно потврђује чињеницу да је сливање у српском језику (па и у жаргону) био жив, али ипак недовољно развијен поступак творбе нових речи пре 90-их година 20. века.

сливеница. На пример, омладински жаргон преферира творбу сливеница комбиновањем почетног дела прве и крајњег дела друге речи, односно комбиновањем целе прве и крајњег дела друге речи, а подручја медија, реклама и политичког дискурса уметање једне речи у другу, уз графичко истицање. Занимљиво је да је четврти механизам или сливање двеју целих речи, иначе слабо продуктиван, употребљен у свим подручјима.

Нешто ново о сливеницама у српском језику, пре свега, у смислу једног броја нових примера и механизма сливања, донеле су у једном краћем, али веома информативном чланку ауторке Лалић-Крстин и Халупка-Решетар (2007). Разматрајући питања појаве српских сливеница, њихове све веће популарности унутар појединих регистара, али и опстанка у српском језику, оне (Лалић-Крстин и Халупка-Решетар 2007: 27–29) су закључиле да је учесталост сливеница посебно приметна у штампи (*бренотрес* од *Брена* и *земљотрес*), у називима (особито прехранбених) производа и фирми (*Банџипан* од *Банат* и *марџипан*, *Кераметал* од *керамика* и *метал*), у рекламама, где су посебно продуктивни они механизми у којима се једна реч или њен део умеће и(ли) преклапа с другом речју или њеним делом (*penadWEBivi* од *penadjebivi* и *WEB*), као и ортографске сливенице (*ФАНТАстична* од *Фанта* и *фантастична*). Као важну карактеристику (анализираних) сливеница ове ауторке истичу иконичност, будући да поједини примери својим сливеним обликом заправо упућују и на „сливеност” денотата мотивних речи, као у *зеленергија* (од *зелена* и *енергија*) (Лалић-Крстин и Халупка-Решетар 2007: 29–30).

Нешто пажње сливеницама у савременом српском језику, као резултату околиналне творбе речи, посветио је и Оташевић (2008: 83–85). Он (Оташевић 2008: 84) пише да сливање обухвата неколико формалних механизма, међу којима и спајање „пуне основе полазне речи са крњом основом друге речи”, односно „спајање двеју крњих основа полазних речи” итд. (нпр. *катакомбајн*, *миследник*, *шкодилак*, *лепендрек*, *текстаза*), с тим да овако творене речи обично немају нормативни карактер и да не постају делом књижевног језика. У овим новим, углавном околиналним речима сједињена су, према речима истог аутора, и значења (потпуна или делимична) речи које учествују у њиховој творби. Занимљиво је и то да Оташевић (2008: 85) у истој књизи, после дела у којем су обрађене ове „контаминирани речи”, наводи један други, посебан тип нових речи – тзв. *сазвучне околинализме* који су постали „мењањем, додавањем, изостављањем или анаграмирањем фонема/слова, с циљем да се успостави веза са сазвучном морфемом”, као што су: *мафијавелистички*, *кривреда*, *ножометни*, *јулерж*, *јултеријер*, *левокрадица*, *срећкавица*. За разлику од Оташевића, ми сматрамо да ове и овакве речи ипак треба анализирати као производе творбеног поступка сливања.⁵⁶ Наиме, да би читалац или слушалац исправно протумачио ове творенице, односно разумео намеравану, унеколико скривену поруку, он их нужно мора рашчланити на оне две (или, ређе, више) речи које су, на основу припадајућег им (ван)језичког контекста, мотивисале њихов настанак (нпр. *мафијавелистички* на речи *мафија* и *макијавелистички*), а не на једну реч (*макијавелистички*) и фонему и графему (*ф*).

Расулић (2008) је истраживала један број међујезичких (српско-енглеских) сливеница у оквиру когнитивнолингвистичке теорије појмовне интеграције. Циљ овог рада био је да се утврде формални механизми којима су сливенице настале, односно да се истакне значај креативног потенцијала међујезичке појмовне интеграције форме и значења, особито у језику реклама, као у примеру *isCOOLiraj* од *iskuliraj* и *COOL*.

⁵⁶ И Бугарски (Bugarski 2019: 191, 194) примере *krivreda* (од *kriva* и *privreda*) и *mafijavelizam* (од *mafija* и *makijavelizam*) тумачи као сливенице.

Први прилог српским сливеницама у којем се отишло корак даље од утврђивања (продуктивности) формалних механизма сливања и формалне типологије сливеница јесте рад ауторки Халупка-Решетар и Лалић-Крстин (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009), где је истражена граматичка (тј. морфосинтаксичка) и семантичка центричност сливеница у српском језику. Тако је утврђено да су српске сливенице начелно ендоцентричне, односно да се морфосинтаксички центар свих анализираних примера, као и семантички центар већине њих налази у десној, то јест, другој мотивној речи. Занимљиво је запажање ових ауторки (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 123) да лексичка креативност и, могуће, хумористичко дејство сливеница посебно долазе до изражаја у оним сливеницама, као што је, на пример, *žvazbuka* у којима се граматички (*azbuka*) и семантички центар (*žvaka*) не налазе у истој мотивној речи. Ослањајући се на резултате анализе семантичке центричности својих примера, исте ауторке предлажу континуум семантичке центричности српских сливеница помоћу ког се она може боље и целовитије сагледати (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 121–122). На једном крају овог континуума налазе се примери оних, такорећи, „чистих” ендоцентричних сливеница, у смислу да се из употребљеног, примарног смисла мотивне речи може извести поуздан закључак о семантици сливенице, као што је *lovčanik* (од *lova* и *novčanik*), а на другом „чистих” егзоцентричних сливеница типа *Skandaluzija* (од *skandal* и *Andaluzija*). У средишњем делу овог континуума, али ближе ендоцентричним сливеницама, налазе се примери у којима се семантички центар сливенице заснива на фигуративном, то јест, метафоричким пресликавањем изведеном значењу, као у *POPUSTolovina* (од *popust* и *pustolovina*). Такође у средишњем делу овог континуума, али ближе егзоцентричним сливеницама, смештени су примери, као што је *Džezovizija* (од *džez* и *televizija*), чији је семантички управни члан утемељен на метонимијском преносу имена. Међутим, према мишљењу самих ауторки (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 121), овде се намеће и веома битно питање укорењености и опште прихваћености једног таквог секундарног значења у датом језику да би се сливеница могла тумачити као ендо- или егзоцентрична.

На крају приказа овог изузетно значајног рада за појаву сливања у српском језику додајмо и то да су ауторке (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 119) уочиле и велики број сливеница у којима се фрагменти мотивних речи преклапају (*profaraon* ← *profa* × *faraon*), што објашњавају не само тежњом њихових твораца да читаоцу или слушаоцу олакшају реконструкцију мотивних речи већ и одређеним језичким чиниоцима – чињеницом да српски језик припада синтетичком и флективном типу, те да је удео једносложних речи у њему мали, па је и сливање нешто теже постићи него у енглеском језику.

У оквиру јединог контрастивног истраживања енглеских и српских сливеница (Renner and Lalić-Krstin 2011) анализирани су могућности предвиђања положаја акцента у производима сливања који се састоје од најмање два слога, а чији облик није једнакозвучан једној од двеју мотивних речи. Резултати овог истраживања показали су да се место акцента у српским сливеницама, као уосталом и у анализираним примерима из енглеског језика, може не само поуздано и успешно предвидети на основу комбинације двају правила – правила хомологије (енгл. *stress pattern homology rule*) и правила крајњег десног наглашеног нуклеуса (енгл. *rightmost stressed nucleus rule*) једне од мотивних речи – већ и да у двама језицима, без обзира на њихову типолошку несродност, постоје сличне тенденције у акцентовању сливеница (Renner and Lalić-Krstin 2011: 6–7).

Неколико врло интересантних и ефектних нових примера сливеница прикупљених из наслова у српској спортској штампи (нпр. *Šestonija* од *šest* и *Estonija*, *Srećijanski* од *sreća* и

Fabijanski, Loebotomija од *Loeb* и *lobotomija*) анализирала је ауторка Силашки (Silaški 2012: 204–208). Она је, попут ауторке Расулић, ове сливенице сагледала из перспективе теорије појмовне интеграције, показавши притом да је ова теорија врло згодан инструмент за одгонетање смисла и тумачење значења сливеница, то јест, да се њоме могу доста успешно објаснити семантички аспекти производа сливања.

У монографији „сливеног”, али и „скривеног” наслова *Sarmagedon u Mesopotamiji* (Bugarski 2013) (социо)лингвистички је анализирано више од 1.000 примера српских сливеница прикупљених из најразличитих извора. Извршена формална анализа механизма којима су ове сливенице творене омогућила је аутору (Bugarski 2013: 70–78) да утврди постојање 7 различитих механизма, што ће рећи један механизам више у односу на број механизма из студије истог аутора из 2003. године (Bugarski 2003), и то:

(1) сливање првог дела једне и другог дела друге речи (нпр. *Budenbrokolomci* од *Budenbrokovi* и *brodolomci*, *Petkazanje* од *petak* и *predskazanje*, *Reciklašar* од *reciklaža* и *vašar*),

(2) сливање целе прве и другог дела друге речи (као најбројнији механизам) (нпр. *starčanik* од *star* и *novčanik*, *sneginja* од *sneg* и *kneginja*, *Penaltizan* од *penal* и *Partizan*),

(3) сливање првог дела прве и целе друге речи (нпр. *harmoništak* од *harmonikaš* и *ništak*, *iznutricionizam* од *iznutrice* и *nutricionizam*, *Novosadisti* од *Novosađani* и *sadisti*),

(4) сливање двеју целих речи које се, појединачно узев, могу „интегрално ишчитати” (Bugarski 2013: 75) (нпр. *čmarketing* од *čmar* и *marketing*, *zabavantura* од *zabava* и *avantura*, *saboranija* од *sabor* и *boranija*),

(5) нелинеарне сливенице (нпр. *brodogradilište* од *brodogradilište* и *kradu*, *uskriknimo* од *uskliknimo* и *kriknimo*, *istobremeno* од *istovremeno* и *breme*),

(6) једна реч унутар друге чији неодвојиви део чини – графичке сливенице (нпр. *osTVarenja* од *ostvarenja* и *TV*, *VEROvali* од *verovali* и *VERO*) и

(7) међујезичке сливенице (нпр. *Rockovnik* од *rock* и *rokovnik*, *zaOUSTavite* од *zaustavite* и *oust*, *jaffolitanke* од *Jaffa* и *napolitanke*) које су „двоструко сливене” – и творбено и језички и које речито говоре у прилог све широј употреби страних језика у нас, у првом реду, енглеског језика (Bugarski 2013: 96).

Напоменимо и то да међујезичке сливенице овде, као и у оним ранијим, али и каснијим радовима овог аутора, остају изван даље и дубље (социо)лингвистичке анализе. Ово је свакако био разлог више да се у овој дисертацији управо њима посвети нешто већа пажња.⁵⁷

Када су у питању подручја употребе сливеница, Бугарски (Bugarski 2013: 27–62) издваја њих девет, као и у својој студији из 2003. године. Што се заступљености појединачних механизма у употребним подручјима тиче, аутор (Bugarski 2013: 90–91) је и овога пута утврдио одређене преференције. Тако, рецимо, омладински жаргон, треће подручје означено као „разно” и подручје сливеница изведених из властитих имена преферирају прва два механизма. И подручје медија показује одређену склоност ка творби сливеница од целе прве и крајњег дела друге речи. Шести механизам којим настају

⁵⁷ Лалић-Крстин и Халупка-Решетар (2007) и Халупка-Решетар и Лалић-Крстин (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 118) међујезичке сливенице не обрађују засебно, то јест, не као производ посебног механизма сливања, већ заједно с оним примерима твореним од „чисто” домаћег материјала, што је пракса коју и ми у овом раду следимо.

графичке сливенице посебно је продуктиван у подручјима рекламе, медија, те политичком дискурсу, док употребу међујезичких сливеница преферирају подручја реклама и назива установа, пројеката, изложби и сличних манифестација.

У својој следећој студији, проф. Бугарски (Bugarski 2014) је, на основу резултата формалне анализе нових 335 производа сливања, у типологију творбених механизма понуђену у студији из 2013. године, додао још један, осми механизам сливања. Овим механизмом, према ауторовим речима (Bugarski 2014: 243, 257), настају тзв. *синтагматске сливенице* типа *шалтер его* ← **шалтер** × **алтер его**. Као што дати пример јасно показује, један од чланова ових сливеница јесте (називна) синтагма, па је и „сливеничко” тумачење оваквих примера могуће једино на синтагматском нивоу.⁵⁸ Узимајући у обзир чињеницу да су предмет овог докторског рада лексичке сливенице које су формално реализоване као једна реч, овде и у наставку рада ћемо се позивати само на првих седам механизма сливања које Бугарски даје.

Уколико сада погледамо заступљеност ових седам механизма сливања, приметимо да је њихова заступљеност у грађи Бугарског, односно дистрибуција према подручјима употребе врло слична оној из ауторове претходне студије (Bugarski 2013). Тако се, примера ради, и овога пута други механизам – сливање целе прве речи и другог дела друге речи (нпр. *daskenbal* од *daske* и *maskenbal*, *tarzanova* од *Tarzan* и *Kazanova*, *Vimenacijum* од *vime* и *Viminacijum*) – показао као најпродуктивнији. Када је у питању дистрибуција механизма сливања према подручју употребе, утврђено је да свих девет подручја експлоатишу други, најпродуктивнији механизам, а да је први механизам – сливање почетног дела прве и крајњег дела друге речи – заступљен у свим подручјима, сем у рекламама (Bugarski 2014: 245). Што се осталих механизма тиче, трећи механизам – сливање почетног дела прве и целе друге речи – није употребљен само у политичком дискурсу, док четврти механизам – сливање двеју целих речи, линеарно преклопљених, које се могу „интегрално ишчитати” и пети механизам, којим настају нелинеарне сливенице, нису заступљени само у по три подручја, и то четврти механизам у другом (дечје установе и игре), седмом (политички дискурс) и деветом (наслови књига) подручју, а пети механизам у другом (дечје установе и игре), петом (медији) и деветом (наслови књига) подручју. Седми механизам, којим настају међујезичке сливенице, није заступљен само у шестом (рекламе) и седмом подручју (политички дискурс). Шести механизам – уметање једне речи унутар друге чији неодвојиви део чини – регистрован је у трећем подручју, означеном као „разно”, те подручјима медија, реклама и називима установа, фестивала, пројеката и уметничких група.

Као што је био случај с једним бројем радова у литератури о енглеским сливеницама, и у српском језику су сливенице анализирани у оквиру појединих регистара који су се показали као врло повољни за њихову творбу. Тако је, на пример, ауторка Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2014a) на материјалу од 309 српских сливеница прикупљених из политичког дискурса (нпр. *Jorgobanka* од *Jorgovanka* и *banka*, *smradikali* од *smrad* и *radikali*, *balkanalije* од *Balkan* и *bahanalije*, *pohlepsija* од *pohlepa* и *epilepsija*, *patridiotizam* од *patriotizam* и *idiotizam*) подробно анализирала њихову употребу у подручју за које би се, како и сама ауторка подвлачи (Lalić-Krstin 2014a: 355), очекивало да, будући формалније и озбиљније, буде затворено или барем мање „пропусно” за лексичке иновације играликог и забавног карактера какве су сливенице. Она (Lalić-Krstin 2014a: 355–357) је закључила да сливенице

⁵⁸ Бауер, Либер и Плаг (Bauer, Lieber and Plag 2013: 459; в. и Balteiro 2022: 4) сматрају да овакви примери ипак не представљају део творбе речи већ синтаксичке игре речима.

представљају врло „убојито” оружје у политичкој арени, то јест, да се, првенствено, користе у сврху ефектног преношења политичког мишљења и мењања јавног мњења, а онда и у циљу остваривања личне политичке користи и дискредитовања политичких противника. Ово је опримерено сливеницама као што су *glupština*, *kretenzije* од *kretenske* и *pretenzije*, *banalitičari* од *banalni* и *analitičari*, *Slobeliks* од *Sloba* и *Obeliks*, *lelesila* од *lele* и *velesila* и др. Ауторка (Lalić-Krstin 2014a: 360–361) даље изводи закључак да се хумористично дејство ових сливеница врло често постиже пажљивим одабиром основа, у смислу да се неки њихови делови и формално преклапају (нпр. *Bagrobanka* ← **bagra** × **Agrobanka**), док је њихово значење у другом плану, али и искоришћавањем иконичности самог поступка сливања, као у примерима *Alivučić* (од *Aligrudić* и *Vučić*) или *demonokrate* (од *demoni* и *demokrate*).

Изузетно вредан допринос социолингвистичкој анализи и разумевању појаве и популарности сливеница у савременом српском језику дао је проф. Бугарски у раду који носи наслов *Сливенице као показатељ промена у језику и друштву* (Bugarski 2016a). Овде, као и у својим ранијим публикацијама, он (Bugarski 2016a: 526) скреће пажњу на то да сливенице у све већем броју продиру и у оно што обично називамо „озбиљном” јавном употребом језика, то јест, да се налазе и „у називима установа, фестивала, изложби, удружења, пројеката и особито насловима књига” и сл. (нпр. *Džezvremova* од *džez* и *Jevremova*, *Penzin* од *penzionerski* и *magazin*, *Bremeplov* од *breme* и *vremeplov*, *Banatorijum* од *Banat* и *sanatorijum*, *Pogledalo* од *pogled* и *ogledalo*). Бугарски (Bugarski 2016a: 524–525; 2016b: 106–113) сматра да могуће објашњење раширености овог творбеног поступка у савременом српском језику, посебно у оним његовим „озбиљним” регистрима, треба пре свега тражити у ванјезичким чиниоцима, тачније, у „процесима друштвених промена које су у њему нашле свој природни израз”, и то у модернизацији, „као једном од кључних обележја савремених стандардних језика [...] [које] подразумева континуирано обезбеђивање средстава изражавања усклађених са променљивим потребама говорника у урбаним културама”, и, додатно, демократизацији језика, оличеној, између осталог, и у „извесној слободи необавезног јавног говора” и друштва.⁵⁹ Сходно томе, овај аутор (Bugarski 2016a: 524–525) закључује да српске сливенице јесу сведоци не само непосредног утицаја енглеског језика на српски језик већ и „ослобађа[ња нашег стандардног језика] наслеђене лингвистичке идеологије, одражене у превазиђеним [наслеђеним пуристичким, окамењеним (граматичким и др.)] нормама”, његовог осавремењивања, односно покушаја осавремењивања једног друштва кроз „прошир[ивање] простор[a] слободе у изражавању и комуницирању” и задовољење друштвених комуникативних потреба уопште.

Слична размишљања у вези са српским сливеницама проф. Бугарски је изнео у још једној својој студији (Bugarski 2016b). Он (Bugarski 2016b: 106, 112–113) ту, наиме, разматра утицаје страних језика (углавном енглеског) „у процесу осавремењивања расположивих изражајних средстава” (нпр. сливеница) и изражајне моћи, примећујући да би један „мали” језик какав је српски тешко могао да прати савремене европске и светске лингвистичке актуелности да се ослањао искључиво на сопствена језичка, то јест, творбена средства.

⁵⁹ О демократизацији језика, али и о томе да раширеност употребе једног творбеног поступка у доба глобализације зависи од низа ванјезичких чинилаца (друштвених, психолошких итд.), пише и Драгићевић (2018б: 64, 69).

На сливенице као манифестацију експресивизације, али и језичке економије у српском језику осврнула се, врло кратко, и Драгићевић (2018а: 244, 246) у својој монографији *Српска лексика у прошлости и данас*. Иако сливеницама, као, вероватно, најфасцинантнијим твореницама у нашој лексичкој данас, ни у овој публикацији није посвећена дужна пажња, ауторка ипак истиче да су производи сливања у српском језику важан облик испољавања двеју поменутих тенденција – тенденције језичке економије и експресивизације (тј. прагматичко-стилске тенденције).⁶⁰

Једини монографски уобличен прилог на тему српских сливеница, уз додатак до сада најобимније, речнички уобличене, грађе, представља књига *Srpske slivenice: Monografija sa rečnikom* нашег најистакнутијег проучаваоца сливеница – проф. Бугарског (Bugarski 2019). У овој монографији је дата формална типологија механизма сливања, граматичка анализа (у смислу утврђивања врсте речи сливеница), врло обухватна семантичко-прагматичка класификација сливеница на претходно побројаних девет подручја употребе (Bugarski 2019: 29–106), те социолингвистичка анализа сливеница. У вези са социолингвистичком анализом сливеница и идентификованим подручјима њихове употребе, треба пренети писање проф. Бугарског (Bugarski 2019: 94–95, 142–143, 151) да су сливенице у називима локала, установа, уметничких група, удружења, фестивала, пројеката, изложби и часописа, али и оне у називима књига (нпр. *Gramatolomija* од *gramatika* и *vratolomija*, *Zlomovina* од *zlo* и *domovina*, *Preveseji*, *Arhitekturisti*, *Hristanište*, *Panjaklija* од *Panić* и *Vujaklija*, *Faunomenologija* од *faun* и *fenomenologija*), последњих неколико година све бројније, што овим твореницама несумњиво обезбеђује једну врсту престижног социолошког статуса и, могуће, „особину која им је у почетку недостајала”, а то је трајност. Сам аутор ово стилско „уздицање” сливеница, конкретно с разговорног на књижевно-уметнички стил, тумачи као једну врсту покушаја модификовања наслеђених пуристичких норми и тенденција, чиме се обезбеђује могућност алтернативном виђењу ствари, деформализацији, колоквијализацији и сл. Другим речима, појава сливеница јесте одраз промена у друштву које пружају нове могућности за слободу у изражавању и комуницирању, што опет одговара дугорочној трансформацији општих друштвених мишљења о језику (Bugarski 2019: 151). У питању је, како он (Bugarski 2019: 152) сам каже, стварно признавање „права на живот” не само стандардном већ и нестандартним варијететима једнога језика, међу којима и жаргону који је произвео велики број сливеница.

У трећем поглављу исте монографије (Bugarski 2019: 107–125) изложена је и формална типологија српских сливеница. Њоме су обухваћени производи свих осам претходно утврђених механизма сливања (в. Bugarski 2013). Иако се дата типологија одликује разноврсношћу механизма сливања, проф. Бугарски (Bugarski 2019: 127) сматра да су сви они заправо „само варијације на исту општу тему, које се могу свести на један основни поступак: сливање двеју речи, целих или у деловима, а у разним типолошким варијантама, у нову целину. Те варијације су неретко аутоматске, будући диктиране фонотактичким и структурним обележјима појединих лексичких јединица и њихових комбинација”. Када је у питању продуктивност механизма сливања који се реализују на нивоу појединачне речи, аутор (Bugarski 2019: 127) је утврдио да највише њих бива творено другим механизмом – 620, првим нешто мање – 515, трећим 240, седмим – 205, четвртим 187, петим 180 и шестим 103 сливенице. У оквиру формалне анализе сливеница, утврђено је да 80% примера припада именицама (међу којима је релативно велики број властитих именица),

⁶⁰ Нешто више о експресивизацији као тенденцији у савременој творби речи, али и као једном виду демократизације лексичког фонда српског језика, в. Драгићевић (2018б: 64).

немали број придевима, и то посебно у рекламама, уз нешто мање прилога и најмање глагола, најчешће оних у императивном облику (Bugarski 2019: 133–134). У овој монографији налазимо и једно врло занимљиво и инспиративно запажање које се тиче негативне корелације између именичких сливеница и графичког истицања. Наиме, аутор (Bugarski 2019: 134) је утврдио да је шестим механизмом графичког сливања настао најмањи број именичких сливеница.

Уколико ову ситуацију упоредимо с продуктивношћу појединачних механизма сливања у класификацијама из ранијих радова проф. Бугарског (Табела 1), можемо да запазимо одређену константност у њиховој употреби, као и тенденцију творбе сливеница од целе прве речи и крајњег фрагмента друге речи. На основу ових и резултата у вези с продуктивношћу творбених механизма у савременом енглеском језику, сложили бисмо се с проф. Бугарским (Bugarski 2019: 128) да управо ова језичка константа, односно тенденција пораста броја сливеница творених другим механизмом и конвергентно понашање међу српским и енглеским језиком захтева даља и темељнија међујезичка (тј. енглеско-српска) истраживања.

	(2003: 140)	(2013: 80)	(2014: 244)	(2016a : 519)	(2016b : 131)	(2018: 165)	(2019: 127)
Први део прве и други део друге речи	64	275	68	49	62	91	515
Цела прва и други део друге речи	74	326	94	43	61	83	620
Први део прве и цела друга реч	26	130	25	22	29	32	240
Две целе речи, линеарно преклопљене тако да се обе могу „интегрално ишчитати”	16	77	36	24	28	36	187
Нелинеарне сливенице	28	55	46	42	48	43	180
Једна реч унутар друге чији неодвојиви део чини	/	75	7	5	6	14	103
Међујезичке сливенице	16	104	35	19	27	24	205

Табела 1. *Продуктивност формалних механизма сливања у публикацијама Бугарског (Bugarski 2003; 2013; 2014; 2016a; 2016b; 2018; 2019)*

Творбено-семантичка анализа 250 нових српских сливеница прикупљених из разноразних семантичких области и извора извршена је у раду ауторке Томић (2019). Резултати ове творбене анализе показују да су у сливеницама у српском језику могуће разноразне комбинације врста речи, као и да су међу њима доминантне комбинације двеју других именица, услед чега и укупном анализираном грађом доминирају именице. У грађи је даље утврђено седам механизма сливања, од којих се као најплодотворнији издвојио онај у којем су сливене цела прва и крајњи фрагмент друге речи, уз могуће фонемско и графемско преклапање. Међу утврђеним механизмима ауторка (Томић 2019: 71–72) је изнашла и два до тада незабележена поступка творбе српских сливеница, и то:

(а) сливање почетних фрагмената двеју мотивних речи које притом не чине вишечлани назив или називну синтагму, као у примерима *Probiogal* ‘пробиотик који производи фирма Galenika’ ← **probiotik** × **Galenika** или *Srbosoft* ‘име фирме и софтвера за српски језик произведеног у Србији’ ← **Srbija -o-** × **softver** и

(б) сливање целе прве речи и првог дела друге речи, као у *Gipsogal* ‘тврди синтетски дентални гипс’ ← **gips -o-** × **Galenika**.

Иако потврђени са тек 12, односно три примера (Томић 2019: 71–72), ови механизми несумњиво говоре у прилог нараслим потенцијалима творбеног поступка сливања у савременом српском језику. Испитујући даље структуру прикупљених српских сливеница, ауторка је уочила и тенденцију очувања слога приликом скраћивања мотивних речи. Семантичка анализа је, с друге стране, показала да је највећи број сливеница ендоцентричан, те да у семантичком смислу великом већином управља друга, то јест, десна мотивна реч. Међу неколико семантичких поља из којих су ови примери црпљени, као најплодотворније за творбу сливеница показало се поље хране и пића.

Управо ову тему – сливенице у називима хране и пића – подробније су анализирале Томић и Даниловић Јеремић (2020) у раду под насловом *Експресивност у називима хране и пића: анализа сливеница*. Да често истицана експресивност поступка сливања и сливеница (в., нпр., Bagasheva and Stamenov 2013: 77) проналази свој пут и до назива производа хране и пића, ове ауторке (Томић и Даниловић Јеремић 2020) су показале анализирајући један број примера српских сливеница и, додатно, неколико производа сливања у називима прехранбених производа и пића из држава региона – Хрватске, Црне Горе и БиХ. Резултати структурне анализе ових експресива показали су да преовлађују механизми комбиновања почетног фрагмента прве и крајњег фрагмента друге речи (нпр. *Akvadajz* од *Akvaponija* и *paradajz*, *Čokoline* од *čokoladne* и *praline*, *jabučinke* од *jabuke* и *palačinke*), односно целе прве и крајњег фрагмента друге речи (нпр. *stokice* од *stok* и *kokice*, *fiturito* од *fit* и *burito*, *krofnaelo* од *krofna* и *rafaelo*), уз често преклапање графема и фонема (*čokolac* ← **čokoladni** × **kolač**, *smazalice* ← **smazati** × **mazalice**) и, нешто ређе, графичко истицање неког састојка, посебног својства датог производа, намене и сл. (*kRAWkeri* ← **krekeri** × **raw**). У вези с последњим примером, треба истаћи и то да су ауторке у анализираној грађи забележиле и то да је немали број мотивних речи из страних језика, понајвише из енглеског, што, уз формалну необичност ових твореница, додатно доприноси њиховом експресивном карактеру.

2.3. Сливенице у неким словенским језицима

Након прегледа литературе чији су предмет истраживања сливенице у српском језику, у наставку овог поглавља дајемо краћи преглед најрелевантнијих резултата и закључака из једног броја публикација које се баве сливеницама у неким другим словенским језицима. Наиме, према писању Ћорића (2008: 13, 160; в. и Sussex and Cubberley 2006: 425), типолошка сличност међу језицима обухвата све нивое језичке структуре, па и творбу речи, у којој у словенској групи језика преовлађује афиксација, тачније суфиксација. То јест, оно што „у начелу, [...] важи за словенске језике, важи и за српски” (Ћорић 2008: 160),

мада, разуме се, не и у једнакој мери.⁶¹ Управо ова структурна сличност пружа основу за компаративну анализу њихових творбених система и уочавање евентуалних (ареалних) трендова и тенденција у (савременој) творби речи у овим језицима (нпр. интернационализација, прагматичко-стилске тенденције итд.), а потом и за контрастивну анализу с неким другим, типолошки (али и генетски и(ли) културолошки) несродним језицима, и то најчешће енглеским, као „глобалним заједничким језиком”, а негде и „одомаћеним страним језиком” (Prčić 2014: 31).⁶²

За разлику од претходна два потпоглавља, у овом потпоглављу преглед публикација није организован примарно хронолошки већ према трима подгрупама словенске групе језика. Конкретно, најпре су приказани радови које се баве тематиком сливеница у јужнословенској подгрупи језика, и то хрватском, бугарском, словеначком и македонском језику, затим радови чији су предмет истраживања сливенице у источнословенским језицима (руском и украјинском језику), и, напослетку, радови о сливеницама у западнословенским језицима (пољском и словачком). Ипак, унутар сваке од ових трију подгрупа, преглед радова у конкретном језику дат је хронолошким редоследом. Кренућемо, као што је већ речено, од радова о сливеницама у језицима који, као и српски, припадају јужнословенској подгрупи и који су њему и просторно, то јест, географски ближи, а што није без значаја за наше истраживање, тачније за оне циљеве који се тичу социolingвистичких аспеката сливеница, те стицање бољег увида у друштвене околности и процесе који су омогућили, најпре, развој, а потом и убрзано ширење ове врло живе и, често, неухватљиве језичке појаве.

2.3.1. Сливенице у јужнословенским језицима

Вероватно најбоља потврда продуктивности, али и више од једног века дугог постојања творбеног поступка сливања у хрватском језику јесте *Hrvatski rječnik stopljenica* (Marković, Klindić i Borković 2016). У овом специјализованом речнику обрађено је више од 5.000 хрватских сливеница створених у периоду од 1860. до 2016. године и прикупљених „из 550 жанровски и дискурсно веома различитих врела свих регистара – из домаће и пријеводне белетристике, тискане и интернетске публицистике, знанствених и лексикографских радова, пријеводних телевизијских потписа, стрипова и карикатура, интернетских форума, блогова и мемова, језика рекламе, разговорнога језика и сленга” (Marković, Klindić i Borković 2016: <https://stilistika.org/hrvatski-rjecnik-stopljenica>). Вреди истаћи да су међу најстаријим изворима хрватских сливеница у овом речнику Шулеков немачко-хрватски речник (Šulek 1860) (*glasovir* од *glas* и *klavir*) и (углавном сатирична) дела хрватских књижевника А. Ковачића (нпр. *bradikalac* од *brada* и *radikalac*, *gradikalac* од *graditi* и *radikalac*), А. Г. Матоша (нпр. *mađarolac* од *Mađar* и *Tirolac*, *Dreksler* од и, *Srbat* од *Srbini* и

⁶¹ Као што је већ напоменуто, могући узроци маргиналног положаја сливеница у неким светским језицима јесу управо њихове структурне карактеристике (нпр. слаба заступљеност творбеног поступка слагања) (Brdar-Szabó and Brdar 2008; в. и Böhmerová 2010: 109). Примера ради, у поређењу с појединим германским језицима (нпр. енглеским или немачким), слагање је у српском језику (в., нпр., Клајн 2006: 181; Пипер и Клајн 2014: 220), као уосталом и у другим словенским језицима (Brdar-Szabó and Brdar 2008: 183; Клајн 2002: 15), слабије заступљено, па не изненађује мање-више скрајнут положај поступка сливања у њима. Ми бисмо овим узроцима додали и, очигледно, никад искорењени (барем не у потпуности) лексички и творбени пуризам у словенским језицима (Тошовић 2012: 353).

⁶² Више о овим и другим тенденцијама у савременој творби речи у словенским језицима, в. Драгићевић (2009: 466–467) или Крижан-Станојевић (Kryžan-Stanojević 2011: 15).

Hrvat, pokreten од *Pokret* и *kreten*, *supilopovština* од *supilovština* и *lopovština*, *bedakcija* од *bedak* и *redakcija*, *oseloboditi* од *osel* и *osloboditi*), М. Крлеже (*serborolac* од *Srbin* и *madžarolac*) и др. објављена с краја 19. и у првој половини 20. века.

Један од првих прилога истраживању сливеница у кроатистици дао је Марковић (Marković 2009).⁶³ Овај хрватски лингвиста (Marković 2009: 217, 223–224, 229) пише да је сливање један од „нехрватских” творбених начина, будући да се не заснива на уланчавању морфема, што је иначе случај с традиционалним, аутохтоним творбеним поступцима у овом јужнословенском језику, већ на речима као фонолошком материјалу који се може скраћивати и, у облику неморфемског, односно незначањског дела речи даље комбиновати с другим речима или њиховим деловима. Према његовим (Marković 2009: 228, 232–235) речима, сливенице се у савременом хрватском језику најчешће срећу у сленгу, у језику реклама и новина, те на интернетским порталима (нпр. *ljetnissan* од *ljetni* и *Nissan*, *Zagrebancija* од *Zagreb* и *zajebancija*).⁶⁴ Занимљива је његова (Marković 2009: 236) претпоставка да ће ширење сливеница у хрватском језику, барем једним делом, зависити од њиховог статуса у енглеском језику, односно да ће њихов улазак у општи лексички фонд савременог хрватског језика, као и у тзв. „престижне” регистре какви су наслови књига и сл., зависити од чинилаца који су изван утицаја филологије, што ће рећи од ванјезичких утицаја.⁶⁵

Анализирајући околишности у публицистичком стилу хрватског језика, Штебић Голуб (Štebih Golub 2012) се осврнула и на сливенице као једну посебну врсту нерегуларно творених, али врло учесталих околишности, посебно у његовим аналитичким и књижевнопублицистичким подстиловима (тј. колумнама и блогovima). Примери сливеница које је ова ауторка (Štebih Golub 2012: 429) анализирали постали су сливањем:

- (а) првог дела прве и другог дела друге речи, као у *Viktator* (од *Viktor* и *diktator*),
- (б) целе прве речи и другог дела друге речи, као у *tudmanotvorstvo* (од *Tudman* и *državotvorstvo*),
- (в) првог дела прве и целе друге речи, као у *katakrizma* (од *kataklizma* и *krizma*) и
- (г) целе прве и целе друге речи, као у *premierkahaha*.⁶⁶

Ауторка, нажалост, не саопштава појединачну заступљеност утврђених формалних механизма сливања у овом функционалном стилу хрватског језика. Оно на шта Штебић Голуб (Štebih Golub 2012: 431) пак указује јесте велики утицај језичког контекста, али и

⁶³ Управо се у овом раду (Marković 2009) за овакве творенице у хрватском језику предлаже термин *стопљенице*, а за поступак њихове творбе термин *стапање*.

⁶⁴ О хрватским сливеницама као новини у сленгу, језику реклама и новина, посебно од краја 20. и с почетка 21. века, в. и рад Марковића (Marković 2011). Аутор (Marković 2011: 225–227) примећује и да су неке сливенице као готове целине преузете из енглеског језика и да су као такве већ постале саставним делом језика изворних говорника хрватског. У вези с тим, треба пренети и предвиђање овог аутора (Marković 2011: 227) да ће се број оваквих позајмљеница у савременом хрватском језику и даље повећавати. Занимљиво је и да су се у језику новина и на интернетским порталима неретко појављивале и међујезичке сливенице типа *Bleisenovac* (од *Bleiburg* и *Jasenovac*) или *manewar* (од *manevar* и *war*) (Marković 2011: 230).

⁶⁵ В. и Марковић (Marković 2011: 235).

⁶⁶ Будући да у раду нису дате мотивне речи ове сливенице, али јесте напоменуто да су у питању именица и узвик, можемо да претпоставимо да су у питању речи *premierka* и *ahaha*, уз минимално преклапање у самогласнику *a*. Узвик *haha* као друга мотивна реч не би могао да дође у обзир јер би у том случају производ његовог спајања са речју *premierka* била сложеница, а не сливеница.

ванјезичких датости комуникационе ситуације на исправно тумачење дескриптивних и асоцијативних, стилистички обележених значења сливеница.

Један други, сличан рад (Lewis i Štebih Golub 2014) разматра употребу рекламних околионализама у чијој су творби прекршена постојећа стандарднојезичка правила хрватске творбе речи, као што су графички околионализми, сливенице и сличне творенице, а које се у језику новина и реклама учестало јављају од друге половине 20. века. Резултати анализе прикупљене грађе подстакли су ове ауторе да закључе да се рекламни околионализми првенствено употребљавају у сврху стварања тзв. ефекта зачудности у језику реклама, чији је примарни циљ да привуку пажњу потенцијалних потрошача и да их мотивишу да купе дати производ или користе одређену услугу. Када су у питању, конкретно, сливенице, утврђено је да оне чине незаобилазан део рекламног регистра савременог хрватског језика, да су врло бројне и (формално) разнолике, те да је у питању производ не само атипичног, непредвидивог већ и помодног творбеног поступка. Утврђена су следећа три формална механизма сливања (овде дата према опадајућем броју појавности):

- (а) сливање целе прве и другог дела друге речи (нпр. *Olićan* (internet) од *Olić* и *odličan*),
- (б) сливање првог дела прве и целе друге речи (нпр. *sprinternet* од *sprint* и *internet*) и
- (в) сливање првог дела прве и другог дела друге речи (нпр. (Sretan) *Čoksić* од *Čoksa* и *Božić*).

Уз, као што видимо, тенденцију сливања целе прве и другог дела друге речи, исти аутори су уочили и тенденцију све чешће употребе властите именице (лично име, назив предузећа или трговачке марке и сл.) на месту барем једне од мотивних речи у рекламним сливеницама, као, на пример, *Baumax* у *baumaximalno* или *Ledo* у *Ledonardo*.

Иако се у литератури о неенглеским сливеницама често може прочитати да је на развој и ширење сливеница у датом језику, пре свих и највише, утицао енглески језик, Микић Чолић (Mikić Čolić 2015) сматра да никако не треба занемарити ни утицај руског језика на хрватски и у њему врло плодног и живог творбеног поступка скраћивања, посебно у другој половини 20. века, као последице све већег утицаја мас-медија, па и реклама, на језик.⁶⁷ Ова ауторка (Mikić Čolić 2015: 21, 24, 31) додаје и то да је последњих година у хрватском језику, особито у језику (штампаних и електронских) медија и реклама где су формална неуобичајеност и оригиналност посебно добродошле, приметан значајан пораст броја нових речи створених сливањем, то јест, комбиновањем (неморфемских) делова постојећих речи. Анализирајући даље подручја употребе којима прикупљене сливенице најчешће припадају, односно мотивацију за њихову творбу, Микић Чолић (Mikić Čolić 2015: 23) закључује да су углавном у питању мотиви ванјезичке природе (нпр. период 90-их у Хрватској, али и у целој бившој Југославији, научно-технолошке промене, интернетизација, већа слобода у комуникацији и изражавању итд.), односно, прагматички разлози, као што је потреба за именовањем нових ствари и сл., али и одређени разлози естетске природе. Важан закључак исте ауторке (Mikić Čolić 2015: 25) односи се на то да

⁶⁷ Да је руски језик био иницијатор овог тренда у словенским језицима сматрају и Сасекс и Каберли (Sussex and Cubberley 2006: 488). Они (Sussex and Cubberley 2006: 488) пишу да су у савременим словенским језицима абривијације (тј. акроними и иницијализми) врло бројне, као и да представљају једно од главних средстава којима се ови језици усклађују са променљивим друштвеним и технолошким условима савременог глобализованог света.

кroatистици недостају систематска проучавања поступка сливања, његових различитих механизма, начинâ на које његови производи улазе у стандардни језик и уопште проучавања значаја сливеница за хрватски лексикон. Када је у питању структура анализираних сливеница, које су притом све именице, Микић Чолић (Mikić Čolić 2015: 30) издваја три групе, и то:

(а) сливенице које се састоје од првог дела прве речи и другог дела друге речи (*kulturaljka* од *kultura* и *koturaljka*),

(б) сливенице које садрже једну целу или обе целе речи, уз фонемско преклапање (*aromagija* од *aroma* и *magija*) и

(в) сливенице у којима је део једне речи уметнут у целу другу реч и које се, према мишљењу ове ауторке, понајвише одликују игроликошћу (*Krašotice* од *Kraš* и *krasotice*).

Треба пренети и то да су у грађи исте ауторке (Mikić Čolić 2015: 30) сливенице у којима је присутно преклапање учесталије од оних непреклапајућих, што она објашњава њиховом припадношћу специфичном регистру реклама, односно новинских чланака. У анализираним сливеницама уочене су и одређене тенденције у погледу редоследа мотивних речи – краћа реч има првенствено – и границе међу мотивним речима, која обично одговара крају слога или крају речи (Mikić Čolić 2015: 31).

У вези с порастом броја сливеница у хрватском језику, Штебих Голуб (Štebih Golub 2017: 195) сматра да је на овај и овакав тренд у последњих десетак година утицао не само енглески језик већ и експресивне могућности које ове творенице пружају, односно да су због „ефекта зачудности” који могу да произведу изразито згодне за употребу у језику медија и реклама. Закључци до којих је она (Štebih Golub 2017: 198) дошла анализирајући сливенице из медијског и рекламног регистра хрватског језика потврђују постојање претходно утврђена четири структурна типа сливеница у хрватском публицистичком функционалном стилу (в. Štebih Golub 2012), као и то да се обично сливају две именице, али и да постоје случајеви у којима су сливени страни придев и домаћа именица или придев, односно именица домаћег порекла и страни придев (нпр. *freestupačan* од *free* и *pristupačan*, *freelika* од *free* и *prilika*). И у овом раду (Štebih Golub 2017: 198–199) је, као и у неким претходним публикацијама, уочена тенденција да се у сливеницама из хрватског рекламног регистра често употребљава назив фирме или трговачког назива, а у онима из медијског регистра (колумне и блогови) властито име.⁶⁸ Важна напомена ове ауторке (Štebih Golub 2017: 199–200, 203–205) односи се на то да сливенице нису увек шаљивог карактера, као што се неретко наводи у литератури, и да, штавише, у њеној грађи оваквих примера готово да и нема већ да анализирани хрватске сливенице углавном одликује ироничност или поспрдност.

У раду који носи наслов *Croatian Blends in the 1980s (Feral's First 10 Years)* (Marković 2021) разматране су хрватске сливенице прикупљене из првих десет година хумористично-сатиричног политичког недељника *Feral (Tribune)* (1983–1993). Овај недељник је, према Марковићевим (Marković 2021: 96, 98–99, 109) речима, некада представљао значајан извор оваквих твореница. На основу анализе структуре и садржине 210 сливеница, овај аутор (Marković 2021: 110–113) је утврдио да су 80% њих именице, а да је у нешто мање од

⁶⁸ И Марковић (Marković 2011: 232–233) примећује да је барем једна од речи у хрватским сливеницама из новина и са интернетских портала властита именица (тј. неко познато име) или стноним, као и да је она чешће леви члан.

половине примера једна од мотивних речи (обично она прва) властито име, што додатно потврђује налазе других истраживача, и то не само хрватских сливеница, у шта смо се уверили у претходних неколико пасуса, већ и шире (уп., нпр., Lalić-Krstin 2014a за српски језик). Једна друга тенденција коју исти аутор уочава јесте немали број примера чија је једна мотивна реч (обично она прва) акроним (нпр. *Hadezejot* од *ha de ze* и *es ef er jot*, *uljudba* од *uljudba* и *UDBA*). У вези с том првом речју, Марковић је закључио и то да је она унеколико краћа у односу на другу мотивну реч, што опет потврђује раније уочене структурне тенденције у поступку сливања, пре свега, у енглеском језику. Исти аутор даље примећује да је у његовој грађи врло мали број сливеница творених прототипичним механизмом сливања почетног дела прве и крајњег дела друге речи, као и да су готово све сливенице преклапајућег типа, што у потпуности одговара тенденцијама које се уочавају последњих неколико година у поступку сливања у енглеском, па и у другим језицима, укључујући и српски језик.

И у савременом бугарском језику, према писању Стаменов (Stamenov 2015: 175, 185, 188), сливање готово да није постојало до последње деценије 20. века, али се ситуација значајно променила захваљујући, пре свега, утицају енглеског језика, односно интензивнијих међујезичких контаката, интернационализације и глобализације, као и актуелних друштвено-политичких промена и превирања у Бугарској тог периода. На основу резултата формалне анализе једног, додуше, невеликог броја бугарских сливеница (њих 65), међу којима има и оних делимично калкираних, прикупљених из различитих извора (тј. штампаних и електронских медија, реклама, књижевне фикције, како у оригиналу тако и у преводу), исти аутор (Stamenov 2015: 180–182) закључује да се у овом јужнословенском језику сливање манифестује кроз употребу више формалних механизма, али и да су преклапајуће сливенице, у којима се крај прве мотивне речи преклапа с почетком друге речи, заступљене у релативно великом броју (нпр. *čaromat* од *čar* и *aromat*). Ово, наравно, није и једини забележени вид преклапања у бугарским сливеницама већ их има неколико, укључујући и нелинеарно преклапање, као у *stragedija* ← **strategija** × **tragedija** (Stamenov 2015: 195). Међу сливеницама у бугарском језику, као и у већини других језика, најбројније су именице, док су придевске и глаголске сливенице доста слабије заступљене. Занимљиво је и то да су глаголске сливенице неретко у императивном облику, што Стаменов (Stamenov 2015: 182) образлаже њиховом припадношћу рекламном регистру (нпр. *vkusmihni se* од *vkusno* и *usmihni se*, *kafešestvaj* од *kafe* и *pātešestvaj*). Семантичка анализа бугарских сливеница омогућила је и извођење одређених закључака у погледу њихове прозирности, која се креће од потпуно прозирних (*čaromat*) до оних потпуно непрозирних (*mutrenica* од *mutra* и *martenitsa*) (Stamenov 2015: 182).

Словеначке сливенице такође представљају појаву новијег датума, која, захваљујући првенствено утицају глобално доминантног енглеског језика, бива све популарнија (Sicherl 2018: 144; 2020: 59). Према писању исте ауторке (Sicherl 2018: 145, 147–148), без обзира на очигледну учесталост употребе поступка сливања у словеначком, словеначке сливенице се ретко јављају као предмет истраживања у морфолошким и лексичким прилозима домаћих аутора, па не чуди што је статус сливања у стандардном словеначком језику и даље неодређен и нестабилан. Што се општих карактеристика сливеница у овом јужнословенском језику тиче, утврђено је да међу овим ефемерним, али изузетно креативним и експресивним твореницама, преовлађују именице, те да семантички односи унутар сливеница могу бити и субординативног и координативног типа (Sicherl 2018: 145–147, 154). На основу утврђених формалних механизма сливања у анализираној грађи, понуђена је и типологија словеначких сливеница на четири типа, од којих већина настаје

преклапањем у тачки сливања (*viskilometer* од *viski* и *kilometer*) или, нешто ређе, комбиновањем почетног дела прве и целе друге мотивне речи (*smučanorija* од *smučarska* и *norija*) (Sicherl 2018: 148–149, 156). Као посебан тип сливеница, ова ауторка (Sicherl 2018: 149; в. и Sicherl 2020: 59, 63) издваја графичке сливенице (*znaČAJ* од *značaj* и *čaj*). Као и у другим словенским језицима, и у словеначком је приметан један број примера сливеница које су увезене као готове лексичке целине из енглеског језика типа *smog*, *modem*, *motel* или *kvazar* (Sicherl 2018: 149–150). Даља анализа употребе сливеница у словеначком показала је да су најчешће врсте (писаних и говорених) текстова у којима оне настају новински текстови (у великој мери политичке тематике), рекламни огласи, блогови, форуми, али и текстови из књижевности (особито оне за децу), односно да сливенице често бивају створене у сврху задовољења одређених комуникативних потреба, као што су потребе језичких корисника да произведу одређене стилске ефекте, да буду креативни у изразу, да привуку пажњу или изврше утицај на примаоца поруке (Sicherl 2018: 151).

Када је у питању македонски језик, истраживање Аризанковске (Arizankovska 2016) је показало да су сливенице и у овом јужнословенском језику појава модерног доба, чији је развој, између осталог, мотивисала и језичка економија, па не изненађује то што се најчешће употребљавају у комуникацији на друштвеним мрежама, језику младих и сленгу, и иначе склоним скраћивању језичког израза и скраћеним формама. Занимљиво је да, барем према писању ове ауторке (Arizankovska 2016: 3085), већина сливеница у македонском језику представља директне позајмљенице из енглеског језика (нпр. *branč*, *čileks*, *bromans*), што се, додали бисмо, умногоме разликује од ситуације у већини других (јужно)словенских језика. Оваква ситуација у савременом македонском језику најпре би се, вероватно, могла објаснити чињеницом да су најпродуктивнији творбени поступци у македонском језику суфиксација, префиксација и комбинована – префиксално-суфиксална творба (Arizankovska 2016: 3072), а не слагање, а онда, могуће, и недостатком лексичке креативности корисника македонског језика и њихове вољности да се упусте у лексичка експериментисања.

2.3.2. Сливенице у источнословенским језицима

У овом потпоглављу, у краћим цртама, дајемо преглед истраживања сливеница у неким источнословенским језицима. Када је у питању руски језик, Драгићевић (2009: 463) преноси писања неких руских аутора да је у овом источнословенском језику примећен пораст броја производа творбене контаминације (нпр. *катастројка*) и графодеривације (нпр. *ОПТИМАльное (решение)*, *БУШЕчное (мясо)*), од којих би се ове потоње, без сумње, дале сврстати у графичке сливенице. Сливенице у руском језику, додуше у контрасту с мандаринским, анализиране су и у раду аутора Аркодија и Монтермини (Arcodia and Montermini 2012), и то као нека врста скраћених сложеница насталих спајањем (обично првих) слогова двеју или више речи (енгл. *stump compounds*) чију творбу регулишу начела прозодијске морфологије (нпр. *filfak*, *kapstrana*, *zavsektorom*).⁶⁹ Занимљив је и закључак ауторке Корњенко (Kornienko 2016: 223) да се популаризација сливеница у руском језику,

⁶⁹ О овој врсти твореница и додатним примерима из руског језика може се прочитати и у раду аутора Сасек и Каберли (Sussex and Cubberley 2006: 484–487) који, додуше, истичу да ове (углавном именичке) творенице, иако сличне производима скраћивања и прототипичним сливеницама, нису једнаке јер се заснивају на комбинацији првих слогова двеју (или више) речи или почетног слога једне и целе друге речи које најчешће чине именичку синтагму.

у начелу, догађа у периоду активног укључивања и учешћа једног друштва у ширим, глобалним токовима, што је био случај и са Русијом, односно руским језиком у 19. веку, а касније и у периоду реструктурирања совјетске економске и социјалне политике (1987–1991) (тзв. перестројци), те у настојању државе да успостави и промовише демократске друштвене вредности.⁷⁰ Корњенко додаје и то да се, у очигледној намери језичких корисника да разоткрију суморну реалност, руске сливенице често налазе на граници вулгарног сленга (нпр. *дуократы* од *дураки* и *демократы*, *коммутанты* од *коммунисты* и *мутанты*, *крадоначальник* од *крадет* и *градоначальник*, *базарник* од *базар* и *рыночник*, *дерьмократы* од *дерьмо* и *демократы*, *выходимец* од *выйти* и *проходимец*, *гениалиссимус* од *гений* и *генералиссимус*, *идеепродавец* од *идея* и *христопродавец*, *кемерунец* од *Кемерово* и *камерунец*, *нуворишки* од *нувориши* и *воришки*), тако да не чуди то што је једна од најупечатљивијих разлика између енглеских и руских сливеница та да руске сливенице далеко више одликује саркастичан призивок и негативан критички карактер у односу на енглеске сливенице (Kornienko 2016: 223).

У поређењу с руским сливеницама, барем на основу нама доступне литературе, сливенице у украјинском језику биле су предмет нешто обимнијих и детаљнијих истраживања. Први прилог о украјинским сливеницама на који ћемо се овде осврнути јесте рад под насловом *Ukrainian Blends: Elicitation paradigm and structural analysis* (Borgwaldt, Kulish and Bose 2012). Иако резултате и закључке овог рада нећемо детаљније приказивати с обзиром на то да су његов предмет истраживања експериментални, а не потврђени примери сливеница у украјинском језику, треба ипак пренети неке опште коментаре ових ауторки (Borgwaldt, Kulish and Bose 2012: 76) о украјинским сливеницама. Оне, наиме, пишу да сливенице у овом источнословенском језику, мада учестала појава, и даље нису обрађене у граматицима украјинског језика, односно да се тек спорадично помињу у појединачним прилозима (најчешће дескриптивног карактера) из области творбе речи, у којој су, пре свега, продуктивни поступци афиксације (тачније, суфиксације). Украјинске сливенице, према њиховом писању (Borgwaldt, Kulish and Bose 2012: 76–77), углавном припадају разговорној лексици, тачније, језику младих (*бионика* од *биология* и *електроника*), мада се примери могу пронаћи и у научној терминологији, језику мас-медија и језику реклама (*кучмономика* од *Кучма* и *економика*).

Иако се на поменути неодређеност статуса творбеног поступка сливања у савременом украјинском језику указује и у наслову докторског рада *Lexical Blending in Ukrainian: System or Sport?* (Winters 2017), ауторка је, користећи резултате граматичке и синтаксичко-семантичке анализе чак 501 сливенице прикупљене из мас-медија, показала да сливање у овом источнословенском језику није некаква несистемска појава већ да је регулисано правилима, те да би га самим тим требало сматрати делом граматичке морфологије, а његове производе граматичким твореницама. Када су у питању правила која одређују структуру украјинских сливеница, Винтерс (Winters 2017: 103) издваја следећа три, и то: присуство и позицију једнакозвучних низова између мотивних речи, број слогова и позицију примарног акцента мотивних речи. Занимљиво је да се у конструисању семантике сливеница у украјинском језику и остваривању различитих прагматичких ефеката често употребљавају фигуративна значења мотивних речи, конкретно, метафора, антономазија, те еуфемизми (нпр. *blondynozávr* од *blondýnka* и *dynozávr*, *putinúško* од *Pútin* и *titúško*, *Pujló* од *Pútin* и *xujló*), што ова ауторка тумачи као својеврсна семантичка правила

⁷⁰ Један од ових глобалних трендова у које се укључило и руско друштво било је и рекламирање, које се, у виду праве индустрије, у Русији појавило почетком 90-их година прошлога века (Ustinova 2006: 197).

(нпр. *SRI*: < *BE* ('X', 'Y') ... >, *SR9*: < *LIKE* ('X', 'Y') ... > или *SR11*: < *ADD* (. 'X', . 'Y') ... >) (Winters 2017: 120–121, 149, 159). У вези с овим закључцима, поновили бисмо коментар који смо дали у осврту на Плагове (Plag 2003) закључке о регуларности енглеских сливеница, а то је да у творби сливеница (без обзира на језик из којег потичу) није могуће говорити о правилима (барем не у смислу правила граматичке морфологије) већ о мање или више јаким формалним, семантичким и прагматичким тенденцијама.

2.3.3. Сливенице у западнословенским језицима

Када је у питању тема сливања у савременим западнословенским језицима, конкретно у пољском, Коњечна (Konieczna 2012: 51–73) пише да је и у овом словенском језику последњих неколико деценија приметна све учесталија појава сливеница, али и да је производа сливања бивало и у старопољском. Она ову новонасталу ситуацију убрзаног ширења пољских сливеница објашњава процесом интернационализације, то јест, интензивирањем сарадње међу државама и народима и њиховим приближавањем, као и утицајем енглеског језика. Занимљиво је да се, за разлику од српског и већине других словенских језика на које смо се до сада осврнули у овом прегледу литературе, у дескриптивним граматицама пољског, према речима Коњечне (Konieczna 2012: 70), уочава извесна тежња ка томе да се сливање третира као засебан творбени поступак.

Коњечна је, наиме, формално и семантички анализирала нешто више од 200 примера пољских сливеница, углавном једнократних, новинарских сливеница (нпр. *POszukiwanie* од *PO* и *poszukiwanie*, *zaPiS* од *PiS* и *zapis*) и оних из разговорног језика које су настајале у периоду од краја 20. века до 2010. године. Резултати семантичке анализе коју је ова ауторка спровела показали су да су творба, као и разумевање сливеница у пољском језику у значајној мери условљени ванјезичким контекстом (тј. друштвеним, политичким и економским приликама), те да су поједини примери већини изворних говорника семантички непрозирни. Формална анализа грађе, с друге стране, показала је да је, међу четири утврђена механизма сливања којима махом бивају творене именице, најпродуктивнији механизам сливања почетног дела прве речи и целе друге речи (нпр. *melomoralitet* од *melodramat* и *moralitet*), док је онај којим настају дисконтинуиране сливенице непродуктиван, баш као и у енглеском и у већини других језика, вероватно као последица когнитивне неисплативости. У истом раду је утврђено и то да су субординативне ендоцентричне сливенице најбројније, а да се егзоцентрични примери слабо јављају. Занимљиво је и то да међу анализираним примерима пољских сливеница, без обзира на очигледан и неоспоран утицај енглеског језика, није забележено пуно примера који садрже енглеске или неке друге стране елементе, то јест, међујезичких сливеница. У оним хибридни примерима у којима је утврђено присуство страних творбених елемената (нпр. *fitfala* од *fitness* и *fala*, *snurkowanie* од *snorkelling* и *nurkowanie*), у питању су, обично, елементи из енглеског и класичних језика, мада има и неколико случајева мотивних речи из руског и италијанског. Изузетно занимљиво и инспиративно запажање ове ауторке (Konieczna 2012: 60) односи се на то да у случају преклапајућих сливеница преклапање позитивно корелира са пејоративним конотацијама (нпр. негативна критика, неслагање и сл.), као у *reformatoł* (од *reforma* и *matoł*) или *kundelicje* (од *kundel* и *delicje*). Она (Konieczna 2012: 61–62) примећује и то да графичке сливенице типа *ROPucha* (од *ROP* и *ropucha*) или *kombi-nacje* (од *kombi* и *kombinacje*) формирају једну значајну подгрупу сливеница, посебно у регистру новина, али и на интернет форумима, где су, пре

свега, употребљене као моћно оружје у политичкој борби и изражавању политичких ставова (Konieczna 2012: 63).

За разлику од чешког у коме сливеница творених од домаћег лексичког материјала практично да и нема већ само оних готових, преузетих у целини из страних језика (углавном из енглеског) и (не)прилагођених систему језика примаоца (Bozděchová 2016: 2889; Fradin 2015: 386), словачки се показао отворенијим за употребу поступка сливања у творби нових речи. Једна од вероватно највреднијих публикација чији су предмет истраживања сливенице у словачком језику, додуше и у контрасту с енглеским језиком, јесте монографија *Blending As Lexical Amalgamation and Its Onomatological and Lexicographical Status in English and Slovak* (Böhmerová 2010). Бохмерова је, користећи резултате анализе оноματοлошког и лексикографског статуса сливеница из словачког језика, закључила да оне у овом западнословенском језику представљају категорију на периферији лексичког система, што не чуди будући да су производи сливања у словачком до пре само три деценије били практично незамисливи, односно да су се тек у процесу интензивније комуникације с англофоним културама и под утицајем енглеског језика почели стварати и примери од домаћег лексичког материјала (Böhmerová 2010: 110). Другачије речено, сливање као поступак у творби речи словачког језика није теоријски признат већ представља, такорећи, потенцијални творбени поступак. Ово додатно потврђује и чињеница да малобројни примери сливеница који су регистровани у речницима словачког језика не бивају означени као сливенице већ као производи творбеног поступка скраћивања (Böhmerová 2010: 110–111, 116–117, 120, 134–135). Но, не треба заборавити да се језичке промене, као што и сама ауторка (Böhmerová 2010: 135) наглашава, врло често догађају управо на периферији језичког система не би ли се временом и услед повољни(ји)х ванјезичких услова резултати ових промена нашли у његовом центру.⁷¹ Појава нових лексичких јединица, па и сливеница, у језику често јесте последица променљивих комуникативних потреба његових говорних представника, односно системских могућности датог језика (Böhmerová 2010: 5, 136). Према речима исте ауторке (Böhmerová 2010: 120, 122–128), сливенице у савременом словачком језику успевају да задовоље комуникативне потребе корисника овог језика, посебно у разговорном функционалном стилу, али и у језику медија и реклама, у књижевно-уметничком стилу и одређеним терминологијама.

Када су у питању опште граматичке и семантичке карактеристике словачких сливеница, Бохмерова (Böhmerová 2010: 129–133) је утврдила следеће:

(а) да су готово све сливенице именице (*plynkaso* од *plyn* и *inkaso*), уз свега неколико придева (*sivotvárny* од *sivo* и *jednotvárny*), прилога (*sloňmo* од *slon* и *koňmo*) и глагола (*Galantujeme* од *Galan* и *garantujeme*),

(б) да је већина сливеница субординативног типа (*belgislanec* од *belgický* и *vel'vyslanec*), мада има и оних координативних (*čizmáky* од *čizmy* и *gumáky*),

(в) да у скраћивању мотивних речи постоји тежња да се очува слог, као и тенденција да сливеница дели број слогова с другом мотивном речју, односно да управо десна мотивна реч најчешће представља центар сливенице,

⁷¹ У овом контексту вреди пренети и став ауторке Лопез Руе (López Rúa 2007b: 138) да нам творенице с периферије лексичког система могу помоћи да потпуније сагледамо и боље упознамо оне које се налазе у његовом центру.

(г) да већина словачких сливеница припада телескопском типу (и његовим подтипovima), што ће рећи да се у већини случајева други део прве и први део друге речи преклапају (нпр. *Slova-kia* од *Slovakia* и *Kia, pivola* од *pivo* и *kofola, kamalásky* од *kamarátky* и *lásky*) и

(д) да су сливенице у овом западнословенском језику у великој мери морфотактички прозирне, захваљујући обиму сачуваног материјала мотивних речи и њиховом преклапању, с тим да је у одређеним случајевима потребан додатни (ван)језички контекст за њихово правилно разумевање (нпр. *neholúcia* од *neha* и *revolúcia, Tehobik* од *tehotné* и *aerobik*).

2.4. Закључна разматрања

У оквиру другог поглавља докторског рада *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти* најпре смо детаљно и хронолошки приказали релевантне радове из англистичке литературе који за предмет истраживања имају лексичке сливенице, а потом и србистичке радове посвећене овој теми. Треће потпоглавље смо посветили приказу релевантних публикација из једног броја словенских језика. У наставку овог, закључног потпоглавља другог поглавља представимо неке најважније закључке, односно тенденције уочене у прегледу досадашње литературе о сливеницама у енглеском, српском, као и неким другим словенским језицима.

Као прво, на основу резултата формалних анализа овде приказаних публикација могуће је издвојити неколико структурних тенденција у творби новијих енглеских сливеница, и то:

(а) тенденцију сливања једне целе (најчешће прве) мотивне речи и фрагмента друге мотивне речи, уз њихово фонемско и(ли) графемско линеарно преклапање (в., нпр., Balteiro 2013; Beliaeva 2019b; Kjellander 2019: 17; Lalić-Krstin 2010; Lehrer 2007; López Rúa 2012; Renwick and Renner 2019), што одступа од прототипичног механизма сливања почетног и крајњег фрагмента двеју мотивних речи, карактеристичног за примере из неких ранијих периода (уп., нпр. Bryant 1974; Cannon 1986; Kubozono 1990);

(б) тенденцију творбе именичких сливеница, и то од других двеју именица или, нешто ређе, од придева и именице (в., нпр., Bauer, Lieber and Plag 2013; Lalić-Krstin 2010)⁷²,

(в) тенденцију да сливенице преузимају дужину (у смислу броја слогова), као и прозодијску структуру једне од мотивних речи (најчешће оне друге), чиме она представља и фонолошки центар сливенице (в., нпр., Bat-El and Cohen 2012; Bauer, Lieber and Plag 2013; Beliaeva 2019b; Gries 2004b; Renwick and Renner 2019).

Иако су уочене структурне тенденције прилично јаке, треба имати на уму то да је грађа коришћена у овим истраживањима разнолика, пре свега, у смислу да су њоме, услед непостојања једне, чврсте дефиниције сливеница, обухваћени и примери који би се могли сврстати у неке друге, сродне поступке.

Друго, из приказаних англистичких радова даље можемо да закључимо да у семантици енглеских сливеница постоји тенденција творбе субординативних еноцентричних

⁷² Што је и очекивано будући да у већини језика (укључујући и енглески) највећи број речи чине управо именице (Lewis 1993: 102).

конструкција у којима је друга (десна) мотивна реч семантички центар, а прва њен модификатор. Из ове тенденције произлази и закључак да, у поређењу са енглеским сливеницама из неких ранијих периода, новије сливенице из енглеског језика углавном не комбинују мотивне речи исте и сличне семантичке садржине, као и да се број и врста подручја употребе, од почетних, углавном књижевних извора, значајно проширио и да данас готово да не постоји друштвено-комуникативно регистар који не садржи барем једну сливеницу. У коментарисању раширености ове појаве и њеног интензивног развоја у најразличитијим друштвено-комуникативним регистрима а, посебно, у регистру мас-медија, трговачким називима комерцијалних производа и услуга, те називима предузећа, као значајне чиниоце истраживачи издвајају друштвене промене које прате свеопшти напредак људског друштва, а који од људи захтева да непрестано буду креативни, домишљати, да стварају нешто ново и непоновљиво, што притом треба адекватно и да именују. Другачије речено, нове идеје и нове творевине захтевају ништа мање инвентивне називе, у чему је, судећи на основу овде консултоване литературе, творбени поступак сливања препознат као изразито моћно језичко средство које у потпуности може да испуни ове и сличне захтеве, то јест, да обавља сваковрсне стилске и прагматичке функције.

И из прегледа досадашње литературе о српским сливеницама можемо да уочимо постојање врло сличних формалних и семантичких тенденција. Наиме, међу подручјима употребе се као посебно повољна за творбу ових неконвенционалних, необичних и, системски гледано, непредвидивих твореница издвајају подручје електронских и штампаних медија, реклама, политичког дискурса, а у последњих неколико година и једна „озбиљнија” област јавне употребе језика – наслови књига и часописа, називи различитих институција, пројеката, фестивала и изложби, што речито говори у прилог осавремењивању и демократизацији нашег језика, односно друштва.

На основу прегледа досадашње литературе о сливеницама у српском језику стиче се и утисак да овим истраживањима, изузимајући анализе једног мањег броја (међујезичких) сливеница из перспективе когнитивнолингвистичке теорије појмовне интеграције у радовима Расулић (2008) и Силашки (Silaški 2012), недостаје један чвршћи теоријско-методолошки оквир. У сваком случају, верујемо да су резултати и закључци досадашњих истраживања српских сливеница допринели да се ове идиосинкратичне, креативне и експресивне творенице боље упознају, али и да се за њих више заинтересују стручњаци за језик, пре свега, србисти, да нам се не би догодило оно на шта упозорава проф. Драгићевић (2018а: 256), а то је неуочавање пораста броја творбених образаца и, додали бисмо, појаве модерних творбених форманата и специфичних могућности творбеног и, уопште, лексичког система савременог српског језика.⁷³

Увид у публикације чији су предмет истраживања сливенице у једном броју словенских језика омогућио нам је извођење неколико општих закључака, и то:

(а) да су сливенице у већини словенских језика релативно нова, али жива језичка појава. На основу прегледа литературе о сливеницама у неким словенским језицима, може се закључити и то да творбени поступак сливања није био у потпуности непознат говорним представницима ових језика пре друге половине 20. века, али да су први примери сливеница, углавном из (хумористично-сатиричних) књижевних дела (баш као и у енглеском језику), били малобројни, па нису могли представљати (барем не чврст) темељ

⁷³ Више о модерним творбеним формантима издвојеним у поступку сливања у српском језику пише Томић (Томић 2019b).

за неки озбиљнији развој ове лексичке појаве. Занимљиво је и то да највећи број истраживача сливеница у овим словенским језицима њихову учесталу појаву везује за 90-е године прошлога века, то јест, за време које су обележиле значајне друштвене (тј. политичке, економске и научно-технолошке) промене, интензивирање глобализацијских процеса, те незауостављиво ширење енглеског језика, што свакако говори у прилог социолингвистичкој мотивисаности поступка сливања у овој групи језика. Зато не изненађује податак да су у највећем броју ових словенских језика први производи сливања биле готове сливенице, преузете из енглеског језика *in toto* и (морфо)фонолошки прилагођене систему језика примаоца, да би се временом њихови фондови обогатили примерима од чисто домаћег материјала. Изузетке у овом погледу представљају једино македонски и чешки у којима, колико је нама познато на основу доступне литературе, производа сливања од домаћег лексичког материјала практично да и нема.

(б) да сливање у већини словенских језика нема, барем не званично, статус творбеног поступка, односно да најчешће није предмет разматрања у граматикама, граматичким, лексичким и другим сличним приручницима, односно уџбеницима. Највероватнији разлог овоме јесте то што су његови производи, у начелу, једнократне творенице које припадају периферији лексичког система и које најчешће не бивају институционализоване, али и то што су у овим језицима и даље живи различити *изми* – језички и, посебно, творбени пуризам, прескриптивизам, неолошки нелиберализам итд.

(в) да највећи број сливеница у словенским језицима настаје у медијима, рекламама, разговорном језику и језику младих, у циљу постизања најразличитијих прагматичких, то јест, комуникативних ефеката, од привлачења пажње и ефекта изненађења до хумористичког ефекта.⁷⁴

(г) да у семантици сливеница у словенским језицима предњаче субординативни односи између мотивних речи, од којих је једна управни члан, а друга је ближе одређује.

(д) да су творба и разумевање сливеница у значајној мери условљени ванјезичким контекстом.

(ђ) да је, међу више утврђених формалних механизма сливања, најпродуктивнији онај у којем су сливене једна цела реч и део друге речи, односно да се јавља релативно велики број преклапајућих и графичких сливеница, и то у рекламама и новинама, што истраживачи углавном објашњавају специфичностима самих регистара. Овде треба напоменути и то да су истраживачи сливеница из ових словенских језика приметили да је преклапање најчешће у тачки сливања мотивних речи, а да се у скраћивању мотивних речи тежи очувању слога.

(е) да преовлађују именичке сливенице, те да је у творби (именичких) сливеница врло често употребљена нека властита именица.

На крају, можемо да закључимо да је у контексту интензивнијих и непосреднијих контактнोजезичких ситуација од друге половине 20. века наоვაмо, тачније, у процесу (језичке) глобализације, у овде разматраним словенским језицима дошло до праћења сличних језичких трендова.⁷⁵ Конкретно, у питању је све чешћа употреба творбеног

⁷⁴ И Штекауер, Валера и Кертвелеши (Štekauer, Valera and Körtvélyessy 2012: 132) тврде да неенглеске сливенице углавном припадају подручју реклама, односно да се налазе у називима производа, услуга и сл.

⁷⁵ „У лингвистичком смислу, глобализација се углавном повезује са утицајима које енглески језик, као *lingua franca* савременог доба, врши на све друге језике” (Дурбаба 2017: 356). Према писању Дурбабе (2017: 357), овај вид глобализације „настаје као последица разних других видова глобализације (економске, политичке, културне), истовремено их поспешујући”. Занимљиво је, али не и изненађујуће, да смо у појединим

поступка сливања, преузетог највероватније из енглеског језика, и извесни типолошки заокрет у творбеним и лексичким системима ових језика под утицајем и глобалном доминацијом енглеског језика или „глобанглизацијом” (Кабакчи 2018, према Драгићевић 2019: 154).

словенским језицима уочили постојање истих примера сливеница. На пример, у бугарском (Stamenov 2015: 193–194, 193), баш као и у српском језику (Bugarski 2019: 170, 172, 195, 213), постоје сливенице *demokratura* (буг. демократура), *драматично* (буг. драматично), *tamurluk* (буг. махмурлек), *sekskurzija* (буг. секскурзия). Сливеница *kradonačelnik* постоји и у српском (Bugarski 2019: 190) и у руском језику (рус. крадоначальник) (Kornienko 2016: 223).

3. ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА

Међу теоријским оквирима у којима су сливенице у различитим светским језицима до сада анализирани, а који укључују, мада не искључиво, прозодијску морфологију и теорију оптималности (в., нпр., Arndt-Lappe and Plag 2012; 2013; Bat-El 1996; Bat-El and Cohen 2012; Hong 2005; Piñeros 1999; Plag 2003; Tomaszewicz 2008; 2012; Trommer and Zimmermann 2012), когнитивну лингвистику (в., нпр., Gries 2004a; 2004b; 2004c; 2006; Kemmer 2003; Kjellander 2015; Lalić-Krstin 2010), теорију прототипа (в., нпр., López Rúa 2002; 2004; 2006; 2007b; 2019) и теорију појмовне интеграције (в., нпр., Filipović-Kovačević 2017; Silaški 2012; Расулић 2008), природну морфологију (в., нпр., Sacchiani 2011; 2016; Dressler 2000; 2005; Mattiello 2013; 2018; 2019; Piñeros 2004; Ronneberger-Sibold 2006; 2010; 2012; Thornton 1993), комбинаторну логику и формалну семантику (в., нпр., Bassac 2012), нама се, на основу прегледа досадашње литературе, али и неких других чинилаца које ћемо дати у наставку овог поглавља, за функционално објашњење сливеница као ванграматичких морфолошких твореница (в. потпоглавље 3.1.) у савременом енглеском и српском језику као најадекватнија чини теорија *природне морфологије* (енгл. *Natural Morphology*). Пре детаљнијег представљања теорије природне морфологије, њених подтеорија и начела, осврнућемо се на појам означен термином *ванграматичка морфологија* (енгл. *Extra(-)grammatical Morphology*) и образложити зашто сливенице посматрамо као ванграматичку морфолошку појаву.

3.1. Сливенице као ванграматичке морфолошке творенице

Термин *ванграматичка морфологија* у лингвистику су увели Дреслер и Мерлини Барбареси 1994. године (Dressler and Merlini Barbaresi 1994).⁷⁶ Наиме, у једном од уводних потпоглавља своје монографије, аутори (Dressler and Merlini Barbaresi 1994: 36, 38) разматрају границе између граматичке и ванграматичке морфологије, тврдећи да је граматичка морфологија или *морфолошка граматика* (енгл. *Morphological Grammar*), која обухвата флективну морфологију и регуларну творбу речи (регуларно слагање и извођење), вид испољавања граматичке компетенције, а да сви други морфолошки поступци, међу којима и они ванграматички (нпр. абривијације, сливенице, производи скраћивања, редупликације и сл.), заправо представљају облике испољавања неких других врста компетенције, конкретно, ванграматичке компетенције, које, пре свега, обједињује и карактерише кршење одређених правила граматичке морфологије.⁷⁷ Немогућност

⁷⁶ Напоменимо овде да се појам означен термином *ванграматичка морфологија*, као што исправно примећује ауторка Матјело (Mattiello 2013: 1), само делимично преклапа с појмом који Звики и Пулам (Zwicky and Pullum 1987) означавају термином *експресивна морфологија* (енгл. *expressive morphology*), те да их стога никако не треба изједначавати. Оно што је овим двама појмовима заједничко јесте то да и један и други обухватају разноврсне појаве, тачније, све оно што не припада граматичкој или *обичној морфологији* (енгл. *plain morphology*) (Zwicky and Pullum 1987). Ова двојица аутора, као и ауторка Матјело, мишљења су да свесне и намерне сливенице, игра речима и случне појаве у којима је очигледна манипулација формама, па и садржинама, односно одступање од уобичајене морфолошке структуре, не припадају граматичкој морфологији.

⁷⁷ В. и Ronneberger-Sibold (2015: Subsection 2.3.3.). Регуларно слагање у енглеском језику разумемо онако како то чини Бауер (Bauer 2003: 326), то јест, као спајање двеју или, ређе, више речи у једну нову реч, а регуларно извођење као поступак у којем се афикси додају на (творбену) основу (Bauer 2003: 328). У српском језику, сложенице појмимо као све оне творенице које су састављене од основа двеју речи и које, у највећем броју случајева, имају спојни вокал међу два основа као знак чврсте међусобне везе (Пипер и Клајн

постулирања (крутог) морфолошког правила које би објаснило творбу ових и оваквих категорија није, наравно, и једини разлог због којег се неке творенице сматрају ванграматичком морфолошком појавом. Примера ради, разлог због којег се производи скраћивања и абривијације (акроними и иницијализми) не могу сврстати у морфолошку граматику јесте то што у овим поступцима не долази до промене денотативног или дескриптивног значења, што је карактеристично за граматичке морфолошке поступке какви су слагање или извођење (Dressler and Merlini Barbaresi 1994: 40).⁷⁸

Даље, за разлику од граматичких морфолошких поступака у којима морфолошка правила на један предвидив начин регулишу крајњи облик и значење творенице, форма и семантика производа ванграматичких морфолошких поступака, као што смо видели и у прегледу литературе на примеру сливеница, мање је предвидива или пак потпуно непредвидива. Не треба заборавити ни чињеницу да се у граматичкој морфологији (тј. морфолошкој граматици) морфеме уланчавају, творећи нову, сложену реч, а да сливенице обухватају и примере у којима је један од елемената неморфемског карактера и оне у којима се једна реч или њен фрагмент умећу у другу реч и с њом преплићу (Dressler and Merlini Barbaresi 1994: 41, 43).

Разрађујући питање граница између граматичке и ванграматичке морфологије, Дреслер (Dressler 2000) је увео и трећу компоненту – *маргиналну морфологију* (енгл. *Marginal Morphology*). Маргинална морфологија се, као што и сам њен назив јасно казује, налази на граници између граматичке морфологије и ванграматичке морфологије (Dressler 2000: 1). Она представља једну врсту непрототипичне граматичке (и продуктивне) морфологије, у смислу производа аналошке творбе (Dressler 2000: 4) и твореница чији је један елемент афиксоид. Из овог, додатног разграничења произлази и то да сливенице не могу бити подтип твореница чији је један елемент афиксоид (Mattiello 2013: 34). Дреслер (Dressler 2000: 2) даље напомиње да појаве ванграматичке морфологије (нпр. редупликације, сливенице, различити поступци скраћивања и сл.) нису искључиво питање перформансе већ да њима управља њихова, ванграматичка компетенција која се, иако различита, ипак темељи на морфолошкој и, шире, граматичкој компетенцији.⁷⁹

Ванграматичке морфолошке творенице се од производа поступака у којима су примењена, пре свега, граматичка морфолошка правила даље разликују и у чињеници да су оне свесне и намерне, а да се примена морфолошких правила одвија, такорећи, несвесно (Dressler 2000: 2–3; 2005: 269–270). Као резултат свесне и намерне творбе јавља се не један (што је иначе случај с применом морфолошких правила) већ више могућих коначних облика (Dressler 2000: 2), то јест, јављају се дублетне форме. Из прегледа литературе могли смо да се уверимо у то да ово важи и за сливенице, те да је неретко од две исте мотивне речи могућа творба више (не)синонимних облика (нпр. *totstitute ~ prostitot, egnant ~*

2014: 249; Клајн 2006: 221). У сложенице сврставамо, онако како то чине Пипер и Клајн (2014: 249–250), и сраслице и полусложенице. Извођење речи дефинишемо као додавање афикса на творбену основу (Пипер и Клајн 2014: 220). Што се ванграматичке компетенције тиче, треба напоменути то да су творбени механизми развијени у ову сврху, иако не представљају саставни део граматичког система једног језика, заправо засновани на истој, језичкој интуицији на којој се развио и граматички систем (Ronneberger-Sibold 2006: 177), те да би се они стога могли сматрати једном врстом надградње у односу на граматички систем као базу.

⁷⁸ С друге стране, постоје аутори (в., нпр., Mattiello 2013) који се не слажу с тим да у скраћивању и абривијацији не долази до промене значења, будући да под семантичком променом (тј. сужавањем значења, проширивањем значења, пејорацијом итд.) подразумевају и прагматичко значење (нпр. асоцијативно и сл.), а које поседују управо скраћени облици речи, иницијализми и акроними.

⁷⁹ Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-Sibold 2006: 176–177) тврди да је ово изразито видљиво у случају једне врсте сливеница – тзв. контурних сливеница, о којима ће више речи бити у потпоглављу 3.3.

pregegg) (в., нпр., Bauer 2003: 47; Gries 2004a; Schoenfeld, Cohen and Bat-El 2019). У овом контексту вреди подсетити се и закључка неких аутора (в., нпр., Schoenfeld, Cohen and Bat-El 2019: 13) да је променљива позиција мотивних речи искључиво својство сливеница, будући да је у производима других творбених поступака редослед морфема одређен правилима.

Следећа разлика међу граматичким и ванграматичким морфолошким твореницама коју Дреслер (Dressler 2000: 2) издваја односи се на употребу различитих комбинација врста речи у ванграматичким морфолошким поступцима у поређењу с оним граматичким. На пример, иако је у литератури уочена јака тенденција творбе именичких сливеница од других двеју именица, у примерима *himbo* ‘a good-looking but unintelligent young man’ (од *him* и *bimbo*) (Lalić-Krstin 2010: 165) и *wegotism* ‘the excessive use of *we* in journalistic writing’ (од *egotism* и *we*) (Pound 1914: 43) сливене су заменица и именица, а у примерима *hellophone* ‘telephone’ (од *telephone* и *hello*) (Pound 1914: 34) и *Brevrovizija* (од *bre* и *Evrovizija*) (Bugarski 2019: 165) именица и узвик. У глаголским сливеницама, које су најчешће творене од друга два глагола, могуће је и сливање придева и глагола, као у примеру *dumbfound* ‘to strike dumb, to confuse with astonishment’ (од *dumb* и *confound*) (Pound 1914: 54).

Важна карактеристика ванграматичких морфолошких појава јесте нерегуларност (Dressler 2000: 4–5). Конкретно, када су у питању нерегуларности уочене у творби сливеница, формални механизми њихове творбе мање су регуларни у односу на, пре свега, устаљене и предвидиве творбене механизме слагања и извођења. Заправо, у ванграматичкој морфологији се може говорити само о тенденцијама, али не и о правилима, барем не у смислу традиционално појмљених правила морфолошке граматике. Управо одсуством крутих, генеративистичких граматичких правила у поступку сливања могло би се објаснити и постојање немалог броја творбених механизма сливања.

Из свега претходно реченог произлази да ванграматичка морфологија не представља теорију (у смислу, нпр., прозодијске морфологије, теорије појмовне интеграције и сл.) већ појам који наткривљује и обједињује више појава (нпр. сливенице, абривијације, скраћене облике речи, редупликације, производе повратног извођења, експлетивну инфиксацију итд.) у чијој је творби прекршено барем неко од правила граматичке морфологије или морфолошке граматике (нпр. регуларност, предвидивост итд.), али којима истовремено управљају одређене универзалне преференције (нпр. изузетно висок ниво иконичности и сл.) и које самим тим нису без својих регуларности.⁸⁰

Према мишљењу ауторке Матјело (Mattiello 2013: 29), главни разлог на основу којег се наведене и сличне творенице сматрају делом ванграматичке морфологије јесте висок ниво непредвидивости њиховог коначног облика, што, наравно, не значи да су оне у потпуности нерегуларне или да им се не може системски приступити.⁸¹ Неки додатни разлози којима се може објаснити ванграматички морфолошки карактер сливеница јесте и скраћивање мотивних речи, које често онемогућује поуздано утврђивање облика мотивне речи, затим комбиновање неморфемских делова мотивних речи и(ли) њихово (не)континуирано преклапање (нпр. *thinspirations* ← **thin** × **inspirations**, *adultescent* ← **adult** × **adolescent**; *afilmiši se* ← **afirmiši se** × **film**, *sarmagedon* ← **sarma** × **Armagedon**). Без обзира на све претходно побројано, важно је, као што каже Матјело (Mattiello 2013: 33), нагласити да

⁸⁰ На крају крајева, као што исправно примећују Звики и Пулам (Zwicky and Pullum 1987: 330), није свака регуларност у употреби језика питање граматике.

⁸¹ В. такође Бељаева (Beliaeva 2019b: 1, 17) и Матјело (Mattiello 2019: 5).

морфолошке појаве означене термином *ванграматичке* нису нужно *неграматичке* (енгл. *ungrammatical*, то јест, *incorrect*). Овакав њен приступ сливеницама је, несумњиво, ређи, али и позитивнији и умеренији, барем у односу на заговорнике теорије генеративне граматике (в., нпр., Aronoff 1976: 20; Bauer 1983: 232; Huddleston and Pullum 2002: 1632). Такође, приступ који заговара ауторка Матјело (Mattiello 2013: 39–42), као и ми у овом докторском раду, да сливенице као ванграматичке морфолошке творенице нису у потпуности непредвидиве већ да показују одређене тенденције у структури и садржини умеренији је и у односу на оне ауторе (в., нпр., Vat-El 2000; Plag 2003; Winters 2017) који тврде да су ове и сличне појаве део граматичке морфологије.

3.2. Теорија природне морфологије

У овом потпоглављу представимо главна начела на којима се заснива теорија природне морфологије, тачније њена подтеорија универзалне, системски-независне морфолошке природности (немаркираности). То јест, размотрићемо однос ове подтеорије према ванграматичким морфолошким појавама, конкретно, сливеницама. У томе се, првенствено, ослањамо на рад *Word-formation in Natural Morphology* (Dressler 2005) у којем се аутор бави питањем функције творбе речи у природној морфологији, али и на неке друге публикације (Dressler 1995; 2000; Mattiello 2013) чији су аутори анализи различитих ванграматичких морфолошких твореница приступили из теоријског оквира природне морфологије.

Наиме, теорија природне морфологије развијена је касних 70-их година 20. века у Немачкој и Аустрији на темељима теорије *природне фонологије* (енгл. *Natural Phonology*) и једног броја семиотичких начела (Bauer 2003: 253–265; Carstairs-McCarthy 1992: 147; Gaeta 2018: 244, 246–247; Luschützky 2015: 123).⁸² Према писању Бауера (Bauer 2003: 253–265), теорија природне морфологије настала је у намери да пружи, барем делимично, објашњење постојећег морфолошког понашања речи, па се самим тим и бави морфолошким универзалијама, односно различитим начинима интеракције ових универзалија с когнитивним и семиотичким начелима. Развоју природне морфологије погодовала је и актуализација појма *природно* (енгл. *natural*) и уопште питања *природности* (енгл. *naturalness*), то јест, немаркираности (енгл. *unmarkedness*) у лингвистици датог периода. Дреслер (Dressler 2005: 267) пише да се термин *природно*, односно *немаркирано* у природној морфологији употребљава да значи оно што је когнитивно једноставно за обраду, а у чему се и очитују когнитивне основе природне морфологије. Из тог разлога се и на универзалном нивоу преферира оно што је когнитивно једноставније. Из претходног се може закључити да је оно што је когнитивно (али и структурно, формално) сложено у ствари маркирано (Gaeta 2018: 246). Истовремено се мора имати на уму чињеница да је појам *природно(сти)* у теорији природне морфологије релативан, то јест, скаларан (Dressler 2005: 267). Утемељивачи теорије природне морфологије били су Мајерталер (Mayerthaler), Вурцел (Wurzel) и Дреслер (Dressler), мада се у њиховим појединачним поимањима и каснијим теоријским разрадама овог, у начелу,

⁸² О теорији природне морфологије, њеном настанку и развоју, в. више у Гаета (Gaeta 2014: 244–264). Више о природној фонологији, в. у Дреслер (Dressler 1984). Утемељеност сливеница на начелима природне фонологије огледа се и у чињеници да творбу највећег броја сливеница, без обзира на различита морфолошка одступања, карактерише поштовање фонотактичких правила језика у којем су створене, односно лакоћа изговора (Mattiello 2013: 138; в. и Bauer 1983: 234–236), изузимајући један мањи број примера као што је *compfusion* (Mattiello 2013: 138) у енглеском језику или *PoSNSetioci* (Bugarski 2019: 207) у српском језику.

једног теоријског оквира, јављају одређене разлике, па се, сходно томе, обично и говори о трима (под)теоријама природне морфологије (Dressler 2005: 267), и то:

(а) *подтеорију универзалне маркираности* (енгл. *universal markedness theory of system-independent morphological naturalness*; Mayerthaler 1981), која не зависи од специфичног језичког система и у чијем се средишту пажње налазе универзалне преференције,

(б) *подтеорију системске адекватности* (енгл. *theory of system-dependent naturalness or system-adequacy*; Wurzel 1984), у којој морфолошка природност лексичке јединице зависи од датог језика, то јест, система и

(в) *подтеорију типолошке адекватности* (енгл. *theory of typological adequacy*; Dressler 1985), у којој се морфолошка природност лексичке јединице одређује према типолошкој припадности датог језика. Подтеорија типолошке адекватности уједно представља и покушај повезивања других двеју подтеорија. То јест, она, с једне стране, врши одабир универзалних преференција које даје подтеорија универзалне маркираности, а, с друге, представља извор једног броја начела чији даљи одабир врши подтеорија системске адекватности (Dressler 2005: 267, 278–279). Из претходно реченог проистиче да према нечему чему се у области творбе речи универзално даје предност не мора постојати преференција и на нивоу типолошке датости, односно на нивоу система неког специфичног језика (Dressler 2005: 267, 281).

Овде треба рећи и то да највећи број аутора (в., нпр., Dressler and Merlini Barbaresi 1994: 45–49; Gaeta 2018: 245; Luschützky 2015: 123), без обзира на дубину и ширину бављења теоријом природне морфологије, истиче њен неформалистички приступ морфолошким појавама (за разлику од формалистичке генеративистичке традиције) и, последично, њену прилагодљивост појавама, која се превасходно читује у чињеници да методологија природне морфологије обухвата и конструкције које се, према начину творбе, најчешће сматрају неприродним (маркираним). Она ову своју прилагодљивост и приступачност (ван)граматичким појавама остварује кроз појам преференције. Једна друга важна карактеристика природне морфологије која је „препоручује” као теоријски оквир и коју аутори (в., нпр., Dressler and Merlini Barbaresi 1994: 45–49; Gaeta 2018: 263; Luschützky 2015: 125) једнако често истичу јесте њен функционални карактер, који проистиче из ослањања теорије природне морфологије на спољашње (ванјезичке) чиниоце (нпр. друштвено и ситуационо условљене и одређене комуникативне потребе говорника једног језика и сл). Према писању Дреслера и Мерлини Барбареси (Dressler and Merlini Barbaresi 1994: 45), теорија природне морфологије представља један функционални приступ научном објашњењу језичких појава у циљу проналажења когнитивних и других ванјезичких (нпр. семиотичких) основа морфолошких преференција, истовремено претпостављајући континуум језичких појава који се заснива на категоријалној прототипичности. Из овог се може закључити и то да се теорија природне морфологије, као таква, бави не само граматичком морфологијом већ и њеним другим компонентама, као што је ванграматичка морфологија (Dressler and Merlini Barbaresi 1994: 45).⁸³

⁸³ В. и Дреслер (Dressler 1995: 22; 2000: 5; в. и Mattiello 2013: 25–26), који напомиње да су универзалне преференције применљивије на ванграматичке морфолошке појаве него на оне регулисане морфолошким правилима, будући да се ванграматичка морфологија налази ван морфолошке граматике, па њена граматичка начела у случају ванграматичких морфолошких механизма нису супротстављена универзалним морфолошким преференцијама и преференцијама специфичног граматичког система.

У средишту пажње подтеорије универзалне маркираности налази се појам преференције, то јест, универзални критеријуми (не)природности у творби речи. Ове преференције се даље, у мањем или већем обиму, испољавају на нивоу типолошке адекватности, односно на нивоу системске адекватности. Универзалне морфолошке преференције утврђене су на спољашњим (вањезичким) чиниоцима, тачније когнитивним чиниоцима и на једном броју семиотичких начела, и то: *иконичности* (енгл. *iconicity*), *индексикалности* (енгл. *indexicality*), *морфотактичкој и морфосемантичкој прозирности* (енгл. *morphotactic and morphosemantic transparency*), *двојединствености* (енгл. *biuniqueness*), *фигури и позадини* (енгл. *figure and ground*) и *бинарности* (енгл. *binarity*) (Dressler 2005: 268–276).⁸⁴

Вероватно најпознатија од ових преференција јесте она према иконичности (Dressler 2005: 268–270). Иконичност подразумева појаву у којој се сједињавање означених појмова читује и формално – у сједињавању њихових означитеља – форми. Универзално посматрано, у творби речи, слагање (нпр. *news●paper*) и афиксација (нпр. *read●able*) који подразумевају додавање форме и припадајуће јој садржине творбеној основи јесу иконичније, то јест, природније (или мање маркиране), па и учесталије од (фонолошких и других врста) модификација (основе или афикса), конверзије (нпр. глагол *laugh* према именици *laugh*) и, посебно, скраћивања (нпр. скраћени облик *chute* према *parachute*) (Dressler 1987: 105). Иако поступак сливања, начелно, подразумева претходно скраћивање барем једне од мотивних речи, то јест, иако је у њима присутан неиконични поступак скраћивања, сливенице карактерише већа иконичност, јер поступак скраћивања прати сливање форми и, последично, сливање њихових садржина – барем у случају координативних сливеница (нпр. *smog* није искључиво мешавина двеју форми или означитеља – *smoke* и *fog* – већ и њима означених садржина) (Mattiello 2013: 23). Другачије речено, координативне сливенице карактерише виши или висок ниво иконичности, у смислу да су у њима и појмовно (семантички) и формално у једној речи обједињене форме и значења двају елемената. Примери сливеница који ово врло добро илуструју јесу (измишљене) хибридне биљне и животињске врсте, хемијска једињења и сличне мешавине (најчешће хране или пића), називи за љубавне парове, неке друге комбинације имена особа, ентитета и сл., као и називи за мешавине језика:

(а) *zorse* (*zebra* и *horse*), *tangelo* (*tangerine* и *pomelo*);⁸⁵ *celeraba* (*celer* и *keleraba*), *geopard* (*gepard* и *leopard*) (Bugarski 2019: 166, 179),

(б) *acetal* (*acetic* и *alcohol*) (Mattiello 2013: 135, 303); *lubenada* (*lubenica* и *limunada*) (Bugarski 2019: 194),

(в) *Brangelina* (*Brad* и *Angelina*) (Mattiello 2013: 135, 304); *Cecerluša* (*Ceca* и *Karleuša*) (Bugarski 2019: 166) и

(г) *Spanglish* (*Spanish* и *English*) (Mattiello 2013: 135, 309); *hrengleski* (*hrvatski* и *engleski*) (Bugarski 2019: 182).

⁸⁴ Према писању Фандрих (Fandrych 2008b: 77), сливенице су међу производима неморфемских творбених поступака најбројнија група семиотичких твореница. Напоменимо овде и то да је Вурцел (Wurzel 1984, према Dressler 2005: 277) у својој подтеорији системске адекватности користио термин *морфо-семантичка прозирност* да означи морфотактичку и морфосемантичку прозирност.

⁸⁵ Оба примера су преузета из онлајн речника енглеског језика *Lexico* (в. Речници).

Друга универзална преференција јесте она према индексикалности. Она подразумева да означитељ непосредно указује на означено (Dressler 2005: 270), па су и производи индексних морфолошких поступака природнији од неиндексних. На пример, афиксација је природнија од експлетивне инфиксације, конверзије и, посебно, скраћивања, јер је индексна веза између творбене основе и афикса очигледнија и јаснија у односу на поступак конверзије или скраћивања којима овакви видљиви, формални показатељи творбе недостају, као и у односу на поступак инфиксације у којем се инфикс (тј. експлетив) умеће између префикса и творбене основе (*in-bloody-credible*) или у основу речи (*abso-blooming-lutely*) (Mattiello 2013: 23, 169). Према критеријуму индексикалности, сливенице, посебно нелинеарни примери типа *beefalo*, *chortle*, *snark* (Mattiello 2013: 130), *entertoyment* (Lalić-Krstin 2010: 39), *manglupiranje* или *insvinjuacija* (Bugarski 2019: 119), маркираније су од изведеница или сложеница, али и од линеарних сливеница.

Индексикалност се очитује и у фиксном, непроменљивом редоследу морфема у речи (Dressler 2005: 270). Узимајући у обзир, у начелу, неморфемски карактер творбеног поступка сливања и претходно поменуте дублетне форме сливеница, оне би у овом погледу биле мање природне од твореница насталих регуларним творбеним поступцима.

Даље, преференција према индексикалности очитује се у чињеници да се у језицима света у већини сложеница, а и сливеница (у шта смо се уверили у прегледу литературе), семантички центар налази у самој сложеници, а не ван ње, па је и највећи број њих ендоцентричан, а не егзоцентричан. Стога се ендоцентричним сложеницама, односно сливеницама, будући да су когнитивно једноставније за обраду, даје предност у односу на егзоцентричне производе слагања, односно сливања, у којима се семантички центар утврђује на основу расположивих (ван)језичких знања. Овде се ипак мора имати на уму то да су семантички односи међу мотивним речима сливеница далеко разноврснији и да их је самим тим теже одредити у поређењу с оним у сложеницама (Mattiello 2013: 60).

На универзалном семиотичком начелу прозирности заснива се универзална морфолошка преференција према морфотактичкој и морфосемантичкој прозирности (Dressler 2005: 271–272).⁸⁶ Узимајући у обзир чињеницу да је прозирност, баш као и сама природност, релативан или скаларан појам, те да је прозирност семантичког центра у некој речи важнија од прозирности члана који није носилац ове функције (нецентра), могуће је, према писању Дреслера (Dressler 2005: 272), разликовати следећа четири нивоа морфосемантичке прозирности, то јест, лакоће препознавања семантичког приноса мотивних речи значењу творенице, и то:

- (а) прозирност оба члана,
- (б) прозирност члана који врши функцију центра, али не и оног другог,
- (в) прозирност члана који врши функцију центра и непрозирност семантичког центра,
- (г) непрозирност оба члана.

Овде је, наравно, могуће даље диференцирање четири нивоа морфосемантичке прозирности уколико претпоставимо да постоји разлика између, с једне стране, непосредне

⁸⁶ Семиотичка прозирност подразумева постојање мањег броја поступака у произвођењу, тумачењу, вредновању итд. прозирнијег (језичког) знака, односно, да је и поступак семиозе једноставнији (Dressler 1995: 25). Напоменимо овде и то да поједини аутори (в., нпр., Gaeta 2018: 251) тврде да су ове две врсте прозирности вероватно једно од најзначајнијих достигнућа теорије природне морфологије у области творбе речи.

и, с друге стране, посредне мотивације значења, то јест, фигуративног преноса имена, проширења или сужења значења итд. Из прегледа литературе на тему енглеских и српских сливеница (а и шире), могли смо да закључимо да, иако питање утврђивања семантичког центра у сливеницама често уме да буде проблематично, у њиховој творби постоји преференција према релативној семантичкој прозирности, па је и највише ендоцентричних сливеница у којима је друга мотивна реч семантички центар, а прва њен модификатор, као у *snobject* ‘object having snob appeal’, *sugly* ‘so ugly’ (Mattiello 2013: 124) или *Artivizam* ‘artistički aktivizam’, *Šumbinzoni* ‘šumski robinzoni’ (Bugarski 2019: 159, 222).

Када је у питању морфотактичка прозирност, то јест, лакоћа препознавања елемената сложене речи, најприродније јесу оне форме које читаоцу или слушаоцу омогућују лаку визуелну и аудитивну перцепцију елемената, односно анализу на морфеме (Dressler 2005: 272–273). Будући да је у сливеницама морфемска анализа и поуздано утврђивање (облика) мотивних речи отежано услед њиховог скраћивања и(ли) преклапања, сливенице су према овом критеријуму, а у поређењу са сложеницама или изведеницама, маркираније конструкције. Морфотактички прозирне форме даље подразумевају континуитет (а не дисконтинуитет) елемената. С обзиром на то да у поступку сливања барем једна мотивна реч начелно бива скраћена и да међу сливеницама постоје, додуше не баш чести, примери у којима се једна реч умеће у другу реч и, могуће, (нелинеарно) преклапа с неким њеним делом, као у *sewebtrity* ← **celebrity** × **web** (Mattiello 2013: 120–121), (дисконтинуиране) сливенице су у овом погледу мање природне од сложеница или изведеница. Додуше, примери сливеница у којима је једна мотивна реч цела су морфотактички прозирнији од примера у којима су обе речи фрагментарне. Највиши ниво морфотактичке прозирности показују сливенице у којима су обе мотивне речи целе и које се нужно линеарно преклапају.

Универзална преференција према двојединствености подразумева да је најприродније и, последично, најлакше за когнитивну обраду уколико један исти облик увек има једно исто значење, за разлику од ситуације у којој један облик носи више значења или оне у којој више облика поседује више значења (Dressler 2005: 274). Према овој преференцији, сливенице би биле мање природне, пре свега, због тога што један исти, неморфемски део (фрагмент) може да припада различитим мотивним речима, па је и утврђивање мотивне речи у том случају отежано. На пример, фрагмент *br-* у сливеници *Brexit* може бити издвојен и из речи *Britain* и *British*. У случају сливенице *brunch* исти фрагмент издвојен је из речи *breakfast*, а додатно може да означава и фонестему, у смислу ломљења, одвајања и сл. (Smith 2014: 23).

Следећа универзална преференција подразумева истицање важнијег елемента, такозване фигуре, у односу на онај мање важан елемент, тзв. позадину (Dressler 2005: 274–276). На пример, у творби речи, центар сложене речи представља њен истакнути елемент. С друге стране, у позадини сложене речи налази се елемент који није носилац ове функције и који обично има улогу модификатора центра. Из овог проистиче и то да је морфосемантичка прозирност центра сложене речи важнија од морфосемантичке прозирности елемента који није носилац ове функције. Даље, ово је и додатни разлог због којег су ендоцентричне (субординативне и координативне) сложенице, а у нашем случају сливенице, природније, то јест, мање маркиране и да према њима постоји универзална преференција у поређењу с егзоцентричним сложеницама, односно егзоцентричним сливеницама. Ова разлика између фигуре и позадине остварује се кроз однос морфотактичке и морфосемантичке субординације између центра и нецентра (модификатора). С обзиром на претходно речено, не изненађује чињеница да се

субординативне конструкције, уопште узев, чешће јављају у односу на оне координативне, које имају два морфосемантичка центра и у којима, последично, разлика између елемената готово да и не постоји.

Преференција према односу субординације међу елементима сложене речи присутна је, према Дреслеровим (Dressler 2005: 275) речима, чак и у егзоцентричним конструкцијама, као што је, на пример, случај са сложеницом *loudmouth* ('особа која прича пуно и говори којешта') где је елемент *loud* ипак субординиран елементу *mouth*.⁸⁷ Уколико ову његову примедбу применимо на сливенице, уверићемо се да и у случају егзоцентричних сливеница постоји однос субординације међу мотивним речима. На пример, у егзоцентричној сливеници *anonymouse* 'особа која шаље анонимне имејлове' ← **anonymouse** × **mouse** (Lalić-Krstin 2010: 108), прва мотивна реч *anonymouse* субординирана је другој мотивној речи *mouse*, односно у егзоцентричној сливеници *Skandaluzija* 'Црна Гора (погрдно)' ← **skandal** × **Andaluzija** (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 121), мотивна реч *skandal* субординирана је речи *Andaluzija*.

Иста ова универзална преференција очитује се и у чињеници да је у већини језика, па и у енглеском и у српском, центар сложене речи позициониран десно од елемента који не врши ову функцију.⁸⁸ Универзално давање предности структурама у којима је центар позициониран у десном (крајњем) елементу сложене речи, може се, према мишљењу Дреслера (Dressler 2005: 275–276), барем делимично објаснити психолингвистичким ефектом рецентности, то јест, тиме да информацију коју последњу примамо лакше когнитивно обрађујемо. У релевантној литератури уочену тенденцију да су, морфосинтаксички и морфосемантички посматрано, сливенице у енглеском и у српском језику најчешће десноцентричне можемо да објаснимо управо овом универзалном преференцијом.

У вези с претходном преференцијом, посебно односом лево и десно позиционираних елемената у сложеној речи, јесте и преференција према бинарности конструкције (Dressler 2005: 276). Наиме, семиотички односи су, у начелу, бинарни, што би се можда могло разумети као последица неуролошког преношења информација. На пример, из публикација на тему сливеница у енглеском и српском језику (а и шире) могли смо да закључимо да у сливеницама обично бивају комбиноване две мотивне речи, као и да је број потврђених трочланих примера занемарљив (нпр. *turducken* ← **turkey** × **duck** × **chicken**; Mattiello 2019: 3; *breskajšljiva* ← **breskva** × **kajsija** × **šljiva**; Bugarski 2013: 165; *Jananas* ← **jabuka** × **nana** × **ananas**; Томић 2019: 66), што ће рећи да су сливенице у погледу ове преференције, уопште узев, немаркиране конструкције.⁸⁹

Разматрањем сливеница у оквиру теорије природне морфологије, тачније, њене подтеорије универзалне маркираности покушали смо да покажемо да се неке структурне и садржинске тенденције уочене у творби сливеница као ванграматичких морфолошких

⁸⁷ С овим је сагласна и ауторка Матјело (Mattiello 2013: 124).

⁸⁸ Вилијамс (Williams 1981) је ову универзалну преференцију у оквиру генеративистичке теорије назвао *правилном десне руке* (енгл. *right-hand head rule*).

⁸⁹ У творби једноречних сливеница готово увек учествују два члана, па и већина истраживача грађом обухвата двочлане примере (в., нпр., Bat-El 1996: 283, 285; 2006: 66; Balteiro 2013: 28; Bauer and Huddleston 2002: 1636; Bauer 2006: 501; Bauer, Lieber and Plag 2013: 458; Bugarski 2019: 17; Fradin 2000: 25; 2015: 386; Gries 2006: 536; 2012: 146; Kemmer 2003: 71–72; Lalić-Krstin 2010: 75; López Rúa 2002: 41, 47; 2004: 65; 2012: 33; Miller 2014: 187; Quirk et al. 1985: 1583). Трочлани и вишечлани производи сливања су изузеци, али в. дело *Finnegans Wake* (Joyce 1939, према Adams 1973: 159) у којем сливенице обично имају више од две речи.

твореница могу, барем делимице, објаснити одређеним универзалним морфолошким преференцијама.

3.3. Методологија истраживања

Циљ овог потпоглавља јесте да представи методе прикупљања и анализе истраживачке грађе у докторском раду *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти*. Узимајући у обзир претходно разграничење ванграматичке морфологије од, пре свега, прототипичне граматичке морфологије, али и од непрототипичне, али граматичке маргиналне морфологије у теоријском оквиру природне морфологије, сливенице у овом истраживању појмимо као свесне и намерне ванграматичке морфолошке творенице у чијој се структури и садржини јављају извесне тенденције, па и правилности, које се могу, барем једним делом, објаснити одређеним универзалним морфолошким преференцијама.

Дефиниција сливеница коришћена у прикупљању истраживачке грађе гласила је: облички нова твореница која се пише као једна реч, укључујући и цртицу, настала комбиновањем двеју целих, парадигматски или синтагматски повезаних, речи које се нужно фонемски и(ли) графемски (не)линеарно преклапају или комбиновањем двеју парадигматски или синтагматски повезаних речи, од којих је барем једна скраћена и која се, могуће, фонемски и(ли) графемски (не)линеарно преклапа с другом речју или њеним фрагментом, а у чијем конструисању значења учествују (барем неки елементи) значења мотивних речи.⁹⁰ Важна напомена тиче се скраћених облика речи у сливеницама, посебно у примерима из енглеског језика. Наиме, скраћени облик неке речи (енгл. *clipped form*) који се усталио у датом језику (нпр. у енглеском језику *info*, скраћено од *information*; *Net*, скраћено од *Internet*; *bro*, скраћено од *brother*; *mayo*, скраћено од *mayonnaise*; *dino*, скраћено од *dinosaur* или, у последње време врло популарни, *bot* од *robot*) у творбеној анализи сливеница третирамо као целу реч. Могући су, наравно, а и постоје и другачији приступи овоме у анализи сливеница. Тако неки аутори (в., нпр., Lalić-Krstin 2010: 166–167; López Rúa 2004: 69) приликом рашчлањивања сливенице наводе етимон већ постојећег устаљеног скраћеног облика. Треба, међутим, напоменути и то да овакви, различити приступи овој проблематици имају реперкусије и на продуктивност појединих формалних механизма сливања. Напоменимо овде и то да су у грађу унете искључиво потврђене сливенице, то јест, примери из аутентичне употребе двају језика, и то у свом изворном облику.⁹¹ Притом нам није било важно да ли је изнађена сливеница једнократна твореница, односно хапакс или се јавља више пута и у различитим контекстима.

Даље, важно је истаћи да у сливеницама које су прикупљене за потребе овог рада мотивне речи не представљају скраћени облик постојеће, то јест, у речницима потврђене (полу)сложенице, односно устаљеног назива или устаљене називне синтагме, јер овакве творенице сматрамо скраћеним сложеницима. Примера ради, енглеску твореницу *romcom* не третирамо као производ поступка сливања већ скраћивања институционализоване и лексикализоване сложенице *romantic comedy*. У сврху провере могућег сложеничког

⁹⁰ Сливенице које се у истом значењу јављају написане са и без цртице третирали смо као један исти пример.

⁹¹ На пример, ако је у питању писани извор и ако је сливеница у српском језику забележена ћириличним писмом, она је у истом том облику унета у истраживачку грађу. Овако смо имали могућност да у анализи сливеница у савременом српском језику проверимо и једну инспиративну примедбу проф. Бугарског (2001: 2), а то је да латинично писмо каткад више погодује творби сливеница од ћириличног.

статуса етимона твореница консултовани су различити једнојезични речници (в. Речници). Овај методолошки проблем се, пре свега, односио на сливенице у енглеском језику јер се оне, за разлику од српског језика у којем се сложенице пишу као једна реч (или са цртицом, уколико су у питању полусложенице), могу писати на три начина, и то: састављено, са цртицом и растављено (нпр. *wordformation*, *word-formation* и *word formation*) (Plag 2003: 5), па их је због могућег растављеног писања теже разликовати од слободних синтагматских спојева речи.

С друге стране, грађом су обухваћене творенице чије се мотивне речи налазе у синтагматском односу, то јест, које као две узастопне, засебне речи чине синтагму попут *portalight* ← **portable** × **light** (Mattiello 2013: 25), *Medicare* ← **medical** × **care** (Bauer 2017: 160), *Creativerse* ← **creative** × **universe** (López Rúa 2019: 191–192), *fleep* ← **flying** × **jeep** (Lehrer 1996: 372), *biopic* ← **biographical** × **picture** (Lehrer 2007: 118), *biljolada* ← **biljna** × **čokolada** или *kockocikl* ← **kockasti** × **-o-** × **bicikl** (Bugarski 2019: 162, 189). Иако су неки аутори (в., нпр., Dressler 2000: 5) мишљења да комбинације двеју речи које се налазе у синтагматском односу нису сливенице и иако смо свесни чињенице да је парадигматски критеријум један од кључних у разликовању сливеница од скраћених сложеница, ми бисмо се ипак сложили с ауторком Матјело (Mattiello 2013: 85, 113, 123, 126) да применом оваквог критеријума заправо бива елиминисан велики број примера који се недвосмислено могу груписати у субординативне сливенице.

Творенице које не испуњавају ове критеријуме и које, последично, нису унете у истраживачку грађу јесу и речи у којима је барем један од елемената класични или модерни афиксоид као што су, рецимо, *bioneer* (*bio-* и *pioneer*) (Lalić-Krstin 2010: 46), *ekofinoća* (*eko-* и *finoća*), *ekologično* (*eko-* и *logično*) (Bugarski 2019: 174), *brandscape*, *officescape* (Lalić-Krstin 2010: 161, 168), *poemscape*, *urbanscape* (Callies 2016: 499).⁹² Притом нам није било битно да ли је у тим твореницама друга мотивна реч фрагментарна или цела. На основу Дреслеровог (Dressler 2000) разграничења граматичке, ванграматичке и маргиналне морфологије, овакве и сличне творенице припадале би непрототипичној, али граматичкој маргиналној морфологији. Овде треба напоменути и то да је утврђивање да ли се ради о модерном афиксоиду представљало својеврсни методолошки проблем будући да афиксоиди типа *-scape* (издвојено из *landscape*) настали ресегментацијом и семантичком реинтерпретацијом речи из модерних језика у поступку сливања представљају врло динамичну лексичку појаву, па ни онлајн речници често не успевају да помно испрате овакве промене у морфолошком инвентару једног језика.⁹³ Будући да и даље не постоје јасни и довољно чврсти критеријуми на основу којих би се неки учестали фрагмент сматрао модерним афиксоидом, њима су за потребе овог рада сматране само оне везане морфеме које су као такве означене у ауторитативним онлајн речницима енглеског језика (в. Речници).⁹⁴ Другачије речено, угледајући се на поједине ауторе (в., нпр., Bauer, Beliaeva & Tarasova 2019: 59), овде смо фрагментима сматрали оне делове мотивних речи који у речницима нису означени као везани морфеме, конкретно, као модерни афиксоиди. Слично, у истраживачку грађу нису унети ни примери твореница у којима су комбиновани

⁹² Према писању Клајна (2002: 154), афиксоид *eko-* ‚еколошки‘, [јавља се] у многим полусложеницама као *eko-покрет*, *eko-парк*, *eko-туризам* итд. [...].

⁹³ У прилог динамичности ове појаве сведочи и чињеница да је, рецимо, формант *-(o)holic*, који је издвојен из речи *alcoholic* у поступку сливања, у различитим издањима оксфордског речника енглеског језика најпре имао статус фрагмента, па афиксоида, да би на крају био означен као суфикс у значењу ‘person addicted to’ (Mattiello 2018: 10, 14).

⁹⁴ Неке могуће критеријуме утврђивања статуса модерних афиксоида понудила је Матјело (Mattiello 2018).

афикс и цела или, ређе, скраћена мотивна реч (нпр. *folknik* од *folk* и *-nik*, *fatenik* од *fate* и *-nik*, *ifnik* од *if* и *-nik*, *peaknik* од *peak* и *-nik*, *waitnik* од *wait* и *-nik*), мада су, као што је већ напоменуто, у неким радовима они третирани као производи сливања (в., нпр., Adams 1973: 139; Lalić-Krstin 2010: 164, 166, 168, 172).

Даље, сливенице из енглеског језика које су у српски језик преузете као готове целине у трансфонемизованом (и трансморфемизованом) облику (нпр. *ковидиот*, *брегзит*, *вебизода*, *мобизода*, *нетикета*, *смог*, *мотел*, *веблиографија* итд.) нису унете у истраживачку грађу, као ни сливенице настале у преводу са страних језика, пре свега, енглеског (нпр. *Velika Mravantura* (енгл. *The Big Ant-venture*), *Лоши момци 4: напад змачића* (енгл. *The Bad Guys 4: Attack of the Zittens*) и сл.), забележене у називима епизода анимираних ТВ серија, насловима књига итд. у процесу прикупљања истраживачке грађе. С друге стране, творенице које задовољавају ове формалне критеријуме, а које су творене од српског и (не)прилагођеног страног (углавном енглеског) лексичког материјала унете су у грађу. У прилог оправданости наше одлуке да међујезичке – енглеско-српске и српско-енглеске – сливенице анализирамо заједно с осталим производима сливања у српском језику говори и тврдња проф. Драгићевић (2018а: 257) да се у српском језику творбено „могу анализирати само лексеме које су у потпуности настале од домаћих творбених сегмената и хибриди који поседују бар једну очигледно домаћу творбену јединицу”. Када су у питању међујезичке сливенице творене у енглеском језику од енглеског и (не)прилагођеног лексичког материјала из страних језика, као што је *Cinnebon* ← *cinnamon* × *bon* (фр. ‘добро’) (Lehrer 2007: 130), резултати истраживања новијих енглеских сливеница указују на то да ови и овакви производи сливања практично не постоје (в. и Balteiro 2017: 5). Разлог овоме може бити то што савремени енглески језик углавном не позајмљује лексику из других језика (Dressler 2005: 280; Minkova and Stockwell 2006: 479–480), барем не у обиму у којем је то некада чинио (в. Crystal 2003b: 23). Минкова и Стоквел (Minkova and Stockwell 2006: 479–480), рецимо, примећују и то да је смер позајмљивања данас очигледно супротан, то јест, да је енглески језик заправо језик-давалац, као и да се он, посебно од друге половине 20. века наовамо, окренуо самоме себи и својим сопственим ресурсима. А могуће је и да су страни језици (нпр. француски, латински) временом, услед различитих друштвених превирања и промена, изгубили престиж међу изворним говорницима енглеског језика.

Следећи ових неколико критеријума, прикупили смо укупно 800 сливеница, 400 примера у савременом енглеском језику и исто толико у савременом српском језику, и то по 100 примера из сваког од четири друштвено-комуникативна регистра, која ћемо у наставку овог поглавља детаљније представити. Пре описивања извора из којих је наша истраживачка грађа црпљена, треба напоменути и то да смо се у прикупљању сливеница трудили да испунимо још један важан критеријум, а то је да оне буду новијег датума, али и нове, у смислу да нису забележене у другим публикацијама које се баве овом тематиком.⁹⁵ Тако смо после изналажења сваког примера који испуњава задате критеријуме вршили додатну проверу да ли се он налази у некој од следећих публикација: Данкс (Danks 2003), Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2010), Матјело (Mattiello 2013), Бељаева (Beliaeva 2014а) за енглески језик, односно Бугарски (Bugarski 2019) за српски језик, јер је у њима

⁹⁵ Постоји, разуме се, могућност да су у међувремену, то јест, до завршетка овог докторског рада други истраживачи енглеских и српских сливеница и сами прикупили неке од примера који се налазе у нашој грађи и које су објавили у својим радовима.

представљена целокупна коришћена истраживачка грађа, а и јер броје више стотина, неке и више од хиљаду (нпр. Bugarski 2019), сливеница.

У вези с изворима истраживачке грађе, најпре треба рећи да су сливенице црпљене и из писаних и из усмених извора, мада је већина прикупљена из писаног језичког медијума. Под усменим изворима подразумевамо, пре свега, радио и телевизију, али и видео-снимке објављене на друштвеним мрежама, веб-сајтовима и сл. Узимајући у обзир чињеницу да циљеви нашег истраживања обухватају и анализу неких социолингвистичких аспеката сливеница у двама језицима, производи сливања су циљано прикупљани из четири мање-више специфична друштвено-комуникативна регистра, и то: (а) рекламног регистра, (б) регистра новина и часописа, (в) регистра онлајн комуникације и (г) књижевно-уметничког регистра.⁹⁶ Као што смо већ напоменули у уводном поглављу овог рада, овакав регистарски одабир условила је, пре свега, чињеница да су се друштвени контексти или подручја употребе као што су (мас-)медији, рекламе, друштвене мреже, књижевна и уметничка дела показала као изузетно погодна не само за творбу већ и ширење сливеница, али и наша намера да истражимо да ли творци сливеница прилагођавају морфотактичку и семантичку прозирност сливеница особеностима ових социолингвистичких регистара не би ли задовољили одређене друштвено-комуникативне потребе.

Будући да су обухвати ових и овако одређених регистара прилично широки, било је неопходно извршити додатни одабир извора унутар сваког од њих да би се грађа прикупила у једном разумном временском року. На пример, један од извора у оквиру рекламног регистра представљали су веб-сајтови фирми и произвођача из разноразних индустрија као што су прехранбена индустрија, индустрија (алкохолних) пића, козметичко-фармацеутска и хемијска индустрија и др. Српске сливенице унутар овог регистра прикупљене су и теренским истраживањем – обиласком разноразних објеката и пописом натписа, јеловника, назива артикала, услуга и сл. Нажалост, за енглеске сливенице овакав, иначе планирани, вид истраживања био је онемогућен услед пандемије болести Ковид-19, па смо били принуђени да енглеске сливенице за потребе овог регистра углавном изналазимо виртуалном претрагом, то јест, као што смо већ рекли, посетом најразличитијим веб-сајтовима са више англофоних подручја.

Континуираним, вишегодишњим праћењем различитих друштвених контекста и бележењем сливеница, унутар регистра новина и часописа као значајан извор препознат је један број, углавном таблоидних, дневних и (дво)недељних новина (*The Sun, The Telegraph, The Guardian, The Daily Mail, The New York Times, The Irish Times, The Economist, The New York Post, The Stranger; Danas, Vreme, Nedeljnik, Informer, Kurir, Вечерње новости, Ужичка недеља, НИИ, Blic, Telegraf*), односно часописа (*New Scientist, Slate, Vogue, The Everyday Magazine; Wannabe Magazine, Нова српска политичка мисао, PC Press, Peščanik*), па се управо од њих кренуло у прикупљању грађе за потребе овог регистра.⁹⁷ Напоменимо и то да се у потрази за сливеницама из новина и часописа кренуло обрнутим хронолошким редоследом не би ли се обезбедила новитетност примера. Слично је било и са књижевно-уметничким регистром у којем су временом неке књижевне и уметничке врсте, облици и жанрови (нпр. сатира, књижевност за децу, цртани филм, позориште итд.) препознати као

⁹⁶ Наравно, међурегистарске разлике или, боље речено, регистарске специфичности, треба схватити у смислу једне релативне, а не апсолутне датости (Leech 1966: 70), јер су преклапања међу њима условљена самом природом ствари.

⁹⁷ Према писању Балтеиро (Balteiro 2022: 5), британски таблоиди постали су једна врста „лексичких трендсетера”, али и врло значајног извора ширења сваковрсних лексичких иновација и, посебно, сливеница.

значајни извори лексичких иновација, па и сливеница. Конкретно, сливенице су за потребе књижевно-уметничког регистра прикупљене (онлајн и теренском) претрагом (каталога) књижара и библиотечких фондова, галерија, програма културно-уметничких фестивала и манифестација, репертоара позоришта и биоскопа и сл.

Најтеже је било прикупити сливенице за потребе регистра онлајн комуникације, то јест, примере које творе корисници друштвених мрежа, форума, блогова, али и у коментарима на различитим интернет порталима. Ово због тога што је најпре било потребно испратити актуелна друштвена догађања и теме које завређују пажњу јавности (нпр. Брегзит, коронавирус, председнички и парламентарни избори), а које појединци коментаришу, пре свега, путем различитим друштвених мрежа.⁹⁸ Тако смо, рецимо, на друштвеној мрежи *Twitter* у поље за претраживање уносили изразе попут *#coronacoinages* и *#coronaspeak* не бисмо ли изнашли сливенице у вези с актуелном здравственом кризом. Даље, у прикупљању, пре свега енглеских, сливеница добродошла помоћ били су електронски корпус твитова *Brexit corpus (English)* у оквиру софтверског пакета *Sketch Engine* и електронски корпус *NeoCrawler* (в. Извори).⁹⁹ Неколико примера енглеских сливеница изнађено је, такође на Твитеру, помоћу изрза *#Portmanteau* и *#neologism*.

Један број енглеских и српских сливеница на друштвеним мрежама, конкретно на Твитеру, изнађен је помоћу методе коју предлаже Кук (Cook 2012: 848). Његова метода подразумева претраживање помоћу тзв. *регуларних израза* (енгл. *regular expressions*), као што су „coined the (term|word), jargon for, known in \w+ (terms|speak), known to \w+ as, new word, slang (expression|phrase) for” (Cook 2012: 848), који сигнализирају да је твореница потенцијално нова. Поред ових регуларних израза, претрагу Твитера смо вршили и помоћу израза *as I like to call them*. У прикупљању примера из српског језика овом методом користили смо изразе „сковао(ла) (сам управо) нови израз/нову реч”, „нови израз”, „нову реч” и „зовем(о) га/је/их”.¹⁰⁰ Немали број сливеница унутар регистра онлајн комуникације изнашли смо претрагом коментара појединаца који учествују у неком надметању или наградној игри, а коју нека фирма, организација, установа и сл. организује на друштвеним мрежама у сврху именовања неког новог производа, услуге, пројекта итд. На пример, чувена лондонска књижара *Foyles* је на свом Твитер налогу организовала својеврсно вербално и интелектуално надметање у којем се од корисника на овој друштвеној мрежи

⁹⁸ Конкретне, актуелне теме смо уносили у поље за претрагу. У вези с пандемијом болести Ковид-19 и периодима „закључавања”, може се приметити и то да су људи створили један значајан број нових речи на ову тему, углавном хумористичних, али и критички обојених, како у енглеском тако и у српском језику (в., нпр., Manojlović 2021; Roig-Marín 2021; Николић, Слијепчевић Бјеливук и Новокмет 2021). Ово би се могло, барем делимично, објаснити човековим покушајем да пружи једну врсту отпора недаћи, те да из једне ведрије перспективе сагледа и разуме оно што му се догађа. Сличан „механизам одбране” приметан је и у неким другим друштвеним и политичким догађајима којима су животи људи били (не)посредно погођени (нпр. Брегзит у Уједињеном Краљевству, председнички избори у САД-у или код нас разноразна политичка превирања 90-их година прошлога века, петооктобарске промене итд.). Вреди скренути пажњу и на то да Николић, Слијепчевић Бјеливук и Новокмет (2021: 375) нове именице преузете у целини из страних језика типа *паникдемија* (енгл. *panicdemic*) или „глобализам” *инфодемича* (енгл. *infodemic*), које су по пореклу сливенице, тумаче као сложенице.

⁹⁹ Изузимајући примере сливеница у вези с Брегзитом које су прикупљене и анализирани у раду Лалић-Крстин и Силашки (Lalić-Krstin and Silaški 2018).

¹⁰⁰ Прикупљајући примере за потребе регистра онлајн комуникације приметили смо да творци, како енглеских тако и српских, сливеница најчешће дају додатно објашњење саме творенице, односно мотивне речи, а у случају енглеских сливеница каткад и изговор. Примећено је и то да корисници друштвених мрежа испред сливеница (и нових речи уопште) неретко употребљавају реч *just*, односно *управо*, као у „*just came up with a new word .../just described something as...*” или „управо сам смислила назив за ...”.

тражило да на један инвентиван начин преименују наслов неког познатог књижевног дела. Нешто слично организовано је и код нас од стране брэнда *Jaffa* на њиховој званичној *Facebook* страници где су појединци позвани да израде фигуре од амбалаже *Jaffa* производа, те да потом за њих предложе и одговарајуће називе.

После прикупљања истраживачке грађе приступило се вишеаспектној (структурној, садржинској и социолингвистичкој), квалитативној и квантитативној анализи најпре енглеских, а онда и српских сливеница, да бисмо их на крају, користећи резултате ових анализа, и контрастирали у циљу утврђивања могућих сличности и разлика у поступку сливања у двама језицима.

Анализирање структуре сливеница унутар сваког од четири регистра обухватило је, као што је у уводним разматрањима речено, и утврђивање графемске и фонемске сличности међу речима које учествују у творби сливенице, односно утврђивање графемске и фонемске сличности између појединачне мотивне речи и сливенице. У израчунавању ових сличности примењена је мера *Левенштајновог растојања*, јер се међу неколико до сада коришћених мера у истраживањима ових сличности у сливеницама показала као најпоузданија, у смислу да њоме добијени резултати највише одговарају интуицији говорника (Gries 2012: 160–161).¹⁰¹ *Левенштајново растојање* заправо представља алгоритам за израчунавање растојања, односно сличности међу двама нискама (нпр. низовима фонема или графема двеју речи), помоћу једне или више операција – брисања (енгл. *deletion*), замене (енгл. *substitution*) и уметања (енгл. *insertion*) – које су потребне да би се једна реч претворила у ону другу. Што је растојање међу двама нискама веће, то је њихова сличност мања, и обратно. Илустроваћемо ово најпре на примеру енглеске сливенице *chunnel* творене од мотивних речи *channel* и *tunnel* (Gries 2012: 160–161), а онда и српске сливенице *stokice* у чијој су творби сливене речи *stok* и *kokice* (Томић 2019: 68). Да бисмо претворили реч *channel* у сливеницу *chunnel*, потребно је да извршимо операцију замене графеме *a* графемом *u*, а да бисмо претворили реч *tunnel* у сливеницу *chunnel* потребно је да извршимо операције замене графеме *t* графемом *c*, а затим и операцију уметања графеме *h*. Из овога произлази да је Левенштајново растојање међу првом мотивном речју и сливеницом 1, а међу другом мотивном речју и сливеницом 2, односно да је графемска сличност међу првом мотивном речју и сливеницом већа у односу на ону међу другом мотивном речју и сливеницом. С друге стране, фонемска сличност међу првом мотивном речју *channel* /'tʃæn.əl/ и сливеницом *chunnel* /'tʃɒn.əl/ мерена Левенштајновим растојањем износи 1, баш као и она међу другом мотивном речју *tunnel* /'tʌn.əl/ и сливеницом *chunnel* /'tʃɒn.əl/. Ако исто ово растојање измеримо за српску сливеницу *stokice*, видећемо да је она графемски и фонемски сличнија другој мотивној речи, јер је Левенштајново растојање међу њима 2, а међу првом мотивном речју и сливеницом 3. Другим речима, да бисмо реч *stok* претворили у реч *stokice*, потребно је да три пута извршимо операцију уметања графема, односно фонема *i*, *c* и *e*, а да бисмо реч *kokice* претворили у реч *stokice*, треба да заменимо графему, односно фонему *k* графемом, односно фонемом *t* и да уметнемо графему, односно фонему *c*.

За потребе анализе релативне морфотактичке прозирности истраживачке грађе, коришћена је типологија сливеница коју је у истраживању прозирности немачких

¹⁰¹ За израчунавање овог растојања између графема коришћени су калкулатори, и то: <https://planetcalc.com/1721/> и <https://www.let.rug.nl/~kleiweg/lev/>, док је исто растојање између фонемских низова за грађу из енглеског језика израчунато мануално, пре свега због тога што калкулатор не препознаје, на пример, дифтонге и дуге самогласнике као једну фонему.

сатиричних сливеница и сливеница у називима немачких брендова предложила ауторка Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-Sibold 2006: 168–169). Наиме, у овој типологији су механизми сливања дати према опадајућој морфотактичкој и морфосемантичкој прозирности њихових производа. На једном крају овог континуума налазе се морфотактички потпуно прозирне сливенице или, у ауторкиној терминологији, *потпуне сливенице* (енгл. *complete blends*), јер су у њима мотивне речи сачуване у целини, и то захваљујући њиховом фонемском и(ли) графемском преклапању (Ronneberger-Sibold 2006: 167). Овај тип сливеница је даље, према опадајућој прозирности, могуће поделити на два подтипа – *телескопске сливенице* (енгл. *telescope blends*) и *инклузивне сливенице* (енгл. *inclusive blends*) (Ronneberger-Sibold 2006: 167, 170). Телескопске сливенице обухватају примере у којима се крајњи сегмент прве мотивне речи фонемски и(ли) графемски преклапа с почетним сегментом друге речи, као у *filmania* ← **film** × **mania** (Algeo 1977: 49) или *skorupcija* ← **skorup** × **korupcija** (Vajagić i Zukić 2017: 209). Треба напоменути да су телескопске сливенице прозирније уколико преклапање резултира постојећом лексичком морфемом у датом језику, односно да се прозирност смањује ако је преклапање само фонемско, али не и графемско, и обрнуто (Ronneberger-Sibold 2006: 167). Инклузивне сливенице представљају творенице у којима је једна мотивна реч садржана у другој, са којом се обавезно фонемски преклапа, као у *cartune* ← **cartoon** × **tune** (Algeo 1977: 49) или *PRIMAmljivo* ← **PRIMA** × **primamljivo** (Bugarски 2019: 120). Као што се из датих примера може закључити, инклузивне сливенице се препознају искључиво у писаном језичком медијуму, јер им је фонемски састав једнак фонемском саставу једне од мотивних речи, због чега се често називају и графичке сливенице (уп. Ronneberger-Sibold 2015). У погледу морфосемантичке прозирности, телескопске сливенице могу бити детерминативне или координативне (Ronneberger-Sibold 2006: 167–168). Семантички центар мање прозирних инклузивних сливеница, уколико су детерминативне, најчешће је дужа мотивна реч (Ronneberger-Sibold 2006: 168, 170).

На супротном крају овог континуума налазе се морфотактички и морфосемантички непрозирне *фрагментне сливенице* (енгл. *fragment blends*) у којима су сливени, као што и сам њихов назив јасно казује, фрагменти мотивних речи (Ronneberger-Sibold 2006: 174–175). На пример, у енглеској сливеници *Fabanaise* (Томић 2020: 367) комбиновани су крајњи фрагмент речи *aquafaba* и крајњи фрагмент речи *mayonnaise*. Сличну ситуацију бележимо и у примеру из српског језика – *Akvadajz* ← **Akvap**онија × **paradajz** (Томић и Даниловић Јеремић 2020: 292). Производе фрагментног сливања, у начелу, карактерише слаба морфосемантичка прозирност или потпуна непрозирност (Ronneberger-Sibold 2006: 169, 175).

Између ова два краја континуума налазе се *контурне сливенице* (енгл. *contour blends*) и *полупотпуне сливенице* (енгл. *semi-complete blends*), од којих је први тип морфотактички и морфосемантички прозирнији и самим тим ближи потпуним сливеницама, а други фрагментним сливеницама. Контурне сливенице (Ronneberger-Sibold 2006: 170–173) обухватају примере у којима се у једну од мотивних речи, најчешће ону која је претходно скраћена и која представља матрицу (контуру) сливенице, у смислу да сливеници обезбеђује број слогова и прозодијску структуру или оквир, уграђује друга мотивна реч, уз могуће преклапање. Матрица је притом примарна у творбеној, а последично и у семантичкој анализи. Илуструјемо примерима *enshocklopedia* /ɪn, ʃɒ.klə'pi:.di.ə/ 'knowledge of scary films' (Lehrer 2007: 118) ← **encyclopedia** /ɪn, sɑɪ.klə'pi:.di.ə/ × **shock** /ʃɒk/ и

istòbremenò (Bugarski 2019: 119) ← *istòvremenò* × *brème*.¹⁰² И овде се, као и код потпуних сливеница, могу разликовати два подтипа, и то у зависности од тога да ли се реч умеће у онај део матрице који претходи наглашеном самогласнику или у онај део који га следи (Ronneberger-Sibold 2006: 168–169, 170) (в. Табеле 2а и 2б). Уобичајена је, наиме, ситуација да почетни део матрице буде замењен почетном речју која се у њу умеће, с тим да у том случају уметнути део не може бити већи од дела који претходи наглашеном самогласнику матрице (Ronneberger-Sibold 2006: 170). Овај подтип је морфотактички и морфосемантички прозирнији у односу на онај у којем се реч умеће у део матрице после наглашеног вокала. Могуће преклапање, особито фонемско, позитивно утиче на прозирност контурних сливеница (Ronneberger-Sibold 2006: 172). Семантички гледано, контурне сливенице могу бити координативне или детерминативне, мада углавном припадају овим другим, при чему је матрица семантички центар сливенице (Ronneberger-Sibold 2006: 173).

		Наглашени самогласник	
Матрица	e n c y c l o p	e	d i a
Уметнута реч	sh o c k		
Сливеница	e n sh o c k l o p	e	d i a

Табела 2а. *Контурна сливеница у којој је реч уметнута у део матрице пре наглашеног самогласника, уз фонемско преклапање*

		Наглашени самогласник	
Матрица	i s t	o	v r e m e n o
Уметнута реч			b r e m e
Сливеница	i s t	o	b r e m e n o

Табела 2б. *Контурна сливеница у којој је реч уметнута у део матрице после наглашеног самогласника, уз фонемско и графемско преклапање*

¹⁰² Будући да сливенице прикупљене за потребе овог докторског рада нису ексцерпирани из речника двају језика и да немамо њихове поуздане изговоре, у утврђивању положаја примарног акцента коришћено је комбиновано правило које предлажу Ренер и Лалић-Крстин (Renner and Lalić-Krstin 2011: 6–7) за сливенице у енглеском и у српском језику, као и доступне аудио- и видео-снимке, пре свега у случају сливеница из регистра рекламирања. Изговори енглеских мотивних речи преузети су из речника изговора *Longman Pronunciation Dictionary* (Wells 2000). Уколико изговор дате речи није био доступан у овом речнику, консултовани су следећи онлајн речници енглеског језика: *Cambridge Online Dictionary*, *Lexico*, *Longman Dictionary of Contemporary English Online* и *Merriam-Webster Online Dictionary*. У случају једног броја сливеница (конкретно оних које нису (полу)потпуне и фрагментне), а чији изговор није био доступан у извору из којег су преузете, консултовани су и изворни говорници двају језика (додуше невелик број њих) који су прочитали листу датих, деконтекстуализованих примера. За сваку од неколико листа сливеница консултовано је више говорника. Напомињемо да смо свесни недостатака у вези с деконтекстуализованошћу примера, тиме да је консултован релативно мали број изворних говорника, као и да је изговор уопште једна релативна категорија, али за више од овога се у датом тренутку није имало могућности. Подсетимо да аутори (в., нпр., Bat-El and Cohen 2012; Cannon 1986: 741; Gries 2004b: 424–425; Mattiello 2013: 131–135) често истичу да је положај примарног акцента у сливеницама у највећој мери одређен акценатском структуром једне од мотивних речи, и то обично оне друге.

Полупотпуне сливенице представљају комбинације једне целе и једне скраћене речи, уз могуће фонемско и(ли) графемско преклапање (Ronneberger-Sibold 2006: 173–174), као у *Craisins* (Lehrer 2007: 117) ← **cranberry** × **raisins** или *čokolada* (Bugarski 2019: 115, 168) ← **čokolada** × **kolač**. Из ових примера може се закључити да у овом типу сливеница, за разлику од контурних, мотивна реч која је претходно скраћена не пружа матрицу сливеници. Реконструисање скраћене мотивне речи у овим сливеницама зависи, као и обично, од сачуваног фонемског и графемског материјала, учесталости њеног појављивања у лексикону, могућег преклапања двеју мотивних речи, али и њихове семантичке компатибилности. Као и претходна два типа, и полупотпуне сливенице могу бити детерминативне или координативне. Уколико је у питању детерминативни синтаксичко-семантички однос међу мотивним речима полупотпуних сливеница, друга реч обично представља семантички центар (Ronneberger-Sibold 2006: 169, 174). На пример, *čokolada* је чоколадни колач, а не чоколада. Међутим, и овде постоје изузеци, у смислу да прва или лева мотивна реч може представљати семантички центар сливенице. Примера ради, сливеница *Craisins* не означава суво грожђе (енгл. *raisins*) већ суве бруснице (енгл. *dried cranberries*) (Lehrer 2007: 117).

На овом месту треба рећи још и то да је, упоређујући морфотактичку и морфосемантичку прозирност сатиричних немачких сливеница, с једне стране, и сливеница у називима различитих врста немачких брендова, с друге, Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-Sibold 2006: 156, 166) утврдила да међу овим двама групама сливеница постоје значајне разлике, односно да су сатиричне сливенице морфотактички и морфосемантички релативно прозирне, а да су оне у називима брендова релативно непрозирне, будући да је у називима брендова пожељна извесна непрозирност или егзотични призвук. С друге стране, за сатиричне сливенице је пожељно да буду (релативно) прозирне да би се разумела намеравања порука (Ronneberger-Sibold 2006: 166). Ово је навело исту ауторку (Ronneberger-Sibold 2006: 177) на закључак да су говорници немачког језика способни да приликом творбе сливеница не само успешно разликују нивое њихове морфотактичке и морфосемантичке прозирности већ и да их употребљавају у различите друштвене и комуникативне сврхе, на тај начин показујући да поседују и ванграматичку морфолошку компетенцију.

Најзад, анализа социолингвистичких аспеката сливеница у двама језицима кретала се у два смера, од којих се један односио на истраживање тога да ли се и у којој мери сливенице из четири друштвено-комуникативна регистра структурно и садржински разликују, а други на утврђивање могућих социолингвистичких чинилаца, произашлих из неких друштвених процеса (нпр. (језичке) глобализације, осавремењивања друштва и језика, транзиције, либерализације тржишта и сл.) и промена који су омогућили развој и допринели популаризацији овог поступка творбе речи. Будући да се у србистичкој литератури (Бугарски 2001: 1) тврди да је сливање социолингвистички мотивисан поступак творбе речи у српском језику, у оквиру ове анализе урађено је и једно социолингвистичко истраживање мањих размера кроз које смо покушали да утврдимо неке од могућих социолингвистичких разлога који су мотивисали творце српских сливеница из различитих регистра да употребе творбени поступак сливања за изражавање датог појма, идеје и сл. У ту сврху смо најпре одабрали по неколико рецентнијих сливеница из сваког од четири регистра, а затим смо путем телефона, имејла, као и на самом терену контактирали са њиховим творцима. Истраживање је обухватило укупно 39 примера сливеница и 12 твораца. Ауторима српских сливеница до којих је било могуће доћи и који

су били вољни да сарађују постављена су следећа два питања: „Зашто сте одабрали да Х именујете (назовете) баш овако, то јест, да баш овако искомбинујете две речи у једну?” и „Да ли сте се можда у творби ове речи угледали на неке стране изворе?”. Метода коју смо користили у овом (теренском) истраживању била је метода интервјуа (разговора). Резултати овог невеликог истраживања приказани су у потпоглављу 4.6., у оквиру анализе социолингвистичких аспеката српских сливеница.

3.3.1. Контрастивна анализа

С обзиром на то да у овом докторском раду истражујемо могуће сличности и разлике међу сливеницама из четири социолингвистичка регистра у савременом енглеском и у савременом српском језику, двама типолошки несродним језицима, наше истраживање припадало би широј категорији међујезичких контрастивних истраживања. Да бисмо нешто уже одредили карактер контрастивне анализе у овом истраживању, користимо неке критеријуме који се предлажу у књизи *Uvod u kontrastiranje jezika* (Ђорђевић 2004). Наиме, према писању ауторке Ђорђевић (Ђорђевић 2004: 1–8, 54), контрастивна анализа се, као једна од вероватно најразвијенијих и најобухватнијих метода контрастивне лингвистике, примењује у циљу испитивања сличности и разлика међу двама језицима (или више њих), то јест, њиховог систематског синхронијског поређења у односу на неко заједничко обележје, које се притом може јавити на различитим језичким нивоима (нпр. морфолошком, лексичком, семантичком итд.).

Прва подела контрастивне анализе коју Ђорђевић (Ђорђевић 2004: 85–86, 114) предлаже јесте подела у зависности од начина разумевања саме језичке појаве, и то на микро- и макролингвистичка контрастивна истраживања, с тим да сложеност језичке појаве неретко онемогућује јасно и недвосмислено разграничење микро- и макролингвистичког у језику. У првима се дата језичка појава поима као део језичког система (структуре) или језичког знања, а у другима као део језичког понашања или комуникативне компетенције (Ђорђевић 2004: 86). На темељу овог критеријума, контрастивна анализа овог истраживања даље би се могла окарактерисати као микролингвистичка. Једна друга подела контрастивних истраживања коју иста ауторка (Ђорђевић 2004: 109–110) даје јесте подела према критеријуму ширине или обима анализе, и то на: (а) парцијална и глобална, (б) селективна и системска и (в) једносмерна и двосмерна. Будући да овде контрастирамо једну језичку појаву која се реализује на лексичком нивоу и у оба смера, наше контрастивно истраживање би се могло одредити као парцијално, селективно и двосмерно. Напослетку, према начину примене резултата контрастивне анализе, могуће је разликовати теоријска и примењена контрастивна истраживања (Ђорђевић 2004: 110–113). Теоријски значај контрастивне анализе очитује се у допуњавању описа и проширивању постојећих знања дескриптивне лингвистике двају језика у контрасту, односно у могућности уочавања неких нових појединости дате језичке појаве који можда нису примећени у њиховим ранијим, појединачним описима. С друге стране, у примењеном типу истраживања користе се резултати теоријских контрастивних истраживања не би ли се анализирали критеријуми за поређење с примењеним циљем. Узимајући ово у обзир, односно циљеве нашег истраживања, овде извршена контрастивна анализа била би теоријског карактера. Конкретно, резултати ове и овакве контрастивне анализе могли би, на пример, да буду саопштени у контрастивној граматици енглеског и српског језика или у појединачним граматицама двају језика, односно у граматичким и сличним језичким приручницима, као што је приручник из контрастивне енглеско-српске лексикологије итд.

3.3.2. Регистри

Као што је претходно најављено, овде ћемо детаљније представити структуру четири социолингвистичка регистра из којих је црпљена грађа за ово истраживање, односно објаснити које сливенице сматрамо рекламним, које новинским, а које припадају регистру онлајн комуникације, односно књижевно-уметничком регистру.

3.3.2.1. Рекламни регистар

Под рекламним регистром овде подразумевамо један релативно специфичан језички варијетет који настаје у свеprisутном маркетиншком процесу стварања реклама и других облика оглашавања, пре свега, комерцијалног потрошачког оглашавања, али и рекламног оглашавања производа и услуга на друштвеним мрежама (енгл. *social media marketing* (Hayes 2022)) од стране фирми, различитих организација, удружења и институција, и то не нужно у сврху остваривања новчане добити већ с намером позивања људи да узму учешће у некој акцији (нпр. акцији заштите и очувања животне средине, угрожених животињских и биљних врста, хуманитарној акцији итд.).¹⁰³ Из претходно реченог произлази да рекламне сливенице у овом истраживању представљају примере изнађене у ТВ и радио-рекламама, рекламним слоганима, промотивним материјалима (тј. рекламним каталозима, брошурама, билбордима, лецима, плакатима, паноима итд.), јеловницима, те називима (не)регистрованих брендова из различитих индустрија.¹⁰⁴

Као што Кук (Cook 2001: п.р.) напомиње, речи у рекламама се не могу посматрати изоловано већ свој пуни смисао добијају у интеракцији с другим елементима (нпр. остатком текста, сликама, звуком итд.), али и људима који их творе. У језику рекламирања уопште, примарни друштвено-комуникативни циљ творца – маркетиншких стручњака, фирми, разноразних врста произвођача, удружења и група (грађана, активиста) итд. – јесте

¹⁰³ Филиповић-Ковачевић (Filipović-Kovačević 2013: 42) подсећа да, у односу на намеру комуницирања, поједини аутори праве разлику између *рекламирања* (енгл. *advertising*), као средства комуникације којим се производ, услуга, фирма, идеја и сл. представља потенцијалним потрошачима и промовише уз одређену новчану накнаду (тзв. *комерцијално потрошачко рекламирање*) и *маркетинга* (енгл. *marketing*), као процеса чији је реклама само један део и који има за циљ да пронађе тржиште за тај производ, услугу, фирму, идеју и сл. Узимајући у обзир ову, како значењску тако и суштинску разлику, у овом раду смо се одлучили за употребу термина *рекламни регистар*. Притом нам није било важно да ли се у рекламирању остварује новчана накнада или не.

¹⁰⁴ У овом раду термин *бренд* разумемо нешто шире, то јест, тако да су њиме обухваћени не само називи производа и услуга већ и произвођача на основу којих би они требало да се издвајају од других произвођача, односно производа и услуга итд. (Panić 2003: 247; 2004: 285; уп. и Ronneberger-Sibold 2015: 2192). Као што каже Вуковић (Vuković 1996: 235, 239), називи фирми јесу „својеврсна рекламна порука, која има задатак да позитивно делује на свест или, пак, афективност примаоца”. Постоје и аутори (в., нпр., Baldi and Dawar 2000: 966; Piller 2001a: 190; Popescu 2015: 217–218) који овај термин разумеју на један ужи начин – као назив производа или услуге, али не и произвођача (фирме). Занимљиво је да међу истраживачима сливеница има оних (в., нпр., Popescu 2015: 221) који разликују назив бренда од назива производа да би даље могли да направе разлику међу сливеницама у чијој је творби као једна од мотивних речи употребљен назив бренда од оних у којима је искоришћен назив производа датог бренда. На основу ове разлике, Попеску (Popescu 2015: 221, 227) закључује да се називи брендова (а не производа) као мотивне речи далеко чешће јављају у сливеницама у рекламном регистру, што је образложено жељом самих фирми да на себе и своје брендове скрену већу пажњу.

да привуку и задрже пажњу потенцијалних потрошача или корисника, односно да их заинтересују за позитивна својства производа, услуга, активности, акција, кампања итд. који се рекламирају да би их на крају убедили да делају, то јест, да дати прозвод купе, односно користе одређену услугу и сл. (Filipović-Kovačević 2013: 45, 196; Leech 1966: 25–31; Ronneberger-Sibold 2015: 2192; Udier 2006: 711; Ungerer 1991: 144–145, 148). Да би у овоме успели, творци језика рекламирања уопште и, посебно, брендова, често свесно и намерно крше творбена, лексичка, граматичка и друга језичка, односно правописна правила, користе игру речима, стране речи и изразе, не би ли језик реклама учинили креативним, иновативним, забавним и памтљивим (в., нпр., Cook 2001: 3, 142–143; Hladký 1971: 145–146; Ronneberger-Sibold 2015: 2193; Ustinova 2006: 198–199).¹⁰⁵ Узимајући све ово у обзир, не изненађује писање неких аутора (нпр. Panić 2003: 247; 2004: 286; в. и Cannon 2000: 966; Ronneberger-Sibold 2015: 2193) да су у стварању назива бренда два главна начела лексичка креативност и језичка економија, чијем остваривању сливенице посебно погодују, будући да најчешће сажимају и формалне и семантичке информације у једну лексичку јединицу.

Вероватно највидљивији начин онеобичавања на лексичком нивоу у језику рекламирања јесте творба неологизама и околионализама (или једнократних твореница), међу којима и сливеница (нпр. *Ricicles* од *rice* и *icicles*, *Schweppervescence* од *Schweppes* и *effervescence*; *provodkative* од *provocative* и *vodka*) (Leech 1966: 178–179; Cook 2001: 142). Тако су, рецимо, у називу пива *UBorg* (Томић и Даниловић Јеремић 2019: 294) Убске пиваре и убског бренда сливени и додатно преклопљени назив градског насеља *Ub* и назив пива *Tuborg* (Слика 1). Упечатљивост и ефектност овог назива додатно је појачана кршењем правописног правила, конкретно правила писања великог и малог слова у српском језику које каже да се „[н]азиви врста робе, артикала, односно серијских производа, лекова и сл., без обзира на то да ли су пореклом властита имена или не, пишу [...] малим почетним словом” (Пешикан, Јерковић и Пижурица 2010: 70). Не само да назив пива у овом примеру није написан малим словом него су употребљена два велика слова не би ли се графички истакао назив насеља у којем се оно производи и тако скренула пажња на њега. Слично, у реклами за пружаоца интернет услуга *nenadWEBivi* ← **nenadjebivi** × **WEB** (Bugarski 2019: 80), нелинеарним уметањем и фонемско-графемским преклапањем неприлагођене и верзално исписане енглеске именице *web* у српски придев *nenadjebivi*, нарушено је начело јединства или унутрашњег интегритета речи, а додатно прекршено и правило писања великог слова у српском језику (Пешикан, Јерковић и Пижурица 2010: 55). Будући да из примарне функције језика рекламирања произлазе и остале његове функције, односно обележја као што су артифицијелност, освешћеност, прилагодљивост крајње динамичним условима и потребама тржишта, актуелност и сл. (Udier 2006: 711–712), не изненађује ни истовремена употреба српског и енглеског језика у претходно наведеној сливеници.

¹⁰⁵ Као што каже Кристал (Kristal 1995: 390, у преводу Terić i dr.) „[у] већини случајева, први утисак који нас и наводи да обратимо пажњу на рекламу јесте њен визуални садржај и дизајн. Али да би се људи подстакли да препознају производ, запамте његово име (или да им се бар учини познато) и убеде се да га вреди купити, рекламе се готово у потпуности ослањају на употребу језика”. Исти аутор (Kristal 1995: 390, у преводу Terić i dr.) додаје и то да је међу неколико важних обележја овог језичког варијетета и то да је „језик рекламе обично пун хвале, позитиван, непосредан и да истиче јединственост производа”. О значају парајезика (енгл. *paralanguage*) (нпр. свеукупног изгледа слова итд.) у рекламирању (брендова) више се може прочитати у Кук (Cook 2001: 64–94).

Сличне примере манипулације лексичким средствима налазимо и у језику рекламирања на енглеском језику (Слика 2). Тако је у називу брeнда безалкохолног пића *Appletiser*[®] (Томић 2020: 368) нарушено начело унутрашњег интегритета речи тиме што је реч *apple* уметнута у реч *appetiser*, с којом се додатно фонемски и графемски нелинеарно преклапа. Један други пример који врло добро илуструје чињеницу да је у стварању иновативног, визуално и аудитивно привлачног и јединственог назива брeнда, као и реклама уопште, безмало све дозвољено јесте назив намаза од пивског квасца *AussieMite* ← **Aussie** × **Marmite** (Томић 2020: 365) у којем је, употребом два велика слова, једног на почетку, а другог у средини речи (енгл. *bicapitalization*) (Crystal 2001: 87) прекршено правописно правило употребе великог слова у енглеском језику.

Слика 1. Пиво *Uborg* (Извор: Убска пивара)

Слика 2. Безалкохолно пиће *Appletiser*[®] и намаз од пивског квасца *AussieMite*[®] (Извори: Coca-Cola Company Australia и AussieMite[®])

3.3.2.2. Регистар новина и часописа

Не мање значајан извор сливеница у двама језицима јесу новине и часописи у којима сливенице, првенствено у насловима новинских текстова, стварају новинари, али и други посленици медија (нпр. колумнисти, извештачи, дописници итд.). У оквиру овог регистра сливенице су прикупљене из штампаних, електронских и онлајн издања новинских и часописних чланака, извештаја, колумни, као и назива самих часописа. Узимајући у обзир чињеницу да се сливенице, као што смо већ рекли, најчешће јављају у насловима

новинских текстова, као што је случај са *Eggs-quisite* (од *eggs* и *exquisite*) (Lehrer 2007: 120, 128), *Kisstory* (од *kiss* и *history*) (Слика 3), *Megxit* (од *Meghan* и *exit*) (Balteiro 2022: 2; 132) (Слика 3), *Sambasador* (од *samba* и *ambasador*), *Biropatija* (од *birokratija* и *patiti*), *Gladostanje* (од *glad* и *blagostanje*), *Kriktika* (од *krik* и *kritika*) или *Ekshumacija* (од *ekshumacija* и *humanizacija*) (Bugarski 2019: 72–74), подсетићемо се прво најбитнијих функција наслова у штампи.

Наиме, првобитна функција новинских наслова јесте да кратко и садржајно информишу о теми која се у новинском тексту обрађује, али и да, као његов најистакнутији и, вероватно, најчитанији део, истовремено буду и довољно интересантни и привлачни читалачкој публици да је убеди да прочита баш тај, а не неки други текст који обрађује исту или сличну тему, односно да је убеди да купи дате новине или часопис, а не неки други (Aitchison and Lewis 2003: 2; Bell 2003: 17; Kristal 1995: 388, у преводу Terić i dr.; Isani 2011: 1, 3; Klikovac 2008: 130; Schneider 2000: 45, 48; Silaški 2012: 201; Udier 2011: 55–56). Будући да у творби сливеница бива прекршено барем једно морфолошко правило и да су, последично, у питању формално врло упадљиве творенице, односно да су у њима комбиноване форме и, најчешће, (елементи) значења других двеју (ређе више) речи у једну, оне представљају изразито ефектно и економично лексичко средство за употребу у новинским насловима, али и за језички израз новина уопште. А језик новина, посебно у данашње „инстант” време, треба да буде, како преноси Ружић (2012: 191), економичан, сажет, јасан, експресиван, аутентичан и иновативан.

Слика 3. *Kisstory* (Извор: The Sun, 20 May 2018) и *Megxit* (Извор: The Sun, 8 January 2020)

3.3.2.3. Регистар онлајн комуникације

Да производи лексичке креативности и иновативности, конкретно сливенице, нису привилегија искључиво маркетиншких стручњака, брендолога и медијских посленика већ да прожимају и свакодневну језичку употребу у којој појединци, мање или више успешно, манипулишу језичким облицима и значењима у сврху задовољења различитих друштвено-комуникативних потреба (нпр. конструисања идентитета, изражавања припадности и повезивања с другима, лудичког изражавања, произвођења сатирично-хумористичних ефеката, изражавања критике итд.), потврђује и немали број производа сливања створених

у регистру онлајн комуникације.¹⁰⁶ Овим регистром су, пре свега, обухваћене сливенице које су креирали (анонимни) појединци на интернету, то јест, корисници друштвених мрежа и сервиса (*Twitter, Facebook, Instagram, Reddit, Flickr* и *Pinterest*), корисници разноразних форума и блогова, али и сливенице из коментара на најразличитије вести које појединци остављају на веб-порталима телевизијских станица, новина и сл.

Неки аутори (в., нпр., Crystal 2001: 170; Kerremans 2015: 23) сматрају да је онлајн комуникација донела и већу слободу и већу могућност креативног изражавања, односно да је језичка (посебно лексичка) креативност у овим виртуалним световима већа у односу на ону у стварном свету. С обзиром на то да су учесници у онлајн комуникацији у непрестаној потрази за новим, изражајним језичким (лексичким) средствима којима ће описати и пренети своја различита искуства или доживљаје, брзина којом они стварају нове речи (као и брзина којом ове речи „путују” с једног на други крај света), испитујући притом границе језичких могућности, без премца је у савременој језичкој употреби (Crystal 2001: 67; 2011: 59; Cyganik 2011: 131; López Rúa 2007a: 139). Уз креативност, изразито важне одлике језика онлајн комуникације јесу и економичност, сваковрсно скраћивање речи, неформалност, нестандартни начини писања речи, употреба великог слова унутар речи, ефемерност, духовитост, комбиновање речи из више језика, и то углавном из енглеског језика, који је интернаутима обично врло добро познат и који су, управо захваљујући интернету, у све интензивнијем контакту с енглеским језиком (Sindoni 2013: 39–40; в. и Crystal 2011: 60; Kjellander 2019: 7; Николић 2007: 95–96).

3.3.2.4. Књижевно-уметнички регистар

У књижевно-уметнички регистар унети су примери из књижевних и уметничких дела, и то: (наслова) књига, поезије и прозе, песама, (назива) књижевних и уметничких (ликовних, филмских, музичких и др.) пројеката, књижевних и уметничких фестивала и манифестација, назива изложби, представа, назива центара за уметност и културу, хумористично-сатиричних ток-шоу ТВ емисија, емисија из културе, уметности и образовања, (цртаних) филмова, анимираних ТВ серија за децу и одрасле (конкретно, називи епизода и ликова), видео-игара.

Одлично одређење овог регистра дала је Кликовац (Klikovac 2008: 132–133; в. и Muhvić-Dimanovski 1998: 496–497). Она (Klikovac 2008: 132–133), наиме, пише да је „[с]врха према којој је овај регистар обликован [...] естетичка идеја”, то јест, естетске потребе његових стваралаца. Језик књижевних и уметничких дела поседује и једну додатну, другачију функцију – „представљање неких нових, фиктивних светова” (Stockwell 2000: 113, према Bould 2009: 225; в. и Stockwell 2006: 3), који углавном доносе и нове речи и(ли) нове смислове постојећих речи. У непрестаној тежњи да буду аутентични, непоновљиви и упечатљиви у изразу, аутори књижевно-уметничких писаних и говорених текстова стварају језик у којем је, чини се, безмало све дозвољено, баш као и у творби сливеница. Неке од књижевно-уметничких сливеница забележених у литератури које добро илуструју овакве лексичке „девијације” у језику књижевника и уметника јесу: *rakunks* (од *racoons* и *skunks*), *wolvogs* (од *wolf* и *dog*), *spocat* (од *spider* и *goat*); *Participation* (од *participation* и *execution*) (López Rúa 2005: 159; 2021: 31), *Crafternoon* (од *craft* и *afternoon*), *Youthanasia* (од *youth* и *euthanasia*); *beananas* (од *beans* и *bananas*), *snat* (од *snake* и *rat*) (Lalić-Krstin 2010: 19; 2018: 338), *Apocalypse* (од *apocryphal* и *Apocalypse*) (Džereñ-

¹⁰⁶ О неологизирању у интернет комуникацији, као и у вези са интернетом, в. Кристал (Crystal 2011: 59).

Głowacka 2012: 202), *Hromnibus* (од *hroonika* и *omnibus*), *Romokaust* (од *Romi* и *Holokaust*), *Fobjekat* (од *foto* и *objekat*), *Temporatura* (од *Tempo* и *temperatura*), *Makilature* (од *Maki* и *makulature*), *TastARTure* (од *tastature* и *ART*) (Слика 4), *Faunomenologija* (Bugarski 2019: 91, 93–95).

Слика 4. *TastARTure* (Извор: Народна библиотека Ужице)

3.4. Закључна разматрања

На почетку трећег поглавља докторског рада *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти сливенице* смо одредили као ванграматичке морфолошке творенице јер су у њиховој творби свесно и намерно прекршена одређена правила граматичке морфологије. Као такве, сливенице се, пре свега, разликују од производа граматичких, то јест, правилима регулисаних творбених поступака (нпр. сложеница и изведеница), затим од производа маргиналних морфолошких поступака (нпр. аналошких твореница и твореница које садрже класичне или модерне афиксоиде), али и од других ванграматичких морфолошких твореница (нпр. акронима). Даље смо сливенице као ванграматичке морфолошке творенице функционално објаснили у оквиру теорије природне морфологије. У овом поглављу представили смо и методолошки оквир истраживања, то јест, методе и изворе прикупљања и анализе истраживачке грађе. Контрастивна анализа одређена је као микролингвистичко, парцијално, селективно, двосмерно и теоријско контрастивно међујезичко истраживање. Овде су додатно и детаљније представљена и примерима сливеница илустрована четири социолингвистичка регистра.

4. АНАЛИЗА ИСТРАЖИВАЧКЕ ГРАЂЕ И ДИСКУСИЈА РЕЗУЛТАТА

У овом, централном поглављу докторског рада *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти* структурно, садржински и социолингвистички анализирамо истраживачку грађу из савременог енглеског, односно из савременог српског језика да бисмо на крају овако добијене резултате и контрастирали.

4.1. Анализа структурних аспеката сливеница у савременом енглеском језику

У анализи структурних аспеката енглеских сливеница крећемо од утврђивања формалних механизма којима су оне творене, то јест, од утврђивања удела сваке од две мотивне речи у производу сливања и, додатно, њиховог могућег фонемског и(ли) графемског (не)линеарног преклапања. Сваки од утврђених формалних механизма сливања илуструјемо одређеним бројем сливеница, а у неким случајевима (нпр. у случају рекламних сливеница, сливеница са насловних страна новина и сл.) дајемо и њихове фотографије, да би се стекао бољи увид у слојевитост ових твореница, посебно у њихов графички изглед и свеукупну сложеност.

Иако смо, као што је већ напоменуто у потпоглављу 3.3., у утврђивању формалних механизма сливања користили типологију коју предлаже ауторка Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-Sibold 2006: 168–169), а која је, првенствено, одабрана због тога што у овом раду имамо за циљ да истражимо и морфотактичку прозирност енглеских и српских сливеница из четири регистра, треба напоменути да је она унеколико допуњена после анализе истраживачке грађе јер је један број сливеница остао ван ње. Ово, наравно, није неочекивано јер, као што примећују Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2010: 65) и Бауер, Либер и Плаг (Bauer, Lieber and Plag 2013: 482–483), ниједна типологија, без обзира да ли тежи свеобухватности или не, једноставно не можда да обухвати све могуће примере, посебно не једне овако хетерогене и комплексне језичке појаве као што је лексичко сливање. У питању су, наиме, сливенице у којима су обе мотивне речи сачуване у потпуности (фонемски и(ли) графемски), али не као у потпуном-телескопском или потпуном-инклузивном механизму сливања, већ уметањем, то јест, суперимпонирањем једне целе речи у целу другу реч у тачки у којој су две речи фонемски и(ли) графемски обично једнаке и што, готово увек, резултира њиховим преклапањем, па бисмо њих овде означили термином *потпуне-суперимпониране сливенице*, а сам механизам *потпуно-суперимпонирано сливање*.¹⁰⁷ Притом би овакве сливенице, иако потпуне, биле мање морфотактички прозирне од потпуних-телескопских и потпуних-инклузивних сливеница јер је у њима натпостављањем једне речи преко друге нарушен унутрашњи интегритет речи и, додатно, отежана реконструкција мотивних речи.

¹⁰⁷ Термин *суперимпониран*, а делом и његово значење, преузети су из радова Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2010: 66, 91) и Судек (Soudek 1967: 91–92).

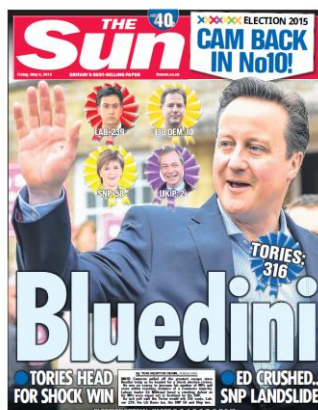
У наставку потпоглавља дајемо резултате добијене овом структурном анализом. Утврђени формални механизми сливања дати су према опадајућем броју појавности у укупној истраживачкој грађи из енглеског језика, док су тенденције уочене у вези са морфотактичком прозирношћу енглеских сливеница продискутоване након тога.

(1) Контурно сливање у којем се у једну од мотивних речи, најчешће ону која је претходно скраћена и која представља матрицу (контуру), у смислу да сливеници обезбеђује фонолошку структуру, пре свега, број слогова и примарни акценат, наглашени самогласник, а најчешће и риму, уграђује друга мотивна реч или неки њен фрагмент – 47,75% (или 191 примера), као у:

- (a) *Incogmeato*[®] (Morning Star Farms[®]) ← **incognito** × **meat** (Слика 5),
- (б) *EGGniter*[™] (The Big Green Egg[®]) ← **EGG** × **igniter** (Слика 5),
- (в) *Bluedini* (The Sun) ← **blue** × **Houdini** (Слика 6),
- (г) *disemvowel* (Twitter) ← **disembowel** × **vowel**,
- (д) *Cowspiracy* (Cowspiracy: The Sustainability Secret) ← **cow** × **conspiracy** (Слика 7).

Слика 5. *Incogmeato*[®] (Извор: Morning Star Farms[®]) и *EGGniter*[™] (Извор: The Big Green Egg[®])

Слика 6. *Bluedini* (Извор: The Sun, May 8, 2015)

Слика 7. *Cowspiracy* (Извор: *Cowspiracy: The Sustainability Secret*)

(2) Полупотпуно сливање у којем се сливају једна скраћена и једна потпуна мотивна реч – 23,25% (или 93 примера). Мотивна реч која је фонемски и(ли) графемски потпуно сачувана у поступку полупотпуног сливања може сливеници обезбеђивати фонолошку контуру (тј. број слогова и примарни акценат, наглашени самогласник и остатак риме), и то у случају да почиње самогласником и да следи скраћену мотивну реч, то јест, њен наступ, као у *flapple* ← **flexible** × **Apple**, *locktober* ← **lock**down × **October**, *blaudiencе* ← **blog** × **audiencе**, *brexacerbate* ← **Brexit** × **exacerbate** или *Broctopus* ← **broccoli** × **octopus**. Управо је овај подтип полупотпуних сливеница најпрозирнији (Ronneberger-Sibold 2006: 174). Вреди даље истаћи и то да је међу полупотпуним сливеницама из енглеског језика нешто чешће, то јест, у нешто мало више од половине примера, у потпуности сачувана друга, а не прва мотивна реч. Наводимо још неколико примера као илустрацију механизма полупотпуног сливања:

- (а) *Hippeas*[®] (*Hippeas*[®]) ← **hippies** × **chickpeas** (Слика 8),¹⁰⁸
- (б) *shrobing* (*Vogue*) ← **shoulder** × **robing**,
- (в) *Brextinct* (*The Sun*) ← **Brexit** × **extinct** (Слика 9),
- (г) *Covignorance* (*Twitter*) ← **COVID** × **ignorance**,
- (д) *Zombeavers* (*Zombeavers*) ← **zombie** × **beavers**.¹⁰⁹

Слика 8. *Hippeas*[®] (Извор: *Hippeas*[®])

¹⁰⁸ Иако се овај пример (*Hippeas*[®]), као и примери *Peaple* и *YipPEA!*[™] изговарају исто као једна од њихових мотивних речи, они не представљају производе потпуног-инклузивног сливања јер је *-pea(s)* овде фрагмент мотивне речи *chickpea(s)*, а не реч *pea(s)*.

¹⁰⁹ Мада су последњи слог прве и први слог друге мотивне речи фонемски слични (/bi/ наспрам /bi:/), они се разликују у једној фонем, па се овај пример не може сврстати у производе потпуног-телескопског сливања.

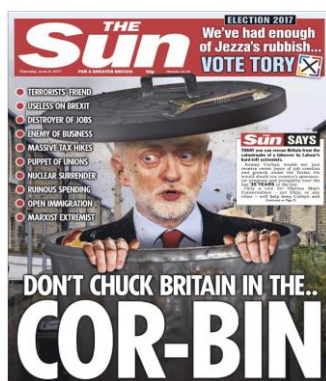
Слика 9. *Brextinct* (Извор: The Sun, January 16, 2019)

(3) Потпуно-инклузивно сливање у којем је једна цела мотивна реч укључена, односно сливена са гласовним ланцем целе друге мотивне речи, чиме сливеница постаје хомофона с истом том речју – 10% (40 примера). Примери којима илуструјемо овај механизам су:

- (a) *HURRAW!*[®] (Hurraw Balm) ← **hurrah** × **raw** (Слика 10),¹¹⁰
- (б) *Cor-bin* (The Sun) ← **Corbyn** × **bin** (Слика 11),
- (в) *Febrrrruary* (Twitter) ← **February** × **brrr**,
- (г) *Cat-aclysm* (Bunnicula) ← **cat** × **cataclysm**.

Слика 10. *HURRAW!*[®] (Извор: Hurraw Balm)

Слика 11. *Cor-bin* (Извор: The Sun, June 8, 2017)

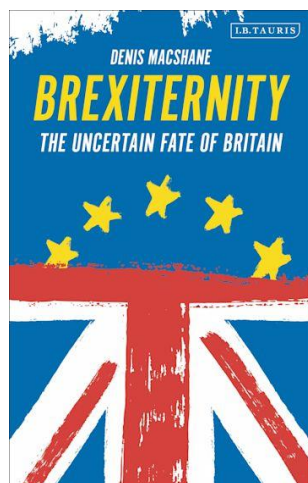
¹¹⁰ Иако ће у наставку бити више речи о преклапању у анализираним енглеским сливеницама, напоменимо овде то да је у овом конкретном примеру преклапање фонемско (/hə'ru:/ (Wells 2000: 372) и /rɔ:/), али не и графемско.

(4) Потпуно-телескопско сливање у којем су сливене две фонемски и(ли) графемски целе мотивне речи, и то тако што се крајњи фрагмент прве мотивне речи фонемски и(ли) графемски преклапа с почетним фрагментом друге мотивне речи – 9,75% (или 39 примера), као у:

- (a) *rawsome* (Raw C) ← **raw** × **awesome** (Слика 12),
- (б) *mince-piration* (The Sun) ← **mince** × **inspiration**,
- (в) *covidiom* (Twitter) ← **COVID** × **idiom**,
- (г) *Brexiternity* (MacShane 2019) ← **Brexit** × **eternity** (Слика 13).

Слика 12. *rawsome* (Извор: Raw C)

Слика 13. *Brexiternity* (Извор: MacShane 2019)

(5) Потпуно-суперимпонирано сливање у којем су обе мотивне речи сачуване у потпуности, али не на начин који налазимо у потпуним-телескопским или потпуним-инклузивним сливеницама већ (не)линеарним уметањем, то јест, суперимпонирањем једне целе, обично слоговно краће, мотивне речи у (фонемски и(ли) графемски) целу другу мотивну реч – 7,5% (или 30 примера). Будући да, према писању Матјело (Mattiello 2013: 120–121), настанак оваквих сливеница, у начелу, мотивише гласовна сличност између мотивних речи (као у примерима (б) и (в) испод), не изненађује њихов, превасходно, игролики карактер и призивок. С друге стране, у примерима (а) и (г) преклапање је

искључиво графемско, па се може рећи да је у њима поступак сливања мотивисала ортографска сличност између двеју мотивних речи.

- (a) *barnana*[®] (Barnana[®]) ← **bar** × **banana** (Слика 14),¹¹¹
- (б) *conf-eu-sion* (The Sun) ← **confusion** × **EU**,
- (в) *earllusion* (Twitter) ← **ear** × **illusion**,
- (г) *Charmeleon* (Pokémon) ← **char** × **chameleon**.

Слика 14. Чипс од плантана *Barnana* (Извор: Barnana[®])

(б) Фрагментно сливање у којем су сливени почетни, крајњи или, ређе, средишњи фрагменти мотивних речи – 1,75% (или 7 примера), као у:

- (a) *Turkado* (Bean Sprouts) ← **turkey** × **avocado**,
- (б) *Coronopticon* (The Economist) ← **corona** × **panopticon**,
- (в) *covucked* (Twitter) ← **COVID** × **fucked**,
- (г) *loxit* (Twitter) ← **lockdown** × **exit**.

Творбеном анализом истраживачке грађе из енглеског језика утврђено је 6 формалних механизма сливања (График 2), од којих је процентуално најзаступљенији механизам контурног сливања, будући да је безмало половина енглеских сливеница настала управо њиме. Њега следи механизам полупотпуног сливања којим је творено двоструко мање примера у анализираној грађи. Механизми потпуног-телескопског, инклузивног и суперимпонираног сливања заједно чине нешто мање од трећине укупне грађе. Најмање заступљено јесте фрагментно сливање. Из ове анализе можемо да закључимо да постоји врло јака тенденција творбе морфотактички прозирних сливеница у савременом енглеском језику. Уколико ове наше резултате даље упоредимо с резултатима истраживања нови(ји)х енглеских сливеница из прегледа литературе (в., нпр., Balteiro 2013; Beliaeva 2019b; Danilović Jeremić 2021; Kjellander 2019: 17; Lalić-Krstin 2010; López Rúa 2012; 2019; Renwick and Renner 2019), видећемо да они, начелно, одговарају уоченој тенденцији сливања једне целе и једне фрагментарне речи. Даље, вреди истаћи и то да се удео потпуних-инклузивних или графичких сливеница у нашој грађи значајно разликује у односу на налазе из неких ранијих временских периода (в., нпр., Bryant 1974; Cannon 1986;

¹¹¹ У примерима (а) и (г) подвучени сегменти мотивних речи се преклапају графемски, али не и фонемски.

Soudek 1967). Примера ради, Судек (Soudek 1967: 91) је забележио тек 9 таквих примера у свом корпусу, и то само у америчком дијалекту енглеског језика, а Канон (Cannon 1986: 746) ниједан.

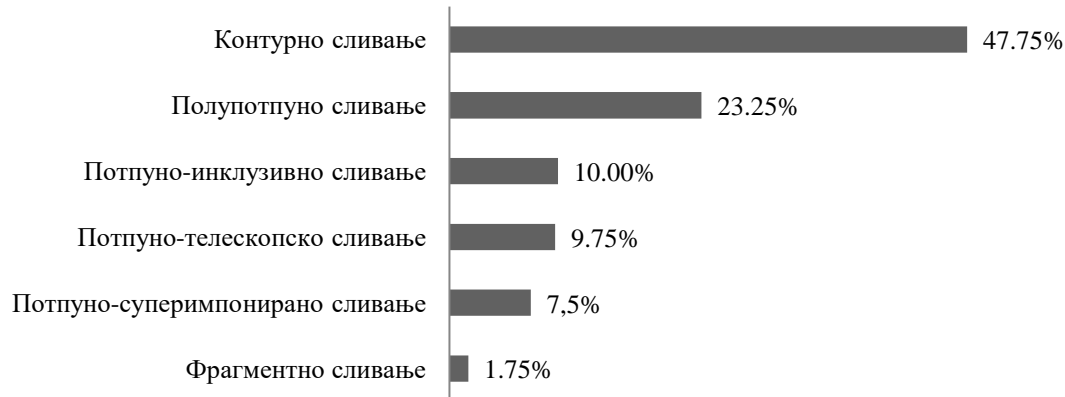

График 2. Процентуална заступљеност механизма сливања у грађи из енглеског језика

Вреди истаћи и то да је у контурним и потпуним-инклузивним сливеницама из енглеског језика, у сврху истицања речи, употребљено највише типографских средстава, као што су друга величина и(ли) боја фонта, верзална слова (нпр. *ap-PEEL*, *caulipower*[®], *potatoASTS*[™] (*potatoasts*[™]), *rowHERful*).¹¹² На пример, у контурним сливеницама *caulipower*[®] и *potatoASTS*[™], мотивне речи и њихови фрагменти дати су различитим бојама фонта, а уз то су и одређена слова замењена сликама карфиола, односно кромпира (Слика 15), највероватније с намером да се нагласи да је „снага” овог производа у томе што је његов основни састојак карфиол, односно кромпир. Сличну ситуацију бележимо и у примеру *rowHERful* где је заменица *HER* дата верзалом и додатно истакнута другачијом бојом фонта у односу на придев *powerful*, како би се нагласила снага и моћ жена (Слика 15).

¹¹² Интересантно је приметити и то да творци сливеница у рекламном регистру неретко одабирају оне боје фонта за мотивне речи које одговарају ономе што је сличено на појмовном плану. Примера ради, у сливеници *caulipower*[®] је то зелена боја (в. слику 15 доле) јер су листови карфиола (енгл. *cauliflower*), мотивне речи која представља контуру сливенице, зелене боје. Сличну ситуацију налазимо и у сливеници *potatoASTS*[™] (Слика 15) у којој је мотивна реч (*sweet potatoes* (срп. *батат*) дата бојом слатког кромпира, то јест, наранџастом, а друга мотивна реч браон бојом, тако да „имитира” боју тоста (енгл. *toast*).

Слика 15. *caulipower*[®] и *potaTOASTS*[™] (*potatoasts*[™]) (Извор: Caulipower[®]) и *powHERful* (Извор: PowHERful Foundation)

У оквиру првог циља нашег рада, истраживање структурних аспеката енглеских сливеница обухватило је и анализу врсте и обима преклапања мотивних речи. Тако је у истраживачкој грађи из енглеског језика фонемско и(ли) графемско преклапање мотивних речи забележено у чак 352 од укупно 400 сливеница (или 88%). Овај резултат, пре свега, указује на то да је преклапање не само својство које омогућује јасније разграничење поступка сливања од других творбених поступака у савременом енглеском језику већ и да је оно изразито важно структурно обележје нови(ји)х енглеских сливеница. Друго, овакав резултат говори у прилог постојању врло изражене тенденције да се у поступку сливања оствари преклапање сегментних јединица мотивних речи (в., нпр., Lalić-Krstin 2010: 98; 2016: 103, 117; López Rúa 2019: 199, 201; Renwick and Renner 2019: 6), односно већа морфотактичка прозирност производâ сливања и њихово лакше декодирање. Штавише, међу нашим преклапајућим сливеницама највише је примера у којима је преклапање потпуно, фонемско-графемско – 146 примера (или 41,47%), као у примеру (а) доле. Ову врсту преклапања следи непотпуно, фонемско преклапање, као у (б), које смо забележили у 130 примера (или 36,93%) од укупног броја преклапајућих енглеских сливеница. Непотпуно, графемско преклапање заступљено је у доста мање примера – њих 76 (или 21,59%), као у (в).

(а) *Plantifesto* /ˌplæn.tə.'fes.tou/ (Earth's Own) ← **plant** /plænt/ × **manifesto** /ˌmæn.ə.'fes.tou/,

cattellite /'kæt.əl.aɪt/ (The Sun) ← **cat** /kæt/ × **satellite** /'sæt.əl.aɪt/,

Brexcalibur /brek.'skæl.ɪb.ər/ (Twitter) ← **Brexit** /'brek.sɪt/ × **Excalibur** /ek.'skæl.ɪb.ər/,

Coffinspire /ˌkɒf.ɪn.'spaɪəʃ/ (Norma Jean) ← **coffin** /'kɒf.ɪn/ × **inspire** /ɪn.'spaɪəʃ/;

(б) *ap-PEEL* /ə'pi:l/ (Barnana[®] Twitter) ← **appeal** /ə'pi:l/ × **peel** /pi:l/,

Bluedini /blu:.'di:n.i/ (The Sun) ← **blue** /blu:/ × **Houdini** /hu:.'di:n.i/,

kvellous /'kvel.əs/ (Twitter) ← **kvell** /kvel/ × **jealous** /'dʒel.əs/,

Purr-gatory /'pɜ:.gə.tər.i/ (Bunnacula) ← **purr** /pɜ:/ × **purgatory** /'pɜ:.gə.tər.i/;

(в) *pea-moji* /pi:.'mou.dʒi/ (Bean Sprouts) ← **pea** /pi:/ × **emoji** /i.'mou.dʒi/,

serumdipity /,ser.əm.'dɪp.ət.i/ (The Sun) ← **serum** /'sɪr.əm/ × **serendipity** /,ser.ən.'dɪp.ət.i/,
apathologize /,æp.ə.'θɒl.ə.dʒaɪz/ (Twitter) ← **apologize** /ə.'pɒl.ə.dʒaɪz/ × **apathy** /'æp.ə.θi/,
Egg-mergency /eg.'mɜː.dʒən.si/ (Chico Bon Bon: Monkey with a Tool Belt) ← **egg** /eg/ ×
emergency /ɪ.'mɜː.dʒən.si/.

Када је у питању (не)линеарност у преклапању фонемских и графемских сегмената мотивних речи енглеских сливеница, утврдили смо да је нелинеарно или дисконтинуирано фонемско и(ли) графемско преклапање присутно у 19,60% сливеница (или 69 примера), као у примеру (г) испод. Ово потврђује тврдње неких аутора (в., нпр., Lehrer 2007: 118) да се дисконтинуитет уопште, па самим тим и у преклапању, ређе јавља у енглеским сливеницама. Такође, (не)линеарно преклапање мотивних речи у поступку сливања додатна је потврда њиховог ванграматичког морфолошког карактера (в., нпр., Mattiello 2013: 130), будући да у производима регуларних творбених механизма не само да не налазимо дисконтинуирано преклапање него не налазимо преклапање уопште.

(г) *Bluetiful* (Bourjois) ← **blue** × **beautiful**,
customers (Twitter) ← **cluster** × **customers**.

Што се обима преклапања сегментних јединица (фонема и графема) енглеских сливеница тиче, квантитативна анализа је показала да је просечан број јединица које се преклапају фонемски и графемски – 1,72, фонемски – 2,03 и графемски – 2. У једном броју сливеница (њих 20) чије се мотивне речи и фонемски и графемски преклапају број фонема и графема се, услед нефонолошког писма и правописа у енглеском језику, разликује. Но ни тада просечан број фонема, односно графема које се преклапају није велики – тек нешто више од 2 јединице. Из овога се да закључити да у анализираној грађи из енглеског језика нема масивнијих преклапања. До сличног закључка је дошао и Хонг (Hong 2004: 128–129) у анализи структурних карактеристика енглеских сливеница, утврдивши да се мотивне речи најчешће преклапају у једном или два слога, односно у једном или два сугласника.

Преклапање је у уској вези с фонемском, графемском, те фонолошком сличношћу између мотивних речи, па ћемо у наставку овог потпоглавља покушати да остваримо други циљ нашег истраживања – утврђивање фонемске и графемске сличности између мотивних речи сливенице, као и њихову појединачну сличност са производом сливања. Као што је већ речено, ову структурну анализу спровели смо помоћу мере *Левенштајновог растојања*, која је претходно детаљно описана у потпоглављу о методологији истраживања. За све примере сливеница у истраживачкој грађи из енглеског језика прво је утврђена мера овог растојања међу графемама двеју мотивних речи, то јест, њихова графемска сличност, а онда и графемска сличност сваке од две мотивне речи са сливеницом. Након тога је израчунато и Левенштајново растојање међу фонемама мотивних речи, односно фонемска сличност међу појединачним мотивним речима и производом сливања. На основу добијених вредности за сваку врсту растојања израчунат је просек. Пре представљања и дискусије резултата добијених овом анализом треба напоменути то да у израчунавању Левенштајновог растојања на графемском нивоу није узета у обзир цртица која се јавља у одређеном броју примера јер она не представља графему. Израчунавање свих побројаних растојања илустроваћемо на примеру рекламне сливенице *Incogmeato*[®] /,ɪn.kɔg.'miː.tou/ ← **incognito** /,ɪn.kɔg.'niː.tou/ × **meat** /miːt/.

(а) Да бисмо прву мотивну реч *incognito* претворили у другу мотивну реч *meat* на графемском нивоу, потребно је да заменимо графеме *i*, *n*, *c* графемама *m*, *e*, *a*, као и да избришемо графеме *o*, *g*, *n*, *i* и *o*. Одатле произлази да је *Левенштајново растојање* међу овим двама мотивним речима 8. С друге стране, да бисмо низове фонема ове две мотивне речи изједначили, потребно је заменити фонему /i/ фонемом /m/ и избрисати фонеме /n/, /k/, /v/, /g/, /n/ и /oo/, што ће рећи да је *Левенштајново растојање* међу њима нешто мало мање и износи 7. Из овог произлази и да су две мотивне речи сличније на фонемском него на графемском нивоу.

i n c o g n i t o
m e a t

i n k v g n i: t o o
m i: t

(б) *Левенштајново растојање* међу првом мотивном речју и сливеницом на графемском нивоу износи 3, с обзиром на то да је потребно заменити графеме *n* и *i* графемама *m* и *e* и уметнути графему *a*. Исто то растојање, али међу низовима њихових фонема износи 1, јер је потребно само извршити замену фонеме /n/ фонемом /m/.¹¹³

i n c o g n i t o
i n c o g m e a t o

i n k v g n i: t o o
i n k v g m i: t o o

(в) *Левенштајново растојање* међу другом мотивном речју и сливеницом на графемском, као и на фонемском нивоу износи 6. Наиме, да би се реч *meat* на графемском нивоу претворила у реч *incogmeato*, неопходно је у њу уметнути графеме *i*, *n*, *c*, *o*, *g* и *o*, а на фонемском нивоу фонеме /i/, /n/, /k/, /v/, /g/ и /oo/.

m e a t
i n c o g m e a t o

m i: t
i n k v g m i: t o o

Најпре ћемо продискутовати утврђене графемске и фонемске сличности између мотивних речи енглеских сливеница, а потом и сличности прве и друге мотивне речи у односу на сливеницу, како на графемском тако и на фонемском нивоу. Анализа је показала

¹¹³ Будући да је у питању рекламна сливеница, њен изговор је био доступан и у самој реклами <https://www.youtube.com/watch?v=nvAF0-mnepQ>.

да су мотивне речи прикупљених енглеских сливеница у просеку сличније фонемски него графемски, будући да просечно Левенштајново растојање међу графемама мотивних речи износи 6,91, а међу фонемама 6,36. Ово је у супротности са Грисовим (Gries 2004b: 420) налазима, где су мотивне речи намерних сливеница сличније графемски него фонемски, мада је и код њега ова разлика изузетно мала. Ова супротност би се можда могла објаснити самом мером израчунавања датог растојања, односно сличности, јер је Грис (Gries 2004b) у свом истраживању користио Дајсов коефицијент, а не Левенштајново растојање. Иако је разлика коју смо утврдили незнатна, она може бити показатељ тога да је у одабиру мотивних речи и у творби сливеница у савременом енглеском језику унеколико важнији фонемски састав мотивних речи (а самим тим вероватно и фонолошки (уп. Kelly 1998: 579, 586–588; Lalić-Krstin 2010: 83)) у односу на графемски. Опримерићемо ово новинском сливеницом *diet-bolical* (The Sun).

diet-bolical ← **diet** × **diabolical**
 /,daɪ.ət.'bɒl.ɪ.kəl/ /'daɪ.ət/ /,daɪ.ə.'bɒl.ɪ.kəl/

d i e t
 d i a b o l i c a l

d a i ə t
 d a i ə b ɒ l ɪ k ə l

Да бисмо на нивоу графема реч *diet* трансформисали у реч *diabolical*, треба да заменимо графему *e* графемом *a* и графему *t* графемом *b*, као и да извршимо операцију уметања графема *o*, *l*, *i*, *c*, *a*, *l*. Овим добијамо да је Левенштајново растојање између ових двеју речи 8. Вредност Левенштајновог растојања је нешто мања (тј. 7) када су у питању нивои фонема ових двеју речи јер треба заменити фонему /t/ фонемом /b/, а потом уметнути фонеме /ɒ/, /l/, /i/, /k/, /ə/ и /l/.

Даље, упоређујући добијена просечна Левенштајнова растојања између прве мотивне речи и сливенице (4,79) и друге мотивне речи и сливенице на нивоу графема (3,24), с једне стране, и између фонемског низа прве мотивне речи и сливенице (4,12) и фонемског низа друге мотивне речи и сливенице (2,82), с друге, можемо да закључимо да је, уопште узев, друга мотивна реч и графемски и фонемски сличнија сливеници него прва мотивна реч. Показаћемо ово на примеру сливенице *rufferendum* (Twitter) из регистра онлајн комуникације. Упоредимо ли ове наше резултате са онима до којих је дошао Грис (Gries 2012: 164) у случају намерних енглеских сливеница, користећи такође меру Левенштајновог растојања, видећемо да наши резултати потврђују његове налазе.

rufferendum ← **ruff** × **referendum**
 /,rʌf.ə.'ren.dəm/ /rʌf/ /,ref.ə.'ren.dəm/

r u f f
 r u f f e r e n d u m

ref erendum
rufferendum

r ʌ f
r ʌ f ə r e n d ə m

r e f ə r e n d ə m
r ʌ f ə r e n d ə m

На основу творбене анализе ове сливенице, можемо даље да израчунамо да је за претворбу прве мотивне речи у сливеницу на нивоу графема потребно да извршимо операцију уметања, и то чак седам графема *e*, *r*, *e*, *n*, *d*, *i*, *t*, чиме добијамо да је Левенштајново растојање међу двама низовима графема 7. С друге стране, исто растојање међу другом мотивном речју и сливеницом износи 2 јер је потребно заменити графему *e* графемом *i* и уметнути графему *f*. Будући да је, као што је већ речено, Левенштајново растојање обрнуто пропорционално сличности између двају низова, графемска сличност друге мотивне речи са сливеницом је већа него графемска сличност прве мотивне речи са сливеницом. Сличне резултате добијамо и анализом Левенштајновог растојања међу низовима фонема ових двеју мотивних речи са сливеницом. Наиме, Левенштајново растојање између прве мотивне речи и сливенице на фонемском нивоу износи исто 7 (треба уметнути фонеме /ə/, /r/, /e/, /n/, /d/, /ə/ и /m/), а између друге речи и сливенице 1, јер треба извршити једино замену фонеме /e/ фонемом /ʌ/.

Дискутујући о графемским и фонемским сличностима међу појединачним мотивним речима и сливеницом, треба истаћи и то да се управо овим свесним и намерним одабиром графемски или фонемски сличних мотивних речи у творби сливенице могу остварити значајни лудички и хумористички ефекти (уп., нпр., Benczes 2019: 114–121; Mattiello 2013: 237). Ово врло добро илуструје новинска сливеница *eye-dea* /aɪ.ˈdiə/ (The Sun) ← **eye** /aɪ/ × **idea** /aɪ.ˈdiə/ у којој је графемска и, посебно, фонемска сличност међу мотивним речима вешто искоришћена за потребе једног новинског наслова.¹¹⁴ У потпоглављу 4.3. размотрићемо да ли се и у којој мери све ове сличности разликују на међурегистарском нивоу, то јест, у зависности од функционалних захтева социолингвистичких регистара којима сливенице припадају, односно од друштвено-комуникативних интенција твораца сливеница унутар сваког од њих.

Трећи циљ овога рада односи се на утврђивање врста речи које се комбинују у сливеницама, односно категорије врсте речи којој сливенице најчешће припадају. Пре него што у наставку потпоглавља представимо и продискутујемо резултате анализе овог структурног аспекта у грађи из енглеског језика, треба подсетити да се тешкоћа с којом смо се сусрели у овој структурној анализи тичала утврђивања врсте речи у оним случајевима у којима речи (како мотивне тако и сливеница) могу припадати, на пример, и именицама и глаголима.¹¹⁵ Ове и овакве проблематичне примере у грађи, како из енглеског

¹¹⁴ Наслов гласи: „GREAT EYE-DEA Instagram totally redesigned with ‘Dark Mode’ black theme to make nighttime scrolling easy on your eyes” (Извор: The Sun, September 25, 2019).

¹¹⁵ Могућностима аутоматског препознавања мотивних речи сливеница у енглеском језику бавили су се Кук и Стивенсон (Cook and Stevenson 2007; 2010).

тако и из српског језика, углавном смо успешно решавали консултовањем датог (ван)језичког контекста и синтаксичко-семантичке парафразе сливенице, будући да су, као што кажу Бауер, Либер и Плаг (Bauer, Lieber and Plag 2013: 476), неки синтаксичко-семантички и прагматички односи ипак логичнији и вероватнији од других.

Примера ради, обе мотивне речи *appeal* и *peel* у рекламној инклузивној сливеници *ap-PEEL* (Barnana[®] Twitter) могу бити и именице и глаголи, али је на основу доступног језичког контекста у којем је ова сливеница изнађена (конкретно, рекламног оглашавања на друштвеним мрежама) – „We’ve been told that we have some serious snack ap-PEEL!” (Barnana[®] Twitter) – јасно да је реч о именици, јер се сливеница налази у служби управног члана именичке фразе (синтагме), односно да и прва мотивна реч припада именицама. Што се друге мотивне речи ове сливенице тиче, њену припадност категорији врста речи је било нешто теже одредити, али је и овај проблем решен синтаксичко-семантичком парафразом сливенице. Тако нам се најсмисленија чини парафраза *banana (plantain) peel appeal*, према којој би *peel* била именица (а не глагол), која ближе одређује или модификује управни члан дате синтагме – именицу *appeal*. Оваква парафраза нам се чини најлогичнијом и из још једног, прагматичког разлога – чињенице да је управо кора банане (плантана) врло корисна за здравље људи и да су творци сливенице из тог разлога желели да је помену у сливеници и тиме скрену пажњу на њу. У случају да је забележено да сливеница припада двома различитим врстама речи, узимали смо ону категорију врсте речи која се чешће јавља, то јест, у већем броју изнађених језичких контекста.

Анализа припадности енглеских сливеница категоријама врста речи показала је да од укупног броја од 400 примера, чак 317 или 79,25% њих јесу именице, 61 или 15,25% придеви, 15 или 3,75% глаголи и, најмање, 7 или 1,75% прилози (График 3).¹¹⁶ Остале врсте речи нису забележене у грађи из енглеског језика. Ако резултате добијене овом структурном анализом упоредимо са до сада уоченим тенденцијама у творби, пре свега новијих, енглеских сливеница, можемо да закључимо да они у потпуности одговарају резултатима већине истраживања нови(ји)х сливеница у енглеском језику (в., нпр., Lalić-Krstin 2010: 80–81; Beliaeva 2014a: 53; Mattiello 2013: 303–310; 2019: 7; в. и граматичку структуру сливеница у именима музичара и називима музичких група алтернативне музичке сцене у López Rúa 2012: 30–31), будући да и у корпусима ових ауторки убедљиво преовлађују именице, односно да их следе придеви, глаголи и, на крају, прилози. Свакако вредно помена овде је и то да је у нашој грађи међу именичким сливеницама утврђен не мали број властитих именица, што је у анализи свог корпуса приметила и ауторка Матјело (Mattiello 2019: 7; уп. и Lalić-Krstin 2010: 128).

¹¹⁶ И међу сложеницама у енглеском језику је убедљиво највише именица (Katamba 2005: 50).

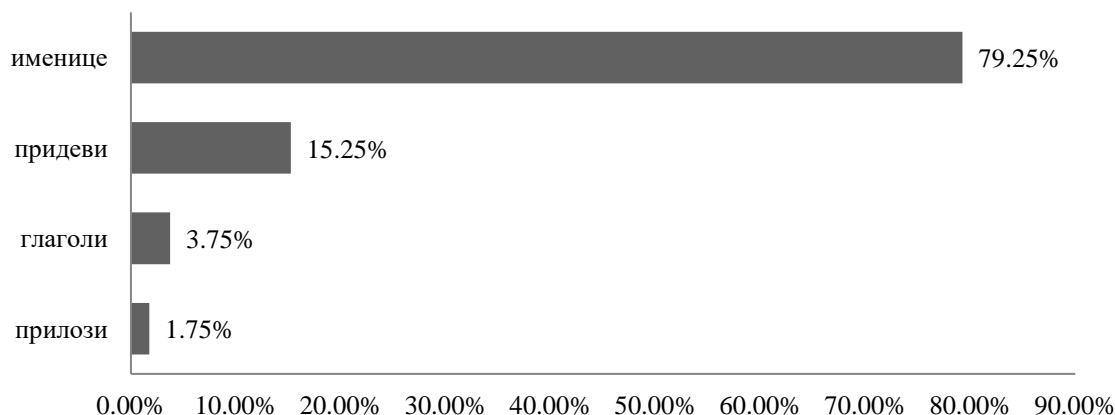

График 3. Процентуална заступљеност врста речи у грађи из енглеског језика

Уколико детаљније анализирамо енглеске сливенице у оквиру сваке од утврђених категорија врста речи, видећемо да су међу њима могуће најразличитије комбинације врста речи, од којих се неке не јављају у регуларним сложеницама у енглеском језику или барем нису уобичајена појава у поступку слагања (в., нпр., Bauer and Huddleston 2002: 1644–1665; Bauer, Lieber and Plag 2013: 451–453). Уз горепоменуто (дисконтинуирано) преклапање мотивних речи, овакав резултат додатно сведочи у прилог њиховом ванграматичком морфолошком карактеру и статусу. Конкретно, међу именичким сливеницама у истраживачкој грађи из енглеског језика преовлађује, као и код канонских енглеских сложеница (в., нпр., Bauer and Huddleston 2002: 1647; Bauer, Lieber and Plag 2013: 451), комбинација других двеју именица (256 примера или 81,01%), као у (а)–(г):¹¹⁷

(а) *Crocamole* (Bean Sprouts) ← **croc** (устаљени, скраћени облик *imenice crocodile*) × **guacamole**,

(б) *mince-piration* (The Sun) ← **mince** × **inspiration**,

(в) *quarantune* (Twitter) ← **quarantine** × **tune**,

(г) *Dengineers* (The Dengineers) ← **deng** × **engineers**.

Следећа најзаступљенија комбинација којом настају именичке сливенице у грађи из енглеског језика јесте сливање придева и именице (25 примера или 7,88%), као у примерима (д)–(ж). Сливање именице и придева да би се добила сливена именица забележено је у свега четири примера (или 1,26%). Ова комбинација је, као што можемо да видимо из примера (з)–(к), могућа пре свега захваљујући (не)линеарном уметању једне у другу мотивну реч и(ли) њиховом преклапању у поступку сливања. Овде ваља истаћи да ни Бауер и Хадлстон (Bauer and Huddleston 2002: 1649–1650) ни Бауер, Либер и Плаг (Bauer, Lieber and Plag 2013: 451–452) не наводе ову комбинацију међу онима којима настају канонске именичке сложенице у енглеском језику.

(д) *Choice*[®] (*Choice*[®]) ← **chewable** × **juice**,

(ђ) *Scariants* (Wired) ← **scary** × **variants**,

¹¹⁷ И у грађи ауторке Лопез Руе (López Rúa 2012: 30) именичке сливенице су највећим бројем састављене од друге две именице.

- (е) *mocksultation* (Twitter) ← **mock** × **consultation**,
 (ж) *Odditorium* (Bramwell & Keeling 2017) ← **odd** × **auditorium**;
 (з) *shampure*TM (Aveda) ← **shampoo** × **pure**,
 (и) *A-SPARE-agus* (Seip and Parthen 2018) ← **asparagus** × **spare**,
 (ј) *infewencer* (Twitter) ← **influencer** × **few**,
 (к) *InBESTigators* (The InBESTigators) ← **investigators** × **BEST**.

18 примера (или 5,69%) именичких сливеница настало је као резултат комбиновања глагола и именице, као у (л)–(н). Комбинација именице и глагола, иначе могућа једино захваљујући (не)линеарном уметању једне у другу мотивну реч и(ли) преклапању њихових сегмената, забележена је у 6 (или 1,89%) именичких сливеница, као у примерима (њ)–(п). За разлику од потврђене комбинације глагола и именице (која, додуше, није посебно продуктивна), у творби канонских именичких сложеница у енглеском језику нема примера који потврђују да оне могу бити творене слагањем именице и глагола (в., нпр., Bauer and Huddleston 2002: 1650–1651; Bauer, Lieber and Plag 2013: 452).

- (л) *Chewniversity* (Snickers[®]) ← **chew** × **university**,
 (љ) *shrink-fection* (The Sun) ← **shrink** × **infection**,
 (м) *taperchondria* (Twitter) ← **taper** × **hypochondria**,
 (н) *Squirtle* (Pokémon) ← **squirt** × **turtle**;
 (њ) *gradu-slay-tion* (The Sun) ← **graduation** × **slay**,
 (о) *chRUNicles* (The Cookie ChRUNicles Blog) ← **chronicles** × **RUN** или
 (п) *Certifrycation* (Chowder) ← **certification** × **fry**.

Следеће (мада не баш продуктивне) комбинације у творби именичких сливеница у грађи из енглеског језика такође нису потврђене међу именичким сложеницама у енглеском језику (в., нпр., Bauer and Huddleston 2002: 1650–1651; Bauer, Lieber and Plag 2013: 452). У питању су:

- (1) комбинација именице и узвика (један пример) – *Febrrrruary* (Twitter) ← **February** × **brrr**,
- (2) комбинација именице и прилога (један пример) – *Eggxactly* (Eggxactly) ← **EGG** × **exactly**,
- (3) комбинација узвика и именице (један пример) – *YipPEA!*TM (Get Farmed!) ← **yippee** × **chickpea**,
- (4) комбинација узвика и придева (један пример) – *HURRAW!*[®] (Hurraw Balm) ← **hurrah** × **raw** и
- (5) комбинација придева и глагола (један пример) – *Thinsulate*TM (insulation) (3M) ← **thin** × **insulate**.¹¹⁸

За разлику од њих, комбинације заменице и именице – *shecession* (The Guardian) ← **she** × **recession** (један пример), односно броја и именице – *Zevia*[®] (Zevia[®]) ← **zero** × **stevia** (један

¹¹⁸ У вези са сливеницом *Thinsulate*TM и њој сличним примерима изнађеним у називима брендова, треба напоменути и то да их ми у овом раду третирамо као подврсту (властитих) именица, што је најчешће и случај, мада би се они могли сврстати и у (властите) придеве (Panić 2004: 286–287).

пример) постоје и у регуларним енглеским сложеним именицама (в., нпр., Bauer and Huddleston 2002: 1651).

Следећа најбројнија категорија врста речи у грађи из енглеског језика јесу придевске сливенице са 61 примером (15,25%), од којих већина представља комбинацију именице и придева (њих 41 или 67,21%), као у (а). Комбинација придева и именице забележена је у 10 примера (или 16,39%) придевских сливеница, као у (б). За разлику од прве комбинације, која је и у случају придевских сложеница најпродуктивнија (в., нпр., Bauer and Huddleston 2002: 1656), другу комбинацију не налазимо у творби канонских придевских сложеница у енглеском језику (в., нпр., Bauer and Huddleston 2002: 1656–1660; Bauer, Lieber and Plag 2013: 453). Четири придевске сливенице (6,55%) јесу производи сливања два придева, као у (в). Ова комбинација је, као и комбинација именице и придева, потврђена и у случају канонских сложених придева (в., нпр., Bauer and Huddleston 2002: 1657–1658; Bauer, Lieber and Plag 2013: 451–452). У грађи су изнађена и три примера (4,91%) придевских сливеница творених од узвика и придева (г), две придевске сливенице (3,27%) које представљају комбинацију глагола и придева (д), односно један пример (или 1,63%) придевске сливенице настале комбиновањем придева и заменице (ђ). И овде су неке комбинације врста речи, као, на пример, оне у (б) или (ђ), могуће искључиво захваљујући уметању и(ли) преклапању сегмената мотивних речи.

- (а) *plantiful* (Earth's Own) ← **plant** × **plentiful**,
- (б) *un-beer-lievable* (The Sun) ← **unbelievable** × **beer**,
- (в) *flagile* (Twitter) ← **flexible** × **agile**,
- (г) *brrrilliant* (The Sun) ← **brrr** × **brilliant**,
- (д) *kvellous* (Twitter) ← **kvell** × **jealous**,
- (ђ) *powHERful* (PowHERful Foundation) ← **powerful** × **HER**.

Удео глаголских сливеница у грађи из енглеског језика износи свега 3,75% (или 15 примера). Значајно слабија заступљеност сливених глагола у поређењу са сливеним именицама, па и сливеним придевима, карактеристична је и за канонске глаголске сложенице у енглеском језику (в., нпр., Bauer and Huddleston 2002: 1660). Више од половине анализираних глаголских сливеница представља производ комбиновања именице и глагола (66,66% или њих 10), као у (а) испод. Ово је упоредиво са резултатима анализе глагола у корпусу нових енглеских сливеница ауторке Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2010), у којем смо утврдили да већина глагола такође представља производ сливања именице и глагола (нпр. *bagonise* од *bag* и *agonise*, *blogvertise* од *blog* и *advertise*, *phonecrastinate* од *phone* и *procrastinate*). Ређе се јавља комбинација глагола и именице (26,66% или њих 4 примера), као у (б) испод. Пример глаголске сливенице у (в) илуструје једини изнађени производ сливања два глагола. Овај резултат постаје интересантнији ако се узме у обзир чињеница да су глаголске сливенице некада углавном настајале као комбинација друга два глагола (Kubozono 1990: 3), и то најчешће блискозначних глагола (нпр. *baffound* од *baffle* и *confound*, *meld* од *melt* и *weld*, *smothercate* од *smother* и *suffocate*) (в., нпр., Adams 1973: 156–157). Даље, прегледајући грађу ауторке Матјело (Mattiello 2013), у којој је уз одредницу дата и врста речи (за разлику од највећег броја корпуса других аутора), утврдили смо да је 7 од укупно 10 глаголских сливеница створено сливањем друга два глагола, од којих би се свега три можда могла тумачити као производи сливања блискозначница, и то: *burble* од *bubble* и *murmur*, *dumbfound* од *dumb* и *confound* и *gues(s)time* од *guess* и *estimate*

(Mattiello 2013: 304–306). Све ово може указивати на неке нове тенденције у творби глаголских сливеница у савременом енглеском језику.

- (a) *mutt-ibly* (The Sun) ← **mutt** * **multiply**,
- (б) *mesmer-eyes* (The Sun) ← **mesmerize** * **eyes**,
- (в) *chewmute* (Snickers®) ← **chew** * **commute**.

Од ове три утврђене комбинације врста речи, у творби канонских глаголских сложеница у енглеском језику Бауер и Хадлстон (Bauer and Huddleston 2002: 1660–1661) и Бауер, Либер и Плаг (Bauer, Lieber and Plag 2013: 452–453) наводе комбинације именице и глагола, односно два глагола, али и неке комбинације које нисмо забележили међу сливеним глаголима у нашој грађи, као што је, рецимо, слагање предлога и глагола.

Број прилошких сливеница у грађи из енглеског језика је врло мали – свега 7 примера (или 1,75%). Они углавном представљају комбинације именице и прилога – 5 примера (или 71,42%), као у (а) испод или, ређе, прилога и именице – 2 примера (или 25%), као у (б).

- (a) *app-solutely* (The Sun) ← **app** * **absolutely**,
- (б) *re-eely* (The Sun) ← **really** * **eel**.

У уској вези с претходним је и четврти циљ овог рада – утврђивање граматичке центричности сливеница, то јест, мотивне речи од које је сливеница преузела своје граматичке категорије или своја морфосинтаксичка својства, односно која је носилац флективних наставака за множину, за компаратив и суперлатив и др. (Bauer 1990: 2; Bauer, Lieber and Plag 2013: 443). Анализа 400 сливеница у енглеском језику показала је да 84,25% (или 337) њих има граматички управни члан у десној мотивној речи, док се у 15,25% примера (или 61 њих) граматички центар налази у левој мотивној речи. Дакле, у апсолутној већини анализираних примера из енглеског језика, сливеница преузима морфосинтаксичка својства (нпр. број(ивост) код именица, степен поређења код придева и прилога, глаголски род итд.) од десне мотивне речи, па су у овом погледу сливенице врло сличне енглеским сложеницама (в., нпр., Bauer, Lieber and Plag 2013: 443). Две сливенице (или 0,5% њих) би се могле сматрати граматички егзоцентричним јер се категорија врсте речи обе мотивне речи (придев и глагол, односно узвик и придев) разликује од врсте речи којој припада сливеница (именица). У питању су, наиме, називи брендова *Thinsulate*[™] (“Thinsulate[™] is a thin insulating material [...]” (Safeopedia)) ← **thin** * **insulate** и *HURRAW!*[®] (нпр. „Hurraw! [Lip] Balm Made with organic, vegan, & raw ingredients.” (Hurraw Balm Instagram)) ← **hurrah** * **raw**.¹¹⁹

Најпре да опримеримо и продискутујемо најбројнију од ове три групе – граматички десноцентричне сливенице типа *app-solutely*, *Aussome*, *Bluetiful*, *breastseller*, *brexhale*, *Broga*[®], *chewmute*, *ink-redible*, *Peanocchio*, *pupgrade*, *Scaraoke*, *skin-tervention*, *shideous*, *Seussical*, *Toonami*, *vaxpat* или *vomitecture*. Узмимо, на пример, именичку сливеницу *Broga*[®]. У творби ове сливенице учествовале су друге две именице – *bro* и *yoga*, али сливеница своје морфосинтаксичке карактеристике преузима од друге мотивне речи јер је она, као и сливеница, небројива (Cambridge Dictionary Online; Lexico) (нпр. „I teach Broga at my Studio Impact Fitness Training.” (*Broga*[®])), а не бројива као прва мотивна реч. Даље, у

¹¹⁹ Сличан пример, додуше, граматички егзоцентричне сложенице *turnkey* наводи ауторка Бенцеш (Benczes 2004: 11).

придевској сливеници *ink-redible* (The Sun) ← **ink** × **incredible**, граматички центар је друга мотивна реч – придев *incredible*, а не именица *ink*.

Глаголска сливеница *brexhale* (Twitter) (нпр. „Free headline: Waiting to Brexhale” (Twitter)), коју чине именица *Brexit* и глагол *exhale*, преузела је своја морфосинтаксичка својства од десне мотивне речи, па се она узима за морфосинтаксички центар сливенице. За разлику од претходног примера у којем је било релативно лако утврдити граматички управни члан, у случају глаголске сливенице *chewmute*, граматички центар је било теже одредити будући да је сливеница постала сливањем двају глагола – *chew* и *commute*. Међутим, уколико детаљније анализирамо морфосинтаксичка својства ова два глагола, видећемо да се они разликују у глаголском роду, то јест, по томе што први припада прелазним (транзитивним), а други непрелазним глаголима, од ког је глагол *chewmute* и наследио свој нетранзитивни карактер. Ово је видљиво и из парадигме глагола *chewmute*. Наиме, уколико овој глаголској сливеници додамо флективне наставке за треће лице једине презенте {-s 3d} – *chewmutes*, за грађење облика садашњег партиципа {-ing vb} – *chewmuting* и за грађење облика прошлог времена {-d pt}, односно прошлог партиципа {-d pp} – *chewmuted*, видимо да је њихов носилац десна мотивна реч, то јест, глагол *commute*. Прилошка сливеница *app-solutely* (The Sun) (нпр. „APP-SOLUTELY BRILLIANT How can I turn my old iPhone into a baby monitor and can it be used as a security camera?” (The Sun)), која се састоји од именице *app* и прилога *absolutely*, такође је преузела граматичке категорије од десне мотивне речи.

Када су у питању сливенице чији се морфосинтаксички управни члан налази у левој мотивној речи, као што су *ambibookstrous*, *a-mail-zing*, *Armadill-Yo*, *CarnaBEE*, *Certifrycation*, *chRUNicles*, *Claritea*, *Experi-MINT*, *Febrrruary*, *folli-cool*, *Incogmeato*[®], *in-spur-ational*, *master-peas*, *powHERful*, *PrisHener*, *PurgAIRtory*, *serentwipity*, *shampure*[™], *un-beer-lievable* или *unbe-leaf-ably*, њихов удео у анализираној грађи је, као што је већ речено, значајно мањи. Као што се из наведених примера може закључити, у питању су или нелинеарне сливенице или оне које су хомофоне са једном од две мотивне речи (нпр. *CarnaBEE*, *Claritea*, *master-peas*). Примера ради, граматички центар именичке сливенице *Armadill-Yo* (Seip and Parthen 2018) је прва мотивна реч *armadillo* јер је она, као и сливеница, бројива, за разлику од десне мотивне речи – небројиве именице *yogurt*. У случају придевске сливенице *Incogmeato*[®], морфосинтаксички управни члан је лева мотивна реч – придев *incognito*, а не именица *meat*.

Ове резултате и закључке у вези с граматичком центричношћу, нажалост, није могуће упоредити с резултатима других истраживања и у том контексту их продискутовати јер се у литератури ово углавном не доводи у питање већ се једноставно констатује да је граматички центар десна реч, па су и истраживачи овом структурном аспекту енглеских сливеница посветили недовољно пажње иако он, као што смо видели из ових неколико примера, није непроблематичан. Изузетак је рад ауторке Томић (Томић 2019а) у којем је анализирана и морфосинтаксичка центричност једног, додуше, невеликог броја енглеских сливеница из речника сленга (свега 60 примера), где је такође утврђено да је већина њих граматички десноцентрична.

На крају структурне анализе енглеских сливеница додајмо и то да су у грађи из енглеског језика забележена свега три примера међујезичких сливеница – састављена од енглеске и (не)прилагођене стране (конкретно, шпанске) речи, као што су:

- (a) *Chickadilla* (Bean Sprouts) ← **chicken** × **quesadilla**,
- (б) *Crocamole* (Bean Sprouts) ← **croç** × **guacamole**,

(в) *Spaceadilla* (Bean Sprouts) ← **spaceship** × **quesadilla**.

Сва три примера су забележена у регистру рекламирања, тачније у менију једног америчког кафеа. Овакав резултат није изненађујући ако се узме у обзир чињеница да је енглески језик већ деценијама – језик науке, технике и технологије, индустрије забаве (Crystal 2003b: 29–30, 110) – и да је уистину врло мали број области из којих би он имао потребу да „увози” речи из страних језика. На основу ова три изнађена примера међујезичких сливеница у нашој грађи из енглеског језика, могло би се претпоставити да је једна од ових малобројних области управо област хране и пића у којој се непрестано експериментише састојцима у сврху изналажења нових укуса и производа. Такође, у САД емигрира све већи број људи из Латинске Америке који са собом доносе и своју хиспаноамеричку гастрономију, а самим тим и језик, првенствено, шпански.

4.2. Анализа садржинских аспеката сливеница у савременом енглеском језику

Пети циљ овог рада обухвата анализу садржинских аспеката енглеских сливеница, тачније, утврђивање дескриптивног значења прикупљених сливеница, њихову семантичку центричност, синтаксичко-семантичке односе између мотивних речи које су сливене и релативну семантичку прозирност сливеница. Овде ваља подсетити на то да се сливенице, у погледу својих семантичких карактеристика, не разликују пуно од семантике регуларних сложеница, односно да су најсличније тзв. неаргументним сложеницама у којима ниједан од елемената није аргумент оног другог и које могу бити или субординативног (атрибутивног) или координативног типа (Bauer, Lieber and Plag 2013: 474, 483–485; Mattiello 2013: 123–125).

У утврђивању садржине енглеских сливеница кренуло се од доступних (ван)језичких контекста у којима се дати примери јављају, будући да је семантичка реализација и интерпретација (нове) речи (посебно у случају сливеница) од њега практично неодвојива. Међутим, у грађи се јавило и неколико примера које једноставно нисмо могли (барем не поуздано) протумачити ни на основу доступних (ван)језичких информација. Свих 10 примера (*Absentimental*, *Bayonetnetwork*, *Charactarantula*, *Coffinspire*, *Disconnectie*, *Liarsenic*, *Manipulateral*, *Menstrummental*, *Murderotica*, *Pretendeavor*) изнађено је у насловима песама америчких (алтернативних) музичких група *Norma Jean* и *The White Octave*. Текстови песама, нажалост, нису били довољни да се изведе закључак о намераваном значењу ових сливеница, па су оне изузете из даље семантичке анализе.

После утврђивања семантике и семантичког центра (или центара) сливеница приступило се одређивању синтаксичко-семантичких односа између њихових мотивних речи. У циљу утврђивања семантичког управног члана сливенице примењен је смисаони однос хипонимије према којем је цела конструкција хипоним једног од својих елемената – „X is a hyponym of [...] Y when X denotes a subset of what is denoted by Y” (Bauer and Huddleston 2002: 1645; Bauer, Lieber and Plag 2013: 474), било да је он употребљен у свом примарном или неком од изведених, секундарних значења, о чему ће више речи бити у наставку рада. У овом случају, конструкција се сматра ендоцентричном. Ендоцентричним сматрамо и оне производе сливања у којима обе мотивне речи имају једнаку семантичку тежину, то јест, двоцентричне сливенице које представљају и оно што је означено првом мотивном речју и оно означено другом мотивном речју – „(an) X.Y is (an) X who/which is also (a) Y” (Lalić-Krstin 2010: 116). С друге стране, уколико ниједан од елемената сложенице или, у нашем случају, сливенице, не представља њен хипероним, она се овде

сматра семантички егзоцентричном (Bauer, Lieber and Plag 2013: 474). Напоследку смо, служећи се типологијом сложеница коју даје Дреслер (Dressler 2005: 271–272), као и типологијом нових енглеских сложеница коју предлажу Матјело и Дреслер (Mattiello and Dressler 2018: 82), покушали да одредимо и релативну семантичку прозирност енглеских сливеница. Матјело и Дреслер (Mattiello and Dressler 2018: 70, 77, 81) појам релативне морфосемантичке прозирности разумеју као однос или резултат повезаности значења елемената творенице (укључујући и фигуративна значења (метафору и метонимију), сужења и проширења смисла) и њеног укупног значења.¹²⁰ На пример, за ове ауторе је твореница потпуно прозирна ако су оба њена елемента семантички прозирна, то јест, употребљена у устаљеном, примарном смислу, и уколико се њихов међусобни однос може без већих тешкоћа предвидети на основу семантике саме творенице.¹²¹ У овом раду, угледајући се пре свега на Бауера и Бенцеш (Bauer 2008: 53, 65; Benczes 2004: 13; в. такође Bauer, Lieber and Plag 2013: 478–479; Renner 2019: 36–37) и њихово тумачење садржине енглеских сложеница у смислу ендоцентричности и егзоцентричности, ендоцентричним конструкцијама сматрамо и оне сливенице чији семантички центар није употребљен у свом примарном већ у секундарном смислу (нпр. метафоричком, метонимијском, проширеном, суженом), мада не и једнако семантички прозирним као оне првопоменуте, јер је за њихову обраду и разумевање ипак потребно уложити већи когнитивни напор, а и јер нису сва секундарна значења једнако устаљена у језику.¹²² Разлог више да овакве примере не сматрамо егзоцентричним налазимо и у чињеници да су, пре свега, метафора и метонимија процеси мишљења којима се свакодневно служимо у поимању ствари (Benczes 2004: 13; 2015).

Као и у досадашњим истраживањима семантичке центричности енглеских сливеница (в., нпр., Lalić-Krstin 2010: 109), и у нашој грађи највећи број примера јесте ендоцентричан – њих 371 (94,88%). Један врло мали проценат анализираних сливеница – 4,85% (или њих 19) – је егзоцентричан. Међу ендоцентричним сливеницама највише је, очекивано, примера чији је семантички центар десна мотивна реч, и то њих 285 (или 76,81%), што се у великој мери подудара са налазима претходних истраживања овог садржинског аспекта сливеница у енглеском језику (уп., нпр., Lalić-Krstin 2010: 109; López Rúa 2019: 191–192), као и са семантиком највећег броја сложеница у енглеском језику (в., нпр., Bauer, Lieber and Plag 2013: 464). Ендоцентричних сливеница са семантичким управним чланом у левој мотивној речи је далеко мање – 63 примера (или 16,98%). За свега неколико ендоцентричних сливеница (23 примера или 6,19%) може се рећи да поседују два семантичка центра.

¹²⁰ Напоменимо и то да се у овом раду, по узору на Халас Поповић (2017: 18), синегдоха не сматра засебним механизмом већ саставним делом механизма метонимије.

¹²¹ Ваља напоменути да је, према мишљењу истих аутора (Mattiello and Dressler 2018: 82–83), метафоричко пресликавање семантички сложеније од метонимијског преноса имена јер се ово друго реализује унутар једног домена, а не два као код метафоре.

¹²² Нешто другачије тумачење семантичке центричности сливеница, барем када су питању метонимијски преноси имена с једног на други појам, дају Халупка-Решетар и Лалић-Крстин (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 121–122). Ову проблематику у вези са српским сложеницама кратко разматра и Клајн (2002: 38; в. и Штасни 2008: 250). Бенцеш (Benczes 2004: 11), на пример, уместо термина *егзоцентричне сложенице* уводи термин *креативне сложенице* (енгл. *creative compounds*) за (нове) двоименичке сложенице чија су значења изведена помоћу метафоре и(ли) метонимије.

Најпре ћемо илустровати најбројнију групу – еноцентричне сливенице чији семантички центар представља десна мотивна реч, употребљена у свом примарном смислу.

- (a) *Cancerversary*[®] (Cancer Advocacy) ‘anniversary celebrated by a person who has survived cancer’ ← **cancer** × **anniversary**,
- (б) *Veggitizers*[™] (Morning Star Farms[®]) ‘vegetarian appetizers’ ← **veggie** × **appetizers**,
- (в) *Coronaspiracy* (The Irish Times) ‘corona(virus) conspiracy’ ← **corona** × **conspiracy**,
- (г) *snowbergines* (The Sun) ‘white aubergines’ ← **snow** × **aubergines**,
- (д) *siri-ously* (The Sun) ‘in a serious manner, in relation to Siri – Apple’s personal assistant for iOS’ ← **Siri** × **seriously**,
- (ђ) *crunchtitute* (Twitter) ‘crunchy substitute’ (“Celery can be used as a crunchtitute for potato chips.” (Twitter)) ← **crunchy** × **substitute**,
- (е) *vomitecture* (Twitter) ‘architecture that makes one feel like vomiting’ (Слика 16) ← **vomit** × **architecture**,
- (ж) *twestify* (Twitter) ‘testify on Twitter’ ← **Twitter** × **testify**,
- (з) *Beanliever* (Seip and Parthen 2018) ‘a believer in the health benefits of beans’ (“*I’m a Beanliever.*” (Seip and Parthen 2018: 145)) ← **bean** × **believer**,
- (и) *Twinsseparable* (The Fungies!) ‘inseparable as twins’ ← **twins** × **inseparable**.

Слика 16. *Vomitecture* (Извор: Twitter)

Из неколико горенаведених примера можемо да закључимо да су неке од мотивних речи које имају функцију модификатора (нпр. *snow* у *snowbergines* ‘white aubergines’) употребљене метафорички или метонимијски, то јест, да је у њима дошло до метафоричког или метонимијског преноса имена с једног појма на други на основу сличности, односно блискости (Драгићевић 2007: 148, 161). У претходно наведеном примеру је, рецимо, пренос имена остварен на основу појмовне блискости између појаве снега (енгл. *snow*) и њеног дефинишућег својства беле боје (енгл. *white*).

Иако је међу еноцентричним сливеницама чији се семантички центар налази у десној мотивној речи исти углавном употребљен у свом основном значењу, у грађи смо забележили и примере овог типа сливеница у којима је његово значење фигуративно. На

пример, у сливеници *snonuts* ‘rings of snow which are formed when “the wind blows snow over a snowy layer of ground and other snow and material is collected along the way”’ (Pinterest) ← **snow** × **donuts** прва мотивна реч је употребљена у свом основном смислу ‘precipitation in the form of small white ice crystals formed directly from the water vapor of the air at a temperature of less than 32°F (0°C)’ (Merriam-Webster Online Dictionary), док је у другој остварен метафорички пренос имена *donuts* на нови појам, и то на основу уочене сличности у облику двају појмова. Наиме, ова снежна појава својим обликом подсећа на крофне. У новинској сливеници *finstagram* ‘photos of basking sharks in British waters taken with the UK’s first autonomous “SharkCam” sea drone’ (The Sun) ← **fin** × **Instagram**, у семантичком центру, то јест, у другој мотивној речи бележимо метонимијски пренос имена – ‘Instagram for photos’, будући да је основна функција ове апликације (услуге) обрада и дељење фотографија.

Када су у питању сливенице којима у семантичком смислу управља лева и, најчешће, дужа од двеју мотивних речи, занимљиво је да су готово све оне творене механизмима потпуног-инклузивног, контурног или потпуног-суперимпонираног сливања. Неки од примера из наше истраживачке грађе којима ћемо речено опримерити су:

- (a) *CarnaBEE* (Carnaby) ‘Carnaby Street where *Bees’ Needs Week* is celebrated as part of an annual campaign for raising awareness of the nation’s bees’ ← **Carnaby** × **bee**,
- (б) *powHERful* ‘powerful, in relation to women’ ← **powerful** × **HER**,
- (в) *shampure*TM ‘purifying shampoo’ ← **shampoo** × **pure**,
- (г) *conf-eu-sion* ‘confusion caused by the EU’s GDPR rules’ ← **confusion** × **EU**,
- (д) *in-spur-ational* (The Sun) ‘inspirational in relation to the courage a little boy has shown by becoming a bone marrow donor’ ← **inspirational** × **spur**,
- (ђ) *disemvowel* ‘remove vowels from words’ (“DISEMVOWEL – turn tomorrow into tmrrw etc to save texting time.” (Twitter)) ← **disembowel** (фиг. генерализација значења ‘remove the internal organs of’) × **vowel**,
- (е) *PurgAIRtory* (Twitter) ‘an extremely unpleasant experience of waiting at airports because your flight is delayed’ (“The time spent waiting in airports when your flight it delayed, again.; I guess you could say I’m in purgAIRtory.” (Twitter)) ← **Purgatory** (фиг. метафорички) × **airport**,
- (ж) *chibblings* (Twitter) ‘children of your siblings’ ← **children** × **siblings**,
- (з) *Spagiggles* (Seip and Parthen 2018) ‘spaghetti’ ← **spaghetti** × **giggles**,
- (и) *Boo-nocchio* (Remy & Boo) ‘Boo, a character in a Canadian animated children’s TV series *Remy & Boo*; every time he tells a lie, bizarre things happen’ ← **Boo** × **Pinocchio** (фиг. метафорички).

И овде је, као што можемо да видимо на основу ових неколико примера, могуће да мотивне речи буду употребљене у фигуративном смислу, како семантички центри (нпр. (ђ) и (е) изнад) тако и оне које немају функцију центра већ неке врсте његовог модификатора (нпр. (и) изнад).

У анализираној истраживачкој грађи даље је забележено и неколико примера сливеница за чије се обе мотивне речи може рећи да имају једнаку семантичку тежину и стога два семантичка центра, као у:

- (a) *Buffaranch* (Heinz) ‘a combination of spicy buffalo sauce and ranch dressing’ ← **buffalo** (sauce) × **ranch** (dressing) (Слика 17),

(б) *Honeyracha* (Heinz) ‘a sauce combination of honey and sriracha’ ← **honey** × **Sriracha** (Слика 17),

(в) *Mayoracha* (Heinz) ‘a sauce combination of sriracha and mayonnaise’ ← **mayo** × **Sriracha** (Слика 17),

(г) *bra(-)digan* (The Telegraph) ‘a combination of a matching bra and cardigan worn together’ ← **bra** × **cardigan**,

(д) *flagile* (Twitter) ‘describing someone who is both flexible and agile’ (“*To reflect our premier blend of flexibility and agility I declared us to be “flagile”*”(Twitter)) ← **flexible** × **agile**,

(ђ) *Kitchoilet* (Twitter) ‘a hybrid facility used as kitchen and toilet’ (Twitter) ← **kitchen** × **toilet**.

(е) *Sharktopus* (Sharktopus vs. Pteracuda) ‘a creature that has a body of a shark and the tentacles of an octopus’ ← **shark** × **octopus**.

Слика 17. Сосови *Buffaranch*, *Honeyracha* и *Mayoracha* (Извор: Heinz)

Управо примери типа (а), (б), (в), (г), (ђ) и (е) у којима су мотивне речи комбиноване и формално и садржински јесу одлични показатељи високог нивоа иконичности сливеница. На основу слике 17, где се два соса сливају и мешају у један нови сос и нову мешавину укуса, можемо да видимо да је „сливеност” на плану садржине одлично представљена и на амбалажи трију сосова. Међутим, постоје и они гранични случајеви који би се могли тумачити и као координативне, али и субординативне ендоцентричне сливенице. Један од таквих примера јесте и сливеница *vantry* (Twitter) ← **van** × **pantry** која би се сигурно могла тумачити и као ‘pantry in a van’, а не само онако како ми то у овом раду чинимо ‘a van which is also a pantry’.

Вреди истаћи и то да међу овде анализираним енглеским сливеницама нема примера у чији су састав ушла два синонима или две блискозначнице. У вези с овим резултатом треба пренети и закључак до којег је дошао Грис (Gries 2012: 155) у својој анализи семантике енглеских сливеница, а то је да у свесном и намерном сливању два синонима бивају комбинована мање него што је то очекивано.

На крају анализе и дискусије семантичке центричности грађе из енглеског језика дајемо и неколико примера егзоцентричних сливеница у којима, као што је већ речено, ниједна од мотивних речи сливенице није носилац њене семантике. Анализом је додатно утврђено да су мотивне речи егзоцентричних сливеница обично комбиноване у сврху остваривања извесних фонолошких ефеката, односно, жељеног призвука, као и то да мотивне речи у овим сливеницама врло често бивају одабране јер означавају важне

састојке, намену, карактеристике и сл. онога сливеница означава, као, рецимо, у (а), (в) или (г) испод.

- (а) *HURRAW!*[®] ‘a lip balm made with organic, vegan and raw ingredients’ ← **hurrah** × **raw**,
- (б) *Sugarpova*[™] (Sugarpova[™]) ‘A premium candy line that reflects the fun, fashionable, sweet side of international tennis sensation Maria Sharapova’ ← **sugar** × **Sharapova**,
- (в) *Thinsulate*[™] ‘a thin material used for insulation’ ← **thin** × **insulate**,
- (г) *nutriplenish*[™] (Aveda) ‘the nutrient-infused hydrating treatment masque which restores hydration for moisture-rich hair’ ← **nutrient** × **replenish**,
- (д) *mal-tease-rs* (The Sun) ‘McDonald’s Maltesers McFlurrys which have shrunk’ ← **Maltesers** × **tease**.

Даља анализа садржине ендоцентричних и егзоцентричних енглеских сливеница у истраживачкој грађи, тачније синтаксичко-семантичких односа међу њиховим мотивним речима, показала је да, без обзира на то да ли су у питању семантички ендо- или егзоцентричне сливенице, преовлађују неаргументне субординативне семантичке структуре где једна мотивна реч на неки начин модификује или ближе одређује ону другу, и то у чак 90% случајева (или њих 351). Удео неаргументних координативних семантичких структура међу прикупљеним примерима је неупоредиво мањи и износи тек 6,66% (или 26 сливеница). Овај резултат се умногоме разликује од резултата истраживања ауторке Лалић-Крстин (Lalić-Krstin 2010: 114) где је утврђен „необично велик[и]” број координираних сливеница. Истраживачка грађа броји и 12 (3,33%) аргументних сливеница, то јест, примера у којима је једна мотивна реч заправо аргумент (субјекат или објекат) оне друге. Овај врло мали број аргументних сливеница у нашој грађи у потпуности потврђује писање Бауера, Либер и Плага (Bauer, Lieber and Plag 2013: 484) да се међу сливеницама овакве синтаксичко-семантичке структуре ретко јављају. Навешћемо најпре неколико примера субординативних ендоцентричних сливеница (а–г), а потом и неколико примера субординативних егзоцентричних сливеница (д–ж). Из њихових значења може се закључити да су између мотивних речи субординативних сливеница могуће заиста најразличитије врсте модификације.

- (а) *Chickadilla* ‘quesadilla filled with chicken’ ← **chicken** × **quesadilla**,
- (б) *alco-haul* (The Sun) ‘a haul of alcohol’ ← **alcohol** × **haul**,
- (в) *brexcruciating* (Twitter) ‘excruciating with regard to Brexit’ (“They were in #brexcruciating pain!” (Twitter)) ← **Brexit** × **excruciating**,
- (г) *Seussical* (Seussical) ‘a musical based on the children’s stories of Dr. Seuss’ ← **Seuss** × **musical**,
- (д) *Froogle*[™] (Froogle[™] App) ‘a mobile application for iPhone smartphones that helps you discover businesses with special offers’ (App Store) ← **frugal** × **Google**,
- (ђ) *Tirami-Shoe* (Seip and Parthen 2018) ‘tiramisu-inspired hot cocoa topped with shoe-shaped marshmallows’ ← **tiramisu** × **shoe**,
- (е) *Facefinity* (Max Factor) ‘all-day flawless 3-in-1 face foundation’ ← **face** × **infinity**,
- (ж) *vEGGie* (Nestlé) ‘a vegan alternative to egg which is made with soy protein and can be scrambled and fried like eggs (Vegconomist)’ ← **veggie** × **EGG**.

Неки од примера који илуструју малобројне координативне ендоцентричне сливенице (з–к) и још мање бројне координативне егзоцентричне сливенице (л) у грађи из енглеског језика су:

- (з) *FUN-tageous* (Bayou Country Children’s Museum) ‘describing something such as party as both fun and advantageous’ ← **FUN** × **advantageous**,
- (и) *Ketchili* (Heinz) ‘a sauce combination of ketchup and chili sauce’ ← **ketchup** × **chili**,
- (ј) *vantry* ‘a van which is also a pantry’ ← **van** × **pantry**,
- (к) *chewmute* ‘to chew a Snickers bar while commuting to/from work’ ← **chew** × **commute**,
- (л) *Turkado* ‘a sandwich containing both turkey and avocado’ ← **turkey** × **avocado**.

Пре него што приступимо анализи релативне семантичке прозирности сливеница у грађи из енглеског језика, осврнућемо се на неколико случајева ендоцентричних сливеница које смо забележили у грађи, а у којима се граматички и семантички центри не налазе у истој мотивној речи (нпр. *chibblings*, *Peanochio*, *shu-nicorn*, *Octopants*, *Franklainestein*). Ова појава, барем не у случају сливеница као ванграматичких морфолошких твореница, није неуобичајена (в., нпр., Lalić-Krstin 2010: 110). Примера ради, у сливеници *chibblings* ‘children of your siblings’ ← **children** × **siblings**, лева мотивна реч представља семантички центар сливенице, а десна њен граматички центар јер она, као што се види и из самог датог облика ове речи, носи флективни наставак за број, то јест, множину. Разилажење семантичких центара налазимо и у примеру *Peanochio* (Seip and Parthen 2009) ‘a pea which resembles Pinocchio in that it has a long nose and a hat’ ← **pea** × **Pinocchio** где сливеницом семантички управља такође лева мотивна реч, а граматички десна јер се на њу додају флективни наставци (нпр. наставак за генитив *Peanochio*’s). За разлику од претходна два примера, у сливеници *Franklainestein* (The Story of Tracy Beaker) ‘Elaine, a character in a British TV series, who undergoes a scary transformation’ ← **Frankenstein** × **Elaine**, налазимо унеколико другачију ситуацију, у смислу да њоме граматички управља лева мотивна реч, а семантички десна.

Из анализе и дискусије семантичке центричности енглеских сливеница можемо да закључимо, као и да се сложимо с ауторком Матјело (Mattiello 2013: 60, 129–130), да ово питање зна да буде и те како проблематично, то јест, да је каткад готово немогуће јасно и недвосмислено утврдити која је мотивна реч од већег семантичког значаја за целу сливеницу.

У наставку ћемо представити и продискутовати резултате анализе релативне семантичке прозирности прикупљених енглеских сливеница. Иако свесни чињенице да је лексичко значење једна врло променљива и за анализу незахвална категорија, у овој садржинској анализи циљ је био утврдити у којем су значењу употребљене мотивне речи, као и њихов допринос значењу сливенице, будући да код њих, баш као и код елемената сложеница (Клајн 2002: 37; в. и Dressler 2005: 271), може доћи до мањих или већих семантичких промена, као што је фигуративна употреба речи, то јест, (*ad hoc*) метафорички или метонимијски преноси имена с једног на други појам, проширења (генерализације) или сужења (специјализације) основног значења и сл. (Geeraerts 2009: 5; Murphy 2010: 94–96). Следећи типови енглеских сливеница дати су према опадајућој релативној семантичкој прозирности, то јест, од најпрозирнијих до оних најмање прозирних или непрозирних.

Наиме, као семантички најпрозирније јављају се оне ендоцентричне сливенице у којима су обе мотивне речи употребљене у својим основним значењима, будући да се

семантичка прозирност сложених речи начелно третира као производ значења њихових конституената (Mattiello and Dressler 2018: 77), као у примерима под (1). Оваквих примера је у нашој грађи највише – 287 (или 77,35%).

(1) прозирност обе мотивне речи

(a) *PET-icure* (Pet-icure Pet grooming & supplies) ‘pedicure for pets’ ← **pet** × **pedicure**,

(б) *jabulous* (The Sun) ‘fabulous in the context of Covid vaccines stopping Covid deaths’ ← **jab** (BrE informal *a vaccine*) × **fabulous**,

(в) *smoasting* (Twitter) ‘social media boasting’ (“Rare bit of smoasting from me, but so happy to be in Tokyo supporting @EnglandRugby today.” (Twitter)) ← **sm** (short for social media) × **boasting**,

(г) *Gruffalo* (Donaldson 1999) ‘a character in a British children’s picture book *The Gruffalo*[®] that seems to be half a bear and half a buffalo and also has a gruff voice’ ← **gruff** × **buffalo**.

Нешто мања семантичка прозирност карактерише ендоцентричне сливенице у којима је семантички центар задржао свој примарни смисао, а нецентар (или модификатор) развио секундарно значење, као у примерима под (2). У грађи бележимо 42 овакве сливенице (или 11,32% њих):

(2) прозирност семантичког центра и смањена прозирност нецентра

(a) *howl-o-ween* (Disney) ‘Halloween characterized by clothes featuring dogs’ ← **howl** × **Halloween**, у којој у модификатору бележимо метонимијски пренос имена (*howl* for *dogs*),

(б) *unbe-leaf-ably* (cute) (The Sun) ‘unbelievably adorable, used in the context of the autumn collection of knitwear for babies’ ← **unbelievably** × **leaf**, у којој је у случају друге мотивне речи остварен метонимијски пренос номинације с појма *leaf* на појам *autumn*,

(в) *purrcaution* (Twitter) ‘precaution of wearing a mask taken by a cat’ (Слика 18) ← **purr** × **precaution**,

don't forget to wear your mask

Curlyz
@AmmarahSamaria

he's taking purrcaution

Слика 18. *Purrcaution* (Извор: Twitter)

(г) *Baa-gherita* (pizza) (Shaun the Sheep®) ‘a margherita pizza made by a sheep’ ← **baa** ‘the cry of a sheep’ × **margherita**, у којој се у модификатору остварује метонимијски пренос имена по обрасцу – карактеристично оглашавање животиње уместо животиње, у конкретном случају *baa for sheep*.

Следећи ниво семантичке прозирности илуструју ендоцентричне сливенице у којима је нецентар (модификатор) сачувао свој основни смисао, али не и семантички центар, чије је значење изведено кроз деловање неког од механизма извођења фигуративног значења, као у примерима под (3). Заступљеност овог типа у истраживачкој грађи износи 10,24% (или 38 примера).

(3) семантичка прозирност нецентра и смањена прозирност семантичког центра

(а) *Vrimp* (Nestlé) ‘a vegan alternative to shrimps made from mixing seaweed, peas and konjac root; it has the shape as well as the authentic texture and flavor of shrimps’ ← **vegan** × **shrimp**, у којој је модификатор *vegan* употребљен у свом основном значењу – ‘containing no animal ingredients’, а семантички центар *shrimp* у метафоричком смислу, будући да, пре свега, обликом, а онда и текстуром и укусом подсећа на морске рачиће (енгл. *shrimps*),

(б) *Coronopticon* (The Economist) ‘surveillance of the coronavirus pandemic, as well as citizens, by means of apps and data networks’ ← **corona** (early 21st century shortening of *coronavirus*) (Lexico) × **panopticon** ‘a circular prison with cells arranged around a central well, from which prisoners could at all times be observed’ (Lexico), у којој је прва мотивна реч или модификатор употребљена у свом основном значењу, а семантички центар *panopticon* метафорички – као метафора за надзор помоћу апликација и мрежа података који неке државе спроводе не би ли пратиле развој ситуације у вези с пандемијом болести Ковид-19,

(в) *brexnostic* (Twitter) ‘a person who believes that nothing is known or can be known of the existence or nature of Brexit’ ← **Brexit** × **agnostic**, у којој је модификатор *Brexit* употребљен у свом примарном смислу изласка Велике Британије из ЕУ, а семантички центар *agnostic* у једном проширеном и уопштеном значењу (у односу на примарни смисао особе која не верује у постојање Бога) особе која не верује у нешто,¹²³

(г) *Toonami* (Toonami) ‘an American late night television programming block that primarily broadcasts Japanese animation and occasionally American action animation, suggesting that the block is a “tidal wave” of animated shows’ (Toonami Fandom) ← **toon** × **tsunami**. У семантичком центру овде бележимо метафорички пренос имена, а на основу уочене сличности међу двама појмовима – емитовање искључиво анимираних филмова на једном телевизијском програму подсећа на цунами.

Додатно смањену семантичку прозирност налазимо у типу ендоцентричних сливеница у којима се у обе мотивне речи јавља нека врста семантичке трансформације, то јест, ни центар ни нецентар нису задржали свој примарни смисао, као у примерима под (4). У поређењу с претходна два и, посебно, првим типом семантички потпуно прозирних

¹²³ Додајмо овде и неколико коментара једног корисника Твитера у вези с Бреgzитом који могу помоћи да се боље разуме намеравано значење сливенице *brexnostic*, као што су „Brexit is similar, culturally and psychologically, to a religious, sectarian dispute. Both demand faith; both speak to promised lands; both have little tolerance for ‘sinners’; both evangelise; and both believe the others to be damned. (And most of all: both hate heretics).” (Twitter) или „Agnosticism is an acceptable, legitimate theological position that has the virtue of annoying Christians and Atheists alike. Being Brexnostic must, I assume, have similar value...” (Twitter).

сливеница, овај тип је врло слабо заступљен у нашој грађи, и то са свега 4 примера (или 1,07%).

(4) смањена прозирност обе мотивне речи

(a) *Bluedini* ‘David Cameron, the leader of the Conservative Party, “pulled off the greatest escape since Houdini as he headed for a shock election victory”’ (The Sun) ← **blue** × **Houdini**, у којој модификатор *blue* остварује метонимијски пренос имена јер се плава боја, која је карактеристична за Конзервативну партију Уједињеног Краљевства, узима за целу партију, а код семантичког центра *Houdini* метафорички пренос имена, будући да се тадашњи лидер ове партије Дејвид Камерон упоређује с Худинијем и његовим ослобађањима из немогућих ситуација,

(б) *Purr-gatory* (Bunnicula) ‘suffering which is necessary for the cat to eventually go to heaven’ ← **purr** × **purgatory**, где семантички центар остварује метафорички пренос имена јер се страдање кроз које мачка пролази упоређује са религијским појмом чистилица као места за чишћење душе након смрти да би душа коначно могла да уђе у рај, а модификатор метонимијски пренос имена по обрасцу – карактеристично оглашавање животиње уместо животиње (*purr* for *cat*).

Напоследку, семантички непрозирне структуре, у смислу семантичког приноса појединачних мотивних речи значењу сливенице, јесу егзоцентричне сливенице. Мада су, као што је већ напоменуто, и мотивне речи егзоцентричних сливеница у највећем броју примера задржале свој основни смисао, дескриптивно (денотативно) значење оваквих сливеница се не може (поуздано) утврдити на основу познавања семантике ових речи и њиховог међусобног синтаксичко-семантичког односа јер се семантички управни члан налази ван сливенице. Примера ради, иако су мотивне речи сливенице *Zevia*[®] ← **zero** × **stevia** сачувале примарне смислове, семантички управни члан (‘beverage’) ове сливенице ‘stevia sweetened beverage with zero sugar, zero calories’ се налази ван ње.

Овде представљеним анализама неких садржинских аспеката енглеских сливеница утврдили смо да прикупљене сливенице из савременог енглеског језика показују јаку тенденцију да буду семантички потпуно прозирне јер су и семантички центар (центри) и модификатор велике већине њих сачували своја основна (примарна) значења. На ову тенденцију у семантици сливеница претходно су указали и неки други аутори (в., нпр., Mattiello 2013: 133). Њих следе ендоцентричне сливенице у којима је (а) семантички центар сачувао свој основни смисао, а нецентар (модификатор) остварио метафорички или метонимијски пренос имена или је његово значење проширено, односно сужено и (б) оне чији семантички центар бележи метафорички или метонимијски пренос имена, односно чије је основно значење сужено или проширено, а нецентар (модификатор) чува свој основни смисао. Ендоцентричних сливеница у којима су и семантички центар и нецентар (модификатор) употребљени у фигуративним значењима или су њихова значења проширена, односно сужена и чија је семантичка прозирност на тај начин значајно смањена је врло мало – свега нешто мало више од 1% укупне истраживачке грађе.

4.3. Анализа социолингвистичких аспеката сливеница у савременом енглеском језику

У овом потпоглављу анализирамо неке социолингвистичке аспекте прикупљених сливеница из енглеског језика. Конкретно, ова анализа обухвата упоређивање до сада

истражених структурних и садржинских аспеката енглеских сливеница у зависности од њихове регистарске припадности, а у циљу утврђивања могућих међурегистарских сличности и разлика у њиховој структури и садржини. Другачије речено, циљ овог потпоглавља је био да се утврди да ли можда постоје одређене тенденције у смислу структуре, односно садржине анализираних енглеских сливеница зависно од социолингвистичког регистра којем припадају, то јест, одређених специфичности самих регистара. Мотивацију за ову анализу представљали су, као што је већ речено, врло интересантни резултати анализе немачких сливеница из два различита друштвено-комуникативна регистра – сатиричних књижевних и новинских текстова и назива немачких брендова – у раду ауторке Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-Sibold 2006).

Када су у питању структурни аспекти енглеских сливеница из четири социолингвистичка регистра и уочавање евентуалних тенденција у њима, најпре ћемо упоредити удео утврђених механизма сливања, односно морфотактичку прозирност сливеница у четири регистра и покушати да понудимо могуће социолингвистичко објашњење добијених резултата. У погледу учесталости употребе утврђених механизма сливања (График 4), односно морфотактичке прозирности енглеских сливеница, резултати упоредне анализе енглеских сливеница из четири социолингвистичка регистра показују:

(а) да су производи потпуног-телескопског сливања – морфотактички најпрозирније потпуне-телескопске сливенице – најзаступљеније у књижевно-уметничком регистру и у регистру новина и часописа јер је у њима, а посебно у регистру новина и часописа, лакоћа утврђивања мотивних речи сливеница и уопште јасност и разумевање твореница изразито важна да би се намеравана порука аутора правилно разумела, односно остварио жељени комуникативни ефекат. С друге стране, удео телескопских сливеница у рекламном и регистру онлајн комуникације значајно је мањи и износи свега три, односно два процента укупног броја сливеница.

(б) да су производи потпуног-инклузивног сливања – потпуне-инклузивне сливенице, чија је морфотактичка прозирност нешто слабија у поређењу с прозирношћу претходног типа, заступљене у нешто већим бројевима у рекламном регистру и у регистру новина и часописа у поређењу са књижевно-уметничким регистром и, посебно, регистром онлајн комуникације. Релативно велики и, ако се узме у обзир претходни резултат, изненађујући број инклузивних (или графичких) сливеница у рекламном регистру могао би се можда објаснити чињеницом да су у питању примери забележени у оглашавању на друштвеним мрежама, веб-сајтовима и сл. од стране компанија, произвођача и сл., чији примарни комуникативни циљ није да се буде и формално препознатљив и (лако) памтљив, као када је реч о самом називу компаније, имену производа или услуге итд., већ да се, рецимо, дати назив бренда угради у другу мотивну реч, чијим се (намераваним) значењем циљној публици тај бренд жели боље представити и приближити. Будући да овде примарна функција сливеница није именовање некога или нечега (и да је краткоћа форме мање важна), аутори ових сливеница се више поигравају речима, па и оне саме понајвише личе на игру речима. Другачије речено, функција оваквих сливеница је превасходно лудичка (уп. Renner 2015: 129–130).

Број инклузивних сливеница у регистру новина и часописа не треба да изненађује јер, као што је већ напоменуто у оквиру дискусије резултата потпуног-телескопског сливања, у овом регистру је морфотактичка прозирност дате сложене речи врло значајна. Вероватно смо из истог разлога баш у овом регистру и у случају овог типа енглеских сливеница забележили највећи број примера написаних са цртицом (цртицама). Њоме се у ствари

жели додатно истаћи од којих је мотивних речи сливеница настала, односно олакшати њихова реконструкција.

(в) да су потпуне-суперимпониране сливенице у нешто већим бројевима заступљене у регистру новина и часописа и књижевно-уметничком регистру у односу на рекламни регистар и регистар онлајн комуникације, где је забележен једнак број оваквих примера. Објашњење оваквих тенденција можемо наћи у чињеници да регистар новина и часописа и књижевно-уметнички регистар начелно преферирају морфотактички прозирније форме.

(г) да су производи контурног сливања – контурне сливенице, којима се у поређењу с потпуним сливеницама остварује нешто мања, али и даље несумњиво значајна морфотактичка прозирност, заступљене у приближно једнаким бројевима у сва четири регистра, с тим да је у регистру новина и часописа забележено нешто више од половине оваквих примера. Узимајући у обзир то да је у новинском регистру изразито важна лакоћа реконструкције мотивних речи и јасноћа сложене речи, овај и овакав резултат није неочекиван.

(д) да су производи полупотпуног сливања – полупотпуне сливенице, чија је морфотактичка прозирност значајно смањена у поређењу са контурним и, особито, потпуним сливеницама, најчесталије у регистру онлајн комуникације и, у нешто мањем броју, у рекламном регистру. За разлику од ова два регистра, књижевно-уметнички регистар и регистар новина и часописа бележе мањи број оваквих примера. Имајући у виду да је једно од најважнијих обележја комуникације, односно, језика на интернету краткоћа форме, која се механизмом полупотпуног сливања несумњиво остварује, овај и овакав резултат није изненађујући.

(ђ) да се производи фрагментног сливања – фрагментне сливенице, мада врло слабо заступљене у укупној истраживачкој грађи из енглеског језика, јављају у нешто мало већем броју у рекламном регистру и у регистру онлајн комуникације у односу на преостала два регистра. Унеколико већа продуктивност овог формалног механизма у овим двама регистрима највероватније је последица њихове преференције према краћим формама. За разлику од њих, регистар новина и часописа бележи тек један пример фрагментне сливенице, а књижевно-уметнички регистар ниједан.

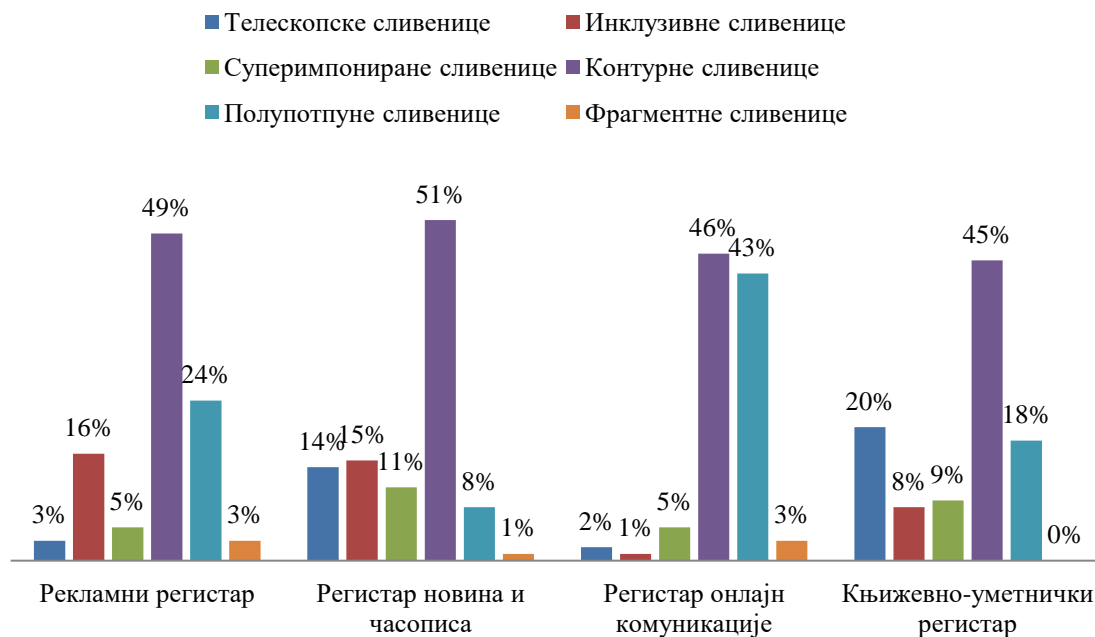

График 4. Процентуална међурегистарска заступљеност производа механизма сливања у грађи из енглеског језика

На основу резултата ове међурегистарске упоредне анализе енглеских сливеница можемо да закључимо да неки друштвено-комуникативни регистри показују веће међусобне сличности у погледу продуктивности одређених механизма сливања. Тако су, на пример, регистар новина и часописа и књижевно-уметнички регистар сличнији у учесталости употребе производа потпуног-телескопског и потпуног-суперимпонираног сливања, којима се остварује већа прозирност форме, као и у релативно малој учесталости употребе полупотпуних и фрагментних сливеница, будући да се њима остварује слабија морфотактичка прозирност. С друге стране, рекламни регистар и регистар онлајн комуникације показују више сличности у погледу релативно малог броја потпуних-телескопских и потпуних-суперимпонираних сливеница, односно чешће употребе полупотпуних и фрагментних сливеница. Оно где међу регистром новина и часописа и књижевно-уметничким регистром, односно рекламним и регистром онлајн комуникације постоје разлике јесте удео потпуних-инклузивних или графичких сливеница. У том погледу су рекламни регистар и регистар новина и часописа, односно регистар онлајн комуникације и књижевно-уметнички регистар сличнији.

У вези са механизмима сливања којима најчешће настају рекламне сливенице из енглеског језика у нашој грађи, конкретно оне у називима сваковрсних брендова, интересантно је упоредити резултате наше формалне анализе са налазима ауторки Даниловић Јеремић и Јосијевић (Danilović Jeremić and Josijević 2019a: 8–10), које су, подсетимо, анализирале 602 енглеске сливенице из Тернеровог речника сливеница у називима брендова и робних марки (Turner 1993) и утврдиле да оне највећим бројем настају сливањем и преклапањем двеју целих речи без остатка, то јест, да су већином у питању потпуне-телескопске сливенице. С друге стране, у нашој грађи, која бележи примере новијег датума (уп. и Томић 2020 за енглеске сливенице у називима брендова јела и пића, као и Danilović Jeremić and Josijević 2019b за енглеске сливенице у називима

брендираних производа за бебе), овакве сливенице углавном настају мање прозирним механизмима – контурним и полупотпуним сливањем, уз минимално преклапање (једна или две фонеме и(ли) графеме), док је производа телескопског сливања свега један пример. Ова би се разлика првенствено могла објаснити припадношћу ових сливеница различитим временским раздобљима, при чему је у данашње време преференција према краћим формама, посебно у називима брендова, све израженија.

Ове међурегистарске тенденције, односно сличности и разлике између енглеских сливеница из четири регистра на плану форме додатно поткрепљују резултати упоредне анализе преклапајућих сливеница у четири регистра (График 5). Конкретно, иако у сва четири регистра 80% и више процената енглеских сливеница бележи неку врсту преклапања између двеју мотивних речи, регистар новина и часописа и књижевно-уметнички регистар показују нешто јачу тенденцију ка творби линеарно преклапајућих сливеница и самим тим ка већој морфотактичкој прозирности, јер преклапање, као што је већ више пута напоменуто у овом раду, позитивно корелира са лакоћом реконструисања мотивних речи. Занимљиво је да је графемско преклапање, иначе најмање заступљено од свих врста преклапања у грађи из енглеског језика, учесталије у регистру онлајн комуникације и у књижевно-уметничком регистру у поређењу с регистром новина и часописа и, посебно, рекламним регистром. Ово се може, пре свега, објаснити слабије израженом преференцијом регистра онлајн комуникације и књижевно-уметничког регистра према механизму потпуног-инклузивног сливања, у којем једна цела мотивна реч постаје део гласовног низа друге мотивне речи.

График 5. Међурегистарска заступљеност преклапајућих енглеских сливеница

Упоредном анализом фонемске и графемске сличности између мотивних речи енглеских сливеница из четири социолингвистичка регистра (График 6), односно између сваке од мотивних речи и сливенице (Графици 7 и 8) утврдили смо:

(а) да се, мада не постоје велике разлике у графемској сличности између мотивних речи енглеских сливеница из четири регистра, у рекламном регистру одабирају ипак графемски најсличније мотивне речи, а у регистру онлајн комуникације графемски најмање сличне,

(б) да су и у погледу фонемских низова најсличније мотивне речи из рекламног регистра, а најмање сличне мотивне речи сливеница из регистра онлајн комуникације,

(в) да је у сва четири регистра друга мотивна реч и графемски и фонемски сличнија сливеници у односу на прву мотивну реч,

(г) да је графемска сличност међу првом мотивном речју и сливеницом највећа у случају рекламних сливеница, а најмања код оних из регистра новина и часописа,

(д) да је фонемска сличност међу првом мотивном речју и сливеницом такође највећа у случају сливеница из рекламног регистра, а најмања код књижевно-уметничких сливеница,

(ђ) да је графемска сличност међу другом мотивном речју и сливеницом највећа у регистру новина и часописа, а најмања у рекламном регистру, што је обрнуто у односу на графемску сличност међу првом мотивном речју и сливеницом,

(е) да је фонемска сличност међу другом мотивном речју и сливеницом такође највећа у регистру новина и часописа, а најмања у регистру онлајн комуникације.

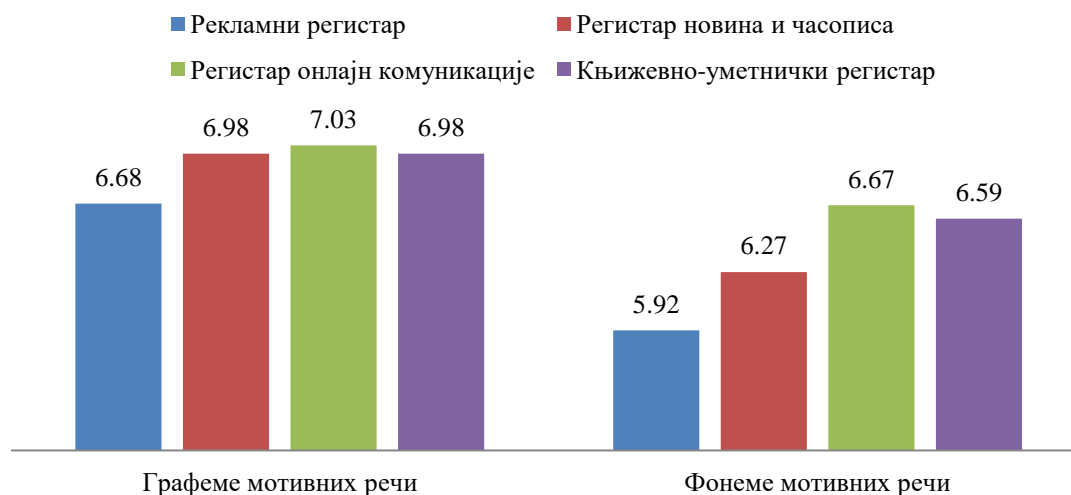

График 6: Просечно Левенштајново растојање између графема и фонема мотивних речи енглеских сливеница у четири регистра

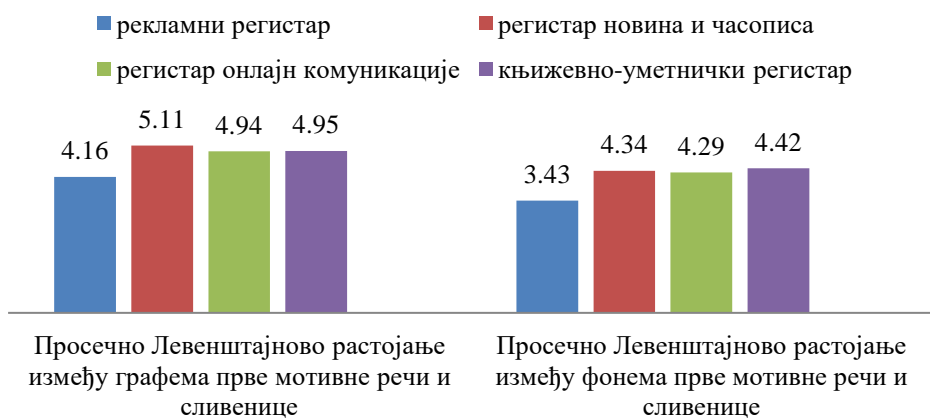

График 7: Просечно Левенштајново растојање између графема и фонема прве мотивне речи и сливенице из енглеског језика

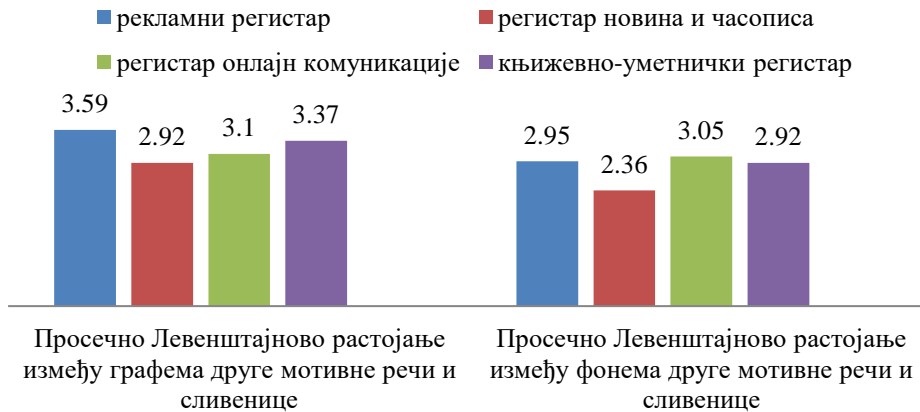

График 8: *Просечно Левенштајново растојање између графема и фонема друге мотивне речи и сливенице из енглеског језика*

Када су у питању морфосинтаксичка својства анализираних енглеских сливеница, на међурегистарском нивоу нису уочене велике разлике међу њима. Наиме, у сва четири регистра убедљиво је највећи број именица, које следе придеви. Придева је највише забележено у регистру новина и часописа – чак 31, док регистар реклама, онлајн комуникације и књижевно-уметнички бележе релативно мали број придевских сливеница, и то њих 11, 11 и 8, понаособ. У регистру онлајн комуникације забележен је највећи број глагола – њих 10, док рекламни регистар и регистар новина и часописа имају по једноцифрен број глаголских сливеница – један, односно четири примера. У књижевно-уметничком регистру није забележена ниједна глаголска сливеница. Прилога је, баш као и придева, највише у регистру новина и часописа – њих 6. Од преостала три регистра једино још регистар онлајн комуникације бележи прилошке сливенице, и то тек један пример.

Интересантно је даље истаћи то да су највећа одступања у погледу граматичке центричности, у смислу да се морфосинтаксички управни члан сливенице не налази у десној већ у левој мотивној речи, забележена у рекламном регистру (21 пример) и у регистру новина и часописа (18 примера). За разлику од њих, регистар онлајн комуникације и књижевно-уметнички регистар садрже мање таквих примера – њих 13, односно 9, могуће као последица слабије продуктивности формалног механизма потпуног-инклузивног сливања у овим двама регистрима.

Анализа садржинских аспеката енглеских сливеница на међурегистарском нивоу показала је:

(а) да у сва четири друштвено-комуникативна регистра, без обзира на њихове индивидуалне специфичности, постоји врло јака тенденција творбе субординативних ендоцентричних сливеница, али и да су егзоцентричне сливенице далеко најбројније у регистру рекламирања, где је забележено 15 примера наспрам свега једног примера у регистру новина и часописа, три примера у књижевно-уметничком регистру и ниједног примера у регистру онлајн комуникације. Разлог њиховог несразмерно већег удела у рекламном регистру може бити тај што су углавном посредни називи брендова где се мотивне речи неретко одабирају и комбинују пре свега у сврху постизања одређених звучних ефеката, односно да приоритет није семантика сливенице.

Што се ендоцентричних сливеница тиче, највећи број координативних ендоцентричних структура је забележен такође у рекламном регистру (њих 12), и то у називима брендова (углавном хране и пића) у којима се комбинују различити састојци, материјали и сл. у сврху добијања јединствених хибридних производа. Овакав резултат није изненађујући ако се узме у обзир чињеница да већ дуже време у свету постоји врло изражен тренд свеопште хибридизације, особито у областима попут индустрије хране и пића где се, утисак је, често улажу невероватни напори у осмишљавању и произвођењу нових, иновативних производа и услуга који притом захтевају једнако оригиналне називе, не би ли се био, свеукупно, што конкурентнији на тржишту роба и услуга. У преостала три регистра смо забележили мање координативних ендоцентричних структура, и то: једну у регистру новина и часописа, четири у регистру онлајн комуникације и 6 у књижевно-уметничком регистру, у којем је овај синтаксичко-семантички однос неретко искоришћен у именовању хибридних фиктивних створења типа *Pteracuda* (*Sharktopus* vs. *Pteracuda*) ‘The Pteracuda is a hybrid creature having traits of both a Pteranodon and a barracuda. It has the wings and body of a pterosaur and the head and tail of a barracuda’ (Villains Fandom).

(б) да су семантички најпрозирније сливенице учесталије у регистру онлајн комуникације и у регистру новина и часописа у поређењу с рекламним регистром и, посебно, књижевно-уметничком регистром, где је самим тим утврђено и више семантичких померања, у смислу употребе фигуративних, проширених и сужених значења мотивних речи (График 9). Јака тенденција творбе морфосемантички прозирних сливеница у новинама и часописима је и очекивана уколико се има у виду да је примарни комуникативни циљ оних који стварају у оквиру овог социолингвистичког регистра да читаоцима јасно, али истовремено и језгровито пренесу намеравано значење, то јест, одређене информације (нпр. новинске вести и сл.) а, захваљујући експресивној природи сливеница, и своје ставове у вези са датом темом, то јест, афективно значење. Чињеница да је семантичких померања (како у центру тако и у нецентру) највише утврђено у сливеницама из књижевно-уметничког регистра можда би се могла објаснити њиховом књижевно-уметничком слободом, то јест, креативношћу и способношћу књижевних и уметничких стваралаца да домисле и произведу најразличитија (*ad hoc*) метафоричка, метонимијска, проширена и сужена значења речи.

График 9: Релативна семантичка прозирност ендоцентричних енглеских сливеница у четири регистра

4.4. Анализа структурних аспеката сливеница у савременом српском језику

И у анализи структурних аспеката српских сливеница крећемо од утврђивања формалних механизма сливања којима су оне творене, то јест, од утврђивања фонемског и(ли) графемског учешћа сваке од двеју мотивних речи у сливеници и, додатно, могућег (не)линеарног преклапања њихових фонемских и(ли) графемских сегмената. И овде смо се, као и у случају грађе из енглеског језика, сусрели са проблемом утврђивања облика појединих мотивних речи. Наиме, иако облик мотивне речи углавном не мења (барем не битно) значење сливенице, од њега може и те како зависити којем ће механизму сливања сливеница припадати, као и појединачна продуктивност механизма. Такође, од облика мотивне речи, то јест, од тога да ли је у питању, рецимо, именица или придев, зависи и бројност одређених комбинација врста речи које се сливају. Овај проблем смо, међутим, успевали да решимо уз помоћ датог (ван)језичког контекста, синтаксичко-семантичке парафразе, али и консултовања твораца дате сливенице. Примера ради, у сливеници *mumlafon* (Twitter) ← mumla × mikrofon, прва мотивна реч би могла да буде глагол *мумлати* или *мумла*, као и глаголска именица *мумлање*, али се на основу расположивог језичког контекста – „*ako se mumla u mikrofon, onda to nije mikrofon već mumlafon*” (Twitter) – дошло до облика *мумла*. Сваки од утврђених формалних механизма сливања у грађи из српског језика (График 10), као и из енглеског, илуструјемо одређеним бројем примера, а у неким случајевима, као што су сливенице из регистра рекламирања или књижевно-уметничке сливенице, дајемо и фотографије. Формални механизми сливања и овде су дати према опадајућем броју појавности, и то:

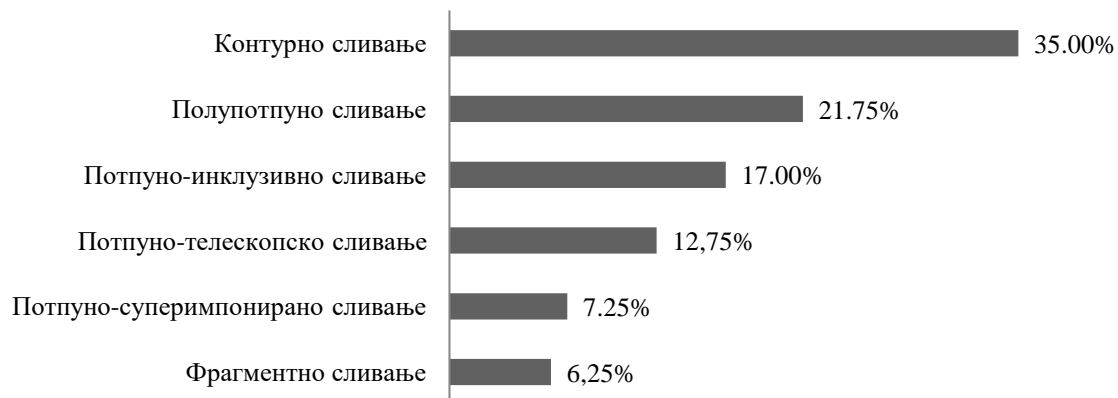

График 10. Процентуална заступљеност механизма сливања у грађи из српског језика

Као што се из датог графичког приказа види, српске сливенице творене су помоћу истих б творбених механизма, као и сливенице из грађе из енглеског језика.

(1) Највећи број примера – њих 140 (или 35%) – настао је контурним сливањем. Неке од сливеница које илуструју овај формални механизам су:

- (a) *Bibiriki* (The Fun&Fit Company) ← **b**iber × **k**ikiriki (Слика 19)
- (б) *RazGIGAvanje* (Vip mobile RazGIGAvanje) ← **razg**ib**av**anje × **g**igabajt (Слика 20),
- (в) *Vakcionalizam* (Danas) ← **vak**cina × **nac**ionalizam,
- (г) *isvinjavam se* (Twitter) ← **iz**vin**jav**am se × **sv**inja,
- (д) *razvaškarila* (Lola i Mila, animirana serija za decu) ← **razba**škarila × **va**ška.

Слика 19. *Bibiriki* (Извор: The Fun&Fit Company)

Слика 20. *RazGIGAvanje* (Извор: Vip mobile RazGIGAvanje)

(2) Следећи процентуално најзаступљенији механизам сливања у грађи из српског језика јесте полупотпуно сливање. Његови производи чине 21,75% укупног броја српских сливеница (или 87 примера). Овде треба истаћи и то да је нешто детаљнија творбена анализа фонемског и(ли) графемског учешћа двеју мотивних речи у поступку полупотпуног сливања показала да је нешто више оних сливеница у којима је прва мотивна реч потпуна, а друга фрагментарна, као у књижевно-уметничкој сливеници *какаџеза* (Драгојевић 2016б) ← **кака** × **принџеза**. Полупотпуне сливенице у грађи из српског језика илуструјемо и следећим примерима:

- (а) *Malimeta* (Fanta Facebook) ← **malina** × **limeta** (Слика 21),
- (б) *Finovacije* (OTP Banka) ← **finansije** × **inovacije**,
- (в) *simpavetinja* (Twitter) ← **simpatija** × **avetinja**
- (г) *maždaja* (Urošević 2015) ← **mačka** × **aždaja**.

Слика 21. *Malimeta* (Извор: Fanta Facebook)

(3) Трећи најпродуктивнији механизам сливања којим су творене сливенице из српског језика јесте потпуно-инклузивно сливање. Удео потпуних-инклузивних сливеница у грађи из српског језика износи 17% (или 68 примера). Поређења ради, за разлику од грађе проф.

Бугарског (Bugarski 2019: 134), у којој је међу оваквим, графичким сливеницама најмање именица, у нашој грађи именице чине више од половине производа потпуно-инклузивног сливања. Неки од примера производа овог механизма сливања су:

- (а) *DoKUČite* (Mlekara Kuč) ← **dokučite** × **KUČ**,¹²⁴
 (б) *ГИМнастичар* (НИН) ← **ГИМ** × **гимнастичар** (Слика 22),
 (в) *foLija* (Folijanti nagradna igra Munchmallow Facebook) ← **folija** × **lija**,
 (г) *nEUmoljivi* (Ljubičić 2007) ← **neumoljivi** × **EU**.

Слика 22. *ГИМнастичар* (Извор: НИН, 21. 11. 2019.)

Занимљиво је приметити да је и у грађи из српског језика у потпуним-инклузивним и контурним сливеницама искоришћено највише типографских средстава, и то: друге величине и(ли) боје фонта, више верзалних слова и сл. Њима се, наиме, жели истаћи одређена мотивна реч, али и чињеница да је у питању производ сливања двеју речи.

(4) Механизмом потпуног-телескопског сливања творено је 12,75% грађе (или 51 пример), као у:

- (а) *susamljen* (Bambi JOSH! Facebook) ← **susam** × **usamljen**,
 (б) *globiranje* (ETNA) ← **globi** × **lobiranje**,
 (в) *Tviterapeut* (Twitter) ← **Tviter** × **terapeut**,
 (г) *хранац* (Twitter) ← **храна** × **ранац**,¹²⁵

¹²⁴ Уметнута мотивна реч и властита именица *Киш* (у називу млекаре *Киш* из Крагујевца) у рекламном споту је дата верзалом и плавом бојом слова и тако графички истакнута у односу на остатак речи, чија су слова дата белом бојом (<https://www.kuccompany.co.rs/aktuelnosti/252-dokucite-zadovoljstvo-novi-reklamni-spot-mlekare-kuc>).

¹²⁵ Вреди напоменути и то да се сливеница *хранац* у истом значењу јавља и у дечјем говору. Наиме, у разговору са нашим књижевником Дејаном Алексићем сазнали смо да је његово дете свесно и намерно слило речи *храна* и *ранац* у реч *хранац*, као и речи *голица* и *полицајац* у *голицајац* 'полицајац који кажњава голицањем'. Дечји говор, наиме, може представљати важан извор свесних и намерних сливеница (в., нпр., Bugarski 2019: 101–102), па би убудуће више пажње требало посветити управо сливању у дечјем говору. Ово и због тога што ванграматичка морфологија, чије су сливенице један од облика испољавања, представља фазу у развоју дечјег говора пре усвајања граматичке морфологије и морфолошких правила (Dressler 2000: 3).

(д) *Грокенрол* (Трајковић 2002) ← **грок** × **рокенрол**.

(5) У грађи је забележено и 29 (или 7,25%) производа потпуног-суперимпонираног сливања – потпуних-суперимпонираних сливеница, у којима су обе мотивне речи сачуване у целини, али не на начин који налазимо у потпуним-телескопским или потпуним-инклузивним сливеницама већ (не)линеарним уметањем једне целе, обично слоговно краће, мотивне речи у целу другу мотивну реч и њиховим могућим преклапањем, као у:

- (а) *Пивонирка* (Пивздарија) ← **пиво** × **пионирка**,
- (б) *Miškomor* (Вечерње новости) ← **Miško** × **mišomor**,
- (в) *neINFORMERisan* (Twitter) ← **neinformisan** × **INFORMER**,
- (г) *Svetlozar* (Lola i Mila, animirana serija za decu) ← **svetlo** × **Svetozar**.

Притом би, подсетимо, овакве сливенице, иако потпуне, биле мање прозирне од телескопских и инклузивних сливеница јер је у њима (не)линеарним натпостављањем једне речи преко друге заправо нарушен унутрашњи интегритет речи и, додатно, отежана реконструкција мотивних речи.

(6) Као најмање продуктивно у грађи из српског језика показало се фрагментно сливање. 6,25% (или 25 примера) српских сливеница представљају производе овог формалног механизма. Неки од примера којима илуструјемо фрагментне сливенице су:

- (а) *пластикосаурус* (ЈКП „Градска чистоћа” Београд) ← **пластика** × **диносаурус**,
- (б) *ljubirozno* (Мој mali svet blog) ← **ljubičasto** × **grozno**,
- (в) *Politikormer* (Twitter) ← **Politika** × **Informer**,
- (г) *sočka* (Urošević 2015) ← **sova** × **mačka**.

Иако је међу фрагментним сливеницама у грађи из српског језика управо оваквих примера – сливених од почетног фрагмента прве и крајњег фрагмента друге мотивне речи – највише, неколико њих је постало сливањем почетних фрагмената двеју мотивних речи међу којима нема преклапања и које притом, као што је већ напоменуто, не представљају устаљени вишечлани назив. У питању су, наиме, производи механизма сливања уоченог први пут у раду Томић (2019), тада потврђеног са свега 12 примера. У наставку дајемо још неколико оваквих сливеница, као потврду тога да је овај, премда не посебно продуктиван (под)механизам сливања у нашем језику, и даље активан:

- (а) *Irkofas* (Irkom[®]) ← **Irkom** × **fasada**,
- (б) *MAXIFAS*[®] (MAXIMA[®]) ← **MAXIMA** × **fasada**,
- (в) *MAXIMAL*[®] (MAXIMA[®]) ← **MAXIMA** × **malter**,
- (г) *MAXISIL*[®] (MAXIMA[®]) ← **MAXIMA** × **silicon**
- (д) *MAXIPOL*[®] (MAXIMA[®]) ← **MAXIMA** × **poludisperzija**.

Занимљиво је да су сви ови примери изнађени у регистру рекламирања, као и да су у питању називи брендова, тачније називи производа домаћих фирми из различитих индустрија у којима је једна од мотивних речи врло често управо име саме фирме (нпр. фирме *Irkom*[®] из Косјерића и *Maxima*[®] из Лучана које се баве производњом боја, лакова и других средстава за заштиту дрвета, метала и камена). Треба рећи и то да ова тенденција

одговара до сада изнађеним примерима сливеница твореним на овај начин у српском језику (уп. Томић 2019: 71).

Чињеница да је велика већина, тачније 72% грађе из српског језика творено помоћу механизма потпуног и контурног сливања, којима се производе морфотактички прозирн(и)је сливенице, говори у прилог томе да говорни представници савременог српског језика, уопште узев, теже да произведу морфотактички прозирн(и)је форме. У грађи проф. Бугарског (Bugarski 2019: 127), која броји више од 2.000 сливеница, као и у грађи ауторке Томић (2019: 71), која обухвата 247 нових двочланих српских сливеница, уочљива је слична тенденција, будући да и у њима преовлађују производи сливања барем једне целе и једне фрагментарне речи, као и две целе речи.

Даље, у истраживачкој грађи из српског језика, фонемско и(ли) графемско преклапање (фрагмената) мотивних речи забележено је у 82,75% сливеница (или 331 пример). Да је преклапање врло честа појава у српским сливеницама претходно су приметиле и ауторке Халупка-Решетар и Лалић-Крстин (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 119), као и ауторка Томић (2019: 70). С обзиром на то да се, као што је већ речено, преклапање налази у позитивној корелацији са прозирношћу форме творенице, овај и овакав резултат потврђује претходно уочену тенденцију творбе морфотактички прозирни(ји)х сливеница у савременом српском језику. Међу преклапајућим српским сливеницама највише је примера (њих 314 или 94,86%) у којима је преклапање потпуно, то јест, и фонемско и графемско, као у примерима (а)–(г) испод. Ово је и очекивано будући да су у нашој истраживачкој грађи најчешће комбиноване речи из српског језика, чије је ћирилично, као и латинично писмо, фонолошко, изузимајући три диграфа – *lj*, *nj*, *dž*. С друге стране, у оним, далеко мање бројним, сливеницама из српског језика у којима је домаћи лексички материјал комбинован са страном (махом енглеском) лексиком или интернационалним скраћеницама (нпр. *С* („це”) – ознака за канцер у медицинском шифарнику – *KartiCe* (MladiCe Србије) ← **kartice** × **С**, *PričaliCE* (MladiCe Србије) ← **pričalice** × **С**), забележили смо неколико примера непотпуног – фонемског преклапања (14 примера или 4,22%), као у примеру (д) испод, и графемског преклапања (3 сливенице или 0,90%), као у (ђ).

- (а) *BALANSirana* (ishrana) (Imlek) ← **BALANS** × **balansirana** (ishrana)
- (б) *Maksimirenje* (Danas) ← **Maksimir** × **mirenje**
- (в) *ubiTAČAN* (Komentar u Danasu) ← **ubitačan** × **tačan**
- (г) *истетребљење* (Алексић 2017) ← **истребљење** × **тетреб**
- (д) *pressitutka* (Twitter) ← **Press** × **prostitutka**
- (ђ) *UnAppređena* (IDEA super kartica) (IDEA katalog) ← **unapređena** × **app**.

Када је у питању нелинеарност (или дисконтинуитет) у преклапању, резултати творбене анализе показују да се нелинеарно преклапање јавља у 22,35% преклапајућих сливеница (или 74 примера), као у (е)–(и) доле. Другачије речено, међу преклапајућим српским сливеницама преовлађује линеарно преклапање које, несумњиво, доприноси и њиховој већој морфотактичкој прозирности, како у односу на непреклапајуће сливенице тако и у односу на оне у којима је преклапање дисконтинуирано.

- (е) *Oplaneti se!* (Млади истраживачи Србије) ← **opameti se** × **planeta**,
- (ж) *Sliniša* (Koreni) ← **slini** × **Siniša**,
- (з) *koron-manka* (Twitter) ← **korona** × **karamanka**,
- (и) *kamileoni* (Petrović 2003) ← **kamile** × **kameleoni**.

Анализа обима преклапања мотивних речи у анализираним српским сливеницама показала је да се у случају сливеница у којима је преклапање потпуно, то јест, фонемско-графемско, у просеку преклапа 2,57 сегментних јединица, односно у фонемском преклапању 2,68 фонема и у графемском 0,5 графема. Из ове структурне анализе изузето је пет преклапајућих сливеница у којима се број фонема и графема које се преклапају разликује (нпр. као последица присуства диграфа), као у *Krindžama* (Twitter) ← **krindž** × **pidžama** или *budžep* ← **budžet** × **džep**. У њима је, наиме, просечан обим преклапања сегментних јединица унеколико већи – мало изнад 3 фонеме, односно мало изнад 4 графеме. На основу ових резултата можемо закључимо да је просечан број фонема и(ли) графема које се преклапају у сливеницама из српског језика невелик.

Једна друга структурна карактеристика српских сливеница коју смо овде уочили, а која њиховим творцима, уз друге горепоменуте начине графичког истицања, првенствено служи у постизању веће прозирности форме, јесте цртица. Премда оваквих примера у нашој грађи није забележено пуно – свега четири, и то два у регистру новина и часописа, један у регистру онлајн комуникације и један у књижевно-уметничком регистру – можда се убудуће може очекивати увећање њиховог броја, и то захваљујући, пре свега, утицају енглеског језика (посебно у области мас-медија), у којем је ова пракса у поступку сливања, као што смо видели у потпоглављу о структурним аспектима савремених енглеских сливеница, широко распрострањена. Илуструјемо примерима:

- (а) *ГИМ-настика* (НИН) ← **ГИМ** × **гимнастика**,
- (б) *Kon-tra* (Danas) ← **Kon** × **kontra**,
- (в) *koron-manka* ← **korona** × **karamanka** и
- (г) *АРТ-ерија* (RTV АРТ-ерија) ← **арт** × **артерија**.

Анализирајући структуру прикупљених српских сливеница, не можемо а да не приметимо да је латиница, изузимајући један релативно мали број примера датих ћириличним писмом (њих 59, од којих је највише у књижевно-уметничком регистру – 33), пуно заступљенија од ћирилице и, утисак је, посебно пожељна у регистру онлајн комуникације (свега два ћирилична примера), између осталог и због честе употребе неприлагођених страних речи које се тако лакше комбинују са домаћим (уп. Бугарски 2001: 2). По 12 ћириличних примера сливеница изнађено је у рекламном регистру и у регистру новина и часописа.¹²⁶ Тако је, на пример, највећи број новинских сливеница датих ћириличним писмом изнађен у недељнику *НИН*, док таблоидне новине, у којима и настаје највећи број сливеница у оквиру овог регистра, користе искључиво латинично писмо. Давање предности латиничном писму приликом творбе српских сливеница можда би се, уопште узев, могло тумачити и као својеврсна последица специфичних социолингвистичких прилика у којима се поступак лексичког сливања на овим просторима развија, конкретно онога што Кабакчи (2018, према Драгићевић 2019: 154) назива „глобанглизацијом”.

¹²⁶ У вези с ћириличним примерима рекламних сливеница, вреди поменути и то да је некима од њихових твораца (конкретно, творцима сливеница *Пивздарија* и *пивонирка*) било важно да ови називи буду дати ћириличним писмом не би ли се на тај начин допринело очувању ћирилице у бујници туђих речи и назива, посебно у језику реклама.

Следећи структурни аспект српских сливеница који анализирамо, а који се налази у уској вези са преклапањем, јесте фонемска и графемска сличност између њихових мотивних речи, односно сличност између мотивних речи, с једне стране, и сливенице, с друге. Ове сличности, као што је и у методологији истраживања објашњено, утврђујемо израчунавањем мере Левенштајновог растојања. Квантитативна анализа је, наиме, показала да су мотивне речи српских сливеница сличније, мада незнатно, на фонемском него на графемском нивоу, будући да просечно Левенштајново растојање међу мотивним речима српских сливеница на нивоу графема износи 6,50, а на нивоу фонема 6,38.

Што се сличности прве и друге мотивне речи са сливеницом тиче, резултати ове квантитативне анализе указују не само на то да су обе мотивне речи сличније сливеници на фонемском него на графемском нивоу већ и да друга мотивна реч показује више, како фонемске тако и графемске, сличности са сливеницом него прва мотивна реч. Конкретно, просечно Левенштајново растојање међу графемама прве мотивне речи и сливенице износи 4,21, а између графема друге мотивне речи и сливенице 3,09. Просечно Левенштајново растојање међу првом мотивном речју и сливеницом на фонемском нивоу износи 4,11, а међу другом мотивном речју и сливеницом 3,03. Већу графемску и фонемску сличност друге мотивне речи са сливеницом илуструјемо следећим примерима:

(а) *kvascinantno* (Апатинска pivara) ← **kv**as * **fascinantno**

k v a s
k v a s c i n a n t n o

f a s c i n a n t n o
k v a s c i n a n t n o

Из датог примера видимо да је Левенштајново растојање међу првом мотивном речју и сливеницом, како на графемском тако и на фонемском нивоу, 8, јер је потребно уметнути 8 графема, односно, фонема да би се прва мотивна реч претворила у другу, док је исто растојање међу другом мотивном речју и сливеницом четири пута мање, јер је само потребно додати графему, односно, фонему *k* и заменити графему/фонему *f* графемом и фонемом *v*. Притом не треба занемарити ни сличност гласова *f* и *v* у месту изговора, то јест, да су и један и други уснено-зубни.

(б) *Hepidemiolog* (Danas) ← **He**pi (TV) (прилагођени облик енглеске речи *happy* према српском изговору) * **epidemiolog**, у којој Левенштајново растојање међу првом мотивном речју и сливеницом износи 8, будући да је потребно уметнути 8 графема/фонема, док је растојање међу другом мотивном речју и сливеницом тек 1, јер треба само уметнути графему, односно фонему *h*.

h e p i
h e p i d e m i o l o g

e p i d e m i o l o g
h e p i d e m i o l o g

(в) *dodikalo* (Twitter) ← **Dodik** × **dodijalo** У овом примеру Левенштајново растојање међу првом мотивном речју и сливеницом износи три, јер треба уметнути три графеме (или фонеме) да би се од прве мотивне речи добила сливеница *dodikalo*. Исто растојање између друге мотивне речи и сливенице је три пута мање, јер је неопходно само заменити графему/фонему *j* графемом/фонемом *k*.

d o d i k
d o d i k a l o

d o d i j a l o
d o d i k a l o

(г) *jošticipci* (Ршумовић 2019а) ← **još** × **ušticipci** Левенштајново растојање међу првом мотивном речју и сливеницом у овом примеру је 5, с обзиром на то да је потребно додати пет графема (или фонема) да би се од прве мотивне речи добила дата сливеница, док је исто растојање међу графемама (или фонемама) друге мотивне речи и сливенице 2, будући да треба додати графему/фонему *j*, односно извршити замену графеме/фонеме у графемом/фонемом *o*.

j o š
j o š t i p c i

u š t i p c i
j o š t i p c i

Структурни аспект српских сливеница који се такође нашао у средишту наше пажње у овом раду јесу категорије врсте речи којој оне (најчешће) припадају (График 11), као и врсте речи које се комбинују унутар сваке од утврђених категорија.

График 11. Процентуална заступљеност врста речи у грађи из српског језика

Резултати ове структурне анализе показују да највећи број српских сливеница припада именицама (329 примера или 82,25%). Уколико дубље анализирамо структуру ових именичких сливеница, у смислу категорија врста речи које су у њима комбиноване, можемо да изведемо закључак да преовлађују двоименичке сливенице, то јест, комбинације двеју именица, као у *Kovidovdan* (Twitter) ← **kovid** × **Vidovdan** или *muzikaljenje* (Музички фестивал *Muzikaljenje*) ← **muzika** × **kaljenje**.¹²⁷ Именичких сливеница овакве граматичке структуре забележено је чак 275 (или 83,58%). Остале именичке сливенице представљају комбинације (дате према опадајућој учесталости):

- (а) придева и именице – 24 примера *Zdravoteka* (IDEA Zdravoteka) ← **zdrav** × **apoteka**,
- (б) глагола и именице – 12 примера *lupmolog* (Danas) ← **lupa** × **pulmolog**,
- (в) узвика и именице – 8 примера *Grokoko* (Twitter) ← **grok** × **rokoko**,
- (г) прилога и именице – 2 примера *NaPolaTanke* (Štark Napolitanke) ← **napola** × **napolitanke**,
- (д) предлога и именице – 2 примера *изштинци* (Ршумовић 2019а) ← **из** × **уштинци**,
- (ђ) именице и придева – 2 примера *sveKRIVA* (Ispovesti) ← **svekrva** × **kriva**,
- (е) именице и глагола – 1 пример *napredNJACE* (N1 Info Kolumne) ← **naprednjače** × **njače**,
- (ж) заменице и именице – 1 пример *tabolid* (Danas) ← **taj** × **bolid**,
- (з) редног броја и именице – 1 пример *Šestival* (StandUpFest 2016) ← **šesti** × **festival** и
- (и) именице и узвика (ономатопејског узвика или ономатопејске речи) – 1 пример *bezzbroj* (Vip mobile bezzbroj) ← **bezbroy** × **zzz**.

Следећа најбројнија категорија врсте речи којој припадају анализиране српске сливенице јесу придеви – 44 примера (11%). Они су углавном творени од именице и придева – 23 примера. Остале комбинације (дате према опадајућој учесталости) обухватају:

- (а) придев и именицу – 10 примера *nazaDNO* („Zna se da je dno i to nazaDNO” (N1 Info Komentari)) ← **nazadno** × **DNO**,
- (б) два придева – 8 примера *ružičanstvena* (Kurir) ← **ružičasta** × **veličanstvena**,
- (в) глагол и придев – 2 примера *kradministrativni* (Vajagić i Zukić 2017) ← **krade** × **administrativni** и
- (г) узвик и придев – 1 пример *Zzzuper* (Vip mobile Zzzuper prepaid!) ← **Zzz** × **super**.

У грађи су забележена и 23 глагола (5,75%). Занимљиво је да је међу глаголима више од половине њих забележено у облику императива. У потпоглављу 4.6., то јест, у анализи неких социолингвистичких аспеката српских сливеница видећемо да би се овај резултат могао, барем делимично, објаснити регистарском припадношћу ових глагола, наиме, тиме што је највише глагола изнађено у регистру рекламирања, у којем се циљна публика врло често отворено, директно убеђује да дела. Анализиране глаголске сливенице најчешће представљају производ комбиновања глагола и именице – 17 примера, као у *PLJiŽeljivali* (PLJiŽ) ← **priželjivali** × **PLJiŽ**. Преосталих 6 глагола творени су сливањем именице и

¹²⁷ Термин *двоименичке сливенице* користимо по аналогији са Клајновим (2002: 41) термином *двоименичке сложеннице*.

глагола, као у *PODstaknite* (novogodišnju čaroliju) (Galerija podova) ← **POD** × **podstaknite** или *вилософирати* (Алексић 2017) ‘филозофирати, размишљати на вилински начин’ ← **вила** × **филозофирати**.¹²⁸ Као што видимо, ниједна од наших глаголских сливеница није постала комбиновањем двају глагола. За разлику од наше грађе овде и грађе анализираних у раду Томић (2019), у грађи проф. Бугарског (Bugarski 2019: 167, 171, 178, 182, 187, 194, 207, 217, 225, 228) постоји неколико глаголских сливеница (највише из омладинског жаргона) чије су обе мотивне речи глаголи, као у *čalaprčnuti* (од *čalabrčnuti* и *prčnuti*), *doktogirati* (од *doktorirati* и *plagirati*), *funkcionisanisati* (од *funkcionisati* и *onanisati*), *hiperstrofirati* (од *hipertrofirati* и *apostrofirati*), *kenjizirati* (од *kenjati* и *frazirati*), *lutovati* (од *lutati* и *putovati*), *povrignuti* (од *povratiti* и *podrignuti*), *spajkiti* (од *spavati* и *pajkiti*), *uskriknimo* (од *uskliknimo* и *kriknimo*), *ustanoviti* (од *ustanoviti* и *ustanoviti*), *zajebuniti se* (од *zajebati se* и *zabuniti se*) и *zapariti* (од *zapaliti* и *pariti*).

Најмање је забележено прилога (три примера) (0,75%) и свега једна заменица (0,25%). У питању је, наиме, показна придевска заменица *ТАКва* („Da li volite ТАКва iznenađenja?” (Tak slani kreker Facebook)) ← **ТАК** × **takva**, односно прилози *NEOpisivo* („Hvala NEOpisivo!” (Vip mobile Viber)) ← **NEO** × **neopisivo**, *ТАКо* („Sve je tu za jedno ТАКо dobru sedeljku.” (Tak slani kreker Facebook)) ← **ТАК** × **tako** и *NEObjašnjivo* (kul) (Vip mobile Viber) ← **NEO** × **neobjašnjivo**. Као што се из датих примера може закључити, сви прилози представљају комбинације именице и прилога, а показна придевска заменица комбинацију именице и придевске заменице.

Упоредимо ли утврђену заступљеност врста речи у нашој грађи с оном коју је у својој монографији српских сливеница забележио проф. Бугарски (Bugarski 2019: 133–134), видећемо да оне одговарају једна другој у погледу уочених тенденција. Наиме, и у његовој грађи превагу односе именичке сливенице, које чине око четири петине свих сливеница. Остатак његове грађе чине придеви, глаголи и прилози. До сличних резултата дошла је и Томић (2019: 66–68) у анализи 247 нових двочланих сливеница у српском језику.

У поређењу са комбинацијама врста речи у српским сложеницама (в., нпр., Клајн 2002), разноврсност овде утврђених комбинација, посебно у именичким сливеницама (уп. и Томић 2019: 66–68), сведочи у прилог ванграматичком морфолошком статусу сливеница у савременом српском језику. Овде је важно истаћи и то да је, за разлику од српских сложеница (в. Клајн 2002), у сливеницама из српског језика присуство спојног вокала ипак само изузетно случај, као у:

- (a) *lažovizija* (Informer) ← **laž** -o- × **televizija**,
- (б) *dronolitičari* (PLJiŽ) ← **dron** -o- × **analitičari**,
- (в) *jazopas* (Petrović 2003) ← **jazavac** -o- × **pas**.

У вези с претходном је и анализа граматичке центричности српских сливеница. Стога у наставку овог потпоглавља анализирамо од које је од две мотивне речи сливеница преузела граматичке категорије, као што су род, број, падеж, степен поређења итд., односно која је од њих две носилац флективних наставака. Ослањајући се на ове критеријуме, утврдили смо да је у 81,25% (или 325) примера граматички (или морфосинтаксички) центар српске сливенице десна мотивна реч, као у (а)–(ђ) испод, а у 17% (или 68) примера лева мотивна реч, као у (е)–(и). Шест сливеница (1,5%) поседује два

¹²⁸ До значења сливенице *вилософирати* дошло се у разговору са аутором сливенице – писцем Дејаном Алексићем.

граматичка центра, док би се један пример (0,25%) могао сматрати граматички егзоцентричним, о чему ће више речи бити у наредна три пасуса. Из ових резултата, али и оних до којих су дошле ауторке Халупка-Решетар и Лалић-Крстин (Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 120), може се поуздано закључити да већи граматички утицај десне мотивне речи у одређивању морфосинтаксичких својстава српских сливеница у потпуности одговара универзалној, системски-независној морфолошкој природности, тачније преференцији према којој граматички важнији елемент заузима крајњу, десну позицију у односу на нецентар, који остаје у својеврсној позадини (Dressler 2005: 275–276).

- (a) *Citrozaik* (3bir) ← **Citra** × **Mozaik**,
- (б) *ćelepinja* (Distrikt Food Corner Čačak) ← **ćevapi** × **lepinja**,
- (в) *ETNArizmi* (ETNA) ← **ETNA** × **aforizmi**,
- (г) *Promikron* (Instagram) ← **promaja** × **omikron**,
- (д) *medverica* (Stojiljković 1972) ← **medved** × **veverica**,
- (ђ) *Džebanat* (Vajagić i Zukić 2017) ← **džebana** × **Banat**;
- (е) *spekTAKl* (Tak slani kreker Facebook) ← **spektakl** × **TAK**,
- (ж) *afoerizmi* (Ужичка недеља) ← **aforizmi** × **Ere**,
- (з) *Лилифашистанци* (НИН) ← **Лилипутанци** × **фашиста**,
- (и) *koronaVirus* (Danas) ← **koronavirus** × **AV**.

Иако се на основу ових резултата може учинити да је подела на граматички десно- и левоцентричне сливенице крајње једноставна, утврђивање морфосинтаксичког центра сливеница није непроблематично. Примера ради, својеврсни проблем у утврђивању граматичког центра представљала је рекламна именичка сливеница *limuNADA* (женски род) (Centar za integraciju mladih) ← **limunada** × **nada**, јер су обе мотивне речи такође именице женског рода. Ипак, узимањем у обзир и додатним разматрањем доступних језичких контекста у којима је ова сливеница забележена (нпр. „14. jula potražite kafić u kom ćete popiti limuNADU za Svратиште” или „Potražite lokal obeležen posterom i osvežite se limuNADOM za Svратиште” (Centar za integraciju mladih; Centar za integraciju mladih YouTube)), где је фрагмент *limu-* дат белом, а фрагмент *-nada* жутом бојом, дошло се до закључка да она припада граматички левоцентричним сливеницама јер је у контекстима употребљена као градивна именица – врста именица којој припада и лева мотивна реч, а не као апстрактна именица, којој припада десна мотивна реч.

Даље, сливеницу *skobot* (Twitter), рецимо, није било могуће сврстати у граматички десно- или левоцентричне, јер су обе мотивне речи, као и сама сливеница, заједничке именице мушког рода *skobot* (заједничка именица, мушки род) ← **skot** (заједничка именица, мушки род) × **bot** (заједничка именица, мушки род) и јер се не може са сигурношћу тврдити која је од две мотивне речи носилац флективних наставака. Стога бисмо ове и сличне примере, какав је и придев *ubiTACAN* ← **ubitačan** (придев, мушки род) × **tačan** (придев, мушки род), најпре сврстали у сливенице са два морфосинтаксичка управна члана.

Ван поделе на десно- и левоцентричне, односно граматички двоцентричне примере остала је још и рекламна именичка сливеница *MAXIFAS*[®] (мушки род) ← **MAXIMA** (женски род) × **fasada** (женски род). Иако ова сливеница, као и њене мотивне речи припадају именицама, њен граматички род се разликује од граматичког рода двеју мотивних речи, па се не би могло рећи да је било која од њих морфосинтаксички центар

ове сливенице. Другачије речено, сливеницу *MAXIFAS*[®] бисмо најпре могли окарактерисати као граматички егзоцентричну.

4.5. Анализа садржинских аспеката сливеница у савременом српском језику

У овом потпоглављу анализирамо неке садржинске аспекте сливеница у савременом српском језику. Конкретно, бавимо се утврђивањем значења сливеница и значења њихових мотивних речи, семантичког центра сливенице, синтаксичко-семантичких односа између мотивних речи, као и релативне семантичке прозирности сливеница. Најпре ћемо, као и код енглеских сливеница, рећи неколико речи о утврђеном значењу анализираних примера из српског језика. Узимајући у обзир чињеницу да примери у нашој истраживачкој грађи из српског језика нису прикупљени из речника (изузев сливеница које су ексцерпирани из дела *Paranojeva barka: rečnik marginalizama* (Vajagić i Zukić 2017) у којима одредницу прати дефиниција аутора), њихово значење је утврђено помоћу расположивог (ван)језичког контекста, а у једном мањем броју примера у случају којих су нам творци сливеница били доступни, и уз консултовање са њима. Ослањајући се на тако утврђена значења српских сливеница, приступили смо анализи њихове семантичке центричности.

Анализа семантичке центричности 400 српских сливеница показала је да највећи удео у истраживачкој грађи заузимају ендоцентричне сливенице, и то чак 98% (њих 392).¹²⁹ Конкретније, ендоцентричне сливенице чији семантички центар представља десна мотивна реч, најчешће употребљена у свом примарном смислу, чине 66,58% грађе (261 пример). Илуструјемо следећим примерима:

(а) *Тестивал* ‘фестивал производа од теста, али и производа који се могу користити уз тесто’ (Фестивал Тестивал) ← **тесто** × **фестивал**,

(б) *Slobalizacija* ‘глобализација којој прети слом’ (Nedeljnik) ← **slom** × **globalizacija**,

(в) *KONSTRAKTivno* (veče) ‘конструктивно вече захваљујући Констракти, представници Србије на Песми Евровизије’ ← **Konstrakta** × **konstruktivno** (нпр. „Hvala Konstrakti za konstruktivno veče sinoć!” (Twitter)),

(г) *Пожезија* ‘фестивал поезије који се организује у Пожеги’ (Фестивал поезије *Пожезија*) ← **Пожега** × **поезија**.

Ендоцентричне сливенице чији семантички центар представља лева мотивна реч чине готово три пута мање грађе из српског језика – 22,70% (или 89 примера). Као што се из следећих неколико примера може видети, у овом типу сливеница лева мотивна реч је обично и слоговно дужа.

(а) *Oplaneti se!* ‘опамети се у погледу свог односа према планети Земљи’ (Слика 23) ← **опамети се** × **planeta**,

(б) *glas pina* ‘нова врста гласине са појачаним спином’ (Danas) ← **glasina** × **spin**,

(в) *unazapaden* ‘уназађен боравком у иностранству, тачније на Западу’ (Twitter) ← **unazaden** × **zapad**,

¹²⁹ Подсетимо овде да у овом раду ендоцентричним конструкцијама сматрамо сливенице које имају један или два семантичка центра, као и оне чији је центар (центри) употребљен у неком од секундарних значења.

(г) *истетребљење* ‘неутралисање врсте тетреба, тетребодид’ ← **истребљење** × **тетреб**.¹³⁰

Слика 23. *Oplaneti se!* (Извор: Млади истраживачи Србије)

10,71% сливеница (или њих 42) у грађи из српског језика јесу ендоцентричне конструкције за чије се обе мотивне речи може констатовати да су једнако семантички релевантне, то јест, да имају једнаку семантичку тежину у конструкцији значења сливенице. Следећи примери илуструју семантички двоцентричне сливенице:

(а) *Malinada* ‘сок од малине и лимуна’ (Nectar Malinada) ← **malina** × **limunada**,

(б) *rurbani* ‘и рурални и урбани’ ← **ruralni** × **urbani** („[...] sloja *rurbanih* polutana, dušom i duhom na selu, a telom, poslom i egzistencijom u gradu”) (Vreme, 11. 8. 2005.),

(в) *trološ* ‘човек који тролује а уједно је и олош’ (Twitter) ← **trol** × **ološ**,

(г) *vevečka* ‘биће које је и мачка и веверица’ ← **veverica** × **mačka** („Moja mačka je veverica. Vevečka! Ima dugačak čupavi rep koji joj služi za brisanje prašine.”) (Urošević 2015: 16),

(д) *Krokiriki* ‘назив изложбе која је као каква „лагана, једноставна и брза ствар, нешто што се конзумира без много претензија, попут кикирикија”, а постављена је у просторијама удружења *Krokodil*’ (Krokodil) (Слика 24) ← **krokodil** × **kikiriki**.

Слика 24. *Krokiriki* (Извор: Krokodil)

Удео семантички егзоцентричних сливеница у грађи из српског језика у којима ниједна од мотивних речи семантички не управља сливеницом је врло мали – свега 2% (8 примера). Неки од примера којима илуструјемо овај тип сливеница су:

(а) *VoLim* ‘назив брэнда хране и пића из Пријепоља’ (VoLim) ← **volim** × **Lim**,

¹³⁰ До овог значења сливенице *истетребљење* дошло се у разговору са њеним творцем – књижевником Дејаном Алексићем.

(б) *Mozgosaurus* ‘назив књиге и пројекта који се баве еволуцијом и савременом реконструкцијом грађе мозга диносауруса’ (Studentska секција за neuronauke) ← **mozga** × **dinosaurus**,

(в) *susamkamon* ‘нови укус *JOSH!* рибица’ (Bambi *JOSH!*) ← **susam** × **Tutankamon**,

(г) *MAXISIL*[®] ‘прајмер на бази силикона који производи фирма *MAXIMA*[®]’ ← **MAXIMA** × **silikon**.

Из резултата анализе граматичке и семантичке центричности сливеница из српског језика произлази и да се у великој већини њих граматички и семантички центар налазе у једној истој мотивној речи, и то углавном у десној, што одговара налазима претходних истраживања овог садржинског аспекта у српским сливеницама (уп. Halupka-Rešetar and Lalić-Krstin 2009: 122; Томић 2019: 73).

Даља анализа садржине ендоцентричних, као и егзоцентричних српских сливеница, тачније синтаксичко-семантичких односа између њихових мотивних речи, показала је да, независно од тога да ли су у питању ендо- или егзоцентричне конструкције, преовлађује субординативни синтаксичко-семантички однос у којем је једна мотивна реч семантички претежнија, то јест, надређена другој речи, која је ближе одређује или модификује.¹³¹ На пример, у сливеници *tunapčić* ← **tuna** × **ćevapčić**, изнађеној у јеловнику београдске риблије кухиње *Fishek*, прва мотивна реч је подређена другој мотивној речи. Она је тако ближе одређује, јер нам казује да нису у питању традиционални ћевапи од млевеног меса већ од меса туне.¹³² Оваквих производа сливања у грађи из српског језика је чак 86,46% (или 345 сливеница). Неки други примери неаргументних субординативних ендоцентричних сливеница из српског језика су и:

(а) *НИНце* ‘„нинце” из недељника *НИН*’ (НИН) ← **НИН** × **нинце**,

(б) *kovidljamovka* ‘виљамовка која се користи у борби против болести Ковид-19’ (Twitter) ← **kovid** × **viljamovka**,

(в) *Шазбука* (Танасијевић 2021) ‘књига *Шазбука* је шумска азбука природе’ (РТС) ← **шумска** × **азбука** (Слика 25).

Слика 25. *Шазбука* (Извор: Танасијевић 2021)

¹³¹ У случају једне рекламне сливенице – *susamkamon* – није било могуће утврдити синтаксичко-семантички однос између њених мотивних речи.

¹³² Овде вреди скренути пажњу на то да би се и сам назив риблије кухиње *Fishek* могао тумачити као међујезичка сливеница састављена од неприлагођене енглеске речи *fish* и одомаћеног турцизма *фишек* (Томић 2019: 71).

У 10,52% српских сливеница (или њих 42) однос међу мотивним речима је координативан, као у:

(а) *emanciploatacija* ‘и еманципација и експлоатација’ (Greganović 2015) ← **emancipacija** × **eksploatacija**,

(б) *ružičanstvena* ‘она која је и ружичаста и величанствена’ ← **ružičasta** × **veličanstvena**,

(в) *Gurmetnica* ‘жена која себе сматра и гурманом и уметницом’ (OMMADE blog) ← **gurman** × **umetnica**.

Најмање смо, очекивано, забележили аргументних сливеница – свега 3% (или њих 12). Неки од ових малобројних примера у грађи из српског језика су:

(а) *iskoronimo* ‘искоренимо корону’ (Twitter) ← **iskorenimo** × **koronu**,

(б) *priPLjiŽava se* ‘приближава се нова епизода хумористично-сатиричне телевизијске емисије *PLJiŽ*’ (PLJiŽ) ← **približava se** × **PLJiŽ**,

(в) *PRSo* ‘PRS (политичка странка) је прсо’ (Danas) ← **PRS** × **prso**.

Иако се ова подела може учинити једноставном, треба напоменути да није увек (било) могуће недвосмислено одредити да ли се ради о субординативном или координативном односу између мотивних речи сливенице. На пример, однос између мотивних речи сливенице *kokicarevi* (Marbo Product) ← *kokica* × *carevi* (фиг.) (в. Вујанић и др. 2011: 1447) могуће је тумачити онако како смо ми то у овом раду учинили, а то је као субординативни или одредбени однос према коме су *kokicarevi* заправо ‘кокице које се у нечему истичу изнад свих других кокица’. Некада је синтаксичко-семантичку везу између мотивних речи врло тешко дефинисати уколико се нема увид у (ван)језички контекст у којем је дата сливеница настала. Узмимо, на пример, сливеницу *kraTAK* ← **kratak** × **TAK** (kreker) насталу у контексту рекламирања овог производа – „Kad za ručak ostanesh kraTAK!” (Tak slani kreker Facebook). Без (одговарајућег) (ван)језичког контекста практично је немогуће утврдити које је намеравано значење ове сливенице, односно који је однос између њених чланова. Овако, на основу датог контекста, могли бисмо рећи да је намеравана порука творца ове рекламне сливенице била да индиректно препоруче потенцијалним купцима да ‘у ситуацији када немају ручак, узму *TAK*’. Сличну ситуацију бележимо и у једној другој рекламној сливеници – *Krekeri* ‘крекери на чијој се амбалажи налази жаба која једе крекере’ (Aman katalog) ← **kree** × **krekeri**, јер је и овде без увида у (ван)језички контекст, синтаксичко-семантички однос између њених мотивних речи врло тешко одредив. Овакви и слични примери засигурно говоре у прилог, већ поменутој, високој зависности сливеница од (ван)језичког контекста у којем су творене.

Даље представљамо резултате анализе релативне семантичке прозирности српских сливеница. Као што је већ речено у потпоглављу 4.2. у вези са семантичком прозирношћу енглеских сливеница, у оквиру ове анализе утврђујемо семантику мотивних речи од којих је сливеница постала и њихове доприносе значењу сливенице, идући од најпрозирнијих примера у којима су обе мотивне речи употребљене у својим примарним, основним значењима, а значење сливенице представља производ значења двеју мотивних речи, преко оних у којима је семантички центар прозиран а нецентар смањене прозирности и оних, још мање прозирних, у којима је нецентар семантички прозиран а центар смањене прозирности, до ендоецентричних сливеница у којима обе мотивне речи бележе смањену

прозирност и, коначно, релативно непрозирних производа сливања – егзоцентричних сливеница.

Тако, на основу резултата ове семантичке анализе, можемо да закључимо да су у великој већини српских ендоцентричних сливеница – 79,08% (или 310 од укупно 392 примера) – обе мотивне речи употребљене у својим примарним значењима, то јест, да није дошло до „померања” њихове семантике, и да је значење сливенице у ствари производ комбиновања основних значења двеју речи. Другачије речено, у грађи из српског језика преовлађују семантички прозирне конструкције. Илустроваћемо ово помоћу једне координативне ендоцентричне придевске сливенице и једне субординативне ендоцентричне именичке сливенице.

(а) *POPstmodernistička* (knjiga) ‘која се односи и на попкултуру и на постмодернизам’ (Vreme) ← **pop**kulturna × **postmodernistička**

(б) *Вечнуци* (Агапе) ← **вечни** × **треници** ‘треници, у смислу догађаја краћег трајања (Вујанић и др. 2011: 1309), који су вечни’.

Уколико овој групи додамо 27 (или 6,88%) примера нешто мање прозирних ендоцентричних сливеница у којима је семантички центар прозиран, то јест, употребљен у свом основном смислу, а нецентар смањене прозирности – употребљен у фигуративном, проширеном или суженом смислу, можемо закључити да творци српских сливеница у начелу теже да произведу конструкције које су семантички (релативно) прозирне. За разлику од претходна два примера, следеће две сливенице, из претходно описаних разлога, карактерише смањена семантичка прозирност:

(в) *BLJurednik* ‘уредник бљувотина’ (Instagram) ← **blju**votine „фиг. (об. у мн.) ружне речи, гадости; глупости, бесмислице” (Вујанић и др. 2011: 91) × **urednik**,

(г) *jastuknuti* ‘„побећи pred životnim nedaćama u san”’ (Vajagić i Zukić 2017: 91) ← **jastuk** × **ustuknuti**, у којој је нецентар *jastuk* употребљен метонимијски – *jastuk* уместо *сан*.

У оквиру претходне групе могуће је издвојити и један број, унеколико посебних, примера у којима нецентар сливенице представља назив брэнда или неку другу властиту именицу која често поседује искључиво референцијално значење, мада има и оних властитих именица чије је значење и референцијално и дескриптивно. Сходно томе, услед недовољног вањезичког знања или познавања вањезичког контекста у којем је сливеница настала и у којем се употребљава, семантичка прозирност ових и оваквих примера може бити смањена. Ипак, општа је претпоставка да су, као што пишу Халупка-Решетар и Лалић-Крстин (2012: 103), савременим говорним представницима датог језика референти највећег броја домаћих брэндова (и других (сличних) властитих именица) познати, па овакве творенице могу релативно лако да се разумеју, посебно ако је назив брэнд или властито име и графички истакнуто у сливеници.

Примера ради, у низу рекламних графичких сливеница које је осмислила и произвела компанија *Jaffa Crvenka*, као што су: *ТАКмићење* („Vраћа се са ТАКмићења!” (Tak slani kreker Facebook)) ← **ТАК** × **takmičenje**, *spekТАКl* („Za večernji spekТАКl.” (Tak slani kreker Facebook)) ← **spektakl** × **ТАК** или *уџиТАК* („Pravi je užiТАК kad sa nekim podeliš ТАК.” (Tak slani kreker Facebook)) ← **užitak** × **ТАК**, онај који тумачи ове производе сливања мора поседовати одређено вањезичко знање, то јест, мора знати да мотивна реч *ТАК* упућује на брэнд сланих крекера, а не, рецимо, на „билијарски штап” или „узвик којим се означава

откуцај, лак и брз ударац, пуцањ и сл.” (Вујанић и др. 2011: 1275), да би је и правилно протумачио и разумео. Овде бисмо скренули пажњу и на то да је овај и овакав механизам сливања и производње графичких (или инклузивних) сливеница у српском језику и, посебно, у рекламном регистру, све популарнији. У прилог томе говоре и графичке сливенице творене у оквиру рекламне кампање некадашње компаније *Vip mobile* (сада *AI*) у којима мотивна реч *NEO*, у служби нецентра или својеврсног модификатора семантичког центра, упућује на одређени тарифни пакет у оквиру дате мреже. Ево неколико таквих примера праћених фотографијама (Слика 26): *NEObjašnjivo* (kul) ← **NEO** × **neobjašnjivo**, (hvala) *NEOpisivo!* ← **NEO** × **neopisivo**, *NEOtkriveni* (genije) ← **NEO** × **neotkriveni** или (al' si) *NEOzbiljan* ← **NEO** × **neozbiljan**. Сличну ситуацију бележимо и у примерима у вези са брендом негазираних освежавајућих пића *TUBE* компаније *Knjaz Miloš*. У питању су глаголске императивне сливенице *rastjubite* (*TUBE sokovi*) ← **rastrubite** × **tjub** (трансфонемизована енглеска лексема *tube*) и *zatjubi se* (u Oh, cherry!) (*TUBE sokovi*) ← **zaljubi se** × **tjub** (трансфонемизована енглеска лексема *tube*).

Слика 26. *NEObjašnjivo* (kul), (hvala) *NEOpisivo!*, *NEOtkriveni* (genije) и *Al' si NEOzbiljan* (Извор: Vip mobile Viber)

12,75% (50 примера) еноцентричних сливеница у грађи из српског језика јесу примери у којима је семантички центар употребљен у неком од својих изведених, секундарних значења (нпр. деловањем механизма метафоре или метонимије, механизма специјализације или генерализације значења), а нецентар (или модификатор) у свом примарном смислу. Сливенице којима илуструјемо овај тип семантичке прозирности су:

(д) *gizdavitelj* ‘„modni, sportski, politički ili univerzalni novinar izuzetno prijatne vanjštine [...], ali s logorejičnim pristupom svojoj profesiji. Sposoban da o svemu, sem o temi, priča satima, zatrpavajući nas apsolutno nevažnim detaljima. [...]”’ (Vajagić i Zukić 2017: 76) ← **gizdav** × **davitelj** ‘фиг. досадна особа или она која некеме досађује дугим причањем’,

(ђ) *Grickalijer* (Fanta Grickalijer) ← **grickalice** × **somelijer**, где је друга мотивна реч проширила своје значење од примарног – „[...] стручњак који саветује госте при избору пића [...]” (Клајн и Шипка 2010: 1164) до ‘стручњак који даје савете које грицкалице изабрати, у овом случају уз пиће *Fantu*)’.

Даље ћемо се осврнути на оне, иначе малобројне, еноцентричне сливенице у грађи из српског језика у којима је у обе мотивне речи дошло до извесних семантичких

„померања”, чиме је њихова прозирност додатно смањена у поређењу с претходна три типа сливеница. Оваквих примера је у нашој грађи свега 5 (или 1,27%). Тако, рецимо, у сливеници *preletosaurusi* ← **preletači** × **dinosaurusi** у обема мотивним речима имамо метафорички пренос имена с једног на други појам јер се *прелетачима* у нас обично називају ‘људи који врло лако прелазе из једне у другу политичку странку у циљу остваривања одређене користи’, а *диносаурусима* ‘особе (или ствари и сл.) које припадају прошлости или представљају остатке нечега из прошлости’ (Драгићевић, Пипер и Стефановић 2011: 120), могуће, услед неприлагођености новонасталим условима живота (Cambridge Dictionary Online).

На самом крају овог потпоглавља прокоментаришаћемо врло кратко и значења мотивних речи у егзоцентричним сливеницама, као семантички (релативно) непрозирним. Без обзира на то што се семантички центар егзоцентричне сливенице налази ван ње, занимљиво је приметити да су значења мотивних речи егзоцентричних сливеница у нашој грађи из српског језика углавном примарна, као у *MAXIKRIL*[®] ‘прајмер на акрилној бази који производи фирма *MAXIMA*[®]’ (*MAXIMA*[®]) ← **MAXIMA** × **akril**. Забележени су у нашој грађи и примери семантички егзоцентричних сливеница у којима је једна од мотивних речи употребљена у фигуративном смислу, а друга у свом примарном значењу. Примера ради, у егзоцентричној сливеници *susamkamon* ‘нови укус *JOSH!* (ribica)’ ← **susam** × **Tutankamon**, једино је прва мотивна реч употребљена у свом основном смислу биљке, тачније зачина. С друге стране, у другој мотивној речи ове сливенице бележимо метонимијски пренос имена, јер је творцима ове сливенице – маркетиншким стручњацима – „инспирација била пустиња, сунце, арапска кухиња” (Sportal Blic).

4.6. Анализа социолингвистичких аспеката сливеница у савременом српском језику

У овом потпоглављу анализирамо одређене социолингвистичке аспекте прикупљених српских сливеница. Анализа превасходно обухвата упоређивање структурних, односно садржинских аспеката сливеница у зависности од социолингвистичког регистра којем припадају, да би се утврдиле њихове евентуалне међурегистарске сличности и разлике. Ову упоредну, међурегистарску анализу прати дискусија у којој ћемо покушати да понудимо и могућа социолингвистичка објашњења добијених резултата. Као што је већ речено, у оквиру ових аспеката додатно смо истражили и то зашто су се творци једног броја рецентнијих српских сливеница одлучили баш за употребу творбеног поступка сливања у именовању датих појава, појмова, предмета и сл., као и то да ли су у том процесу можда имали узоре у неким другим (страним) изворима.

Када су у питању сличности и разлике између структурних аспеката српских сливеница из четири социолингвистичка регистра, пре свега, у заступљености формалних механизма (График 12) и њима остварене морфотактичке прозирности, наша упоредна анализа је показала:

(а) да сва четири друштвено-комуникативна регистра преферирају контурно сливање, као и да су у смислу самог броја контурних сливеница регистри прилично уједначени.

(б) да је удео полупотпуних сливеница највећи у регистру онлајн комуникације, а најмањи у рекламном регистру. Иако смо, у поређењу с регистром онлајн комуникације, у књижевно-уметничком регистру и регистру новина и часописа забележили нешто мање оваквих сливеница, њихов број је, узимајући у обзир преференције ових регистара према прозирнијим формама, ипак релативно велики.

(в) да је удео производа потпуног-инклузивног сливања убедљиво највећи у регистру рекламирања, а најмањи у књижевно-уметничком регистру. Подсетимо да је и проф. Бугарски (Bugarski 2019: 141) приметио да „рекламна сфера” показује посебне преференције према оваквим производима сливања – графичким сливеницама. Овај релативно (и неочекивано) велики број потпуних-инклузивних сливеница у рекламном регистру можда би се могао објаснити тиме што је више од половине њих настало у контексту рекламног оглашавања на друштвеним мрежама и веб-сајтовима, различитих рекламних материјала и сл., а не у називу конкретног брэнда – фирме, производа и(ли) услуга, у чијој творби овде иначе преовлађују фрагментно и полупотпуно сливање. Ово и због тога што, у начелу, име брэнда не би требало да буде идентично већ постојећој речи.

(г) да су потпуне-телескопске сливенице заступљене у нешто већим бројевима у регистру новина и часописа и књижевно-уметничком регистру у односу на регистар онлајн комуникације и, особито, рекламни регистар. Оваква дистрибуција производа потпуно-телескопског сливања не би требало да изненађује јер је у регистру рекламирања, па и онлајн комуникације, изузетно важна језичка економичност, а потпуним-телескопским сливањем двеју речи производе се сливенице дуже него што би то био случај са сливањем истих тих речи осталим механизмима. Другачије речено, творцима рекламног регистра, па и онлајн комуникације, битно је да у краткој форми, брзо, ефикасно, али и ефектно пренесу намеравану поруку (Filipović-Kovačević 2013: 41), посебно у данашње ујурбано, преоптерећено, „инстант” време. Ваља подсетити да у поступку потпуно-телескопског сливања не постоји стварно скраћивање мотивних речи већ се оно јавља искључиво као резултат преклапања унутрашњих сегмената двеју мотивних речи у тачки сливања, а да језик реклама и онлајн комуникација показују тенденције стварног скраћивања облика мотивне речи.

(д) да је управо из претходно наведеног разлога – слања кратке, али упечатљиве поруке – број фрагментних сливеница највећи у рекламном регистру. Регистар у којем смо пронашли нешто мање производа контурног сливања јесте књижевно-уметнички регистар, док се регистар онлајн комуникације налази на трећем месту по броју оваквих примера. Интересантно је да су књижевно-уметничке сливенице творене овим механизмом неретко координативне конструкције (нпр. *antirafa* (Stojiljković 1972) ← **ant**ilopa × **žirafa**, *sočka* ← **sova** × **mačka**, *vevečka* ← **veverica** × **mačka**) у којима сливање на формалном плану „имитира” сливање на плану садржине. У регистру новина и часописа нисмо забележили ниједан пример фрагментне сливенице, што би се можда могло објаснити његовом преференцијом према морфотактички прозирн(и)јим формама.

Уколико бисмо даље упоредили механизме сливања употребљене у називима српских брэндова, с једне стране, и оне у књижевно-уметничким сливеницама у српском језику, с друге, а које се, пре свега, могу окарактерисати као хумористично-сатиричне, видели бисмо да хипотеза ауторке Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-Sibold 2006: 175) о преференцијама према одређеним механизмима сливања у овим двама друштвено-комуникативним подрегистрима у потпуности важи и у српском језику. Конкретно, готово половина назива брэндова у грађи из српског језика творена је механизмима фрагментног и полупотпуног сливања (нпр. *Citrozaik* ‘назив пива’ ← **Citra** × **Mozaik**, *Zvezdapol* ‘полудисперзија коју производи фирма *Zvezda*’ (*Zvezda*) ← **Zvezda** × **poludisperzija**), а хумористично-сатиричне сливенице из књижевно-уметничког регистра механизмима потпуног и контурног механизма (нпр. *kaparazit* (Vajagić i Zukić 2017) ← **kapara** × **parazit**, *kradministrativni* (Vajagić i Zukić) ← **krade** × **administrativni**).

(ћ) да је удео потпуних-суперимпонираних сливеница у којима су обе мотивне речи сачуване у целини, и то тако што се једна реч (не)линеарно умеће у другу без преклапања или се оне преклапају као последица уметања једне од њих у фонемски и(ли) графемски идентичан сегмент друге речи (нпр. *АнтиНоваксер* (Нова српска политичка мисао) ← **анти**ваксер × **Новак** (Ђоковић), *sveKRIVA* ← **sve**krva × **kriva**, *zlova* (Ispovesti) ← **zla** × **zlova**, *Svetlozar* ← **svetlo** × **Svetozar**, *зМАЈТЕМАТИКА* (Херцег 2015) ← **змај** × **МАТЕМАТИКА**), доста уједначен у регистру новина и часописа и књижевно-уметничком регистру. У регистру онлајн комуникације регистровани смо, донекле изненађујуће, највише оваквих примера, док рекламни регистар бележи тек један овакав пример, вероватно као последица његовог захтева за језичком економичношћу.

Из међурегистарске анализе ових структурних аспеката српских сливеница можемо да закључимо да одређене специфичности или друштвено-комуникативни захтеви четири социолингвистичка регистра условљавају и чешћи одабир мање или више морфотактички прозирних сливеница, као и да су у том погледу неки од регистара међусобно сличнији. Примера ради, регистар новина и часописа и књижевно-уметнички регистар показују више међусобне сличности у погледу учесталости употребе механизма потпуног-телескопског сливања.

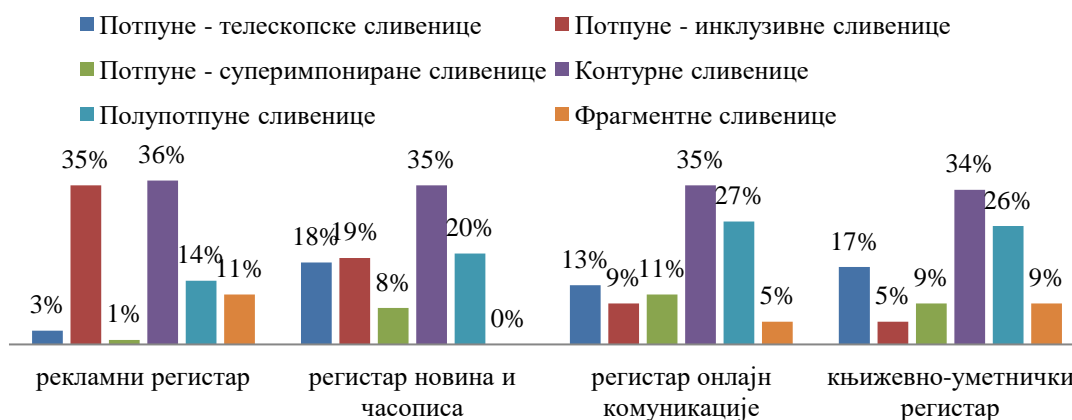

График 12. Процентуална међурегистарска заступљеност производа механизма сливања у грађи из српског језика

У вези са преклапањем, као структурним обележјем сливеница који у многоме доприноси прозирности форме, упоредна, међурегистарска анализа грађе из српског језика показала је да је у српским сливеницама из сва четири регистра број преклапајућих, и то линеарно преклапајућих примера, далеко већи од оних непреклапајућих. Ако детаљније погледамо удео преклапајућих сливеница по регистрима (График 13), видећемо да је он врло уједначен, изузимајући регистар новина и часописа и књижевно-уметнички регистар у којем је изнађено нешто мало више оваквих примера. Међутим, природа преклапања мотивних речи у сливеницама из ова четири регистра се нешто више разликује. Тако је, рецимо, у регистру новина и часописа и књижевно-уметничком регистру преклапање готово увек потпуно, то јест, и фонемско и графемско, док је у рекламном и регистру онлајн комуникације таквих примера ипак мање. То јест, у потоња два регистра бележимо већи број сливеница у којима се мотивне речи преклапају само фонемски, али не и

графемски, и обрнуто. Ово је, као што ћемо и у наставку овог потпоглавља видети, највероватније, последица њихових преференција према употреби страних речи. Додајмо овде и то да би се релативно велики или, боље рећи, неочекивано велики удео преклапајућих сливеница у рекламном регистру могао објаснити тиме да такве сливенице обично припадају подрегистру рекламног оглашавања на друштвеним мрежама и веб-сајтовима фирми, као и путем разноразних рекламних материјала, јер у самим називима брендова преклапања практично да и нема (нпр. *Urmolada*, *žiraćino*, *MAXIMAL*[®], *Medolada*, *Citrozaik*, *Irkofas*) или је оно пак минимално (једна или две фонеме и(ли) графеме) (нпр. *Malimeta*, *Malinada*).

График 13. Међурегистарска заступљеност преклапајућих српских сливеница

Међурегистарска квантитативна анализа фонемске и графемске сличности између мотивних речи сливенице (График 14), односно између појединачних мотивних речи и сливенице (Графици 15 и 16) показала је:

(а) да је сличност међу графемама мотивних речи сливеница највећа у рекламном регистру, а најмања у регистру новина и часописа,

(б) да је сличност међу фонемама мотивних речи сливеница такође највећа у рекламном регистру, а најмања у регистру новина и часописа,

(в) да је графемска сличност између прве мотивне речи и сливенице највећа у рекламном регистру, а најмања у регистру новина и часописа,

(г) да је и фонемска сличност између прве мотивне речи и сливенице највећа у рекламном регистру, а најмања у регистру новина и часописа,

(д) да је графемска сличност између друге мотивне речи и сливенице, за разлику од графемске сличности између прве мотивне речи и сливенице, највећа у регистру новина и часописа, а најмања у регистру онлајн комуникације,

(ђ) да је фонемска сличност између друге мотивне речи и сливенице такође највећа у регистру новина и часописа, а најмања у рекламном регистру.

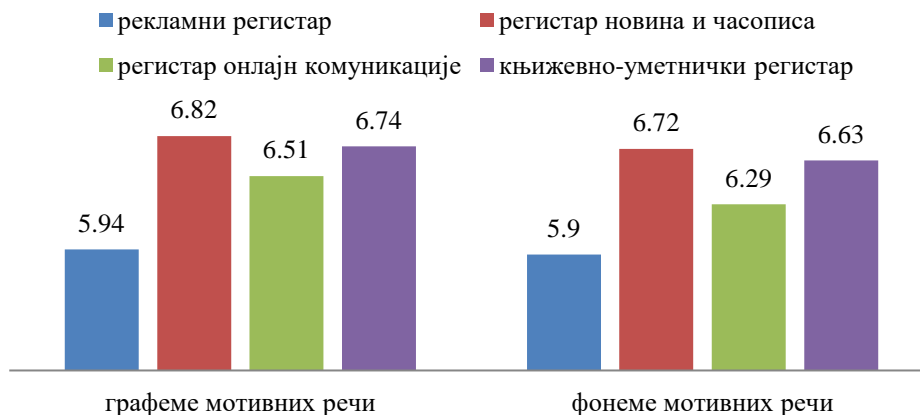

График 14. *Просечно Левенштајново растојање између графема и фонема мотивних речи српских сливеница*

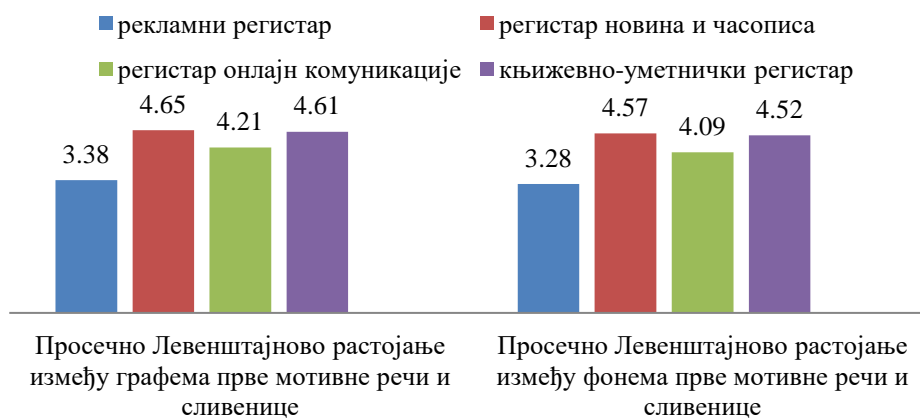

График 15. *Просечно Левенштајново растојање између графема и фонема прве мотивне речи и сливенице из српског језика*

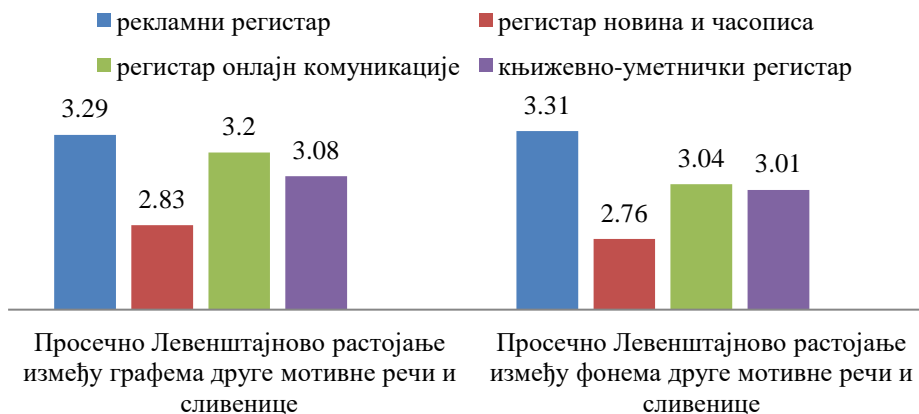

График 16. *Просечно Левенштајново растојање између графема и фонема друге мотивне речи и сливенице из српског језика*

Из резултата ове упоредне анализе произлази да су графемска и фонемска сличност међу мотивним речима српских сливеница, као и графемска и фонемска сличност међу првом мотивном речју и сливеницом највеће у рекламном регистру, док највећу графемску и фонемску сличност са другом мотивном речју показују сливенице творене у регистру новина и часописа.

Резултати упоредне анализе граматичких својстава српских сливеница показују врло јаку тенденцију творбе именица у сва четири социолингвистичка регистра. Ову и овакву премоћ именица међу сливеницама могли бисмо најпре објаснити онако како то чини Канон (Cannon 2000: 955) – одређеним социолингвистичким чиниоцима. Другачије речено, у савременом друштвено-историјском контексту, у индустрији, мас-медијима, политици, књижевности и уметности, највише је управо појава, предмета, фиктивних бића итд. које треба адекватно и именовати. Конкретно, у рекламном регистру именице чине 66% укупне грађе, што је и најмањи забележени удео у четири регистра, у регистру онлајн комуникације 81%, у књижевно-уметничком регистру 89%, а у регистру новина и часописа чак 93%.

Придевских сливеница је највише у регистру рекламирања – њих 19. Овај и овакав резултат не би требало да чуди уколико узмемо у обзир писање Лича (Leech 1966: 151) у вези са језиком рекламирања (додуше оним у Великој Британији) да рекламе обилују придевима, односно резултате истраживања српских сливеница до којих је дошао Бугарски (Bugarski 2019: 133), а то је да је у рекламама значајан број сливених придева. Њима се, наиме, предмет рекламирања тежи представити у што је могуће позитивнијем светлу, односно настоје се отворено истаћи његова позитивна својства, а корисници уверити да је баш тај производ, услуга и сл. оно што је њима потребно. Ово потврђује и лексичко-фреквенцијска анализа мотивних речи наших придевских сливеница из регистра рекламирања. Тако су неки од фреквентнијих придева: *фантастичан* у *Baštastično* (Baštalište) (‘нешто је фантастично у контексту баште у којој се узгаја добра храна’), *kokotastični* (ukus) (The Fun&Fit Company Facebook), *plazmastično* (darivanje) (Plazma), *Poh!astična* (sreda) (*Vitamin Horgoš*) (јер се у оквиру наградног конкурса фирме *Vitamin* дате среде додељују фантастични *Poh!* производи) и *фасцинантан*, као у *kvasciantno* (osveženje). Регистар онлајн комуникације изнедрио је нешто мање придевских сливеница – њих 15. Остала два регистра – регистар новина и часописа и књижевно-уметнички регистар – бележе по једноцифрен број придева – 6 и 5 примера, понаособ.

И глаголских је сливеница највише у рекламном регистру – 12, док је њихов број у остала три регистра једноцифрен, и то: у регистру новина и часописа – један пример, у регистру онлајн комуникације четири примера и 6 примера у књижевно-уметничком регистру. У вези са знађеним глаголским сливеницама у рекламном регистру, треба истаћи да су сви они забележени у облику императива, што није изненађујући резултат ако имамо на уму да је управо императив „облик глагола карактеристичан за рекламни оглас као жанр” (Silaški, Đurović i Radić-Bojanić 2009: 166), то јест, да се њиме постиже одговарајуће прагматичко дејство, у овом случају људи се отворено убеђују да купе дати производ или да користе дату услугу, односно да делају тако што ће узети учешће у некој активности. У остала три регистра само је још у регистру онлајн комуникације забележен један глагол у императиву – *iskoronimo* ← *iskorenimo* × *koronu*. Када је у питању премоћ облика императива у односу на друге глаголске облике у регистру рекламног оглашавања, вреди напоменути да је до сличних резултата дошао и проф. Бугарски (Bugarski 2019: 133–134) приликом анализе далеко већег броја српских сливеница. Најзад, све три прилошке

сливенице из грађе из српског језика забележене су у рекламном регистру, што га чини најразноврснијим регистром у погледу категорија врста речи којима сливенице припадају.

Детаљнија међурегистарска морфосинтаксичка анализа српских сливеница, то јест, морфосинтаксичка анализа мотивних речи од којих су сливенице створене показала је:

(а) да су у творби именичких сливеница четири регистра врло слична будући да је у свима њима најзаступљенија комбинација двеју именица, и то: у регистру реклама у 58 примера, у регистру новина и часописа у чак 82 примера, у регистру онлајн комуникације у 64 примера и у књижевно-уметничком регистру у 71 пример. Нешто мању сличност четири регистра показују у творби именичких сливеница од осталих комбинација врста речи. Наиме, у књижевно-уметничком и рекламном регистру смо, могуће као последицу (књижевно-уметничке) слободе у изразу, али и језичког умећа, забележили нешто већи број комбинација од којих су именичке сливенице творене – још по б њих, и то комбинације придева и именице, глагола и именице, узвика и именице, предлога и именице, прилога и именице, броја и именице у књижевно-уметничком регистру, односно комбинације именице и узвика, именице и придева, придева и именице, узвика и именице, прилога и именице, глагола и именице у рекламном регистру. Тако, примера ради, једино у књижевно-уметничком регистру налазимо комбинацију предлога и именице, као у *защтитци* ← **за** × *уштипци* или *изитипци* ← **из** × *уштипци* (Ршумовић 2019а: 174). Уз доминантну комбинацију двеју именица, у регистру новина и часописа забележено је још 5 различитих комбинација врста речи којима су именичке сливенице творене (комбинације узвика и именице, глагола и именице, именице и глагола, показне придевске заменице и именице, те придева и именице). Регистар онлајн комуникације, уз сливање две именице, бележи додатне четири комбинације (комбинације глагола и именице, придева и именице, узвика и именице и именице и придева).

(б) да су регистри међусобно слични и у погледу врста речи које се комбинују у творби придевских сливеница, па су тако у сваком од њих најчешће комбинације именице и придева или придева и именице.

(в) да у творби глаголских сливеница, у оним регистрима у којима је забележено више различитих комбинација врста речи којима су глаголи творени (тј. свим сем регистра новина и часописа), предњачи комбинација глагола и именице, те се сличност међу регистрима читује и у овом погледу.

Интересантно је да узвици, мада сливеница које припадају овој категорији врста речи у грађи из српског језика нисмо забележили, бивају неретко употребљени у творби других (најчешће именичких) сливеница. На пример, узвик *aman* налазимо у примеру *amandatar*, *joj* у *jojpozicija*, *kuku* у *kukupediija*, а *marš* у *MARŠal* и у *marštitinци*. Међу врстама речи елемената именичких и придевских сливеница у српском језику су и неке ономатопејске речи и(ли) идеофони, као *grok* у *grokoko* и *Грокенрол*, *zzz* у *bezzzbroj* и *Zzzuper* или *kree* у *kreekeri*.¹³³ Њима се, као изразито експресивним формама, несумњиво остварује и већа експресивност сливенице. Занимљиво је да су сви ови узвици у ономатопејској и(ли) идеофонској употреби забележени у регистру рекламирања, највероватније у циљу постизања веће експресивности и произвођења жељених звучних ефеката. Сигурно да овом регистру одговара и карактеристична краткоћа ових ономатопејских речи. Као што

¹³³ О узвицима, ономатопејским речима и идеофонима у српском језику, њиховом међусобном односу, сличностима и разликама, в. више у Милосављевић (2019) и Пипер и Клајн (2014: 217–218).

пише Милосављевић (2019: 7), „[в]рло често идеофони у ономатопејској функцији представљају „резиме” једне радње у кратком, експресивном облику”.

У вези са врстама именица (према значењу), напоменимо и то да је у творби српских сливеница, првенствено у регистрима новина и часописа, онлајн комуникације и рекламирања, приметан релативно велики број властитих именица (укључујући и називе производа и услуга) у односу на апелативну лексику, што, поређења ради, није уобичајено за именичке елементе регуларних (именичких) сложеница у српском језику (в., нпр., Клајн 2002: 41–140). Међу властитим именицама у нашем регистру новина и часописа, као и у регистру онлајн комуникације, преовлађују имена политичких странака (нпр. Dveri, PRS, SNS, SPO), политичара и других популарних јавних личности (нпр. Ana (Brnabić), Milo (Đukanović), (Vojislav) Koštunica, Vojislav (Šešelj), (Viktor) Orban); Сеса (Ražnatović), Konstrakta), политичко-економских и спортских организација (EU, FIBA), фирми (Крушик, ГИМ), назива новина (углавном оних таблоидних) (Informer, Alo, Kurir, Blic), те комерцијалних телевизијских станица (Pink, Нері). Занимљиво је приметити и то да је међу властитим именима акронима (нпр. FIBA, ГИМ, NIN, PRS, VAR, KUP, FON, UDBA, REM), који функционишу као имена (а не као опште именице), и иницијализама (нпр. AV, VA, EU, SNS, SPO) необично велики број. Ова је тенденција, у шта смо се уверили у потпоглављу 2.3., уочена и у поступку сливања у неким другим савременим словенским језицима (нпр. пољском). Могући разлози широке употребе акронима и иницијализама у творби (српских) сливеница јесу њихова специфична краткоћа, то јест, релативно лако комбиновање и сливање са другим речима, као и њихово верзално писање, које је посебно добродошло у сврху графичког истицања, посебно у потпуним-инклузивним (или графичким) сливеницама. Напоменимо и то да у рекламном регистру готово све властите именице упућују на брендове – називе фирми, производа и услуга, као што су *Balans*, *TAK*, *Irkom*[®], *Lenor*, *neXt*, *NEO*, *plazma* и др.

На претходну се наставља међурегистарска анализа граматичке центричности српских сливеница. Резултати ове анализе показују да су сливенице из четири социолингвистичка регистра у овом погледу врло сличне јер међу њима предњаче структуре чији се граматички центар налази у десној мотивној речи. Конкретно, оваквих, морфосинтаксички десноцентричних сливеница у регистру реклама је 70, у регистру новина и часописа 85, у регистру онлајн комуникације 82 и у књижевно-уметничком регистру 87. Из овога даље можемо да закључимо да највеће „одступање” од граматичке десноцентричности, а тиме и од природности (немаркираности) показује регистар реклама, где је забележено највише левоцентричних сливеница – чак 29. У преостала три регистра, број сливеница чији је морфосинтаксички центар смештен у левој мотивној речи је доста мањи и износи: 13 примера у регистру новина и часописа, 16 примера у регистру онлајн комуникације и 11 примера у књижевно-уметничком регистру. Могуће социолингвистичко објашњење оваквог резултата налазимо у чињеници да је у језику реклама безмало све дозвољено, па тако и они производи сливања који свој сливенички карактер остварују једино у писању.

Пре него што се окренемо анализи садржинских аспеката српских сливеница на међурегистарском нивоу, размотрићемо удео страних, углавном енглеских, мотивних речи у њима, то јест, заступљеност међујезичких сливеница у ова четири социолингвистичка регистра. Резултати ове анализе, наиме, показују да је међујезичких сливеница највише (18 примера) у рекламном регистру (баш као и у енглеском језику), што је у потпуности очекивано ако се има у виду то да овај регистар обухвата и називе брендова које, између осталог, карактерише и честа употреба страних творбених елемената (Ronneberger-Sibold 2015). Нешто мало мање ових хибридних сливеница забележено је унутар регистра онлајн

комуникације (15 примера). Подсетимо да је и проф. Бугарски (Bugarski 2019: 141) у својој грађи из српског језика утврдио да је убедљиво највећи број међујезичких сливеница управо у рекламама. (Не)прилагођене стране мотивне речи међујезичких сливеница у српском језику у рекламном регистру и регистру онлајн комуникације углавном су преузете из енглеског језика (нпр. *bot* у *botuljeni* или у *skobot*, *bitch* у *BrnaBitch*, *Hepi* у *Hepinfekcija*, *munchmallow* у *Munchka* или у *hrčmallow*, *apm* у *KPEДApm* или *ART* у *kvART*, *krindž* у *krindžama*, *press* у *presstitutka*, *raw* у *bRAWnžita* или у *RAWdionica*, *Buzz* у *Buzzazov*, *neXt* у *neXtvarno*, *tjub* (енгл. *tube*) у *rastjubite* или у *zatjubi se*, *app* у *Sevapp* или у *UnAppređena*, *book* у *Škrabook*) или је енглески језик, могуће, био посредник у преузимању појединих речи из неких других страних језика (нпр. шпанског), као у случају речи *mariachi* (шп.) у сливеници *smariachi* или *macho* (шп.) у примеру *machovanje*.¹³⁴ С друге стране, у регистру новина и часописа и књижевно-уметничком регистру забележили смо свега 7, односно 6 међујезичких сливеница. Разлог веће концентрације међујезичких сливеница у рекламном и регистру онлајн комуникације можемо потражити у друштвено-комуникативним карактеристикама ових регистара.¹³⁵ Наиме, чињеница да смо у регистру рекламирања забележили највећи број међујезичких сливеница не треба да чуди јер је, према писању појединих аутора (в., нпр., Piller 2003; Ustinova 2006: 198), карактеристично обележје рекламирања у савремено доба вишејезичност – мешање двају или више језика на различитим нивоима, од нивоа речи до реченице и текста реклама. Другачије речено, могло би се рећи да се простор рекламног оглашавања (посебно друштвене мреже) у савремено доба јавља као значајна контактнोजезичка ситуација (Piller 2003). Како ова ауторка (Piller 2003: 175–176; в. и Piller 2001b) истиче, кроз мултилингвално рекламирање изграђује се један урбани, „модерни, софистицирани и космополитски идентитет”, како фирми, њихових производа и услуга тако и оних којима се оглашивачи обраћају – њихових (потенцијалних) корисника. Ни то што су стране речи у међујезичким сливеницама из рекламног регистра готово све преузете баш из енглеског језика не треба да изненађује будући да и код нас, као уосталом и другде у словенском свету, то јест, у словенским језицима (руском, украјинском итд.), а и шире, енглески језик представља доминантан страни језик, који притом поседује „позитивна афективна својства као што су модернизација, вестернизација и интернационализам” или служи као „обележје престижа” (Ustinova 2006: 198, 201, 208; в. и Piller 2001b: 157, 163, 180; 2003: 170–171, 175).¹³⁶ Употреба енглеских речи у комбинацији са домаћим (српским) речима у међујезичким сливеницама показатељ је (језичке) глобализације и утицаја глобализацијских трендова на савремене говорне представнике српског језика, а самим тим и на савремени српски језик. Такође, употребом страних, у првом реду енглеских речи или елемената, које су у нас и у језику рекламирања све распрострањеније (Filipović-Kovačević 2013: 15, 41–43; Prčić 2019:

¹³⁴ Мотивне речи које означавају властита имена приликом ове анализе нису узете у разматрање јер се за њих, као што скреће пажњу ауторка Балтеиро (Balteiro 2017: 5–6), не може изричито тврдити да припадају било ком језику.

¹³⁵ С друге стране, разлог мање концентрације страних речи у регистру новина и часописа и књижевно-уметничком регистру могао би бити тај што се употребом страних речи, без обзира колико базичне, фреквентне или познате оне биле савременим говорним представницима српског језика, смањује морфотактичка, па и семантичка прозирност сливенице, којима се унутар ових двају регистара ипак придаје неколико већи значај него у рекламном или регистру онлајн комуникације, где је важнија „заводљивост” и „примамљивост” употребљене речи или израза него њихова прозирност.

¹³⁶ Поједини аутори (в., нпр., Bhatia 1992, према Piller 2003: 175) су у својим међујезичким контрастивним истраживањима дошли до закључка да је у неанглофоним подручјима појава мешања домаћег језика са енглеским језиком постало готово универзално обележје језика реклама.

17, 19, 63, 157, 184, 211–212; Vuković 1996: 238–239; уп. и Расулић 2008; Vuković 1982: 43), остварује се и већа лексичка експресивност (јер је страна лексема стилски маркирана лексичка јединица), али и конкурентност на ширем (регионалном и страном) тржишту (Томић и Даниловић Јеремић 2020: 296, 299).

Коришћење страних, углавном енглеских, речи у (не)прилагођеном облику у регистру онлајн комуникације уопште није изненађујуће, будући да је комуникација путем интернета, пре свега, она на друштвеним мрежама, форумима, блоговима и сл., један од вероватно најзначајнијих извора различитих врста англицизама, те простор који доприноси њиховом све бржем ширењу. Тренд све шире употребе англицизама у комуникацији путем интернета примећује се и у другим словенским језицима, као што је, на пример, савремени пољски језик (в. Bryzek 2018; Stelingowska 2018, према Драгићевић 2019: 156–157). Један други могући разлог чешће употребе мотивних речи из енглеског језика у сливеницама из регистра онлајн комуникације, као и у онима из рекламног регистра, може бити њихова краткоћа, јер енглески језик поседује велики број једносложних, двосложних и тросложних речи (Prčić 2007: 110). Када је у питању сама структура међујезичких сливеница у српском језику, интересантно је да у највећем броју ових примера (особито оних из регистра рекламирања) домаћа, српска реч служи као нека врста структурне, па и семантичке матрице у коју се умеће и често графички истиче страна (енглеска) реч, која је углавном и слоговно краћа (уп. Valteiro 2017: 6, 8, 11; Ustinova 2006: 202–203), као у *bRAWnžita*, *KvART*, *NeoFrostivo*, *UnAppređena* или *solidARTni*.

У следећих неколико пасуса упоредићемо претходно анализирани садржинске аспекте српских сливеница из међурегистарске перспективе, и то: њихову семантичку центричност, синтаксичко-семантичке односе између њихових мотивних речи и релативну семантичку прозирност, а све у сврху утврђивања њихових евентуалних сличности и разлика. Упоредна анализа семантичке центричности српских сливеница из четири друштвено-комуникативна регистра (График 17) показала је:

(1) да у сва четири регистра предњаче ендоцентричне сливенице чији се семантички центар налази у десној мотивној речи, с тим да су неки од регистара ипак међусобно сличнији. Тако, рецимо, регистар новина и часописа и књижевно-уметнички регистар бележе нешто више десноцентричних примера у поређењу с регистрима онлајн комуникације и рекламирања. Овај доминантни семантички тип сливеница у сва четири регистра следе ендоцентричне сливенице чији је семантички центар у левој мотивној речи. Као и у случају граматичке центричности, рекламни регистар садржи убедљиво највише семантички левоцентричних сливеница. Најмање семантички левоцентричних примера је у књижевно-уметничком регистру.

(2) да је сливеница са два семантичка центра (а–г) највише у регистру онлајн комуникације и у књижевно-уметничком регистру, док рекламни регистар и регистар новина и часописа садрже значајно мање оваквих примера.

(а) *komuljare* ‘људи који су и комуњаре и муљаре’ (Twitter) ← **komunjare** × **muljare**,

(б) *Pinkormer* ‘комбинација медијског сервиса *Pink* и новина *Informer*, којом се највероватније алудира на блиску сарадњу ова два медија’ (Twitter) ← **Pink** × **Informer**,

(в) *antirafa* ‘„[...] pola antilopa a pola žirafa [...]”. Glavu, vrat i rep ima kao antilopa, a trup i noge kao žirafa”’ (Stojiljković 1972: 17) ← **anti**lopa × **ži**rafa,

(г) *duhovište* ‘створење које је и дух и чудовиште’ (Lola i Mila, animirana serija za decu) ← **duh** × **ču**dovište.

(3) да су егзоцентричне сливенице заступљене једино у рекламном регистру и регистру новина и часописа. Нешто већи број егзоцентричних сливеница у регистру реклама можда би се могао објаснити тиме што ови примери упућују на називе производе чија је једна од мотивних речи врло често назив произвођача, а друга означава нешто што тај производ издваја од других, мање или више сличних производа на тржишту (нпр. неки састојак, материјал, намена и сл.). На пример, сливенице *Irkofas* и *MAXIFAS*[®] (Слика 27) упућују на производе – високопокривне фасадне боје – двеју домаћих фирми *Irkom*[®] и *MAXIMA*[®]. Један други сличан пример налазимо у називу брэнда – фирме *VoLim*, који је, према речима идејног творца, „настао као асоцијација на идеју „Храна мог краја”, а мој крај је баш онај крај реке Лим; слоган „Волим добро у људима” је нагласио оно волим, а волим добро у људима” (Polimlje).

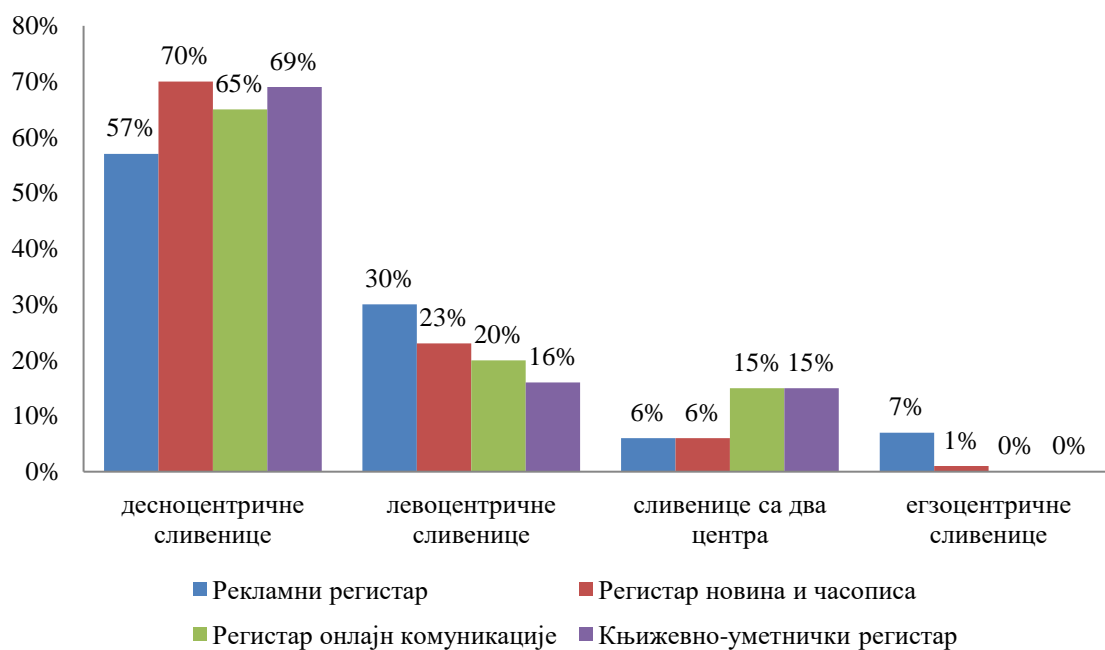

График 17. Удео ендоцентричних и егзоцентричних српских сливеница у четири регистра

Слика 27. *Irkofas* и *MAXIMAS*[®] (Извори: *Irkom*[®] и *MAXIMA*[®])

Међурегиатарска упоредна анализа синтаксичко-семантичких односа између мотивних речи српских сливеница показала је:

(а) да у сва четири регистра преовлађују неаргументни субординативни односи међу мотивним речима, мада не, наравно, и у једнаким процентима. Тако удео субординативних сливеница у рекламном регистру износи 89,89%, у регистру новина и часописа чак 93%, у регистру онлајн комуникације 81% и у књижевно-уметничком регистру 82%.

(б) да следећу најбројнију групу у сва четири регистра чине неаргументне координативне сливенице, с тим да је њихова концентрација у регистру онлајн комуникације и књижевно-уметничком регистру већа него у рекламном и регистру новина и часописа.

(в) да су аргументне сливенице врло слабо заступљене у сва четири регистра, и то: у регистру онлајн комуникације и у рекламном регистру – по четири примера, у књижевно-уметничком регистру – три примера – и у регистру новина и часописа – тек један пример.

Уколико укрстимо резултате ова два садржинска аспекта српских сливеница, можемо да закључимо да у сва четири социолингвистичка регистра постоји мање или више јака тенденција стварања сливеница између чијих мотивних речи преовладава субординативни синтаксичко-семантички однос.

На крају овог потпоглавља анализирамо и релативну семантичку прозирност српских сливеница из међурегиатарске перспективе (График 18). Ова анализа је, наиме, показала да су мотивне речи српских сливеница из сва четири социолингвистичка регистра у великој већини употребљене у својим примарним значењима и да се на основу њиховог односа може релативно лако предвидети укупно значење сливенице, односно да је највећи број њих релативно прозиран. Конкретно, оваких примера је у регистру онлајн комуникације најмање, а највише у књижевно-уметничком регистру.

У тежњи да испуне одређене друштвено-комуникативне захтеве датих регистара (нпр. оригиналност, иновативност, провокативност и сл.), творци сливеница (маркетиншки стручњаци, произвођачи, активисти, новинари, појединци-корисници друштвених мрежа, уметници, књижевници итд.), експериментишу не само структуром већ и садржином мотивних речи, „развлачећи” њихова постојећа значења не би ли извели нека нова. Када су у питању производи сливања у којима је семантички центар употребљен у свом основном смислу, а нецентар у неком од изведених, секундарних значења, често развијених у датом друштвено-комуникативном контексту, примећујемо да између четири регистра постоје нешто веће разлике. Оваких сливеница је највећи број у регистру онлајн комуникације (нпр. *Šljamformer* ← **šljām** (фиг. Вујанић и др. 2011: 1513) × **Informer**), а најмањи у књижевно-уметничком регистру. У једној од две такве књижевно-уметничке сливенице – у примеру *Smećanosti* („U poredničkim svečanostima nešto je kandilo-to nisu bile svečanosti već SMEĆANOSTI.” (Stanisavljević 2001: 201)) – семантички центар *svećanosti* сачувао је свој примарни смисао, али не и његов модификатор *smeće* који је овде носилац фигуративног, метафоричког значења – ‘потпуно безначајна, безвредна ствар’ (Вујанић и др. 2011: 1221). Могло би се рећи и да је аутор на овај начин, то јест, овом сливеницом унеколико прецизније успео да изрази намеравано значење дате појаве.

Број сливеница чија је семантичка прозирност додатно смањена у односу на претходни тип, будући да у њиховом управном члану постоји метафорички или метонимијски пренос номинације, проширење или сужење значења, не разликује се значајно у четири регистра,

мада регистри новина и часописа и онлајн комуникације садрже ипак нешто више оваквих примера. Ако се узме у обзир чињеница да је у регистру новина и часописа комуникативни захтев за јасноћом посебно важан, онда је овакав резултат унеколико изненађујући. Тако је, рецимо, у новинарској сливеници *ГИМ-настика* ← **ГИМ** × **гимнастика**, изнађеној у наслову чланка *Финансијска ГИМ-настика* (НИН, 31.10.2019.), семантички центар *гимнастика* употребљен у једном новом, метафоричном смислу ‘злоупотребе или незаконитог пословања новцем’ у фирми ГИМ, а у сврху остваривања већег финансијског профита, а не у свом основном значењу ‘фискултура’ (Вујанић и др. 2011: 182). Сличну ситуацију налазимо и у новинској сливеници *tviteroristkinja* (Нова српска политичка мисао) ← **Tviter** × **terroristkinja**, где се особа на основу неких својих поступака на Твитеру пореди са терористом.

Примере ендоцентричних српских сливеница у којима су обе мотивне речи употребљене у секундарним смисловима и које су, последично, још мање прозирне забележили смо једино у регистру онлајн комуникације и у књижевно-уметничком регистру, али тек по један пример. На крају треба поменути и необичан случај координативне ендоцентричне сливенице *smariachi* која, према речима њеног творца – корисника на Твитеру, означава „особе које су као фејк цицимици и позитивне а смарају ко удав” (Twitter) и која има два семантичка центра – *smor* и *mariachi*, од којих је први употребљен у свом основном смислу ‘давежа, досадњаковића’, а други у фигуративном, метафоричном смислу, јер се пренос имена овде остварује на основу уочене сличности између мексичког музичког ансамбла, то јест, његових музичара – маријачија и њихове позитивне енергије, с једне стране, и људи веселе природе, с друге. Сличну ситуацију налазимо и у координативној ендоцентричној сливеници *trološ* ← **trol** × **ološ**, такође из регистра онлајн комуникације, у којој је први семантички центар употребљен у једном суженом, специјализованом значењу у оквиру интернет терминологије (жаргона) – ‘трол означава особу чији је основни циљ да намерно омета комуникацију која се одвија преко интернета, најчешће на различитим друштвеним мрежама, форумима, блогovima или коментарима у онлајн издањима новина’ (Језикофил), а не у примарном смислу – ‘демона или цина из нордијске митологије, створења препознатљив[ог] по свом обешечачком духу и смислу за заврзламу’ (Језикофил). Семантичка прозирност оваквих и сличних примера налази се вероватно негде између оних у којима је центар употребљен у секундарном смислу, а нецентар у примарном, с једне стране, и оних у којима су и центар и нецентар развили секундарна значења, с друге, јер је за успешно тумачење координативних сливеница подједнако важно значење оба елемента.

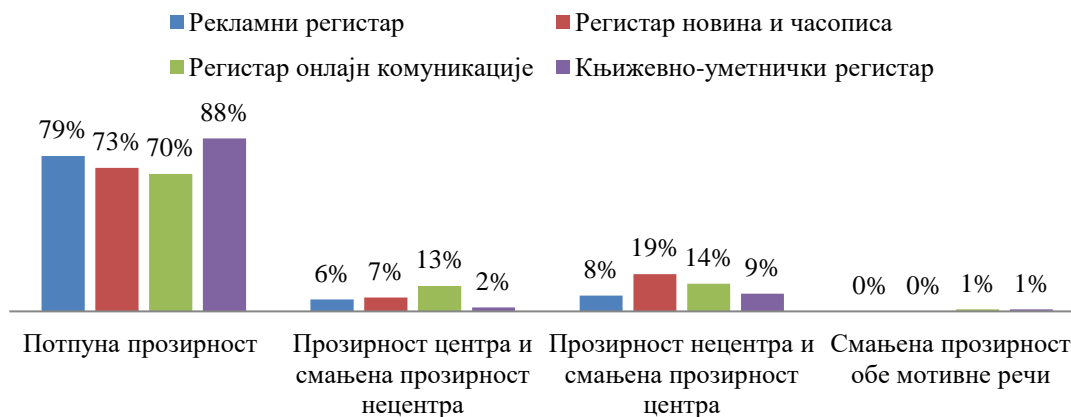

График 18: Релативна семантичка прозирност ендоцентричних српских сливеница у четири регистра

Из добијених резултата могли бисмо да изведемо један општи закључак у вези са релативном семантичком прозирношћу српских сливеница у зависности од њихове регистарске припадности, а то је да творци сливеница у сва четири социолингвистичка регистра показују тенденцију ка творби семантички прозирних сливеница, мада она није једнако јака. Тако, рецимо, у регистрима онлајн комуникације и новина и часописа бележимо већи број семантичких померања, како у мотивној речи која има функцију семантичког центра тако и у нецентру (модификатору).

Као што је раније у раду најављено, други део анализе социолингвистичких аспеката српских сливеница обухватио је једно мање истраживање могућих разлога употребе творбеног поступка сливања у српском језику у изражавању одређене идеје, појаве, радње и сл., односно могући утицај страних извора на одабир баш овог творбеног поступка. Наиме, из разговора са запосленима у Туристичкој организацији (ТО) Кикинда, која у месецу новембру већ неколико година организује манифестацију еколошког карактера – *Совембар*, чији је циљ „популаризовати Кикинду као највеће урбано зимовалиште сова на свету”, успели смо да сазнамо да су одабрали да ову манифестацију баш овако назову јер им је било битно да се у називу помену речи *сове* и *новембар*, али и због тога што воле да буду креативни и што им је циљ био да „овом рекламом привуку што више посетилаца у Кикинду”.¹³⁷ Одговор на наше друго питање („Да ли сте се можда у творби ове речи угледали на неке стране изворе?”) био је да нису имали узоре у иностраним сличним манифестацијама и да су ову нову реч сами смислили.

Креативност која се остварује овим и оваквим начином комбиновања двеју речи била је важна и компанији *Jaffa DOO Crvenka* у рекламирању сланог крекера *Tak*. Према речима запослених у служби за маркетинг у компанији *Jaffa DOO Crvenka*, инспирација за творбу графичких (или потпуних-инклузивних) сливеница *kraTAK*, *orTAK*, *spekTAKI*, *TAKmičenje*, *TAKo*, *TAKva*, *uTAKmica*, *užiTAK* и *zadaTAK* „долази искључиво од [њихових] креативаца који раде на бренду и профилима на друштвеним мрежама, на тај начин производ

¹³⁷ У истом разговору смо сазнали и то да ова манифестација заправо траје неколико месеци, али да су месец *новембар* одабрали да слију јер је у новембру месецу „највећа концентрација сова на тргу у граду”. У прилог креативности запослених у ТО Кикинда сведочи и назив дела једног програма који се организује у оквиру *Совембра* и зове се *Солвембар*. У питању је, наиме, назив музичке изведбе ученика локалне музичке школе, где је фрагмент *сол-* издвојен из речи *солфеђо*, па је назив графички пропраћен и нотама.

повезуј[ући] са одређеним ситуацијама.¹³⁸ Ни они се нису угледали на стране изворе, „па ни на домаће, једноставно је само дошла инспирација на основу производа и бренда.”¹³⁹ Ни креативни сарадници из компаније *Carlsberg Srbija*, који су осмислили слоган за наградну игру *DoŠeraj se* (награда) бренда *Tuborg*, нису се угледали на друге (стране) изворе већ је идеја потекла од њих самих, уз коришћење домаћих речи.¹⁴⁰ Такође, за њих је „поента приликом креирања слогана за наградну игру [била] креативна и домишљата игра и комбинација речи, како би[смо] дошли до јасног и концизног решења”.¹⁴¹ И називи београдске пиваре *Пивздарија* и пива *Пивонирка* представљају производе тренутне инспирације, игре речима и тежње ка оригиналности.¹⁴² Наиме, према речима творца ових двеју сливеница, будући да „је све то у почетку деловало као једна пиздарија”, одлучили су да и пивару тако назову, с тим што су водили рачуна о пристојности самог назива, те су додавањем и поигравањем речи *пиво* и *пиздарија* дошли до коначног имена пиваре.¹⁴³

У једном другом разговору који смо обавили са запосленима у фирми *Irkom*[®] из Косјерића, конкретно у вези с називом њиховог производа *Irkofas*, успели смо да сазнамо да су одабрали да свој производ баш овако назову јер им је било битно да се у називу нађу и „примена производа, *fas*- асоцира на фасаду, а у питању је боја за фасаду”, али и „назив бренда *Irkom*[®]”. Узоре, како кажу, нису имали ни у називима страних ни домаћих сличних производа. Једној другој домаћој фирми која се такође бави производњом боја, лакова и других сродних производа – фирми *MAXIMA*[®] – било је важно да називи производа *MAXIFAS*[®], *MAXIKRIL*[®], *MAXIMAL*[®], *MAXIPOL*[®] и *MAXISIL*[®] буду „кратки, јасни, лако препознатљиви”, у смислу да су у питању производи бренда *MAXIMA*[®], а не неког другог произвођача.¹⁴⁴

У осмишљавању назива за нови, јединствени археолошки парк у кањону реке Ђетиње – *StaPARK*, који је отворен прошле године у Ужицу, мотивација је превасходно била да назив буде оригиналан.¹⁴⁵

Даље, из разговора са идејним творцима догађаја сливеног назива *Преводацисање* у организацији Удружења књижевних преводилаца Србије (УКПС) успели смо да сазнамо да, „иако овај догађај није револуционарног карактера и иако и у земљи и у иностранству постоје слични догађаји у којима се ‘проводацише’ између страних преводилаца са српског језика и домаћих, неафирмисаних аутора дела која се преводе”, је кованица из његовог наслова њихово дело јер се у овом случају „инсистира управо на том интимном контакту директно између аутора и преводиоца”, то јест, на повезивању и спајању двеју страна.¹⁴⁶ Тако се и лексичко решење „само наметнуло” и представља „искључиво плод тренутне инспирације” организаторки. Оне су одабрале да догађај баш овако назову јер им је било битно да назив догађаја „звучи интересантно, да привуче пажњу, [да буде] нешто што се лепи за уво и тешко заборавља”.¹⁴⁷

¹³⁸ У онлајн комуникацији.

¹³⁹ У онлајн комуникацији.

¹⁴⁰ У онлајн комуникацији са стручњаком за комуникацију бренда *Tuborg*.

¹⁴¹ У онлајн комуникацији са стручњаком за комуникацију бренда *Tuborg*.

¹⁴² У онлајн комуникацији са власником пиваре.

¹⁴³ У онлајн комуникацији са власником пиваре. Занимљиво је пренети и то да, према његовим речима, „људи свих генерација сјајно реагују на назив” пиваре.

¹⁴⁴ У телефонском разговору са представницима фирме *MAXIMA*[®].

¹⁴⁵ У разговору са запосленима у ТО Ужице.

¹⁴⁶ У преписци имејлом и телефонском разговору са Весном Стаменковић и Ксенијом Влатковић из УКПС-а.

¹⁴⁷ У преписци имејлом и телефонском разговору са Весном Стаменковић и Ксенијом Влатковић из УКПС-а.

Разлог зашто је редакција НИИ-а на насловним страницама, као и у насловима неких својих чланака прибегла лексичком сливању, конкретно, речи *ГИМ* и *гимнастика* у примеру *ГИМ-настика*, односно *ГИМ* и *гимнастичар* у *ГИМнастичар*, јесте „тај што се у речи која је описивала кључну делатност или активност о којој пиш[у] налазила и скраћеница компаније или фирме на коју се односи. Отуда је ГИМ компанија која се бави продајом оружја преко посредника са елементима корупције, термином ГИМнастика, односно сливеницом појачала значење на које с[у] скренули пажњу. Слично је са [сливеницом] *КРУШИК*, [која] је упућивала на рушење компаније[, док је сливеница] *ЉУБАВ* носила иницијале председника државе и било је довољно да се асоцијативно зна о коме се ради”.¹⁴⁸

Према речима творца сливенице *KREDArt* из регистра онлајн комуникације, „овакав назив [учитељског блога] привлачи пажњу, занимљив је корисницима, аутентичан је, ритмичан, брзо и лако се памти, а притом обједињује појам креде, као симбола наставе, школе, и појам уметности, која је повезана са наставом”.¹⁴⁹ На питање да ли се у творби овог сливеног назива можда угледао на неке сличне (стране) изворе, аутор сливенице каже да је приметио да се реч *art* врло често комбинује и „провлачи” у називима, па је ту добио инспирацију да употреби баш ову реч, која се уз то „лако слива” са другим речима.

Неки од првих примера књижевно-уметничких сливеница обухваћених овим истраживањем били су примери *збуњоблак*, *архитетка*, *вилозофирати*, *истетребљење* и *жирамун* ексцерпирани из дела нашег познатог песника, драмског писца и ствараоца књижевних дела за децу Дејана Алексића. У разговору с овим књижевником, на питање у вези с разлозима због којих је одабрао да дате појаве, бића и радње изрази баш помоћу овог творбеног поступка, успели смо да сазнамо да он заправо овим и оваквим „новитетима и језичким инвенцијама” чини својеврсни „искорак” у односу на остатак текста, дајући тако тексту извесну „стилску арому”. Неретко се, додаје овај писац, оваквим твореницама могу остварити и „комични ефекати” у тексту. Уједно, сливенице су за овог аутора и могућност да на један „конкретнији” начин пренесе намеравано значење или смисао. На пример, сливеница *збуњоблак* ‘облак који је збуњен’ казује да је посредни, ‘једна посебна врста збуњености, типична само за облак’. Такође, он сматра да је у случајевима типа *жирамун* ‘пола жирафа, пола мајмун’ (Алексић 2017: 113) сливање врло угодно јер се узимају фрагменти двеју речи и на тај начин и формално представља оно што је сливено на плану садржине, то јест, на појмовном плану.¹⁵⁰

Слично Дејану Алексићу одговара и наш велики књижевник и песник Љубивоје Ршумовић. Он, наиме, каже да су речи *шумкула*, *пузалоне*, *понштипци*, *марштипци*, *јоштипци*, *изштипци*, *заштипци* „све у служби досетке, духовите игре, нонсенса, али са занимљивим „смислом”! На пример, „уштипци ‘за понети’ [се] зову ‘понштипци’ а уштипци којих је нестало, а дечак тражи ‘још’ зову ‘јоштипци’... [...] Што се тиче ‘шумкуле’ то је бајковито име нове ајкуле, која је побегла у шуму, где се настанила и добила ново име ‘шумкула’. Дакле, сасвим нова персонификација, са добијањем новог имена у бајци!”¹⁵¹

¹⁴⁸ У онлајн комуникацији са помоћницом главног и одговорног уредника недељника *НИИ*.

¹⁴⁹ У телефонском разговору са учитељем Радованом Павловићем из ОШ „Алекса Дејовић” у Севојну који је свом учитељском блогу дао назив *KREDArt*. Прва мотивна реч је дата верзалом јер је творац ове сливенице, како сам каже, „ипак по вокацији учитељ”, што је овде желео и да истакне.

¹⁵⁰ „– Хоћеш ли, можда, жирамун? – Шта је то жирамун? – То је пола жирафа, пола мајмун.” (Алексић 2017: 113).

¹⁵¹ У онлајн комуникацији са аутором.

4.7. Контрастивна анализа сливеница у савременом енглеском и српском језику

У овом потпоглављу бавимо се контрастирањем резултата добијених квалитативним и квантитативним анализама неких структурних, садржинских и социолингвистичких аспеката сливеница из савременог енглеског и савременог српског језика како бисмо утврдили у којем су обиму сливенице из ова два типолошки, али и културно несродна језика сличне, односно различите у смислу тенденција које прате. Овде ћемо извршити и проверу истраживачких хипотеза.

4.7.1. Контрастивна анализа структурних аспеката енглеских и српских сливеница

Прво ћемо извршити контрастивну анализу резултата структурних аспеката енглеских и српских сливеница прикупљених за потребе овог истраживања. Када су у питању формални механизми сливања, и у грађи из енглеског језика и у грађи из српског језика утврђено је по 6 формалних механизма сливања, који су и мање-више једнако заступљени, односно продуктивни у двама језицима. Наиме, и у творби енглеских и у творби српских сливеница, као најпродуктивније се показало контурно сливање. Ова изразита преференција према творби контурних сливеница у оба језика могла би се објаснити универзалним когнитивним начелима који омогућавају језичким корисницима да релативно лако реконструишу реч која сливеници обезбеђује контуру (матрицу) на основу најважнијих фонолошких карактеристика (броја слогова, примарног акцента, наглашеног самогласника и, најчешће, остатка риме), то јест, оним начелима који не зависе од граматичких специфичности датих језика (Ronneberger-Sibold 2012: 116). Подсетимо овде да је иста ауторка (Ronneberger-Sibold 2012) показала да је управо из тих разлога контурно сливање, за разлику од неких других формалних механизма сливања, потврђено у три генетски и типолошки различита језика – немачком, фарсију (персијском) и кинеском.

Други најпродуктивнији механизам, како у грађи из енглеског тако и из српског језика, јесте полупотпуно сливање. У вези с овим резултатом вреди поменути и то да су, за разлику од енглеских полупотпуних сливеница у којима су већином комбиноване фрагментарна прва и цела друга мотивна реч, у већем броју српских сливеница сливене цела прва и фрагментарна друга мотивна реч. Као најмање продуктивно, и међу енглеским и међу српским сливеницама, показало се фрагментно сливање. Иако се овај механизам сливања, пре свега, у енглеском језику узима за прототипичан, видимо да је он врло слабо заступљен у творби сливеница у савременом енглеском, као и у српском језику, изузимајући, додуше, неке социолингвистичке регистре као што је рекламни регистар, па и ту само у једном његовом делу – називима брендова (производа, услуга и сл.). Процентуална заступљеност преостала три формална механизма – потпуног-телескопског, потпуног-инклузивног и потпуног-суперимпонираног сливања у којима су комбиноване (фонемски и(ли) графемски) потпуне мотивне речи – у грађи из енглеског и из српског језика је мања од заступљености контурног, односно полупотпуног сливања, али и већа од удела фрагментног сливања. Ови и овакви резултати продуктивности механизма сливања указују на сличне структурне тенденције у творби сливеница у савременом енглеском и српском језику, и то на:

(а) тенденцију творбе морфотактички прозирни(ји)х сливеница, будући да производи механизма потпуног и контурног сливања у енглеском и у српском језику чине више од 70% укупне грађе, односно

(б) тенденцију творбе сливеница у којима је барем једна од двеју мотивних речи сачувана (фонемски и(ли) графемски) у потпуности.

Следећа структурна сличност између овде анализираних новозабележених примера енглеских и српских сливеница очитује се у преклапању њихових мотивних речи. Тако у оба језика уочавамо изразито јаку тенденцију творбе (углавном линеарно) преклапајућих сливеница, с тим да је њихов проценат ипак нешто мало већи у енглеском језику. Од укупног броја преклапајућих сливеница, како у грађи из енглеског тако и у грађи из српског језика, врло је мало примера у којима се мотивне речи нелинеарно преклапају. Овај и овакав резултат потврђује претходно уочену тенденцију творбе морфотактички прозирни(ји)х сливеница у двама језицима, будући да се, као што је већ више пута напоменуто, преклапање налази у позитивној корелацији са прозирношћу форме.

Резултати контрастивне анализе из претходна три пасуса потврђују нашу прву истраживачку хипотезу – да ће број, типови и тенденције у вези с продуктивношћу утврђених формалних механизма лексичког сливања, као и бројем (не)преклапајућих лексичких сливеница у истраживачкој грађи из енглеског и српског језика бити врло слични.

Оно у чему се анализиране сливенице из енглеског и српског језика у контексту структурног обележја преклапања разликују јесте удео врста преклапања. Ова разлика се преваходно јавља као последица различитих правописних система двају језика.¹⁵² Наиме, иако у сливеницама у оба језика преовлађује потпуно, фонемско-графемско преклапање, удео оваквих сливеница је неупоредиво већи у српском језику, и то више од два пута већи. С друге стране, удео непотпуног – фонемског, односно графемског преклапања је значајно већи у преклапајућим енглеским сливеницама. Подсетићемо овде и на то да је прозирност форме већа уколико је преклапање потпуно, то јест, ако се одређени сегменти мотивних речи преклапају и фонемски и графемски, а не само фонемски или само графемски (в. Ronneberger-Sibold 2006: 167). Једна друга структурна разлика између енглеских и српских сливеница коју смо уочили у оквиру ове контрастивне анализе огледа се у обиму преклапања мотивних речи. Он је, наиме, већи у српским него у енглеским сливеницама, изузев у графемском преклапању, где је ситуација обрнута.

Вреди истаћи и то да у употреби типографских средстава којима се, пре свега, формално, али и семантички, истиче одређена мотивна реч, сливенице из савременог енглеског и српског језика показују значајне сличности. Конкретно, корисници и једног и другог језика одабирају иста типографска средства не би ли привукли пажњу прималаца поруке на одређену мотивну реч, и то: најчешће верзал, односно више великих слова у сливеници, другачију величину и(ли) боју фонта или све заједно, као, на пример, у рекламним сливеницама *YipPEA!*[™] и *PeaTos*[®] из енглеског језика (Слика 28), односно *DoЋEPaj se* и *začili* (Слика 29) из српског језика.¹⁵³

¹⁵² За разлику од енглеског правописа, односно писма које је нефонолошко, правопис српског језика и његова писма – ћирилица и латиница – следе фонолошки принцип – *један знак* → *једна фонема*, изузимајући три диграфа *lj*, *nj* и *dž* (Subotić, Sredojević i Bjelaković 2012: 116–117, 122–123).

¹⁵³ У вези са сливеницом *začili*, треба рећи и то да смо забележили и облик инфинитива *zaČILti* (*Guarana Chilinger*) у којем је друга мотивна реч, у сврху истицања, дата верзалом.

Слика 28. YipPEA![™] (Извор: Get Farmed!) и PeaTos[®] (Извор: PeaTos[®])

Слика 29. DoŠepaj se (Извор: TUBORG konkurs) и začili (Извор: Guarana YouTube)

Резултати контрастивне анализе фонемске и графемске сличности између мотивних речи енглеских и српских сливеница указују на њихове додатне структурне сличности. Тако су мотивне речи и енглеских и српских сливеница међусобно сличније на фонемском него на графемском нивоу. Сличности између енглеских и српских сливеница приметне су и у томе што је друга мотивна реч и графемски и фонемски сличнија сливеници у односу на прву мотивну реч, односно у томе што је фонемска сличност и прве и друге речи у односу на сливеницу већа него њихова графемска сличност са сливеницом.

Следећа формална сличност коју уочавамо између сливеница из ових двају језика јесте та да и једне и друге великом већином припадају именицама. Мишљења смо да је премоћ именичких сливеница у односу на друге врсте речи и у грађи из енглеског и из српског језика резултат одређених социолингвистичких чинилаца, то јест, безмало свакодневне појаве неког новог (измаштаног) бића, предмета, појаве и сл., те чињенице да су именице најбројнија врста речи у већини светских језика, па и у ова два језика. Именичке сливенице, како у грађи из енглеског тако и из српског језика, следе придевске сливенице, па глаголске и, на крају, прилошке. Чињеница да су, после именичких, најбројније придевске сливенице и у енглеском и у српском језику, могла би се такође објаснити социолингвистичким разлозима, наиме, тиме да су људима потребни (нови), прецизнији

придеви да опишу ове (хибридне) новитете, али и то како се они сами у вези са тим осећају. Међу прикупљеним српским сливеницама забележена је и једна сливена показна придевска заменица (*ТАКва* (*iznenađenja*)) – категорија врста речи коју нисмо забележили у грађи из енглеског језика.

Неколике разлике између енглеских и српских именичких, придевских, глаголских и прилошких сливеница уочене су у контексту анализе могућих комбинација врста речи од којих су оне творене. Конкретно, иако је највећи број енглеских и српских именичких сливеница постао комбиновањем двеју именица и иако су једнако могуће и неке друге комбинације (придев и именица, именица и придев, глагол и именица, именица и глагол, именица и узвик, узвик и именица, број и именица, заменица и именица), у творби именичких сливеница из српског језика забележене су комбинације прилога и именице и предлога и именице којих нема у грађи из енглеског језика, односно у грађи из енглеског језика комбинација придева и глагола, те именице и прилога којих нема међу именичким сливеницама у српском језику. Када су у питању комбинације којима су творене придевске сливенице из енглеског и српског језика, контрастивна анализа је показала да, без обзира на то што и једне и друге углавном настају сливањем именице и придева, као и комбинацијама придева и именице, придева и придева, узвика и придева, те глагола и придева, у енглеском језику је забележена и комбинација придева и заменице (*powHERful*). Глаголске сливенице у грађи из енглеског језика најчешће представљају производе сливања именице и глагола, а у српском језику глагола и именице, мада су обе комбинације забележене и у енглеском и у српском језику. Међутим, глаголске сливенице које су настале комбиновањем двају глагола јављају се једино у грађи из енглеског језика (*chewmute*). Прилошке сливенице, како у енглеском тако и српском језику, углавном су постале комбиновањем именице и прилога, с тим да је у енглеском језику утврђена и комбинација прилога и именице.

Овим и оваквим резултатима из претходна два пасуса наша друга хипотеза – да ће у оба језика бити највише примера именичких сливеница, па придевских и глаголских, које су углавном постале комбиновањем истих врста речи, а да ће број осталих врста речи, па и прилога, који углавном постају комбинацијама других двају прилога, у истраживачкој грађи бити занемарљив – је само делимично потврђена.

Контрастивном анализом уочене су и неке друге структурне разлике између сливеница у енглеском и српском језику. Наиме, једна од вероватно најзначајнијих структурних разлика између енглеских и српских сливеница очитује се у уделу страних мотивних речи. Оваквих, међујезичких сливеница неупоредиво је више – чак 15 пута више – у грађи из српског језика него у оној из енглеског, с тим да су у оба језика ови хибриди најбројнији у регистру рекламирања. Овај и овакав резултат могао би се тумачити одређеним социолингвистичким чиниоцима, тачније, као последица чињенице да је енглески језик постао глобални заједнички језик и, вероватно, најзначајнији давалац (или барем посредник), који притом преузима занемарљиво мало лексике из других светских језика, али и као последица свеопште (језичке) хибридизације. Овим је потврђена и наша трећа хипотеза – да ће међу српским сливеницама бити већи број производа сливања створених од домаћег (или одомаћеног страног) лексичког материјала и страних елемената.

И у контексту граматичке (или морфосинтаксичке) центричности сливеница уочава се више сличности него разлика међу енглеским и српским сливеницама, будући да највећи проценат и у једној и у другој грађи чине сливенице чији је граматички центар десна мотивна реч. Овај закључак потврђује нашу четврту истраживачку хипотезу – да ће морфосинтаксички (граматички) центар већине лексичких сливеница у оба језика бити у

другој (десној) речи. Вреди истаћи и да су морфосинтаксички левоцентричне конструкције углавном примери нелинеарних сливеница или сливенице које су хомофоне са једном од своје две мотивне речи, то јест, потпуне-инклузивне сливенице. Занимљиво је да је и међу српским и енглеским примерима уочено постојање примера који би се могли сврстати у граматички егзоцентричне. Међутим, за разлику од грађе из енглеског језика, у грађи из српског језика утврђено је постојање два примера са два граматичка центра. Иако је њихов удео у грађи из српског језика миноран, мора се напоменути да су могући и да постоје и такви производи сливања.

4.7.2. Контрастивна анализа садржинских аспеката енглеских и српских сливеница

Контрастивна анализа резултата у вези са семантичком центричношћу енглеских и српских сливеница показала је да и у овом смислу међу сливеницама из ова два језика постоји више сличности него разлика, односно да они прате врло сличне семантичке тенденције у поступку сливања. Велика већина (изнад 90%) и енглеских и српских сливеница је ендоцентрична. Семантички центар ових ендоцентричних сливеница, како из енглеског тако и из српског језика, углавном је десна мотивна реч. Ендоцентричне сливенице чији је семантички центар лева мотивна реч заузимају релативно мали удео, и у грађи из енглеског и у грађи из српског језика. Вреди истаћи и то да је и у енглеским и у српским сливеницама којима семантички управља лева мотивна реч, управо она, у највећем броју случајева, слоговно дужа, као у *ColleGGtibles™* (*Hatchimals™*) ← **collectibles** (четворосложна) × **E^{GG}** (једносложна), *ambibookstrous* (Twitter) ← **ambidextrous** (четворосложна) × **books** (једносложна), *sTIMulacija* (Bizit) ← **stimulacija** (петосложна) × **TIM** (једносложна), *lajAVac* (N1 Info Komentari) ← **lajavac** (тросложна) × **AV** (једносложна). Сливеница чије обе мотивне речи имају једнаку семантичку тежину је релативно мало и у грађи из енглеског и из српског језика. У оба језика је убедљиво најмањи проценат егзоцентричних сливеница. Овде треба истаћи и то да у највећем броју наших примера сливеница из енглеског и из српског језика нема разлика између морфосинтаксичког и семантичког центра већ се оба центра налазе у једној истој, најчешће десној мотивној речи. Овај и овакав резултат је и показатељ њихове преференције према дијаграматичној иконичности (енгл. *diagrammaticity*) (Dressler 2005: 268–269).

У оквиру контрастирања садржинских аспеката прикупљених енглеских и српских сливеница утврдили смо и да су оне врло сличне и у погледу синтаксичко-семантичких односа који међу њима преовлађују. Конкретно, више од 85%, како енглеских тако и српских, сливеница припада неаргументним, субординативним структурама у којима је једна мотивна реч субординирана или подређена другој речи. Неаргументних, координативних структура је далеко мање и међу енглеским и међу српским сливеницама. Оно у чему се сливенице из енглеског и српског језика разликују у погледу своје семантичке структуре јесте унеколико већи број аргументних сливеница у енглеском него у српском језику, које су, уопште узев, врло слабо заступљене. Резултати добијени контрастивном анализом семантичке центричности и синтаксичко-семантичких односа између енглеских и српских сливеница потврђују пету хипотезу нашег истраживања – гледано из синтаксичко-семантичке перспективе, највећи број сливеница и у енглеском и у српском језику припадаће субординативном ендоцентричном типу у којем је однос међу мотивним речима неравноправан, то јест, чији се семантички центар углавном налази у другој или десној речи коју ближе одређује прва реч, која функционише као својеврсна одредба или модификатор.

Резултат контрастивне анализе семантике сливеница из енглеског и српског језика који указује на још једну њихову сличност јесте тенденција творбе семантички релативно прозирних ендоцентричних структура, то јест, (а) оних у којима су обе мотивне речи сачувале свој примарни смисао и као такве учествују у конструкцији значења сливенице и (б) оних у којима је нецентар (модификатор) употребљен у неком од секундарних значења, а семантички центар у свом основном смислу. Удео ендоцентричних сливеница у којима је нецентар (модификатор) сачувао свој основни смисао, али не и центар, у грађи из енглеског, као и из српског језика је невелик. И у енглеском и у српском језику најмање је ендоцентричних сливеница у којима су обе мотивне речи употребљене у неком од секундарно изведених значења.

Иако се у овом раду нисмо бавили анализом асоцијативних, тачније конотативних значења енглеских и српских сливеница, приликом утврђивања и анализирања њихових дескриптивних значења, као и значења њихових мотивних речи, приметили смо да између енглеских и српских сливеница у оквиру регистра новина и часописа, односно унутар регистра онлајн комуникације у том погледу постоје извесне разлике. Тако је, рецимо, чак и летимичном квалитативном и квантитативном анализом енглеских и српских сливеница из ова два регистра било могуће закључити да је конотативно значење српских сливеница из регистра новина и часописа и регистра онлајн комуникације чешће негативно, то јест, да је релативно велики број примера негативне асоцијације и конотације, као и оних чије бисмо значење најпре оквалификовали као погрдно и подругљиво. Илуструјемо следећим примерима новинских сливеница, односно сливеница из регистра онлајн комуникације: *dnovinarka* (Danas) ← **dno** × **novinarka**, *Murtoazija* (Danas) ← **Murta** × **kurtoazija**, *shitabloidi* (Vreme) ← **shit** × **tabloidi**, *Shitorada* (Vreme) ← **shit** × **Žitorada**; *AVlijaneri* (Twitter) ← **AV** × **avlijaneri**, *Blebečkovička* (Twitter) ← **blebeće** × **Bečkovička**, *Cecesija* (Twitter) ← **Ceca** × **šecesija**, *Smrdir* (Twitter) ← **smrdi** × **Kurir**, *Uvlačićević* (Twitter) ← **uvlači** × **Vučićević**, *ŽVALOpojke* (Twitter) ← **žvale** × **žalopojke**, *вараон* (Twitter) ← **вара** × **фараон**. За разлику од њих, енглеске сливенице из регистра онлајн комуникације и, посебно, оне из регистра новина и часописа углавном имају духовит и шаљив призив, без обзира на неповољност, па и озбиљност контекста, односно комуникационе ситуације у којој су створене. Вреди подсетити да су и у неким другим словенским језицима примећене сличне тенденције у вези са семантиком сливеница, као, на пример, у пољском (Konieczna 2012) или руском језику (Kornienko 2016).

4.7.3. Контрастивна анализа социолингвистичких аспеката енглеских и српских сливеница

У овом делу рада покушаћемо да контрастирамо резултате анализе неких социолингвистичких аспеката енглеских и српских сливеница. Наиме, контрастирајући најпре тенденције уочене у учесталости употребе механизма сливања у зависности од социолингвистичког регистра којем њихови производи – сливенице – припадају, могли смо да закључимо да енглески и српски језик показују пуно више разлика, али да постоје и одређене сличности. Када су у питању сличности, најпре уочавамо то да у сва четири регистра у оба језика преовлађују контурне сливенице, мада је ова тенденција унеколико израженија у енглеском језику. Разматрајући удео преосталих пет типова сливеница у свакоме од четири регистра у двама језицима, примећујемо:

(а) да се рекламне сливенице из енглеског и српског језика значајно разликују у односу на други најпродуктивнији механизам сливања којим настају. За разлику од енглеског

језика где се у рекламном регистру полупотпуно сливање показало као друго најпродуктивније, у регистру рекламирања у српском језику је то потпуно-инклузивно сливање. Ово је уједно и најупадљивија разлика између два језика када је у питању рекламни регистар, будући да је удео потпуних-инклузивних сливеница међу српским рекламним сливеницама више од два пута већи у односу на њихов удео међу рекламним сливеницама из енглеског језика. Овде посебно треба истаћи то да су потпуне-инклузивне сливенице у рекламном регистру у грађи из српског језика настале као производ сливања у оквиру рекламног оглашавања на друштвеним мрежама, веб-сајтовима и путем најразличитијих рекламних материјала (каталога и сл.). Стога би у будућим истраживањима (српских) сливеница требало посебну пажњу посветити овој тенденцији. Потпуно-инклузивно сливање је трећи најчесталији механизам у рекламном регистру из енглеског језика. У српском језику је то полупотпуно сливање. Рекламне сливенице из енглеског и српског језика се даље значајније разликују и у односу на четврти најчешћи механизам сливања. За разлику од енглеског језика где је то потпуно-суперимпонирано сливање, у српском језику је у питању фрагментно сливање. Занимљиво је да је број потпуних-телескопских сливеница у рекламним сливеницама из енглеског и српског језика једнак.

(б) да се енглеске и српске новинске сливенице разликују у односу на други најчесталији механизам сливања с обзиром на то да је у енглеском језику то потпуно-инклузивно сливање, а у српском језику полупотпуно сливање. И у односу на трећи и четврти најпродуктивнији механизам сливања којима су творене новинске сливенице из два језика налазимо одређене, мада не велике, разлике. Конкретно, у регистру новина и часописа у енглеском језику се као трећи по учесталости употребе јавља механизам потпуног-телескопског сливања, а у српском језику механизам потпуног-инклузивног сливања. Што се четвртог најчесталијег механизма сливања тиче, у енглеском језику је то потпуно-суперимпонирано сливање, а у српском потпуно-телескопско сливање. Новинске сливенице из енглеског и српског језика се разликују и у односу на пети најчесталији механизам сливања којим настају. Наиме, у српском језику је то потпуно-суперимпонирано сливање, а у енглеском полупотпуно сливање.

(в) да и у оквиру регистра онлајн комуникације два језика показују више разлика него сличности у продуктивности утврђених механизма сливања. Тако је једина њихова сличност уочена у односу на други најпродуктивнији механизам сливања – полупотпуно сливање, с тим да је проценат енглеских полупотпуних сливеница унутар овог регистра готово два пута већи у поређењу с оним у српском језику.

(г) да је други најпродуктивнији механизам сливања у књижевно-уметничком регистру из енглеског језика потпуно-телескопско сливање, а у истом регистру из српског језика полупотпуно сливање. Енглеске и српске књижевно-уметничке сливенице се разликују и у погледу трећег најпродуктивнијег механизма сливања, па је тако у енглеском језику то полупотпуно сливање, а у српском језику потпуно-телескопско сливање. Једина сличност између њих, уз удео контурних сливеница, јесте број производа потпуног-суперимпонираног сливања.

У оквиру овог контрастивног разматрања продуктивности механизма сливања на међурегистарском нивоу уочена је и једна значајна разлика у структури савремених енглеских и српских сливеница. У питању је, наиме, постојање неупоредиво већег броја енглеских сливеница, посебно у регистру новина и часописа, у којима се у писању користи цртица (њих 86), највероватније у сврху графичког истицања речи које су ушле у њихов

састав. С друге стране, у грађи из српског језика забележене су свега четири такве сливенице, од којих две у регистру новина и часописа. Контрастивна анализа преклапајућих енглеских и српских сливеница из међурегистарске перспективе показала је да између њих не постоје битне разлике.

Уследиће покушај контрастирања резултата фонемске и графемске сличности између мотивних речи енглеских и српских сливеница из четири социолингвистичка регистра, односно фонемске и графемске сличности сваке од мотивних речи и сливенице. Ова анализа је показала да је графемска сличност између мотивних речи, како енглеских тако и српских, сливеница највећа у рекламном регистру, али и да се разликују када је у питању најмања графемска сличност, будући да у енглеском језику најмању сличност између графема мотивних речи енглеских сливеница бележимо у регистру онлајн комуникације, а у српском језику између мотивних речи сливеница у регистру новина и часописа. Највећу фонемску сличност између мотивних речи, како енглеских тако и српских сливеница, такође налазимо у регистру рекламирања, док је најмања фонемска сличност у енглеском језику забележена међу сливеницама из регистра онлајн комуникације, а у српском међу сливеницама из регистра новина и часописа. Разлог одабира графемски и фонемски најсличнијих мотивних речи од стране творца сливеница у рекламном регистру може бити тај што је искоришћавање (супра)сегментне сличности између речи у врло блиској вези с поигравањем или, боље рећи, манипулисањем речима (њиховом формом и значењем), које је једно од кључних обележја језика реклама (Crystal 1998: 94; Sjöblom 2016: 461).

Када су у питању међурегистарске фонемске и графемске сличности појединачних мотивних речи и сливеница из два језика, контрастирањем резултата може се најпре закључити да у сва четири регистра друга мотивна реч и енглеских и српских сливеница показује више графемске и фонемске сличности са сливеницом од прве. Оно у чему се енглеске и српске сливенице, додуше незнатно, разликују на међурегистарском нивоу јесте то што су у грађи из енглеског језика и прва и друга мотивна реч у сва четири регистра фонемски сличније сливеници него графемски (Графици 7 и 8), док је у грађи из српског језика ово случај у свим регистрима осим у рекламном регистру (Графици 15 и 16), где друга мотивна реч заправо показује више графемске него фонемске сличности са сливеницом.

Контрастирање енглеских и српских сливеница из међурегистарске перспективе у односу на њихову припадност категоријама врста речи показало је да је у сва четири регистра убедљиво највише именица. Међутим, за разлику од енглеских придевских сливеница којих је највећи број у регистру новина и часописа, српских придевских сливеница највише је у рекламном регистру. Енглеске и српске сливенице се на међурегистарском нивоу разликују и у погледу заступљености глагола. Наиме, енглеских глаголских сливеница највише је забележено у регистру онлајн комуникације, а српских глаголских сливеница у регистру рекламирања. Међурегистарске разлике су приметне и када су у питању прилошке сливенице. Њих је у грађи из енглеског језика највећи број у регистру новина и часописа, а у грађи из српског језика у регистру рекламирања.

Контрастивна анализа резултата граматичке центричности енглеских и српских сливеница из међурегистарске перспективе показала је да је највише одступања, у смислу да се граматички центар не налази у десној већ у левој мотивној речи, забележено у рекламном регистру, како у грађи из енглеског тако и из српског језика. Овај и овакав резултат могао би се, једним делом, објаснити слободом експериментисања језиком (лексиком) у регистру рекламног оглашавања, посебно оним на плану форме.

У вези с овим је и наше запажање да је управо у енглеским и српским рекламним сливеницама употребљено највише типографских средстава, пре свега верзала и(ли) другачије величине и боје фонта у истицању једне од двеју мотивних речи. Употреба верзала, тачније, више великих слова у сливеници преовлађујуће је типографско средство и у регистрима онлајн комуникације и у књижевно-уметничком регистру, како у енглеском тако и у српском језику. За разлику од енглеских новинских сливеница које, као што је већ речено, превасходно карактерише цртица у писању, за српске сливенице из регистра новина и часописа карактеристична је врло честа употреба верзала у сврху истицања једне мотивне речи.

У оквиру контрастивне међурегистарске анализе резултата семантичке центричности сливеница из енглеског и српског језика може се закључити да међу њима преовлађују сличности у односу на уочене тенденције, уз минималне разлике, и то:

(а) да су и енглеске и српске сливенице у сва четири регистра великом већином ендоцентричне конструкције,

(б) да су егзоцентричне сливенице најбројније у регистру рекламирања, како у грађи из енглеског тако и из српског језика. Ово би се најпре могло образложити тиме што ове сливенице представљају називе различитих брендова (нпр. производа, услуге), где је, као што је већ неколико пута напоменуто, примарни циљ твораца ових сливеница највероватније био да у називу, као својеврсној реклами, помену назив произвођача (као гаранцију квалитета датог производа или услуге) и(ли) оно што дати производ или услугу разликује и издваја од других сличних производа (нпр. неки нови састојак или материјал, нова технологија, намена и сл.). У прилог овоме сведоче и одговори једног броја твораца српских сливеница из рекламног регистра са којима смо контактирали у вези с могућим разлозима употребе поступка сливања у именовању онога што се рекламира, било да је у питању назив фирме, производа или услуге,

(в) да између мотивних речи енглеских и српских сливеница у сва четири регистра преовлађују субординативни синтаксичко-семантички односи,

(г) да је, за разлику од енглеског језика, где је број координативних сливеница далеко највећи у регистру рекламирања, у српском језику оваквих примера највише у регистру онлајн комуникације и књижевно-уметничком регистру,

(д) да и међу енглеским и српским ендоцентричним сливеницама у сва четири регистра постоји јака тенденција творбе семантички прозирни(ји)х конструкција – оних у којима су обе мотивне речи потпуно прозирне и оних у којима је семантички центар прозиран, а нецентар смањене прозирности, с тим да су овакве сливенице у енглеском језику најбројније унутар регистра новина и часописа (93%), а у српском језику међу онима из књижевно-уметничког регистра (90%). Ово би се, могуће, дало образложити чињеницом да је творцима и новинских и књижевно-уметничких сливеница важно да њихови читаоци и(ли) слушаоци релативно лако реконструишу намеравано значење сливенице и поруку уопште. Вреди истаћи и то да је једна од разлика уочена у уделу ендоцентричних сливеница код којих једна од мотивних речи (без обзира да ли је у питању центар или нецентар) бележи неки вид семантичког померања, у смислу употребе метафоричког, метонимијског, проширеног или суженог значења. Наиме, оваквих примера смо у енглеском језику највише забележили међу књижевно-уметничким сливеницама, а у српском међу сливеницама из регистра онлајн комуникације и рекламног регистра. Занимљиво је да је у књижевно-уметничком регистру у грађи из српског језика оваквих сливеница најмање.

Најзад, резултати контрастивне анализе неких социолингвистичких аспеката сливеница из енглеског и српског језика које смо у оквиру овог потпоглавља представили делимице потврђују последњу, шесту истраживачку хипотезу овог рада – да ће у зависности од мање-више специфичних друштвено-комуникативних захтева регистра у којем стварају сливенице, њихови творци преферирати одређене структурне и садржинске аспекте лексичких сливеница, то јест, одабирати оне механизме лексичког сливања који се у мањој или већој мери разликују у погледу релативне морфотактичке и семантичке прозирности својих производа, њихове краткоће итд.

4.8. Закључна разматрања

У поглављу *Анализа истраживачке грађе и дискусија резултата* квалитативно и квантитативно смо анализирали и продискутовали одређене структурне, садржинске и социолингвистичке аспекте 400 енглеских и 400 српских сливеница, најпре понаособ, а затим и у контрасту. У оквиру анализе структурних аспеката, како енглеских тако и српских, сливеница најпре је извршена њихова творбена анализа, чиме су утврђени различити механизми сливања и њихова појединачна продуктивност, релативна морфотактичка прозирност сливеница и удео преклапајућих сливеница, као и природа и обим преклапања мотивних речи. Међу укупно шест утврђених механизма сливања, како у грађи из енглеског тако и у грађи из српског језика, као најпродуктивније у творби енглеских и српских сливеница се показало контурно сливање. У овом механизму је, подсетимо, једна од мотивних речи скраћена, али тако да и даље обезбеђује фонолошку контуру сливеници, док се у њу умеће друга (углавном потпуна) реч. Овај и овакав резултат би се у контексту природне морфологије могао објаснити универзалним когнитивним начелом, то јест, способношћу говорника да препознају елементе од којих се твореница састоји пре свега на основу одређених фонолошких својстава, као што су број слогова, примарни акценат, наглашени слог и, најчешће, остатак риме (Ronneberger-Sibold 2012: 140). С друге стране, као најмање продуктивно показало се фрагментно сливање, где су, као што и сам назив јасно казује, сливени (почетни, крајњи или, ређе, средишњи) фрагменти двеју речи. И у односу на учесталост употребе преостала четири механизма, енглески и српски језик прате исте тенденције. Конкретно, продуктивност преосталих механизма је као што следи: полупотпуно сливање, потпуно-инклузивно сливање, потпуно-телескопско сливање и потпуно-суперимпонирано сливање. Будући да се, као што је показала ауторка Ронебергер-Сиболд (Ronneberger-Sibold 2006), различитим механизмима сливања остварује и различита прозирност форме, овим смо успели да покажемо да се у творби сливеница у савременом енглеском и савременом српском језику, уште узев, предност даје морфотактички прозирни(ји)м формалним механизмима сливања, односно, онима у којима је барем једна мотивна реч сачувана у целини.

У оквиру творбене анализе сливеница из савременог енглеског и српског језика утврђено је и то да је фонемско и(ли) графемско преклапање сегмената двеју мотивних речи изразито важно структурно обележје, будући присутно у највећем броју примера и једне и друге грађе. Овде се, међутим, мора напоменути да је удео преклапајућих сливеница у грађи из енглеског језика ипак нешто већи. Вреди даље истаћи и да је преклапање, барем у овде анализираним примерима из енглеског и српског језика, најчешће линеарно, односно да се нелинеарно (или дисконтинуирано) преклапање слабо јавља. Анализом преклапања мотивних речи у енглеским и српским сливеницама уочене

су и неке разлике у природи, као и у обиму преклапања. Наиме, иако се сегменти мотивних речи енглеских и српских сливеница углавном преклапају и фонемски и графемски, број оваквих примера је већи у српском језику. Такође је утврђено да је значајно већи број примера енглеских сливеница у којима се мотивне речи преклапају искључиво фонемски. С друге стране, сливенице у којима је преклапање графемско унеколико су бројније у грађи из српског језика. Ове и овакве резултате смо покушали да објаснимо разликама у писмима, односно правописима енглеског и српског језика.

У наставку потпоглавља 4.1., односно 4.4. и анализе структуре енглеских и српских сливеница уследио је покушај утврђивања графемске, односно фонемске сличности између мотивних речи сливеница, као и истих сличности између појединачних мотивних речи са сливеницом, и то израчунавањем мере просечног Левенштајновог растојања. Тако су установљене додатне сличности у структурним тенденцијама енглеских и српских сливеница, пре свега, то да су њихове мотивне речи сличније на фонемском него на графемском плану, али и то да њихова друга или десна мотивна реч показује већу сличност, како графемску тако и фонемску, са сливеницом.

Квалитативна и квантитативна структурна анализа енглеских и српских сливеница обухватила је и утврђивање категорија врста речи којој оне (најчешће) припадају, односно могућих комбинација врста речи и њихових учесталости појављивања. Ова граматичка (морфосинтаксичка) анализа указала је на битне сличности, али и извесне разлике између енглеских и српских сливеница. Као прво, и енглеске и српске сливенице су великом већином именице. Друго, сличности се испољавају и у уделу осталих утврђених врста речи, као што следи: придеви, глаголи и, на крају, прилози. Оно што енглеске и српске сливенице у погледу овог структурног аспекта унеколико разликује јесте то да је у грађи из српског језика утврђена и једна показна придевска заменица. Више разлика је уочено у могућим комбинацијама врста речи којима су енглеске и српске именичке, придевске, глаголске и прилошке сливенице постале. Будући да су ове комбинације заиста бројне и да у случају појединих категорија превазилазе број комбинација које се срећу у творби регуларних, конвенционалних енглеских и српских сложеница, овим је потврђена њихова ванграматичка морфолошка природа. Структурном анализом је обухваћено и истраживање граматичке центричности сливеница из два језика, те утврђено да, иако највећи број њих следи универзалну тенденцију да морфосинтаксички (као уосталом и семантички) управни члан буде у десној мотивној речи, постоји и један, додуше невелик, број примера у којима се граматички центар налази у левој мотивној речи, па и оних где би се сливеница могла окарактерисати као граматички егзоцентрична. За разлику од сливеница из енглеског језика, међу српским сливеницама се јавља и неколицина њих у којима би се обе мотивне речи могле сматрати морфосинтаксичким центрима.

У грађи из енглеског, односно из српског језика даље су, у оквиру потпоглавља 4.2. и 4.5., анализирани одређени садржински аспекти сливеница. Ова, првенствено, квалитативна, али и квантитативна анализа обухватила је утврђивање значења сливеница, семантичке центричности, синтаксичко-семантичког међуодноса мотивних речи и релативну семантичку прозирност сливеница. Резултати анализе семантичке центричности потврдили су тенденције у семантици сливеница уочене у ранијим истраживањима, како у савременом енглеском тако и у савременом српском језику, то јест, да се њихов семантички центар углавном налази у другој или десној мотивној речи. Број енглеских и српских сливеница у којима је семантички центар у левој мотивној речи је неупоредиво мањи. Још је мање оних енглеских и српских сливеница у којима обе мотивне речи представљају семантичке центре. Овде вреди скренути пажњу на то да је управо код

координативних ендоеентричних сливеница преференција према икониности (тј. сливању на плану форме онога што се слива на плану садржине) најизраженија, као и да је овај семантички тип, барем када је творба сливених именица у питању, посебно продуктиван у области хране и пића, назива измишљених, хибридних ликова и створења, комбинованих (одевних и др.) предмета и објеката. Занимљиво је приметити да међу енглеским и српским координативним ендоеентричним придевским и именичким сливеницама насталим од друга два придева, односно друге две именице практично нема примера у којима су мотивне речи супротних или супротстављених смислова, изузев у случају српске сливенице *rurbani* и, могуће, *simpavetinja*. Даља садржинска анализа сливеница из енглеског и српског језика показала је да између њихових мотивних речи убедљиво преовлађује субординативни синтаксичко-семантички однос.

У оквиру анализе садржинских аспеката утврђено је и то да су мотивне речи велике већине енглеских и српских сливеница сачувале своја примарна значења, односно да су на тај начин допринеле да и највећи број самих производа сливања у енглеском и српском језику буду семантички прозирни. Другачије речено, овим је у оба језика утврђена врло изражена тенденција творбе семантички релативно прозирних субординативних ендоеентричних сливеница.

У потпоглављима 4.3. и 4.6. бавили смо се анализом неких социолингвистичких аспеката енглеских, односно српских сливеница. Ова анализа се, пре свега, састојала у упоређивању структуре и садржине сливеница из четири социолингвистичка регистра (рекламног регистра, регистра новина и часописа, регистра онлајн комуникације и књижевно-уметничког регистра). Тако смо, на пример, успели да покажемо да, у зависности од неких регистарских специфичности (нпр. јасноћа, краткоћа и сл.), творци сливеница из четири регистра преферирају одређене механизме сливања којима се остварује мања или већа морфотактичка прозирност форме, као и да, у односу на поједине, преваходно, структурне аспекте, неки регистри показују више међусобне сличности од других, могуће као последица сличнијих друштвено-комуникативних захтева.

У потпоглављу 4.7. спровели смо и контрастивну анализу структурних, садржинских и социолингвистичких аспеката енглеских и српских сливеница не бисмо ли утврдили степен њихове сличности, односно различитости. Контрастирањем резултата анализе одређених формалних, семантичких и социолингвистичких аспеката новозабележених сливеница из савременог енглеског и српског језика дошли смо до закључка да, без обзира на њихове типолошке, као и културне различитости, прикупљене енглеске и српске сливенице показују више сличности него разлика. Уочене сличности се, највероватније, јављају као резултат одређених универзалних, системски-независних преференција, као што је преференција према икониности, индексикалности, морфотактичкој и морфосемантичкој прозирности или преференција према контрастирању, то јест, истицању фигуре у односу на позадину.¹⁵⁴

¹⁵⁴ В. подтеорију универзалне, системски-независне морфолошке природности која се заснива на когнитивним и семиотичким начелима (Dressler 2005).

5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

У закључку дајемо преглед најважнијих резултата и закључака докторског рада *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти*. Након тога ћемо размотрити и импликације за будућа (контрастивна) истраживања енглеских и српских лексичких сливеница.

У првом, уводном поглављу је најпре кратко представљена тема, односно предмет истраживања овог докторског рада, а у следећих неколико потпоглавља општи и посебни циљеви истраживања, истраживачке хипотезе, као и неки од појмовно-терминолошких проблема који су препознати у литератури на тему сливања и сливеница у двама језицима, да би се даље одредило разумевање најважнијих појмова и термина за овај рад.

Преглед досадашње релевантне англистичке и србистичке литературе у оквиру другог поглавља показао је да је тема лексичких сливеница врло актуелна у савременом енглеском и српском језику (а и шире, у неким другим словенским језицима) и у савременом (социо)лингвистичком контексту, да је релативно добро истражена (превасходно у енглеском језику), али и да се о неким њеним аспектима и даље недовољно зна. Другачије речено, јавила се потреба да се одређени аспекти лексичких сливеница додатно истраже и осветле. Овде ћемо се, пре свега, осврнути на најрелевантније закључке до којих смо дошли у потпоглављу 2.3. прегледа литературе о лексичком сливању у неким словенским језицима, а који углавном важе и за српски језик и који значајно доприносе свеобухватнијем сагледавању ове језичке појаве у нас. Наиме, из доступних публикација на тему лексичких сливеница у једном броју савремених јужнословенских, источнословенских и западнословенских језика (хрватском, бугарском, словеначком и македонском језику; руском и украјинском; пољском и словачком), успели смо да закључимо да су сливенице у њима од (краја) 90-их година 20. века све популарнија језичка појава (мада сливање у већини ових језика званично нема статус творбеног поступка), односно да је већина аутора сагласна да је њихова све шири и већа популарност последица одређених социолингвистичких чинилаца, као што су, на пример, све интензивнији контакти ових језика са енглеским, као глобалним заједничким језиком, и англофоним културама. Ово потврђује и чињеница да је и пре друге половине, односно пре самог краја 20. века у српском и неким другим словенским језицима који су били у средишту наше пажње било примера сливеница, али да је социолингвистички контекст за њихову масовнију производњу био, такорећи, неповољан. Истраживачи сливеница из највећег броја овде разматраних словенских језика мишљења су да су друштвене промене с краја 20. века и, додали бисмо, из њих произашле друштвене потребе (најшире схваћене), односно у контексту ових друштвених промена интензивније контактнोजезичке ситуације и статус енглеског језика као светског заједничког језика, биле од кључне важности за преузимање творбеног поступка лексичког сливања (у смислу који предлаже Ренер (Renner 2018: 1)) и муњевито његово ширење на овим говорним подручјима.

Из прегледа литературе чији је предмет истраживања сливање у словенским језицима даље се могло закључити да је сливање посебно добродошло и пожељно средство у творби нових речи у регистру мас-медија, као што су различити облици рекламног оглашавања и језик новина, а све у циљу остваривања комуникативног ефекта привлачења пажње и, коначно, остваривања одређених користи (тј. продаје, читаности, гледаности, друштвеног статуса и сл.). С обзиром на природу подручја у којима сливенице најчешће бивају створене, не изненађује сагласност највећег броја аутора који су се бавили сливањем у словенским језицима да је једно од важнијих обележја ових сливеница кратковекост и да

њихово разумевање у великој мери зависи од (ван)језичког контекста у којем су постале. Важно је истаћи да горенаведени словенски језици, уз сличности у употреби, показују и значајне сличности у структури и у садржини сливеница.

У средишту пажње трећег поглавља докторског рада био је теоријско-методолошки оквир истраживања. У њему су сливенице најпре одређене као ванграматичке морфолошке творенице јер су у њиховој творби свесно и намерно прекршена одређена правила граматичке морфологије (или морфолошке граматике). У наставку истог поглавља представљена је и теорија природне морфологије, тачније њена подтеорија универзалне, системски-независне морфолошке природности, у оквиру које су, тачније у оквиру њених семиотички и когнитивно заснованих преференција, сливенице и функционално објашњене. У трећем поглављу је даље објашњен и методолошки оквир истраживања, то јест, представљене су методе прикупљања и анализе истраживачке грађе, као и извори. Додатно су и детаљније објашњена и сливеницама илустрована четири мање-више специфична социолингвистичка регистра из којих је црпљена истраживачка грађа из двају језика.

У 4. поглављу докторског рада *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти* анализирали смо, како квалитативно тако и квантитативно, структуру, садржину и неке социолингвистичке аспекте укупно 800 сливеница, прикупљених из четири мање-више специфична социолингвистичка регистра (рекламног регистра, регистра новина и часописа, регистра онлајн комуникације и књижевно-уметничког регистра). Најпре смо приступили анализи 400 сливеница из савременог енглеског језика (4.1.–4.3.), а потом и анализи исто толико примера из савременог српског језика (4.4.–4.6.). На крају 4. поглавља (4.7.) извршена је и контрастивна анализа добијених резултата из ова два језика.

У оквиру оба језика, пажња је најпре била на квалитативној и квантитативној анализи неколико структурних аспеката сливеница. На основу резултата анализе начинâ на које су мотивне речи сливене, то јест, њиховог фонемског и(ли) графемског учешћа у сливеници, користећи притом једну од формалних типологија сливеница која се предлаже у литератури (в. Ronneberger-Sibold 2006: 168–169), а у којој су типови лексичког сливања дати према опадајућој морфотактичкој прозирности њихових производа, у грађи из енглеског језика утврђено је 6 формалних механизма сливања, и то: потпуно-телескопско сливање, потпуно-инклузивно сливање, потпуно-суперимпонирано сливање, контурно сливање, полупотпуно и фрагментно сливање. Један од њих – потпуно-суперимпонирано сливање – се не налази у предложеној типологији, па се може рећи да је њиме ова типологија унеколико модификована, то јест, допуњена. Што се продуктивности сваког од ових механизма сливања у творби енглеских сливеница тиче, утврђено је да је безмало половина њих творена контурним сливањем, којим се остварује релативно висока морфотактичка прозирност сливеница, али и нешто мања у односу на потпуно-телескопско, потпуно-инклузивно и потпуно-суперимпонирано сливање, којима се остварује највећа прозирност форме. Уколико се броју контурних сливеница додају и примери потпуних-телескопских, потпуних-инклузивних и потпуних-суперимпонираних сливеница које заједно чине готово трећину грађе, поуздано се може закључити да у анализираној грађи из енглеског језика постоји врло јака тенденција творбе морфотактички прозирни(ји)х сливеница. Као други најпродуктивнији механизам сливања показало се полупотпуно сливање, у којем је једна реч потпуна, а друга скраћена. Најмање продуктивно јесте фрагментно сливање. Управо је овај резултат – изразито мали број фрагментних сливеница у којима су обе речи фрагментарне – представљао својеврсно

изненађење јер се фрагментно сливање сматра прототипичним (или „класичним”) у енглеском језику (па и шире). Уочену тенденцију творбе морфотактички релативно прозирних сливеница у савременом енглеском језику додатно поткрепљује резултат да у готово 90% анализираних грађа из енглеског језика постоји (и то најчешће линеарно, фонемско и(ли) графемско) преклапање мотивних речи, које се налази у позитивној корелацији са успешношћу реконструкције елемената сливенице.

Изразито висок проценат преклапајућих сливеница у грађи из енглеског језика у вези је са сличношћу двеју мотивних речи, па је у наставку истог потпоглавља уследила и квантитативна анализа фонемске и графемске сличности између мотивних речи енглеских сливеница. Користећи меру Левенштајновог растојања у израчунавању удаљености (различитости) између два низа (тј. две речи), утврђено је да мотивне речи енглеских сливеница у просеку показују нешто више међусобне сличности на нивоу фонема него на нивоу графема. Могуће занимљивији резултати добијени су израчунавањем истог просечног растојања између графема и фонема сваке од мотивних речи са сливеницом. Овим је утврђено да друга мотивна реч има већи утицај на графемску, односно фонемску структуру сливенице, јер сливеница показује више, како графемске тако и фонемске, сличности с њом него с првом речју.

Грађа из енглеског језика даље је анализирана и у погледу учесталости категорије врста речи којој сливенице припадају, односно комбинација врста речи које су у њима сливене. Из резултата ове анализе могло се закључити да енглеске сливенице великом већином припадају именицама, а да су придеви, глаголи и, коначно, прилози заступљени у неупоредиво мањим бројевима. Детаљнија анализа граматичке структуре сливеница показала је да именичке, баш као и придевске, глаголске и прилошке сливенице постају комбиновањем разноразних врста речи, али и да једино именичке сливенице великом већином бивају створене од мотивних речи које припадају истој врсти речи, то јест, именицама. Уз бројност утврђених образаца сливања, скраћивање мотивних речи и његову непредвидивост, овде уочене комбинације врста речи и њихова бројност, пре свега у поређењу са канонским сложеницама из енглеског језика, несумњиво говоре у прилог ванграматичком морфолошком статусу производа лексичког сливања у енглеском језику. У оквиру анализе структурних аспеката енглеских сливеница даље је истражена и њихова граматичка центричност и закључено да се морфосинтактички центар највећег броја њих налази у десној мотивној речи.

Пажња је у другом потпоглављу 4. поглавља била посвећена анализи одређених садржинских аспеката сливеница из енглеског језика. Њоме се најпре дошло до закључака да међу енглеским сливеницама, изузимајући један мали број њих чије дескриптивно значење није било могуће утврдити, превагу односе еноцентричне конструкције чији је семантички центар десна мотивна реч, односно да између мотивних речи више од 90% њих постоји субординативни синтактичко-семантички однос. Из резултата семантичке анализе енглеских сливеница, тачније њихове релативне семантичке прозирности, произашао је и закључак да прикупљени примери у грађи из енглеског језика показују релативно јаку тенденцију творбе морфосемантички релативно прозирних конструкција, јер су у неких 77% њих мотивне речи својим примарним значењима учествовале у изградњи значења сливенице. У контексту резултата анализе семантичких аспеката енглеских сливеница интересантно је и то да међу овде анализираним, пре свега придевским и глаголским, сливеницама нисмо забележили примере сливања две синонимне мотивне речи. Овај резултат постаје још занимљивији уколико имамо у виду то да су у прошлости (придевске и глаголске) сливенице у енглеском језику неретко представљале комбинацију двеју

значањски сродних речи или синонима (в., нпр., Adams 1973: 156–157; 2001: 139–140; Lalić-Krstin 2010: 118; Pound 1914: 1, 23, 27, 51, уп. и Alego 1977: 57).

Најзад, у оквиру вишеаспектне анализе енглеских сливеница, конкретно потпоглавља 4.3. отворено је и питање неких социолингвистичких аспеката сливеница. Ова анализа је, пре свега, имала за циљ утврђивање могућих сличности и разлика у структури и садржини сливеница из енглеског језика у зависности од тога којем од четири социолингвистичка регистра припадају. Њоме се дошло до неколико вредних закључака. На пример, на основу резултата међурегистарске упоредне анализе структуре енглеских сливеница, може се закључити да су неки регистри међусобно сличнији од других, у смислу продуктивности одређених механизма сливања, мада је у сва четири регистра као најпродуктивније утврђено контурно сливање. Тако су у регистру новина и часописа и књижевно-уметничком регистру потпуно-телескопско и потпуно-суперимпонирано сливање, којима се остварује значајна прозирност форме, продуктивнији него у остала два регистра. С друге стране, рекламни регистар и регистар онлајн комуникације показују више међусобне сличности у погледу чешће употребе полупотпуног и фрагментног сливања, чији су производи мање морфотактички прозирни, него што је то случај с регистром новина и часописа или књижевно-уметнички регистром. Међутим, у односу на учесталост употребе потпуног-инклузивног сливања, рекламни регистар и регистар новина и часописа показују нешто више сличности, будући да је у њима удео потпуних-инклузивних сливеница већи него у регистру онлајн комуникације и књижевно-уметничком регистру. Једна друга сличност између регистра новина и часописа и књижевно-уметничког регистра која је уочена у овој међурегистарској анализи јесте њихова унеколико израженија тенденција ка творби преклапајућих сливеница у поређењу с преостала два регистра.

Упоредном анализом фонемске и графемске сличности између мотивних речи енглеских сливеница из четири социолингвистичка регистра дошло се до следећих резултата и закључака:

(а) да творци сливеница у рекламном регистру одабирају графемски и фонемски најсличније мотивне речи, а творци сливеница у регистру онлајн комуникације графемски и фонемски најмање сличне мотивне речи,

(б) да је у сва четири регистра друга мотивна реч и графемски и фонемски сличнија сливеници у односу на прву мотивну реч,

(в) да је графемска и фонемска сличност између друге мотивне речи и сливенице највећа у регистру новина и часописа,

(г) да најмању графемску сличност са сливеницом друга мотивна реч показује у оквиру рекламног регистра, односно да је најмања фонемска сличност између друге мотивне речи и сливенице утврђена у регистру онлајн комуникације.

На основу упоредне анализе категорија врста речи којима енглеске сливенице из четири регистра припадају уочене су извесне сличности, али и разлике међу њима. Као прво, сва четири регистра испољавају изразиту преференцију према творби именичких сливеница. С друге стране, међурегистарске разлике видљиве су у односу на број придевских сливеница, којих је највише у регистру новина и часописа, а најмање у књижевно-уметничком регистру. Регистар реклама и онлајн комуникације бележе једнак број придева. За разлику од претходне две категорије врста речи, глаголи и прилози нису забележени у свим регистрима. Тако, рецимо, у књижевно-уметничком регистру није забележена ниједна глаголска сливеница, односно у рекламном регистру и књижевно-

уметничком регистру ниједна прилошка сливеница. Глагола је убедљиво највише у регистру онлајн комуникације, а прилога, баш као и придева, у регистру новина и часописа. У вези с овим вреди истаћи и то да су, иако је у сва четири социолингвистичка регистра јасно уочљива тенденција творбе сливеница чији је десни члан граматички центар, највећа одступања од овога утврђена у рекламном регистру, а најмања у књижевно-уметничком регистру.

Када су у питању семантичке сличности и разлике између енглеских сливеница из четири регистра, утврђено је да међу свима њима, без обзира на постојеће друштвено-комуникативне специфичности четири регистра, преовлађују субординативне еноцентричне сливенице чији се семантички центар налази у десној мотивној речи. Даље је утврђено да сва четири регистра показују преференцију према творби семантички релативно прозирних сливеница, али и да је она најизразитија у регистру онлајн комуникације, а најмање изражена у књижевно-уметничком регистру, јер је управо у њему забележено највише семантичких померања.

У следећа три потпоглавља 4. поглавља спроведене су анализе структуре, садржине и неких социолингвистичких аспеката сливеница из савременог српског језика. Прво се дошло до закључака о броју, односно продуктивности утврђених механизма сливања у грађи из српског језика. Наиме, утврђено је да су и у творби српских сливеница примењени исти механизми сливања као у грађи из енглеског језика, односно да српски језик прати исте тенденције у погледу њихове индивидуалне продуктивности као и енглески језик. Следећи закључак који је произашао из резултата структурне анализе српских сливеница јесте врло изражена тенденција творбе преклапајућих сливеница, мада, занимљиво, у нешто мањем проценту у односу на грађу из енглеског језика. Међутим, у вези с преклапањем мотивних речи вреди истаћи резултат да се српске и енглеске сливенице разликују у природи самих преклапања, као и у просеку фонема и(ли) графема мотивних речи које се преклапају. Као прво, иако и у једнима и у другима преовладава потпуно, фонемско-графемско преклапање, удео фонемског преклапања је далеко већи у сливеницама из енглеског него у онима из српског језика. Друго, број сегментних јединица двеју мотивних речи које се фонемско-графемски преклапају је већи између мотивних речи сливеница у српском језику.

Један други структурни аспект српских сливеница који се нашао у средишту наше пажње биле су фонемске и графемске сличности између мотивних речи српских сливеница, као и сваке од њих, појединачно, са сливеницом. Резултати ове квантитативне анализе показали су да су, слично као у енглеском језику, сливенице у српском језику сличније фонемски него графемски, односно да је друга мотивна реч сличнија сливеници него прва мотивна реч, и то на оба плана – фонемском и графемском плану. Из овога произлази и закључак да сливенице, без обзира на ванграматички морфолошки статус, нису без својих регуларности, чије се основе могу, између осталог, тражити у когнитивним и у психолингвистичким чиниоцима (нпр. ефекту рецентности).

У наставку анализе структуре српских сливеница закључено је да превагу односе именице, као и да се у њиховој творби најчешће комбинују две именице. Иако и овде српске и енглеске сливенице показују значајне сличности, између њих се јављају и извесне разлике, и то у броју и врсти комбинација којима именичке сливенице у ова два језика настају. Немале сличности између српских и енглеских сливеница постоје и у уделу осталих врста речи, то јест, придева, глагола и прилога, односно чињенице да је у грађи из српског језика забележена и једна придевска заменица. За разлику од именичких

сливеница, придевске, глаголске и прилошке сливенице у српском језику, баш као и сливенице из енглеског језика, знатно ређе настају комбиновањем истих врста речи.

Врло значајна разлика између српских и енглеских сливеница, када су структурни аспекти у питању, јавља се у уделу међујезичких сливеница у двама језицима. Наиме, у грађи из српског језика утврђено је неупоредиво више оваквих, хибридних примера, и то углавном енглеско-српских и српско-енглеских хибрида у којима домаћа мотивна реч функционише као својеврсна структурна (а и семантичка) матрица, а страна (енглеска) реч, која је углавном краћа, као нека врста инфикса. Разлоге оваквог резултата можемо пронаћи у неким социолингвистичким чиниоцима, као што је глобални тренд (језичке) хибридизације и све интензивнија енглеско-српска контактнोजезичка ситуација, односно чињеница да енглески, као глобално доминантни језик, преузима изузетно мало речи из других језика.

Даље је закључено да великом већином српских, као и енглеских сливеница, граматички управља десна мотивна реч.

Из резултата анализе неколико семантичких аспеката српских сливеница показало се да у грађи из српског језика постоји изразито јака тенденција творбе субординативних ендоцентричних конструкција чији се семантички центар налази у десној мотивној речи. На основу резултата даље семантичке анализе, тачније релативне семантичке прозирности сливеница могло се закључити да су српске сливенице, баш као и енглеске, семантички релативно прозирне конструкције.

У потпоглављу 4.6. извршена је међурегистарска упоредна анализа структуре и садржине српских сливеница. Резултати ове анализе најпре су показали да су контурне сливенице најзаступљеније у сва четири регистра, али и да међу регистрима постоје немале разлике у продуктивности производа преосталих пет механизма сливања. Тако, примера ради, рекламни регистар испољава изразиту преференцију према потпуним-инклузивним сливеницама. С друге стране, у поређењу с преостала три регистра, рекламни регистар бележи далеко мањи (једноцифрен) број производа потпуног-телескопског и потпуног-суперимпонираног сливања. Интересантно је истаћи и то да у регистру новина и часописа у грађи из српског језика нисмо забележили ниједну фрагментну сливеницу, али да је у њему, уз књижевно-уметнички регистар, преференција према потпуним-телескопским и потпуним-суперимпонираним сливеницама нешто јаче изражена у поређењу с поменутиим рекламним, а унеколико и регистром онлајн комуникације. С обзиром на ово, даље се може констатовати да регистар новина и часописа и књижевно-уметнички регистар у односу на продуктивност ова два механизма сливања показују нешто више међусобне сличности. Занимљиво је поменути и то да регистар онлајн комуникације и књижевно-уметнички регистар бележе већи број полупотпуних и фрагментних сливеница, укупно узев, у поређењу с регистром рекламирања и, посебно, регистром новина и часописа.

Слично као у енглеском језику, упоредна анализа удела српских преклапајућих сливеница у четири социолингвистичка регистра, показала је да је њихов број нешто већи у регистру новина и часописа и у књижевно-уметничком регистру у односу на рекламни и регистар онлајн комуникације.

Када су у питању графемска и фонемска сличност између мотивних речи српских сливеница у четири регистра, квантитативна анализа је показала да су оне међусобно сличније фонемски него графемски, баш као што је и друга мотивна реч фонемски сличнија сливеници у свим регистрима осим рекламног. Остале уочене разлике у

графемској и фонемској сличности појединачних мотивних речи и сливенице у четири регистра односе се на то:

(а) да су, као и у енглеском језику, графемски и фонемски најсличније речи у рекламном регистру, али и да су, за разлику од енглеског језика, графемски и фонемски најмање сличне мотивне речи сливеница из регистра новина и часописа,

(б) да је графемска и фонемска сличност између друге мотивне речи и сливенице највећа у регистру новина и часописа, као и у енглеском језику,

(в) да, за разлику од енглеског језика, најмању графемску сличност са сливеницом друга мотивна реч показује у регистру онлајн комуникације, односно да је најмања фонемска сличност између друге мотивне речи и сливенице утврђена у рекламном регистру.

Даља упоредна анализа структуре српских сливеница из четири регистра показала је да су у њима, као и у укупној грађи из српског језика, најбројније именице, али и да међу њима постоје немале разлике у односу на број осталих врста речи – придева, глагола и именица, као и да се ови резултати унеколико разликују од резултата исте међурегистарске анализе у енглеском језику. Примера ради, број придевских, као и глаголских сливеница из српског језика највећи је у рекламном регистру. Овде се, за разлику од енглеског језика, глаголске сливенице појављују у сва четири регистра. Што се прилошких сливеница тиче, оне су у грађи из српског језика забележене једино у рекламном регистру.

На основу резултата међурегистарске анализе граматичке центричности српских сливеница, може се извести закључак да су анализирани српске сливенице у овом погледу врло сличне јер међу њима предњаче структуре чији се граматички центар налази у десној мотивној речи, с тим да су највећа одступања у овом погледу забележена, једнако као у енглеском језику, у рекламном регистру, а најмања у књижевно-уметничком регистру.

С обзиром на то да је у истом потпоглављу из међурегистарске перспективе сагледана и семантика српских сливеница, могли смо да закључимо да међу српским сливеницама на међурегистарском нивоу предњаче субординативне ендоцентричне конструкције чији десни члан функционише као семантички центар, али и да су у овом погледу рекламни и регистар онлајн комуникације, односно регистар новина и часописа и књижевно-уметнички регистар незнатно сличнији.

На крају истог потпоглавља покушали смо да на једном броју примера из грађе из српског језика утврдимо могуће социолингвистичке разлоге употребе творбеног поступка сливања (уместо, на пример, слагања или извођења), у сваком од четири регистра. Увид у одговоре на два питања која смо поставили творцима одабраних српских сливеница – (1) „Зашто сте одабрали да *X* именујете (назовете) баш овако, то јест, да баш овако искомбинујете две речи у једну?” и (2) „Да ли сте се можда у творби ове речи угледали на неке стране изворе?” – омогућио је извођење неколико вредних и занимљивих закључака. Као прво, ово ванграматичко морфолошко средство послужило је језичким корисницима, пре свега, онима у рекламном регистру (рекламним и маркетиншким стручњацима, великим и малим произвођачима и др.), у сврху остваривања комуникативног ефекта привлачења пажње (циљне) публике аутентичношћу и оригиналношћу форме творенице, односно популаризације одређеног производа, услуге, компаније, града, догађаја итд., али на један сажетији и прецизнији начин. Формална упадљивост сливеница послужила је и појединцима (који најчешће нису познати широј јавности) да путем друштвених мрежа и других видова онлајн комуникације (блогова и сл.) искажу своју аутентичност,

довитљивост, лексичко умеће, креативност и духовитост, па и да, барем накратко, скрену пажњу на себе. Друго, лексичким сливеницама језички корисници, пре свега, они у књижевно-уметничком регистру и регистру новина и часописа, неретко остварују прецизнија, јача и живописнија значења дате (имагинарне) појаве, бића, предмета и сл., као и хумористичне, сатиричне, забавне и комичне ефекте. Врло често, сви ови корисници творбени поступак сливања одабирају и због високог нивоа иконичности који се њиме може постићи. Другачије речено, лексичко сливање је овим језичким корисницима било изразито згодно творбено средство да на плану форме представе оно што се претходно „слило” на појмовном плану или плану садржине.

Из одговорâ консултованих твораца српских сливеница на наше друго питање, то јест, могући утицај страних извора у употреби поступка лексичког сливања, може се закључити да је примарно у питању (тренутна) инспирација, али и, не мање значајна, друштвено-комуникативна потреба да се у данашњем „глобанглизованом” свету у којем, као што смо видели у другом поглављу, чак и језици све више личе једни на друге, буде другачији, необичнији, привлачнији, забавнији, духовитији и сл., па и у језичким средствима којима се говорни представници служе и којима изграђују или надограђују свој идентитет (као књижевници-уметници, писци, појединци у комуникацији на интернету) или идентитет бренда. Вреди истаћи и то да су производи лексичког сливања, чак и онда када носе негативно асоцијативно значење или упућују негативну критику друштву (што је, рецимо, неретко случај у српском и неким другим словенским језицима), ипак један од угоднијих видова испољавања (уметничких и других) слобода у данашњем демократском друштву и задовољења најразличитијих друштвено-комуникативних потреба (нпр. експресивног и креативног изражавања, привлачења пажње итд.), превасходно говорника из урбаних средина. Из претходно реченог може се закључити и то да, у поређењу с већином других словенских језика, лексичко сливање у савременом српском језику (уз савремени хрватски језик) представља један већ учвршћен и устаљен поступак творбе нових речи, посебно ако узмемо у обзир овде приказану регистарску распрострањеност сливеница.

Иако у овом раду, нажалост, нисмо испитали зашто су се творци неких од овде анализираних сливеница из савременог енглеског језика одлучили баш за употребу поступка сливања у датој комуникационој ситуацији, верујемо да наша претпоставка да би њихови одговори били слични, ако не и исти, одговорима твораца српских сливеница, није неоснована, и то управо из претходно наведених разлога. Другим речима, можемо основано претпоставити да се њихова мотивација за упошљавање поступка лексичког сливања може објаснити ако не истим, а онда барем сличним социолингвистичким чиниоцима као у случају говорних представника српског језика. Не мање важан закључак на који нас је навело наше истраживање сливеница у савременом српском језику јесте тај да се, иако је сливање у српски језик преузето из енглеског језика, оно већ укоренило међу савременим говорним представницима српскога језика, да га они препознају као један од живих, креативних и врло повољних творбених начина у остваривању различитих друштвено-комуникативних ефеката. Другачије речено, број, типови и продуктивност утврђених механизма сливања у четири социолингвистичка регистра сведоче у прилог чињеници да говорни представници савременог српског језика, баш као и корисници енглеског језика, поседују врло развијену ванграматичку компетенцију коју свесно и намерно, односно зналачки користе у различите друштвено-комуникативне сврхе.

Иако енглески и српски језик, као што је већ напоменуто, припадају двама несродним морфолошким системима и иако се из ове језичке, па и једне шире, културолошке перспективе, не би очекивале сличности у творби и употреби лексичких сливеница у овим

двама језицима, управо је овај рад показао да међу њима постоји далеко више сличности него разлика.

Узимајући у обзир изречено у неколико претходних пасуса, намеће се још један важан социолингвистички закључак, а то је да су сливенице, особито ако се има у виду њихов начин творбе – мешање (најчешће) двеју речи и кршење постојећих правила граматичке морфологије – и њихов статус као, пре свега, околиналних твореница, како у српском тако и у енглеском језику, врло добри показатељи духа једног хибридног доба и „инстант” времена.

Будући да су предмет истраживања овог докторског рада били одређени структурни, садржински и социолингвистички аспекти лексичких сливеница из енглеског и српског језика, разматрању импликација за будућа (контрастивна) истраживања лексичког сливања приступићемо управо из ове три перспективе.

Иако су на значајан број питања у вези са структуром сливеница, пре свега, у енглеском, али и у српском језику, па и шире већ дати одговори у оквиру претходних истраживања, а надамо се неки и овде, будућа истраживања структуре сливеница у различитим језицима света требало би да континуирано прате (на примерима нових сливеница) продуктивност формалних механизма сливања којима оне настају, као и уочене тенденције очувања барем једне целе мотивне речи у поступку сливања и творбе морфотактички прозирни(ји)х сливеница, јер би ови резултати могли да укажу на постојање неких универзалних међујезичких тенденција. Убудуће би пуно више пажње требало посветити фонологији сливеница, те утврђивању њиховог изговора, што смо ми у овом раду покушали да урадимо, додуше са невеликим бројем испитаника и тек једним типом сливеница – контурним сливеницама. Ово би несумњиво било од посебне користи састављачима недостајућих специјализованих речника сливеница, како у српском тако и у енглеском језику.

Једна од импликација које су произашле из овог истраживања односи се на утврђивање делова мотивних речи у којој је њихова фонемска и(ли) графемска сличност највећа. То јест, требало би истражити, ако је могуће помоћу објективних, статистичко-математичких метода, да ли су ове сличности највеће у тачки сливања или је можда у питању неки други део речи, као и да ли се и како у том смислу два језика разликују. Ово питање је у српском језику до сада остало практично неистражено. У енглеском језику се њиме нешто детаљније бавио једино Грис (в., нпр., Gries 2012). Даље, с обзиром на то да је у овом раду утврђено да је у свесним и намерним сливеницама у оба језика друга мотивна реч, у начелу, и графемски и фонемски сличнија са сливеницом од прве, један од могућих праваца будућих истраживања могао би бити психолингвистички и когнитивнолингвистички. То јест, на основу овог и оваквог резултата међујезичког истраживања поставља се питање да ли је већи утицај крајње, десне мотивне речи условљен неким психолингвистичким или когнитивнолингвистичким чиниоцима.

У оквиру будућих истраживања семантике сливеница, било би сигурно корисно извршити исцрпнију анализу синтаксичко-семантичких односа између мотивних речи сливеница, у смислу, на пример, утврђивања тачне функције нецентра (модификатора) у односу на семантички центар сливенице. Било би врло корисно и уколико би будућа анализа семантичких аспеката сливеница обухватила и утврђивање фреквентности прве у односу на другу мотивну реч сливенице у лексикону датог језика, као и евентуални утицај фреквентности двеју мотивних речи на њихов редослед у сливеници. Колико је нама познато, о овоме су у вези с енглеским сливеницама до сада писали Кели и Грис (в., нпр., Kelly 1998; Gries 2012), док у српском језику нема података о томе која је од две мотивне

речи у сливеници фреквентнија и да ли је њена већа фреквентност уопште од значаја за редослед речи у сливеници. Што се тиче редоследа мотивних речи у сливеницама, посебно онима у српском језику, значајно би било испитати да ли он можда зависи од прагматичких чинилаца, типа временског редоследа као у енглеској сливеници *brunch* ← **breakfast** × **lunch** и сл. С обзиром на то да смо овде уочили и извесне тенденције у структури и садржини, пре свега енглеских, сливеница, које нису биле карактеристичне за производе сливања из неких ранијих раздобља, пажњу би убудуће требало усмерити и на дијахронијску анализу сливеница у ова два језика.

Оно што је такође остало изван посебне пажње овога рада, а што би сасвим сигурно резултирало бољим увидом у семантику енглеских и српских сливеница, особито у контрасту, јесте истраживање њихових асоцијативних, тачније конотативних значења, и то, конкретно, оних сливеница које су изнедрили регистар новина и часописа и регистар онлајн комуникације. Будући да конотативно значење „проистиче из сплета различитих субјективних реаговања на објективну стварност, условљених најчешће ранијим индивидуалним или колективним искуством комуникатора” (Prčić 2016: 29) и да би се у двама поменутих регистрима ретко која сливеница могла окарактерисати као вредносно неутрална, резултати једног оваквог истраживања могли би да пруже вредне и занимљиве закључке о неким додатним социолингвистичким аспектима енглеских и српских сливеница.

Социолингвистички резултати и закључци овог докторског рада говоре у прилог чињеници да би у будућим интра- и интерлингвалним истраживањима лексичких сливеница требало узети у обзир и регистар којем оне припадају. Могуће да би будуће обухватније социолингвистичке анализе овог и(ли) сличног типа пружиле вредне и занимљиве закључке о, првенствено, структури, али и садржини сливеница у зависности од друштвено-комуникативног регистра у којем су створене. Примера ради, у овом истраживању, конкретно у рекламним сливеницама, пре свега, из српског језика, али и из енглеског, утврдили смо необично велики број производа потпуног-инклузивног сливања, и то у једном специфичном сегменту овог регистра – оглашавању фирми и произвођача, односно рекламирању производа и услуга на друштвеним мрежама, веб-сајтовима, лецима, у каталозима и сл. Специфичност рекламних сливеница у односу на оне из преостала три регистра приметна је и у далеко чешћој употреби типографских средстава којима се истиче одређена мотивна реч, као и у учесталости употребе страних елемената на месту једне од мотивних речи. Још један пример који потврђује важност овакве анализе у будућим истраживањима јесте и релативно јака преференција у регистру онлајн комуникације у оба језика према творби полупотпуних сливеница, које карактерише мања прозирност форме, али и већа краткоћа у поређењу с потпуним или контурним сливеницама.

Овде смо спровели и једно социолингвистичко истраживање мањих размера у вези са могућим разлозима употребе творбеног поступка сливања од стране корисника савременог српског језика из четири друштвено-комуникативна регистра, па би даља и, надам се, обимнија анализа овог типа могла пружити значајне увиде у додатне разлоге све шире употребе сливеница. Узимајући у обзир поменути раширеност и учесталост употребе поступка лексичког сливања у двама језицима, али и његову необичну природу, у контексту социолингвистичких аспеката сливеница било би врло занимљиво испитати и ставове савремених говорних представника енглеског и српског језика према производима овог творбеног поступка.

У докторском раду *Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти* намера нам је била да извршимо

синтезу досадашњих научних сазнања о сливеницама у енглеском, српском и неким другим словенским језицима, да проширимо и продубимо анализу и, надамо се, сазнања о одређеним структурним, садржинским и социолингвистичким аспектима ове врло живе и динамичне језичке појаве у енглеском и српском језику, која им несумњиво даје једну нову снагу, али и да отворимо нека нова питања, односно нове правце за будућа (контрастивна) истраживања лексичких сливеница. Намера нам је била и да покажемо да сливенице, без обзира на свој, у основи, ванграматички морфолошки карактер, нису без својих правилности, као и да представљају драгоцен и богат материјал за нека будућа творбена, лексиколошка, лексикографска, па и социолингвистичка истраживања.

6. ИЗБОРИ

1. *021 Komentari*. <https://www.021.rs/Novi%20Sad/komentari/117346>
2. *3bir*. http://3bir.rs/beer_type/sva-piva
3. *3M*. https://www.3m.com/3M/en_US/thinsulate-us/
4. Aciman, A., and E. Rensin. (2009). *Twitterature: The World's Greatest Books Retold Through Twitter*. London: Penguin Books.
5. *AMAN katalog*. <https://www.aman.co.rs/>
6. *Ana Forum*. <https://www.ana.rs/forum/>
7. *Angry Birds*. <https://angrybirds.fandom.com/wiki/Eggsteroids>
8. *Animaniacs*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Animaniacs>
9. *Apatinska pivara*. <https://apatinskapivara.rs/vesti/apatinska-pivara-predstavlja-nesto-sasvim-novo-apa-kvaster>
10. *App Store*. <https://apps.apple.com/us/app/froogle/id1122434174>
11. *Aussie Hair*. <https://aussiehair.com/>
12. *AussieMite*[®]. <https://aussiemite.net/>
13. *Aveda*. <https://www.aveda.ca/>
14. *B92 blog*. <https://blog.b92.net/text/13059/Obojeni-program-i-Zorica-Brunclik/>
15. *B92 Komentari*. https://www.b92.net/biz/komentari.php?nav_id=726130
16. *B92 Sport Komentari*. https://www.b92.net/sport/komentari.php?nav_id=415525
17. *Bambi JOSH! Facebook*. <https://www.facebook.com/joshribica/posts/1485919851555768/>
18. *Bambi JOSH!*. <https://bambi.rs/brendovi/josh/>
19. *Banini*[®] *Triker*. <https://banini.rs/uncategorized-sr/triker-je-stigao/>
20. *Barnana*[®] *Facebook*. <https://www.facebook.com/barnana/>
21. *Barnana*[®] *Twitter*. <https://twitter.com/barnana>
22. *Barnana*[®]. <https://barnana.com/>
23. *Baštalište*. <http://bastaliste.org/about/>
24. *Bayou Country Children's Museum*. <https://www.bayoucountrychildrensmuseum.org/>
25. *Bean Sprouts*. <https://beansprouts.com/> <https://www.facebook.com/BeanSproutsCafe>
26. *Beko Srbija NeoFrost*[™]. <https://www.youtube.com/watch?v=EQmr0o4R8gs>
27. *Belgrade Beat*. <https://belgrade-beat.rs/lat/desavanja/leto-u-muzeyu>
28. *Bizit*. <https://bizit.rs/agenda/>
29. Blabey, A. (2016). *The Bad Guys Episode 4*. Gosford, NSW: Scholastic Press.
30. *Blaze and the Monster Machines*. https://en.wikipedia.org/wiki/Blaze_and_the_Monster_Machines
31. *Blic*. <https://www.blic.rs/>
32. *Bourjois*. <https://bourjois.fr/>
33. Bramwell, D., & J. Keeling. (2017). *The Odditorium: The Tricksters, Eccentrics, Deviants and Inventors Whose Obsessions Changed the World*. Edinburgh: Chambers Publishing.
34. *Broga*[®]. <https://brogayoga.com/>
35. *Bunnacula*. [https://en.wikipedia.org/wiki/Bunnacula_\(TV_series\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Bunnacula_(TV_series))
36. *Cancer Advocacy*. <https://canceradvocacy.org/get-involved/cancerversary/>
37. *Carnaby*. <https://www.carnaby.co.uk/bees-needs/>
38. *Časopis studenata FON-a InterFON*. <https://casopisinterfon.rs/>
39. *Caulipower*[®]. <https://eatcaulipower.com/en/>
40. *Centar za integraciju mladih YouTube*. <https://www.youtube.com/watch?v=fWzAJGKYVRA>
41. *Centar za integraciju mladih*. <https://cim.org.rs/dan-za-limunadu/>

42. *Centar za umetnost i kulturu Artelje*. <https://arteljecentar.com/>
43. *Central Park*. [https://en.wikipedia.org/wiki/Central_Park_\(TV_series\)#Episodes](https://en.wikipedia.org/wiki/Central_Park_(TV_series)#Episodes)
44. *Cenzolovka*. <https://www.cenzolovka.rs/region/madjarska-pod-jednim-kisorbanom-na-stotine-provladinih-medija/>
45. *Chico Bon Bon: Monkey with a Tool Belt*. https://en.wikipedia.org/wiki/Chico_Bon_Bon:_Monkey_with_a_Tool_Belt#Episodes
46. *Chowder*. [https://en.wikipedia.org/wiki/Chowder_\(TV_series\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Chowder_(TV_series))
47. *Choice*[®]. <https://choice.com/>
48. *Coca-Cola Company Australia*. <https://www.appletiser.com/en/products/appletiser>
49. *Coca-Cola Srbija OsnaŽENE za sigurniju i srećniju budućnost*. <https://www.coca-cola.rs/pocetna-strana>
50. *Colognoisseur Blog*. <https://colognoisseur.com/>
51. Connor, A. (2018). *BeeCabulary Essentials*. Kalamazoo: Wicwas Press.
52. Connor, L. J. (2012). *Bee-Sentials: A Field Guide*. Kalamazoo: Wicwas Press.
53. *Coronologue Online Theatre Festival*. <https://ajoka.org.pk/news-events/page/9/>
54. *Cowspiracy: The Sustainability Secret*. <https://www.cowspiracy.com/>
55. Cramer, A., and L. McComsey. (2016). *Seagan Eating: The Lure of a Healthy, Sustainable Seafood + Vegan Diet*. New York: Perigee Books.
56. *Crazy Aaron's*[®]. <https://crazyaarons.com/>
57. *Danas*. <https://www.danas.rs/>
58. *Dida Boža*. <https://www.didaboza.hr/>
59. *Disney*. <https://disneyparks.disney.go.com/blog/2020/10/disneymagicmoments-no-tricks-all-treats-dogs-offer-tail-wagging-look-at-newest-disney-halloween-fashions/>
60. *Distrikt Food Corner Čačak*.
61. *Dobson's*. <https://fookie.net/>
62. Donaldson, J. (1999). *The Gruffalo*[®]. London: Macmillan Children's Books.
63. Donaldson, J. (2002). *Spinderella*. London: Egmont.
64. Donaldson, J. (2018). *Animalphabet*. London: Pan Macmillan.
65. *Dr. Oetker Srbija Facebook*. <https://www.facebook.com/DrOetkerSrbija/>
66. *Dragnificent!* <https://en.wikipedia.org/wiki/Dragnificent!>
67. *DrinkedIn*[™]. <https://drinkedin.net/>
68. *Earth's Own*. <https://earthsown.com/>
69. *EDU TV Obrazovna televizija*. <https://www.edutelevision.com/category/emisije/cooltura/>
70. *Eggxactly*. <https://www.eggxactly.com/>
71. *Enchantimals*[™]. <https://en.wikipedia.org/wiki/Enchantimals>
72. *Enigmatika (tupljenje i oštrenje) blog*. <https://enigmatikatio.blogspot.com/>
73. *ETNA. Prvi elektronski časopis za satiru*. <http://www.aforizmi.org/etna/>
74. *Facebook*. <https://www.facebook.com/>
75. *Fanta Facebook*. <https://www.facebook.com/FantaSerbia/>
76. *Fanta Grickalijer*. <https://www.coca-colasrbija.rs/price/fanta-grickalijer>
<https://www.youtube.com/watch?v=-bPzFsXiuCs>
77. *Filmozofija strave blog*. <http://filmozofijastrave.blogspot.com/>
78. *Fishek. Fina riblja kuhinja*. <https://fishek.rs/proizvod/tunapcic-by-fishek/>
79. *Flickr*. <https://www.flickr.com/>
80. *Folijanti nagradna igra Munchmallow Facebook*. <https://www.facebook.com/hashtag/folijanti>
81. *Fooducate*. <https://www.fooducate.com/>
82. *Foyles*. <https://www.foyles.co.uk/>

83. *Fraochy Bay*. https://en.wikipedia.org/wiki/Fraochy_Bay
84. *Freakazoid!* <https://en.wikipedia.org/wiki/Freakazoid!>
85. *Frikom izazov*. <https://www.frikom.rs/novosti/pocelo-je-machovanje>
86. *Froogle™ App*. <https://froogleapp.com/>
87. *furReal Friends*. <https://furreal.hasbro.com/en-us>
88. *Galerija podova*. <https://galerijapodova.com/>
89. *Get Farmed!* <https://www.getfarmed.com.au/>
90. *Goatober*. <https://goatober.com/>
91. Greganović, J. (2015). *Osmeh za svaki dan* (3. izd.). Beograd: Laguna.
92. *Guarana Chilinger*. <https://www.guarana.rs/sr/vesti/118>
93. *Guarana YouTube*. <https://www.youtube.com/watch?v=nZBrTEf6wFY&t=25s>
94. *Happea's*. <https://www.happeas.com/>
95. *Happy Socktober*. <https://www.happysocktober.com/>
96. *Hatchimals™*. <https://www.hatchimals.com/>
97. *Heinz*. <https://www.heinz.com/>
98. *HES*. <https://hesonline.com/>
99. *Hippeas® Twitter*. https://twitter.com/hippeas_snacks
100. *Hippeas®*. <https://hippeas.com/>
101. *Homestar Runner*. https://www.imdb.com/title/tt10761798/?ref_=ttep_ep5
102. *Hurraw Balm Instagram*. <https://www.instagram.com/hurrawbalm/>
103. *Hurraw Balm*. <https://hurrawbalm.com/>
104. *IDEA katalog*. Decembar 2019.
105. *IDEA Zdravoteka*. <https://www.idea.rs/O-Idei/Novosti/Zdravoteke-u-vise-od-100-IDEA-RODA-i-Mercator-prodavnica>
106. *IDEA*. <https://www.idea.rs/O-Idei/Novosti/BALANS-PLUS-ZA-ZDRAV-ZIVOT>
107. *IMMO Centar*. <https://immocentar.rs/>
108. *Indexovo radio pozorište*. <https://www.indexovo.agitprop.rs/dedinj1.htm>
109. *Informer*. <https://informer.rs/>
110. *Inspector* *Gadget.*
[https://en.wikipedia.org/wiki/Inspector_Gadget_\(2015_TV_series\)#Episodes](https://en.wikipedia.org/wiki/Inspector_Gadget_(2015_TV_series)#Episodes)
111. *Instagram*. <https://www.instagram.com/>
112. *Institut za moderno obrazovanje (IMO)*. <https://www.institut.edu.rs/imo-poklon-besplatne-onlajn-obuke-za-sve-zaposlene-u-obrazovnovaspitnim-ustanovama/>
113. *Iowa State University Blog*. <https://greenlee.iastate.edu/2020/04/20/how-the-coronavirus-changed-college-life/>
114. *Irkom®*. <https://irkom.rs/>
115. *Ispovesti*. <https://ispovesti.com/ispovest/2018318>
116. *ITHS Srednja škola za informacione tehnologije*. <https://www.iths.edu.rs/>
117. *Japanoise*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Japanoise>
118. *Jewish Museum*. <https://www.jewishmuseum.cz/en/program-and-education/film/cinegogues/>
119. Jory, J., and P. Oswald. (2020). *The Great Eggscape!* New York: HarperCollins.
120. *Koreni*. <https://www.koreni.rs/>
121. *Kreativni studio KvART*. <https://www.kvart-doo.com/>
122. *KREDArt Učiteljski blog*. <https://kredablog.blogspot.com/>
123. *KRIK*. <https://www.krik.rs/>
124. *Krokodil*. <https://www.krokodil.rs/>

125. *Kurir*. <https://www.kurir.rs/>
126. *Lavantula*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Lavalantula>
127. *Lenor nagradna kampanja*. <https://nagradneigrers.com/lenor-nagradna-igra-2022-osecaj-lenormne-prijatnosti/>
128. Lieb, J. (2015). *Ratscalibur*. New York: Razorbill.
129. Ljubičić, D. (2007). *Nacionalni park Srbija. 2, Polusmak polusveta* (1. izd.). Beograd: Kreativni centar.
130. *Lola i Mila. Animirana serija za decu*. <https://www.imdb.com/title/tt8456174/>
131. *LULU Pekare*. <https://pekaralulu.com/>
132. MacShane, D. (2019). *Brexiternity: The Uncertain Fate of Britain* (1st ed.). London: I. B. Tauris.
133. *Marbo* *Product.*
<https://www.facebook.com/ClipsyMarbo/videos/kobicarevi/277112076668614/>
134. *Marčelo Krasnokalipsa*. https://www.youtube.com/watch?v=ifLw_jG9oHo
135. *Maryland Beer*. <https://marylandbeer.org/february/>
136. *Max Factor*. <https://www.maxfactor.com/en>
137. *MAXIMA*[®]. <https://www.maximapaints.com/sr/pocetna>
138. *Maybelline New York*. <https://www.maybelline.com/>
139. *Medna Ravnica*. <https://www.facebook.com/mednovisad>
140. *Mesec norveške kulture NOktobar*. <https://www.danubeogradu.rs/>
141. *Misstea*[®]. <https://misstea.com/>
142. *MladiCe Srbije*. <https://www.mladice.org/> <https://www.mladice.org/kartice-za-mladice-2/>
143. *Mlekara Kuč*. <https://www.kuccompany.co.rs/aktuelnosti/252-dokucite-zadovoljstvo-novi-reklamni-spot-mlekare-kuc>
144. *Moj mali svet blog*. <http://muckos.blog.rs/blog/muckos/vickasto/2011/11/09/draga-anam>
145. *Moose*[™] Toys. <https://www.moosetoys.com/>
146. *Morning Star Farms*[®]. https://www.morningstarfarms.com/en_US/home.html
<https://www.youtube.com/watch?v=nvAF0-mnepQ>
147. *Muzički događaj Rokvilj*. Kobilj.
148. *Muzički festival Muzikaljenje*. MZ Panonija, Vojvodina.
149. *N1 Info Kolumne*. <https://rs.n1info.com/kolumne/>
150. *N1 Info Komentari*. <https://rs.n1info.com/tag/komentari/>
151. *Nectar konkurs*. [https://www.nagradneigrers.com/sr_RS/nectar-konkurs-veliki-vocni-buzzazov Nectar Group Buzz 2018](https://www.nagradneigrers.com/sr_RS/nectar-konkurs-veliki-vocni-buzzazov-Nectar-Group-Buzz-2018)
152. *Nectar Malinada*. <https://www.youtube.com/watch?v=V7RPdHngvPE>
153. *Nedeljnik*. <https://www.nedeljnik.rs/>
154. *NeoCrawler*. <http://www.neocrawler.anglistik.uni-muenchen.de/crawler/html/>
155. *Nestlé*. <https://www.nestle.com/>
156. *New Scientist*. <https://www.newscientist.com/>
157. *NeXtsokovi*. <https://www.youtube.com/watch?v=a4gs5kykVR0>
158. *Norma Jean*. <https://normajeannoise.com/home>
159. *Nova srpska politička misao*. *Kulturna politika*.
http://starisajt.nspm.rs/Intervjui/2005_FEST_jevic.htm
160. *Nova*. <https://nova.rs/>
161. *OMMADE blog*. <https://www.ommade.rs/author/gurmetnica/>
162. *OTP Banka*. <https://www.otpsrbija.rs/finovacije/>
163. *Otwituaries Blog*. <https://otwituaries.blogspot.com/>

164. *PAW Patrol*. https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_PAW_Patrol_episodes#Episodes
165. *PC Press*. <https://pcpress.rs/>
166. *PeaTos*[®]. <https://peatos.com/>
167. *Peščanik*. <https://pescanik.net/>
168. *PET-icure Pet grooming & supplies*. <https://shoppeticure.com/>
169. Petrović, U. (2003). *Aven i jazopas u Zemlji Vauka* (1. izd.). Beograd: U. Petrović.
170. Petrović, U. (2016). *Marta Smart i vašar zagonetki: roman u zagonetkama* (2. izd.). Beograd: Laguna.
171. *Pinterest*. <https://www.pinterest.com/>
172. *Pionir Yes slani krekeri*. <https://www.pionir.rs/novo/>
173. *Platforma Okruženje*. <https://okruzenje.com/>
174. *Plazma*. <https://www.plazma.rs/>
175. *PLJiŽ*. <https://www.facebook.com/pljiz/>
176. *Pokémon*. <https://www.pokemon.com/us/>
177. *Polimlje*. <https://www.listpolimlje.info/index.php/info/5695-brend-volim-veliki-zlatni-pehar-za-sampiona-kvaliteta>
178. *Possibiliteas*. <https://www.possibiliteas.co/>
179. *Powerbirds*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Powerbirds#Episodes>
180. *PowHERful Foundation*. <https://www.powherful.org/>
181. *Raskrikavanje*. <https://www.raskrikavanje.rs/index.php>
182. *Raw C*. <https://www.facebook.com/rawc.com.au/>
183. *Reddit*. <https://www.reddit.com/>
184. *Remy & Boo*. https://en.wikipedia.org/wiki/Remy_%26_Boo
185. *Republika*. <https://www.republika.rs/>
186. Rowling, J.K. (2007). *Harry Potter and the Deathly Hollows*. London: Bloomsbury.
187. *RTV Dveromobil*. https://rtv.rs/sr_lat/izbori2012/predsednicki/dveri-se-ne-plase-izbornog-rezultata_316016.html
188. *RTV APT-epuja*. https://www.rtv.rs/sr_lat/art-erija
189. *Safeopedia*. <https://www.safeopedia.com/definition/8999/thinsulate>
190. *SamoPresno*. <https://www.facebook.com/samopresno>
191. *Seaspiracy*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Seaspiracy>
192. *Sebamed Pro!*. <https://sebamed.rs/proizvodi/pro-serum-za-vitalizaciju>
193. Seip, Sh. P. and K. Parthen. (2009). *Bean Appetit: Hip and Healthy Ways to Happy Tummies*. Kansas City: Andrews McMeel Publishing.
194. Seip, Sh. P. and K. Parthen. (2018). *Bean Sprouts Kitchen: Simple and Creative Recipes to Spark Kids' Appetites for Healthy Food*. Beverly: Fair Winds Press.
195. Senior, S., and C. Powell. (2022). *Octopants: The Missing Pirate Pants*. London: Little Tiger.
196. Serbian Web Corpus. srWaC 1.2 processed by RFTagger v1. https://app.sketchengine.eu/#concordance?corpname=preloaded%2Fsrwac12_rft1
197. *Seussical*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Seussical>
198. *Sevapp*. <https://sevapp.rs/>
199. *Shark Stewards*. <https://sharkstewards.org/>
200. *Sharktopus vs. Pteracuda*. https://en.wikipedia.org/wiki/Sharktopus_vs._Pteracuda
201. *Shaun the Sheep*[®]. <https://www.shaunthesheep.com/>
202. *Škrabac*. <https://skrabac.com/product/skrabook-beograd-skadarlija/>
203. *Slate*. <https://slate.com/>

204. *Slatkoteka*. <https://slatkoteka.rs/>
205. *Snickers*[®]. <https://www.snickers.com/>
206. *South Park*. <https://www.southparkstudios.com/episodes/17svnd/south-park-insheption-season-14-ep-10>
207. *Sportal Blic*. <https://sportal.blic.rs/ostali-sportovi/ekskluzivni-intervju-sa-josh-ribicom/2022042108053365796>
208. *StandUpFest 2016*. <https://standup.rs/standupfest-2016-sestival/>
209. Stanisavljević, M. (2001). *Katarza i katarakta* (Vol. 8). Beograd: Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji.
210. *StaPARK*. <https://uzice.rs/otvoren-stapark-arheoloski-park/>
211. *Štark Napolitanke*. <https://www.youtube.com/watch?v=EBBjiGLNM2I>
212. Stojiljković, V. (1972). *Kišobran je rasprodan*, Vol. 17. Novi Sad: Zmajeve dečje igre; Radnički univerzitet “Radivoj Čirpanov”.
213. *Studentska sekcija za neuronauke*. <https://neuronauke.org/category/mozgosaurus/>
214. *Stuff*. <https://www.stuff.co.nz/>
215. *Sugarpova*[™]. <https://sugarpova.com/>
216. *Sweatember*. <https://sweatember.org.nz/>
217. *Tak slani kreker Facebook*. <https://www.facebook.com/TAK.slani.kreker>
218. *TASQ Medolada*. <https://tasq.rs/sr/products/33>
219. *The Animatrix*. https://en.wikipedia.org/wiki/The_Animatrix
220. *The Basil Brush Show*. https://en.wikipedia.org/wiki/The_Basil_Brush_Show
221. *The Big Green Egg*[®]. <https://biggreenegg.com/>
222. *The Cookie ChRUNicles Blog*. <https://thecookiechrunicles.com/>
223. *The Cramp Twins*. [https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_The_Cramp_Twins_episodes#Season_1_\(2001%E2%80%932002\)](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_The_Cramp_Twins_episodes#Season_1_(2001%E2%80%932002))
224. *The Daily Mail*. <https://www.dailymail.co.uk/home/index.html>
225. *The Dengineers*. https://en.wikipedia.org/wiki/The_Dengineers
226. *The DinoMazing Egg Decorator*. <https://heybuddyheypal.com/products/the-dinomazing-egg-decorator>
227. *The Economist*. <https://www.economist.com/>
228. *The Everyday Magazine*. <https://theeverydaymagazine.co.uk/>
229. *The Foxbusters*. https://en.wikipedia.org/wiki/The_Foxbusters#Episodes
230. *The Fun&Fit Company Facebook*. <https://www.facebook.com/funandfitcompany>
231. *The Fun&Fit Company*. <https://funandfit.rs>
232. *The Fungies!* https://en.wikipedia.org/wiki/The_Fungies!#Episodes
233. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/international>
234. *The Gumazing Gum Girl!* https://en.wikipedia.org/wiki/The_Gumazing_Gum_Girl!
235. *The InBESTigators*. https://en.wikipedia.org/wiki/The_Inbestigators
236. *The Irish Times*. <https://www.irishtimes.com/>
237. *The New York Post*. <https://nypost.com/>
238. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/>
239. *The Story of Tracy Beaker*. [https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_The_Story_of_Tracy_Beaker_episodes#Series_2_\(2003\)](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_The_Story_of_Tracy_Beaker_episodes#Series_2_(2003))
240. *The Stranger*. <https://www.thestranger.com/>
241. *The Sun*. <https://www.thesun.co.uk/>

242. *The Telegraph*. <https://www.telegraph.co.uk>
243. *The White Octave*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Menergy>
244. Todorović, I. (2013). *Stresolovka: antistresni priručnik za ljude u najboljim godinama* (1. izd.). Beograd: Kreativni centar.
245. *Toonami Fandom*. <https://toonami.fandom.com/wiki/Toonami>
246. *Toonami*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Toonami>
247. *Trolls: TrollsTopia*. https://en.wikipedia.org/wiki/Trolls:_TrollsTopia#Episodes
248. *TUBE sokovi*. <https://www.tubesokovi.rs/>
249. *TUBORG konkurs*. <https://docepajsenagrada.rs/prijava>
250. *Twitter*. <https://twitter.com/>
251. *Urmolada*. <https://maliproizvodjaci.rs/proizvodjaci/urmolada/>
252. Urošević, A. (2015). *Tačno otprilike: zbirka priča za decu*. Beograd: Laguna.
253. Vajagić, P. Ž. i B. Zukić. (2017). *Paranojeva barka: rečnik marginalizama*, Beograd: Službeni glasnik.
254. *Vegconomist. The vegan business magazine*. <https://vegconomist.com/>
255. *Vegucated*. <https://www.imdb.com/title/tt1814930/>
256. *Vegums*. <https://vegums.com/>
257. *VeZa*. <https://www.facebook.com/cafeveza/>
258. Villager, J. (2015). *Labradorable: Labradors at Home, at Large, and at Play*. London: CICO Books.
259. Villains Fandom. Pteracuda. Villains Wiki. (n.d.). Retrieved January 4, 2023, from <https://villains.fandom.com/wiki/Pteracuda>
260. *Vip ekomotivacija Reciklama*. https://www.youtube.com/watch?v=KljkkTEjS_U
261. *Vip mobile bezzzbroj*. <https://www.youtube.com/watch?v=thhDecBd2cw>
262. *Vip mobile Ledilo prepaid!*. <https://www.youtube.com/watch?v=4TeESI73wTo>
263. *Vip mobile RazGIGAvanje*. <https://archive.ph/xuw6n>
264. *Vip mobile Viber*. https://stickers.viber.com/pages/neo_rs?redir=1
265. *Vip mobile Žabalesku prepaid!*. <https://www.youtube.com/watch?v=u8fuWsZG1IE>
266. *Vip mobile Zzuper prepaid!*. <https://www.youtube.com/watch?v=thhDecBd2cw>
267. *Vitamin Horgoš*. <https://www.vitamin.co.rs/>
268. *Vogue*. <https://www.vogue.com/>
269. *VoLim*. <https://volim.rs/>
270. *Vreme*. <https://www.vreme.com/>
271. *Wannabe Magazine*. <https://wannabemagazine.com/>
272. *Wired*. <https://www.wired.com/>
273. *WiTricity®*. <https://witricity.com/>
274. *Yoga Studio Anima*. <https://www.facebook.com/events/yoga-studio-anima/rawdionica-1123995941059478/>
275. *Zdrava hrana Samo presno Beograd*. <https://www.facebook.com/samopresno/>
276. *Zevia®*. <https://www.zevia.com/>
277. *Zombeavers*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Zombeavers>
278. *Zootropolis*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Zootopia>
279. *Zvezda*. <https://www.zvezda-deco.com/>

*

280. *Azane*. <https://www.youtube.com/channel/UCI8TrpHSC11WFZemjqJswWw/featured>

281. Алексић, Д. (2010). *Стижу блесе, чувајте се*. Краљево: Имам идеју.
282. Алексић, Д. (2013). *Загонетка ретка звана архитетка*. Београд: Креативни центар.
283. Алексић, Д. (2017). *Чудесни подвизи Азбучка Првог у тридесет слова* (2. изд.). Београд: Службени гласник.
284. *БАШТеАтар Фестивал професионалних позоришних трупа и независних продукција*. <https://www.facebook.com/p/BA%C5%A0TeAtar-Festival-Profesionalnih-pozori%C5%A1nih-trupa-i-nezavisnih-produkcija-100066488142640/>
285. *Блоксток Фестивал*. <https://www.facebook.com/Blokstokfestival/>
286. *Веронаутичар. Лист ученика са веронауке ОШ „Радоје Домановић” Бошњаце*. https://drive.google.com/file/d/1jD3nQfxEI7NCF9_GUdJNjI-ENxEiBQRF/view
287. *Вечерње новости*. <https://www.novosti.rs/>
288. Вучинић, Н. (2013). *Растиматика*. Панчево: Хол нет.
289. Драгојевић, С. (2016а). *Какаград* (3. изд.). Београд: Лагуна.
290. Драгојевић, С. (2016б). *Какакраљ*. Београд: Лагуна.
291. Језикофил. (2017, December 21). Троловање. Језикофил. Retrieved January 12, 2023, from <https://jezikofil.rs/trolovanje/>
292. *ЈКП „Градска чистоћа” Београд*. <https://www.gradskacistoca.rs/reciklosaurusi-ciste-beograd/>
293. *Мали Немо Свеске*. <https://www.malinemo.rs/sveske/sveske-2019>
294. Марш, П. (2011). *Чвороскоп – дечји хороскоп*. <https://www.rastko.rs/rastko/delo/15435>
295. *Млади истраживачи Србије*. <https://www.mis.org.rs/projekti/oplaneti-se-recikliraj/>
296. *Народна библиотека Ужице*. <https://www.biblioteka-uzice.rs/>
297. *НИН. Недељник*. <https://www.nin.co.rs/>
298. *Нова српска политичка мисао. Часопис за политичку теорију и друштвена истраживања*. <http://www.nspm.rs/>
299. *Пивздарија*. <https://www.pivzdarija.com/>
300. *Политика*. <https://www.politika.rs/>
301. *Продавница костима Дечаролија*. <http://www.findglocal.com/CS/Ni%C5%A1/1514848835474776/Decarolija---Deciji-kostimi>
302. Радосављевић, Д. и др. (ур.). (2007). *Ршумдани: поводом педесетогодишњице књижевног рада Љубивоја Ршумовића: 1957-2007* (1. изд.). Нови Београд: Прво слово.
303. *РТС*. <https://www.rts.rs/page/magazine/sr/kulturno/story/3163/preporuka/4690154/knjiga-sazbukarade-tanasijevic.html>
304. Ршумовић, Љ. (2017). *Шумкула у шкрипцу: баснословно бајковање*. Београд: Лагуна.
305. Ршумовић, Љ. (2019а). *Три чвора на трепавици* (6. изд.). Београд: Лагуна.
306. Ршумовић, Љ. (2019б). *Фазони и форе 2*. Београд: Лагуна.
307. *Совембар*. <https://www.kikinda-turizam.rs/tag/sovembar/>
308. Стојиљковић, В. (2016). *Птица падавица*. Београд: Лагуна.
309. Танасијевић, Р. (2021). *Шазбука*. Београд: Службени гласник.
310. Терзић, Н. (2009). *Зликовница*. Пожега: Жиравец.
311. Трајковић, П. (2002). *Све је само грокенрол*. Јагодина: Пријатељи деце Јагодине; Гамбит.
312. *Убска пивара*. <https://www.ubskapivara.com/>
313. *Удружење књижевних преводилаца Србије (УКПС)*. <http://www.ukpsalts.org/>
314. *Ужичка недеља*. <https://uzickanedelja.rs/afoerizmi-9/>

315. Уметнички програм „Нови стАРТ” студената ФИЛУМ-а.
<http://filum.kg.ac.rs/index.php?lang=sr>
316. Фестивал поезије Пожезија. Спортско-културни центар Пожега.
317. Фестивал Тестивал. <http://testival.rs/2020/festival-testival-2020-beograd/>
318. ФИЛУМни Клуб бивших студената (алумниста). <http://filum.kg.ac.rs/>
319. Херцег, Д. (2005). *Илустрована змајтематика: од I до IV за 5*. Нови Сад: Змај.
320. Цветковић, М. (2010). *Алогаритмије*. Нови Сад: Матица српска.

7. ЛІТЕРАТУРА

1. Adams, V. (1973). *An Introduction to Modern English Word-Formation*. London/New York: Longman.
2. Adams, V. (2001). *Complex Words in English*. London and New York: Routledge.
3. Aitchison, J. and D. M. Lewis. (2003). *New Media Language*. London: Routledge.
4. Algeo, J. (1977). Blends, a Structural and Systemic View. *American Speech*, 52(1), 47–64.
5. Algeo, J. (1978). The Taxonomy of Word Making. *Word*, 29, 122–131.
6. Algeo, J. (1980). Where do all the new words come from?. *American Speech*, 55(4), 264–277.
7. Arcodia, G. F. and Montermini, F. (2012). Are Reduced Compounds Compounds? Morphological and Prosodic Properties of Reduced Compounds in Russian and Mandarin Chinese. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (93–114). Berlin/New York: De Gruyter Mouton.
8. Arizankovska, L. (2016). Macedonian. In: P. O. Müller, I. Ohnheiser, S. Olsen and F. Rainer (eds.). *Word-Formation: An International Handbook of the Languages of Europe*, 40(4), (3070–3086). Berlin: De Gruyter Mouton.
9. Arnaud, P. J. L. (2013). Word-creation and word-formation: A data-driven exploration of inventiveness in neologisms. *Quaderns de Filologia. Estudis lingüístics*, XVIII, 97–113.
10. Arndt-Lappe, S. and Plag, I. (2012). Phonological variability in English blends. Paper read at the *Data-rich Approaches to English Morphology* Conference. Wellington: Victoria University, 1–16.
11. Arndt-Lappe, S. and Plag, I. (2013). The role of prosodic structure in the formation of English blends. *English Language and Linguistics*, 17(03), 537–563.
12. Aronoff, M. (1976). *Word Formation in Generative Grammar*. Cambridge: MIT.
13. Aronoff, M. (1983). A decade of morphology and word formation. *Annual Review of Anthropology*, 12, 355–375.
14. Aronoff, M. and Fudeman, K. A. (2011). *What is Morphology?* (2nd ed.). Chichester: Wiley-Blackwell.
15. Ayto, J. (2003). Newspapers and neologisms. In: J. Aitchison and D. M. Lewis (eds.), *New Media Language* (182–186). London: Routledge.
16. Bagasheva, A. & Stamenov, C. (2013). The ludic aspect of lexical inventiveness. *Quaderns de Filologia, Estudis lingüístics*, 18, 71–83.
17. Bakaradze, E. K. (2010). The Principle of Least Effort: Telescopic Word-formation. *International Journal of Arts and Sciences*, 3(16), 86–105.
18. Baldi, P. and Dawar, Ch. (2000). Creative processes. In: G. Booij et al. (eds.), *Morphologie: ein internationales Handbuch zur Flexion und Wortbildung = Morphology: an international handbook on inflection and word-formation* (963–972), Vol. 1, Berlin; New York: W. de Gruyter.
19. Balteiro, I. (2013). Blending in English Charactoons. *English Studies*, 94(8), 883–907.
20. Balteiro, I. (2017). Emerging hybrid Spanish-English blend structures: ‘Summergete con socketines’. *Lingua*, 205, 1–14.
21. Balteiro, I. (2022). From Kisstory to Megxile: Tabloids as lexical trendsetters. *English Today*, 38(1), 1–6.
22. Bareš, K. (1974). Unconventional Word-Forming Patterns in Present-Day English. *Philologica Pragensia*, 17, 173–186.

23. Barrena Jurado, A. (2019). A study on the ‘wordgasm’: the nature of blends’ splinters. *Lexis: Journal in English Lexicology*, 14, 1–49.
24. Bassac, Ch. (2012). A Combinatory Logic and formal-semantic account of lexical blending. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (169–192). Berlin/New York: De Gruyter Mouton.
25. Bat-El, O. (1996). Selecting the Best of the Worst: The Grammar of Hebrew Blends. *Phonology*, 13(3), 283–328.
26. Bat-El, O. (2000). The grammaticality of ‘extragrammatical’ morphology. In: U. Doleschal, and A. M. Thornton (eds.), *Extragrammatical and Marginal Morphology* (61–84), Munich: Lincom Europa.
27. Bat-El, O. (2006). Blend. In: K. Brown (ed.), *Encyclopedia of Language & Linguistics* (2nd ed.) (66–70), Oxford: Elsevier.
28. Bat-El, O. and Cohen, E. (2012). Stress in English blends: A constraint-based analysis. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (193–211). Berlin/New York: De Gruyter Mouton.
29. Bauer, L. (1983). *English Word-Formation*. Cambridge: Cambridge University Press.
30. Bauer, L. (1990). Be-heading the word. *Journal of Linguistics*, 26(1), 1–31.
31. Bauer, L. (2000). System vs. norm: coinage and institutionalization. In: G. Booij et al. (eds.), *Morphologie: ein internationales Handbuch zur Flexion und Wortbildung = Morphology: an international handbook on inflection and word-formation* (832–840), Vol. 1, Berlin; New York: W. de Gruyter.
32. Bauer, L. (2003). *Introducing Linguistic Morphology* (2nd ed.). Edinburgh: Edinburgh University Press.
33. Bauer, L. (2006a). Compounds and Minor Word-formation Types. In: B. Aarts, and A. McMahon (eds.), *The Handbook of English Linguistics* (483–506), Malden: Blackwell.
34. Bauer, L. (2006b). Splinter. In K. Brown (ed.), *The Encyclopedia of Language and Linguistics* (77–78). Amsterdam: Elsevier.
35. Bauer, L. (2008). Exocentric Compounds. *Morphology*, 18(1), 51–74.
36. Bauer, L. (2012). Blends: Core and periphery. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (11–22), Berlin/New York: De Gruyter Mouton.
37. Bauer, L. (2017). *Compounds and Compounding*. Cambridge: New York: Cambridge University Press.
38. Bauer, L. and Huddleston, R. (2002). Lexical word-formation. In: R. Huddleston and G. Pullum (eds.), *The Cambridge Grammar of the English Language* (1621–1721), Cambridge: Cambridge University Press.
39. Bauer, L., Beliaeva, N. & Tarasova, E. (2019). Recalibrating productivity: Factors involved, *Zeitschrift Für Wortbildung / Journal of Word Formation*, 3(1), 44–81.
40. Bauer, L., Lieber, R. and Plag, I. (eds.). (2013). *The Oxford Reference Guide to English Morphology*. Oxford: Oxford University Press.
41. Beliaeva, N. (2014a). *Unpacking contemporary English blends: Morphological structure, meaning, processing*. (Unpublished PhD Thesis). Victoria University of Wellington, Wellington.
42. Beliaeva, N. (2014b). A study of English blends: From structure to meaning and back again. *Word Structure*, 7(1), 29–54.
43. Beliaeva, N. (2016). Blends at the Intersection of Addition and Subtraction: Evidence from Processing. *SKASE Journal of Theoretical Linguistics*, 13(2), 23–45.

44. Beliaeva, N. (2019a). Blending in Morphology. In: M. Aronoff (ed.), *Oxford Research Encyclopedia of Linguistics* (n.p.). Oxford: Oxford University Press.
45. Beliaeva, N. (2019b). Blending creativity and productivity: on the issue of delimiting the boundaries of blends as a type of word formation. *Lexis: Journal in English Lexicology*, 14, 1–22.
46. Bell, A. (2003). Poles apart: globalization and the development of news discourse across the twentieth century. In: J. Aitchison and D. M. Lewis (eds.), *New Media Language* (7–17). London: Routledge.
47. Benczes, R. (2004). Analysing exocentric compounds in English: a case for creativity. *The Even Yearbook*, 6, 11–18.
48. Benczes, R. (2015). Are exocentric compounds really exocentric?. *SKASE Journal of Theoretical Linguistics*, 12(3), 54–73.
49. Benczes, R. (2019). *Rhyme over Reason: Phonological Motivation in English*. Cambridge: Cambridge University Press.
50. Bergström, G. A. (1906). *On Blendings of Synonymous or Cognate Expressions in English a Contribution to the Study of Contamination*. Lund: Ohlsson.
51. Bertinetto, P. M. (2001). Blends and syllabic structure: A four-fold comparison. In: M. Lorente et al. (eds.), *La gramàtica i la semàntica en l'estudi de la variació* (59–112), Barcelona: Promociones Publicaciones Universitarias.
52. Biber, D. and Conrad, S. (2001). Register Variation: A Corpus Approach. In: D. Schiffrin, D. Tannen, and H. E. Hamilton (eds.), *The Handbook of Discourse Analysis* (175–196). Malden, Massachusetts: Blackwell Publishers.
53. Böhmerová, A. (2010). *Blending As Lexical Amalgamation and Its Onomatological and Lexicographical Status in English and in Slovak*. Bratislava: ŠEVT.
54. Borgwaldt, S. R., Kulish, T. and Bose, A. (2012). Ukrainian Blends: Elicitation paradigm and structural analysis. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (75–92). Berlin/New York: De Gruyter Mouton.
55. Bould, M. (2009). Language and linguistics. In: M. Bould et al. (eds.), *The Routledge Companion to Science Fiction* (225–235). London/New York: Routledge.
56. Bozděchová, I. (2016). Czech. In: P. O. Müller, I. Ohnheiser, S. Olsen and F. Rainer (eds.). *Word-Formation: An International Handbook of the Languages of Europe* (2872–2891), 40(4). Berlin: De Gruyter Mouton.
57. Brdar-Szabó, R. and Brdar, M. (2008). On the Marginality of Lexical Blending. *Jezikoslovlje*, 9.1–2, 171–194.
58. Bryant, M. (1974). Blends Are Increasing. *American Speech*. 49(3/4), 163–184.
59. Bugarski, R. (2002). *Nova lica jezika: sociolingvističke teme*. Beograd: Biblioteka XX vek; Čigoja štampa; Knjižara Krug.
60. Bugarski, R. (2003). *Žargon: lingvistička studija*. Beograd: Biblioteka XX vek; Krug.
61. Bugarski, R. (2013). *Sarmagedon u Mesopotamiji*. Beograd: Biblioteka XX vek.
62. Bugarski, R. (2014). *Putopis po sećanju*. Beograd: Biblioteka XX vek.
63. Bugarski, R. (2016a). Slivenice kao pokazatelj promena u jeziku i društvu. У: J. Дражић, И. Бјелаковић и Д. Средојевић (ур.), *Зборник у част Љиљани Суботић: Теме језикословне у србистици кроз дијахронију и синхронију* (511–529). Нови Сад: Филозофски факултет.
64. Bugarski, R. (2016b). *Jezici u potkrovlju*. Beograd: Biblioteka XX vek; Knjižara Krug.
65. Bugarski, R. (2018). *Govorite li zajednički?*. Beograd: Biblioteka XX vek.
66. Bugarski, R. (2019). *Srpske slivenice: monografija sa rečnikom*. Novi Sad: Akademska knjiga.

67. Cacchiani, S. (2011). On unfamiliar Italian lexical blends from names and nouns. In: G. Perko (ed.), *Les frontières internes et externes de la morphologie* (105–120). Special issue of *Linguistica*, 51.
68. Cacchiani, S. (2016). On Italian Lexical Blends: Borrowings, Hybridity, Adaptations, and Native Word-Formations. In: S. Knospe, A. Onysko & M. Goth (eds.), *Crossing Languages to play with words: Multidisciplinary perspectives* (305–336). Berlin: De Gruyter Mouton.
69. Callies, M. (2016). Of soundscapes, talkathons and shopaholics: On the status of a new type of formative in English (and beyond). *STUF – Language Typology and Universals*, 69(4), 495–516.
70. Cannon, G. (1986). Blends in English word formation. *Linguistics*, 24(4), 725–753.
71. Cannon, G. (1987). Viability: the Death of Recent New Items in English. *Word*, 38(3), 155–171.
72. Cannon, G. (2000). Blending. In: G. Booij et al. (eds.). *Morphologie: Ein internationales Handbuch zur Flexion und Wortbildung / Morphology: An International Handbook on Inflection and Word-Formation* (952–956), Vol. 2. Berlin/New York: WalterdeGruyter.
73. Carroll, L. (1871). *Through the Looking-Glass*. Available online at: <https://www.gutenberg.org/cache/epub/12/pg12.txt>.
74. Carroll, L. (1876). *The Hunting of the Snark*. Available online at: <https://www.gutenberg.org/files/13/13-h/13-h.htm>.
75. Carstairs-McCarthy, A. (1992). *Current Morphology*. London: Routledge.
76. Carstairs-McCarthy, A. (2002). *An Introduction to English Morphology: Words and Their Structure*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
77. Connolly, P. (2013). The innovation and adoption of English lexical blends, *Journal IPP*, 2, 1–14.
78. Cook, G. (2001). *The Discourse of Advertising* (2nd ed.). London/New York: Routledge.
79. Cook, P. (2012). Using social media to find English lexical blends. In: R. V. Fjeld and J. M. Torjusen (eds.). *Proceedings of the 15th EURALEX International Congress* (846–854). Oslo: University of Oslo.
80. Cook, P. and Stevenson, S. (2007). Automatically inferring the source words of lexical blends. In: F. Bond (ed.). *Proceedings of the Tenth Conference of the Pacific Association for Computational Linguistics (PACLING-2007)* (289–297). Melbourne: Pacific Association for Computational Linguistics.
81. Cook, P. and Stevenson, S. (2010). Automatically identifying the source words of lexical blends in English. *Computational Linguistics*, 36(1), 129–149.
82. Crystal, D. (1998). *Language Play*. Chicago: University of Chicago Press.
83. Crystal, D. (2001). *Language and the Internet*. Cambridge, UK; New York: Cambridge University Press.
84. Crystal, D. (2003a). *The Cambridge Encyclopedia of the English Language* (2nd edition). Cambridge: Cambridge University Press.
85. Crystal, D. (2003b). *English as a Global Language* (2nd edition). Cambridge: Cambridge University Press.
86. Crystal, D. (2011). *Internet Linguistics: A Student Guide*. New York: Routledge.
87. Cyganik, A. (2011). Stvaralačko lice Facebook generacije. U: B. Kryžan-Stanojević (ur.), *Inovacije u slavenskim jezicima* (129–138). Zagreb: Srednja Europa.
88. Danilović Jeremić, J. and Josijević, J. (2019a). To blend so as to brand: a study of trademarks and brand names. *Lexis: Journal in English Lexicology*, 14, 1–19.

89. Danilović Jeremić, J. and Josijević, J. (2019b). Creative morphology in brand names of baby products: an analysis of compounds and blends. *Наслеђе*, 24, 111–124.
90. Danilović Jeremić, J. (2021). Blend-o-Rama: Blending in the Titles of Episodes of Animated Television Series for Children. *Наслеђе*, 18(48), 53–69.
91. Danks, D. (2003). *Separating Blends: a Formal Investigation of the Blending Process in English and Its Relationship to Associated Word Formation Processes*. (Unpublished doctoral dissertation). University of Liverpool, Liverpool.
92. Devereux, R. (1984). Shortenings, blends and acronyms. *Word Ways*, 17(4), 210–215.
93. Đorđević, R. (2004). *Uvod u kontrastiranje jezika* (6. izdanje). Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
94. Dressler, W. U. (1984). Explaining Natural Phonology. In: C. J. Ewen, and J. M. Anderson (eds.), *Phonology Yearbook* (29–51), Vol. 1, Cambridge: Cambridge University Press.
95. Dressler, W. U. (1985). Typological aspects of natural morphology. *Acta Linguistica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 35(1/2), 51–70.
96. Dressler, W. U. (1987). Word formation (WF) as part of Natural Morphology. In: W. U. Dressler, W. Mayerthaler, O. Panagl & W. U. Wurzel (eds.), *Leitmotifs in Natural Morphology* (Studies in Language Companion Series 10) (99–126). Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
97. Dressler, W. U. (1995). Interactions between Iconicity and Other Semiotic Parameters in Language. In: R. Simone (ed.), *Iconicity in Language* (21–37). Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
98. Dressler, W. U. (2000). Extragrammatical vs. Marginal Morphology. In: U. Doleschal and A. M. Thornton (eds.), *Extragrammatical and Marginal Morphology* (1–10). München: Lincom Europa.
99. Dressler, W. U. (2005). Word-Formation in Natural Morphology. In: P. Štekauer and R. Lieber, *Handbook of Word-Formation* (267–284). Dordrecht: Springer.
100. Dressler, W. U. and Barbaresi, L. M. (1994). *Morphopragmatics: Diminutives and Intensifiers in Italian, German, and Other Languages*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
101. Džereń-Głowacka, S. (2012). Formal and Conceptual Blending in Terry Pratchett's Discworld. *Selected Papers from UK-CLA Meetings*, 1, 193–208.
102. Evans, T. R. and Steptoe-Warren, G. (2015). Why Do Word Blends with Near-Synonymous Composites Exist and Persist? The Case of Guesstimate, Chillax, Ginormous and Confuzzled. *Psychology of Language and Communication*, 19(1), 19–28.
103. Fandrych, I. (2008a). Submorphemic Elements in the Formation of Acronyms, Blends and Clippings. *Lexis: Journal in English Lexicology*, 2, 105–122.
104. Fandrych, I. (2008b). Pagad, Chillax and Jozi: A Multi-Level Approach to Acronyms, Blends, and Clippings. *Nawa: Journal of Language & Communication*, 2, 71–88.
105. Fauconnier, G. and Turner, M. (2002). *The Way We Think: Conceptual Blending and the Mind's Hidden Complexities*. New York: Basic Books.
106. Fertig, D. (2013). *Analogy and Morphological Change*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
107. Filipović Kovačević, S. (2019). Teorija pojmovnog objedinjavanja prema teoriji pojmovnih metafora: specifičnosti i primena u jezičkoj analizi. *Anali Filološkog fakulteta*, 31(2), 191–216.
108. Filipović-Kovačević, S. (2013). *Implicirana značenja u reklamama na engleskom i srpskom jeziku*. Novi Sad: Filozofski fakultet.

109. Filipović-Kovačević, S. (2017). Conceptual Integration in New English Blends in the Register of Popular Culture. У: С. Гудурић и Б. Радић-Бојанић (ур.), *Језици и културе у времену и простору: тематски зборник VI* (175–188). Нови Сад: Филозофски факултет.
110. Fischer, R. (1998). *Lexical Change in Present-day English: A Corpus-based Study of the Motivation, Institutionalization, and Productivity of Creative Neologisms*. Tübingen: Narr.
111. Fradin, B. (2000). Combining forms, blends and related phenomena. In: Doleschal U. & A. Thornton (eds), *Extragrammatical and marginal morphology* (11–59). München: Lincom Europa.
112. Fradin, B. (2015). Blending. In: P. O. Müller, S. Olsen, F. Rainer, and I. Ohnheiser (eds.). *Word-Formation: An International Handbook of the Languages of Europe* 40(1) (386–413). Berlin: De Gruyter Mouton.
113. Gaeta, L. (2018). Natural Morphology. In: J. Audring and F. Masini (eds.), *The Oxford Handbook of Morphological Theory* (244–264). Oxford: Oxford University Press.
114. Geeraerts, D. (2009). *Theories of Lexical Semantics*. Oxford: Oxford University Press.
115. Gorčević, A., Dazdarević, S., Zoranić, A. L. (2016). Investigation of Animated Film Blends in English Discourse. *Facta Universitatis, Series: Linguistics and Literature*, 14(1), 25–40.
116. Gries, S. Th. (2004a). Shouldn't it be breakfunch? A quantitative analysis of blend structure in English. *Linguistics*, 42(3), 639–667.
117. Gries, S. Th. (2004b). Isn't that fantabulous? How similarity motivates intentional morphological blends in English. In: M. Archard and S. Kemmer (eds.), *Language, Culture, and Mind* (415–428). Stanford: CSLI Publications.
118. Gries, S. Th. (2004c). Some Characteristics of English Morphological Blends. In: M. Adronis, E. Debernport, A. Pycha, and K. Yoshimure (eds.), *Papers from the 38th Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society* (201–216). Vol.II. The Panels.
119. Gries, S. Th. (2006). Cognitive Determinants of Subtractive Word Formation: A Corpus-Based Perspective. *Cognitive Linguistics*, 17(4), 535–558.
120. Gries, S. Th. (2012). Quantitative Corpus Data on Blend Formation: Psycho- and Cognitive-Linguistic Perspectives. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (145–167). Berlin/New York: De Gruyter Mouton.
121. Halupka-Rešetar, S. and Lalić-Krstin, G. (2009). New blends in Serbian: typological and headedness-related issues. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, XXXIV-1, 115–124.
122. Halupka-Rešetar, S. and Lalić-Krstin, G. (2012). Prototypicality as Governing Factor in Constituent Ordering in Serbian Blends. У: С. Гудурић (ур.), *Језици и културе у времену и простору: тематски зборник I* (475–486). Нови Сад: Филозофски факултет.
123. Hamans, C. (2021a): A Lesson for covidiot: About some contact induced borrowing of American English morphological processes into Dutch. *Studia Anglica Posnaniensia*, 56s1, xx–xx.
124. Hamans, C. (2021b). Blends: an intermediate category at the crossroads of morphology and phonology. *Yearbook of the Poznań Linguistic Meeting*, 7, 99–128.
125. Hayes, A. (2022). Social Media Marketing (SMM): What it is, how it works, Pros and Cons. Investopedia. Retrieved January 4, 2023, from <https://www.investopedia.com/terms/s/social-media-marketing-smm.asp>
126. Hladký, J. (1971). The Orthography of British Trade Names. *Sbornik Praci Filozoficke Fakulty Brnenski Univerzity*, A19, 145–160.

127. Holmes, J. (2013). *An Introduction to Sociolinguistics*. London/New York: Longman.
128. Hong, S. (2004). Properties of English Word-Blends: Structural Description and Statistical Distribution. *English Language and Linguistics*, 18, 117–140.
129. Hong, S. (2005). An optimality theoretic analysis of English blends. *Korean Journal of Linguistics*, 30, 525–557.
130. Isani, Sh. (2011). Of headlines & headlines: Towards distinctive linguistic and pragmatic genericity. *ASp*, 60, 81–102.
131. Katamba, F. (2005). *English words: Structure, History, Usage*. London/New York: Routledge.
132. Katnić-Bakaršić, M. (1999). *Lingvistička stilistika*. Budapest: Open Society Institute, Center for Publishing Development.
133. Kaunisto, M. (2013). Relations and Proportions in the Structure of English Blend Words. Paper presented at the *International Quantitative Linguistic Conference (QUALICO) 2000*, Prague, Kieliskooppi 11/2013.
134. Kelly, M. H. (1998). To ‘Brunch’ or to ‘Brench’: Some Aspects of Blend Structure. *Linguistics*, 36(3), 579–590.
135. Kemmer, S. (2003). Schemas and lexical blends. *Motivation in Language Current Issues in Linguistic Theory*. Amsterdam/Philadelphia: Benjamins, 69–97.
136. Kerremans, D. (2015). *A Web of New Words: A Corpus-Based Study of the Conventionalization Process of English Neologisms*. Frankfurt am Main: Peter Lang Edition.
137. Kjellander, D. (2015). *Beauty and the Blend: Implications of Cognitive Constraints and Word Class Distribution in Lexical Blending*. (Unpublished MA dissertation). Stockholms universitet, Stockholm.
138. Kjellander, D. (2019). Gold Punning: studying multistable meaning structures using a systematically collected set of lexical blends. *Lexis: Journal in English Lexicology*, 14, 1–28.
139. Klikovac, D. (2008). *Jezik i moć: ogledi iz sociolingvistike i stilistike*. Beograd: Biblioteka XX vek: Krug.
140. Klymenko, O. (2019). Twitterverse: The birth of new words. *Proc Ling Soc Amer*, 4.11, 1–12.
141. Knospe, S. (2016). Discursive Dimensions of Wordplay. In: S. Knospe, A. Onysko & M. Goth (eds.), *Crossing Languages to Play with Words: Multidisciplinary Perspectives*, Berlin, Boston: De Gruyter, 79–94.
142. Konieczna, E. (2012). Lexical Blending in Polish: A Result of the Internationalisation of Slavic Languages. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (51–74). Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
143. Kornienko, O. (2016). Social and Economic Background of Blending. In: L. E. Grinin, I. V. Ilyin, P. Herrmann, and A. V. Korotayev (eds.), *Globalistics and Globalization Studies: Global Transformations and Global Future* (220–225). Volgograd: Uchitel Publishing House.
144. Körtvélyessy et al. (2018). Körtvélyessy, L., P. Štekauer, J. Genči, and J. Zimmermann. Word-formation in European languages. *Word Structure*, 11(3), 313–358.
145. Körtvélyessy, L., Štekauer, P. and Kačmár, P. (2022). *Creativity in Word Formation and Word Interpretation: Creative Potential and Creative Performance*. Cambridge: Cambridge University Press.
146. Kovačević, J. (2016). *Engleski tvorbeni elementi u japanskom jeziku: Kompoziti tvoreni anglicizmima*. (Neobjavljena doktorska disertacija). Filološki fakultet, Beograd.
147. Kristal, D. (1988). *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike*. Prevod I. Klajn i B. Hlebec. Beograd: Nolit.

148. Kristal, D. (1995). *Kembrička enciklopedija jezika*. Prevod G. Terić i dr. Beograd: Nolit.
149. Kryžan-Stanojević, B. (2011). Jezična pogreška, jezična inovacija i kultura jezika. U: B. Kryžan-Stanojević (ur.), *Inovacije u slavenskim jezicima* (9–18), Zagreb: Srednja Europa.
150. Kubozono, H. (1990). Phonological Constraints on Blending in English as a Case for Phonology-Morphology Interface. In: G. Booij and J. van Marle (eds.), *Yearbook of Morphology* 3 (1–20). Dordrecht: Kluwer.
151. Lalić-Krstin, G. (2008a). Word-formation processes in names of some canine hybrids in English. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, XXXIII-2, 271–281.
152. Lalić-Krstin, G. (2008b). Portmanteau animals and their portmanteau names in English and Serbian. *International Conference English Language and Literature Studies: Structures across Culture Proceedings* Vol. 1 (231–239). Belgrade: Faculty of Philology.
153. Lalić-Krstin, G. (2010). *Strukturni i sadržinski aspekti novih slivenica u engleskom jeziku: kognitivnolingvistički pristup*. (Neobjavljena magistarska teza). Filozofski fakultet, Novi Sad.
154. Lalić-Krstin, G. (2014a). Upotreba slivenica u srpskom političkom diskursu. U: С. Гудурић и М. Стефановић (ур.), *Језици и културе у времену и простору: тематски зборник* IV(2) (355–366). Нови Сад: Филозофски факултет.
155. Lalić-Krstin, G. (2014b). Forms and meanings of the source word armageddon in English lexical blends. U: T. Prčić i dr. (ur.), *Engleski jezik i anglofone književnosti u teoriji i praksi: Zbornik u čast Draginji Pervaz* (257–274). Novi Sad: Filozofski fakultet.
156. Lalić-Krstin, G. (2016). *Morfemizacija krnjih leksičkih osnova u savremenom engleskom jeziku: leksikološki i leksikografski aspekti*. (Neobjavljena doktorska disertacija). Filozofski fakultet, Novi Sad.
157. Lalić-Krstin, G. (2018). Translating English wordplay into Serbian: Evidence from three dystopian novels. *BELLS: Belgrade English Language & Literature Studies*, 10, 327–348.
158. Lalić-Krstin, G. and Silaški, N. (2018). From Brexit to Bregret. *English Today*, 34(2), 3–8.
159. Lalić-Krstin, G. and Silaški, N. (2019). Don't go brexin' my heart': The ludic aspects of Brexit-induced neologisms. In: V. Koller, S. Kopf and M. Miglbauer (eds.). *Discourses of Brexit* (222–236). London and New York: Routledge.
160. Lecolle, M. (2016). Some Specific Insights into Wordplay Form: Sublexical vs. Lexical Level. In: S. Knospe, A. Onysko & M. Goth (eds.), *Crossing Languages to Play with Words: Multidisciplinary Perspectives* (63–70). Berlin, Boston: De Gruyter.
161. Leech, G. (1966). *English in Advertising: A Linguistic Study of Advertising in Great Britain*. London: Longmans.
162. Lehrer, A. (1996). Identifying and interpreting blends: An experimental approach. *Cognitive Linguistics*, 7(4), 359–390.
163. Lehrer, A. (2003). Understanding trendy neologisms. *Italian Journal of Linguistics*, 15(2), 369–382.
164. Lehrer, A. (2007). Blendalicious. In: J. Munat (ed.), *Lexical Creativity, Texts and Contexts* (115–133). Amsterdam: John Benjamins.
165. Levenshtein demo. (n.d.). Retrieved from <https://www.let.rug.nl/~kleiweg/lev/>
166. Lewis, K. i Štebih Golub, B. (2014). Tvorba riječi i reklamni diskurs. *RASPRAVE: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 40(1), 133–147.
167. Lewis, M. (1993). *The Lexical Approach: The State of ELT and a Way Forward*. Hove: Language Teaching Publications.
168. Lieber, R. (2009). *Introducing Morphology*. Cambridge: Cambridge University Press.

169. López Rúa, P. (2002). On the structure of acronyms and neighboring categories: a prototype-based account. *English Language and Linguistics*, 6, 31–60.
170. López Rúa, P. (2004). The Categorial Continuum of English Blends. *English Studies*, 85(1): 63–76.
171. López Rúa, P. (2005). The Manipulative Power of Word-formation Devices in Margaret Atwood's *Oryx and Crake*. *Revista Alicantina de Estudios Ingles*, 18, 149–165.
172. López Rúa, P. (2006). Nonmorphological Word Formation. In: K. Brown (ed.), *Encyclopedia of Language and Linguistics* (2nd ed) (675–678). Oxford: Elsevier.
173. López Rúa, P. (2007a). Keeping up with the times: Lexical creativity in electronic communication. In: J. Munat (ed.), *Lexical Creativity, Texts and Contexts* (137–162). Amsterdam: John Benjamins.
174. López Rúa, P. (2007b). Can peripherality support centrality? Some empirical evidence from morphological margins. *ES*, 28, 121–143.
175. López Rúa, P. (2010). Making and breaking the rules: lexical creativity in the alternative music scene. *Language Awareness*, 19(1), 51–67.
176. López Rúa, P. (2012). Beyond All Reasonable Transgression: Lexical Blending in Alternative Music. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (23–34). Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
177. López Rúa, P. (2019). From Carmageddon and Invizimals to SimCity and Digimon: Blending Patterns in Videogame Titles. *Complutense Journal of English Studies*, 27, 183–204.
178. López Rúa, P. (2021). The Subjugation of Women through Lexical Innovation in Margaret Atwood's *The Handmaid's Tale*. *Feminismo/s*, 38, 23–51.
179. Luschützky, H. C. (2015). Word-formation in Natural Morphology. In: P. O. Müller, I. Ohnheiser S. Olsen, and F. Rainer (eds.). *Word-Formation: An International Handbook of the Languages of Europe* Vol. 1 (123–144). Berlin/Boston: Walter de Gruyter.
180. Manojlović, N. (2021). Newly created blends and compounds in the English language related to the Covid-19 Pandemic. *Philologia Mediana*, XIII(13), 843–861.
181. Marchand, H. (1969). *The Categories and Types of Present-Day English Word-Formation: a Synchronic-Diachronic Approach* (2nd ed.). München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung.
182. Marković, I. (2009). Tri njevratske tvorbe: infiksacija, reduplikacija, fuzija. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 35, 217–241.
183. Marković, I. (2011). Hrvatske stopljenice: novina u slengu, jeziku reklame i novina. U: B. Karabalić, M. Aleksa Varga, P. Leonard (ur.), *Diskurs i dijalog: teorije, metode i primjene* (223–238). Osijek: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku – Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
184. Marković, I. (2021). Croatian Blends in the 1980s (Feral's First 10 Years). U: R. Bońkowski et al. (ur.), *Periferno u hrvatskom jeziku, kulturi i društvu. Peryferie w języku chorwackim, kulturze i społeczeństwie* (95–124). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
185. Mattiello, E. (2008). *An Introduction to English Slang: A Description of Its Morphology, Semantics and Sociology*, Monza: Polimetrica International Scientific Publisher.
186. Mattiello, E. (2013). *Extra-Grammatical Morphology in English: Abbreviations, Blends, Reduplicatives, and Related Phenomena*. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton.
187. Mattiello, E. (2017). *Analogy in Word-formation: A Study of English Neologisms and Occasionalisms*. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton.

188. Mattiello, E. (2018). Paradigmatic Morphology: Splinters, Combining Forms, and Secreted Affixes. *SKASE Journal of Theoretical Linguistics*, 15(1), 2–22.
189. Mattiello, E. (2019). A corpus-based analysis of new English blends. *Lexis: Journal in English Lexicology*, 14, 1–28.
190. Mattiello, E., and W. A. Dressler. (2018). The morphosemantic transparency/opacity of novel English analogical compounds and compound families. *Studia Anglica Posnaniensia*, 53, 67–114.
191. Mikić Čolić, A. (2015). Word formation of blends. *Mostariensia*, 19(2), 21–36.
192. Miller, D. G. (2014). *English Lexicogenesis*. Oxford: Oxford University Press.
193. Minkova, D. and Stockwell, R. (2006). English Words. In: B. Aarts, and A. McMahon (eds.), *The Handbook of English Linguistics* (461–482). Malden: Blackwell.
194. Mrazović, P. i Vukadinović, Z. (2009). *Gramatika srpskog jezika za strance* (2. izdanje). Sremski Karlovci; Novi Sad : Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
195. Muhvić-Dimanovski, V. (1998). Neologizmi na razmeđi jezične otvorenosti i jezičnoga purizma. *Filologija*, 30–31, 495–499.
196. Murphy, L. M. (2010). *Lexical Meaning*. Cambridge: Cambridge University Press.
197. Nemčoková, K. (2004). Some Features of Blending and Its Latest Development within English Word-Formation. *Philologica LX Zbornik Filozofickej Fakulty UK*. Bratislava: UK, 125–130.
198. Otašević, Đ. i Sikimić, B. (1992). Tvorba okazionalizama u srpskohrvatskom jeziku. *Јужнословенски филолог*, XLVIII, 67–78.
199. Panić Kavgić, O. (2016). Leksička kreativnost u nadimcima svetskih tenisera. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, XLI-1, 269–299.
200. Panić, O. (2003). Brand names: A linguistic phenomenon. *SKY Journal of Linguistics*, 16, 247–251.
201. Panić, O. (2004). Brand Names: How They Are Made and What They Are Made For. *B.A.S.: British and American Studies*, 10, 285–291.
202. Piller, I. (2001a). Brand Name Formation. *Nomina Africana*, 15(1&2), 189–202.
203. Piller, I. (2001b). Identity constructions in multilingual advertising. *Language in Society*, 30, 153–186.
204. Piller, I. (2003). Advertising as a site of language contact. *Annual Review of Applied Linguistics*, 23, 170–183.
205. Piñeros, C. (1999). Word-blending as a case of non-concatenative morphology in Spanish. *Rutgers Optimality Archive, ROA-343-0999*.
206. Piñeros, C. (2004). The creation of portmanteaus in the extragrammatical morphology of Spanish. *Probus*, 16(2), 203–240.
207. Plag, I. (2003). *Word-Formation in English*. Cambridge: Cambridge University Press.
208. Planetcalc. (n.d.). Levenshtein distance. Online calculators. Retrieved from <https://planetcalc.com/1721/>
209. Popescu, A. R. (2015). On the portmanteau words based on commercial names in current Romanian advertising, *Diversité et Identité Culturelle en Europe*, 12(2), 215–232.
210. Pound, L. (1914). *Blends: Their Relation to English Word Formation*. Heidelberg: C. Winter.
211. Prčić, T. (1998). Prilozi za jednu savremenu teoriju tvorbe reči. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, 26, 67–76.

212. Prčić, T. (2007). Linguistic factors behind the global spread of English. In: I. Lakić and N. Kostić (eds.), *Jezici i kulture u kontaktu – Zbornik radova: Languages and Cultures in Contact – Conference Proceedings* (110–116). Podgorica: Institut za strane jezike.
213. Prčić, T. (2014). Objedinjena kontaktno-kontrastivna lingvistika: Principi i primene. У: С. Гудурић и М. Стефановић (ур.), *Језици и културе у времену и простору* IV(2) (31–45). Нови Сад: Филозофски факултет.
214. Prčić, T. (2016). *Semantika i pragmatika reči* (3. elektronsko izdanje). Novi Sad: Filozofski fakultet. <http://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2016/978-86-6065-356-9>
215. Prčić, T. (2018). *Ka savremenim srpskim rečnicima*. Novi Sad: Filozofski fakultet.
216. Prčić, T. (2019). *Engleski u srpskom* (treće, elektronsko, izdanje). Novi Sad: Filozofski fakultet. <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/978-86-6065-512-9.pdf>
217. Prčić, T. (2020). Neologizacija srpskog jezika u punom cvatu: jedno ponešto drukčije čitanje knjige Srpske slivenice: monografija sa rečnikom Ranka Bugarskog. У: С. Гудурић, Биљана Радић Бојанић и П. Мутаџић (ур.), *Језици и културе у времену и простору* IX(1) (489–503). Нови Сад: Филозофски факултет.
218. Quirk et al. (1985). Quirk, R., S. Greenbaum, G. Leech and J. Svartvik. *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London and New York: Longman.
219. Quirk, R. and Greenbaum, S. (1973). *A Concise Grammar of Contemporary English*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
220. Radovanović, M. (1979). *Sociolingvistika*. Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod.
221. Renner, V. (2015). Lexical Blending as Wordplay. In: A. Zirker and E. Winter Froemel (eds.), *Wordplay and Metalinguistic/Metadiscursive Reflection: Authors, Contexts, Techniques, and Meta-Reflection* (119–134). Berlin: De Gruyter Mouton.
222. Renner, V. (2018). Structural Borrowing in Word-Formation: An Exploratory Overview. *SKASE Journal of Theoretical Linguistics*, 15(2), 1–11.
223. Renner, V. (2019). French and English lexical blends in contrast. *Languages in Contrast. International Journal for Contrastive Linguistics*, 19(1), 27–47.
224. Renner, V. (2020). An ecosystem view of English word-formation. *The Mental Lexicon*, 15(1), 4–20.
225. Renner, V. and Lalić-Krstin, G. (2011). Predicting stress assignment in lexical blends: the case of English and Serbian. In: N. Tomović and J. Vujić (eds.), *International Conference to Mark the 80th Anniversary of the English Department, Faculty of Philology, University of Belgrade: English Language and Literature Studies: Image, Identity, Reality: Proceedings* Vol. 1 (265–273). Belgrade: Faculty of Philology.
226. Renner, V., Maniez, F. and Arnaud, P. J. L. (2012a). Introduction: A bird's-eye view of lexical blending. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (1–9). Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
227. Renner, V., Maniez, F. and Arnaud, P. J. L. (eds.). (2012b). *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
228. Renouf, A. (2018). Investigating the Circumstances of Coinage. In: S. Hoffmann, A. Sand, S. Arndt-Lappe and L. M. Dillmann (eds.), *Corpora and Lexis* (40–68). Leiden: The Netherlands: Brill.
229. Renouf, A. and Bauer, L. (2001). Contextual Clues to Word-Meaning. *International Journal of Corpus Linguistics*, 5(2), 231–258.

230. Renwick, A. and Renner, V. (2019). New lexical blends in *The Simpsons*: a formal analysis of English nonce formations and their French translations. *Lexis: Journal in English Lexicology*, 14, 1–16.
231. Roig-Marín, A. (2016). ‘Blended’ Cyber-Neologisms: New words show how our world is changing. *English Today*, 128, Vol. 32, No. 4, 2–5.
232. Roig-Marín, A. (2021). Blending and Compounding in English Coroneologisms. *Brno Studies in English*, 47(1), 31–45.
233. Ronneberger-Sibold, E. (2006). Lexical Blends: Functionally Tuning the Transparency of Complex Words. *Folia Linguistica*, XL, 40(1–2), 155–181.
234. Ronneberger-Sibold, E. (2010). Word-Creation: Definition – Function – Typology. In: F. Rainer, W. U. Dressler, D. Kastovsky, and H. Ch. Luschützky (eds.), *Variation and Change in Morphology: Selected Papers from the 13th International Morphology Meeting, Vienna, February 2008* (201–216). Philadelphia: Benjamins.
235. Ronneberger-Sibold, E. (2012). Blending between Grammar and Universal Cognitive Principles: Evidence from German, Farsi, and Chinese. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (115–144). Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
236. Ronneberger-Sibold, E. (2015). Word-formation and brand names. In: P. O. Müller, I. Ohnheiser, S. Olsen, and F. Rainer (eds.), *Word-Formation: An International Handbook of the Languages of Europe* Vol. 3 (2192–2210). Berlin/München/ Boston: De Gruyter Mouton.
237. Saavedra, D. C. (2014). Automatically identifying blend splinters that are morpheme candidates. *Digital Scholarship in the Humanities*, 31(1), 55–71.
238. Schmid, H. (2011). *English Morphology and Word-Formation: An Introduction*. Berlin: Erich Schmidt.
239. Schneider, K. (2000). The emergence and development of headlines in British newspapers. In: F. Ungerer (ed.), *English Media Texts Past and Present: Language and Textual Structure* (45–65). New York: John Benjamins.
240. Schoenfeld, A., Cohen, E. G., and Bat-El, O. (2019). Variable base-word positioning in English blends. *Lexis: Journal in English Lexicology*, 14, 1–17.
241. Sicherl, E. (2018). English Influence on Word-Formational Production in Slovene: The Case of Lexical Blending. *AAA: Arbeiten aus Anglistik und Amerikanistik*, 43(2), 141–158.
242. Sicherl, E. (2020). Prekrivanke v slovenskem jeziku oglaševanja. V: J. Vogel (ur.), *Slovenščina – diskurzi, zvrsti in jeziki med identiteto in funkcijo*, Obdobja 39 (59–65). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
243. Silaški, N. (2012). Naslovi u sportskoj štampi kroz prizmu teorije pojmovne integracije. U: M. Ковачевић (ур.), *Српски језик, књижевност, уметност: зборник радова са VI међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу*, Књ. I (201–210). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.
244. Silaški, N. and Đurović, T. (2013). Of ‘Siliconaires’ and ‘Millionerds’ – How ESP learners understand novel blends in English. *Ibérica*, 25, 85–106.
245. Silaški, N., Đurović, T. i Radić-Bojanić, B. (2009). *Javni diskurs Srbije: kognitivističko-kritička studija* (1. izd.). Beograd: Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta.
246. Sindoni, M. G. (2013). *Spoken and Written Discourse in Online Interactions: A Multimodal Approach*. London: Routledge.
247. Sjöblom, P. (2016). Commercial Names. In: C. Hough (Ed.), *The Oxford Handbook of Names and Naming* (453–464). Oxford: Oxford University Press.

248. Smith, Ch. (2014). The Phonesthetics of Blends: A Lexicographic Study of Cognitive Blends in the OED. *ExELL*, 2(1), 12–45.
249. Soudek, L. (1967). Telsecoped Word-Forming Bases. *Substandard Words in British and American English*, 82–98.
250. Stamenov, Ch. (2015). Borrowing Word-Formation: -Ing Suffixation and Blending in Bulgarian. *Contrastive Linguistics*, XL(3), 163–197.
251. Subotić, LJ., Sredojević, D. i Bjelaković, I. (2012). *Fonetika i fonologija: ortoepska i ortografska norma standardnog srpskog jezika*. Novi Sad: Filozofski fakultet. <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2012/978-86-6065-109-1>
252. Štebih Golub, B. (2012). Okazionalizmi u hrvatskome publicističkom stilu. У: P. Драгићевић (ур.), *Творба речи и њени ресурси у словенским језицима* (419–433). Београд: Филолошки факултет.
253. Štebih Golub, B. (2017). Stopljenice u medijskome i reklamnome diskursu suvremenoga hrvatskog jezika. *Poznańskie Studia Slawistyczne*, 13. Poznań: Uniwersytet Adama Mickiewicza, 195–208.
254. Štekauer, P., Valera, S. and Körtvélyessy, L. (eds.). (2012). *Word-Formation in the World's Languages. A Typological Survey*. Cambridge: Cambridge University Press.
255. Stockwell, P. (2006). Invented Language in Literature. In: K. Brown (ed.), *Encyclopedia of Language & Linguistics* (2nd ed.) (3–10). Oxford: Elsevier.
256. Stojičić, V. (2006). *Morfološki postupci u tvorbi neologizama u engleskom jeziku*. Niš: Filozofski fakultet.
257. Sussex, R. and Cubberley, P. (2006). *The Slavic Languages (Cambridge Language Surveys)*. Cambridge: Cambridge University Press.
258. Szymanek, B. (2005). The Latest Trends in English Word-Formation. In: P. Štekauer and R. Lieber (eds.), *Handbook of Word-Formation* (429–448). Dordrecht: Springer.
259. Thaler, V. (2016). Varieties of Wordplay. In: S. Knospe, A. Onysko & M. Goth (eds.), *Crossing Languages to Play with Words: Multidisciplinary Perspectives* (47–62), Berlin, Boston: De Gruyter.
260. Thornton, A. M. (1993). Italian Blends. In: L. Tonelli and W. U. Dressler (eds.), *Natural Morphology: Perspectives for the Nineties* (143–155). Padova: Unipress.
261. Tomaszewicz, E. (2008). Novel Words with Final Combining Forms in English. A Case for Blends in Word-Formation. *Poznań Studies in Contemporary Linguistics*, 44(3), 363–378.
262. Tomaszewicz, E. (2012). Output-to-Output Faithfulness in the Phonological Structure of English Blends. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (213–232). Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
263. Tomić, G. (2019a). Headedness in contemporary English slang blends. *Lexis: Journal in English Lexicology*, 1–24.
264. Tomić, G. (2019b). On a new type of word-forming element in Serbian. *Филолог: часопис за језик, књижевност и културу*, X (20). Бања Лука: Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, 248–266.
265. Тошовић, В. (2012). Творбени пуризам. У: Р. Драгићевић (ур.), *Творба речи и њени ресурси у словенским језицима* (353–365). Београд: Филолошки факултет.
266. Trommer, J. and Zimmermann, E. (2012). Portmanteaus as generalized templates. In: V. Renner, F. Maniez, and P. J. Arnaud (eds.), *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (233–258). Berlin/New York: Mouton de Gruyter.

267. Udier, S. L. (2006). O jeziku reklame. U: J. Granić (ur.), *Jezik i mediji – jedan jezik: više svjetova: Zbornik hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku* (711–722). Zagreb–Split: HDPL.
268. Udier, S. L. (2011). Suvremeni poslovno-stručni jezik u hrvatskome novinarstvu. U: B. Kryžan-Stanojević (ur.), *Inovacije u slavenskim jezicima* (49–56), Zagreb: Srednja Europa.
269. Ungerer, F. (1991). Acronyms, trade names and motivation. *AAA: Arbeiten Aus Anglistik Und Amerikanistik*, 16(2), 131–158.
270. Ungerer, F. and Schmid, H. (2013). *An Introduction to Cognitive Linguistics* (2nd ed.). New York: Routledge.
271. Ustinova, I. (2016). Advertising. In: Z. Proshina & A. Eddy (Eds.), *Russian English: History, Functions, and Features* (Studies in English Language, 197–208). Cambridge: Cambridge University Press.
272. Veisbergs, A. (2007). Occasional and systematic shifts in wordformation and idiom use in Latvian as a result of translation. In: J. Munat (ed.), *Lexical Creativity, Texts and Contexts* (239–261). Amsterdam: John Benjamins.
273. Vuković, G. (1982). Iz problematike srpskohrvatskih hrematonima. U: Д. Ђупић (ур.), *Leksikologija i leksikografija: zbornik referata* (43–48). Београд (итд.): Српска академија наука и уметности, Институт за српскохрватски језик: Филолошки факултет; Нови Сад: Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета: Матица српска.
274. Vuković, G. (1984). Morfo-leksičke karakteristike naziva radnih organizacija. *Годишњак Савеза друштава за примењену лингвистику Југославије*, 7/8, 175–180.
275. Vuković, G. (1996). Lekseme stranog porekla u nazivima firmi. U: J. Планкош (ур.), *О лексичким позајмљеницама: зборник радова са Научног скупа Стране речи и изрази у српском језику, са освртом на исти проблем у језицима националних мањина* (235–240), Суботица: Градска библиотека; Београд: Институт за српски језик Српске академије наука и уметности.
276. Williams, E. (1981). On the notions ‘lexically related’ and ‘head of a word’. *Linguistic Inquiry*, 12(2), 245–274.
277. Winter-Froemel, E. (2016). Approaching Wordplay. In: S. Knospe, A. Onysko & M. Goth (eds.), *Crossing Languages to Play with Words: Multidisciplinary Perspectives* (12–46). Berlin, Boston: De Gruyter.
278. Winters, S. (2017). Lexical Blending in Ukrainian: System or Sport?. (Unpublished doctoral dissertation). University of Calgary, Calgary.
279. Wulff, S. and Gries, S. Th. (2019). Improving on observational blends research: regression modeling in the study of experimentally-elicited blends. *Lexis: Journal in English Lexicology*, 1–21.
280. Zwicky, A. M. and Pullum, G. K. (1987). Plain Morphology and Expressive Morphology. In: J. Aske, N. Beery, L. Michaelis, and H. Filip (eds.), *Proceedings of the 13th Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society* (330–340). Berkeley: Berkeley Linguistic Society.

*

281. Бугарски, Р. (2001). Две речи у једној: лексичке скривалице. *Језик данас*, 5(13), 1–5.
282. Драгићевић, Р. (2007). *Лексикологија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике.
283. Драгићевић, Р. (2009). Иновације у творби речи у словенским језицима. *Јужнословенски филолог*, 69, 461–468.

284. Драгићевић, Р. (2017). Word-Formation. An International Handbook of the Languages of Europe, Volume 4. Edited by Peter O. Müller, Ingeborg Ohnheiser, Susan Olsen, Franz Rainer. Handbooks of Linguistics and Communication Science, Berlin – Boston: De Gruyter Mouton, 2016, 698 стр., *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, LX(1), 219–227.
285. Драгићевић, Р. (2018а). *Српска лексика у прошлости и данас*. Нови Сад: Матица српска.
286. Драгићевић, Р. (2018б). Неке тенденције у творби речи у савременом српском језику. У: С. Гудурић и Б. Радић-Бојанић (ур.), *Језици и културе у времену и простору: тематски зборник VII/2* (63–70). Нови Сад: Филозофски факултет.
287. Драгићевић, Р. (2019). Globalizacija a języki słowiańskie. Globalization and Slavic Languages. *Наш језик*, L(1). Београд: Институт за српски језик САНУ.
288. Драгићевић, Р. (2020). *Граматику у огледалу семантике*. Београд: Чигоја штампа.
289. Дурбаба, О. (2017). Лингвистичка глобализација или мекдоналдизација језика?. *Морфологија и морфосинтакса српског језика; Утицај глобализације на структуру српског језика* (355–363). Научни састанак слависта у Вукове дане (46; 2016; Београд).
290. Ђуровић, С. (2017). Основни појмови морфематике српског језика. У: П. Пипер и В. Јовановић (ур.), *Словенска терминологија данас* Књ. 28 (213–228). Београд: Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ.
291. Клајн, И. (2002). *Творба речи у савременом српском језику. Део 1, Слагање и префиксација*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
292. Клајн, И. (2006). *Граматику српског језика за странце*. Београд: Завод за уџбенике.
293. Кликовац, Д. (2018). *Граматику српског језика: за основну школу* (4. изд.). Београд: Креативни центар.
294. Лалић-Крстин, Г. и Халупка-Решетар, С. (2007). Нешто ново о новим сливеницама у српском језику. *Свет речи: средњошколски часопис за српски језик и књижевност*, 11(23/24), 26–30.
295. Милосављевић, Т. (2019). Идеофони у српском језику – дефиниције и функције: илустрација на примеру идеофона бам. *Наш Језик*, 50(1), 1–15.
296. Николић, Е. (2007). Сливенице у компјутерској терминологији и онлајн комуникацији. *Бележница: лист Народне библиотеке Бор*, 9(17), 95–97.
297. Николић, М. (2020). „Фоностилеми у поезији Десимира Благојевића”. У: М. Ковачевић (ур.), *Актуелна питања фонетике и фонологије српског језика* (331–356). Андрићград: Андрићев институт.
298. Николић, М., Слијепчевић-Бјеливук, С. и Новокмет, С. (2021). Нове речи у српском јавном дискурсу као последица пандемије ковида 19. *Зборник радова Филозофског факултета у Приштини*, 51(1), 365–390.
299. Оташевић, Ђ. (1994). Разграничење околионализама и неологизама. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 22(2) (251–255). Београд: Међународни славистички центар на Филолошком факултету.
300. Оташевић, Ђ. (2008). *Нове речи и значења у српском језику*. Београд: Алма.
301. Пешикан, М., Јерковић, Ј. и Пижурца, М. (2010). *Правопис српскога језика*. Измењено и допуњено издање. Нови Сад: Матица српска.
302. Пипер, П. и Клајн, И. (2014). *Нормативна граматику српског језика*. Нови Сад: Матица српска.

303. Расулић, К. (2008). Српско-енглеске творенице у светлу теорије појмовне интеграције. У: М. Радовановић и П. Пипер (ур.), *Семантичка проучавања српског језика* (269–289). Београд: САНУ.
304. Ружић, В. (2012). Фразеолошки модели у новинским насловима. У: М. Ковачевић (ур.), *Српски језик, књижевност, уметност* Књ. 1 (191–200). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.
305. Слијепчевић Бјеливук, С., Станковић Шошо, Н. и Сувајџић, Б. (2021). *Језичко благо: граматика српског језика за осми разред основне школе* (1. изд.). Београд: Нови Логос.
306. Станојчић, Ж. (2010). *Граматика српског књижевног језика*. Београд: Креативни центар.
307. Субашић, С. (2014). Творбени обрасци сливеница у енглеском језику забележених на сајту Word Spy и њихов превод на српски језик. *Речи: Часопис за језик, књижевност и културолошке студије*, 6(7), 26–42.
308. Томић, Г. (2019). Творбено-семантичка анализа нових сливеница у српском језику. *Зборник радова Филозофског факултета у Приштини*, XLIX (2), 61–83.
309. Томић, Г. (2020). Лексичке сливенице у називима брендова јела и пића на енглеском језику. У: Д. Бошковић, М. Ковачевић и Н. Бубања (ур.), *Брендови у књижевности, језику и уметности: зборник радова са научног округлог стола Брендови јела и пића: књижевност, језик, уметност, култура* у оквиру XIV међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (Крагујевац/Топола 27. X 2019.) (359–373). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.
310. Томић, Г. (2021). Тумачење сливеница у називима брендираних производа јела и пића на енглеском језику. У: М. Ковачевић и Ј. Петковић (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности: зборник радова са XII научног скупа младих филолога Србије XII*, Књ. 1 (79–97). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.
311. Томић, Г. и Даниловић Јеремић, Ј. (2020). Експресивност у називима хране и пића: анализа сливеница. У: М. Ковачевић и Ј. Петковић (ур.), *Српски језик, књижевност, уметност: зборник радова са XIV међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу* (25–27. X 2019), Књ. 1 (289–302). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.
312. Томић, Г. и Баџић, М. (2018). Механизми творбе енглеских сливеница које се односе на излазак Велике Британије из ЕУ и председничке изборе у САД-у. У: М. Ковачевић (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности: зборник радова са IX научног скупа младих филолога Србије*, Књ. I (83–93). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.
313. Ћорић, Б. (2008). *Творба именица у српском језику: одабране теме*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
314. Халас Поповић, А. (2017). *Увод у лексичку полисемију*. Филозофски факултет: Нови Сад.
315. Халупка-Решетар, С. и Лалић-Крстин, Г. (2012). Разумевање сливеница у српском језику. *Наслеђе: часопис за књижевност, уметност и културу*, 9(22), 101–109.
316. Штасни, Г. (2008). *Творба речи у настави српског језика*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

РЕЧНИЦИ

1. *Cambridge Dictionary Online*. <https://dictionary.cambridge.org/>
2. Ćirilov, J. (1991). *Novi rečnik novih reči: reči, izrazi i značenja preuzeti iz drugih jezika ili nastali u srpskohrvatskom jeziku posle drugog svetskog rata*. Beograd: Bata; Pančevo: 6. oktobar.
3. *Lexico* (powered by OXFORD). <https://www.lexico.com/definition/brexit>
4. *Longman Dictionary of Contemporary English Online*. <https://www.ldoceonline.com/>
5. Marković, I., I. Klindić, i I. Borković. (2016). *Hrvatski rječnik stopljenica*. <https://stilistika.org/hrvatski-rjecnik-stopljenica>.
6. *Merriam-Webster Online Dictionary*. <https://www.merriam-webster.com/>.
7. Thurner, D. (1993). *Portmanteau Dictionary: Blend Words in the English Language, Including Trademarks and Brand Names*. Jefferson: McFarland & Company, Inc.
8. Wells, J.C. (2000). *Longman Pronunciation Dictionary*. Harlow: Pearson Education Limited.

*

9. Андрић, Д. (1976). *Двосмерни речник српског жаргона и жаргону сродних речи и израза*. Београд: Београдски издавачко-графички завод.
10. Андрић, Д. (2005). *Двосмерни речник српског жаргона и жаргону сродних речи и израза* (2. знатно допуњено издање). Београд: Zepher Book World: Д. Андрић.
11. Вујанић, М. и др. (2011). *Речник српскога језика* (Измењено и поправљено издање). Нови Сад: Матица Српска.
12. Драгићевић, Р., П. Пипер, и М. Стефановић. (2011). *Обратни асоцијативни речник српскога језика. Део 2, Од реакције ка стимулусу*. Београд: Београдска књига: Службени гласник.
13. Клајн, И. и М. Шипка. (2010). *Велики речник страних речи и израза* (5. допуњено и исправљено издање). Нови Сад: Прометеј.
14. Клајн, И. (1992). *Речник нових речи*. Нови Сад: Матица српска.
15. Лаврова, Н. А. (2016). *Англо-рускији словарь. Современные тенденции в словообразовании. Контаминанты* (2-е изд., стер.). Москва: ФЛИНТА.

8. ПРИЛОЗИ

У овом поглављу доносимо речнички уобличену целокупну истраживачку грађу из савременог енглеског и српског језика. Прилози бележе енглеске и српске лексичке сливенице коришћене за потребе овог истраживања. Одреднице су, у оквиру оба језика, груписане у четири социолингвистичка регистра (рекламни регистар, регистар новина и часописа, регистар онлајн комуникације и књижевно-уметнички регистар) и дате у оном облику, односно писму у којем су изворно забележене, уз извор, годину (где год је била доступна) и мотивне речи од којих су сливенице постале.

8.1. Речник енглеских сливеница коришћених у истраживању

8.1.1. Рекламни регистар

1. <i>ap-PEEL</i> (Barnana [®] Twitter, 2022)	←	<u>appeal</u>	×	<u>peel</u>
2. <i>ap-peel-ing</i> (Barnana [®] Facebook, 2019)	←	<u>appealing</u>	×	<u>peel</u>
3. <i>Aussome</i> (Aussie Hair)	←	<u>Aus</u>	×	<u>awesome</u>
4. <i>barnana</i> [®] (Barnana [®] , 2013)	←	<u>bar</u>	×	<u>banana</u>
5. <i>Bluetiful</i> (Bourjois, 2021)	←	<u>blue</u>	×	<u>beautiful</u>
6. <i>Broga</i> [®] (Broga [®] , 2012)	←	<u>bro</u>	×	<u>yoga</u>
7. <i>Brograms</i> [®] (Broga [®] , 2012)	←	<u>broga</u>	×	<u>programs</u>
8. <i>Buffaranch</i> (Heinz, 2021)	←	<u>buffalo</u>	×	<u>ranch</u>
9. <i>Cancerversary</i> [®] (Cancer Advocacy)	←	<u>cancer</u>	×	<u>anniversary</u>
10. <i>CarnaBEE</i> (Carnaby, 2021)	←	<u>Carnaby</u>	×	<u>bee</u>
11. <i>caulipower</i> [®] (Caulipower [®] , 2017)	←	<u>cauliflower</u>	×	<u>power</u>
12. <i>chewmute</i> (Snickers [®] , 2009)	←	<u>chew</u>	×	<u>commute</u>
13. <i>Chewniversity</i> (Snickers [®] , 2009)	←	<u>chew</u>	×	<u>university</u>
14. <i>Chickadilla</i> (Bean Sprouts, 2007)	←	<u>chicken</u>	×	quesadilla
15. <i>Chuice</i> [®] (Chuice [®] , 2013)	←	<u>chewable</u>	×	<u>juice</u>
16. <i>Claritea</i> (Possibilitas, 2011)	←	<u>clarity</u>	×	<u>tea</u>
17. <i>CollEGGtibles</i> [™] (Hatchimals [™] , 2017)	←	<u>collectibles</u>	×	<u>EGG</u>
18. <i>Creativitea</i>	←	<u>creativity</u>	×	<u>tea</u>

	(Possibilit ^{iteas} , 2011)				
19.	<i>Crocamole</i> (Bean Sprouts, 2007)	←	<u>croc</u>	×	guac<u>a</u>mole
20.	<i>DinoMazing</i> (The DinoMazing Egg Decorator, 2020)	←	dino	×	amazing
21.	<i>DrinkedInTM</i> (DrinkedIn TM , 2009)	←	<u>drink</u>	×	<u>LinkedIn</u>
22.	<i>EGGcessories</i> (The Big Green Egg [®])	←	EGG	×	accessories
23.	<i>EGGducation</i> (The Big Green Egg [®])	←	<u>EGG</u>	×	<u>education</u>
24.	<i>EGGniterTM</i> (The Big Green Egg [®])	←	<u>EGG</u>	×	igniter
25.	<i>EGGspander</i> (The Big Green Egg [®])	←	<u>EGG</u>	×	<u>expander</u>
26.	<i>EGGventure</i> (Hatchimals TM , 2017)	←	EGG	×	adventure
27.	<i>Eggxactly</i> (Eggxactly, 2006)	←	<u>EGG</u>	×	<u>exactly</u>
28.	<i>Facefinity</i> (Max Factor, 2012)	←	face	×	infinity
29.	<i>FeBREWary</i> (Maryland Beer, 2016)	←	<u>February</u>	×	<u>BREW</u>
30.	<i>ficocoTM</i> (Dida Boža, 2012)	←	fig	×	cocoa
31.	<i>Flamango</i> (Bean Sprouts, 2007)	←	<u>flamingo</u>	×	<u>mango</u>
32.	<i>Fooducate</i> (Fooducate, 2010)	←	<u>food</u>	×	<u>educate</u>
33.	<i>FookieTM</i> (Dobson's, 2018)	←	fudge	×	cookie
34.	<i>Foyalty</i> (Foyles, 2018)	←	<u>Foyles</u>	×	<u>loyalty</u>
35.	<i>Freezerator</i> (Caulipower [®])	←	<u>freezer</u>	×	ref<u>ri</u>gerator
36.	<i>FroogleTM</i> (Froogle TM App, 2003)	←	<u>frugal</u>	×	<u>Google</u>
37.	<i>FUN-tageous</i> (Bayou Country Children's Museum)	←	<u>FUN</u>	×	advant<u>a</u>geous
38.	<i>Goatober</i> (Goatober, 2011)	←	<u>goat</u>	×	<u>October</u>
39.	<i>Grilledzilla</i> (Bean Sprouts, 2007)	←	<u>grilled</u>	×	<u>Godzilla</u>
40.	<i>HallowBEAN</i> (Bean Sprouts, 2007)	←	<u>Halloween</u>	×	<u>BEAN</u>
41.	<i>HapPEA</i> (Hippeas [®])	←	<u>happy</u>	×	chick<u>p</u>ea

Twitter, 2015)				
42. <i>HAPPEANESS</i> (Happea's, 2020)	←	happiness	×	chick <u>pea</u>
43. <i>Hatchimals</i> TM (Hatchimals TM , 2016)	←	hatch	×	<u>a</u> nimals
44. <i>Hatchmosphere</i> (Hatchimals TM , 2017)	←	hatch	×	<u>a</u> tmosphere
45. <i>Hippeas</i> [®] (Hippeas [®] , 2015)	←	hippies	×	chick <u>peas</u>
46. <i>Honeyracha</i> (Heinz, 2020)	←	honey	×	Sriracha
47. <i>howl-o-ween</i> (Disney, 2020)	←	howl	×	<u>H</u> alloween
48. <i>HURRAW!</i> [®] (Hurraw Balm, 2010)	←	hurrah	×	<u>r</u> aw
49. <i>Incogmeato</i> [®] (Morning Star Farms [®] , 2020)	←	incognito	×	<u>m</u> eat
50. <i>i-salsa-les</i> (Barnana [®] Facebook, 2021)	←	isosceles	×	<u>s</u> alsa
51. <i>Ketchili</i> (Heinz, 2021)	←	ketchup	×	<u>c</u> hili
52. <i>Kranch</i> (Heinz, 2019)	←	ketchup	×	<u>r</u> anch
53. <i>Longevitea</i> (Misstea [®] , 2008)	←	longevity	×	<u>t</u> ea
54. <i>Luvimals</i> TM (furReal Friends, 2015)	←	luv	×	animals
55. <i>Mayochup</i> (Heinz, 2018)	←	mayo	×	ketchup
56. <i>Mayocue</i> (Heinz, 2019)	←	mayo	×	barbecue
57. <i>Mayomust</i> (Heinz, 2019)	←	mayo	×	mustard
58. <i>Mayoracha</i> (Heinz, 2020)	←	mayo	×	Sriracha
59. <i>MVPea</i> (Bean Sprouts, 2017)	←	MVP	×	<u>p</u> ea
60. <i>nutriplenish</i> TM (Aveda, 2020)	←	nutrient	×	<u>r</u> eplenish
61. <i>pea-moji</i> (Bean Sprouts, 2017)	←	pea	×	<u>e</u> moji
62. <i>people</i> (Hippeas [®] , 2015)	←	chick <u>pea</u>	×	<u>p</u> eople
63. <i>PeaTos</i> [®] (PeaTos [®] , 2018)	←	pea	×	Doritos
64. <i>PET-icure</i> (PET-icure Pet grooming & supplies, 1998)	←	pet	×	<u>p</u> edicure
65. <i>PhilosoPEA</i> (Bean Sprouts, 2017)	←	philosophy	×	<u>P</u> EA

66. <i>Plantifesto</i> (Earth's Own)	←	<u>plant</u>	×	<u>manifesto</u>
67. <i>plantiful</i> (Earth's Own)	←	<u>plant</u>	×	<u>plentiful</u>
68. <i>Possibiliteas</i> (Possibiliteas, 2011)	←	<u>possibilities</u>	×	<u>teas</u>
69. <i>potaTOASTS</i> TM (Caulipower [®] , 2018)	←	<u>potatoes</u>	×	<u>TOAST</u>
70. <i>powHERful</i> (PowHERful Foundation, 2011)	←	<u>powerful</u>	×	<u>HER</u>
71. <i>productivitea</i> (Possibiliteas, 2011)	←	<u>productivity</u>	×	<u>tea</u>
72. <i>pure-formance</i> (Aveda, 2007)	←	<u>pure</u>	×	<u>performance</u>
73. <i>pure-fume</i> TM (Aveda, 2017)	←	<u>pure</u>	×	<u>perfume</u>
74. <i>rawsome</i> (Raw C, 2013)	←	<u>raw</u>	×	<u>awesome</u>
75. <i>rEGGulator</i> (The Big Green Egg [®])	←	<u>regulator</u>	×	<u>EGG</u>
76. <i>SCENTsory</i> TM (Crazy Aaron's [®] , 2019)	←	<u>scented</u>	×	<u>sensory</u>
77. <i>shampure</i> TM (Aveda, 1989)	←	<u>shampoo</u>	×	<u>pure</u>
78. <i>Sharktober</i> (Shark Stewards, 2008)	←	<u>shark</u>	×	<u>October</u>
79. <i>Snapscara</i> [®] (Maybelline New York, 2018)	←	<u>snap</u>	×	<u>mascara</u>
80. <i>Socketober</i> (Happy Socketober, 2011)	←	<u>sock</u>	×	<u>October</u>
81. <i>Spaceadilla</i> (Bean Sprouts, 2007)	←	<u>spaceship</u>	×	<u>quesadilla</u>
82. <i>Splasherina</i> (Moose TM Toys)	←	<u>splash</u>	×	<u>ballerina</u>
83. <i>Sugarpova</i> TM (Sugarpova TM , 2012)	←	<u>sugar</u>	×	<u>Sharapova</u>
84. <i>Sweatember</i> (Sweatember, 2022)	←	<u>sweat</u>	×	<u>September</u>
85. <i>Taste-imonials</i> (Morning Star Farms [®] , 2020)	←	<u>taste</u>	×	<u>testimonials</u>
86. <i>Thinsulate</i> TM (3M, 1979)	←	<u>thin</u>	×	<u>insulate</u>
87. <i>Turdle</i> (Moose TM Toys)	←	<u>turd</u>	×	<u>turtle</u>
88. <i>Turkado</i> (Bean Sprouts, 2007)	←	<u>turkey</u>	×	<u>avocado</u>

89. <i>V.I.Peas</i> (Bean Sprouts, 2007)	←	<u>V.I.Ps</u>	×	<u>chickpeas</u>
90. <i>vEGGie</i> (Nestlé, 2021)	←	<u>veggie</u>	×	<u>EGG</u>
91. <i>Veggitizers</i> TM (Morning Star Farms®, 2020)	←	<u>veggie</u>	×	<u>appetizers</u>
92. <i>Vegolution</i> (Caulipower®)	←	<u>veg</u>	×	<u>revolution</u>
93. <i>VEGolutionary</i> (Caulipower®)	←	<u>veg</u>	×	<u>revolutionary</u>
94. <i>Vegums</i> (Vegums, 2018)	←	<u>vegan</u>	×	<u>gums</u>
95. <i>Vrimp</i> (Nestlé, 2021)	←	<u>vegan</u>	×	<u>shrimp</u>
96. <i>Walktober</i> TM (HES, 2022)	←	<u>walk</u>	×	<u>October</u>
97. <i>WiTricity</i> TM (WiTricity®, 2007)	←	<u>wireless</u>	×	<u>electricity</u>
98. <i>Wraptiles</i> (Moose TM Toys, 2018)	←	<u>wrap</u>	×	<u>reptiles</u>
99. <i>YipPEA!</i> TM (Get Farmerd!, 2011)	←	<u>yippee</u>	×	<u>chickpea</u>
100. <i>Zevia</i> [®] (Zevia®, 2007)	←	<u>zero</u>	×	<u>stevia</u>

8.1.2. Регистар новина и часописа

1. <i>alco-haul</i> (The Sun, 2019)	←	<u>alcohol</u>	×	<u>haul</u>
2. <i>a-mail-zing</i> (The Sun, 2019)	←	<u>amazing</u>	×	<u>mail</u>
3. <i>amoonzing</i> (The Sun, 2020)	←	<u>amazing</u>	×	<u>moon</u>
4. <i>app-dicted</i> (The Sun, 2019)	←	<u>app</u>	×	<u>addicted</u>
5. <i>app-solutely</i> (The Sun, 2018)	←	<u>app</u>	×	<u>absolutely</u>
6. <i>ashtronaut</i> (The Sun, 2017)	←	<u>ashes</u>	×	<u>astronaut</u>
7. <i>berlu-scolded</i> (The Sun, 2019)	←	<u>Berlusconi</u>	×	<u>scolded</u>
8. <i>Bluedini</i> (The Sun, 2015)	←	<u>blue</u>	×	<u>Houdini</u>
9. <i>bra(-)digan</i> (The Telegraph, 2019)	←	<u>bra</u>	×	<u>cardigan</u>
10. <i>breastseller</i> (The Sun, 2019)	←	<u>breast</u>	×	<u>bestseller</u>
11. <i>brew-tal</i> (The Sun, 2018)	←	<u>brew</u>	×	<u>brutal</u>

12. <i>Brextinct</i> (The Sun, 2019)	←	<u>B</u>rexit	×	<u>e</u>xtingt
13. <i>Brextamarital</i> (The Daily Mail, 2019)	←	<u>B</u>rexit	×	<u>e</u>xtramarital
14. <i>BroChella</i> (Slate, 2015)	←	<u>br</u>o	×	<u>C</u>oachella
15. <i>broc-odiles</i> (The Sun, 2019)	←	<u>br</u>occoli	×	<u>c</u>rocodiles
16. <i>brongerie</i> (The Sun, 2017)	←	<u>br</u>o	×	lingerie
17. <i>brrrilliant</i> (The Sun, 2019)	←	<u>brrr</u>	×	<u>br</u>illiant
18. <i>cardening</i> (The Guardian, 2021)	←	<u>ca</u>r	×	<u>g</u>ardening
19. <i>cattellite</i> (The Sun, 2019)	←	<u>ca</u>t	×	<u>sa</u>tellite
20. <i>chimpstagram</i> (The Sun, 2019)	←	<u>ch</u>imp	×	<u>I</u>nstagram
21. <i>Christmaths</i> (New Scientist, 2016)	←	<u>C</u>hrist<u>ma</u>ths	×	<u>ma</u>ths
22. <i>conf-eu-sion</i> (The Sun, 2018)	←	<u>co</u>nfusion	×	<u>EU</u>
23. <i>Cor-bin</i> (The Sun, 2017)	←	<u>Co</u>r<u>by</u>n	×	<u>bi</u>n
24. <i>Coronamencement</i> (The New York Times, 2020)	←	<u>co</u>rona	×	<u>co</u>mmencement
25. <i>Coronaspiracy</i> (The Irish Times, 2020)	←	<u>co</u>rona	×	<u>co</u>nspiracy
26. <i>Coronopticon</i> (The Economist, 2020)	←	<u>co</u>rona	×	pan<u>o</u>pticon
27. <i>cringe-stagram</i> (The Sun, 2017)	←	<u>cr</u>inge	×	<u>I</u>nstagram
28. <i>diet-bolical</i> (The Sun, 2016)	←	<u>di</u>et	×	<u>di</u>abolical
29. <i>dis-ice-ster</i> (The Sun, 2019)	←	<u>dis</u>aster	×	ice
30. <i>Drag-erwocky</i> (The New York Post, 2017)	←	<u>dr</u>ag	×	<u>J</u>abberwocky
31. <i>dye-saster</i> (The Sun, 2019)	←	<u>dy</u>e	×	<u>di</u>saster
32. <i>emoji-onal</i> (The Sun, 2019)	←	<u>emo</u>ji	×	<u>em</u>otional
33. <i>eye-dea</i> (The Sun, 2019)	←	<u>ey</u>e	×	<u>i</u>dea
34. <i>felfie</i> (The Telegraph, 2013)	←	farm	×	selfie

35. <i>finstagram</i> (The Sun, 2019)	←	<u>fin</u>	×	<u>Instagram</u>
36. <i>flapple</i> (The Sun, 2019)	←	flexible	×	Apple
37. <i>folli-cool</i> (The Sun, 2018)	←	<u>follicle</u>	×	<u>cool</u>
38. <i>fur-eezing</i> (The Sun, 2019)	←	<u>fur</u>	×	<u>freezing</u>
39. <i>gin-tuition</i> (The Sun, 2017)	←	<u>gin</u>	×	<u>intuition</u>
40. <i>gradu-slay-tion</i> (The Sun, 2018)	←	<u>graduation</u>	×	<u>slay</u>
41. <i>Greynaissance</i> (Stuff, 2016)	←	<u>grey</u>	×	<u>Renaissance</u>
42. <i>grrr-eat</i> (The Sun, 2020)	←	<u>grr</u>	×	<u>great</u>
43. <i>heir-ticulture</i> (The Sun, 2019)	←	<u>heir</u>	×	<u>horticulture</u>
44. <i>Higgsteria</i> (New Scientist, 2012)	←	<u>Higgs</u>	×	<u>hysteria</u>
45. <i>hu-moan-ity</i> (The Sun, 2019)	←	<u>humanity</u>	×	<u>moan</u>
46. <i>ink-redible</i> (The Sun, 2018)	←	<u>ink</u>	×	<u>incredible</u>
47. <i>in-sprog-nito</i> (The Sun, 2017)	←	<u>incognito</u>	×	<u>sprog</u>
48. <i>in-spur-ational</i> (The Sun, 2019)	←	<u>inspirational</u>	×	<u>spur</u>
49. <i>jabulous</i> (The Sun, 2021)	←	<u>jab</u>	×	<u>fabulous</u>
50. <i>jar-vellous</i> (The Sun, 2018)	←	<u>jar</u>	×	<u>marvellous</u>
51. <i>jawsome</i> (The Sun, 2019)	←	<u>jaw</u>	×	<u>awesome</u>
52. <i>kar-cash-ians</i> (The Sun, 2018)	←	<u>Kardashians</u>	×	<u>cash</u>
53. <i>knee-diculous</i> (The Sun, 2019)	←	knee	×	ridiculous
54. <i>lashonistas</i> (The Sun, 2019)	←	<u>lash</u>	×	<u>fashionistas</u>
55. <i>locktail</i> (The Guardian, 2020)	←	<u>lockdown</u>	×	<u>cocktail</u>
56. <i>locktober</i> (The Sun, 2020)	←	<u>lockdown</u>	×	<u>October</u>
57. <i>loo-dicrous</i> (The Sun, 2020)	←	<u>loo</u>	×	<u>ludicrous</u>
58. <i>loo-nacy</i> (The Sun,	←	<u>loo</u>	×	<u>lunacy</u>

2019)				
59. <i>mal-tease-rs</i> (The Sun, 2018)	←	<u>Maltesers</u>	×	<u>tease</u>
60. <i>Maybotic</i> (The Guardian, 2017)	←	<u>May</u>	×	<u>robotic</u>
61. <i>mesmer-eyes</i> (The Sun, 2018)	←	<u>mesmerize</u>	×	<u>eyes</u>
62. <i>mince-piration</i> (The Sun, 2018)	←	<u>mince</u>	×	<u>inspiration</u>
63. <i>mutt-ibly</i> (The Sun, 2019)	←	<u>mutt</u>	×	<u>multiply</u>
64. <i>nosh-talgia</i> (The Sun, 2019)	←	<u>nosh</u>	×	<u>nostalgia</u>
65. <i>oatally</i> (The Sun, 2019)	←	<u>oat</u>	×	<u>totally</u>
66. <i>poutrageous</i> (The Sun, 2020)	←	<u>pout</u>	×	<u>outrageous</u>
67. <i>pup-arazzi</i> (The Sun, 2020)	←	<u>pup</u>	×	<u>paparazzi</u>
68. <i>pupgrade</i> (The Sun, 2018)	←	<u>pup</u>	×	<u>upgrade</u>
69. <i>purr-fect</i> (The Sun, 2018)	←	<u>purr</u>	×	<u>perfect</u>
70. <i>re-eely</i> (The Sun, 2019)	←	<u>really</u>	×	<u>eel</u>
71. <i>repli-kate</i> (The Sun, 2019)	←	<u>replicate</u>	×	<u>Kate</u> (Middleton)
72. <i>road-ents</i> (The Sun, 2019)	←	<u>road</u>	×	<u>rodents</u>
73. <i>roar-some!</i> (The Sun, 2019)	←	<u>roar</u>	×	<u>awesome</u>
74. <i>scamdalous</i> (The Sun, 2020)	←	<u>scam</u>	×	<u>scandalous</u>
75. <i>Scariants</i> (Wired, 2021)	←	<u>scary</u>	×	<u>variants</u>
76. <i>serumdipity</i> (The Sun, 2019)	←	<u>serum</u>	×	<u>serendipity</u>
77. <i>sex-cruciating</i> (The Sun, 2019)	←	<u>sex</u>	×	<u>excruciating</u>
78. <i>sexposed</i> (The Sun, 2017)	←	<u>sex</u>	×	<u>exposed</u>
79. <i>Sham-sung</i> (The Sun, 2017)	←	<u>shame</u>	×	<u>Samsung</u>
80. <i>shecession</i> (The Guardian, 2020)	←	<u>she</u>	×	<u>recession</u>
81. <i>shrink-fection</i> (The Sun, 2020)	←	<u>shrink</u>	×	<u>infection</u>

82. <i>shrobing</i> (Vogue, 2017)	←	shoulder	×	robing
83. <i>shu-nicorn</i> (The Sun, 2018)	←	sh<u>o</u>e	×	<u>u</u>nicorn
84. <i>siri-ously</i> (The Sun, 2018)	←	<u>S</u>iri	×	<u>ser</u>iously
85. <i>skin-tervention</i> (The Sun, 2019)	←	sk<u>i</u>n	×	<u>in</u>tervention
86. <i>smobriety</i> (The Stranger, 2009)	←	<u>s</u>moking	×	<u>s</u>obriety
87. <i>snowbergines</i> (The Sun, 2017)	←	sn<u>o</u>w	×	<u>a</u>ubergines
88. <i>spy-brator</i> (The Sun, 2017)	←	sp<u>y</u>	×	v<u>i</u>brator
89. <i>squeally</i> (The Sun, 2017)	←	squ<u>e</u>al	×	<u>re</u>ally
90. <i>Tan-uary</i> (The Sun, 2019)	←	tan<u>a</u>	×	<u>J</u>anuary
91. <i>tech-cellent</i> (The Sun, 2020)	←	te<u>ch</u>	×	<u>ex</u>cellent
92. <i>tech-cessive</i> (The Sun, 2020)	←	te<u>ch</u>	×	<u>ex</u>cessive
93. <i>thinfluencer</i> (The Everyday Magazine, 2021)	←	th<u>i</u>n	×	<u>in</u>fluencer
94. <i>trumpidation</i> (The Guardian, 2016)	←	<u>T</u>rum<u>p</u>	×	<u>tr</u>epidation
95. <i>tutan-cat-mun</i> (The Sun, 2019)	←	Tutank<u>h</u>amun	×	<u>c</u>at
96. <i>ulstermatum</i> (The Sun, 2018)	←	<u>U</u>lster	×	<u>u</u>ltimatum
97. <i>un-beer-lievable</i> (The Sun, 2019)	←	un<u>b</u>elievable	×	<u>b</u>eer
98. <i>unbe-leaf-ably</i> (The Sun, 2019)	←	un<u>b</u>elievably	×	<u>l</u>eaf
99. <i>wackaging</i> (The Guardian, 2014)	←	w<u>a</u>cky	×	<u>p</u>ackaging
100. <i>Zutors</i> (The Guardian, 2020)	←	<u>Z</u>oom	×	<u>t</u>utors

8.1.3. Регистар онлајн комуникације

1. <i>abormanteau</i> (Twitter, 2016)	←	ab<u>o</u>rt	×	<u>p</u>ortmanteau
2. <i>ambibookstrous</i> (Twitter, 2011)	←	ambid<u>e</u>xtrous	×	<u>b</u>ooks
3. <i>annoying</i> (Twitter,	←	<u>a</u>nnoying	×	<u>n</u>oise

2022)				
4. <i>AnthStrology</i> (Twitter, 2021)	←	<u>anthology</u>	×	<u>astrology</u>
5. <i>apathologize</i> (Twitter, 2018)	←	<u>apologize</u>	×	<u>apathy</u>
6. <i>attiturd</i> (Twitter, 2015)	←	<u>attitude</u>	×	<u>turd</u>
7. <i>bastardlinks</i> (Twitter, 2017)	←	<u>bastard</u>	×	<u>basilisks</u>
8. <i>blaudience</i> (Twitter, 2011)	←	blog	×	audience
9. <i>breviscerate</i> (Twitter, 2016)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>eviscerate</u>
10. <i>brexacerbate</i> (Twitter, 2016)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>exacerbate</u>
11. <i>brexaggeration</i> (Twitter, 2019)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>exaggeration</u>
12. <i>brexaltation</i> (Twitter, 2020)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>exaltation</u>
13. <i>brexasperate</i> (Twitter, 2018)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>exasperate</u>
14. <i>Brexcalibur</i> (Twitter, 2019)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>Excalibur</u>
15. <i>brexcrement</i> (Twitter, 2021)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>excrement</u>
16. <i>brexcruciating</i> (Twitter, 2021)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>excruciating</u>
17. <i>brexhale</i> (Twitter, 2016)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>exhale</u>
18. <i>brexiganda</i> (Twitter, 2017)	←	Brexit	×	propaganda
19. <i>Brexitanic</i> (Twitter, 2018)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>Titanic</u>
20. <i>brexitimacy</i> (Twitter, 2021)	←	<u>Brexit</u>	×	leg <u>it</u> imacy
21. <i>brexnostic</i> (Twitter, 2016)	←	<u>Brexit</u>	×	agnostic
22. <i>brexorbitantly</i> (Twitter, 2018)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>exorbitantly</u>
23. <i>brexpensive</i> (Twitter, 2018)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>expensive</u>
24. <i>brexposure</i> (Twitter, 2017)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>exposure</u>
25. <i>brexpurgate</i> (Twitter, 2016)	←	<u>Brexit</u>	×	<u>expurgate</u>
26. <i>brexaphor</i> (Twitter, 2018)	←	<u>Brexit</u>	×	met <u>aphor</u>

27. <i>brextrayal</i> (Twitter, 2018)	←	<u>B</u>rexit	×	<u>b</u>etrayal
28. <i>brexuality</i> (Twitter, 2016)	←	<u>B</u>rexit	×	<u>s</u>exuality
29. <i>brexude</i> (Twitter, 2020)	←	<u>B</u>rexit	×	<u>e</u>xude
30. <i>brexulcerate</i> (Twitter, 2016)	←	<u>B</u>rexit	×	<u>e</u>xulcerate
31. <i>car-gage</i> (Twitter, 2022)	←	<u>c</u>ar	×	<u>m</u>ortgage
32. <i>chesscapism</i> (Twitter, 2018)	←	<u>c</u>hess	×	<u>e</u>scapism
33. <i>chiblings</i> (Twitter, 2022)	←	<u>c</u>hildren	×	<u>s</u>iblings
34. <i>chRUNicles</i> (The Cookie ChRUNicles Blog, 2020)	←	<u>c</u>hronicles	×	<u>R</u>UN
35. <i>clustomers</i> (Twitter, 2015)	←	<u>c</u>luster	×	<u>c</u>ustomers
36. <i>Coronacaust</i> (Twitter, 2020)	←	<u>c</u>orona	×	<u>h</u>olocaust
37. <i>coronaoke</i> (Twitter, 2020)	←	<u>c</u>orona	×	<u>k</u>araoke
38. <i>Coroniolanus</i> (Twitter, 2020)	←	<u>c</u>orona	×	<u>C</u>oriolanus
39. <i>coroutine</i> (Iowa State University Blog, 2020)	←	<u>c</u>orona	×	<u>r</u>outine
40. <i>COVember</i> (Twitter, 2020)	←	<u>C</u>OVID	×	<u>N</u>ovember
41. <i>Covidanoid</i> (Twitter, 2021)	←	<u>C</u>OVID	×	paranoid
42. <i>COVIDelphia</i> (Instagram, 2020)	←	<u>C</u>OVID	×	Philad<u>e</u>lphia
43. <i>covidiom</i> (Twitter, 2020)	←	<u>C</u>OVID	×	<u>i</u>diom
44. <i>Covignorance</i> (Twitter, 2020)	←	<u>C</u>OVID	×	<u>i</u>gnorance
45. <i>Covoidance</i> (Twitter, 2020)	←	<u>C</u>OVID	×	<u>a</u>voidance
46. <i>covucked</i> (Twitter, 2022)	←	<u>C</u>OVID	×	<u>f</u>ucked
47. <i>crunchtitute</i> (Twitter, 2018)	←	<u>c</u>runchy	×	<u>s</u>ubstitute
48. <i>datature</i> (Twitter, 2020)	←	<u>d</u>ata	×	<u>l</u>iterature

49. <i>delfie</i> (Twitter 2019; Instagram)	←	dog	×	selfie
50. <i>dilemmings</i> (Twitter, 2022)	←	<u>dilemma</u>	×	<u>lemmings</u>
51. <i>disemvowel</i> (Twitter, 2018)	←	<u>disembowel</u>	×	<u>vowel</u>
52. <i>earllusion</i> (Twitter, 2018)	←	<u>ear</u>	×	<u>illusion</u>
53. <i>earpulation</i> (Twitter, 2018)	←	<u>ear</u>	×	man<u>i</u>pulation
54. <i>Febrrrruary</i> (Twitter, 2019)	←	<u>February</u>	×	<u>brrr</u>
55. <i>flagile</i> (Twitter, 2020)	←	flexible	×	agile
56. <i>Fluffuencers</i> (Twitter, 2022)	←	<u>fluff</u>	×	infl<u>u</u>encers
57. <i>fraudanthropist</i> (Twitter, 2017)	←	<u>fraud</u>	×	<u>philanthropist</u>
58. <i>googllect</i> (Twitter, 2021)	←	<u>Google</u>	×	intell<u>e</u>ct
59. <i>hypoghettical</i> (Twitter, 2020)	←	<u>hypothetical</u>	×	gh<u>e</u>tto
60. <i>infewencer</i> (Twitter, 2021)	←	<u>influencer</u>	×	<u>few</u>
61. <i>inoctober</i> (Twitter, 2020)	←	<u>inoculation</u>	×	<u>October</u>
62. <i>Kitchoilet</i> (Twitter, 2020)	←	<u>kitchen</u>	×	<u>toilet</u>
63. <i>kvellous</i> (Twitter, 2021)	←	<u>kvell</u>	×	<u>jealous</u>
64. <i>loxit</i> (Twitter, 2020)	←	<u>lockdown</u>	×	<u>exit</u>
65. <i>musketeer</i> (Twitter, 2020)	←	<u>mask</u>	×	<u>musketeer</u>
66. <i>masktration</i> (Twitter, 2020)	←	<u>mask</u>	×	frustrat<u>i</u>on
67. <i>mediot</i> (Twitter, 2018)	←	<u>media</u>	×	<u>idiot</u>
68. <i>mocksultation</i> (Twitter, 2022)	←	<u>mock</u>	×	consultat<u>i</u>on
69. <i>moronarchy</i> (Twitter, 2022)	←	<u>moron</u>	×	<u>monarchy</u>
70. <i>normstalga</i> (Twitter, 2020)	←	<u>normal</u>	×	<u>nostalgia</u>
71. <i>otwituary</i> (Otwituaries Blog, 2012)	←	<u>obituary</u>	×	<u>Twitter</u>

72. <i>placeborita</i> (Twitter, 2020)	←	placebo	×	margarita
73. <i>Purgairtory</i> (Twitter, 2018)	←	Purgatory	×	<u>air</u>port
74. <i>purrcautio<u>n</u></i> (Twitter, 2020)	←	<u>pur</u>r	×	<u>pre</u>caution
75. <i>quarantune</i> (Twitter, 2020)	←	quarant<u>ine</u>	×	<u>tune</u>
76. <i>quarny</i> (Twitter, 2020)	←	quar<u>an</u>tine	×	horn<u>y</u>
77. <i>quartmanteau</i> (Twitter, 2020)	←	quar<u>an</u>tine	×	port<u>m</u>anteau
78. <i>respiro<u>u</u>ette</i> (Twitter, 2020)	←	respi<u>r</u>ator	×	<u>pi</u>rouette
79. <i>colognois<u>se</u>ur</i> (Colognois <u>se</u> ur Blog, 2014)	←	<u>col</u>ogne	×	<u>con</u>nois<u>se</u>ur
80. <i>ronavation</i> (Twitter, 2020)	←	<u>ron</u>a	×	<u>ren</u>ovation
81. <i>ruff<u>e</u>rendum</i> (Twitter, 2016)	←	<u>ruff</u>	×	<u>re</u>ferendum
82. <i>serentwipity</i> (Twitter, 2014)	←	serendipity	×	tweet
83. <i>shideous</i> (Twitter, 2015)	←	sh<u>it</u>ty	×	h<u>id</u>eous
84. <i>smoasting</i> (Twitter, 2019)	←	sm	×	boasting
85. <i>snonuts</i> (Pinterest; Reddit, 2020; Flickr, 2007)	←	sn<u>ow</u>	×	don<u>u</u>ts
86. <i>stagedy</i> (Twitter, 2015)	←	st<u>ag</u>	×	<u>tr</u>agedy
87. <i>suffigency</i> (Twitter, 2019)	←	suff<u>ic</u>ient	×	<u>ur</u>gency
88. <i>taperchondria</i> (Twitter, 2015)	←	tap<u>e</u>r	×	hyp<u>och</u>ondria
89. <i>twadness</i> (Twitter, 2010)	←	Twitter	×	madness
90. <i>Twapture</i> (Twitter, 2021)	←	Tw<u>i</u>ter	×	rapt<u>u</u>re
91. <i>Twarcasm</i> (Twitter, 2011)	←	Twitter	×	sarcasm
92. <i>twerrible</i> (Twitter, 2012)	←	<u>T</u>witter	×	<u>ter</u>rible
93. <i>twesence</i> (Twitter, 2013)	←	Twitter	×	presence
94. <i>twestify</i> (Twitter, 2013)	←	<u>T</u>witter	×	<u>te</u>stify

2017)				
95. <i>Twigot</i> (Twitter, 2021)	←	Twitter	×	bigot
96. <i>Twimposter</i> (Twitter, 2008)	←	Twitter	×	imposter
97. <i>typun</i> (Twitter, 2021)	←	typo	×	pun
98. <i>vantry</i> (Twitter, 2021)	←	van	×	pantry
99. <i>vaxpat</i> (Twitter, 2021)	←	vax	×	expat
100. <i>vomitecture</i> (Twitter, 2021)	←	vomit	×	architecture

8.1.4. Књижевно-уметнички регистар

1. <i>Absentimental</i> (Norma Jean, 2005)	←	absent	×	sentimental
2. <i>Animalphabet</i> (Donaldson, 2018)	←	animal	×	alphabet
3. <i>Animaniacs</i> (Animaniacs, 2020)	←	anime	×	maniacs
4. <i>Animatrix</i> (The Animatrix, 2003)	←	anime	×	Matrix
5. <i>Armadill-Yo</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	armadillo	×	yogurt
6. <i>A-SPARE-agus</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	asparagus	×	spare
7. <i>Baa-gherita</i> (Shaun the Sheep, 2020)	←	baa	×	margherita
8. <i>Bayonetwork</i> (Norma Jean, 2005)	←	bayonet	×	network
9. <i>Beanliever</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	bean	×	believer
10. <i>BeeCabulary</i> (Connor, 2018)	←	bee	×	vocabulary
11. <i>Bee-sentials</i> (Connor, 2012)	←	bee	×	essentials
12. <i>Blastoise</i> (Pokémon, 1996)	←	blast	×	tortoise
13. <i>Boo-nocchio</i> (Remy & Boo, 2020)	←	Boo	×	Pinocchio
14. <i>Brexiternity</i> (MacShane, 2019)	←	Brexit	×	eternity
15. <i>Broctopus</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	broccoli	×	octopus

16. <i>Brushcula</i> (The Basil Brush Show, 2003)	←	<u>Brush</u>	×	<u>Dracula</u>
17. <i>Bunderworld</i> (Bunnacula, 2018)	←	<u>Bunnacula</u>	×	<u>Underworld</u>
18. <i>Bunzilla</i> (Bunnacula, 2018)	←	<u>Bunnacula</u>	×	Godzilla
19. <i>Cake-tastrophe</i> (Blaze and the Monster Machines, 2015)	←	<u>cake</u>	×	<u>catastrophe</u>
20. <i>Carve-nival</i> (Homestar Runner, 2002)	←	<u>carve</u>	×	<u>carnival</u>
21. <i>Cat-aclysm</i> (Bunnacula, 2018)	←	<u>cat</u>	×	<u>cataclysm</u>
22. <i>Catula</i> (Bunnacula, 2018)	←	<u>cat</u>	×	<u>Dracula</u>
23. <i>Cellarmander Cat-aclysm</i> (Bunnacula, 2017)	←	<u>cellar</u>	×	<u>salamander</u>
24. <i>Certifrycation</i> (Chowder, 2007)	←	<u>certification</u>	×	<u>fry</u>
25. <i>Charactarantula</i> (Norma Jean, 2005)	←	<u>character</u>	×	<u>tarantula</u>
26. <i>Charizard</i> (Pokémon, 1996)	←	<u>char</u>	×	<u>lizard</u>
27. <i>Charmander</i> (Pokémon, 1996)	←	<u>char</u>	×	sal<u>a</u>mander
28. <i>Charmeleon</i> (Pokémon, 1996)	←	<u>char</u>	×	<u>chameleon</u>
29. <i>Cinegogue</i> (Jewish Museum, 2009)	←	<u>cinema</u>	×	<u>synagogue</u>
30. <i>Coffinspire</i> (Norma Jean, 2005)	←	<u>coffin</u>	×	<u>inspire</u>
31. <i>Coronologue</i> (Coronologue Online Theatre Festival, 2020)	←	<u>corona</u>	×	mon<u>o</u>logue
32. <i>Cowspiracy</i> (Cowspiracy: The Sustainability Secret, 2014)	←	<u>cow</u>	×	<u>conspiracy</u>
33. <i>Dengineers</i> (The Dengineers, 2016)	←	<u>den</u>	×	<u>engineers</u>
34. <i>Disconnectie</i> (Norma Jean, 2005)	←	<u>disconnect</u>	×	<u>necktie</u>

35. <i>Doggoween</i> (Powerbirds, 2020)	←	<u>doggo</u>	×	Hall<u>o</u>ween
36. <i>Dragnificent</i> (Dragnificent!, 2019)	←	<u>drag</u>	×	ma<u>gn</u>ificent
37. <i>Egg-mergency</i> (Chico Bon Bon: Monkey with a Tool Belt, 2020)	←	<u>egg</u>	×	<u>e</u>mergency
38. <i>Eggscape</i> (Jory and Oswald, 2020)	←	<u>egg</u>	×	<u>e</u>scape
39. <i>Eggsteroids</i> (Angry Birds, 2012)	←	<u>egg</u>	×	asteroids
40. <i>Enchantimals</i> (Enchantimals™, 2018)	←	<u>enchanting</u>	×	<u>a</u>nimals
41. <i>Experi-MINT</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	<u>experiment</u>	×	<u>MINT</u>
42. <i>Frankelainestein</i> (The Story of Tracy Beaker, 2005)	←	<u>Frankenstein</u>	×	<u>E</u>laine
43. <i>Gruffalo</i> (Donaldson, 1999)	←	<u>gruff</u>	×	<u>b</u>uffalo
44. <i>Gumazing</i> (The Gumazing Gum Girl!, 2013)	←	<u>gum</u>	×	<u>a</u>mazing
45. <i>Hairicane</i> (Trolls: TrollsTopia, 2021)	←	<u>hair</u>	×	<u>h</u>urricane
46. <i>Hootabaga</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	<u>hoot</u>	×	<u>r</u>utabaga
47. <i>InBESTigators</i> (The InBESTigators, 2019)	←	<u>investigators</u>	×	<u>BEST</u>
48. <i>Insheption</i> (South Park, 2010)	←	<u>inception</u>	×	<u>s</u>heep
49. <i>Invisiboo</i> (Remy & Boo, 2020)	←	<u>invisible</u>	×	<u>B</u>oo
50. <i>Japanoise</i> (Japanoise, 1970)	←	<u>Japanese</u>	×	<u>n</u>oise
51. <i>Kitty-tastrophe</i> (PAW Patrol, 2013)	←	<u>Kitty</u>	×	<u>c</u>atastrophe
52. <i>Labradorable</i> (Villager, 2015)	←	<u>labrador</u>	×	<u>a</u>dorable
53. <i>Lavantula</i> (Lavantula, 2015)	←	<u>lava</u>	×	<u>t</u>arantula
54. <i>Liarsenic</i> (Norma	←	<u>liar</u>	×	<u>a</u>rsenic

Jean, 2005)			
55. <i>MADgician</i> (Inspector Gadget, 2015)	←	<u>MAD</u>	x <u>magician</u>
56. <i>Manipulateral</i> (Norma Jean, 2005)	←	<u>manipulate</u>	x <u>lateral</u>
57. <i>master-peas</i> (Seip and Parthen, 2009)	←	<u>masterpiece</u>	x <u>peas</u>
58. <i>Math-terpiece</i> (Animaniacs, 2020)	←	<u>math</u>	x <u>masterpiece</u>
59. <i>Menergy</i> (The White Octave, 2001)	←	<u>men</u>	x <u>energy</u>
60. <i>Menstramental</i> (The White Octave, 2001)	←	<u>men</u>	x <u>instrumental</u>
61. <i>Murderotica</i> (Norma Jean, 2005)	←	<u>murder</u>	x <u>erotica</u>
62. <i>Nerdator</i> (Freakazoid!, 1995)	←	<u>nerd</u>	x <u>predator</u>
63. <i>Octopants</i> (Senior and Powell, 2022)	←	<u>octopus</u>	x <u>pants</u>
64. <i>Odditorium</i> (Bramwell & Keeling, 2017)	←	<u>odd</u>	x <u>auditorium</u>
65. <i>PAIGE-riarchy</i> (Central Park, 2022)	←	<u>Paige</u>	x <u>patriarchy</u>
66. <i>Pantalooney</i> (The Cramp Twins, 2007)	←	<u>pantaloony</u>	x <u>lunacy</u>
67. <i>Peacasso</i> (Seip and Parthen, 2009)	←	<u>pea</u>	x <u>Picasso</u>
68. <i>Peanocchio</i> (Seip and Parthen, 2009)	←	<u>pea</u>	x <u>Pinocchio</u>
69. <i>Pearachute</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	<u>pear</u>	x <u>parachute</u>
70. <i>Pensieve</i> (Rowling, 2007)	←	<u>pensive</u>	x <u>sieve</u>
71. <i>Pinktator</i> (Animaniacs, 2020)	←	<u>Pinky</u>	x <u>dictator</u>
72. <i>Pretendeavor</i> (Norma Jean, 2005)	←	<u>pretend</u>	x <u>endeavor</u>
73. <i>PrisHener</i> (The Foxbusters, 2000)	←	<u>prisoner</u>	x <u>hen</u>
74. <i>Pteracuda</i> (Sharktopus vs. Pteracuda, 2014)	←	<u>pterodactyl</u>	x <u>barracuda</u>

75. <i>Pup-formers</i> (PAW Patrol, 2013)	←	<u>pup</u>	×	<u>performers</u>
76. <i>Pup-tacular</i> (PAW Patrol, 2013)	←	<u>pup</u>	×	<u>spectacular</u>
77. <i>Purr-gatory</i> (Bunnacula, 2018)	←	<u>purr</u>	×	<u>purgatory</u>
78. <i>Ragician</i> (Lieb, 2015)	←	<u>rat</u>	×	<u>magician</u>
79. <i>Ratscalibur</i> (Lieb, 2015)	←	<u>rat</u>	×	<u>Excalibur</u>
80. <i>Scaraoke</i> (Bunnacula, 2017)	←	<u>scary</u>	×	<u>karaoke</u>
81. <i>Seagan</i> (Cramer and McComsey, 2016)	←	<u>seafood</u>	×	<u>vegan</u>
82. <i>Seaspiracy</i> (Seaspiracy, 2021)	←	<u>sea</u>	×	<u>conspiracy</u>
83. <i>Seussical</i> (Seussical, 2000)	←	<u>Seuss</u>	×	<u>musical</u>
84. <i>Sharktopus</i> (Sharktopus vs. Pteracuda, 2014)	←	<u>shark</u>	×	<u>octopus</u>
85. <i>Spagiggles</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	<u>spaghetti</u>	×	<u>giggles</u>
86. <i>Spearow</i> (Pokémon, 1996)	←	<u>spear</u>	×	<u>sparrow</u>
87. <i>Spinderella</i> (Donaldson, 2002)	←	<u>Cinderella</u>	×	<u>spider</u>
88. <i>Squirtle</i> (Pokémon, 1996)	←	<u>squirt</u>	×	<u>turtle</u>
89. <i>Terminutter</i> (Fraochy Bay, 2013)	←	<u>Terminator</u>	×	<u>nutter</u>
90. <i>Tirami-Shoe</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	<u>tiramisu</u>	×	<u>shoe</u>
91. <i>Toonami</i> (Toonami, 2012)	←	<u>toon</u>	×	<u>tsunami</u>
92. <i>Twinseparable</i> (The Fungies!, 2021)	←	<u>Twins</u>	×	<u>inseparable</u>
93. <i>Twitterature</i> (Aciman and Rensin, 2009)	←	<u>Twitter</u>	×	<u>literature</u>
94. <i>UFOats</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	<u>UFO</u>	×	<u>oats</u>
95. <i>Vegucated</i> (Vegucated, 2011)	←	<u>vegan</u>	×	<u>educated</u>
96. <i>Wi-Pie</i> (Seip and	←	<u>wi-fi</u>	×	<u>pie</u>

Parthen, 2018)				
97. <i>Xylofun</i> (Seip and Parthen, 2018)	←	xylo<u>ph</u>one	×	<u>fun</u> /
98. <i>Zittens</i> (Blabey, 2016)	←	zombie	×	kittens
99. <i>Zombeavers</i> (Zombeavers, 2014)	←	zom<u>b</u>ie	×	<u>b</u>eavers
100. <i>Zootropolis</i> (Zootropolis, 2016)	←	zoo	×	metropolis

8.2. Речник српских сливеница коришћених у истраживању

8.2.1. Рекламни регистар

1. <i>BALANSirana</i> (IDEA, 2018)	←	<u>BALANS</u>	×	<u>balansirana</u>
2. <i>Baštastično</i> (Baštalište, 2012)	←	ba<u>š</u>ta	×	fa<u>n</u>ta<u>s</u>tično
3. <i>bezzzbroj</i> (Vip mobile bezzzbroj, 2019)	←	be<u>z</u>broj	×	<u>z</u>zz
4. <i>Bibiriki</i> (The Fun&Fit Company, 2020)	←	bi<u>b</u>er	×	ki<u>k</u>iriki
5. <i>bRAWnžita</i> (Zdrava hrana Samo presno Beograd, 2017)	←	bo<u>n</u>žita	×	<u>RAW</u>
6. <i>Buzzazov</i> (Nectar konkurs, 2018)	←	<u>Buzz</u>	×	iz<u>z</u>ov
7. <i>Citrozaik</i> (3bir, 2016)	←	Citra	×	Mozaik
8. <i>čokolivud</i> (The Fun&Fit Company)	←	čo<u>l</u>ada	×	Ho<u>l</u>ivud
9. <i>čelepinja</i> (Distrikt Food Corner Čačak, 2021)	←	č<u>e</u>vapi	×	le<u>p</u>inja
10. <i>DoKUČite</i> (Mlekara Kuč, Kragujevac, 2016)	←	do<u>ku</u>čite	×	<u>KUČ</u>
11. <i>DoČEPaj se</i> (TUBORG konkurs, 2022)	←	do<u>č</u>epaj se	×	<u>ČEP</u>
12. <i>Grickalijer</i> (Fanta Grickalijer, 2018)	←	gr<u>ic</u>kalice	×	so<u>m</u>el<u>ij</u>er
13. <i>Irkofas</i> (Irkom [®] , 2008)	←	Irkom	×	fasada
14. <i>izaberITe</i> (ITHS Srednja škola za informacione tehnologije, Beograd)	←	iz<u>a</u>ber<u>i</u>te	×	<u>IT</u>
15. <i>KartiCe</i> (MladiCe	←	kar<u>t</u>ice	×	<u>C</u>

Srbije, 2012)				
16. <i>kikilada</i> (Medna Ravnica, 2020)	←	kikiri <u>ki</u>	×	čokolada
17. <i>kokicarevi</i> (Marbo Product, 2020)	←	kokica	×	carevi
18. <i>kokotastični</i> (The Fun&Fit Company Facebook, 2020)	←	kokos	×	fantastični
19. <i>kraTAK</i> (TAK Slani kreker Facebook, 2022)	←	kratak	×	TAK
20. <i>Kreekeri</i> (Aman katalog, 2021)	←	kree	×	krekeri
21. <i>Krofnorog</i> (Slatkoteka, 2017)	←	krofna	×	jednorog
22. <i>KvART</i> (Kreativni studio KvART, 2013)	←	kvart	×	ART
23. <i>kvascinantno</i> (Apatinska pivara, 2021)	←	kvas	×	fascinantno
24. <i>Ledilo</i> (Vip mobile Ledilo prepaid!, 2018)	←	led	×	ludilo
25. <i>Lenormna</i> (Lenor nagradna kampanja, 2022)	←	Lenor	×	enormna
26. <i>LimuNADA</i> (Centar za integraciju mladih, 2018)	←	limunada	×	nada
27. <i>lulunada</i> (LULU Pekare, 2022)	←	lulu	×	limunada
28. <i>machovanje</i> (Frikom izazov, 2018)	←	macho	×	mačevanje
29. <i>Malimeta</i> (Fanta Facebook, 2019)	←	malina	×	limeta
30. <i>Malinada</i> (Nectar Malinada, 2021)	←	malina	×	limunada
31. <i>MAXIFAS</i> [®] (MAXIMA [®] , kraj 90-ih godina 20. века, нешто после 1994. године)	←	MAXIMA	×	fasada
32. <i>MAXIKRIL</i> [®] (MAXIMA [®] , kraj 90-ih godina 20. века, нешто после 1994. године)	←	MAXIMA	×	akril
33. <i>MAXIMAL</i> [®]	←	MAXIMA	×	malter

(MAXIMA [®] , 2009)				
34. MAXIPOL [®]	←	MAXIMA	×	poludisperzija
(MAXIMA [®] , 1994)				
35. MAXISIL [®]	←	MAXIMA	×	silikon
(MAXIMA [®] , početak 21. века, oko 2005. godine)				
36. Medolada (TASQ Medolada)	←	med	×	čokolada
37. muzeYU (Belgrade Beat, 2022)	←	muzeju	×	YU
38. NaPolaTanke (Štark Napolitanke, 2021)	←	napola	×	napolitanke
39. NEObjašnjivo (Vip mobile Viber, 2018)	←	NEO	×	neobjašnjivo
40. NeoFrostivo (Beko Srbija NeoFrost [™] , 2019)	←	NeoFrost [™]	×	neoprostivo
41. NEOphodna (Vip mobile Viber, 2018)	←	NEO	×	neophodna
42. NEOpisivo (Vip mobile Viber, 2018)	←	NEO	×	neopisivo
43. NEOtkriveni (Vip mobile Viber, 2018)	←	NEO	×	neotkriveni
44. NEOzbiljan (Vip mobile Viber, 2018)	←	NEO	×	neozbiljan
45. neXtvarno (NeXtsokovi, 2019)	←	neXt	×	nestvarno
46. Oplaneti se! (Mladu istraživачu Србије, 2010)	←	opameti se	×	planeta
47. orTAK (Tak slani kreker Facebook, 2022)	←	ortak	×	TAK
48. osnaŽENE (Coca-Cola Srbija OsnaŽENE za sigurniju i srećniju budućnost, 2018)	←	osnažene	×	ŽENE
49. plazmastično (Plazma, 2017)	←	plazma	×	fantastično
50. podelIMMO (IMMO Centar, 2019)	←	podelimo	×	IMMO
51. PODstaknite (Galerija podova, 2020)	←	POD	×	podstaknite
52. Poh!astična (Vitamin Horgoš, 2016)	←	Poh!	×	fantastična
53. Pratorog (Slatkoteka,	←	prase	×	jedorog

2017)				
54. <i>PričaliCE</i> (MladiCe Srbije, 2012)	←	<u>pričalice</u>	*	<u>C</u>
55. <i>PRO!lepšaj se</i> (Sebamed Pro!, 2018)	←	<u>PRO!</u>	*	<u>prolepšaj se</u>
56. <i>rastjubite</i> (TUBE sokovi, 2019)	←	<u>rastrubite</u>	*	<u>tjub</u>
57. <i>RAWdionica</i> (Yoga Studio Anima, 2017)	←	<u>RAW</u>	*	<u>radionica</u>
58. <i>RazGIGAvanje</i> (Vip mobile RazGIGAvanje, 2019)	←	<u>razgibavanje</u>	*	<u>gigabajt</u>
59. <i>Reciklama</i> (Vip ekomotivacija Reciklama, 2012)	←	<u>reciklaža</u>	*	<u>reklama</u>
60. <i>Sevapp</i> (Sevapp, 2020)	←	<u>sevap</u>	*	<u>app</u>
61. <i>sirane</i> (Bambi JOSH!, 2018)	←	<u>sir</u>	*	<u>pirane</u>
62. <i>SOler</i> (Pionir Yes slani krekeri, 2019)	←	<u>so</u>	*	<u>soler</u>
63. <i>spekTAKl</i> (Tak slani kreker Facebook, 2022)	←	<u>spektakl</u>	*	<u>TAK</u>
64. <i>StaPARK</i> (StaPARK, 2022)	←	<u>Stapari</u>	*	<u>park</u>
65. <i>sTIMulacija</i> (Bizit, 2019)	←	<u>stimulacija</u>	*	<u>TIM</u>
66. <i>susamkamon</i> (Bambi JOSH!, 2019)	←	<u>susam</u>	*	<u>Tutankamon</u>
67. <i>susamljen</i> (Bambi JOSH! Facebook, 2019)	←	<u>susam</u>	*	<u>usamljen</u>
68. <i>širIMO</i> (Institut za moderno obrazovanje Beograd (IMO), 2020)	←	<u>širimo</u>	*	<u>IMO</u>
69. <i>Škrabook</i> (Škrabac, 2014)	←	<u>Škrabac</u>	*	<u>book</u>
70. <i>TAKmičenje</i> (Tak slani kreker Facebook, 2022)	←	<u>TAK</u>	*	<u>takmičenje</u>
71. <i>TAKo</i> (Tak slani kreker Facebook, 2022)	←	<u>TAK</u>	*	<u>tako</u>
72. <i>TAKva</i> (Tak slani kreker Facebook, 2022)	←	<u>TAK</u>	*	<u>takva</u>
73. <i>Triker</i> (Banini® Triker, 2021)	←	<u>Tri<u>k</u></u>	*	<u>kre<u>k</u>er</u>

74. <i>tunapčić</i> (Fishek. Fina riblja kuhinja, 2013)	←	tuna	×	ćevapčić
75. <i>UnAppređena</i> (IDEA katalog, 2019)	←	unapređena	×	app
76. <i>Urmolada</i> (Urmolada, 2021)	←	urma	×	čokolada
77. <i>uTAKmica</i> (Tak slani kreker Facebook, 2022)	←	utakmica	×	TAK
78. <i>užiTAK</i> (Tak slani kreker Facebook, 2022)	←	užitak	×	TAK
79. <i>VoLim</i> (VoLim, 2012)	←	volim	×	Lim
80. <i>začili</i> (Guarana Chilinger, 2019)	←	začinj	×	čili
81. <i>zadaTAK</i> (Tak slani kreker Facebook, 2022)	←	zadatak	×	TAK
82. <i>zaKOLaČite</i> (Dr. Oetker Srbija Facebook, 2019)	←	zakoračite	×	kolač
83. <i>zatjubi se</i> (TUBE sokovi, 2020)	←	zaljubi se	×	tjub
84. <i>Zdravoteka</i> (IDEA Zdravoteka, 2020)	←	zdrav	×	apoteka
85. <i>Zvezdapol</i> (Zvezda)	←	Zvezda	×	poludisperzija
86. <i>Zzzuper</i> (Vip mobile Zzzuper prepaid!, 2019)	←	Zzz	×	super
87. <i>žabalesku</i> (Vip mobile Žabalesku prepaid!, 2019)	←	žaba	×	dž abalesku
88. <i>žiraćino</i> (VeZa, 2020)	←	žir	×	karućino
89. <i>Дечаролија</i> (Продавница костима Дечаролија, Ниш)	←	дечија	×	чаролија
90. <i>металосаурус</i> (ЈКП „Градска чистоћа” Београд, 2019)	←	метал	×	диносаурус
91. <i>папиросаурус</i> (ЈКП „Градска чистоћа” Београд, 2019)	←	папир	×	диносаурус
92. <i>Пивзарија</i> (Пивзарија, 2014)	←	пиво	×	пиздарија
93. <i>Пивонирка</i> (Пивзарија, 2014)	←	пиво	×	пионирка
94. <i>пластикосаурус</i> (ЈКП	←	пластика	×	диносаурус

„Градска чистоћа” Београд, 2019)				
95. <i>Преводацисање</i> (Удржење књижевних преводилаца Србије, 2022)	←	<u>превод</u>	×	<u>пр</u>водацисање
96. <i>рецикlosауруси</i> (ЈКП „Градска чистоћа” Београд, 2019)	←	рецик лажа	×	диносауруси
97. <i>Совембар</i> (Совембар, 2012)	←	сове	×	новембар
98. <i>стаклосаурус</i> (ЈКП „Градска чистоћа” Београд, 2019)	←	стакло	×	диносаурус
99. <i>Тестивал</i> (Фестивал Тестивал, 2020)	←	тесто	×	фестивал
100. <i>ФИЛУМни</i> (ФИЛУМни Клуб бивших студената (алумниста), 2021)	←	ФИЛУМ	×	алу мни

8.2.2. Регистар новина и часописа

1. <i>аfoerizmi</i> (Ужичка недеља, 2020)	←	аfo rizmi	×	E re
2. <i>амандатар</i> (N1 Info Kolumne, 2022)	←	ам an	×	м andatar
3. <i>анаредњакинја</i> (N1 Info Kolumne, 2022)	←	Ан a	×	н aprednjakinja
4. <i>анестеziолог</i> (N1 Info Kolumne, 2021)	←	Ан a	×	а nesteziolog
5. <i>АVаскева</i> (Нова српска политичка мисао, 2019)	←	А V	×	П araskeva
6. <i>АVion</i> (N1 Info Kolumne, 2017)	←	А V	×	а vion
7. <i>АVмерика</i> (N1Info kolumne, 2020)	←	А V	×	А merika
8. <i>АVра</i> (N1Info kolumne, 2020)	←	А V	×	е yra
9. <i>АVтоцензурa</i> (Danas, 2019)	←	А V	×	а utocenzura
10. <i>АVтократор</i> (Peščanik, 2021)	←	А V	×	а utokrator
11. <i>ВОРба</i> (Danas, 2010)	←	Вор	×	бор ba
12. <i>будžеп</i> (N1 Info Kolumne, 2020)	←	буд žet	×	д žep

13. <i>dekonstrakcija</i> (Kurir, 2022)	←	<u>dekonstrukcija</u>	×	<u>Konstrakta</u>
14. <i>dekonstruktivno</i> (Kurir, 2022)	←	<u>dekonstruktivno</u>	×	<u>Konstrakta</u>
15. <i>dnovinarka</i> (Danas, 2019)	←	<u>dno</u>	×	<u>novinarka</u>
16. <i>Dveromobil</i> (RTV Dveromobil, 2012)	←	<u>Dveri</u>	×	<u>automobil</u>
17. <i>eksperimentolisanje</i> (Vreme, 2005)	←	<u>eksperimentisanje</u>	×	<u>mentol</u>
18. <i>ETNArizmi</i> (ETNA, 2001)	←	<u>ETNA</u>	×	<u>aforizmi</u>
19. <i>EUfemiziramo</i> (Danas, 2020)	←	<u>EU</u>	×	<u>eufemiziramo</u>
20. <i>Festosaurus</i> (Nova srpska politička misao. Kulturna politika, 2005)	←	<u>Fest</u>	×	<u>dinosaurus</u>
21. <i>FIBuloze</i> (Danas, 2017)	←	<u>FIBA</u>	×	<u>nebuloze</u>
22. <i>Finovacije</i> (OTP Banka)	←	<u>finansije</u>	×	<u>inovacije</u>
23. <i>fitneSNS</i> (Danas, 2011)	←	<u>fitnes</u>	×	<u>SNS</u>
24. <i>Fratrogasci</i> (N1 Info Kolumne, 2016)	←	<u>fratri</u>	×	<u>vatrogasci</u>
25. <i>GargaMilo</i> (Raskrikavanje, 2020)	←	<u>Gargamel</u>	×	<u>Milo</u>
26. <i>glaspina</i> (Danas, 2016)	←	<u>glasina</u>	×	<u>spin</u>
27. <i>globiranje</i> (ETNA, 2006)	←	<u>globi</u>	×	<u>lobiranje</u>
28. <i>Hajdukomobil</i> (Serbian Web Corpus, Спортски журнал, 2013)	←	<u>Hajduk</u>	×	<u>automobil</u>
29. <i>Hepidemiolog</i> (Danas, 2020)	←	<u>Hepi</u> (TV)	×	<u>epidemiolog</u>
30. <i>hepidemiologija</i> (Danas, 2020)	←	<u>Hepi</u> (TV)	×	<u>epidemiologija</u>
31. <i>hudnica</i> (Vreme, 2005)	←	<u>Hud</u> (Robin)	×	<u>ludnica</u>
32. <i>InterFON</i> (Časopis studenata FON-a InterFON, 2009)	←	<u>interfon</u>	×	<u>FON</u>
33. <i>Jojpozicija</i> (Peščanik, 2022)	←	<u>joj</u>	×	<u>opozicija</u>
34. <i>Kešformisanje</i> (KRIK, 2019)	←	<u>keš</u>	×	<u>informisanje</u>
35. <i>kišORBANOM</i> (Cenzolovka, 2018)	←	<u>kišobranom</u>	×	<u>Orbanom</u>
36. <i>Kon-tra</i> (Danas, 2021)	←	<u>Kon</u>	×	<u>kontra</u>
37. <i>KoronAVirus</i> (Danas, 2020)	←	<u>koronavirus</u>	×	<u>AV</u>
38. <i>koronferencija</i> (Danas, 2020)	←	<u>korona</u>	×	<u>konferencija</u>
39. <i>Koštulend</i> (Vreme, 2005)	←	<u>Koštica</u>	×	<u>lend</u>

40. <i>Kukupedija</i> (Danas, 2017)	←	kuku	×	Vikipedija
41. <i>lažovizija</i> (Informer, 2022)	←	laž -o-	×	televizija
42. <i>lupmolog</i> (Danas, 2020)	←	lupa	×	pulmolog
43. <i>Maksimirenje</i> (Danas, 2019)	←	Maksimir	×	mirenje
44. <i>MARŠal</i> (Danas, 2010)	←	marš	×	maršal
45. <i>Miškomor</i> (Вечерње новости, 2012)	←	Miško	×	mišomor
46. <i>Mitrogol</i> (Blic, 2021)	←	Mitrović	×	gol
47. <i>Murtoazija</i> (Danas, 2020)	←	Murta	×	kurtoazija
48. <i>NaKUPci</i> (Danas, 2019)	←	nakupci	×	KUP
49. <i>napisotine</i> (Vreme, 2017)	←	napis	×	brljotine
50. <i>napredNJAKANJE</i> (N1 Info Kolumne, 2022)	←	naprednjaka	×	njakanje
51. <i>napredNJACE</i> (N1 Info Kolumne, 2022)	←	naprednjače	×	njače
52. <i>Palitika</i> (Vreme, 2005)	←	Paļe	×	Politika
53. <i>PIOterapeut</i> (Danas, 2020)	←	PIO	×	fizioterapeut
54. <i>Politikeni</i> (Danas, 2012)	←	političari	×	manekeni
55. <i>POPstmodernistička</i> (Vreme, 2003)	←	popkulturalna	×	postmodernistička
56. <i>Presspirator</i> (Danas, 2020)	←	Press	×	respirator
57. <i>PRSo</i> (Danas, 2012)	←	PRS	×	prso
58. <i>rurbani</i> (Vreme, 2005)	←	ruralni	×	urbani
59. <i>ružičanstvena</i> (Kurir, 2018)	←	ružičasta	×	veličanstvena
60. <i>shitabloidi</i> (Vreme, 2005)	←	shit	×	tabloidi
61. <i>Shitorada</i> (Vreme, 2003)	←	shit	×	Žitorada
62. <i>Sliniša</i> (Koreni, 2019)	←	slini	×	Siniša
63. <i>Slobalizacija</i> (Nedeljnik, 2022)	←	slom	×	globalizacija
64. <i>SNSelektor</i> (Danas, 2019)	←	SNS	×	selektor
65. <i>SNSrbija</i> (Danas, 2020)	←	SNS	×	Srbija
66. <i>SNStadion</i> (Danas, 2020)	←	SNS	×	stadion
67. <i>SPOrno</i> (Danas, 2011)	←	SPO	×	sporno
68. <i>SPOrovi</i> (Danas, 2011)	←	SPO	×	sporovi
69. <i>Srbrljanje</i> (Danas, 2020)	←	Srbija	×	brljanje
70. <i>Stripformer</i> (Informer, 2013)	←	strip	×	Informer
71. <i>Strujadin</i> (Kurir, 2022)	←	struja	×	Stojadin
72. <i>šoljoskop</i> (Wannabe Magazine, 2012)	←	šolja	×	horoskop
73. <i>štamposaurusi</i> (PC Press, 2010)	←	štampari	×	dinosaurusi

74. <i>tabloidioti</i> (Nova, 2020)	←	tabloidi	×	idioti
75. <i>tabolid</i> (Danas, 2022)	←	taj	×	bolid
76. <i>Toksimoron</i> (Danas, 2009)	←	toksičan	×	oksimoron
77. <i>tužibabuška</i> (Danas, 2011)	←	tužibaba	×	babuška
78. <i>tviteroristkinja</i> (Нова српска политичка мисао, 2020)	←	Tviter	×	teroristkinja
79. <i>Vakcionalizam</i> (Danas, 2021)	←	vakcina	×	nacionalizam
80. <i>Vakcionalnost</i> (Danas, 2021)	←	vakcina	×	nacionalnost
81. <i>VARanje</i> (Danas, 2019)	←	VAR	×	varanje
82. <i>Veberotine</i> (Vreme, 2017)	←	Veber	×	brljotine
83. <i>Vesnotres</i> (Vreme, 2011)	←	Vesna	×	zemljotres
84. <i>Vojskosaurus</i> (Vreme, 2002)	←	vojska	×	dinosaurus
85. <i>Vojvodod</i> (Danas, 2020)	←	Vojvodina	×	vodovod
86. <i>Vučičanstvo</i> (Danas, 2019)	←	Vučić	×	hrišćanstvo
87. <i>ZaVARavanje</i> (Danas, 2018)	←	zavaravanje	×	VAR
88. <i>zvezdotres</i> (Вечерње новости, 2017)	←	Zvezda	×	zemljotres
89. <i>АнтиНоваксер</i> (Нова српска политичка мисао, 2022)	←	антиваксер	×	Новак
90. <i>Веронаутичар</i> (Веронаутичар. Лист ученика са веронауке ОШ „Радоје Домановић” Бошњаце, 2020)	←	веронаука	×	наутичар
91. <i>ГИМнастичар</i> (НИН, 2019)	←	ГИМ	×	гимнастичар
92. <i>ГИМ-настика</i> (НИН, 2019)	←	ГИМ	×	гимнастика
93. <i>КРУШИК</i> (НИН, 2019)	←	Крушик	×	руши
94. <i>Лилифашистанци</i> (НИН, 2019)	←	Лилипутанци	×	фашиста
95. <i>љубАВ</i> (НИН, 2018)	←	љубав	×	АВ
96. <i>НИНце</i> (НИН, 2019)	←	НИН	×	нинце
97. <i>Новаксер</i> (Нова српска политичка мисао, 2022)	←	Новак	×	ваксер
98. <i>реаномобил</i> (Вечерње новости, 2021)	←	реанимација	×	аутомобил
99. <i>Ролкенрол</i> (НИН, 2021)	←	ролке	×	рокенрол
100. <i>турбанизам</i> (НИН, 2021)	←	туристички	×	урбанизам

8.2.3. Регистар онлајн комуникације

1. <i>AVetinja</i> (Twitter, 2022)	←	<u>AV</u>	×	<u>avetinja</u>
2. <i>AVkotest</i> (Twitter, 2021)	←	<u>AV</u>	×	<u>alkotest</u>
3. <i>AVlijaneri</i> (Twitter, 2020)	←	<u>AV</u>	×	<u>avlijaneri</u>
4. <i>Babajaga</i> (Twitter, 2021)	←	<u>Bajaga</u>	×	<u>baba</u>
5. <i>Blebečkovička</i> (Twitter, 2020)	←	<u>blebeće</u>	×	<u>Bečkovička</u>
6. <i>blicoidi</i> (B92 Sport Komentari, 2010)	←	<u>Blic</u>	×	<u>tabloidi</u>
7. <i>BLJurednik</i> (Instagram, 2022)	←	<u>bljuvotine</u>	×	<u>urednik</u>
8. <i>BLJUformer</i> (Twitter, 2019)	←	<u>bljuvotine</u>	×	<u>Informer</u>
9. <i>botuljeni</i> (Twitter, 2020)	←	<u>bot</u>	×	<u>potuljeni</u>
10. <i>BrnaBitch</i> (Twitter, 2021)	←	<u>Brnabić</u>	×	<u>bitch</u>
11. <i>Brokoličinke</i> (Instagram, 2021)	←	<u>brokoli</u>	×	<u>palačinke</u>
12. <i>Cecesija</i> (Twitter, 2020)	←	<u>Ceca</u>	×	<u>secesija</u>
13. <i>čudečanstvena</i> (Ana Forum, 2017)	←	<u>čudesna</u>	×	<u>veličanstvena</u>
14. <i>dodikalo</i> (Twitter, 2020)	←	<u>Dodik</u>	×	<u>dodijalo</u>
15. <i>dREMa</i> (Komentar u Informeru, 2020)	←	<u>drema</u>	×	<u>REM</u>
16. <i>đedaj</i> (Twitter, 2020)	←	<u>đed</u>	×	<u>džedaj</u>
17. <i>enigmature</i> (Enigmatika (tupljenje i oštrenje) blog)	←	<u>enigmatika</u>	×	<u>karikature</u>
18. <i>fekaloid</i> (Twitter, 2021)	←	<u>fekalije</u>	×	<u>tabloid</u>
19. <i>Filmozofija</i> (Filmozofija strave blog, 2015)	←	<u>film</u>	×	<u>filozofija</u>
20. <i>foLija</i> (Folijanti nagradna igra Munchmallow Facebook, 2018)	←	<u>folija</u>	×	<u>lija</u>
21. <i>glupičanstvo</i> (B92 Komentari, 2013)	←	<u>glup</u>	×	<u>veličanstvo</u>

22. <i>Gnjavnik</i> (Twitter, 2018)	←	gnjavi	×	dneynik
23. <i>Grobnjak</i> (Twitter, 2021)	←	grob	×	Drobnjak
24. <i>Grokoko</i> (Twitter, 2020)	←	grok	×	rokoko
25. <i>Gurmetnica</i> (OMMADE blog, 2020)	←	gurman	×	umetnica
26. <i>HEPInfekcija</i> (Komentar na Republika, 2022)	←	Hepi (TV)	×	infekcija
27. <i>hrčmallow</i> (<i>Folijanti</i> nagradna igra <i>Munchmallow</i> Facebook, 2018)	←	hrčak	×	Munchmallow
28. <i>infozija</i> (Twitter, 2022)	←	info	×	infuzija
29. <i>iskoronimo</i> (Twitter, 2020)	←	iskorenimo	×	koronu
30. <i>isvinjavam se</i> (Twitter, 2022)	←	izvinjavam se	×	svinja
31. <i>klozetoid</i> (Twitter, 2020)	←	klozet	×	tabloid
32. <i>Komuljare</i> (Twitter, 2021)	←	komunjare	×	muljare
33. <i>KONSTRAKTivno</i> (Twitter, 2022)	←	Konstrakta	×	konstruktivno
34. <i>koron-manka</i> (Twitter, 2020)	←	korona	×	karamanka
35. <i>kovidljamovka</i> (Twitter, 2020)	←	kovid	×	viljamovka
36. <i>Kovidovdan</i> (Twitter, 2020)	←	kovid	×	Vidovdan
37. <i>KREDArt</i> (KREDArt Učiteljski blog, 2019)	←	kreda	×	art
38. <i>Krindžama</i> (Twitter, 2022)	←	krindž	×	pidžama
39. <i>lajAVac</i> (N1 Info Komentari, 2020)	←	lajavac	×	AV
40. <i>Lončmar</i> (Twitter, 2020)	←	Lončar	×	čmar
41. <i>ljubirozno</i> (Moj mali svet blog, 2011)	←	ljubičasto	×	grozno
42. <i>majmunitet</i> (Twitter, 2015)	←	majmun	×	imunitet
43. <i>mančastično</i> (<i>Folijanti</i> nagradna igra)	←	mančmelou	×	fantastično

	<i>Munchmallow</i> Facebook, 2018)				
44.	<i>miničinke</i> (Instagram, 2022)	←	mini	×	palačinke
45.	<i>MiroljUDba</i> (Twitter, 2022)	←	Miroljuba	×	<u>UDBA</u>
46.	<i>mumlafon</i> (Twitter, 2018)	←	<u>mumla</u>	×	<u>mikrofon</u>
47.	<i>Munchijanac</i> (<i>Folijanti</i> nagrada igra <i>Munchmallow</i> Facebook, 2018)	←	M<u>u</u>nchmallow	×	<u>I</u>ndijanac
48.	<i>Munchka</i> (<i>Folijanti</i> nagrada igra <i>Munchmallow</i> Facebook, 2018)	←	<u>M</u>nchmallow	×	<u>ma</u>čka
49.	<i>Munchmallowasica</i> (<i>Folijanti</i> nagradna igra <i>Munchmallow</i> Facebook, 2018)	←	Munchmallow	×	prasica
50.	<i>Munchstronaut</i> (<i>Folijanti</i> nagradna igra <i>Munchmallow</i> Facebook, 2018)	←	Munchmallow	×	astronaut
51.	<i>nazaDNO</i> (N1 Info Komentari, 2020)	←	<u>nazadno</u>	×	<u>DNO</u>
52.	<i>neINFORMERisan</i> (Twitter, 2017)	←	<u>neinformisan</u>	×	<u>INFORMER</u>
53.	<i>Nolesnici</i> (Twitter, 2022)	←	<u>Nole</u>	×	<u>bolesnici</u>
54.	<i>nultikulturalnost</i> (Platforma Okruženje, 2022)	←	<u>nulta</u>	×	<u>multikulturalnost</u>
55.	<i>očajnormar</i> (Twitter, 2021)	←	<u>očajno</u>	×	<u>ormar</u>
56.	<i>ovsičanstveno</i> (Dobra ovsena kaša Facebook, 2018)	←	ovseno	×	veličanstveno
57.	<i>patlidžanstvene</i> (Facebook, 2016)	←	<u>patlidžan</u>	×	veli<u>č</u>anstvene
58.	<i>PINKanalizacija</i> (Twitter, 2021)	←	<u>Pink</u> (TV)	×	<u>k</u>analizacija
59.	<i>Pinkormer</i> (Twitter, 2020)	←	<u>Pink</u> (TV)	×	<u>I</u>nformer
60.	<i>Politikormer</i> (Twitter, 2020)	←	Politika	×	Informer
61.	<i>preletosaurusi</i> (021	←	preletači	×	dinosaurusi

	Komentari, 2015)				
62.	<i>presstitutka</i> (Twitter, 2021)	←	<u>Press</u>	×	<u>prostitutka</u>
63.	<i>ProKLETT</i> (Twitter, 2021)	←	<u>proklet</u>	×	<u>KLETT</u>
64.	<i>Promikron</i> (Instagram, 2022)	←	<u>promaja</u>	×	<u>omikron</u>
65.	<i>psujeveran</i> (Twitter, 2019)	←	<u>psuje</u>	×	<u>sujeveran</u>
66.	<i>rebusanje</i> (Enigmatika (tupljenje i oštrenje) blog)	←	<u>rebus</u>	×	<u>busanje</u>
67.	<i>Seljaković</i> (Twitter, 2021)	←	<u>seljak</u>	×	<u>Selaković</u>
68.	<i>simpavetinja</i> (Twitter, 2022)	←	<u>simpatija</u>	×	<u>avetinja</u>
69.	<i>skobot</i> (Twitter, 2022)	←	<u>skoť</u>	×	<u>boť</u>
70.	<i>smamačica</i> (Instagram)	←	<u>smaračica</u>	×	<u>mama</u>
71.	<i>smariachi</i> (Twitter, 2022)	←	<u>smor</u>	×	<u>mariachi</u>
72.	<i>Smećegraf</i> (Twitter, 2020)	←	<u>smeće</u>	×	<u>Telegraf</u>
73.	<i>Smrdir</i> (Twitter, 2018)	←	<u>smrdi</u>	×	<u>Kurir</u>
74.	<i>solidARTni</i> (Instagram, 2020)	←	<u>solidarni</u>	×	<u>ART</u>
75.	<i>Sposaurusi</i> (021 Komentari, 2015)	←	<u>spo</u>	×	<u>dinosaurusi</u>
76.	<i>SPSoid</i> (Twitter, 2019)	←	<u>SPS</u>	×	<u>tabloid</u>
77.	<i>Spssaurusi</i> (021 Komentari, 2015)	←	<u>sps</u>	×	<u>dinosaurusi</u>
78.	<i>srALO</i> (N1 Info Komentari)	←	<u>sranje</u>	×	<u>ALO</u>
79.	<i>sveKRIVA</i> (Ispovesti, 2016)	←	<u>svekrva</u>	×	<u>kriva</u>
80.	<i>Svinjformer</i> (Twitter, 2019)	←	<u>svinja</u>	×	<u>Informer</u>
81.	<i>svinjoid</i> (Twitter, 2019)	←	<u>svinja</u>	×	<u>tabloid</u>
82.	<i>svinjonavirus</i> (Twitter, 2020)	←	<u>svinja</u>	×	<u>koronavirus</u>
83.	<i>širokoko</i> (Twitter, 2020)	←	<u>široko</u>	×	<u>rokoko</u>
84.	<i>Šljamformer</i> (Twitter, 2020)	←	<u>šljam</u>	×	<u>Informer</u>
85.	<i>trološ</i> (Twitter, 2022)	←	<u>trol</u>	×	<u>ološ</u>
86.	<i>Tviterapeut</i> (Twitter, 2010)	←	<u>Tviter</u>	×	<u>terapeut</u>
87.	<i>ubiTAČAN</i> (Komentar	←	<u>ubitačan</u>	×	<u>tačan</u>

u Danasu, 2022)			
88. <i>unazapađen</i> (Twitter, 2021)	←	<u>unazapađen</u>	× <u>zapad</u>
89. <i>urbanosaurusi</i> (B92 blog, 2009)	←	<u>urban</u>	× <u>dinosaurusi</u>
90. <i>Uvlačićević</i> (Twitter, 2017)	←	<u>uvlači</u>	× <u>Vučićević</u>
91. <i>voislav</i> (Twitter, 2022)	←	<u>vozl</u>	× <u>Vojislav</u>
92. <i>zajebaVAncija</i> (Instagram, 2019)	←	<u>zajebancija</u>	× <u>VA</u>
93. <i>ZARAZena</i> (Twitter, 2020)	←	<u>ZARA</u>	× <u>zaražena</u>
94. <i>zlaova</i> (Ispovesti, 2016)	←	<u>zla</u>	× <u>zaova</u>
95. <i>Zliformer</i> (Twitter, 2022)	←	<u>zli</u>	× <u>Informer</u>
96. <i>zloslobodenje</i> (Twitter, 2016)	←	<u>zlo</u>	× <u>oslobodenje</u>
97. <i>Žarkonije</i> (Instagram)	←	<u>Žarko</u>	× <u>đakonije</u>
98. <i>ŽVALOpojke</i> (Twitter, 2022)	←	<u>žvale</u>	× <u>žalopojke</u>
99. <i>вараон</i> (Twitter, 2022)	←	<u>вара</u>	× <u>фараон</u>
100. <i>хранац</i> (Twitter, 2022)	←	<u>храна</u>	× <u>ранац</u>

8.2.4. Књижевно-уметнички регистар

1. <i>ambisioznost</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	<u>ambis</u>	× <u>ambicioznost</u>
2. <i>antirafa</i> (Stojiljković, 1972)	←	<u>antiłopa</u>	× <u>žirafa</u>
3. <i>Artelje</i> (Centar za umetnost i kulturu Artelje, 2017)	←	<u>art</u>	× <u>atelje</u>
4. <i>Autanazija</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	<u>Autan</u>	× <u>eutanazija</u>
5. <i>Biblioskop</i> (Krokodil, Festival dečje književnosti i filma, 2015)	←	<u>biblioteka</u>	× <u>bioskop</u>
6. <i>Botograđani</i> (PLJiŽ, 2019)	←	<u>botovi</u>	× <u>Beograđani</u>
7. <i>Cepelinkovac</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	<u>cepelin</u>	× <u>pelinkovac</u>
8. <i>COOLtura</i> (EDU TV Obrazovna televizija,	←	<u>cool</u>	× <u>kultura</u>

2017)				
9. <i>Dedinjastija</i> (Indexovo radio pozorište, 1990)	←	D<u>e</u>dinje	×	<u>d</u>inastija
10. <i>Drobnjelij</i> (PLJiŽ, 2019)	←	Dro<u>b</u>njak	×	<u>O</u>belix
11. <i>dronolitičari</i> (PLJiŽ, 2019)	←	dr<u>o</u>n -o-	×	an<u>a</u>litičari
12. <i>duhovište</i> (Lola i Mila, animirana serti az adecu, Čudovište duhovište, 2018)	←	du<u>h</u>	×	č<u>u</u>dovište
13. <i>džambasador</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	dž<u>a</u>mbas	×	<u>a</u>mbasador
14. <i>Džebanat</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	dž<u>e</u>ban<u>a</u>	×	<u>B</u>anat
15. <i>Emanciploatacija</i> (Greganović, 2015)	←	em<u>a</u>ncip<u>a</u>cija	×	eks <u>p</u> loat <u>a</u> cija
16. <i>entuzijas pazam</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	entuzi<u>j</u>azam	×	sp<u>a</u>zam
17. <i>EUforija</i> (Ljubičić, 2007)	←	<u>E</u>U	×	<u>e</u>uforija
18. <i>EUrolog</i> (Ljubičić, 2007)	←	<u>E</u>U	×	<u>u</u>rolog
19. <i>gizdavitelj</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	giz<u>d</u>av	×	<u>d</u>avitelj
20. <i>hEUmoglobin</i> (Ljubičić, 2007)	←	hem<u>o</u>globin	×	<u>E</u>U
21. <i>jastuknuti</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	jas<u>t</u>uk	×	us<u>t</u>uknuti
22. <i>jazopas</i> (Petrović, 2003)	←	jaz<u>a</u>vac -o-	×	pas
23. <i>kamileoni</i> (Petrović, 2003)	←	ka<u>m</u>ile	×	<u>k</u>ame<u>l</u>oni
24. <i>kaparazit</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	ka<u>p</u>ara	×	<u>p</u>arazit
25. <i>kokainkasant</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	ko<u>k</u>ain	×	<u>i</u>nkasant
26. <i>kondukterijer</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	ko<u>n</u>duk<u>t</u>er	×	<u>t</u>erijer
27. <i>kornjačurke</i> (Petrović, 2003)	←	ko<u>r</u>nja<u>č</u>e	×	pe<u>č</u>urke
28. <i>kradministrativni</i>	←	kr<u>a</u>de	×	<u>a</u>ministrativni

(Vajagić i Zukić, 2017)				
29. <i>Krasnokalipsa</i> (Marčelo <i>Krasnokalipsa</i> , 2008)	←	krasna	×	apokalipsa
30. <i>krekonovski</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	kre<u>k</u>	×	ek<u>o</u>nomski
31. <i>krekusionista</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	kre<u>k</u>	×	per <u>k</u> usionista
32. <i>Krokiriki</i> (Krokodil, Krokodilova izložba, 2019)	←	kr<u>o</u>u<u>k</u>odil	×	ki<u>k</u>iriki
33. <i>lepotizam</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	lep<u>o</u>ta	×	ne<u>p</u>otizam
34. <i>marihuanalitičar</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	mar<u>i</u>hu<u>a</u>na	×	an<u>a</u>litičar
35. <i>maždaja</i> (Urošević, 2015)	←	ma<u>č</u>ka	×	a<u>ž</u>daja
36. <i>medverica</i> (Stojiljković, 1972)	←	me<u>d</u>ve<u>d</u>	×	ve<u>v</u>erica
37. <i>moštuluk</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	mo<u>š</u>ti	×	mu<u>š</u>tuluk
38. <i>Mozgosaurus</i> (Studentska sekcija za neuronauke, 2021)	←	moz<u>g</u>a	×	dinosaur <u>u</u> s
39. <i>muzikaljenje</i> (Muzički festival <i>Muzikaljenje</i> , 2020)	←	mu<u>z</u>ika	×	ka<u>l</u>jenje
40. <i>NOktobar</i> (Mesec norveške kulture <i>NOktobar</i> , 2018)	←	no<u>r</u>veška	×	o<u>k</u>tobar
41. <i>nEUMoljivi</i> (Ljubičić, 2007)	←	ne<u>u</u>moljivi	×	EU
42. <i>pčeličanstvo</i> (Lola i Mila, animirana serija za decu, <i>Pčela neradilica</i> , 2019)	←	p<u>č</u>ela	×	ve<u>l</u>ičanstvo
43. <i>pečalbatros</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	pe<u>č</u>alba	×	al<u>b</u>atros
44. <i>PLjiŽeljivali</i> (PLJIŽ, 2019)	←	PL<u>J</u>i<u>Ž</u>	×	pri<u>ž</u>eljivali
45. <i>poPLjiŽdesmo</i> (PLJIŽ, 2019)	←	po<u>p</u>i<u>z</u>desmo	×	PL<u>J</u>i<u>Ž</u>
46. <i>priPLjiŽava</i> se (PLJIŽ, 2019)	←	pri<u>b</u>i<u>ž</u>ava se	×	PL<u>J</u>i<u>Ž</u>

47. <i>prohibiskucija</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	prohibicija	×	<u>hibiskus</u>
48. <i>razvaškarila</i> (Lola i Mila, animirana serija za decu, Vašljiva epizoda, 2019)	←	razbaškarila	×	<u>vaška</u>
49. <i>rogulja</i> (Stojiljković, 1972)	←	rogata	×	<u>jegulja</u>
50. <i>Rokvilj</i> (Muzički događaj <i>Rokvilj</i> , 2020)	←	rok	×	Kovilj
51. <i>sarmada</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	<u>sarma</u>	×	<u>armada</u>
52. <i>slobistkinja</i> (Stanisavljević, 2001)	←	<u>Sloba</u>	×	<u>lobistkinja</u>
53. <i>Smećanosti</i> (Stanisavljević, 2001)	←	<u>smeće</u>	×	<u>svećanosti</u>
54. <i>sočka</i> (Urošević, 2015)	←	sova	×	mačka
55. <i>stanoreksija</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	<u>stan</u>	×	<u>anoreksija</u>
56. <i>Stresolovka</i> (Tiodorović, 2013)	←	stres	×	mišolovka
57. <i>Svetlozar</i> (Lola i Mila, animirana serija za decu, Tužna priča svitca Svetlozara, 2020)	←	<u>svetlo</u>	×	<u>Svetozar</u>
58. <i>Šestival</i> (StandUpFest, 2016)	←	<u>šesti</u>	×	<u>festival</u>
59. <i>Šizlapomotiva</i> (Petrović, 2016)	←	<u>Šizlap</u>	×	<u>lokomotiva</u>
60. <i>tenkvivalentnost</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	<u>tenk</u>	×	<u>ekvivalentnost</u>
61. <i>tevektualci</i> (Stanisavljević, 2001)	←	<u>te-ve</u>	×	<u>intelektualci</u>
62. <i>vevečka</i> (Urošević, 2015)	←	veverica	×	mačka
63. <i>vokabulimija</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	vokabular	×	<u>bulimija</u>
64. <i>vucibaština</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	<u>vucibatina</u>	×	<u>baština</u>
65. <i>zagušnice</i> (Vajagić i	←	<u>zadušnice</u>	×	<u>gušohvat</u>

Zukić, 2017)				
66. <i>zgurabija</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	<u>zgurena</u>	×	<u>gurabija</u>
67. <i>zurlanje</i> (Vajagić i Zukić, 2017)	←	<u>zurla</u>	×	<u>urlanje</u>
68. <i>Алогаритмије</i> (Цветковић, 2010)	←	алогизам	×	аритмије
69. <i>АРТ-ерија</i> (RTV <i>АРТ-ерија</i> , Емисија магaзинског типа из области уметности и културе, 2020)	←	<u>арт</u>	×	<u>артерија</u>
70. <i>архИтетка</i> (Алексић, 2013)	←	архИ<u>те</u>кта	×	<u>тетка</u>
71. <i>БАШТеАтар</i> (БАШТеАтар Фестивал професионалних позоришних трупа и независних продукција, 2022)	←	баш<u>та</u>	×	<u>театар</u>
72. <i>Блоксток</i> (Блоксток Фестивал, 1998–)	←	Блок	×	Вудсток
73. <i>Вечнуци</i> (Агапе кратки снимци – Вечнуци, 2005)	←	веч<u>ни</u>	×	тр <u>ену</u> ци
74. <i>вилозофирати</i> (Алексић, 2017)	←	в<u>и</u>ла	×	ф <u>и</u> лозофирати
75. <i>Грокенрол</i> (Трајковић, 2002)	←	г<u>ро</u>к	×	<u>рокенрол</u>
76. <i>Дадапокалипса</i> (Мали Немо, Свеске, 2019)	←	да<u>да</u>	×	<u>апокалипса</u>
77. <i>жирамун</i> (Алексић, 2017)	←	ж<u>и</u>рафа	×	мајмун
78. <i>заштитци</i> (Ршумовић, 2019а)	←	за	×	уш <u>ти</u> пци
79. <i>збуњоблак</i> (Алексић, 2010)	←	збу<u>њ</u>ен	×	облак
80. <i>Зликовница</i> (Терзић, 2009)	←	з<u>ли</u>	×	с<u>ли</u>ковница
81. <i>зМАјТЕМАТИКА</i> (Херцег, 2005)	←	з<u>ма</u>ј	×	<u>МАТЕМАТИКА</u>
82. <i>изштитци</i> (Ршумовић, 2019а)	←	из	×	уш <u>ти</u> пци
83. <i>истетребљење</i> (Алексић, 2017)	←	ист<u>ре</u>бљење	×	тет<u>ре</u>б

84. <i>јоштитци</i> (Ршумовић, 2019а)	←	још	×	уштитци
85. <i>колосјајно</i> (Радосављевић и др., 2007)	←	колосално	×	сјајно
86. <i>Каканик</i> (Драгојевић, 2016б)	←	кака	×	Титаник
87. <i>какавизија</i> (Драгојевић, 2016б)	←	кака	×	телевизија
88. <i>какаморгана</i> (Драгојевић, 2016б)	←	кака	×	фатаморгана
89. <i>какаџеза</i> (Драгојевић, 2016б)	←	кака	×	принџеза
90. <i>какбавно</i> (Драгојевић, 2016а)	←	кака	×	забавно
91. <i>марштитци</i> (Ршумовић, 2019а)	←	марш	×	уштитци
92. <i>Пожезија</i> (Фестивал поезије <i>Пожезија</i> , 2015)	←	Пожега	×	поезија
93. <i>понититци</i> (Ршумовић, 2019а)	←	понети	×	уштитци
94. <i>пузалоне</i> (Ршумовић, 2019б)	←	пузати	×	панталоне
95. <i>Растиматика</i> (Вучинић, 2013)	←	Раст	×	математика
96. <i>словембар</i> (Алексић, 2017)	←	слово	×	новембар
97. <i>стАРТ</i> (Уметнички програм „Нови стАРТ” студената ФИЛУМ-а, 2021)	←	старт	×	АРТ
98. <i>Чвороскоп</i> (Марш, 2011)	←	чвор	×	хороскоп
99. <i>шазбука</i> (Танасијевић, 2021)	←	шумска	×	азбука
100. <i>шумкула</i> (Ршумовић, 2017)	←	шумска	×	ајкула

Биографија аутора

Горица Томић рођена је 1988. године у Ужицу. Основну школу, као и Гимназију „Свети Сава” (друштвено-језички смер) завршила је у Пожеги. Основне академске студије Енглеског језика и књижевности на Филолошко-уметничком факултету (ФИЛУМ) Универзитета у Крагујевцу завршила је 2011. године. На истом факултету је 2012. године завршила мастер академске студије Енглеског језика и књижевности. Школске 2012/2013. године завршила је и једногодишњи курс за научне и стручне преводиоце и судске тумаче у Удружењу научних и стручних преводилаца Србије.

Од 2013. до 2018. године била је запослена као наставник енглеског језика у Гимназији „Свети Сава” у Пожеги. Академске 2016/2017. године уписала је докторске академске студије из филологије (модул: Наука о језику) на ФИЛУМ-у, а 2019. године јој је одобрена тема докторске дисертације. Од 2018. године била је запослена у Центру за проучавање језика и књижевности ФИЛУМ-а, најпре као истраживач-приправник у оквиру пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја *Динамика структура савременог српског језика*, а затим и као истраживач-сарадник. Од 2018. до 2021. била је ангажована и на извођењу наставе вежби из предмета *Морфологија енглеског језика* на Катедри за англистику ФИЛУМ-а. Од 2022. године запослена је на Педагошком факултету у Ужицу као наставник енглеског језика. Учествовала је на више научних скупова, од националног и међународног значаја. Аутор је и коаутор 19 радова, првенствено из области морфологије, творбе речи и лексикологије савременог енглеског и српског језика, објављених у домаћим и страним часописима и у зборницима радова.

ИЗЈАВА АУТОРА О ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Изјављујем да докторска дисертација под насловом:

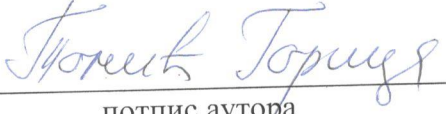
Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти

представља *оригинално ауторско дело* настало као резултат *сопственог истраживачког рада*.

Овом Изјавом такође потврђујем:

- да сам *једини аутор* наведене докторске дисертације,
- да у наведеној докторској дисертацији *нисам извршио/ла повреду* ауторског нити другог права интелектуалне својине других лица,

У Крагујевцу, _____, 2023. године,

потпис аутора

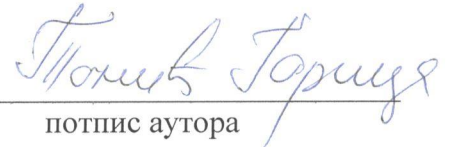
**ИЗЈАВА АУТОРА О ИСТОВЕТНОСТИ ШТАМПАНЕ И ЕЛЕКТРОНСКЕ ВЕРЗИЈЕ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

Изјављујем да су штампана и електронска верзија докторске дисертације под насловом:

Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни,
садржински и социолингвистички аспекти

истоветне.

У Крагујевцу, 2023. године,

потпис аутора

ИЗЈАВА АУТОРА О ИСКОРИШЋАВАЊУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ја, Горица Р. Томић,

дозвољавам

не дозвољавам

Универзитетској библиотеци у Крагујевцу да начини два трајна умножена примерка у електронској форми докторске дисертације под насловом:

Лексичке сливенице у савременом енглеском и српском језику: структурни, садржински и социолингвистички аспекти

и то у целини, као и да по један примерак тако умножене докторске дисертације учини трајнодоступним јавности путем дигиталног репозиторијума Универзитета у Крагујевцу и централног репозиторијума надлежног министарства, тако да припадници јавности могу начинити трајне умножене примерке у електронској форми наведене докторске дисертације путем *преузимања*.

Овом Изјавом такође

дозвољавам

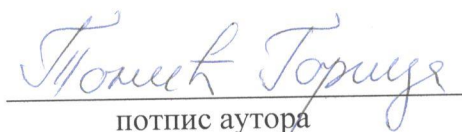
не дозвољавам¹

припадницима јавности да тако доступну докторску дисертацију користе под условима утврђеним једном од следећих *Creative Commons* лиценци:

¹Уколико аутор изабере да не дозволи припадницима јавности да тако доступну докторску дисертацију користе под условима утврђеним једном од *Creative Commons* лиценци, то не искључује право припадника јавности да наведену докторску дисертацију користе у складу са одредбама Закона о ауторском и сродним правима.

- 1) Ауторство
- 2) Ауторство - делити под истим условима
- 3) Ауторство - без прерада
- 4) Ауторство - некомерцијално
- 5) Ауторство - некомерцијално - делити под истим условима
- 6) Ауторство - некомерцијално - без прерада²

У Крагујевцу, 2023. године,

потпис аутора

²Молимо ауторе који су изабрали да дозволе припадницима јавности да тако доступну докторску дисертацију користе под условима утврђеним једном од *Creative Commons* лиценци да заокруже једну од понуђених лиценци. Детаљан садржај наведених лиценци доступан је на: [http://creativecommons.org/rs/](http://creativecommons.org.rs/)